

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydział Prawa i Administracji

mgr Katarzyna Łaskawska

**PRZESTĘPSTWO KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM DO
NIERUCHOMOŚCI**

– ASPEKTY KRYMINALISTYCZNE

Rozprawa doktorska

napisana pod kierunkiem

dr. hab. prof. UŚ Marka Leśniaka

w Katedrze Kryminalistyki

Katowice 2024

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	11
Wstęp.....	12
CZĘŚĆ TEORETYCZNA.....	17
Rozdział 1. Kradzież z włamaniem – zarys ogólny pojęcia.....	18
1.1 Rys historyczny kradzieży z włamaniem.....	18
1.1.1 Pojęcie kradzieży z włamaniem w najdawniejszym ustawodawstwie polskim.....	18
1.1.2 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie okresu zaborów.....	19
1.1.3 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie polskim w latach 1919-1939.....	26
1.1.4 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie polskim po roku 1945.....	27
1.2 Kradzież z włamaniem w ujęciu statystycznym.....	28
1.2.1 Źródła danych statystycznych.....	28
1.2.2 Liczba popełnionych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem.....	28
1.2.3 Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem.....	32
1.2.4 Kary orzekane za popełnienie przestępstwa kradzieży z włamaniem oraz ich wymiar....	35
Rozdział 2. Kradzież z włamaniem w ujęciu prawno – materialnym.....	43
2.1 Znamiona czynu.....	43
2.1.1 Pojęcie ustawowych znamion czynu.....	43
2.1.2 Przedmiot ochrony.....	43
2.1.3 Strona przedmiotowa.....	44
2.1.4 Podmiot przestępstwa.....	48
2.1.5 Strona podmiotowa przestępstwa.....	48
2.2 Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem.....	49
2.2.1 Charakter prawny wypadku mniejszej wagi.....	49
2.2.2 Okoliczności przemawiające za uznaniem czynu za wypadek mniejszej wagi.....	50
2.2.3 Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem.....	52
2.3 Zagrożenie karą i środkami karnymi.....	54
2.3.1 Wymiar kary za popełnienie kradzieży z włamaniem.....	54

2.3.2	Wymiar kary w przypadku wypadku mniejszej wagi kradzieży z włamaniem.....	55
2.3.3	Środki karne, środki kompensacyjne, przepadek.....	56
2.4	Zbieg przepisów w przypadku przestępstwa kradzieży z włamaniem.....	57
2.4.1	Definicja zbiegu przepisów.....	57
2.4.2	Zbieg kradzieży zwykłej z kradzieżą z włamaniem.....	58
2.4.3	Zbieg kradzieży z włamaniem z przestępstwem zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia mienia niezdatnym.....	58
 Rozdział 3. Kryminalistyczne aspekty kradzieży z włamaniem.....		61
3.1	Pierwsza informacja o przestępstwie.....	61
3.1.1	Pojęcie pierwszej informacji o przestępstwie.....	61
3.1.2	Źródła zewnętrzne pierwszej informacji o przestępstwie.....	61
3.1.3	Źródła wewnętrzne pierwszej informacji o przestępstwie.....	63
3.2	<i>Modus operandi</i> sprawcy.....	65
3.2.1	Pojęcie <i>modus operandi</i>	65
3.2.2	Zakres <i>modus operandi</i>	66
3.2.3	Wykorzystanie <i>modus operandi</i> w postępowaniu karnym.....	69
3.3.	Wybrane czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem.....	69
3.3.1	Istota czynności kryminalistyczno – procesowych.....	69
3.3.2	Oględziny.....	70
3.3.3	Przesłuchanie świadka.....	73
3.3.4	Przesłuchanie podejrzanego.....	77
3.3.5	Okazanie.....	79
3.3.6	Konfrontacja.....	82
3.3.7	Przeszukanie.....	85
3.3.8	Zatrzymanie osoby.....	87
3.3.9	Zatrzymanie rzeczy.....	88
3.3.10	Eksperyment procesowy.....	89
3.3.11	Pobranie materiału porównawczego.....	91
3.4	Wybrane czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem.....	92
3.4.1	Istota czynności operacyjno – rozpoznawczych.....	92
3.4.2	Rozpytanie.....	95

3.4.3	Penetracja terenu.....	96
3.4.4	Rozpoznanie posesyjno – osobowe.....	96
3.4.5	Użycie psa policyjnego.....	97
3.4.6	Pościg	98
3.4.7	Obserwacja.....	99
3.5	Dowód z opinii biegłego przeprowadzany w sprawach o kradzież z włamaniem.....	100
3.5.1	Pojęcie biegłego.....	100
3.5.2	Opinia biegłego.....	102
3.5.3	Ekspertyza z zakresu genetyki sądowej	104
3.5.4	Ekspertyza z zakresu mechanoskopii.....	106
3.5.5	Ekspertyza z zakresu daktyloskopii.....	108
3.5.6	Ekspertyza z zakresu traseologii	111
3.5.7	Ekspertyza z zakresu osmologii.....	112
3.5.8	Ekspertyza z zakresu badań antroposkopijnych.....	114
3.5.9	Ekspertyza z zakresu cheiloskopii.....	116
3.5.10	Ekspertyza z zakresu badań otoskopii kryminalistycznej.....	120
Rozdział 4.	Zwalczanie przestępstwa kradzieży z włamaniem.....	123
4.1	Organy państwa zaangażowane w zwalczanie kradzieży z włamaniem.....	123
4.2	Podmioty prywatne zajmujące się ochroną nieruchomości.....	126
4.3	Formy ochrony mienia.....	133
	CZĘŚĆ EMPIRYCZNA.....	137
Rozdział 5.	Metodologia badań aktowych.....	138
5.1	Ogólne i szczegółowe pytania badawcze.....	138
5.2	Dobór próby badawczej.....	142
5.3	Metoda badań	147
5.4	Opis narzędzia badawczego.....	148
5.5	Liczba akt i czynów poddanych badaniom.....	148
5.6	Długość trwania postępowania.....	155
5.7	Organy prowadzące i nadzorujące postępowanie przygotowawcze.....	156
5.8	Tryb wydania wyroku.....	158
5.9	Kwalifikacja prawna.....	159

5.10 Kara i jej wymiar.....	165
------------------------------------	------------

Rozdział 6. Wyniki badań ilościowych.....	171
--	------------

6.1 Czynności kryminalistyczno – procesowe oraz czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości	171
--	------------

6.1.1 Pierwsza informacja o popełnieniu przestępstwa.....	171
---	-----

6.1.2 Ustalenie sprawcy czynu.....	173
------------------------------------	-----

6.1.2.1 Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez jedną osobę.....	174
--	-----

6.1.2.2 Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 2 osób.....	178
---	-----

6.1.2.3 Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 3 osób.....	181
---	-----

6.1.2.4 Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 4 osób.....	182
---	-----

6.1.3 Sposób ujęcia sprawcy.....	183
----------------------------------	-----

6.1.3.1 Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez jedną osobę.....	183
---	-----

6.1.3.2 Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 2 osób.....	185
--	-----

6.1.3.3 Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 3 osób.....	188
--	-----

6.1.3.4 Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 4 osób.....	188
--	-----

6.1.4 Liczba przeprowadzonych czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych.....	189
--	-----

6.1.5 Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane w miejscu popełnienia czynu.....	195
--	-----

6.1.6 Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa.....	198
--	-----

6.1.7 Ślady zabezpieczone w miejscu popełnienia przestępstwa.....	201
---	-----

6.1.8 Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy	203
--	-----

6.1.9 Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy.....	204
--	-----

6.1.10 Ślady zabezpieczone w miejscu zamieszkania sprawcy.....	205
--	-----

6.1.11 Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów.....	206
---	-----

6.1.12 Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów.....	207
--	-----

6.1.13 Ślady zabezpieczone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów.....	207
---	-----

6.1.14 Inne czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości.....	208
6.1.15 Inne czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzonej w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości.....	211
6.1.16 Dowód z opinii biegłego.....	213
6.1.16.1 Liczba spraw w których dopuszczono dowód z opinii biegłych.....	213
6.1.16.2 Rodzaj opinii sporządzonych w sprawie.....	216
6.1.16.3 Organ powołujący biegłego.....	216
6.1.16.4 Podmiot sporządzający opinię w sprawie.....	217
6.1.16.5 Czas sporządzenia opinii.....	220
6.1.16.6 Forma sporządzonej w sprawie opinii.....	221
6.1.16.7 Opinia uzupełniająca	221
6.1.16.8 Pytania stawiane biegłym.....	221
6.2 Taktyczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	225
6.2.1 Przygotowanie do popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	225
6.2.2 Pora dnia dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości	227
6.2.3 Dzień tygodnia dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	228
6.2.4 Miesiąc dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	230
6.2.5 Pora roku dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości	231
6.2.6 Obiekt dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości	232
6.2.7 Umieszczenie obiektu dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	235
6.2.8 Motywacja wyboru miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	249
6.2.9 Sposób dotarcia do miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	251
6.2.10 Sposób oddalenia się z miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	252
6.2.11 Alternatywne drogi ucieczki z miejsca kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	253
6.2.12 Działanie na zlecenie.....	254
6.2.13 Zleceniodawca.....	254
6.2.14 Liczba sprawców.....	254
6.2.15 Relacje łączące sprawców w grupie.....	256
6.2.16 Podział ról sprawców w grupie.....	257
6.3 Techniczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości...261	
6.3.1 Zabezpieczenia główne zastosowane w obiekcie do którego dokonano włamania.....	261

6.3.2	Zabezpieczenia dodatkowe zastosowane w obiekcie do którego dokonano włamania.....	266
6.3.3	Sposób przełamania zabezpieczenia głównego.....	268
6.3.4	Sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego.....	274
6.3.5	Narzędzia służące do przełamania zabezpieczenia głównego.....	279
6.3.6	Pochodzenie narzędzi służących do pokonania zabezpieczenia głównego.....	283
6.3.7	Sposób postępowania sprawcy z narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego po dokonaniu czynu.....	284
6.3.8	Skradzione przedmioty.....	285
6.3.9	Wartość skradzionych przedmiotów.....	288
6.3.10	Odzyskanie skradzionych rzeczy.....	289
6.3.11	Sposób transportu skradzionych przedmiotów.....	290
6.3.12	Miejsce ukrycia skradzionych przedmiotów.....	291
6.3.13	Sposób lub zamiar postępowania ze skradzionymi przedmiotami.....	294
6.3.14	Pokrzywdzony.....	297
6.3.15	Stosunek sprawcy do osoby pokrzywdzonej.....	300
6.3.16	Charakter relacji sprawcy z pokrzywdzonym.....	301
6.3.17	Miejsce pobytu osoby pokrzywdzonej w trakcie włamania.....	302
6.4	Sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości	305
6.4.1	Cechy osobopoznawcze sprawcy.....	305
6.4.1.1	Płeć sprawcy.....	305
6.4.1.2	Wiek sprawcy	306
6.4.1.3	Obywatelstwo sprawcy.....	307
6.4.1.4	Miejsce zamieszkania sprawcy.....	307
6.4.1.5	Stan cywilny sprawcy.....	309
6.4.1.6	Posiadanie dzieci przez sprawcę.....	309
6.4.1.7	Wykształcenie sprawcy.....	311
6.4.1.8	Zawód wyuczony sprawcy.....	312
6.4.1.9	Zatrudnienie sprawcy	313
6.4.1.10	Źródło utrzymania sprawcy.....	315
6.4.1.11	Dochód sprawcy	316
6.4.1.12	Stan zdrowia sprawcy.....	317
6.4.1.13	Uzależnienia sprawcy.....	318
6.4.2	Motywacja sprawcy.....	318

6.4.3 Uprzednia karalność sprawcy.....	320
Rozdział 7. Przykłady konkretnych spraw o kradzież z włamaniem.....	322
7.1 Przykład 1 (Sąd Rejonowy w Jaworznie, sygn. akt II K 289/19 + II K 198/18).....	322
7.2 Przykład 2 (Sąd Rejonowy w Mysłowicach, sygn. akt II K 282/20).....	323
7.3 Przykład 3 (Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich, sygn. akt II K 334/22).....	324
7.4 Przykład 4 (Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, sygn. akt II K 239/19).....	325
7.5 Przykład 5 (Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, sygn. akt II K 1070/18).....	326
7.6 Przykład 6 (Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach, sygn. akt III K 235/22).....	327
7.7 Przykład 7 (Sąd Rejonowy w Tychach, sygn. akt II K 651/19).....	328
7.8 Przykład 8 (Sąd Rejonowy w Zawierciu, sygn. akt II K 897/18).....	329
7.9 Przykład 9 (Sąd Rejonowy w Jaworznie, sygn. akt II K 253/20).....	331
7.10 Przykład 10 (Sąd Rejonowy w Mikołowie, sygn. akt II K 123/21).....	332
Rozdział 8. Dyskusja wyników badań.....	334
8.1 Podsumowanie wyników badań.....	334
8.1.1 Czynności kryminalistyczno – procesowe oraz czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości.....	334
8.1.2 Taktyka działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	339
8.1.3 Technika działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	343
8.1.4 Rzeczy będące przedmiotem kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	346
8.1.5 Pokrzywdzeni przestępstwem kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	347
8.1.6 Sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości.....	348
8.2 Porównanie badań własnych z wynikami wybranych badań z wynikami innych badań.....	350
8.2.1 Opracowania badawcze wybrane do porównania.....	350
8.2.2 Wyniki badań przeprowadzonych przez Z. Bożyczkę.....	351
8.2.3 Wyniki badań przeprowadzonych przez J. Krawczyka, pod redakcją naukową H. Kołakowskiej – Przełomiec.....	352
8.2.4 Wyniki badań przeprowadzonych przez T. Borzoła, S. Miskiewiczza, M. Tokarskiego i A. Winnickiego, pod redakcją naukową J. Bryka.....	354
8.2.5 Wyniki badań przeprowadzonych przez M. Kucharskiego.....	356
8.2.6 Zestawienie wyników badań własnych z wynikami badań innych autorów	358

8.3 Postulaty	361
Zakończenie	367
Bibliografia	369
Wykaz wykresów	384
Wykaz rysunków	390
Wykaz tabel	391
Załącznik	393

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17)

k.p.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37)

k.c. – Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610)

dekret – Dekret z dnia 4 marca 1953 r. o wzmożeniu ochrony własności społecznej (Dz.U. 1953 nr 17 poz. 68)

u.o.o.m. – Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1995)

Czasopisma, publikatory

OSNKW – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna o Izba Wojskowa

OSNPG – Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej

KZS – Krakowskie Zeszyty Sądowe

OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych

Dz.U. – Dziennik Ustaw

Dz.Urz. KGP – Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji

LEX – System Informacji Prawnej LEX

Legalis – System Informacji Prawnej LEGALIS

Wstęp

Kradzież z włamaniem jest jednym z najbardziej powszechnych przestępstw na świecie. Zgodnie z szacunkami, w krajach Unii Europejskiej średnio co 1,5 minuty dochodzi do jednego włamania, zaś w niektórych krajach członkowskich codziennie rejestruje się aż 1000 włamań.¹ Problem kradzieży z włamaniem wpływa na wiele aspektów ludzkiego życia. Oczywistym jest, że ofiary tego przestępstwa doznają szkód majątkowych, niejednokrotnie w znacznej wysokości. Co jednakże równie istotne, kradzież z włamaniem pozostawia po sobie duży ślad w psychice człowieka. Ofiary tego przestępstwa tracą poczucie bezpieczeństwa i odczuwają strach, przygnębienie, poczucie osamotnienia i długotrwały niepokój.² Z uwagi na to, iż jest jedno z najbardziej szkodliwych społecznie przestępstw, a jednocześnie występuje ono niezwykle często, należy zwrócić szczególną uwagę na poznanie natury tego zjawiska. Tematyka kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest tym bardziej aktualna, ponieważ w ostatnich latach jesteśmy świadkami skoku technologicznego. Owocuje on pojawianiem się coraz bardziej zaawansowanych urządzeń które mogą być używane zarówno do przełamywania zabezpieczeń, jak i wręcz przeciwnie – zabezpieczenia mienia. Koniecznym jest zatem ustalenie czy włamywacze posługują się osiągnięciami techniki, czy też skupiają się na „tradycyjnym” podejściu do popełniania przestępstwa.

Głównym celem badawczym niniejszej pracy jest opisanie przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości w kontekście kryminalistycznym. W celu usystematyzowania dysertacji dokonano podziału materiału objętego badaniami na cztery części.

Pierwszym z obszarów badań jest szeroko pojęta praca organów prowadzących postępowanie przygotowawcze w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości. W tym zakresie przede wszystkim przeanalizowano:

- W jaki sposób organy prowadzące postępowanie weszły w posiadanie informacji o popełnieniu przestępstwa?
- W jaki sposób organy prowadzące postępowanie ustaliły kim jest sprawca?
- W jaki sposób organy prowadzące postępowanie ujęły sprawcę?

Kolejną omawianą kwestią są czynności przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości. Dokonano tutaj podziału tych czynności na kryminalistyczno – procesowe

---

¹ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime> (dostęp: 06.03.2024).

² <https://policja.pl/pol/aktualnosc/174662,SladWlamania-Jak-wrocic-do-siebie-po-kradziezy-z-wlamaniem.html> (dostęp: 06.03.2024).

oraz operacyjno – rozpoznawcze, co pozwoliło na kompleksowe zbadanie wykonywanej przez organy prowadzące postępowanie pracy. Co więcej przeprowadzane czynności zostały uporządkowane w zależności od miejsca w którym były wykonywane. Jako najbardziej typowe lokalizacje wskazano:

- miejsce popełnienia przestępstwa,
- miejsce zamieszkania sprawcy,
- miejsce odnalezienia skradzionych przedmiotów.

Jednocześnie, wraz z zachowaniem podziału na wskazane wyżej miejsca opisano ujawnione i zabezpieczone ślady kryminalistyczne. Przeprowadzone w tym obszarze badania pozwoliły na stworzenie katalogu najbardziej typowych czynności kryminalistyczno – procesowych oraz operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzanych przez organy prowadzące postępowanie w przedmiocie kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Zważywszy na tematykę pracy nieodzownym było również przeprowadzenie badań dotyczących dowodu z opinii biegłego. W tym zakresie dokonano ustalenia:

- W ilu sprawach doszło do przeprowadzenia takiego dowodu?
- Jakiego rodzaju były to opinie?
- Jaki podmiot sporządził opinię?
- Jaki czas był niezbędny do porządzenia opinii?
- W jakiej formie sporządzono opinię?

Zwieńczeniem badań w tym przedmiocie było stworzenie katalogu pytań zadawanych biegłym.

Drugim omawianym zagadnieniem jest taktyka działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Słownik Języka Polskiego definiuje taktykę jako „sposób postępowania mający doprowadzić do osiągnięcia celu”.³ W kontekście przeprowadzonej dysertacji pod pojęciem taktyki działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości znalazły się takie elementy jak:

- przygotowanie sprawcy do popełnienia czynu,
- wybór pory i dnia na dokonanie kradzieży,
- wybór obiektu, do którego dokonano włamania,
- lokalizacja obiektu, do którego dokonano włamania,
- motywacja wyboru obiektu, do którego dokonano włamania,

---

³ <https://sjp.pwn.pl/sjp/taktyka;2577493.html> (dostęp: 06.03.2024).

- sposób dotarcia i oddalenia się z miejsca włamania,
- popełnienie przestępstwa w grupie,
- charakter relacji łączących współsprawców,
- podział ról w grupie.

Kolejnym omawianym obszarem jest technika działania sprawcy. Jedną z definicji słowa „technika” jest „metoda”⁴, pod tym sformułowaniem rozumie się z kolei „świadomie stosowany sposób postępowania mający prowadzić do osiągnięcia zamierzonego celu”⁵. Mając na uwadze powyższą definicję, w tym zakresie dokonano analizy:

- jakie zabezpieczenia główne oraz dodatkowe są stosowane w okradanych nieruchomościach?
- W jaki sposób sprawcy przełamują zabezpieczenia główne i dodatkowe?
- Jakich narzędzi używają sprawcy do przełamania zabezpieczeń?
- W jaki sposób sprawcy wchodzi w posiadanie niezbędnych narzędzi?
- W jaki sposób sprawcy postępują z narzędziem po dokonaniu przestępstwa?

W zakresie techniki działania sprawcy umiejscowiono również tematykę rzeczy stanowiących przedmiot kradzieży z włamaniem. Ustalono przede wszystkim:

- jakie przedmioty padają łupem sprawców?
- Jaka jest wartość skradzionych przedmiotów?
- Czy udało odzyskać się skradzione przedmioty?

Dodatkowo zadano pytania dotyczące ofiar przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości:

- kim jest pokrzywdzony?
- Czy sprawca zna pokrzywdzonego?
- Gdzie znajduje się pokrzywdzony w trakcie kradzieży?

Ostatnią materią stanowiącą przedmiot badań jest osoba sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości. W tym zakresie dokonano ustaleń dotyczących podstawowych cech osobopoznawczych, takich jak:

- płeć,

⁴ <https://sjp.pwn.pl/slowniki/technika> (dostęp: 06.03.2024).

⁵ <https://sjp.pwn.pl/sjp/metoda;2482575.html> (dostęp: 06.03.2024).

- wiek,
- obywatelstwo,
- miejsce zamieszkania,
- stan cywilny,
- posiadanie dzieci,
- wykształcenie,
- zawód wyuczony,
- wykonywana praca,
- źródło utrzymania,
- wysokość dochodów,
- stan zdrowia,
- uzależnienia.

Przebadano również, czy sprawcy kradzieży z włamaniem działają w warunkach powrotu do przestępstwa, a także dlaczego decydują się w ogóle dokonać przestępstwa.

Powyżej opisywane cele zostały zrealizowane poprzez udzielenie odpowiedzi na szereg bardzo szczegółowych pytań badawczych, z których część zaprezentowano wyżej.

Stosowanie do celu badań praca składa się z dwóch części: teoretycznej i empirycznej. Ta pierwsza obejmuje teoretyczne tło badań własnych; druga z kolei prezentuje przeprowadzone badania, a ich wyniki poddaje dyskusji.

Rozdział 1. niniejszej pracy poświęcony jest kwestiom definicji przestępstwa kradzieży z włamaniem a także częstotliwości występowania tego rodzaju czynów. Przeanalizowano w nim jak na przestrzeni lat zmieniała się definicja tego przestępstwa i jak kształtował się wymiar przewidzianej za nie kary. Przedstawiono w nim również dane statystyczne, które prezentują skalę tego zjawiska.

W rozdziale 2 dysertacji zostało omówione przestępstwo kradzieży z włamaniem w ujęciu materialno – prawnym. Dokonano w nim przed wszystkim analizy znamion tego czynu. Poruszono także zagadnienie „wypadku mniejszej wagi” kradzieży z włamaniem oraz ewentualny zbieg przepisów. Ostatnim z poruszanych tematów jest zagrożenie karą oraz środkami karnymi.

Rozdział 3. stanowi analizę przestępstwa kradzieży z włamaniem w ujęciu kryminalistycznym. Zawarto w nim informacje dotyczące pierwszej informacji o przestępstwie, *modus operandi* sprawcy, a także omówiono typowe czynności kryminalistyczno – procesowe i operacyjno – rozpoznawcze, które są przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem.

Szczególną uwagę poświęcono dowodowi z opinii biegłego i wskazano jakie ekspertyzy są najczęściej przeprowadzane w interesujących sprawach.

Kolejny, 4. rozdział poświęcony jest tematyce zwalczania kradzieży z włamaniem. Omówiono w nim jednostki Policji, które zajmują się zwalczaniem tego typu przestępczości, a także poruszono tematykę podmiotów prywatnych, które prowadzą działalność w zakresie ochrony mienia. Osobne miejsce poświęcono formom ochrony mienia, gdzie wskazano jakimi środkami, które mają za zadanie zabezpieczenie konkretnej nieruchomości dysponuje rynek branży ochroniarskiej.

W rozdziale 5. dokonano omówienia zastosowanej metody badawczej. Wskazano również szereg bardzo szczegółowych pytań badawczych, na które poszukiwano odpowiedzi. Ponadto mówiono i uzasadniono dobór próby badawczej. W dalszej części rozdziału znalazł się opis narzędzia badawczego w postaci kwestionariusza badań akt. Co więcej wskazano liczbę akt spraw sądowych poddanych badaniom

Wyniki badań ilościowych zostały zaprezentowane w rozdziale 6. opracowania. Zawiera on odpowiedzi na postawione w rozdziale 5. pytania, przedstawione w formie graficznej, wraz z komentarzem autorki.

Rozdział 7. stanowi prezentację konkretnych spraw dotyczących kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Sprawy te zostały dobrane w taki sposób, by zaprezentować szeroki wachlarz postaw sprawców, ich sposobów działania oraz zobrazować w jaki sposób działają organy ścigania w celu wykrycia przestępstwa.

Ostatni, 8. rozdział zawiera dyskusję wyników badań. Obejmuje on interpretację wyników badań ilościowych, zaprezentowanych w rozdziale 6., a także porównuje je z wynikami innych opracowań badawczych na temat kradzieży z włamaniem, które powstały na przestrzeni czasu. Rozdział ów zawiera również postulaty sformułowane przez autorkę, które w jej ocenie, mogą zmniejszyć skalę omawianego przestępstwa.

CZEŚĆ TEORETYCZNA

Rozdział 1

Kradzież z włamaniem – zarys ogólny pojęcia

1.1 Rys historyczny kradzieży z włamaniem

1.1.1 Pojęcie kradzieży z włamaniem w najdawniejszym ustawodawstwie polskim

Konstrukcja kradzieży z włamaniem jako kwalifikowanego typu kradzieży pojawiła się w polskiej nauce prawa karnego stosunkowo niedawno. W początkach polskiej państwowości była ona traktowana jako kradzież (*furtum*) powszechnie nazywana chażbą.⁶ W czasie rozdrobnienia feudalnego (XII – XIV w.), zaczęto wyróżniać szczególnie ciężkie formy kradzieży – kradzież z komory oraz kradzież zawodową. Z tym ostatnim zagadnieniem łączono z kolei rozbój (*spoilum*) zarówno na drodze publicznej jak i w postaci napadu na dom, połączonego z zaborem mienia ruchomego. Instytucja *spoilum* może zatem przypominać w swojej konstrukcji kradzież z włamaniem. Takie przestępstwa nazywane były łotrostwami, a popełniający je przestępcy – łotrami.⁷

W dobie statutów Kazimierza Wielkiego dokonano wyróżnienia kradzieży jako osobnej grupy przestępstwa. Była ona określana jako „zabór tajemny bez użycia gwałtu cudzej rzeczy ruchomej dokonany w zamiarze zysku, wbrew woli właściciela”⁸. Wprowadzono również podział na kradzieże zwykłe i kwalifikowane. Do kradzieży kwalifikowanych zaliczono kradzież na dworze króla lub rycerza, kradzież koni ze stada, oraz nocną kradzież zboża pola⁹. Brak zatem w tym katalogu kradzieży z włamaniem.

W XVI wieku na terytorium państwa polskiego obowiązywało prawo ziemskie oraz miejskie. I tak, zgodnie z doktryną prawa ziemskiego dokonano podziału przestępstw na publiczne, skierowane wobec instytucji publicznych, oraz prywatne, wymierzone przeciw osobom prywatnym.¹⁰ W tym miejscu należy podkreślić, iż normy ziemskiego prawa karnego nie przewidywały sankcji za popełnienie przestępstwa kradzieży. Jednakże sądy w praktyce sądowej przestępstwo to było represjonowane. Jak wskazuje B. Sygit, wymiar kary zależał od wagi popełnionego przestępstwa – w przypadkach łagodnych wymierzano zań wygnanie, zaś

---

⁶ J. Bardach, *Historia państwa i prawa Polski, t. I do połowy XV wieku*, Warszawa 1965, s. 327.

⁷ Ibidem, s. 327.

⁸ M. Handelsman, *Prawo karne w Statutach Kazimierza Wielkiego*, Warszawa 1909, s. 171, [za:] B. Sygit, *Historia prawa kryminalnego*, Toruń 2007, s. 369.

⁹ J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrak, *Historia ustroju i prawa polskiego*, Warszawa 2009, s. 179-180.

¹⁰ Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, *Historia państwa i prawa Polski, t. II od połowy XV wieku do r. 1975*, red. J. Bardach, Warszawa 1971, s. 328.

w przypadkach cięższych – kary mutulacyjne, chłostę i więzienie. Kradzież z włamaniem była z kolei karana powieszeniem.¹¹ Prawo miejskie obowiązuje na terytorium Polski było zróżnicowane w zależności od systemu prawnego na jakim dane miasto było lokowane.¹² Głównymi źródłami prawa były niewątpliwie *Zwierciadło Saskie*, kodyfikacje chełmińskie oraz *Constitutio Criminalis Carolina*. W pewnym, niewielkim zakresie, uregulowania dotyczące miejskiego prawa karnego znajdowały się również w wilkierzach.¹³ Obydwa głównie funkcjonujące systemu prawne – chełmiński i saski dzieliły kradzieże na duże i małe, w zależności od wysokości szkody.¹⁴ W rewizji toruńskiej kradzież z włamaniem została potraktowana jako odrębne przestępstwo.¹⁵ *Constitutio Criminalis Carolina* wprowadzała z kolei pojęcie kradzieży niebezpiecznej – z bronią, przy użyciu drabiny, z włamaniem.¹⁶ Kradzież taka była szczególnie dotkliwie karana. Jak wskazano w art. 159 omawianego aktu „Jeśli złodziej dla wyżej wspomnianej kradzieży dniem lub nocą wejdzie lub za pomocą włamania przedostanie się do czyjś mieszkania lub schronienia lub pójdzie kraść z bronią z zamiarem zranienia tego, kto stawi mu opór, to taką kradzież uznaje się [...] za szczególną niebezpieczną z premedytacją, z włamaniem niezależnie od tego, czy będzie ta kradzież pierwsza czy druga, wielka lub mała, czy będzie [złodziej]spotkany lub zauważony przed lub po [dokonaniu kradzieży] [...] dlatego w podobnych przypadkach mężczyzna powinien być karany przez powieszenie, a kobieta przez utopienie [...]”¹⁷. Z cytowanego przepisu wprost wynika, iż nawet jeśli sprawca po raz pierwszy popełnił przestępstwo, jednakże była to kradzież z włamaniem – był karany śmiercią.

1.1.2 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie okresu zaborów

Po rozbiorach Polski, kwestia kradzieży z włamaniem była regulowana przez akty prawne obowiązujące na terytorium kraju zaborczego. I tak w zaborze austriackim władze początkowo nakazały stosowanie dotychczasowego prawa sądowego. Taki stan rzeczy utrzymywał się w zasadzie do 1787 r.¹⁸ W 1878 r. wydano *ustawę powszechną o występkach*

---

¹¹ B. Sygit, *Historia prawa kryminalnego*, Toruń 2007, s. 381.

¹² Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, op.cit., s. 344.

¹³ D. Zając, *Prawo miejskie i wiejskie wobec kradzieży z włamaniem. Analiza kodyfikacji oraz ksiąg sądowych południowej Polski okresu XVI–XVIII wieku*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2012, nr 1, s. 66.

¹⁴ Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, op.cit., s. 344.

¹⁵ D. Janicka, *Prawo karne w trzech rewizjach prawa chełmińskiego z XVI wieku*, Toruń 1992, s. 107.

¹⁶ Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, op.cit., s. 355.

¹⁷ A. Dziadzio, D. Malec, *Historia prawa, prawo karne w świetle źródeł*, Kraków 1997, s. 21.

¹⁸ S. Salmonowicz, *Prawo karne 1772-1848 [w:] Historia państwa i prawa Polski t. III od rozbiorów do uwłaszczenia*, red. J. Bardach, M. Senkowska – Gluck, Warszawa 1981, s. 775.

ich karaniu (*Allgemeines Gesetz über Verbrechen und derselben Bestrafung*), popularnie nazywanego Józefiną. Akt ów obejmował wyłącznie prawo karne materialne i wprowadzał szereg zasad rządzących postępowaniem karnym, w tym naczelną zasadę powszechności i równości wobec prawa¹⁹ i obowiązywał na ziemiach polskich zagarniętych przez Austrię w pierwszym rozbiórce z 1772 r. Dodatkowo, w 1796 r. ustawę karną zachodniogalicyską, która to obowiązywała wyłącznie na terenach odebranych Polsce w trzecim rozbiórce. Ustawa ta zaliczała kradzież z włamaniem do kategorii zbrodni.²⁰

Na podstawie ustawy karnej dla Galicji Zachodniej opracowaną w 1803 r. *Księgę ustaw na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa*, zwaną Franciszkaną.²¹ Przestępstwo kradzieży z włamaniem zostało skodyfikowane w rozdziale 22, pod tytułem „O kradzieży i innych zaborach”. Jak podkreśla A. Wrzyszc, przestępstwo to zostało potraktowane w specyficzny sposób – w jego opisie nie znalazło się słowo „włamanie”, jednakże wskazano, iż kwalifikowaną formę kradzieży stanowi kradzież przedmiotu o wartości ponad pięciu złotych reńskich, jeśli rzecz ta znajdowała się w zamknięciu.²² Przestępstwo kradzieży z włamaniem stanowiło zbrodnię i było zagrożone karą od sześciu miesięcy do jednego roku ciężkiego więzienia. Jeśli zaś omawiane przestępstwo zostało popełnione łącznie z inną okolicznością kwalifikującą kradzież jako zbrodnię, zagrożenie karą wzrastało do wymiaru od jednego roku do pięciu lat ciężkiego więzienia.²³ W szczególnie ciężkich przypadkach – kiedy wartość przedmiotu kradzieży wynosiła ponad 300 złotych reńskich, gdy pokrzywdzony poniósł dolegliwą szkodę, jeśli kradzież została dokonana w sposób szczególnie zuchwały lub w przypadku recydywistów – zagrożenie kara wynosiło od pięciu do dziesięciu lat ciężkiego więzienia.²⁴

Następną wielką kodyfikacją prawa karnego na terenie zaboru austriackiego była ustawa karna z 1852 r. Regulacje tam zawarte niewiele jednakże różnią się od tych ujętych we Franciszkanie.²⁵

Aktem prawnym, wprowadzonym na terytorium objętym pierwszym rozbiorem Polski, a przypadającym Prusom był *Landrecht Wschodniopruski* z 1721 r. Kodeks ów charakteryzowała kazuistyka oraz surowość kar. Wprowadzał on zwyczajne oraz

---

¹⁹ J. Halberda (red.), *Historia prawa sądowego*, Kraków 2006, s. 157.

²⁰ A. Wrzyszc, *Karalność kradzieży z włamaniem w prawie obowiązującym na ziemiach polskich do pierwszych lat II Rzeczypospolitej* [w:] *Kradzież z włamaniem*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2021, s. 21.

²¹ J. Halberda, op.cit., s. 157.

²² A. Wrzyszc, op.cit., s. 22.

²³ Ibidem, s. 22.

²⁴ Ibidem, s. 22.

²⁵ Ibidem, s. 23.

kwalifikowane formy kary śmierci, które mogły być poprzedzone okaleczeniem sprawcy (np. odcięciem ręki, języka, czy też szarpaniem gorącymi kleszczami).²⁶

W 1794 r. uchwalono Powszechne Pruskie Prawo Krajowe (*Landrecht*). Ponownie był to akt prawny który cechował się kazuistyką, połączoną z drobiazgowym interweniowaniem w życie osobiste mieszkańców kraju i surowością kar.²⁷ W § 1163 PPK w przekładzie I. Stawiarskiego czytamy, iż „Popelniona przez niebezpieczne włożenia lub wdzierania się (wybiiania) kradzież, zowie się kradzieżą gwałtowną”²⁸. Na gruncie *Landrechtu pruskiego* kradzież z włamaniem była zatem nazywana kradzieżą gwałtowną. W dalszych paragrafach wskazano, iż przez „niebezpieczne włożenie” należy rozumieć używanie drabin lub innych podobnych przedmiotów, a także mozolne i trudne do odwrócenia przygotowania, lub szczególnie zuchwałe przedsięwzięcia. Tak samo (jako kradzież gwałtowną – czyli z włamaniem), PPK traktuje otwieranie zamkniętych schowków za pomocą kluczy, wytrychów lub innych narzędzi. Za popełnienie kradzieży gwałtownej groziła kara domu poprawy w wymiarze od sześciu miesięcy do trzech lat lub chłosta na przywitanie i odprawę. Kodeks wprowadzał indywidualizację kary i nakładał na sędziego obowiązek ustalenia jej wymiaru na podstawie okoliczności popełnienia czynu – m. in. czasu popełnienia, natury gwałtowności czy też wartości skradzionych przedmiotów. Jednocześnie włamanie do obiektów niezamieszkałych, ogrodów, stodół lub sadzawek była traktowana jako kradzież pospolita.²⁹

Kolejną kodyfikacją prawa karnego, obejmującą zasięgiem terytoria wchodzące w skład zaboru pruskiego był Kodeks karny z 1851 r. zawierał on rozwiązania inspirowane francuskim kodeksem karnym z 1810 r.³⁰ Uregulowania dotyczące kradzieży z włamaniem znalazły się w tytule XVIII „kradzież i przeniewierzenie”. A. Wrzyszczy wskazuje, iż kodeks pruski w dalszym ciągu był aktem bardzo kazuistycznym i w taki sposób potraktowano omawiane przestępstwo³¹. Autor ów pokusił się o sformułowanie katalogu stanów faktycznych które należy rozumieć jako kradzież z włamaniem i należą do nich:

---

²⁶ D. Mielnik, *Prawodawstwo karne w okresie zaborów ze szczególnym uwzględnieniem kary śmierci*, „Nasze Historie” nr 19(2020), Poznań 2020, s. 104.

²⁷ J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrak, op.cit., s. 467.

²⁸ *Powszechne prawo kryminalne dla państw pruskich. Cz. 2, Obeymująca w sobie tytuł dwudziesty części drugiey Powszechnego Prawa Pruskiego o występkach i karach, z dodatkiem miéysc i wyiátków z Prawa Cywilnego, na które się tenże Tytuł powołuie / przez Ignacego Stawiarskiego z niem. przełożona i własném Jego staraniem wydrukowana*, s. 229.

²⁹ Ibidem, s. 229-230.

³⁰ K. Grzybowski, *Historia państwa i prawa Polski, t. IV od uwłaszczenia do odrodzenia Państwa*, Warszawa 1982, s. 614.

³¹ A. Wrzyszczy, op.cit., s. 19.

- kradzież z budynku albo z ogrodzonego miejsca, dokonana przez włamanie albo wleczenie;
- kradzież popełniona w ten sposób, że dla otworzenia budynku albo dostępu do ogrodzonego miejsca, albo dla otworzenia drzwi lub schowków wewnętrznych użyte zostaną fałszywe klucze;
- kradzież na drodze publicznej, ulicy, na placu publicznym, na spławnej wodzie, na kolei żelaznej, w budynku pocztowym lub na jego podwórzu, na dworcu kolejowym pakunków podróżnych dokonana przez oberżnięcie albo odwiązanie zamków czy zabezpieczeń albo przez użycie fałszywych kluczy.³²

Co wymaga podkreślenia, kodeks pruski z 1815 r. zawierał definicję legalną włamania. I tak za włamanie należało uznawać sytuację, w której sprawca za pośrednictwem gwałtu na ogrodzeniach, przedmiotach albo przyrządach stojących na przeszkodzie otwiera sobie przejście, otwiera ogrodzone miejsce, rozprzestrzenia już istniejący lub czyni zupełnie nowy otwór w celu dostania się do wewnątrz. Nadto za włamanie uważało się otwieranie drzwi, ścian, wchodów, przechodów, szaf, skrzyń lub innych przedmiotów wewnątrz budynku w sposób wyżej opisany.³³ Sankcją grożącą za popełnienie kradzieży z włamaniem była kara do 10 lat ciężkiego więzienia z oddaniem pod dozór Policji. W przypadku wystąpienia okoliczności łagodzących, kara mogła wynosić nie mniej niż sześć miesięcy więzienia, orzekana wraz z czasowym zakazem wykonywania praw obywatelskich honorowych.³⁴

Ostatnią już omawianą w kontekście ziem polskich zaboru pruskiego kodyfikacją prawa karnego jest kodeks karny Związku Północno – Niemieckiego, który to w 1871 r. został przekształcony w kodeks karny Rzeszy Niemieckiej.³⁵ Podobnie jak wcześniej, kradzież z włamaniem została uregulowana w rozdziale dziewiętnastym „kradzież i sprzeniewierzenie” i została zaliczona do katalogu kradzieży ciężkich. A Wrzyszczy podaje, iż omawiane przestępstwo zostało opisane jako czyn występujący w trzech konfiguracjach:

- „kradzież z budynku lub zagrodzonego miejsca „popełniona za pomocą włamania, włożenia, lub wyłamania schowaków”;

---

³² Ibidem, s. 19.

³³ *Kodex karny dla państw pruskich z roku 1851. Ze zmianami, jakie przez ustawy z dnia 9 marca 1853 r. z dn. 14 kwietnia 1856 r. i z dn. 30 maja 1859 r. poczynione w nim zostały tudzież Ustawa przechodnia, Kodex rzeczony wprowadzająca i Ustawy, takową uzupełniające, lub zmieniające niemniej Ustawy, z Kodexem Karnym w związku będące*, s. 86.

³⁴ Ibidem s. 83-84.

³⁵ K. Grzybowski, op.cit., s. 818.

- kradzież popełniona w ten sposób, że dla otwarcia budynku lub wejść do ogrodzonego miejsca, albo dla otwarcia drzwi lub schowków znajdujących się wewnątrz, użyto dobranych kluczy lub innych narzędzi nieprzeznaczonych do zwykłego otwierania;
- kradzież dokonana przez odcięcie umocowań lub zabezpieczeń albo przez użycie dobranych kluczy lub innych narzędzi nieprzeznaczonych do zwykłego otwierania w odniesieniu do tobołów podróży lub innych przedmiotów służących do przewózki.³⁶

Za popełnienie kradzieży z włamaniem możliwe było wymierzenie kary do 10 lat ciężkiego więzienia. W przypadku okoliczności łagodzących, sprawcy groziła kara więzienia nie krótsza niż 3 miesiące.³⁷

W przypadku utworzonego w 1807 r. przez Napoleona Księstwa Warszawskiego (ziem zaboru rosyjskiego), Komisja Rządząca utrzymała moc byłego prawa karnego polskiego z subsydiarnym stosowaniem *Landrechtu pruskiego*.³⁸ Dopiero w 1818 r. doszło do uchwalenia Kodeksu karzącego, obowiązującego na terytorium Królestwa Polskiego. Kodeks ów wzorowany był na *Franciszkanie* oraz francuskim *Code pénal*.³⁹ Był on skonstruowany z trzech ksiąg, z czego każda jest poświęcona innej kategorii przestępstw – zbrodniom, występkom i wykroczeniom.⁴⁰ Kradzież z włamaniem została uregulowana w dziale XIX kodeksu – „O kradzieżach i przemieszczeniu”. Ponownie, była ona zwana kradzieżą gwałtowną i w pewnych przypadkach była uznawana za zbrodnię.⁴¹ Zgodnie z art. 154 kodeksu, jako kradzież gwałtowną określa się działanie sprawcy polegające na odbiciu, wydarciu, wyłamaniu, odmykaniu zamków lub zaporów, podkopaniu się, przez niebezpieczny albo zuchwały za pomocą drabiny lub zakradnięciu się do miejsca przestępstwa, przez użycie wytrychów lub innych narzędzi, przez oderznięcie podróżującym kufrów, pak, tłómków.⁴² Kradzież gwałtowna może zostać uznana za zbrodnię z uwagi na wymiar szkody (powyżej 300 złotych polskich), rodzaj skradzionego dobra (rzeczy przeznaczone go obrzędów religijnych), naturę uczynku (dokonana w czasie klęski żywiołowej, przy użyciu groźnego narzędzia, lub w grupie

³⁶ A. Wrzyszczyk, op.cit., s. 20-21.

³⁷ *Kodeks karny Rzeszy Niemieckiej z dnia 15 maja 1871 r. z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami po rok 1918 wraz z ustawą wprowadzoną do kodeksu karnego dla Związku Północno-Niemieckiego (Rzeszy Niemieckiej) z dnia 31 maja 1870 r.*, s. 98-100.

³⁸ W. Sobociński, M. Senkowska – Gluck, *Księstwo Warszawskie [w:] Historia państwa i prawa Polski t. III od rozbiorów do uwłaszczenia*, red. J. Bardach, M. Senkowska – Gluck, Warszawa 1981, s. 159.

³⁹ J. Halberda, op.cit., s. 158.

⁴⁰ J. Śliwowski, *Kodeks Karzący Królestwa Polskiego*, Warszawa 1958, s. 297.

⁴¹ A. Wrzyszczyk, op.cit., s. 25.

⁴² *Kodex karzący dla Królestwa Polskiego : z dodaniem praw kryminalnych później uchwalonych, reiestru porządkowego i alfabetycznego, przypisków wskazujących artykuły związek z sobą mające*, s. 35.

sprawców), lub warunki osobiste sprawcy (stosunek podległości służbowej do pokrzywdzonego). Jeśli kradzież gwałtowna była połączona tylko z jedną ze wskazanych okoliczności, kara za jej popełnienie wynosiła od 3 do 6 lat ciężkiego więzienia. Jeśli tych okoliczności było więcej, wówczas wymiar kary wynosił od 6 do 10 lat ciężkiego więzienia. Najsurowsza kara groziła sprawcom, którzy popełnili kradzież wielką i nie byli w stanie wynagrodzić szkody, a nadto spełniono co najmniej trzy okoliczności obciążające. W takich przypadkach przewidziano karę od 10 do 15 lat warownego więzienia z zastrzeżeniem pręgierza.⁴³

W 1848 r. obowiązujące dotychczas prawo zostało zastąpione przez Kodeks Kar Głównych i Poprawczych. Był on wzorowany na rosyjskim kodeksie z 1845 r.⁴⁴ W akcie tym utrzymano podział kradzieży na prostą i gwałtowną.⁴⁵ Kradzież z włamaniem została uregulowana kolejno w dziale XII – „O przestępstwach i wykroczeniach przeciw własności osób prywatnych”, rozdziale III – „O zaborze cudzej własności” i oddziale 3 – „O kradzieży”. W kodeksie wyróżniono kilka rodzajów kradzieży z włamaniem. I tak, za kradzież z włamaniem uważano działanie sprawcy polegające na podkopaniu się pod budynek, oderwaniu i obiciu drzwi, wyłamaniu ściany lub dachu czy uczynieniu innego wyłomu. Wymiar kary w przypadku tak rozumianego włamania zależał od tego czy sprawca dokonał już uprzednio podobnego czynu. Jeśli sprawca po raz pierwszy popełnił omawiany czyn, karą było zesłanie do guberni Tomskiej lub Tobolskiej z zamknięciem na okres od 2 do 3 lat oraz przekazanie do rot aresztanckich na okres od 4 do 6 lat. Dodatkowo wobec osób niewyłączonych od kar cielesnych przewidywano karę chłosty. Jeśli czyn popełniono po raz drugi – przewidzianą karę podwyższano o jeden stopień. W przypadku gdy sprawca popełnił czyn po raz trzeci – jako karę przewidziano pozbawienie wszystkich praw i zasłanianie na osiedlenie na Syberii, a także karę chłosty (dla osób niewyłączonych od kar cielesnych). Kolejną formą kradzieży z włamaniem było działanie sprawcy polegające na wybiciu lub uszkodzeniu okna lub wewnętrznych drzwi budowli, szaf, kufrów, skrzyń, czy innych schowków, albo odbiciu zamków lub zerwaniu pieczęci od wyżej wskazanych przedmiotów. W tym przypadku sprawca mógł liczyć na łagodniejsze traktowanie – jeśli popełnił czyn po raz pierwszy lub po raz drugi, przewidziane kodeksem kary były obniżane o jeden stopień. Jeśli jednak taki czyn został popełniony przez sprawcę po raz trzeci, przewidziana sankcją karną było (tak samo jak wcześniej) pozbawienie wszystkich praw i zasłanianie na osiedlenie na

---

⁴³ Ibidem, s. 36-37.

⁴⁴ B. Sygit, op.cit., s. 419.

⁴⁵ A Wrzyszczyk, op.cit., s. 27.

Syberii, a także karę chłosty (dla osób niewyłączonych od kar cielesnych).⁴⁶ W art. 1151 kodeks penalizował również otwarcie skradzionych skrzyń., kufrów lub innych schowków bez ich zniszczenia, za to przy użyciu dorobionych, dobranych lub skradzionych kluczy czy wytrychów albo gwoździ. Przepięstwo takie było zagrożone taką samą karą jak kradzież z włamaniem w typie podstawowym.⁴⁷

W 1866 r. uchwalono rosyjski Kodeks karny.⁴⁸ Został on wprowadzany na terytorium królestwa Polskiego w 1876 r.⁴⁹ Nie wprowadzał on istotnych zmian w zakresie kradzieży z włamaniem w stosunku do Kodeksu Kar Głównych i Poprawczych. Została ona zaliczona do grupy kradzieży niebezpiecznych i podstępnych.⁵⁰

Z kolei w 1903 r. doszło do uchwalenia *Kodeksu Tagnacewa*. Był to nowoczesny akt prawny, wprowadzający formalną definicję przestępstwa, przewidujący winę umyślną (z zamiarem bezpośrednim i ewentualnym) a także szeroko opisujący stadium usiłowania oraz instytucje podżegania i pomocnictwa.⁵¹ Na terytorium ziem polskich, kodeks ten zaczął obowiązywać dopiero w 1915 r., a zatem w czasie I wojny światowej. Obowiązywał aż do 1932 r., kiedy to został zastąpiony Kodeksem karnym Makarewicza.⁵² Kradzież z włamaniem została umiejscowiona w części trzydziestej drugiej kodeksu – „Kradzież, rozbój i wymuszenie (art. 581-590). W art. 581 wskazano, iż typem kwalifikowanym kradzieży, zagrożonym wyższym wymiarem kary jest m. in. kradzież z usunięciem przeszkód lub zapór, tamujących dostęp na podwórze do budowli lub innego pomieszczenia albo schowania. W takich przypadkach czynów zagrożony był karą pozbawienia wolności od trzech miesięcy do dwóch lat. Karane było również usiłowanie popełnienia takiego czynu⁵³. Co więcej, w art. 583 dokonano penalizacji kradzieży z zamieszkanymi: budynku, statku, lub innego pomieszczenia albo z pomieszczenia niezamieszkanego (jeśli sprawca wiedział o tym, iż znajduje się w nim obecnie człowiek), lub też z ogrodzonego podwórza budynku zamieszkanego, jeśli sprawca dostał się do tego miejsca po uszkodzeniu przeszkód lub zapór blokujących do nich dostęp. Wymiar kary za popełnienie takiego czynu wynosił od jednego roku do 6 miesięcy pozbawienia wolności. Usiłowanie

---

⁴⁶ *Kodex Kar Głównych i Poprawczych*, Warszawa 1847, s. 853-855.

⁴⁷ *Ibidem*, s. 855.

⁴⁸ K. Grzybowski, *op.cit.*, s. 239.

⁴⁹ A. Wrzyszczyk, *op.cit.*, s. 28.

⁵⁰ *Ibidem*, s. 29.

⁵¹ J. Halberda, *op.cit.*, s. 158.

⁵² A. Wrzyszczyk, *op.cit.*, s.29.

⁵³ W. Makowski, *Kodeks karny obowiązujący tymczasowo w Rzeczypospolitej Polskiej na ziemiach b. zaboru rosyjskiego: z dodaniem przepisów przechodnych i ustaw, zmieniających i uzupełniających postanowienia karne kodeksu; odpowiednich przepisów Kodeksu Karnego Niemieckiego i Ustawy Karnej Austriackiej, obowiązujących w pozostałych dzielnicach Rzeczypospolitej oraz Komentarza i orzeczeń Sądu Najwyższego*. T. 3, Część XX-XXXVII K. K., Warszawa 1922, s. 328-329.

również było karane.⁵⁴ Cięższą postacią tego przestępstwa było popełnienie go wraz z współsprawcami, po wcześniejszym zaopatrzeniu się w broń lub narzędzia służące do napaści. W tym przypadku podwyższeniu ulegała dolna granica zagrożenia karą i wynosiła 3 lata pozbawienia wolności. Samo usiłowanie dokonania takiego przestępstwa, tak jak z resztą wcześniejszych czynów było karane.⁵⁵

1.1.3 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie polskim w latach 1919-1939

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, jednym z najważniejszych zadań była unifikacja obowiązujących na jej terytorium przepisów. W zakresie prawa karnego praca ta przypadła sekcji karnej Komisji Kodyfikacyjnej, z dwoma głównymi autorami projektu Kodeksu karnego – J. Makarewiczem i W. Makowskim.⁵⁶ Owocem prac komisji był uchwalony w 1932 r. kodeks karny. Był to akt zaliczany do czołówki do najlepszych europejskich kodeksów karnych okresu międzywojennego, wyróżniał się pod względem założeń merytorycznych, a także techniki legislacyjnej.⁵⁷ Co jednakże istotne z punktu widzenia niniejszej pracy, kodeks ów nie wprowadzał pojęcia kradzieży z włamaniem. K. Nazar podnosi, iż za syntetycznym ujęciem definicji kradzieży przemawiał pogląd, iż nie sposób przewidzieć wszystkich odmian tego przestępstwa czy też form jego dokonania.⁵⁸ Odpowiedzią na rozpiętość pojęcia kradzieży mogła być wysoka sankcja karna, która przewidywała za jej popełnienie aż 5 lat pozbawienia wolności. Pozwalało to na dostosowanie przez sędziego wymiary kary do okoliczności popełnienia czynu.⁵⁹

---

⁵⁴ Ibidem, s. 345-346.

⁵⁵ Ibidem, s. 346.

⁵⁶ F. Ryszka, §3 *Kodyfikacja prawa karnego materialnego* [w:] *Historia państwa i prawa Polski, 1918-1939* red. F. Ryszka, Warszawa 1968, s. 74.

⁵⁷ T. Bojarski, *Konstrukcja Kodeksu karnego z 1932 r. i jego przepisów* [w:] *Kodeks karny z 1932 roku*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, M. Gałązka i in., Lublin 2015, s. 10.

⁵⁸ K. Nazar, *Ujęcie kradzieży z włamaniem w polskim ustawodawstwie karnym w latach 1932–1997* [w:] *Kradzież z włamaniem*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2021, s. 35.

⁵⁹ Kom. Kod. V, Z. 4, 218 i 219 [za:] W. Makowski, *Kodeks karny 1932: komentarz, 2, Część szczególna*, Warszawa 1933, s. 594-595.

1.1.4 Pojęcie kradzieży z włamaniem w ustawodawstwie polskim po roku 1945

Okres powojenny w Polsce cechował się szczególnym podkreśleniem roli mienia społecznego. Z uwagi na potrzebę wzmożonej ochrony tego mienia ustawodawca uchwalał szereg aktów prawnych, z których najważniejszym jest dekret z dnia 4 marca 1953 r. o wzmożeniu ochrony własności społecznej (Dz. U. nr 17, poz. 63) oraz dekret z dnia 4 marca 1953 r. o ochronie własności społecznej przed drobnymi kradzieżami (Dz. U. nr 17, poz. 69). Pierwszy ze wskazanych aktów wprowadził pojęcie kradzieży z włamaniem. W art. § 3 lit. c dekretu wskazano, iż kto zagarnia mienie społeczne dokonując kradzieży z włamaniem podlega karze więzienia od 2 do 10 lat.⁶⁰ Co istotne, przedmiotem kradzieży z włamaniem jest w omawianym przypadku mienie społeczne bez względu na jego wartość.⁶¹

Ostatnią już kodyfikacją prawa karnego w Polsce przez wejściem w życie obecnie obowiązującego Kodeksu karnego z 1997 r. był Kodeks karny z dnia 19 kwietnia 1969 r. (Dz. U. 1969, Nr 13, poz. 94). Kradzież z włamaniem skodyfikowano w art. 208 kodeksu, zgodnie z którym „kto kradnie w sposób szczególnie zuchwały lub z włamaniem podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”. Takie umiejscowienie kradzieży z włamaniem – obok kradzieży szczególnie zuchwałej zdaje się nawiązywać do tradycji historycznych, które plasowały włamanie obok zachowań gwałtownych. Sama wykładania zamienia „włamania” zdaje się odpowiadać aktualnym zapatrywaniom, o które będą szeroko zaprezentowane w dalszej części pracy. W komentarzach do kodeksu z 1969 r. podkreślano, że „włamanie zachodzi wówczas, gdy pomieszczenie jest zamknięte w taki sposób, który uniemożliwia normalne wejście i wskazuje na wolę zabezpieczenia tego pomieszczenia przed dostępem innych osób”.⁶²

---

⁶¹ W. Guteknust, op.cit., s. 182.

⁶² J. Wojciechowski, *Kodeks karny, krótki komentarz praktyczny*, Rawa Mazowiecka 1994, s. 245.

1.2 Kradzież z włamaniem w ujęciu statystycznym

1.2.1 Źródła danych statystycznych

W celu zobrazowania zjawiska kradzieży z włamaniem w ujęciu statystycznym posiłkowano się danymi statystycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, sporządzonymi przez Wydział Statystycznej Informacji Zarządczej Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości publikowanymi w Internecie.⁶³ Analizie poddano opracowania dotyczące skazań prawomocnych z oskarżenia publicznego w latach 2002-2020 (dotyczących osób dorosłych), oraz skazań prawomocnych z oskarżenia publicznego, według rodzajów przestępstw i wymiaru kary w latach 2008-2020 (dotyczących osób dorosłych). Ponadto analizie poddano opracowanie statystyczne dotyczące kradzieży z włamaniem wg jednostek podziału administracyjnego kraju w latach 1999-2021, opublikowane przez Komendę Główną Policji.⁶⁴ Na podstawie powyższych opracowań udało się wykazać, ile przestępstw kradzieży z włamaniem zostało osądzonych w Polsce, jaki procent przestępstw osądzonych stanowią przestępstwa kradzieży z włamaniem, a także jakie kary wymierzano sprawcom tychże przestępstw.

1.2.2 Liczba popełnionych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem

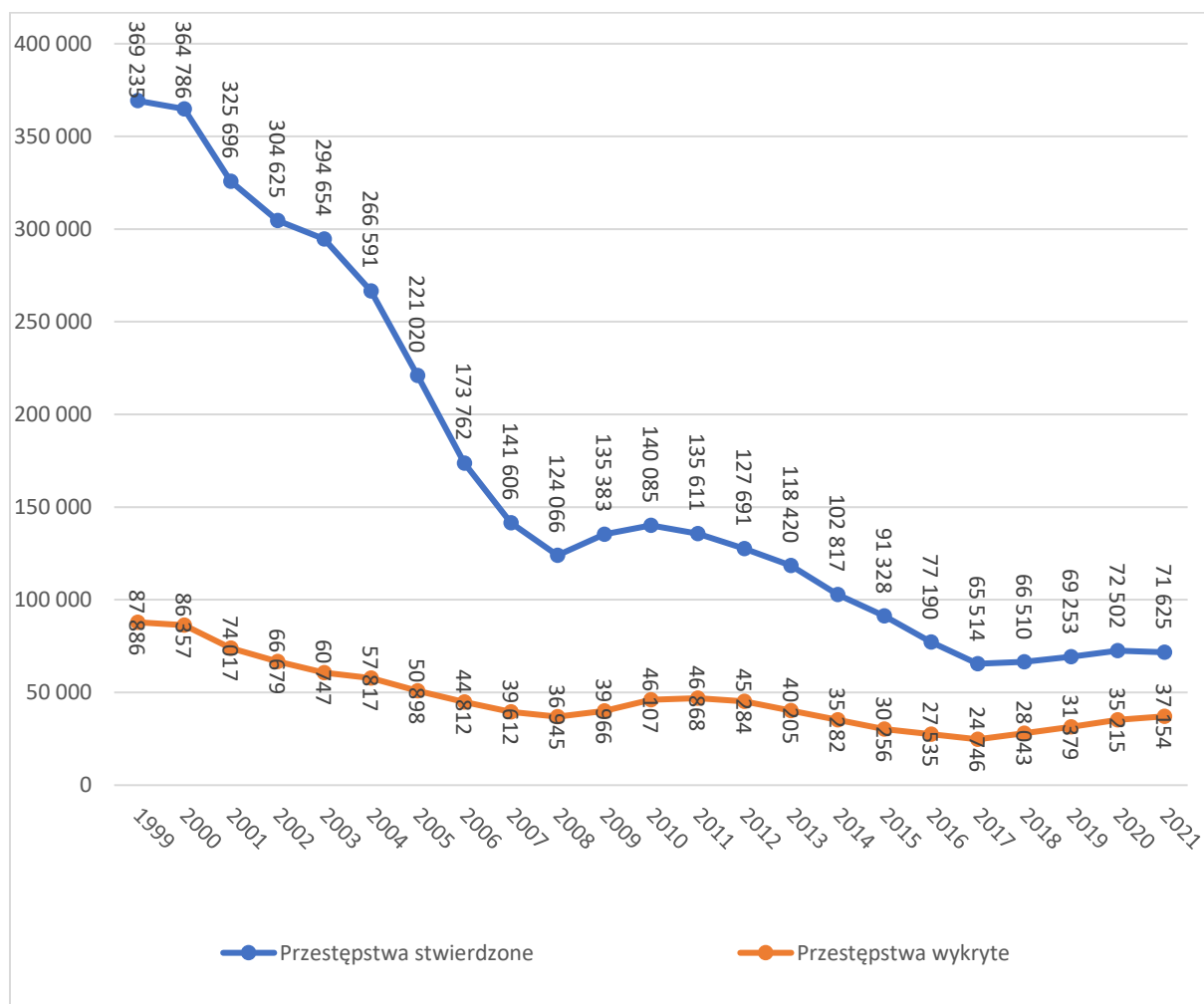
Pierwszym z poruszanych zagadnień jest liczba stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem oraz liczba przestępstw wykrytych. Dane dotyczą obszaru całej Polski i obejmują lata 1999-2021. Okres ów jest podyktowany tym, iż Policja nie dokonała publikacji danych statystycznych zebranych po 2021 r. Sytuacja ta dotyczy wszystkich przestępstw do których sporządzane są opracowania statystyczne. Nie sposób stwierdzić z czego wynika takie działanie Policji, jednakże dostępne są wyłącznie dane zebrane do 2021 r. włącznie. Celem wyjaśnienia należy wskazać, iż przestępstwo stwierdzone to przestępstwo będące zbrodnią lub występkiem ściganym z oskarżenia publicznego, w tym także przestępstwo skarbowe, objęte postępowaniem przygotowawczym zakończonym w wyniku, którego potwierdzono zaistnienie czynu zabronionego. Z kolei przestępstwem wykrytym jest przestępstwo stwierdzone, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego w zakończonym postępowaniu

---

⁶³ <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna> (dostęp: 06.03.2024).

⁶⁴ <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-kryminalne/7-wybranych-kategoriip/kradziez-z-wlamaniem/121941,Kradziez-z-wlamaniem.html> (dostęp: 06.03.2024).

przygotowawczym. Warty podkreślenia jest to, że od 2014 r. policja nie prezentuje informacji o czynach karalnych nieletnich.

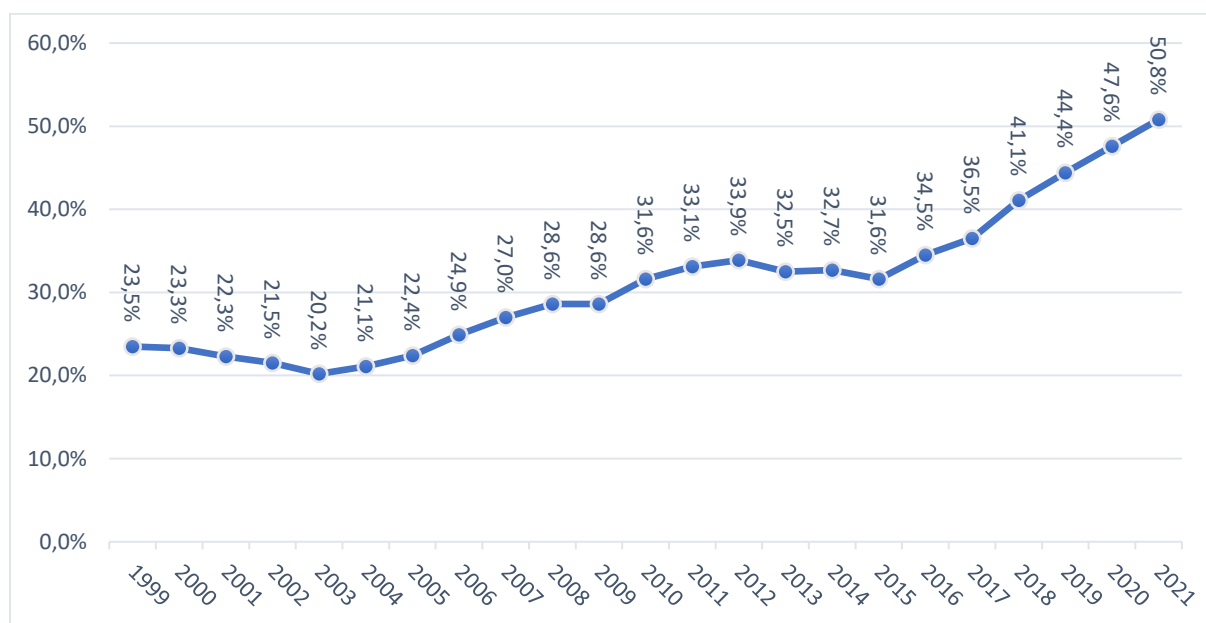

Wykres 1a. Liczba stwierdzonych oraz wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w Polsce w latach 1999 – 2021 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Policji)

Z powyższych danych wprost wynika, iż co roku w Polsce jest stwierdzanych coraz mniej przestępstw kradzieży z włamaniem. Podczas, gdy w roku 1999 stwierdzono aż 369.235 takich przestępstw, w roku 2021 było to zaledwie 71 625. Bardzo silna tendencja spadkowa utrzymywała aż do 2008 r., kiedy to stwierdzono popełnienie 124 066 kradzieży z włamaniem. Rok 2009 przyniósł odwrót tej tendencji który trwał zaledwie 2 lata. W latach 2011 – 2017 ponownie można zaobserwować spadek stwierdzeń omawianego przestępstwa. Trend ten odwrócił się w 2018 r., który to przyniósł kolejny wzrost stwierdzalności przestępstwa kradzieży z włamaniem (okoliczność ta stanowi jedna z podstaw przeprowadzonych badań,

o czym jednak szerzej w rozdziale 5). Najnowsze dane Policji dotyczą roku 2021, w którym odnotowano o 877 stwierdzonych przestępstwach mniej niż w roku poprzedzającym.

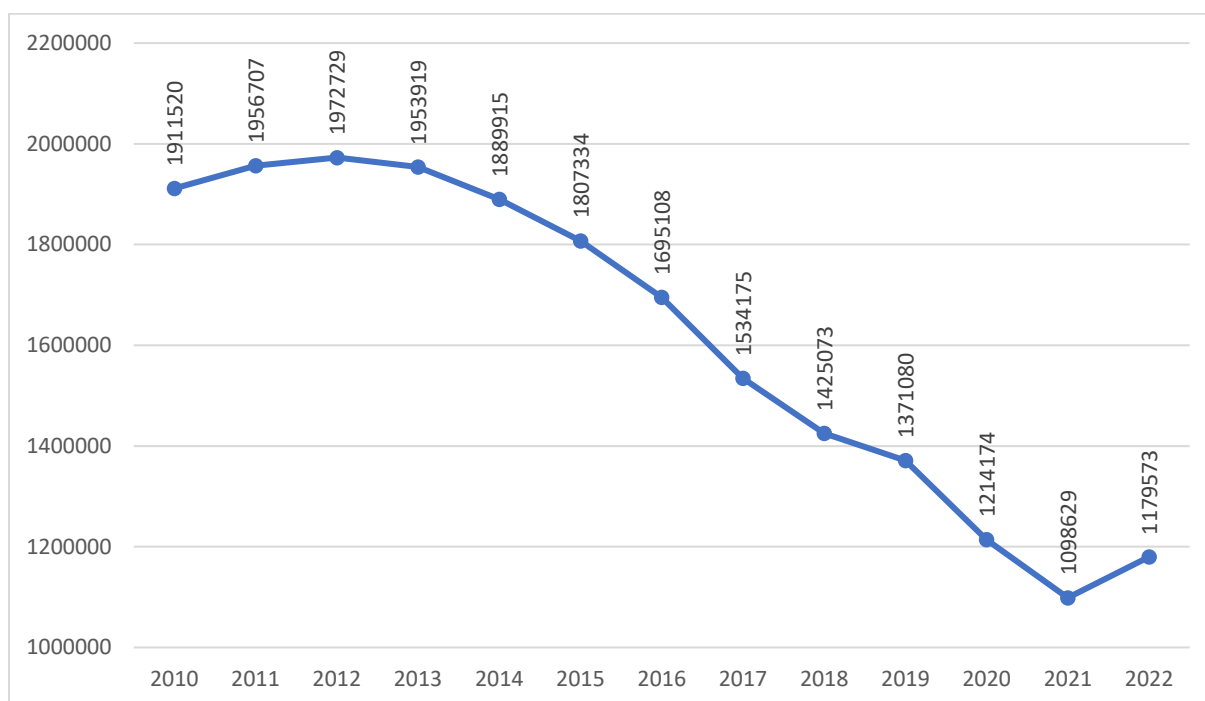
Drugą z danych wskazanych w powyższym wykresie to przestępstwa wykryte. W tym zakresie warto odnotować, iż od 2007 r. liczba wykrytych kradzieży z włamaniem oscyluje w granicach od 45.000 do 25.000. Porównując liczbę przestępstw stwierdzonych z przestępstwami wykrytymi uzyskuje się % wykrycia przestępstw kradzieży z włamaniem w poszczególnych latach. Dane dotyczące tego zjawiska przedstawiono w poniższym wykresie.

Wykres 1b. % wykrycia przestępstw kradzieży z włamaniem w Polsce w latach 1999 – 2021 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Policji)

Z powyższego wynika, iż co do zasady obserwujemy tendencję wzrostową % wykrycia przestępstw kradzieży z włamaniem. Najmniejszy % wykrycia odnotowano w roku 2003 i wyniósł on 20,2%, z kolei największy w roku 2021 i wyniósł aż 50,8%. To właśnie w tym roku po raz pierwszy od 1999 r. % wykrycia przestępstw kradzieży z włamaniem wyniósł ponad 50%. Dynamiczny wzrost wykrywczości przestępstw nastąpił w 2016 r. i od tej pory można odnotować wzrost wykładniczy tej wartości. Fakt ten z pewnością wiąże się z rozwojem technik wykrywczych Policji.

W celu porównania wyżej opisanych danych z danymi statystycznymi dotyczącymi państw Unii Europejskiej, państw – członków EFTA (Islandia, Norwegia, Lichtenstein, Szwajcaria) oraz państw – kandydatów do przyjęcia do Unii Europejskiej (Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Mołdawia, Północna Macedonia, Gruzja, Albania, Serbia, Turcja i Ukraina, a także potencjalnych państw – kandydatów do Unii Europejskiej (Kosowo) posłużono się statystykami Eurostatu, opublikowanymi w Internecie.⁶⁵ Zostały one zobrazowane w poniższym wykresie.

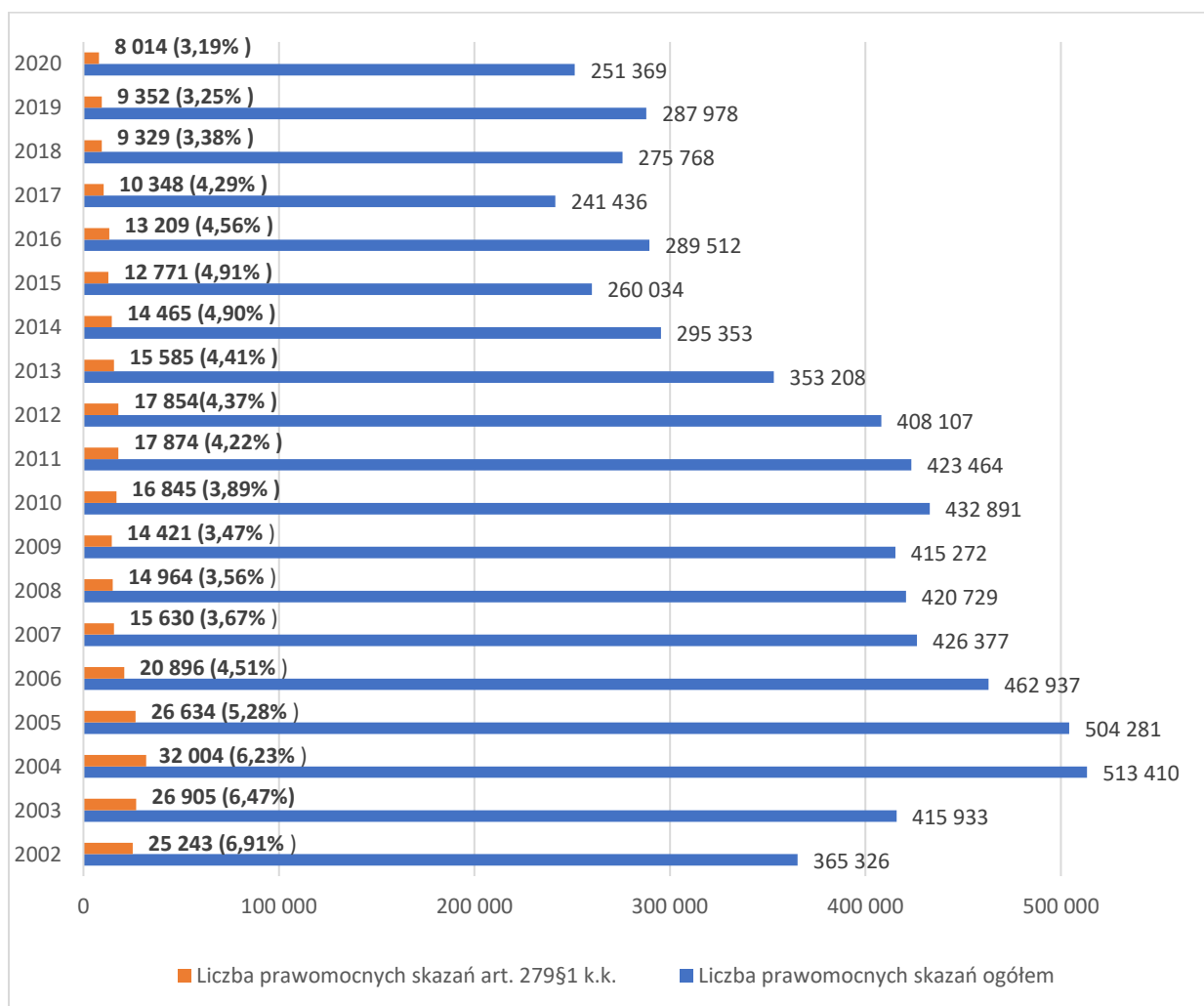
Wykres 1c. Liczba stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem w krajach UE, EFTA, oraz państwach – kandydatach do UE i potencjalnych państwach – kandydatach do UE (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Eurostat)

Powyższe dane wskazują, iż również w skali europejskiej odnotowano zwiększenie liczby popełnianych kradzieży z włamaniem. Co jednakże istotne, trend ów uległ odwróceniu dopiero w 2021 r., podczas gdy, jak wskazano wyżej, w Polsce nastąpiło to w 2017 r. Z uwagi na brak dostępności danych obrazujących omawiane zjawisko po roku 2022 nie sposób stwierdzić by trend wzrostowy dalej się utrzymywał, jednakże należy zwrócić baczną uwagę na to, że skala zjawiska kradzieży z włamaniem w Europie również wzrasta.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Crime_statistics (dostęp: 05.05.2024 r.)

1.2.3 Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem

Na podstawie danych statystycznych opublikowanych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości udało się sporządzić wykres obrazujący liczbę prawomocnych skazań za popełnienie kradzieży z włamaniem w porównaniu z ogólną liczbą prawomocnych skazań ogółem oraz prawomocnych skazań za popełnienie przestępstw przeciwko mieniu.

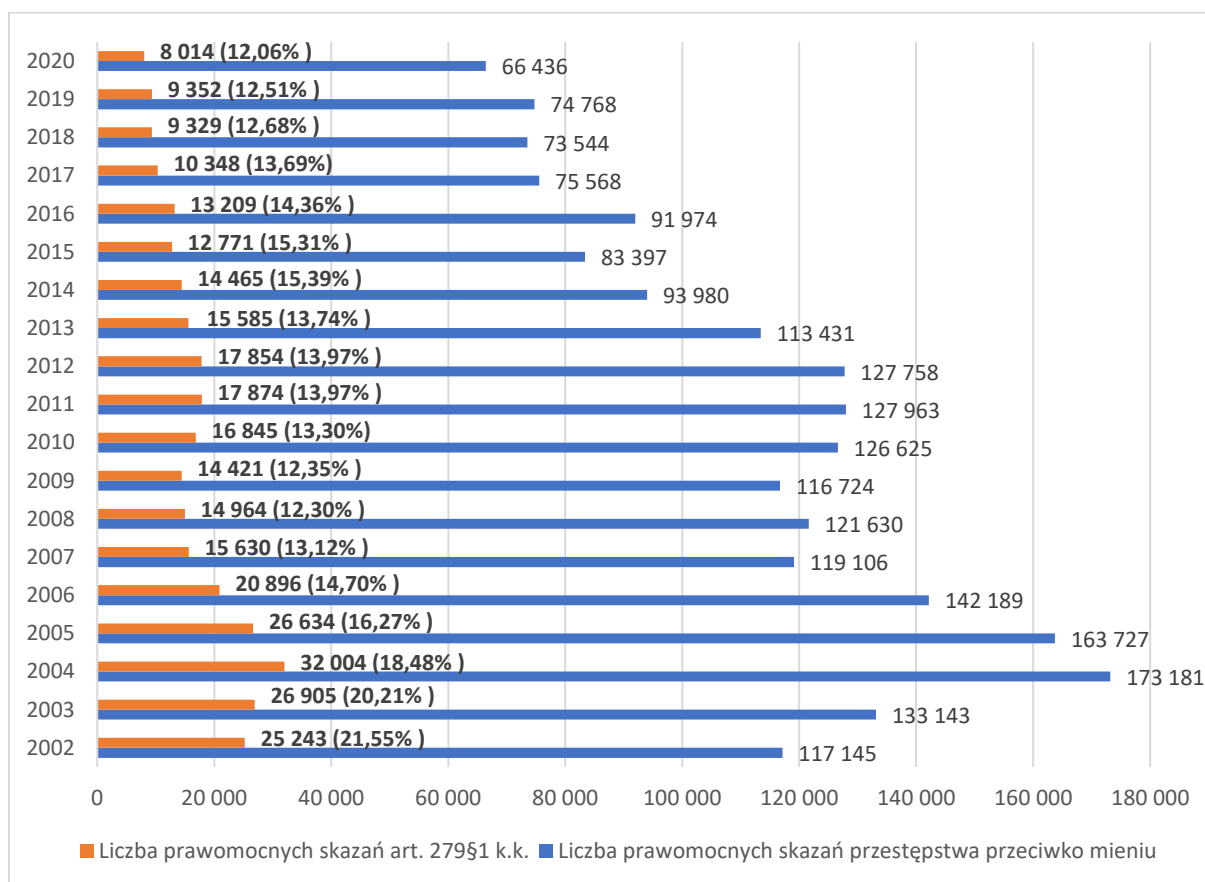

Wykres 2. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem, a liczba prawomocnych skazań ogółem w Polsce w latach 2002 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Policji)

W nawiasach po liczbie prawomocnie osądzonych przestępstw z art. 279 § 1 k.k. wskazano jaki procent prawomocnych skazań stanowią skazania za kradzież z włamaniem. Z powyższego wykresu wynika, iż kradzież z włamaniem stanowiła od 3 do 6 % ogólnych

prawomocnych skazań. W okresie od 2002 do 2020 roku prawomocne skazania za kradzież z włamaniem stanowiły średnio 4,5% wszystkich prawomocnych skazań.

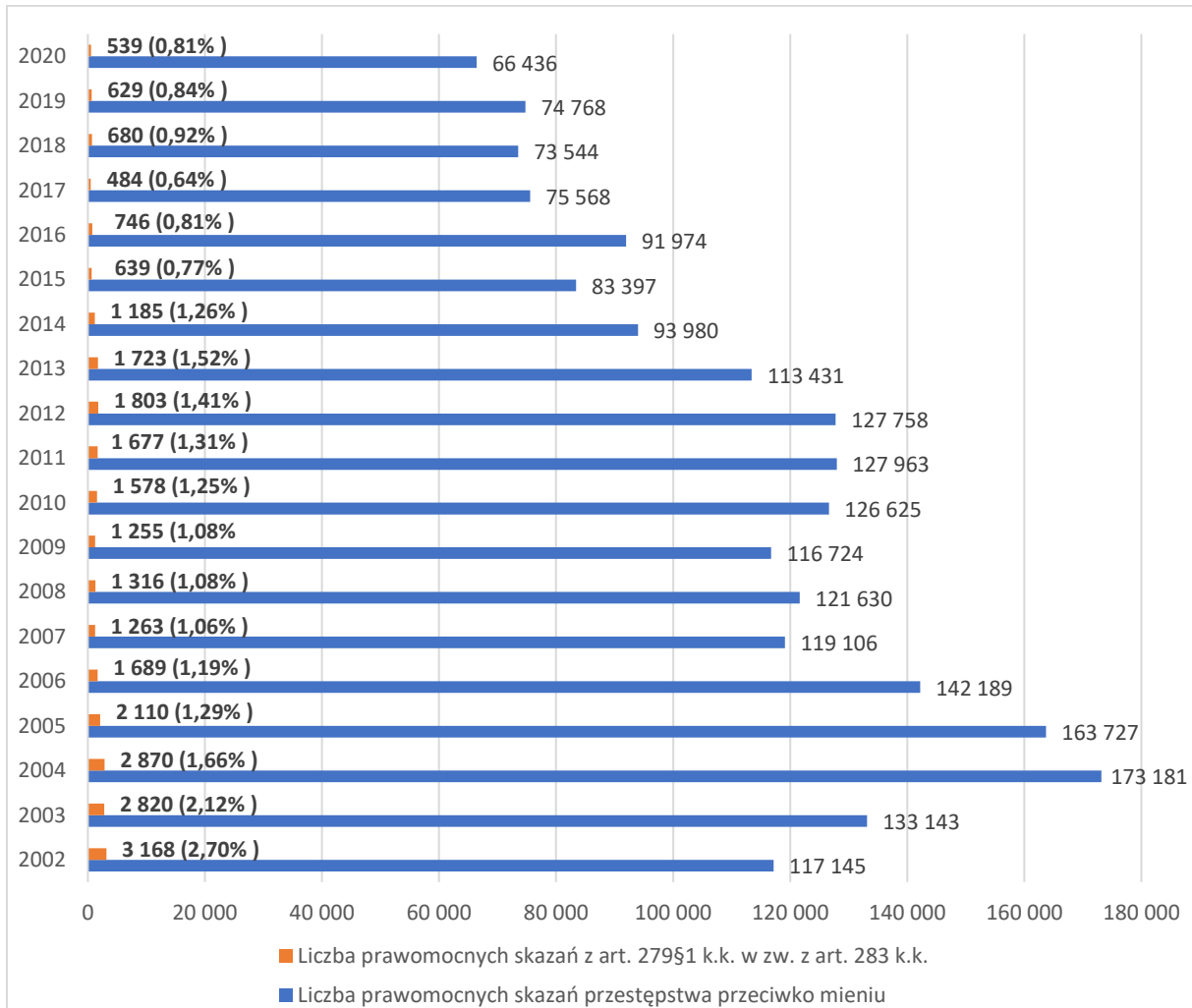

Wykres 3. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem, a liczba prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu w Polsce w latach 2002 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

W nawiasach po liczbie prawomocnie osądzonych przestępstw z art. 279 § 1 k.k. wskazano jaki procent prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu stanowią skazania za kradzież z włamaniem. Na podstawie powyższego wykresu można zaobserwować, iż od 2014 r. kradzież z włamaniem wykładniczo stanowi coraz mniejszy procent przestępstw przeciwko mieniu. Zdaje się, że dane te korelują ze wskazanymi wyżej danymi opublikowanymi przez Policję. We wskazanym okresie prawomocne skazania za kradzież z włamaniem stanowiły średnio 14,74% prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu.

Z uwagi na tematykę niniejszej pracy postanowiono również zbadać liczbę prawomocnych skazań za popełnienie kradzieży z włamaniem przy zastosowaniu wypadku

mniejszej wagi (art. 279§ 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.). Z uwagi na stosunkową małą liczbę prawomocnie osądzonych kradzieży z włamaniem w przypadku mniejszej wagi odstąpiono od dokonywania porównania z ogółem skazań.

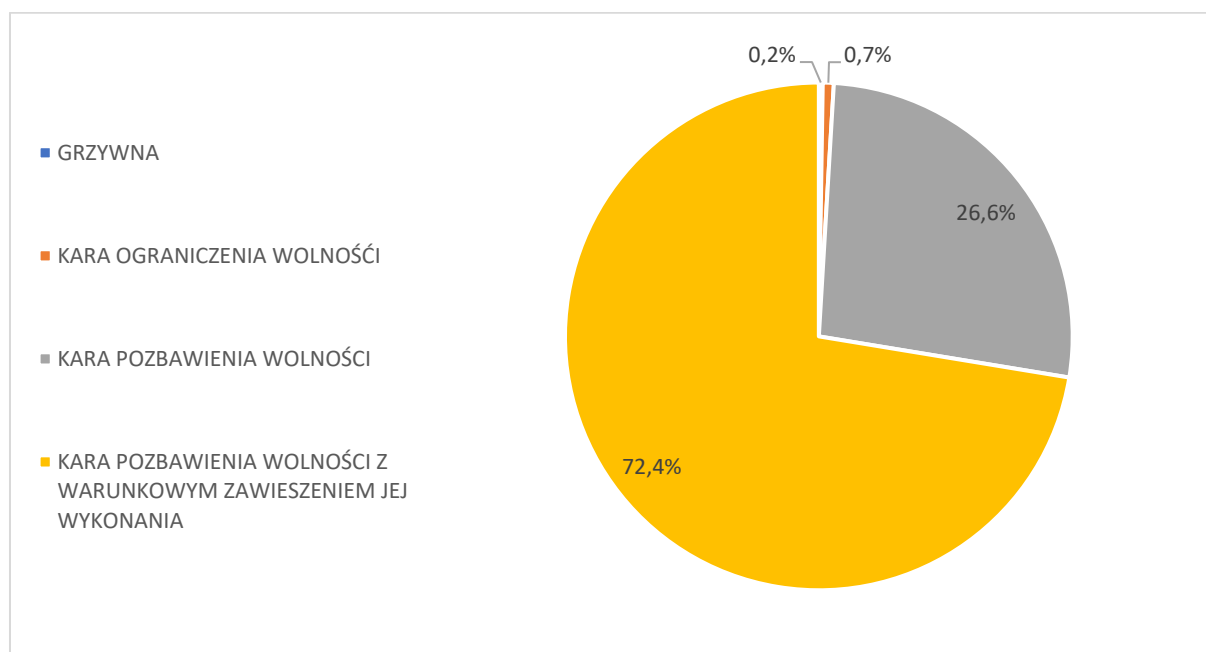
Wykres 4. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem przy zastosowaniu wypadku mniejszej wagi, a liczba prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu w Polsce w latach 2002 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

W nawiasach po liczbie prawomocnie osądzonych przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. wskazano jaki procent prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu stanowią skazania za kradzież z włamaniem w wypadku mniejszej wagi. Prawomocnie osądzone kradzieże z włamaniem w wypadku mniejszej wagi stanowią niewielki procent wszystkich prawomocnie osądzonych kradzieży z włamaniem. Wartości te wahają się

w okolicach 1 %. Wyjątkiem są lata 2002 i 2003, kiedy to wypadki mniejszej wagi kradzieży z włamaniem stanowiły kolejno 2,7% oraz 2,12 %.

1.2.4 Kary orzekane za popełnienie przestępstwa kradzieży z włamaniem oraz ich wymiar

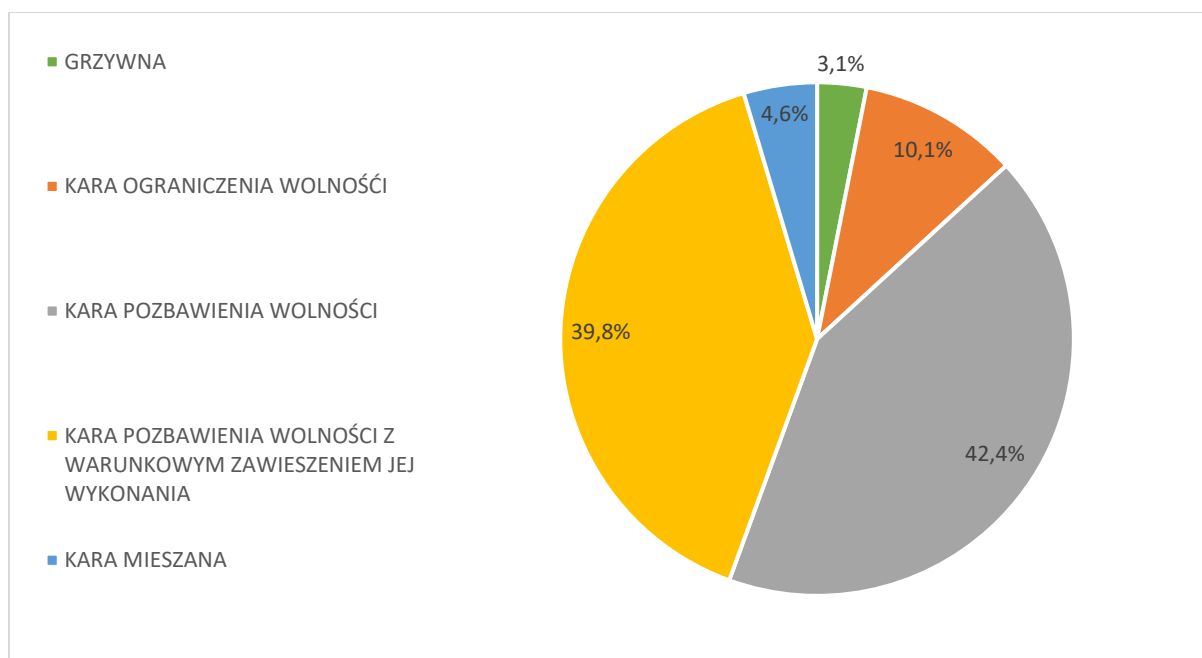
Następnym zagadnieniem poruszonym w niniejszym opracowaniu jest rodzaj orzekanych kar za popełnienie kradzieży z włamaniem. Na podstawie danych opublikowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości udało się ustalić jakie kary orzekano w postępowaniach dotyczących omawianego przestępstwa. W tym zakresie dokonano analizy statystycznej dwóch okresów: 2008 – 2014 oraz 2015 – 2020. Okoliczność ta podyktowana jest faktem, iż w dniu 1 lipca 2015 r. w życie wszedł art. 37b k.k., który przewiduje instytucję tzw. „kary mieszanej” – kary ograniczenia wolności wraz z karą pozbawienia wolności. Dlatego właśnie w okresie od 2015 – 2020 roku uwzględniono 5 rodzajów kary, zaś w okresie od 2008 – 2014 4 ich rodzaje.

Wykres 5. Rodzaj kary orzekanej za popełnienie kradzieży z włamaniem w latach 2008 – 2014 w Polsce (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

Jak wynika z powyższego, karą zdecydowanie najczęściej orzekaną za popełnienie przestępstwa kradzieży z włamaniem w latach 2008 – 2014 była kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. Została ona orzeczona w ponad

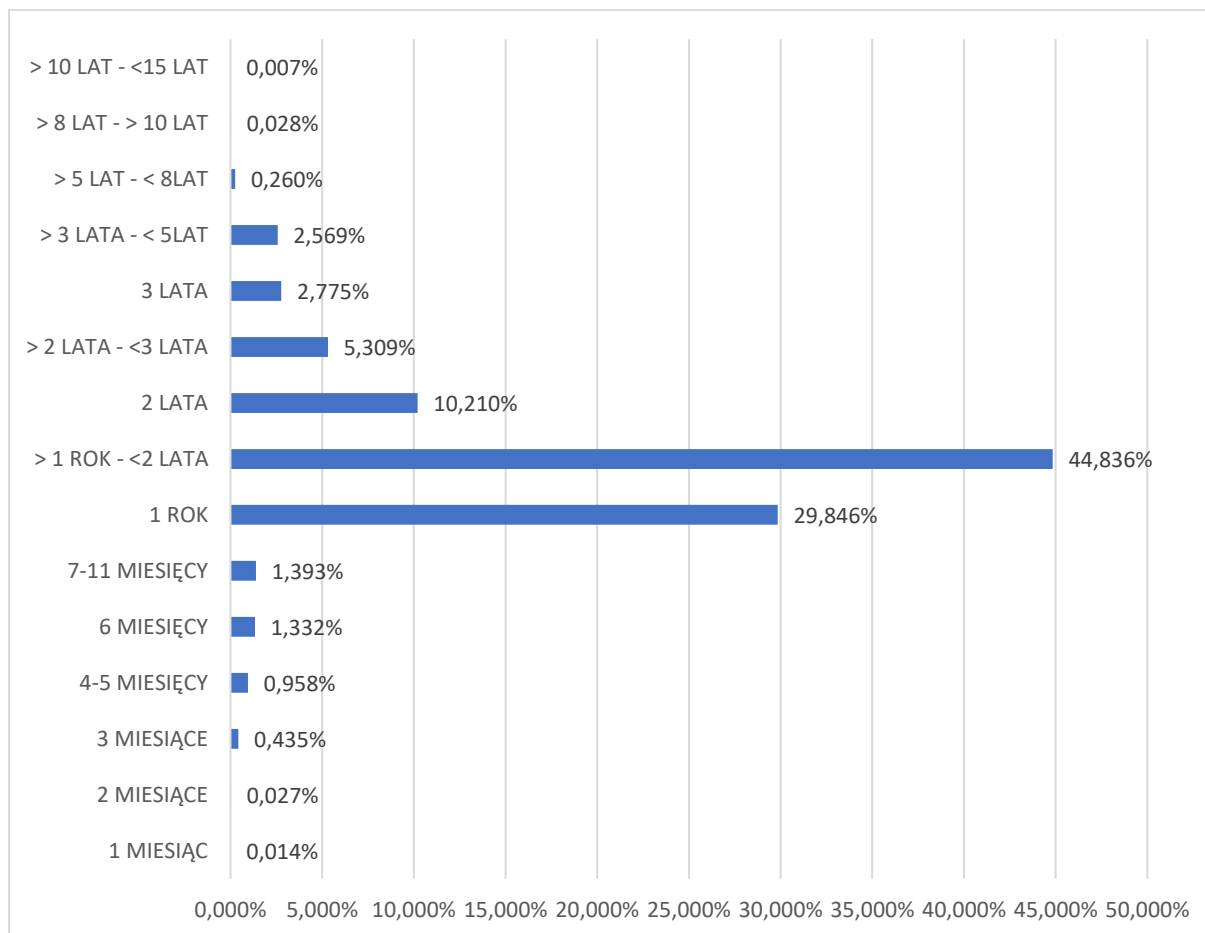
72 % prawomocnych skazań. Drugą co do częstotliwości orzecaną karą okazała się kara bezwzględnego pozbawienia wolności. Pozostałe rodzaje kar – kara grzywny oraz kara ograniczenia wolności miały marginalne znaczenie. Katy te łącznie orzeczono w mniej niż 1 % prawomocnych skazań.

Wykres 6. Rodzaj kary orzekanej za popełnienie kradzieży z włamaniem w latach 2015 – 2020 w Polsce (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

W latach 2015 – 2020 można zaobserwować mniejsze dysproporcje między poszczególnymi rodzajami orzeczonej kary. Odmiennie do poprzedniego okresu objętego badaniami, najczęściej orzecaną karą okazała się być kara bezwzględnego pozbawienia wolności. Drugą co do częstotliwości orzekania karą była kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. Co jednakże istotne, różnica między tymi dwoma rodzajami kary wyniosła zaledwie 2,6 %. W latach 2015 – 2020 zdecydowanie częściej niż w poprzednim okresie orzekano karę ograniczenia wolności oraz karę grzywny. Kara mieszana została orzeczona w przypadku 4,5% prawomocnych osądzeń.

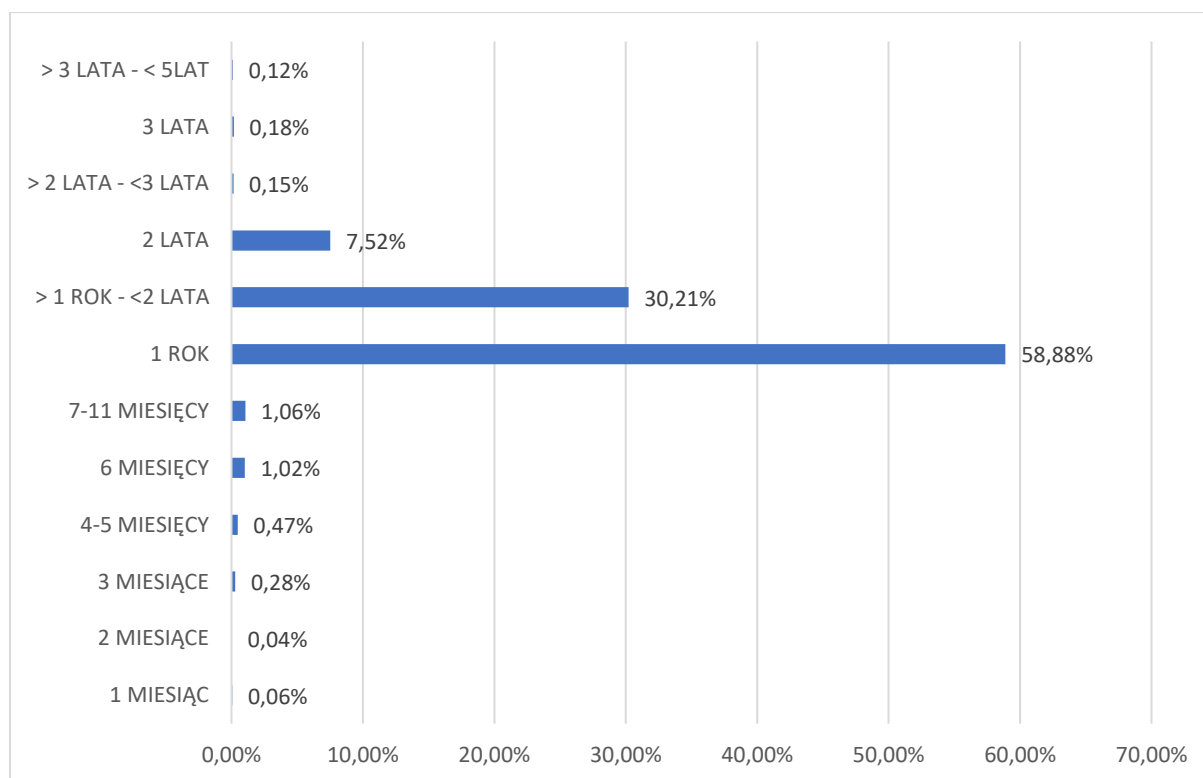
Po ustaleniu jakie rodzaje kary są najczęściej wymierzane w przypadku kradzieży z włamaniem, naturalnym zdaje się określenie w jakim wymiarze są one orzekane. Dane te udało się ustalić na podstawie opracowań wieloletnich opublikowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Wykres 7. Wymiar kary bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

Jak wynika z powyższego wykresu niemalże połowa orzekanych kar pozbawienia wolności mieści się w zakresie od ponad 1 roku do mniej niż 2 lat. Taka kara została orzeczona w przypadku 44,839% prawomocnych wyroków. W przypadku 29,846% osądzeń wymiar kary pozbawienia wolności wyniósł 1 rok. Uwagę zwraca również kara 2 lat pozbawienia wolności, którą wymierzono w przypadku 10,21% prawomocnych wyroków. Niższe wymiary kary, opiewające od 1 do 11 miesięcy stanowią łącznie zaledwie 4,159% wszystkich prawomocnych

wyroków. Oznacza to, iż sądy niechętnie sięgają po niski wymiar kary pozbawienia wolności, a decydując się już na wybór tego rodzaju kary wybierają wyższy jej wymiar. W przypadku wymiaru kary pozbawienia wolności przekraczającego 2 lata, łącznie orzekano je w przypadku 10,95% prawomocnie zakończonych spraw.

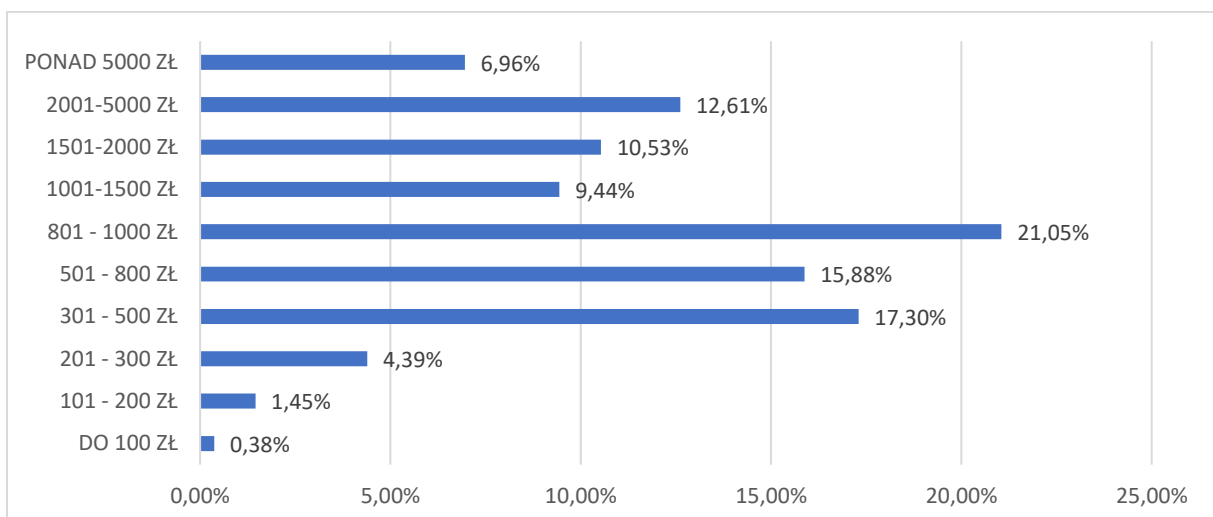

Wykres 8. Wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

Sytuacja dotycząca wymiary kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby kształtuje się podobnie do kary bezwzględnego pozbawienia wolności. W tym przypadku najczęściej orzekaną okazała się jednakże kara 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem, którą orzeczono aż w przypadku 58,88% prawomocnych wyroków. Drugim co do częstotliwości występowania wymiarem kary pozbawienia wolności z zawieszeniem jest więcej niż 1 rok, a mniej niż 2 lata. Taki wymiar kary zastosowano w przypadku 30,21% prawomocnych osądzeń. Z kolei kara 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania została orzeczona w 7,52% prawomocnych wyroków za popełnienie kradzieży z włamaniem. Łącznie te trzy najczęściej wybierane wymiary kary wyniosły aż 96,61% wszystkich prawomocnie orzeczonych kar

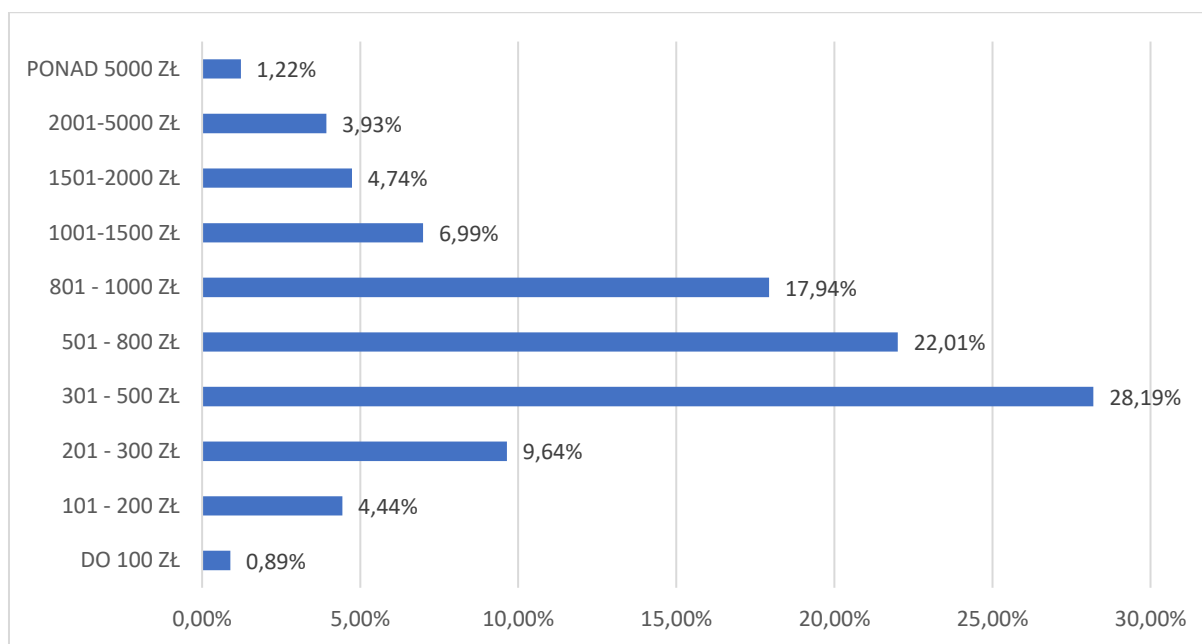
pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania. Pozostałe wskazane w wykresie wartości stanowią przypadki marginalne – jedynie kara 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kara od 7 do 11 miesięcy pozbawienia wolności była orzekana w więcej niż 1% prawomocnie rozstrzygniętych spraw. W tym miejscu warto również zaznaczyć, iż kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania została orzeczona łącznie z dozorem kuratora w przypadku 56,29% prawomocnych wyroków. W 43,71% przypadków, dozór kuratora nie został orzeczony.

W tym miejscu warto poruszyć również kwestię częstotliwości orzekania kary grzywny wraz z karą pozbawienia wolności. Kara taka została orzeczona w przypadku 11,31% kar bezwzględnego pozbawienia wolności oraz aż w przypadku 46,76% kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania. Jej wymiar, ujęty kwotowo kształtował się w następujący sposób.

Wykres 9. Wymiar kary grzywny orzekanej łącznie z karą bezwzględnego pozbawienia wolności orzekanej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

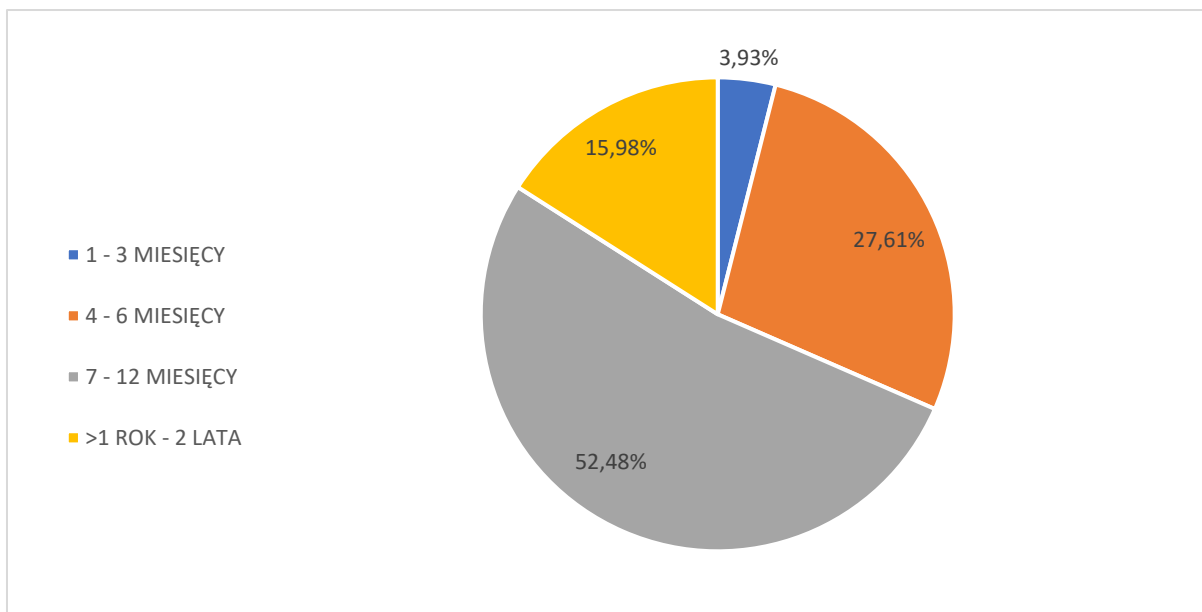
Najczęściej wymierzaną karą grzywny, łącznie z karą pozbawienia wolności była grzywna w wysokości od 801 do 100 zł. Częstotliwości orzekania grzywien w wysokości od 301 do 500 zł, od 501 do 800 zł oraz od 2001 do 5000 zł oscylowała w granicach od 12 do 17 % przypadków. Zdecydowanie najrzadziej orzekano grzywnę do 100 zł, co stało się w zaledwie 0,38 % prawomocnych wyroków. Duża różnorodność wymiaru grzywny orzekanej obok kary bezwzględnego pozbawienia wolności może oznaczać, że sądy wymierzając ją kierowały się stanem majątkowym sprawcy i na jej podstawie określali jej wysokość.

Wykres 10. Wymiar kary grzywny orzekanej łącznie z karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

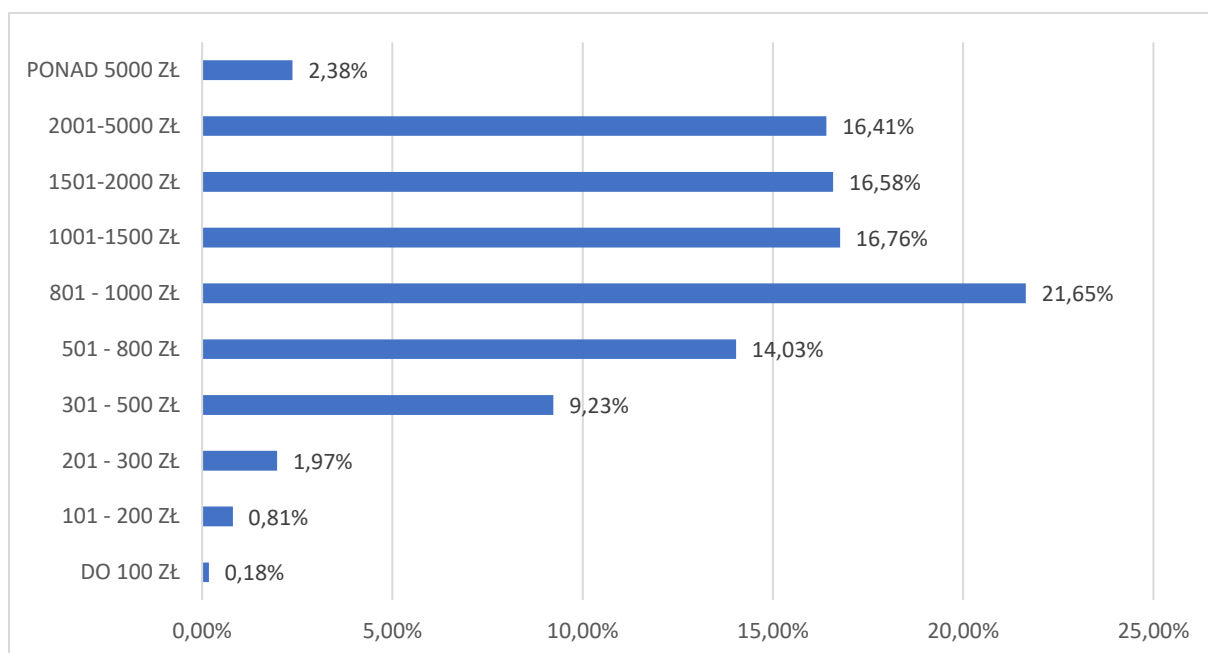
W przypadku kary warunkowego pozbawienia wolności najczęściej orzekano dodatkowo karę grzywny w wymiarze od 301 do 500 zł, oraz od 501 do 800 zł. Również można tutaj zaobserwować różnorodność wybieranych przez sądy wymiarów kary grzywny. Ponownie najmniej orzeczono kar poniżej 100 zł.

Wykres 11. Wymiar kary ograniczenia wolności orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

W przypadku kary ograniczenia wolności ustawodawca przewiduje, iż może ona zostać orzeczona w miesiącach i latach, a jej maksymalny wymiar to 2 lata. Z tego też względu zawartość danych w powyższym wykresie jest zdecydowanie mniejsza niż w wyżej opisywanych rodzajach kary. W ponad połowie prawomocnych wyroków, w których orzeczono karę ograniczenia wolności wymiar tej kary wynosił od 7 do 12 miesięcy. Drugim najczęściej występującym wymiarem kary ograniczenia wolności (27,61%) jest przedział od 4 do 4 miesięcy. Kolejno najczęściej, bo w 15,98% przypadków wymiar kary wyniósł ponad 1 rok do 2 lat. Najrzadziej orzekano karę od 1 do 3 miesięcy pozbawienia wolności. Warto tutaj zwrócić uwagę, iż poszczególne okresy wymiarów kary mają różną rozpiętość (kolejno 3 miesiące, 3 miesiące, 5 miesięcy oraz 12 miesięcy). W ten sposób Ministerstwo Sprawiedliwości zaprezentowały gromadzone dane, dlatego też nie jest możliwym dokładne ujęcie poszczególnych wymiarów kary ograniczenia wolności.

Wykres 12. Wymiar samoistnej kary grzywny orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020 (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości)

W przypadku kary grzywny orzekanej samoistnie najczęściej wymierzano ją w przedziale od 801 do 1000 zł. W tym miejscu warto podkreślić, iż wymierzając karę grzywny sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe. Niezwykle ciekawie prezentuje się częstotliwość wymierzania kary grzywny opiewającej na kwoty od 1001 do 1500 zł, od 1501 do 2000 zł oraz od 2001 do 5000 zł. Różnice między poszczególnymi zakresami kwotowymi wynoszą dziesiąte części procenta, zatem można stwierdzić, że grzywny w takiej wysokości są wymierzone niemalże w takiej samej licznie prawomocnych skazań. W 14,03% przypadków wysokość wymierzonej kary grzywny wahała się w granicach od 501 do 800 zł. w poniżej 10 % prawomocnych wyroków orzeczono karę grzywny w wysokości od 301 do 500 zł (9,23%), ponad 5000 zł (2,38%), od 201 do 300 zł (1,97%), od 101 do 200 z (0,81%). oraz do 100 zł (0,18%).

Rozdział 2

Kradzież z włamaniem w ujęciu prawnym – materialnym

2.1 Znamiona czynu

2.1.1 Pojęcie ustawowych znamion czynu

Pod pojęciem ustawowych znamion czynu należy rozumieć opis czynu zabronionego. Znamiona pełnią funkcję informacyjną i gwarancyjną. Są to cechy charakterystyczne danego czynu i odnoszą się do dobra prawnie chronionego, sprawcy, jego czynu i stosunku psychicznego sprawcy do popełnionego czynu.⁶⁶ W polskiej nauce prawa karnego spotykane są różne podziały znamion ustawowych czynu zabronionego, jednak zgodnie z najpopularniejszym składają się nań: przedmiot ochrony, strona przedmiotowa, strona podmiotowa i podmiot.⁶⁷ Tematyka znamion przestępstwa kradzieży z włamaniem jest w kontekście niniejszej pracy niezwykle istotna, albowiem wszelkie podejmowane czynności kryminalistyczne sprowadzają się do ustalenia czy znamiona te zostały zrealizowane.

2.1.2 Przedmiot ochrony

W niniejszej pracy przyjęto wykładnię zgodnie z którą kradzież z włamaniem jest typem kwalifikowanym kradzieży zwykłej (art. 278 § 1 k.k.) oraz kradzieży karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego (art. 278 § 1a k.k.) i energii (art. 278 § 5 k.k.).⁶⁸ Typem kwalifikowanym nazywamy przestępstwo, posiadające pewne dodatkowe znamiona, których wypełnienie pociąga ze sobą surowszą sankcję karną.⁶⁹

Przedmiot ochrony w przypadku przestępstwa kradzieży z włamaniem jest tożsamy z przedmiotem ochrony w typie podstawowym kradzieży i obejmuje własność oraz inne rzeczowe lub obligacyjne prawa majątkowe do rzeczy ruchomej, oraz karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego i energii. Wobec faktu, iż istotą kradzieży jest zabór cudzej rzeczy ruchomej, czyli pozbawienie właściciela lub innej uprawnionej osoby władztwa

---

⁶⁶ O. Sitarz, *Ustawowe znamiona czynu* [w:] *Prawo karne wykład akademicki*, red. T. Dukiet – Nagórska, O. Sitarz, Warszawa 2021, s. 156.

⁶⁷ Ibidem, s. 156.

⁶⁸ O zasadności takiej wykładni szeroko pisze K. Wala, *Przestępstwo kradzieży z włamaniem, analiza ustawowych znamion (art. 279 § 1 k.k.)* [w:] *Kradzież z włamaniem*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2021, s. 94-98.

⁶⁹ R. Stefański, *Prawo karne materialne*, Warszawa 2008, s. 96.

nad swoją rzeczą, przedmiotem ochrony jest także posiadanie.⁷⁰ W orzecznictwie pojawiła się również koncepcja jakoby przedmiotem ochrony w przypadku kradzieży z włamaniem był system bezpieczeństwa mienia.⁷¹ Jak jednak wskazuje K. Wala, takie podejście do tematyki przedmiotu ochrony może nastręczać wymiarowi sprawiedliwości wiele trudności podczas wykładni znamion komentowanego przepisu w sytuacji gdy sprawca nie niszczy systemu bezpieczeństwa, a jedynie go dezaktywuje, czy też uniemożliwia jego aktywację. Autor ten zaproponował bardziej precyzyjne określenie przedmiotu ochrony, wskazując, iż „chodzi tu dodatkowo o ochronę skuteczności należycie aktywowanego systemu bezpieczeństwa, a nie ogólnie o ochronę takiego systemu”.⁷² Pomimo tych rozważań, K. Wala podobnie jak większość doktryny uważa, że przedmiot ochrony przestępstwa kradzieży z włamaniem winien ograniczyć się do własności, posiadania i innych rzeczowych lub obligacyjnych praw majątkowych do rzeczy ruchomej, energii oraz karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego.

2.1.3 Strona przedmiotowa

Na stronę przedmiotową kradzieży z włamaniem składają się strona przedmiotowa kradzieży oraz znamię kwalifikujące w postaci włamania.

Przedmiotem czynności wykonawczej jest cudza rzecz ruchoma. Kodeks karny nie definiuje pojęcia rzeczy ruchomej. W art. 115 § 2 k.k. wskazano jedynie, iż rzecz ruchomą jest również polski albo obcy pieniądz lub inny środek płatniczy oraz dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej albo zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce. Poszukując definicji rzeczy ruchomej można odwołać się do art. 45 k.c. zgodnie z którym rzeczami są tylko przedmioty materialne, a także do art. 46 § 1 k.c., który definiuje nieruchomości jako części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności. *Per analogiam* rzeczami ruchomymi są zatem wszystkie rzeczy materialne, które nie są nieruchomościami. Jak jednakże podkreśla się

---

⁷⁰ A. Marek, T. Oczkowski, *Kradzież i przywłaszczenie* [w:] *System Prawa Karnego. Tom 9. Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, red. R. Zawłocki, Warszawa 2015, s. 60-61.

⁷¹ Wyrok SN z 3.02.1999 r., V KKN 566/98 LEX nr 36726.

⁷² K. Wala, *Przestępstwo...*, op.cit., s. 99.

w piśmiennictwie znaczenie rzeczy ruchomej na gruncie prawa karnego jest szersze niż to prezentowane w cywilistyce.⁷³

Przedmiotem czynności wykonawczej może być również część składowa rzeczy⁷⁴ oraz zwierzę (z wyjątkiem zwierząt żyjących dziko).⁷⁵ Zgodnie z przyjętą wykładnią, przestępstwo kradzieży z włamaniem może również polegać na zaborze karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego oraz energii. Pod pojęciem karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego należy rozumieć kartę bankomatową, kartę płatniczą, kartę kredytową oraz każdą kartę dającą możliwość wypłaty pieniędzy z bankomatu.⁷⁶ Poprzez energię należy zaś rozumieć każdy rodzaj energii.

Określenie, iż rzecz jest cudza oznacza z kolei, iż sprawca nie ma prawa ją rozporządzać, jednakże obejmuje ją we władanie, wbrew woli jej właściciela.⁷⁷ Co istotne, rzecz taka może znajdować się również we władztwie nielegalnym.⁷⁸

Odnosząc się jeszcze do kryterium materialności danej rzeczy, a zatem przedstawiania przez nią wartości majątkowej, przyjdzie wskazać, że kradzież z włamaniem nie jest czynem przepoławionym, a zatem niezależnie od wartości jaką posiada, zawsze będzie kwalifikowana jako przestępstwo, nie zaś wykroczenie.

Przestępstwo kradzieży z włamaniem jest przestępstwem dwuaktowym, ponieważ do wypełnienia jego znamion konieczne jest dokonanie dwóch czynności sprawczych – kradzieży oraz włamania. Czynności te składają się jednak na jeden czyn i jedno zdarzenie faktyczne.⁷⁹

Pierwsza ze wskazanych czynności sprawczych jest tożsama z czynnością sprawczą kradzieży i polega na zaborze cudzej rzeczy celem jej przywłaszczenia. Zabór z kolei sprowadza się do wyjęcia rzeczy spod władztwa właściciela lub posiadacza i przejściu we własne władztwo sprawcy.⁸⁰

Czynność sprawcza kradzieży może zostać wykonana jedynie poprzez działanie. Co więcej jest to przestępstwo materialne, a zatem jego dokonanie następuje w momencie, gdy

---

⁷³ A. Marek, T. Oczkowski, op.cit., s. 61.

⁷⁴ Wyrok SA w Krakowie z 29.09.2022 r., II AKa 91/20, LEX nr 3606976.

⁷⁵ M. Kulik, [w:] *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Mozgawa, 2024, LEX/el, <https://sip-1lex-1pl-15d274ssg0066.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587737163/748802/mozgawa-marek-red-kodeks-karny-komentarz-aktualizowany?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

⁷⁶ G. Łabuda [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2021, s. 1265.

⁷⁷ Wyrok SN z 24.05.2023 r., III KK 339/22, LEX nr 3569579.

⁷⁸ Wyrok SA w Warszawie z 22.03.2023 r., II AKa 278/22, LEX nr 3574521.

⁷⁹ L. Wilk [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz. Art. 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2024, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg006a.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbvgi3tqnboobqxlrxgezdiobvgyza&refSource=guide1> (dostęp: 06.03.2024).

⁸⁰ Wyrok SA we Wrocławiu z 26.09.2018 r., II AKa 279/18, LEX nr 2583356.

sprawca obejmuje rzecz swoim władztwem z zamiarem bezpośrednim jej przywłaszczenia.⁸¹ Kradzież jest przestępstwem skutkowym, którego skutkiem przestępnym jest zawładnięcie rzeczą, objęcie jej w posiadanie.⁸²

Drugą czynnością sprawczą, której zaistnienie przesądza o dokonaniu kradzieży z włamaniem jest samo włamanie. Sprowadza się do zaistnienia dwóch czynników – subiektywnego i obiektywnego. Warunkiem subiektywnym jest specyficzny sposób działania sprawcy polegającym na włamaniu, a warunkiem obiektywnym – faktyczne istnienie zabezpieczenia. Zdefiniowanie pojęcia „włamanie” stanowi *clue* zrozumienia przestępstwa opisywanego w niniejszej pracy. W doktrynie podkreśla się, że samo określenie „włamanie” nie jest terminem zapożyczonym z języka potocznego, a stanowi element języka prawnego i jako taki powinien być poddany wykładni.⁸³ W doktrynie utarły się dwie koncepcje rozumienia tego pojęcia.

Zgodnie z teorią niebezpieczeństwa, punktem odniesienia było natężenie złej woli sprawcy. We włamaniu miała się manifestować szczególna premedytacja sprawcy w dążeniu do celu. W teorii tej zakładano, że by sprawca faktycznie mógł zaprezentować swoją nieustępliwość musiał pokonać realne i rzeczywiście skuteczne zabezpieczenie. Wykluczało to z zakresu kradzieży z włamaniem zabezpieczenia symboliczne. Idąc dalej teoria niebezpieczeństwa sprowadzała się do przyjęcia, że do przełamania zabezpieczenia mienia niezbędne jest użycie siły fizycznej.⁸⁴

Z uwagi na mankamenty teorii niebezpieczeństwa powstała druga koncepcja, czyli teoria zabezpieczenia. W tej teorii przeniesiono ciężar wykładni na wolę zabezpieczenia rzeczy przez władającego nią. Na gruncie tej koncepcji bez znaczenia jest stan użytego zabezpieczenia, a ogólny fakt jego istnienia.⁸⁵ Jak wskazuje L. Wilk, to właśnie ten nurt stał się w literaturze dominujący.⁸⁶

Pomimo istotnych różnic w pojmowaniu pojęcia włamania, obie powyżej opisane teorie zgadzają się do tego, iż sam sposób działania sprawcy nie ma większego znaczenia, natomiast ważne jest to by zachowanie sprawcy sprowadzało się do usunięcia przeszkody w dostępie do

---

⁸¹ Wyrok SN z 20.12.2018 r., V KK 555/18, LEX nr 2602113.

⁸² Wyrok SN z 21.01.1985 r., II KR 311/84, OSNPG 1985, nr 8, poz. 110, LEX nr 17619.

⁸³ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom III*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022, s. 100.

⁸⁴ K. Wala, *Przestępstwo...*, op.cit., s. 102-103.

⁸⁵ Ibidem, s. 103-104.

⁸⁶ L. Wilk, [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz. Art. 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2024, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg006a.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbvgi3tqnboobqalrxgezdiobvgy4a&refSource=toc> (dostęp: 06.03.2024).

mienia, która to przeszkoda manifestuje wolę właściciela niedopuszczenia do niego niepowołanych osób.⁸⁷ Istotnie najczęściej sprowadza się ono do użycia siły, jednakże włamaniem jest również przełamanie zabezpieczeń cyfrowych (jak np. kod dostępu do konta bankowego).⁸⁸ Przeszkoda nie musi również zostać zniszczona ani nawet uszkodzona. Istotą jest tutaj skutek podjętych przez sprawcę działań, polegający na uzyskaniu nieuprawnionego dostępu do zabezpieczonego mienia (co czyni kradzież z włamaniem przestępstwem skutkowym).⁸⁹

Kodeks karny nie zawiera definicji „zabezpieczenia”. M. Dąbrowska – Kardas i P. Kardas definiują je jako „część konstrukcji pomieszczenia zamkniętego, specjalne zamknięcie tego pomieszczenia lub inne specjalne zabezpieczenie rzeczy, pieniędzy, środków płatniczych, dokumentów przedstawiających wartość materialną, energii lub magnetycznej karty bankowej, utrudniające dostęp do pomieszczenia lub do rzeczy, pieniędzy, środków płatniczych, dokumentów albo energii lub bankowej karty magnetycznej.”⁹⁰ Zabezpieczeniem może być zatem np. „zamek w drzwiach, bramie itp., zamek w drzwiach samochodu, plomby w wagonie kolejowym, śruby na kranach zamykających cysterne, szyby w zamkniętych oknach lub zamkniętych drzwiach, kłódki umieszczone przy zamku bram, drzwi itp., plomby, specjalnie oznaczone (opieczętowane) taśmy sygnalizujące zamknięcie pomieszczenia przez odpowiednie służby lub osoby, specjalnie skonstruowane kody uniemożliwiające dostęp do urządzeń elektronicznych, w których zgromadzone są zakodowane w specjalny sposób dane, np. specjalne systemy zabezpieczeń komputerów, systemów komputerowych, danych przekazywanych za pośrednictwem Internetu, zabezpieczeń elektronicznych bankomatów itp.”⁹¹ W orzecznictwie podnosi się, że zabezpieczeniem nie jest ogrodzenie zabezpieczające mienie.⁹² Z tego też powodu w niniejszej pracy zostało ono potraktowane jako zabezpieczenie dodatkowe.

W tym miejscu warto zaznaczyć, iż tzw. „kradzież z włamaniem”, polegająca na tym, iż sprawca wkracza do pomieszczenia jeszcze w sytuacji, gdy nie jest ono zabezpieczone, po czym dokonuje zaboru mienia i opuszcza pomieszczenie przełamując zabezpieczenie nie jest

---

⁸⁷ Wyrok SN z 22.03.2017 r., III KK 349/16, OSNKW 2017, nr 9, poz. 50, LEX nr 2294383.

⁸⁸ Wyrok SA w Szczecinie z 26.04.2017 r. II AKa 191/16 Legalis nr 1809211.

⁸⁹ L. Wilk, [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz. Art. 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2024, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg006a.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbvgi3tqnboobqxlrxgezdiobvgy4a&refSource=toc> (dostęp: 06.03.2024).

⁹⁰ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, op.cit., s. 103.

⁹¹ Ibidem s. 104.

⁹² Postanowienie SN z 24.06.2010 r. V KK 388/09 LEX nr 599405

kwalfikowana z art. 279 § 1 k.k. Wynika to z konieczność zaistnienia odpowiedniej sekwencji czynów, przy czym pierwszą jest włamanie, a drugą – kradzież.⁹³

2.1.4 Podmiot przestępstwa

Kradzież z włamaniem jest przestępstwem powszechnym. Oznacza to, iż może je popełnić każda osoba odpowiadająca ogólnym cechom podmiotu przestępstwa, tzn. osoba fizyczna, która osiągnęła określony wiek.⁹⁴ Zgodnie z treścią art. 10 § 1 k.k. na zasadach kodeksu karnego odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat. Należy przy tym zauważyć, iż nie jest to przestępstwo wymienione w art. 10 § 2 k.k., który rozszerza zakres podmiotowy osób odpowiadających za przestępstwo na te, które ukończyły 15 rok życia, ani też art. 10 § 2a k.k., który za dolną granicę wieku uznaje 14 lat. Osoby nieletnie odpowiadają zatem za kradzież z włamaniem na zasadach ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. 2022 poz. 1700).

2.1.5 Strona podmiotowa przestępstwa

Kradzież z włamaniem jest przestępstwem umyślnym, kierunkowym. Zachowanie sprawcy (jak już wskazywano wyżej) musi być ukierunkowane na cel, jakim jest zabór rzeczy, po uprzednim włamaniu⁹⁵. Może ono zostać popełnione wyłącznie z zamiarem bezpośrednim. Zamiar zaboru musi wystąpić co najmniej równocześnie z zamiarem włamania⁹⁶. Może on wystąpić oczywiście wcześniej, wszak samo włamanie służy realizacji konkretnego celu, czyli zaboru mienia. Tym samym nie jest możliwe uznanie za kradzież z włamaniem sytuacji, w której sprawca najpierw dokonał przełamania zabezpieczenia, a dopiero potem powstał u niego zamiar zaboru rzeczy.⁹⁷ Dla realizacji przestępstwa kradzieży z włamaniem nie ma jednocześnie znaczenia fakt, że sprawca włamał się z zamiarem zaboru jakiegoś przedmiotu, zaś faktycznie przywłaszczył inną rzecz.⁹⁸

---

⁹³ Wyrok SA w Warszawie z 26.05.2020 r., II AKa 291/19, LEX nr 3102911.

⁹⁴ L. Gardocki, *Prawo karne*, Warszawa 2019, s. 68.

⁹⁵ Wyrok SO w Poznaniu z 31.12.2014 r., III K 250/14, LEX nr 1770323.

⁹⁶ Wyrok SN z 9.09.1996 r., III KKN 58/96 LEX nr 25790.

⁹⁷ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, op.cit., s. 112-113.

⁹⁸ G. Łabuda [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2021, s. 1280.

2.2 Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem

2.2.1 Charakter prawny wypadku mniejszej wagi

Wypadek mniejszej wagi jest konstrukcją znaną polskiemu prawu karnemu już od czasów Kodeksu karnego z 1932 r. Na gruncie tego aktu prawnego instytucja ta wyrażała się w przyznaniu sądowi kompetencji do nadzwyczajnego złagodzenia kary. Klauzula „wypadku mniejszej wagi” dotyczyła kradzieży, uszkodzenia cudzego mienia oraz oszustwa⁹⁹. Kodeks karny z 1969 r. znacznie poszerzył katalog czynów, do których mogła znaleźć zastosowanie opisywana klauzula i, co istotne z uwagi na dalsze rozważania, wprowadził brak jednolitości w jego rozumieniu¹⁰⁰. Na gruncie obecnie obowiązującego Kodeksu karnego z 1997 r., przewidzianych jest 27 „wypadków mniejszej wagi”, w tym kradzież z włamaniem.

Brak definicji legalnej omawianej konstrukcji pozostawia pole do różnej jej wykładni, a co za tym idzie do powstania kilku koncepcji dotyczących jej charakteru prawnego. W doktrynie dotychczas trwa dyskusja na temat tego, czy „wypadek mniejszej wagi” stanowi typ uprzywilejowany przestępstwa czy też szczególną okoliczność z zakresu wymiaru kary.¹⁰¹ E. Plebanek wspomina również o tym, iż pojawiła się trzecia koncepcja, która określa wypadek mniejszej wagi jako „typ quasi-uprzywilejowany” lub „uprzywilejowaną postać przestępstwa o znamionach typu podstawowego, charakteryzująca się przewagą łagodzących elementów przedmiotowo podmiotowych”, jednakże zaznacza, że w zasadzie takie pojmowanie omawianej klauzuli sprowadza się do traktowania jej jako typu uprzywilejowanego przestępstwa.¹⁰² Zwolennicy wiodących koncepcji wymieniają szereg argumentów mających przemawiać za takim a nie innym pojmowaniem charakteru prawnego „wypadku mniejszej wagi”. Kwestia ta jest niezwykle obszerna i mogłaby stanowić przedmiot niejednej rozprawy doktorskiej, dlatego też poniżej przedstawione zostaną wyłącznie argumenty „koronne” obydwóch stron sporu. I tak na wstępie należy wspomnieć, iż typem uprzywilejowanym przestępstwa jest takie przestępstwo które zawiera zestaw dodatkowych znamion

---

⁹⁹ K. Doroszevska, *Znaczenie klauzuli „wypadku mniejszej wagi” w polskim prawie karnym*, „Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM” 2016, nr 6, s.104.

¹⁰⁰ P. Lewczyk, *Wypadek mniejszej wagi w polskim kodeksie karnym (uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda)* Prok. i Pr. 2008, nr 7–8, s. 29.

¹⁰¹ P. Kozłowska – Kalisz, *Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem* [w:] *Kradzież z włamaniem*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2021, s. 144.

¹⁰² E. Plebanek, *Wypadek mniejszej wagi – kilka uwag w sporze o charakter instytucji i jego praktyczne konsekwencje*, „Czasopismo prawa karnego i nauk penalnych” 2011, z. 1, s. 82.

modyfikujących, mających wpływ na obniżenie stopnia jego społecznej szkodliwości, co z kolei znajduje odbicie w wymiarze sankcji karnej.¹⁰³ Zwolennicy teorii według której „wypadek mniejszej wagi” stanowi właśnie typ uprzywilejowany przestępstwa, twierdzą, iż pomimo braku opisu znamion modyfikujących, przestępstwo takie należy traktować jako typ uprzywilejowany z uwagi na to, że oprócz zrealizowania znamion typu podstawowego zaistniały pewne szczególne okoliczności które rodzą potrzebę łagodniejszego potraktowania sprawcy¹⁰⁴. Pogląd taki znalazł aprobatę w judykaturze.¹⁰⁵ Przeciwnicy takiej koncepcji charakteru prawnego klauzuli „wypadku mniejszej wagi” wskazują, że właśnie brak znamion modyfikujących czyni zeń regułę wymiaru kary. Ja pierwszy za takim stanowiskiem opowiedział się K. Buchała, który wskazał, iż „Instytucja wypadków mniejszej wagi należy bowiem do dziedziny wymiaru kary, nie jest uprzywilejowaną postacią czynu o znamionach przestępstwa typu podstawowego”.¹⁰⁶ Pogląd swój uzasadnił tym, iż o typie uprzywilejowanym przestępstwa może być mowa tylko, kiedy różni się on od typu podstawowego znamieniem, prowadzącym do łagodniejszej sankcji.

2.2.2 Okoliczności przemawiające za uznaniem czynu za wypadek mniejszej wagi

Powyższe rozważania mają charakter czysto teoretyczny. O wiele ważniejszą, szczególnie ze względu na praktykę stosowania tej instytucji, zdaje się kwestia tego jakie czynniki winny być brane pod uwagę przy ustalaniu czy konkretny czyn stanowi wypadek mniejszej wagi. W tym zakresie w doktrynie wypracowano trzy koncepcje:

- 1) teorię przedmiotowo – podmiotową,
- 2) teorię całościową,
- 3) teorię przedmiotową.

Ad. 1) Teoria przedmiotowo – podmiotowa jest teorią dominującą w doktrynie. Zgodnie z jej założeniami, o tym, czy dany czyn należy zakwalifikować jako wypadek mniejszej wagi decydują zarówno elementy strony przedmiotowej jak i podmiotowej przestępstwa. To właśnie

---

¹⁰³ J. Giezek, [w:] *Prawo karne materialne część szczególna i ogólna*, red. M. Bojarski, Warszawa 2020, s. 162.

¹⁰⁴ R. A. Stefański, *Okoliczności uzasadniające przyjęcie „wypadku mniejszej wagi”*, „Prokuratura i Prawo” nr 12, 1996, s. 125.

¹⁰⁵ Wyrok SN z 24.04.2002 r., II KKN 193/00, LEX nr 54386, Wyrok SN z 14.08.1975 r., Rw 398/75, OSNKW 1975, nr 12, poz. 169 LEX nr 19056, Wyrok SA w Katowicach z 2.08.2001 r., II AKa 284/01, „Prokuratura i Prawo”-wkł. 2002, nr 5, poz. 9. LEX nr 53200, Wyrok SA w Krakowie z 5.06.2002 r., II AKa 128/02, KZS 2002, nr 6, poz. 16. LEX nr 56953.

¹⁰⁶ K. Buchała, Glosa do wyroku SN z dnia 9 października 1996 r., V KKN 79/96, „Państwo i Prawo” 1997, nr 9, s. 111 i n., [za:] K. Banasik, *Wypadek mniejszej wagi w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 3, s. 50.

te czynniki charakteryzują zawartość treściową czynu i pozwalają na dokonanie właściwej oceny stopnia społecznego niebezpieczeństwa czynu i uznania go za wypadek mniejszej wagi.¹⁰⁷

Do elementów przedmiotowych, które mogą przesądzić o tym, że dane przestępstwo zostanie uznane za wypadek mniejszej wagi należy zaliczyć m. in.:

- rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody,
- odczucie szkody przez pokrzywdzonego,
- rodzaj dobra, w które godzi przestępstwo,
- wartość przedmiotu czynu,
- sposób działania sprawcy,
- użyte środki,
- czas i miejsce popełnienia czynu,
- zakres korzyści majątkowej odniesionej przez sprawcę.¹⁰⁸

Z kolei do elementów podmiotowych należą m. in.:

- stopień winy,
- szczególne motywy działania,
- cel działania sprawcy,
- pobudki,
- postać zamiaru,
- premedytacja, dokładność w przygotowaniu przestępstwa,
- upór w dążeniu do osiągnięcia celu przestępnego albo przypadkowość działania sprawcy,
- postaci nieumyślności,
- niewielki stopień napięcia złej woli sprawcy,
- wpływ innej osoby na sprawcę,
- obawa przed skutkami odmowy wykonania czynu przestępnego.¹⁰⁹

Ad. 2) Teoria całościowa (kompleksowa) poszerza teorię podmiotowo – przedmiotową o elementy mające wpływ na wymiar kary. Wśród nich można wyróżnić m. in. właściwości i warunki osobiste sprawcy, uprzednią karalność sprawcy oraz zachowanie się sprawcy po

---

¹⁰⁷ R. A. Stefański, *Okoliczności...*, op.cit., s. 129.

¹⁰⁸ K. Banasik, *Wypadek mniejszej wagi w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 3, s. 58.

¹⁰⁹ *Ibidem* s. 59.

dokonaniu czynu, w szczególności naprawienie wyrządzonej szkody albo zwrot zabranego mienia lub jego równowartości.¹¹⁰ Co jednakże istotne branie pod uwagę przy uznawaniu czynu za wypadek mniejszej wagi wszystkich okoliczności mających wpływ na wymiar kary, prowadziłoby do podwójnego uwzględniania tychże okoliczności – zarówno przy kwalifikacji konkretnego czynu jako wypadek mniejszej wagi, jak i przy ustalaniu wymiaru kary.¹¹¹ Teoria ta zdaje się jednak zbyt rozszerzać krąg czynników branych pod uwagę przy dokonywaniu oceny, o czym wypowiedział się m. in. Sąd Apelacyjny w Krakowie.¹¹²

Ad. 3) Zgodnie z założeniami teorii przedmiotowej, o uznaniu konkretnego czynu za wypadek mniejszej wagi powinny decydować wyłącznie przesłanki o charakterze przedmiotowym, a zatem przede wszystkim wysokość powstałej szkody czy okoliczności popełnienia czynu. Takie podejście skutkuje jednakże jednowymiarowym obrazem przestępstwa, opartym wyłącznie na zewnętrznych jego elementach, nie biorąc pod uwagę czynników subiektywnych, które to są zależne od osoby sprawcy.¹¹³

Niezależnie od przyjętej koncepcji elementem mającym największe znaczenie dla uznania konkretnego czynu za „wypadek mniejszej wagi” jest jego niska szkodliwość społeczna. Pojęcie to doczekało się kodeksowej definicji, zawartej w art. 115 § 2 k.k., zgodnie z którym: „Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego lub zagrożonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.” Pogląd ów znajduje szerokie potwierdzenie w judykaturze.¹¹⁴

2.2.3 Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem

Problematyka „wypadku mniejszej wagi” kradzieży z włamaniem jest niezwykle skomplikowanym zagadnieniem. T. Hajduk słusznie wskazuje, iż „Przypadki kradzieży z włamaniem charakteryzują się znaczną rozpiętością z punktu widzenia społecznej

---

¹¹⁰ A. Wąsek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna, t. III: Komentarz do art. 222–316*, Warszawa 2005, s. 901 (znaleźć inne źródło do tej teorii) [za:] K. Banasik: *Wypadek ...*, op.cit., s. 59.

¹¹¹ B. Stefańska, *Wypadek mniejszej wagi w polskim prawie karnym*, *Ius Novum* 2017, nr 1, s. 56.

¹¹² Wyrok SA w Krakowie z 0.11.2001 r., II AKa 260/01, OSA 2002, nr 9, poz. 70, LEX nr 51955.

¹¹³ J. Brzezińska, *Kilka uwag o „wypadku mniejszej wagi”*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2014, t. XXXI, s. 47.

¹¹⁴ Zob. m. in. Postanowienie SN z 30.10.2015 r., IV KK 235/15, LEX nr 1938291, Postanowienie SN z 22.09.2016 r., V KK 209/16, LEX nr 2149233, Postanowienie SN z 20.04.2006 r., III KK 349/05, LEX nr 610621, Postanowienie SN z 13.06.2002 r., V KKN 544/00, OSNKW 2002, nr 9-10, poz. 73, LEX nr 54961, Postanowienie SN 3.09.2020 r., V KK 282/19, Legalis nr 2625140.

szkodliwości. Zalicza się do nich czyny poważne, w postaci włamań do banków, budynków instytucji państwowych, magazynów, kradzieże samochodów. Z drugiej strony są to także włamanie do piwnic (w celu kradzieży przetworów owocowych) i altanek ogrodowych (w celu kradzieży narzędzi rolniczych, owoców lub warzyw).¹¹⁵ Właśnie ten szeroki zakres możliwych czynów spotkał się z koniecznością przyjęcia rozwiązań umożliwiających zastosowanie wobec sprawcy łagodniejszej sankcji karnej. Niezwykle ważnym jest przy tym wskazanie kryteriów, które przemawiałyby za uznaniem konkretnej kradzieży z włamaniem za wypadek mniejszej wagi.

I tak L.K. Paprzycki wskazywał, iż w przypadku grupy przestępstw przeciwko mieniu, takim czynnikiem mającym niebagatelne znaczenie jest wartość mienia, będącego przedmiotem przestępstwa.¹¹⁶ Sam fakt, iż przedmiot, który podlegał zaborowi miał małą wartość nie wystarczy jednakże by uznać kradzież z włamaniem za wypadek mniejszej wagi. Pogląd ten zaaprobowano w orzecznictwie.¹¹⁷

Oprócz powyższego muszą wszakże wystąpić inne, dodatkowe okoliczności, pozwalające uznać konkretny czyn za wypadek mniejszej wagi. A. Zelga wskazuje, że taki elementem powinna być kategoria przedmiotu czynności wykonawczej, wskazując, że kradzież aparatu ułatwiającego słyszenie osobie z niepełnosprawnością, który to posiada małą wartość nie mogłaby zostać uznana za wypadek mniejszej wagi, podczas gdy kradzież drogiej papierošnicy już tak.¹¹⁸

P. Kozłowska – Kalisz słusznie wskazuje, iż „(...) kwalifikacja wypadku mniejszej wagi kradzieży z włamaniem powinna być dokonana przez pryzmat dwóch podstawowych okoliczności o charakterze przedmiotowym, związanych z konstrukcją tego właśnie typu przestępstwa, tj. z oceną wartości przedmiotu przestępstwa i oceną skali przełamanych zabezpieczeń, co najczęściej sprowadzać się będzie do oceny rozmiaru szkody wyrządzonej przez włamanie”.¹¹⁹ Zaproponowana przez tę autorkę koncepcja dwóch najważniejszych czynników, decydujących o uznaniu danego czynu za wypadek mniejszej wagi przekonuje przede wszystkim z uwagi na fakt, że opiera się na dwóch immamentnych cechach kradzieży z włamaniem – zaborze rzeczy oraz przełamaniu zabezpieczeń. Dodatkowo należy brać pod uwagę cały wachlarz innych okoliczności, zarówno przedmiotowych, jak i podmiotowych. Sąd

---

¹¹⁵ T. Hajduk, *Wypadki przestępstw mniejszej wagi (ze szczególnym uwzględnieniem kradzieży z włamaniem)*, „Prokuratura i Prawo” 2002, nr 5, s. 60-61.

¹¹⁶ L. K. Paprzycki, *Glosa do wyroku SN z dnia 13 października 1995 r.*, II KRN 125/95, OSP 1996, nr 7-8, s. 149.

¹¹⁷ Wyrok SN z 19.03.1970 r., Rw 179/70, OSNKW 1970, nr 7-8, poz. 83, LEX nr 18094, Wyrok SN z 11.05.1971 r., V KRN 147/71, LEX nr 21403.

¹¹⁸ A. Zelga, *Glosa do wyroku SN z dnia 19 marca 1971 r.*, OPS 1971/4, poz. 67, s. 155.

¹¹⁹ P. Kozłowska – Kalisz, op.cit., s.153.

każdorazowo powinien dokonać wnikliwej oceny wszystkich okoliczności czynu. Zakwalifikowanie kradzieży z włamaniem jako wypadek mniejszej wagi ma znaczenie dla wymiaru kary, jednakże ta kwestia zostanie omówiona w dalszej części pracy.

2.3 Zagrożenie karą i środkami karnymi

2.3.1 Wymiar kary za popełnienie kradzieży z włamaniem

W poniższej jednostce redakcyjnej dokonano omówienia ustawowego wymiaru kary za przestępstwo kradzieży z włamaniem. Pod pojęciem tym należy rozumieć „czasowe lub ilościowe ramy danego rodzaju kary przewidziane w ustawie”.¹²⁰ Na ustawowy wymiar kary składa się zwykły wymiar kary (czyli ustawowe zagrożenie przewidziane w części szczególnej k.k.) oraz nadzwyczajny ustawowy wymiar kary (wszelkie instytucje pozwalające na modyfikację wymiaru kary, przewidujące zarówno nadzwyczajne jej złagodzenie jak i zaostrzenie).¹²¹

Kradzież z włamaniem jest przestępstwem zagrożonym karą od 1 do 10 lat pozbawienia wolności, co czyni z niej występki. Wymiar kary pozbawienia wolności pozwala na dokonanie pewnych modyfikacji w tym zakresie, z uwzględnieniem zarówno ogólnych oraz szczegółowych dyrektyw wymiaru kary. I. Zgoliński opisuje ogólne dyrektywy wymiaru kary jako „(...) ustawowe zalecenia dotyczące jednostkowego aktu wymiaru kary o charakterze uniwersalnym. Odnoszą się do wszystkich sprawców, wszystkich rodzajów przestępstw oraz do wszystkich kar i środków karnych. Są zarówno dyrektywami wyboru, jak i wymiaru kar, środków karnych i innych środków przewidzianych w ustawach karnych, których zadaniem jest zagwarantowanie należytej realizacji polityki penalnej”.¹²² Z kolei jako dyrektywy szczegółowe należy rozumieć indywidualne cechy sprawcy, takie jak motywacja i sposób zachowania się, popełnienie przestępstwa na szkodę osoby nieporadnej ze względu na wiek lub stan zdrowia, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub

---

¹²⁰ J. Śliwowski, *Prawo karne*, Warszawa 1975, s. 290 [za:] O. Sitarz, *Wymiar kary i środków karnych* [w:] *Prawo karne, część ogólna, szczególna i wojskowa*, red. T. Dukiet – Nagórska, O. Sitarz, Warszawa 2020, s. 309.

¹²¹ O. Sitarz, *Wymiar kary i środków karnych* [w:] *Prawo karne, część ogólna, szczególna i wojskowa*, red. T. Dukiet – Nagórska, O. Sitarz, Warszawa 2020, s. 309 -310.

¹²² I. Zgoliński [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa 2023, s. 423.

zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

Fakt, iż kradzież z włamaniem jest występkiem, umożliwia Sądowi zastosowanie art. 37 b k.k., czyli wymierzenie kary mieszanej. W przypadku skorzystania z takiej możliwości kara pozbawienia wolności może być wymierzona w wysokości od 1 do 6 miesięcy (ponieważ górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat), z kolei kara ograniczenia wolności w wysokości od 1 miesiąca do 2 lat. Wykonanie kary pozbawienia wolności wymierzonej na podstawie art. 37b k.k. nie może zostać warunkowo zawieszona.

W przypadkach określonych w ustawie oraz w stosunku do sprawcy młodocianego kara wymierzona za popełnienie kradzieży z włamaniem może zostać nadzwyczajnie złagodzona. Wymiar kary nadzwyczajnie złagodzonej jest określany na podstawie dyrektyw wskazanych w art. 60 § 6 k.k. I tak przypadku kradzieży z włamaniem (pkt 3 przepisu) sąd może wymierzyć:

- karę grzywny w wymiarze od 10 do 540 stawek dziennych,
- karę ograniczenia wolności w wymiarze od miesiąca do dwóch lat,
- karę pozbawienia wolności w wymiarze od 1 do 11 miesięcy.

Z uwagi na górną granicę kary pozbawienia wolności, która przekracza 8 lat nie ma możliwości zastosowania w przypadku kradzieży z włamaniem art. 37a k.k., który przewiduje możliwość orzeczenia zamiast kary pozbawienia wolności – kary ograniczenia wolności lub kary grzywny. Z kolei

Górna granica ustawowego zagrożenia karą wyklucza również skorzystanie przez Sąd orzekający z art. 59 k.k., przewidującego odstępnie od wymierzenia kary, z jednoczesnym orzeczeniem środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego.

Ta sama okoliczność czyni niemożliwym warunkowe umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 66 k.k.

Jeśli sprawca opuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub gdy korzyść majątkową osiągnął, sąd, działając na podstawie art. 33 § 2 k.k. może orzec grzywnę obok kary pozbawienia wolności.

2.3.2 Wymiar kary w przypadku wypadku mniejszej wagi kradzieży z włamaniem

Kradzież z włamaniem w postaci wypadku mniejszej wagi, określona w art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k., również stanowi występki i zagrożona jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Wymiar kary pozbawienia wolności pozwala na szereg modyfikacji na korzyść skazanego w tym zakresie.

Po pierwsze przyjdzie wskazać, iż możliwe jest zastosowanie w tym przypadku art. 37a k.k., którego stosowanie w przypadku „zwykłej” kradzieży z włamaniem jest niemożliwe. Zgodnie z tym przepisem sąd może zamiast kary zasadniczej orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 4 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 150 stawek dziennych, w szczególności jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.

Możliwe jest również zastosowanie instytucji z art. 37 b k.k. opisanej powyżej. W tym miejscu należy naznaczyć, że wymiar kary mieszanej w tym przypadku to: kara pozbawienia wolności od 1 do 3 miesięcy oraz kara ograniczenia wolności do 2 lat.

Kolejnym dobrodziejstwem, z którego może skorzystać sprawca mniejszego wypadku kradzieży z włamaniem jest nadzwyczajne złagodzenie kary. W razie jego zastosowania, sąd działa na podstawie art. 60 § 6 pkt 4 k.k. i może wymierzyć karę grzywny lub ograniczenia wolności.

Ustawowe zagrożenie kary przewidziane dla wypadku mniejszej wagi kradzieży z włamaniem umożliwia również warunkowe umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 66 k.k.

Przy uznaniu, że społeczna szkodliwość czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. nie jest znaczna, sąd na podstawie art. 59 k.k. może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli orzeka jednocześnie środek karny, przepadek lub środek kompensacyjny, a cele kary zostaną w ten sposób spełnione.¹²³

2.3.3 Środki karne, środki kompensacyjne, przepadek

Środkiem kompensacyjnym który sąd może orzec, lub na wniosek pokrzywdzonego albo innej osoby uprawnionej jest zobligowany orzec, jest obowiązek naprawienia w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody (art. 46 § 1 k.k.).

Wśród środków karnych, które mogą zostać zastosowane wobec sprawcy kradzieży z włamaniem K. Wala¹²⁴ wymienia:

- zakaz wykonywania zawodu,
- zakaz prowadzenia działalności gospodarczej,
- zakaz uczestnictwa w grach,
- podanie wyroku do publicznej wiadomości.

---

¹²³ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022, s. 114.

¹²⁴ K. Wala, *Przestępstwo...*, op.cit., s. 133-134.

Wobec sprawcy możliwe jest również orzeczenie przepadku dowodów rzeczowych, które posłużyły do popełnienia przestępstwa (art. 44 § 2 k.k.).

2.4 Zbieg przepisów w przypadku przestępstwa kradzieży z włamaniem

2.4.1 Definicja zbiegu przepisów

Pod terminem zbiegu przepisów należy rozumieć sytuację, w której „tej samej materii, tej samej sytuacji faktycznej dotyczą dwa lub więcej przepisy prawne, nie jakiegokolwiek, lecz powiązane między sobą pod względem treści pewnymi szczególnymi zależnościami”.¹²⁵ W doktrynie i judykaturze istnieją różne klasyfikacje zbiegu przepisów ustawy.¹²⁶ Na potrzeby niniejszej pracy postanowiono przyjąć, iż w zależności od tego jakie relacje zachodzą między przepisami, których zbieg nastąpił wyróżnia się następujące ich rodzaje:

- zbieg właściwy (rzeczywisty) – ma on miejsce, gdy jeden czyn wyczerpuje znamiona typów czynów zabronionych określonych w co najmniej dwóch przepisach ustawy karnej, a pominięcie w kwalifikacji jednego ze zbiegających się przepisów sprawiłoby, iż nie byłaby oddana cała istota tego czynu¹²⁷;
- zbieg niewłaściwy – do którego dochodzi, kiedy sprawca tym samym czynem realizuje znamiona określone w co najmniej dwóch przepisach, jednakże z uwagi na występujące między nimi relacje (szczególnie jeśli jeden z przepisów odzwierciedla całą zawartość kryminalną popełnionego czynu) zbyteczne jest ich kumulatywne uwzględnienie przy kwalifikacji prawnej¹²⁸;
- zbieg pozorny – zwany również pomijalnym, dochodzi do niego w sytuacji, gdy zachodzi jeden czyn, wyczerpujący znamiona zawarte w co najmniej dwóch przepisach ustawy karnej, jednakże jest możliwość ich wyeliminowania w drodze stosowania reguł wyłączenia wielości ocen. Do reguł wyłączenia wielości ocen należą: reguła specjalności (*lex specialis derogat legi generali*), reguła konsumpcji (*lex consumens*

---

¹²⁵ J. Majewski, *Zbieg przepisów ustawy. Zagadnienia węzłowe* [w:] *System Prawa Karnego. Tom 3. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności*, red. R. Dębski, Warszawa 2017, s. 1109-1110.

¹²⁶ Ł. Pohl, *Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw – próba uporządkowania pojęć*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2005, z. 1, s. 97 i powołana tam literatura.

¹²⁷ M. Mozgawa, [w:] *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Mozgawa, 2024, LEX/el, <https://sip-1lex-1pl-15d274ssg0066.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587736813/748437/mozgawa-marek-red-kodeks-karny-komentarz-aktualizowany?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

¹²⁸ J. Giezek, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2021, art. 11, s. 99.

derogat legi consumptae) i reguła subsydiarności (*lex primaria derogat legi subsidiariae*).

2.4.2 Zbieg kradzieży zwykłej z kradzieżą z włamaniem

Przypadek zbiegu kradzieży zwykłej z kradzieżą z włamaniem jest podręcznikowym wręcz przykładem zbiegu pozornego przepisów. Każda bowiem kradzież z włamaniem stanowi również kradzież jako taką – polega bowiem w rezultacie na zaborze mienia. We wcześniej części pracy wskazano, że kradzież z włamaniem stanowi typ szczególny kradzieży. Pozorny zbieg przepisów występujący między tymi dwoma czynami jest rozwiązywany przez zasadę *lex specialis derogat legi generali*.¹²⁹

2.4.3 Zbieg kradzieży z włamaniem z przestępstwem zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia mienia niezdatnym

Zgodnie z treścią art. 288 § 1 k.k. kto cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Z uwagi na konstrukcję znamion przedmiotowych, czyn z art. 288 § 1 k.k., zdaje się najczęściej występować obok kradzieży z włamaniem. M. Mozgawa prezentuje w swoim opracowaniu dwa stanowiska dotyczące zależności występujących między omawianymi czynami¹³⁰.

Według pierwszego z nich, reprezentowanego przez W. Woltera, przepis kradzieży z włamaniem konsumuje przepis o uszkodzeniu mienia. Wynika to z faktu, iż samo „włamanie” co do zasady wiąże się z uszkodzeniem cudzego mienia. Możliwe są jednak wyjątki, jak uszkodzenie bardzo drogiego przedmiotu by dokonać kradzieży z włamaniem mienia o niskiej wartości.¹³¹

W polemikę z W. Wolterem wszedł T. Tarnawski. Wskazał on, iż uszkodzenie mienia realizowane przez włamanie nie stanowi samoistnego zachowania, a jest jedynie podrzędnym celem włamywacza (obok celu głównego – kradzieży). Skoro zaś czynem jest celowe zachowanie się człowieka, to przeprowadzając kradzież z włamaniem sprawca dokonuje w dwóch czynów przestępnych – kradzieży i uszkodzenia mienia. Te dwa czyny są jednakże

---

¹²⁹ M. Mozgawa, *Problematyka zbiegu przepisów (w kontekście art. 279 k.k.)* [w:] *Kradzież z włamaniem*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2021, s. 164.

¹³⁰ M. Mozgawa, *Problematyka...*, op.cit., s. 166-167.

¹³¹ W. Wolter, *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973, s. 336.

traktowane jako jedno przestępstwo. Z uwagi na powyższe, nie może być mowy o konsumpcji.¹³²

Pogląd o konsumpcji przepisów penalizujących uszkodzenie mienia przez przepisy penalizujące kradzież z włamaniem został zaaprobowany przez M. Kulika. Autor ten jednocześnie zaznaczył, iż z uwagi na fakt, że w przypadku czynu z art. 279 § 1 k.k. zamach na własność jest realizowany głównie poprzez jego zabór a nie uszkodzenie, sytuacja, w której to właśnie uszkodzenie jest „wiodącą” formą zamachu powinna zostać odzwierciedlona w kwalifikacji prawnej, poprzez zastosowanie kumulatywnej kwalifikacji.¹³³

Przychylając się do stanowiska W. Woltera i M. Kulika należy przyjąć, iż w przypadku czynów z art. 279 § 1 k.k. oraz art. 288 § 1 k.k. może dojść do pozornego (pomijalnego) zbiegu przepisów, lub też do zbiegu realnego.

Zbieg pomijalny, usuwalny przy pomocy reguły *lex sepeciali derogat legi generali* występuje, gdy kwalifikacja zachowania sprawcy oparta na podstawie art. 279 § 1 k.k. pozwala na oddanie całej zawartości kryminalnej czynności przestępnej.¹³⁴ Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 listopada 2003 r., „(...) do znamion przestępstwa włamania określonego w art. 279 § 1 k.k. należy, obok kradzieży mienia, usunięcie przeszkody materialnej zamykającej dostęp do tego mienia. Przestępstwo to, jakkolwiek obejmuje dwie czynności wykonawcze, z których każda mogłaby być przyjęta jako wyczerpująca znamiona odrębnych przestępstw z art. 288 § 1 k.k. i z art. 278 § 1 k.k., w istocie stanowi jeden czyn jako zdarzenie faktyczne i jedno przestępstwo o surowszej kwalifikacji z uwagi na to, że zabór mienia związany jest z usunięciem przeszkody materialnej.”¹³⁵ Do tego rodzaju sytuacji dochodzi najczęściej wtedy gdy sprawca dokonał typowego zniszczenia mienia w trakcie przełamania zabezpieczeń lub czynności *stricto* dążących do realizacji kradzieży z włamaniem. Takie stanowisko znalazło potwierdzenie w judykaturze.¹³⁶

Z kolei do zbiegu realnego, wymagającego kumulatywnej kwalifikacji dochodzi przede wszystkim wtedy, gdy szkoda wyrządzona przez sprawcę zniszczeniem jest większa, równa lub nieznacznie mniejsza od wartości zagarniętego mienia.¹³⁷ Wyżej zaznaczono, że pewnego rodzaju uszkodzenia są cechą immamentną włamania polegającego na przełamaniu zabezpieczeń. W sytuacjach jednakże, kiedy „(...) sprawcy spowodowali uszkodzenie mienia wydatnie

¹³² M. Tarnawski, *Zagadnienia jedności i wielości przestępstw*, Poznań 1977, s. 62 – 63.

¹³³ M. Kulik, *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005, s. 256.

¹³⁴ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom III*. red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022, s. 396.

¹³⁵ Wyrok SN z 6.11.2003 r., II KK 5/03, LEX nr 82307.

¹³⁶ Zob. Wyrok SN z 18.09.1987 r., IV KR 214/87, OSNPG 1988, nr 10, poz. 102 LEX nr 17877.

¹³⁷ M. Mozgawa, *Problematyka...*, op.cit., s. 170.

wykraczające poza szkodę związaną z usunięciem przeszkody chroniącej dostęp do pomieszczenia, skąd dokonano kradzieży, to dla pełniejszej kryminalno-prawnej oceny czynu należy przyjąć kumulatywną kwalifikację prawną (...).¹³⁸ Pogląd, że to właśnie wysokość szkody spowodowanej zniszczeniem mienia, znacznie przewyższająca wartość mienia podlegającego zaborowi ma wpływ na to, czy winno dojść do kumulatywnej kwalifikacji został szeroko zaaprobowany w orzecznictwie¹³⁹.

Do zbiegu realnego może również dojść w sytuacji, kiedy sprawca, który dokonał kradzieży z włamaniem zniszczył przedmioty, których nie zabrał ze sobą. W tym przypadku istotnym zdaje się być to, czy sprawca planował dokonać zniszczeń przed przystąpieniem do kradzieży z włamaniem czy też powziął taki zamiar dopiero w trakcie kradzieży. M. Kulik wskazuje, że w pierwszym przypadku zachodzi jeden czyn i jedno przestępstwo kwalifikowane kumulatywnie na podstawie art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k., zaś w drugim – realny zbieg przestępstw, chyba, że możliwym jest zastosowanie instytucji czynów współukaranych.¹⁴⁰ Warto w tym miejscu przywołać Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1983 r., zgodnie z którym „ (...) gdy już po osiągnięciu zamierzonego celu, sprawcy świadomie dewastują urządzenia i towary, zwłaszcza dość poważnej wartości, należy rozważyć czy nie dopuszczają się jednocześnie kolejnego przestępstwa z art. 212 k.k.”.¹⁴¹

Art. 279 § 1 k.k. może pozostawać w zbiegu jeszcze z wieloma innymi przepisami, zarówno z kodeksu karnego, kodeksu wykroczeń czy ustaw szczególnych. W badaniach przeprowadzonych w ramach niniejszej pracy stwierdzono jednakże tylko przypadki zbiegu art. 279 § 1 k.k. z art. 288 § 1 k.k., dlatego też to właśnie temu zagadnieniu poświęcono miejsce w niniejszej jednostce redakcyjnej. Abstrahując od aspektów praktycznych, to właśnie taki zbieg wywołuje najwięcej wątpliwości interpretacyjnych. Decyzja o zastosowaniu kwalifikacji kumulatywnej winna być każdorazowo podejmowana *in concreto*, po szczegółowej analizie całokształtu sprawy.

---

¹³⁸ Wyrok SN z 23.02.1977 r., IV KR 311/76, LEX nr 21734.

¹³⁹ Tak m. in. Wyrok SN z 22.11.1994 r., II KRN 227/94, OSNKW 1995, nr 1-2, poz. 5 LEX nr 20711, Wyrok SN z 18.12.1985 r., Rw 1148/85, OSNKW 1986, nr 11-12, poz. 95 LEX nr 20167, Wyrok SO Warszawa-Praga w Warszawie z 20.04.2016 r., VI Ka 97/16, LEX nr 2044730, Wyrok SA w Białymstoku z 12.07.2013 r., II AKA 126/13, LEX nr 1372235.

¹⁴⁰ M. Kulik, *Przestępstwo...*, op.cit., s. 256–257.

¹⁴¹ Wyrok SN z 5.12.1983 r., III KR 256/83, OSNPG 1984, nr 6, poz. 55, LEX nr 17530.

Rozdział 3

Kryminalistyczne aspekty kradzieży z włamaniem

3.1 Pierwsza informacja o przestępstwie

3.1.1 Pojęcie pierwszej informacji o przestępstwie

Wszelkie działania organów ścigania ukierunkowane na „rozwiązanie” sprawy przestępstwa mogą zostać podjęte dopiero po tym, gdy otrzymają one pierwszą informację o jego popełnieniu. Pierwsza informacja to „taka, która dotyczy przedmiotu (zdarzenia, zjawiska, osoby, rzeczy itp.), o którym podmiotowi odbierającemu tę informację nie było dotychczas wiadomo, czy to zupełnie czy też w takim kontekście, jaki zawiera przekazana mu informacja”.¹⁴² Wszystkie źródła, które dostarczają informacji można podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- 1) źródła zewnętrzne – informujący jest osobą, która nie jest związana i nie miała wcześniejszych kontaktów z organami ścigania, przekazuje ona informacje w sposób spontaniczny lub z uwagi na zobligowanie jej do określonego działania przez przepisu prawa,
- 2) źródła wewnętrzne – czyli źródła własne organów ścigania, celowo zorganizowane na pozyskiwanie informacji z różnych innych źródeł.¹⁴³

3.1.2 Źródła zewnętrzne pierwszej informacji o przestępstwie

Wśród źródeł zewnętrznych pierwszej informacji można wyróżnić:

- 1) zawiadomienie obowiązkowe – są to takie zawiadomienia do złożenia których zawiadamiający jest zobowiązany na podstawie przepisów prawa. Zakres przedmiotowy wyznaczony jest tutaj przez art. 240 k.k., który przewiduje odpowiedzialność karną za niezawiadomienie organów ścigania w przypadku posiadania wiarygodnej informacji o przygotowaniu, usiłowaniu lub dokonaniu

---

¹⁴² T. Hanausek, *Kryminalistyka, zakres wykładu*, Kraków 1996, s. 57.

¹⁴³ K. Sławik, *Kryminalistyka w związkach z procesem karnym, kryminologią i wiktymologią*, Szczecin 2003, s. 79.

określonych przestępstw. Katalog tych przestępstw, o bardzo dużym ciężarze gatunkowym jest wprost wskazany w komentowanym przepisie i znajdują się tam jak m. in. zabójstwo, zamach na konstytucyjny organ Rzeczypospolitej Polskiej, czy spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Zakres podmiotowy obowiązku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa zawiera z kolei art. 304 § 2 k.p.k. (wskazujący, że wszelkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane zgłosić to do odpowiedniego organu oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa), a także inne ustawy nakładające na konkretne podmioty obowiązek określonego zachowania się.¹⁴⁴

- 2) Zawiadomienie społeczne – odnoszące się do obowiązku moralnego. Obowiązek społeczny złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ciąży na każdej osobie, która dowiedziała się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu (art. 304 § 1 k.p.k.).
- 3) Zawiadomienie złożone jawnie – to takie zawiadomienie, podczas składania którego ujawniane są dane osobowe zawiadamiającego. Najczęściej zawiadomienia tego typu składają osoby bezpośrednio pokrzywdzone przestępstwem lub ich bliscy¹⁴⁵, a także świadkowie czy sygnaliści.¹⁴⁶
- 4) Zawiadomienie składane anonimowo – stanowiące przeciwieństwo zawiadomienia jawnego. Istotą zawiadomienia anonimowego jest zachowanie w tajemnicy personaliów zawiadamiającego. T. Hanausek wyróżnia w tej grupie anonimy przestępcze, czyli takie, których treść wyczerpuje znamiona przestępstwa, oraz anonimy donoszące, czyli te, które faktycznie donoszą o popełnionym przestępstwie.¹⁴⁷ Doniesienia anonimowe często nastroczają organom ścigania wielu trudności, ponieważ informacje w nich zawarte mogą być sfalszowane. Jedną z pierwszych podjętych w związku z nimi czynnością powinna być próba ustalenia kim jest jego autor oraz jakie były motywy jego postępowania.¹⁴⁸

---

¹⁴⁴ E. Gruza, *Reakcja na zawiadomienie o przestępstwie* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, E. Gruza, M. Goc, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 104.

¹⁴⁵ J. Konieczny, *Pierwsze informacje o przestępstwie* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 8.

¹⁴⁶ E. Gruza, *Reakcja...*, op.cit., s. 104.

¹⁴⁷ T. Hanausek, op.cit., s. 59.

¹⁴⁸ K. Sławik, op.cit., s. 81

- 5) Samooskarżenie – do którego dochodzi w sytuacji, kiedy sprawca przestępstwa sam zgłasza się do organów ścigania. Najczęściej sytuacja ta występuje, gdy sprawca nie radzi sobie psychicznie ze skutkami swojego działania, lub liczy na łagodniejsze traktowanie.¹⁴⁹ Stosunkowo rzadko zdarza się również, że sprawca odczuwa autentyczną skruchę i chce chociaż w taki sposób zrzucić z siebie ciężar winy.¹⁵⁰
- 6) Informacje pochodzące z publikatorów – do tej kategorii należy zaliczyć informacje, które zostały opublikowane w prasie, radiu, telewizji czy Internecie w wyniku działania tych mediów. Obecnie najczęściej informacje o popełnionych przestępstwach pochodzą z przeprowadzanych śledztw dziennikarskich. Praca dziennikarzy, który tropią różnego rodzaju nadużycia czy nieprawidłowości, i jej wyniki, które są następnie publikowane w różnych mediach posiadają walor zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i muszą spotkać się ze stosowną reakcją ze strony organów ścigania.¹⁵¹
- 7) Informacje pochodzące z instytucji kontrolno-rewizyjnych – bardzo ważną rolę pełnią informacje uzyskane przez różnego rodzaju służby zajmujące się dokonywaniem kontroli wszelakich instytucji, organów administracji czy przedsiębiorstw. należy tutaj wskazać między innymi Najwyższą Izbę Kontroli, Sanepid, czy Państwową Inspekcję Pracy. Wyniki kontroli, które zawierają nieprawidłowości o charakterze przestępstwa są traktowane jak zawiadomienie o ich popełnieniu.

3.1.3 Źródła wewnętrzne pierwszej informacji o przestępstwie

Drugim rodzajem źródeł pierwszej informacji o przestępstwie są informacje wewnętrzne organów ścigania. Są to dane uzyskiwane przez służby w toku wykonywanych przez nie czynności. Można do nich zaliczyć¹⁵²:

- 1) bezpośrednie wyniki czynności operacyjno – rozpoznawczych – zdecydowanie najczęściej wykorzystywane źródło pierwszej informacji o przestępstwie. Istotą czynności operacyjno – rozpoznawczych jest przedmiotem dalszej części niniejszej pracy, dlatego też bez zbędnego opisywania jej, należy w tym miejscu wskazać, że najczęściej służby uzyskują istotne informacje w toku wywiadu, obserwacji czy rozpoznania środowisk kryminogennych.

---

¹⁴⁹ J. Konieczny, *Pierwsze...*, op.cit., s. 8.

¹⁵⁰ T. Hanausek, op.cit., s. 8.

¹⁵¹ E. Gruza, *Reakcja...*, op.cit., s. 105.

¹⁵² T. Hanausek, op.cit., s. 61-66; E. Gruza, *Reakcja...*, op.cit., s. 105-106.

- 2) Poufne, osobowe źródła informacji – pod tym pojęciem należy rozumieć „zbiorcze określenie wszystkich kategorii osób, które w sposób niejawnny i świadomy udzielają pomocy służbom (porządku i bezpieczeństwa), polegającej na przekazywaniu informacji (niezależnie od sposobu ich pozyskania) o osobach, środowiskach i obiektach, które pozostają w prawnie uzasadnionym zainteresowaniu danej służby, a także na wykonywaniu zadań zleconych przez jej funkcjonariuszy”.¹⁵³ Najbardziej wartościowymi współpracownikami okazują się oczywiście osoby pochodzące ze środowiska przestępczego. Zdobycie takich „informerów” jest jednakże niezwykle trudne, a sama analiza uzyskanych od nich informacji powinna być wyjątkowo staranna.¹⁵⁴
- 3) Wyniki niektórych czynności służbowych organów ścigania – wśród czynności służbowych Policji, które dostarczają pierwszej informacji o przestępstwie należy wskazać czynności administracyjno – porządkowe, zaś wśród nich np. służbę patrolową, kontrolę pojazdów, czy też kontrole miejsc gromadzenia się osób o złej prognozie kryminologicznej.¹⁵⁵
- 4) Rezultaty analiz materiałów archiwalnych – główną funkcją takiej analizy jest przede wszystkim rozwiązanie spraw, które dotychczas pozostały niezakończone. Badaniem tego rodzaju postępowań zajmują się odpowiednie jednostki Policji, zwane potocznie archiwum X.¹⁵⁶ Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż powtórna analiza akt spraw archiwalnych pozwala na uzyskanie informacji o dotychczas nieujawnionym przestępstwie.
- 5) Efekty wykorzystania rejestrów, registratur kryminalistycznych – jak wskazuje J. Widacki, „registratury stanowią swoistą pamięć każdej policji”.¹⁵⁷ Obecnie z uwagi na informatyzację rejestrów i registratur policyjnych, korzystanie z nich stało się o wiele łatwiejsze. Pozwala to na dokonywanie analizy i kojarzenia zawartych tam danych, co z kolei może przynieść skutek w postaci ujawnienia informacji o przestępstwie. Do podstawowych zbiorów policyjnych należy zaliczyć: Krajowy System Informacyjny Policji oraz Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych. Istnieje również szereg zbiorów specjalistycznych jak m. in. Krajowy Zbiór Łusek i Pocisków Centralnego

---

¹⁵³ T. M. Miłkowski, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze a prawa i wolności jednostki*, Warszawa 2020, s. 307.

¹⁵⁴ R. Teluk, *Osobowe źródła informacji jako jedna z metod operacyjnego działania organów policyjnych*, „Zeszyty Prawnicze” 2013, t. 13, nr 4, s. 179-180.

¹⁵⁵ J. Konieczny, *Pierwsze...*, op.cit., s. 8.

¹⁵⁶ K. Amrozy, *Policyjne archiwum X*, „Historia i Polityka” 2017, nr 21(28), s. 90.

¹⁵⁷ J. Widacki, *Registratury policyjne* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 141.

Laboratorium Kryminalistycznego Policji, czy Kartoteka Dokumentów Anonimowych Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji

- 6) Efekty różnych form kontaktów organów ścigania ze społeczeństwem – formy kontaktu organów ścigania ze społeczeństwem mogą przybrać różne formy, m. in. akcji społecznych czy realizowanych ogólnie projektów, takich jak Bezpieczna Szkoła, w których udział biorą nie tylko policjanci wydziału prewencji i ruchu drogowego, ale także firmy ubezpieczeniowe.¹⁵⁸ Spotkania ze zwykłymi obywatelami mogą dostarczyć ważnych informacji, które muszą skutkować reakcją organów ścigania.
- 7) Monitorowanie ogólnodostępnych informacji – wśród źródeł takich informacji należy wskazać m. in. media społecznościowe. Właśnie dzięki analizie materiałów zamieszczonych w aplikacji Instagram, organy ścigania dopatrzyły się reklamowania przez celebrytów napojów alkoholowych wbrew przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, co spowodowało wszczęcie postępowania karnego i skazanie prawomocnym wyrokiem.¹⁵⁹
- 8) Czynności kryminalistyczne – procesowe – wskazać tu należy wszystkie czynności procesowe – kryminalistyczne w których toku można ujawnić informację o dotychczas nieujawnionym przestępstwie m. in. przeszukanie, przesłuchanie podejrzanego, czy oględziny miejsca.

3.2 *Modus operandi* sprawcy

3.2.1 Pojęcie *modus operandi*

Modus operandi jest jednym z ważniejszych terminów współczesnej kryminalistyki. T. Hanausek zdefiniował *modus operandi* jako „szczególny, charakterystyczny i z reguły powtarzalny taki sposób zachowania się sprawcy, w którym odbijają się indywidualne cechy, właściwości i możliwości człowieka, który ten sposób stosuje”.¹⁶⁰ *Modus operandi* ma za zadanie odpowiedzieć na pytanie jak popełniono przestępstwo. Poza przywołaną wyżej definicją T. Hanauska, w kryminalistyce funkcjonuje wiele innych, bardzo zróżnicowanych definicji omawianego pojęcia. Niektóre z nich zakładają, że z *modus operandi* mamy do

---

¹⁵⁸ J. Mazur, *Komunikowanie się Policji ze społeczeństwem, organami administracji państwowej i samorządowej*, Kraków 2012, s. 176.

¹⁵⁹ <https://www.rp.pl/prawo-karne/art38709811-maffashion-i-maciej-musial-skazani-za-reklamowanie-alkoholu> (dostęp: 06.03.2024).

¹⁶⁰ T. Hanausek, op.cit., s. 30.

czynienia wyłącznie w fazie dokonania przestępstwa, inne zaś wskazują, że należy go szukać we wszystkich stadiach przestępstwa. Jak jednakże wskazuje M. Sasiada: „(...) ogólna tendencja w ujęciu *modus operandi* to odejście od klasycznego modelu przyjmującego idealną powtarzalność cech w kolejnych popełnianych przestępstwach na rzecz zwrócenia uwagi na indywidualne cechy sprawcy przejawiające się w jego *modus operandi*, niezależnie od okoliczności konkretnego przestępstwa.”¹⁶¹

Co znamienne na kanwie niniejszej pracy, pojęcie to niejako wyewoluowało z *modus furandi* – czyli sposobu zachowania się złodzieja, o którym wspominał już H. Gross.¹⁶² Słusznie zauważono, że to właśnie złodzieje, którzy najczęściej działali jako zawodowcy charakteryzowali się unikalnym sposobem popełniania przestępstw. Fenomen *modus operandi* opiera się na mechanizmie zwanym perseweracją. Jak wskazano w „Słowniku języka polskiego PWN”, jedno ze znaczeń perseweracji to „uporczywe powracanie do pewnych wyobrażeń, myśli, słów itp.”¹⁶³ Zjawisko to występuje często w życiu codziennym i umożliwia wybór najlepszego sposobu postępowania. Wielokrotne powtarzanie określonej czynności powoduje pewnego rodzaju automatyzm, a sama metoda jej wykonywania wchodzi w nawyk.¹⁶⁴ Takimi nawykami rządzą się przestępcy zawodowi, którzy z popełniania przestępstw uczynili swoje stałe źródło dochodów. W toku swojej swoistej „drogi zawodowej” ucierają się mechanizmy z których korzystają, co przekłada się na ich *modus operandi*.

3.2.2 Zakres *modus operandi*

Na *modus operandi* składa się wiele czynników. M. Kulicki podjął się próby stypizowania katalogu różnych zachowań sprawcy, które w sumie składają się na pełen obraz jego przestępczego zachowania. I tak wskazał, iż mogą nimi być:

- 1) planowanie czynu przestępczego (odróżnienie od spontaniczności działania),
- 2) wytypowanie i rozpoznanie obiektu,
- 3) wykorzystanie powiązań z miejscem czynu lub osobami miejscowymi,
- 4) kontakt z ofiarą przed czynem,
- 5) dobór współników i współpraca w czynnościach przygotowawczych

---

¹⁶¹ M. Sasiada, *Modus operandi jako środek identyfikacji sprawcy przestępstwa*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie. Zeszyty Studenckie” 2008, t. I, s. 208.

¹⁶² M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stępka, *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*, Toruń 2009, s. 26.

¹⁶³ <https://sjp.pwn.pl/sjp/perseweracja;2499396.html> (dostęp: 24.01.2024)

¹⁶⁴ M. Sasiada, op.cit., s. 210.

- 6) zapewnienie „upłynnienia” łupu,
- 7) wybór czasu dokonania przestępstwa,
- 8) uzyskanie narzędzi przestępstwa, środków transportu itp.,
- 9) przygotowanie fałszywego alibi,
- 10) pozyskanie popleczników,
- 11) przygotowanie kryjówki,
- 12) stosowanie używek w trakcie przestępstwa,
- 13) sposób dotarcia na miejsce czynu,
- 14) sposób wtargnięcia do obiektu, pokonania przeszkód,
- 15) maskowanie wtargnięcia do obiektu,
- 16) zakres i poziom użytych środków technicznych,
- 17) specyficzne cechy czynności wykonawczych przestępstwa,
- 18) cechy głównego przestępstwa,
- 19) elementy zachowania uboczne (np. zbędna destrukcja, spożywanie potraw i napojów, słuchanie muzyki itp.),
- 20) cechy ubocznego przedmiotu przestępstwa (okazjonalnego, hobbystycznego itp.),
- 21) elementy zachowania, których sprawca unika wbrew okolicznościom sytuacyjnym,
- 22) postępowanie wobec nieprzewidzianych trudności,
- 23) dążenie do niepozostawienia śladów,
- 24) kooperacja współników i ich rola w czasie dokonywania przestępstwa,
- 25) ostentacyjne pozostawianie śladów,
- 26) maskowanie wyglądu sprawców,
- 27) uzbrojenie sprawców i rodzaj broni oraz przedmiotów użytych jako broń,
- 28) umiejętność oraz efektywność posługiwania się bronią,
- 29) podejmowanie zabiegów kamuflujących przestępstwo,
- 30) sposób opuszczenia miejsca przestępstwa,
- 31) zacieranie śladów odejścia,
- 32) podejmowanie działań dezinformujących,
- 33) postępowanie z narzędziami, bronią po dokonaniu przestępstwa,
- 34) postępowanie z łupem,
- 35) powrót na miejsce przestępstwa,
- 36) kontynuowanie lub rozszerzenie czynu przestępczego,

37) planowanie powtórzenia przestępstwa.¹⁶⁵

Wskazane elementy obejmują każde stadium popełnienia przestępstwa. Jest to niezwykle szeroki wachlarz komponentów składających się na *modus operandi* sprawcy, jednakże zdaje się możliwie kompletny. Ustalenie odpowiedzi na pytania sformułowane na podstawie powyższego zestawienia pozwala na ustalenie w jaki sposób sprawca popełnił przestępstwo, a zatem jakie jest jego *modus operandi*.

Odpowiedzi te mogą być udzielone przez organy procesowe lub organy ścigania na podstawie przeprowadzonych w toku postępowania czynności procesowych o charakterze kryminalistycznym lub też czynności operacyjno – rozpoznawczych. Analizie należy poddać wyniki oględzin miejsca popełnienia przestępstwa, opinii biegłych, treści zeznań świadków oraz wyjaśnień osób podejrzanych, a także innych źródeł dowodowych.¹⁶⁶

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż ogromny wpływ na kształt *modus operandi* sprawcy mają czynniki wewnętrzne, czyli związane z osobą sprawcy. M. Całkiewicz wskazuje w tym zakresie na następujące determinanty:

- 1) osobowość sprawcy (w tym temperament i charakter sprawcy oraz wszelkie zaburzenia osobowości);
- 2) motywacja sprawcy;
- 3) wykształcenie i wiedza sprawcy (a także posiadane umiejętności, wiedza nabyta w szkołach przestępczych oraz w ramach przygotowania do popełnienia przestępstwa);
- 4) przekonania i zasady sprawcy (w tym wiara w przesady i zabobony);
- 5) fizyczne predyspozycje sprawcy (wygląd zewnętrzny, siła fizyczna, talenty, wyjątkowe umiejętności).¹⁶⁷

Warto wspomnieć, że istnieją takie sytuacje, które mają wpływ na *modus operandi* sprawcy, a są niezależne od wskazanych wyżej determinantów i mogą występować losowo. Do tzw. „trudnych sytuacji”, opisanych w psychologii należy zaliczyć:

- 1) deprivacje – brak warunków umożliwiających normalne funkcjonowanie człowieka, np. głód czy niemożność zaspokojenia potrzeb społecznych
- 2) przeciążenia – wykonywanie zadań na poziomie bliskim możliwościom fizycznym i psychicznym osoby,

---

¹⁶⁵ M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stępka, op.cit., s. 27-28

¹⁶⁶ Ibidem, s. 29-30.

¹⁶⁷ M. Całkiewicz, *Modus operandi sprawców zabójstw*, Warszawa 2010, s. 40-50.

- 3) zagrożenia – sytuacja, w której zachodzi zwiększone prawdopodobieństwo naruszenia jakiegokolwiek wartości cenionej przez człowieka
- 4) utrudnienia – zaburzenia planowanego toku wykonywanych czynności z różnych przyczyn.¹⁶⁸

3.2.3 Wykorzystanie *modus operandi* w postępowaniu karnym

Po udzieleniu odpowiedzi na pytanie czym jest *modus operandi* należy zastanowić się nad kwestią jego wykorzystania w procesie karnym. Co wymaga podkreślenia, określenie *modus operandi* sprawcy nie może posłużyć do udowodnienia czegokolwiek w procesie karnym. Stanowi on jednak bardzo pomocne narzędzie w tworzeniu wersji kryminalistycznych oraz planowaniu dalszych czynności kryminalistyczno – procesowych i operacyjno – rozpoznawczych.¹⁶⁹ Dobre poznanie *modus operandi* sprawcy może znacznie ułatwić działania organów ścigania i umożliwić sprawne przeprowadzenie postępowania, zakończone ujęciem sprawcy. Samo przypisanie mu winy musi być oparte na innych dowodach, o których jednak informacje można czerpiąc z analizy sposobu postępowania przestępcy. Wartość *modus operandi* na gruncie techniki i taktyki kryminalistycznej jest zatem nieoceniona.

3.3 Wybrane czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem

3.3.1 Istota czynności kryminalistyczno – procesowych

Czynności kryminalistyczno – procesowe są to czynności przewidziane w k.p.k., które ze względu na swój kryminalistyczny charakter mają za główne zadanie wykrycie i pozyskanie dowodów. Wykrywanie dowodów jest integralną częścią enumeratywnie określonych w postępowaniu karnym rodzajów czynności dowodowych. W zakres przedmiotowy tego zagadnienia wchodzi:

- 1) czynności poszukiwawcze, zmierzające do ustalenia dowodów,
- 2) czynności zbierania i procesowo-kryminalistycznego zabezpieczania dowodów przed ich utratą, zniesieniem lub zniekształceniem,

---

¹⁶⁸ M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stępka, op.cit, s. 31.

¹⁶⁹ M. Sąsiada, op.cit., s. 217.

3) przeprowadzenie dowodu przez organ procesowy dokonujący ustaleń faktycznych.¹⁷⁰

Każda czynność kryminalistyczno – procesowa wymaga sporządzenia protokołu, zgodnie z treścią art. 143 § 1 k.p.k. Prawidłowo przeprowadzona czynność procesowa o charakterze kryminalistycznym stanowi dowód w sprawie. To odróżnia czynności kryminalistyczne o charakterze procesowym od czynności kryminalistycznych nieprocesowych, takich jak np. czynności operacyjno – rozpoznawcze (o czym niżej). Do prawidłowego przeprowadzenia omawianego rodzaju czynności niezbędna jest wiedza kryminalistyczna a i stosowanie się do jej prawideł. Poniżej przedstawiono katalog czynności kryminalistyczno – procesowych, które są przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości.

3.3.2 Oględziny

Oględziny to czynność procesowa, skodyfikowana w art. 207 k.p.k., a polegająca na „zmysłowym zapoznaniu się z miejscem, osobą lub rzeczą, mającym na celu ujawnienie i zabezpieczenie śladów i dowodów oraz ujawnienie ewentualnych źródeł dowodowych”¹⁷¹. Jest to zespół czynności kryminalistyczno-procesowych polegających na zmysłowym zbadaniu jakiegoś miejsca, osoby lub rzeczy w celu poznania ich cech i właściwości, ujawnienia rzeczowych źródeł informacji, a także zabezpieczenia środków dowodowych¹⁷². Oględziny mają również charakter wykrywczo – dowodowy. W ich toku organy je przeprowadzające mają na celu udzieleni odpowiedzi na „siedem złotych pytań” śledztwa, czyli:

- 1) Co się zdarzyło?
- 2) Gdzie?
- 3) Kiedy?
- 4) W jaki sposób?
- 5) Za pomocą czego?

---

¹⁷⁰ R. Zdybel, *Funkcja wykrywcza i dowodowa postępowania karnego*, 2016, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogiztamjtgazdcenzohaxde&refSource=toc#id=mjxw62zogiztamjtgazdcenzoha> (dostęp: 06.03.2024).

¹⁷¹ M. Kurowski [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el, 2023, <https://sip-1lex-1pl-15d274sj302b1.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587748492/752497?tocHit=1&cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

¹⁷² D. Gruszecka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2023, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbug3tomjooobqxlrwgqytkojqgu2a&refSource=guide> (dostęp: 06.03.2024).

- 6) Dlaczego?
- 7) Kto dokonał przestępstwa?¹⁷³

Oględziny są czynnością niepowtarzalną, prawidłowo przeprowadzone mogą dostarczyć wielu informacji na temat zaistniałego zdarzenia. Nie da się przecenić roli jaką oględziny ogrywają w procesie karnym. Z tego też powodu, ich organizacja i taktyka przeprowadzenia są niezwykle istotne.

Oględzin miejsca zdarzenia dokonuje grupa oględzinowa, w skład której powinien wchodzić pracownik dochodzeniowo – śledczy (najczęściej jest on jednocześnie kierownikiem grupy) oraz technik kryminalistyki. W razie konieczności grupą oględzinową kieruje prokurator.¹⁷⁴ Zdarza się, że grupie towarzyszy przewodnik z psem tropiącym, zaś w sytuacji, gdy pojawi się niezwłoczna potrzebna analizy odnalezionych śladów – na miejsce oględzin może przybyć biegły.¹⁷⁵ Grupa oględzinowa powinna być wyposażona w odpowiedni sprzęt techniczny, umożliwiający prawidłowe wykrywanie i zabezpieczenia śladów.

Pierwszą czynnością po przybyciu grupy oględzinowej na miejsce zdarzenia są oględziny ogólnoorientacyjne. Przeprowadza je kierownik grupy i polegają one na ogólnym przeglądzie miejsca zdarzenia, celem ustalenia czego i gdzie należy szukać. Faza ta kończy się stworzeniem planu oględzin, który określa kierunki działania i wskazuje czynności kryminalistyczne, które powinny być wykonane. Kierownik grupy dokonuje podziału zadań, określa zasady obiegu, analizy i gromadzenia informacji, a także przyjmuje odpowiednią metodykę prowadzenia oględzin.¹⁷⁶

Po zakończeniu oględzin ogólnoorientacyjnych rozpoczyna się faza oględzin szczegółowych. Ta z kolei dzieli się na kolejne dwie fazy – statyczną (której celem jest możliwie najwierniejsze utrwalenie zastanej na miejscu zdarzenia sytuacji, co wiąże się z ograniczenia przemieszczania się członków grupy) oraz dynamiczną (która cechuje się ciągłymi zmianami, podyktowanymi aktywnym działaniem grupy).¹⁷⁷

Jak wskazano wyżej, kierownik grupy wybiera odpowiednią metodykę prowadzenia oględzin. I tak, w kryminalistyce wyróżnia się cztery metody badania miejsca zdarzenia:

---

¹⁷³ J. Konieczny, *Oględziny* [w:] *Kryminalistyka*, red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 16.

¹⁷⁴ B. Hołyst, *Kryminalistyka*, Warszawa 2007, s. 444.

¹⁷⁵ J. Konieczny, *Oględziny*, s. 17.

¹⁷⁶ B. Hołyst, op.cit., s. 444 -445.

¹⁷⁷ K. Juszka, K. Juszka, *Badawcza weryfikacja przestrzegania zasad prowadzenia oględzin w sprawach zabójstw w Polsce*, „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” 2015, nr 65(4), s. 216.

- 1) metoda obiektywna – polega na szczegółowych oględzinach miejsca zdarzenia, poszczególnych rzeczy i śladów, systematycznie i stopniowo w ściśle określonej kolejności,
- 2) metoda subiektywna – polega na rozpoczęciu oględzin od charakterystycznego śladu lub też wyraźnych skutków przestępstwa albo przedmiotów mających istotny związek z czynem; metoda ta ma na celu szybkie zdobycie informacji o zdarzeniu i jego sprawcy;
- 3) metoda dośrodkowa – polega na rozpoczęciu oględzin od najdalszego punktu wytyczonego obszaru oględzin, by następnie zbliżać się do jego centrum ruchem spiralnym;
- 4) metoda odśrodkowa – oględziny rozpoczynają się od centrum terenu wyznaczonego do oględzin, a grupa kieruje się na zewnątrz ruchem spiralnym.¹⁷⁸

By mówić o prawidłowo przeprowadzonych oględzinach, grupa oględzinowa musi trzymać się określonych zasad¹⁷⁹:

- 1) Zasada aktywności – polega ona na konieczności dynamicznego zachowania się kierownika grupy oraz jego sprawności organizacyjnej. W myśl tej zasady kierownik grupy powinien aktywnie poruszać się po miejscu oględzin, przydzielać zadania oraz reagować na wszelkie występujące w ich toku sytuacje. Zmotywowana i aktywnie działająca grupa oględzinowa ma lepsze szanse na wykrycie większej liczby dowodów, co znacznie wpływa na skuteczność samej czynności.
- 2) Zasada ekonomiczności – wyraża się ona w konieczności odpowiedniego doboru sił i środków do przeprowadzenia czynności. Oględziny powinny być przeprowadzone w sposób racjonalny oraz nie pochłaniać nieproporcjonalnie dużych środków finansowych.
- 3) Zasada indywidualności – w myśl tej zasady, każde oględziny wymagają indywidualnego, jednostkowego podejścia grupy. Nie ma dwóch takich samych przestępstw, tak samo jak nie ma dwóch takich samych miejsc zdarzenia. Oględziny powinny być prowadzone z uwzględnieniem wszystkich cech danego miejsca.
- 4) Zasada jednoosobowego kierownictwa – jeden kierownik grupy oględzinowej zapewnia sprawne ich przeprowadzenie, a także zapobiega dezorganizacji i niepotrzebnemu rozdrobnieniu czynności.

---

¹⁷⁸ Ibidem, s. 445.

¹⁷⁹ G. Kędzierska, *Oględziny* [w:] *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, red. G. Kędzierska W. Kędzierski, Szczytno 2011, s. 399-404.

- 5) Zasada obiektywności – wyraża się w konieczności zachowania przez grupę oględzinową obiektywnego stosunku do przeprowadzanej czynności, bez wcześniejszych zapatrywań czy uprzedzeń.
- 6) Zasada pisemności – jak każda inna czynność procesowa, oględziny muszą zostać utrwalone w formie protokołu,
- 7) Zasada planowości – zasadzająca się na konieczności sporządzenia przez kierownika grupy planu przeprowadzenia oględzin.
- 8) Zasada szybkości – polegająca na konieczności natychmiastowego przystąpienia do dokonywania oględzin, po otrzymaniu informacji o dokonaniu przestępstwa. Pozwala ona zabezpieczenie śladów, które mogą ulec zniszczeniu w wyniku upływu czasu.
- 9) Zasada tajności – wyrażająca się w postulacie nieujawniania wyników oględzin.
- 10) Zasada wszechstronności – działania podejmowane w ramach oględzin powinny być prowadzone wielokierunkowo. Uniwersalność w działaniu grupy pozwala na wykrycie śladów i okoliczności, które mogłyby zostać przeoczone.

Oględziny osoby i rzeczy są czynnościami, które nie wymagają tak dużych środków oraz przygotowania. Niemniej powinny być również przeprowadzone z należyta starannością i zachowaniem prawideł kryminalistyki. Specjalna forma oględzin są oględziny zwłok, jednakże z uwagi na tematykę niniejszej sprawy nie ma konieczności szczegółowego ich omawiania.

3.3.3 Przesłuchanie świadka

Na podstawie badań przeprowadzonych w ramach niniejszej pracy ustalono, że najczęściej dokonywaną przez organy ścigania czynnością kryminalistycznie – procesową jest przesłuchanie świadka. Zagadnienie to jest niezwykle szerokie, nie bez przyczyny powstają liczne monografie naukowe, które traktują wyłącznie o przesłuchaniu¹⁸⁰. Czynność ta jest skodyfikowana w rozdziale 21 k.p.k. Świadkiem w rozumieniu art. 177 k.p.k. jest każda osoba, którą wezwano do złożenia zeznań, niezależnie od tego, czy zjawiała się na wezwanie organu procesowego czy nie (ujęcie procesowe). Świadkiem w rozumieniu faktycznym jest z kolei osoba, która dokonała percepcji zmysłowej określonego zdarzenia.¹⁸¹ Świadek stanowi

---

¹⁸⁰ Na ten temat szeroko wypowiada się D. Jagiełło, *Przesłuchanie jako czynność dowodowa*, 2017, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damjxgq2tooa&refSource=search> (dostęp: 06.03.2024).

¹⁸¹ D. Gruszecka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2023, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document->

osobowe źródło dowodowe. Celem czynności przesłuchania jest zdobycie informacji o osobach, zjawiskach, miejscach, zdarzeniach stosunkach czy faktach, które mogą być przydatne dla uzyskania prawdy obiektywnej o zaistniałym zdarzeniu.¹⁸² Przesłuchanie jest ukierunkowane na takie okoliczności faktyczne, które mają duże znaczenie dla wyjaśnienia określonej sprawy, a nadto wymagają udowodnienia. D. Jagiełło wskazuje, że chodzi tutaj o informacje, które dotyczą:

- 1) zaistnienia przestępstwa (czasu, miejsca, sposobu i innych okoliczności jego popełnienia);
- 2) winy oskarżonego w popełnieniu przestępstwa i przyświecających mu motywów;
- 3) okoliczności mających wpływ na stopień i charakter odpowiedzialności oskarżonego;
- 4) charakteru i rozmiarów szkód wyrządzonych przestępnym działaniem i okolicznościami sprzyjającymi popełnieniu przestępstwa.¹⁸³

Przesłuchanie może być dokonane wyłącznie przez określone podmioty, które posiadają do tego legitymację procesową.¹⁸⁴ Osoba przesłuchująca powinna charakteryzować się pewnymi cechami, które ułatwią sprawne i efektywne przeprowadzenie tej czynności. Wśród cech tych można wymienić m. in. umiejętność nawiązywania kontaktów, umiejętność stworzenia poczucia bezpieczeństwa, obiektywizm, spostrzegawczość, zdolność koncentracji uwagi i jej podzielność.

Z uwagi na obszerność tematyki przesłuchania świadka nie sposób w niniejszej pracy omówić wszystkie aspekty tej czynności. Mając na uwadze cel pracy należy jednak szerzej omówić taktykę przesłuchania oraz analizę jego treści przez decydenta procesowego.

Etapem poprzedzającym właściwe przesłuchanie świadka jest należyte przygotowanie się organu procesowego do jego przeprowadzenia. Właściwe przygotowanie ma bardzo duże znaczenie dla jakości wyników przesłuchania. I tak, w ramach takiego przygotowania przesłuchujący winien zaznajomić się z dotychczasowymi wynikami postępowania i przeprowadzić analizę dostępnego materiału dowodowego, dokonać oględzin miejsca zdarzenia, dokonać odtworzenia sytuacji na podstawie dostępnych informacji, zapoznać się z sylwetką świadka, uzupełnić wiedzę konieczną do sprawnego przeprowadzenia

---

view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbuge3tomjoobqxlwrgqytokobyheyq&refSource=guide#tabs-metrical-info (dostęp: 06.03.2024).

¹⁸² D. Jagiełło, *Przesłuchanie...*

¹⁸³ Ibidem.

¹⁸⁴ E. Gruza, *Przesłuchanie [w:] Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 180.

przesłuchania, przygotować założenia przesłuchania i w efekcie porządzić jego plan.¹⁸⁵ Niezwykle istotną kwestią jest również dobranie właściwej metody przesłuchania. Najwłaściwszą zdaje się być metoda mieszana przesłuchania, która polega na połączeniu spontanicznego opowiadania z pytaniami i odpowiedziami. Jak wskazuje Z. Niezgoda „(...) zarówno z punktu widzenia kryminalistycznej taktyki prowadzenia przesłuchania, jak i biorąc pod uwagę wskazania kodeksowe, jest to metoda kompleksowa, zapewniająca najlepsze wyniki.”¹⁸⁶

Przesłuchanie właściwe składa się z kilku etapów. T. Hanausek¹⁸⁷ proponuje następującą klasyfikację tych etapów:

- 1) etap czynności wstępnych – jest to etap, w którym przesłuchujący ma za zadanie sprawdzić tożsamość świadka, a także upewnić się, czy nie ma przeszkód uniemożliwiających przesłuchanie lub czy nie zachodzi potrzeba zachowania w tajemnicy danych które umożliwiłyby ujawnienie tożsamości osoby przesłuchiwanego. Na tym etapie przesłuchujący winien się zorientować, czy świadek nie chce skorzystać z prawa do odmowy składania zeznań oraz uprzedzić go o odpowiedzialności karnej grożącej za składanie fałszywych zeznań. Po poinformowaniu świadka o konieczności mówienia prawdy podpisuje on oświadczenie o tym, że został uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Etap ten kończy się ewentualnym uprzedzeniem świadka to tym, że czynność przesłuchania będzie utrwalana za pomocą odpowiednich urządzeń.¹⁸⁸
- 2) Etap zapoznawczy – orientacyjny – w tym etapie przesłuchujący ma za zadanie pozyskać dane osobowe przesłuchiwanego na podstawie dokumenty potwierdzającego tożsamość oraz ostatecznie ustalić, czy nie istnieją przesłanki do odstąpienia od czynności. Następnie przesłuchujący winien ustalić czy nie zachodzą wątpliwości co do stanu psychicznego świadka i jego rozwoju umysłowego oraz zdolności postrzegania i odtwarzania przez niego postrzeżeń. W wypadku zaistnienia takich okoliczności przesłuchujący decyduje o konieczności udziału w przesłuchaniu biegłego.¹⁸⁹ Przed rozpoczęciem właściwego przesłuchania przesłuchujący powinien również nawiązać z przesłuchiwanym swobodną, niezobowiązującą rozmowę, która stworzy pozytywną relację między osobami zaangażowanymi w czynność. Ma ona na celu poznanie

---

¹⁸⁵ Z. Niezgoda, *Kryminalistyczne aspekty przesłuchania świadka*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 2, s. 78-79.

¹⁸⁶ Ibidem, s. 81.

¹⁸⁷ T. Hanausek, op.cit., s. 153-156.

¹⁸⁸ Ibidem, s. 153-154

¹⁸⁹ Ibidem, s. 154

świadka, wprowadzenie go w atmosferę siedziby organu przesłuchującego, a także przełamanie jego nieśmiałości i strachu.¹⁹⁰ Jak podaje E. Gruza: „Prowadząc luźną rozmowę, przesłuchujący powinien nawiązać kontakt z przesłuchiwanym, zorientować się w stopniu komunikatywności, inteligencji i osobowości świadka oraz taktyce postępowania z nim. Uwzględnić należy poziom intelektualny świadka, jego właściwości psychiczne, społeczne położenie, zdenerwowanie związane z wezwaniem na przesłuchanie czy też okolicznościami, co do których będzie on świadczył, zwłaszcza gdy jest pokrzywdzony czynem będącym przedmiotem postępowania”.¹⁹¹

- 3) Etap zeznania spontanicznego – etap ten rozpoczyna się od zadania świadkowi ogólnego pytania o jego wiedzę na temat interesującego zdarzenia. W tym stadium świadek w sposób nieskrępowany i swobodny wypowiada się na interesujący temat. R. Koper definiuje swobodę wypowiedzi jako „stan, w którym osoba przesłuchiwana nie jest poddana działaniu różnorodnych nacisków niepozwalających jej wypowiadać się w sposób nieskrępowany”¹⁹². Zdarza się, że świadek nadto odbiega od tematu przesłuchania, wówczas przesłuchujący, który ma za zadanie kontrolowanie przebiegu czynności, winien go spokojnie naprowadzić na właściwy tor wypowiedzi. Ten etap przesłuchania nie powinien być protokołowany, ponieważ fakt zapisywania zeznań świadka niejako zablokować jego szczerość i spontaniczność.¹⁹³ Dodatkowo świadomość osoby przesłuchiwanej, że jej zeznania są protokołowane może wywołać u niej chęć dyktowania, a co za tym idzie wolniejszego mówienia i jednocześnie zwiększenia czasu do namysłu. To z kolei sprzyja doborowi odpowiednich słów lub przemilczeniu pewnych wątpliwych czy dwuznacznych okoliczności.¹⁹⁴
- 4) Etap pytań – na tym etapie przesłuchujący ma za zadanie niejako skontrolować wcześniejsze zeznania świadka poprzez zadawanie mu pytań. W literaturze istnieje wiele klasyfikacji pytań stawianych na tym etapie przesłuchania, jednakże idąc za T. Hanauskim należy wyróżnić trzy podstawowe typy: pytania uzupełniające (zadawane gdy w dotychczasowych zeznaniach świadek pominął fragment opisywanego zdarzenia lub przesłuchujący chce uzyskać więcej informacji na ich temat), pytania wyjaśniające (zadawane kiedy podczas swobodnej wypowiedzi świadek

---

¹⁹⁰ Z. Niezgoda, op.cit., s. 82.

¹⁹¹ E. Gruza, *Przesłuchanie* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 182.

¹⁹² R. Koper, *Swoboda wypowiedzi osoby przesłuchiwanej w procesie karnym*, Warszawa 2022, s. 66.

¹⁹³ T. Hanausek, op.cit., s. 155.

¹⁹⁴ E. Gruza, *Przesłuchanie...*, op.cit., s. 186.

konstruował niejasne lub zbyt ogóle twierdzenia i zachodzi konieczność ich doprecyzowania), pytania kontrolujące (mające na celu sprawdzenie prawdziwości zeznań lub uzyskanie informacji potwierdzających zeznania świadka, a także sprawdzenie informacji uzyskanych od innych źródeł dowodowych).¹⁹⁵

- 5) Etap czynności końcowych – w tym stadium przesłuchujący powinien upewnić się czy nie ma potrzeby uzupełnienia przesłuchania, a także zapoznać świadka ze sporządzonym z czynności protokołem. Następuje to przez jego odczytanie przez przesłuchiwanego (wyjątkowo przesłuchującego). Wszelkie uwagi świadka do protokołu muszą zostać w nim zaznaczone. Po odczytaniu protokołu przesłuchujący powinien spytać świadka, czy chce coś dodać lub uzupełnić. Następnie protokół zostaje podpisany przez przesłuchiwanego.¹⁹⁶

Pozyskane w taki sposób zeznania świadka stanowią niezwykle istotny dowód w postępowaniu karnym. Podlegają one oczywiście ocenie organów procesowych pod kątem ich prawdziwości i szczerości. Głównym czynnikiem, który wpływa na ocenę wiarygodności zeznań świadka jest bez wątpienia ustalenie jego zdolności psychofizycznej.¹⁹⁷ Istnieje wiele metod oceny zeznań świadka, jednakże z uwagi na tematykę niemiejszej pracy brak tutaj miejsca na szczegółowe ich opisywanie¹⁹⁸.

W tym miejscu warto zaznaczyć, iż przesłuchanie świadka często bywa połączone z przyjęciem ustnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

3.3.4 Przesłuchanie podejrzanego

Przesłuchanie podejrzanego jest specyficznym rodzajem przesłuchania i jako takie posiada pewne dodatkowe cechy w stosunku do przesłuchania świadka. Po pierwsze przyjdzie wskazać, że osoba podejrzana (czyli taka, której przedstawiono zarzut popełnienia czynu) nie składa zeznań tylko wyjaśnienia. Po drugie ma ono prawo, bez podawania jakiegokolwiek powodu odmówić składania wyjaśnień (art. 175 § 1 k.p.k.). Przesłuchanie podejrzanego ma na celu przede wszystkim uzyskanie szczerych wyjaśnień, które z kolei mogą doprowadzić do

---

¹⁹⁵ T. Hanausek, op.cit., s. 155.

¹⁹⁶ E. Gruza, *Przesłuchanie...*, op.cit., s. 188.

¹⁹⁷ R. Koper, *Badanie świadka w aspekcie jego ochrony w procesie karnym*, Warszawa 2015, s. 89.

¹⁹⁸ Więcej na ten temat m. in. E. Gruza, *Metody oceny zeznań i wyjaśnień* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, E. Gruza, M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 215-221; D. Jagiełło, *Przesłuchanie...*

przyznania się do winy lub też nabrania przekonania o niewinności przesłuchiwanego.¹⁹⁹ Uzyskanie od podejrzanego możliwe najpełniejszych i najbardziej szczegółowych wyjaśnień winno stanowić priorytet organów ścigania. Nie chodzi przy tym o uzyskanie przyznania się podejrzanego do winy, ale o skompletowanie danych, które pozwolą dotrzeć do nowych dowodów w sprawie, a nawet ustalić jaki był przebieg inkryminowanego czynu.

Sama taktyka przesłuchania osoby podejrzanej różni się od taktyki przesłuchania świadka. Podejrzanym występuje przecież w odmiennej roli procesowej i inny jest cel jego przesłuchania. Z uwagi na te odmienności w praktyce wypracowano kilka metod taktycznych przesłuchania, które znajdują zastosowanie w przypadku podejrzanego. T. Hanausek wskazuje na następujące²⁰⁰:

- 1) metoda kumulatywnego ujawniania dowodów („metoda czołowego natarcia”) – polegająca na szybkim zaprezentowaniu podejrzanemu dowodów, które mogą przesądzać o jego winie. Ma to stanowić zaskoczenie dla przesłuchiwanego, które uniemożliwi mu składanie kłamliwych wyjaśnień.
- 2) Metoda selektywnego ujawniania dowodów – stanowi ona odwrotność metody zaprezentowanej wyżej i polega na powolnym prezentowaniu skompletowanego materiału dowodowego. Jej atutem jest możliwość dokonania analizy wszystkich dowodów i połączeń, które między nimi występują.
- 3) Metoda perswazji – polega ona próbie przekonania podejrzanego, że składanie przez niego kłamliwych wyjaśnień przy dotychczas zgromadzonym materiale dowodowym przyniesie mu szkodę. Co jednak istotne sposób prowadzenia dialogu z podejrzanym nie może polegać na kłamstwie, tj. przesłuchujący nie może wprowadzać podejrzanego w błąd co do wniosków płynących z pozostałych dowodów.
- 4) Metoda wykorzystania efektów psychologicznych – używana wobec podejrzanych, do których nie można dotrzeć za pomocą wyżej prezentowanych metod. Polega na zaprezentowaniu przesłuchiwanemu jedynie dostrzegalnych i zrozumiałych dla nich faktów.
- 5) Metoda redukowania do absurdu – polega na wykazaniu nielogiczności wyjaśnień, obnażeniu ich absurdalności. Sprawca się w stosunku do sprawców szczególnie kłamliwych.

---

¹⁹⁹ J. Widacki, *Zarys kryminalistycznej problematyki przesłuchania* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 87.

²⁰⁰ T. Hanausek, *op.cit.*, s. 176-178.

- 6) Metoda szczegółowych pytań – polega na zasypaniu osoby podejrzanej „gradem pytań”. Rozbudowane i wielokrotnie powtarzane pytania pozwalają na wychwycenie kłamliwych wyjaśnień.
- 7) Metoda wykorzystania sprzeczności w wyjaśnieniach kilku podejrzanych – w przypadku tej metody na przesłuchującym ciąży konieczność odnalezienie sprzeczności w wyjaśnieniach osób podejrzanych o dokonanie przestępstwa, a następnie wskazanie tego podczas przesłuchania. W wyniku takiego działania podejrzani często zmieniają taktykę i składają nowe wyjaśnienia.
- 8) Metoda „odtworzenia” – metoda ta polega na zreferowaniu przez przesłuchującego zakładanego przebiegu zdarzenia, połączonym z prezentacją dokumentów, szkiców i fotografii. Ma ona na celu przekonanie podejrzanego, że w świetle dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego jego kłamliwe wyjaśnienia są pozbawione sensu.

Wybór odpowiedniej metody przesłuchania zależy od wielu czynników. Należy wziąć pod uwagę przede wszystkim kategorię przestępstwa, a więc określenie czy jest to przestępstwo kryminalne, czy gospodarcze. Równie istotne są warunki osobiste podejrzanego, właściwości jego charakteru i sposób życia.²⁰¹ Wybór odpowiedniej metody powinien nastąpić już w trakcie przygotowania do przesłuchania, należy jednak pamiętać, iż w razie, gdy nie przynosiłaby ona odpowiednich efektów, należy ów wybór zmienić.²⁰²

3.3.5 Okazanie

Czynność okazania została skodyfikowana w art. 173 k.p.k. Zgodnie z brzmieniem § 1 przepisu „osobie przesłuchiwaną można okazać inną osobę, jej wizerunek lub rzecz w celu jej rozpoznania”. Okazanie stanowi zatem specyficzną formą przesłuchania, która połączona jest z czynnością polegającą na przedstawieniu przesłuchiwanemu rzeczy lub osoby w celu ustalenia czy miał on z nią wcześniej styczność.²⁰³ Okazanie spełnia dwie zasadnicze funkcje

---

²⁰¹ K. Otłowski, *Podejrzany w postępowaniu karnym studium kryminalistyczne*, Warszawa 1979, s.125-126.

²⁰² Ibidem, s. 126.

²⁰³ A. Wrocławski, *Przedmiot niebezpieczny w polskim prawie karnym*, Warszawa 2023, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogi3danbtguyteobogeyc4njoge#id=mjxw62zogi3danbtguyteobogeya> (dostęp: 06.03.2024).

– wykrywczą, albowiem pozwala na zidentyfikowanie okazywanych obiektów, oraz dowodową – pozwala na weryfikację i uzupełnienie dotychczasowych ustaleń postępowania.²⁰⁴

Z cytowanego przepisu wynika, iż przedmiotem okazania może być rzecz lub osoba. Co więcej okazać można również zwłoki jak i głos. W tym miejscu warto jednak zaznaczyć odrębność czynności okazania głosu od opinii biegłego z zakresu fonoskopii²⁰⁵.

Warunki techniczne okazania zostały opisane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzenia okazania (Dz. U. Nr 104, poz. 981). Analiza tego aktu pozwala na sformułowanie podstawowych zasad, którymi winno się rządzić okazanie, tak by jego wartość dowodowa była maksymalnie duża.

Czynność okazania składa się z trzech etapów. Pierwszym jest przesłuchanie osoby rozpoznającej. Ma ono na celu uzyskanie od przesłuchiwanego możliwie najpełniejszego obrazu osoby lub rzeczy, z którą miał mieć styczność. Chodzi tutaj przede wszystkim o cechy wyglądu i cechy, które odróżniają dany obiekt od innych. Przesłuchujący powinien zapytać o cechy dynamiczne, takie jak sposób poruszania się czy charakterystyczne gesty. Na podstawie uzyskanych informacji poszukuje się lub typuje sprawcę, a następnie dobiera się osoby przybrane do czynności.²⁰⁶

Etap drugi to okazanie właściwe. Jego warunki zostały szczegółowo opisane w powoływanym wyżej rozporządzeniu. Do najważniejszych zasad prawidłowego okazania należy przeprowadzenie go w siedzibie organu, w odpowiednio dostosowanym pomieszczeniu, które umożliwi osobie rozpoznającej dokładne przyjrzenie się obiektowi rozpoznawanemu. Co istotne, rozpoznawający nie może zobaczyć obiektu rozpoznawanego przed wykonywaniem czynności. Dokonanie okazania w innym miejscu niż siedziba organu jest możliwe, ale tylko w wyjątkowych sytuacjach. Co więcej, organ okazujący powinien zapewnić takie warunki, które uniemożliwią osobie rozpoznającej wcześniejsze ujście okazywanej osoby lub rzeczy w sytuacji, wskazującej na ich rolę lub znaczenie procesowe. Równie istotne jest uniemożliwienie kontaktowania się między osobami, które zostały już przesłuchane z osobami, które oczekują na wykonanie czynności. Liczba dokonanych okazań osób, ich wizerunków lub rzeczy, odpowiada liczbie osób przesłuchiwanym. W przypadku okazania osoby, na organie procesowym spoczywa konieczność odpowiedniego doboru osób przybranych do czynności.

---

²⁰⁴ D. Drajewicz, *Okazanie (rekognicja) jako szczególna forma przesłuchania w postępowaniu karnym*, Monitor Prawniczy 2018, nr 22, s. 1202.

²⁰⁵ Na ten temat szeroko: M. Ciarka, *Okazanie głosu*, „Prokuratura i Prawo” 2010, nr 7-8, str. 136.

²⁰⁶ E. Gruza, *Zostałem rozpoznany, bo jestem przystojny – czyli o okazaniu osoby*, „Edukacja Prawnicza” 2011, nr 5, str. 31.

Winny one być w zbliżonym wieku, mieć podobny wzrost, tuszę, ubiór i inne cechy charakterystyczne co osoba okazywana. Wśród parady identyfikacyjnej nie może znajdować się funkcjonariusz organu lub osoba znana osobie przesłuchiwanej. Wygląd osoby okazywanej nie powinien różnić się podczas okazania od jej wyglądu podczas zdarzenia stanowiącego przedmiot postępowania. Podczas okazania, osoba okazywana może dowolnie wybrać miejsce w paradzie identyfikacyjnej. Okazania można również dokonać w ruchu.

Istnieją dwa zasadnicze rodzaje okazania – bezpośrednie i pośrednie. Z okazaniem bezpośrednim mamy do czynienia, kiedy obiekt jest okazywany na żywo. Z kolei okazanie pośrednie polega na przedstawieniu wizerunku osoby lub rzeczy utrwalonego na nośniku, takim jak rysunek, fotografia. Wskazuje się, że bardziej wiarygodnym jest okazanie bezpośrednie. Co więcej okazanie pośrednie ma niejako subsydiarny charakter – jest dokonywane wtedy, gdy nie ma możliwości dokonania okazania bezpośredniego lub, gdy wobec upływu czasu i zmiany wyglądu osoby rozpoznawanej osoba rozpoznająca nie jest pewna co do identyfikacji sprawcy.²⁰⁷ Najczęściej jest to okazanie tablicy poglądowej, na której znajdują się zdjęcia kilku osób. Co istotne istnieje możliwość dokonania tzw. okazania „powtórznego”. Polega ono na przeprowadzeniu w tym samym postępowaniu najpierw okazania pośredniego, które polega na okazaniu wizerunku, a następnie okazania bezpośredniego, np. po ujęciu oskarżonego.²⁰⁸ Można również dokonać podziału okazania na jawne – takie w którym rozpoznający ma bezpośredni naoczny kontakt z okazywanym, oraz tajne – przy użyciu środków które uniemożliwią możliwość rozpoznania osoby rozpoznającej przez osobę rozpoznawaną (np. wizjer czy lustro weneckie).²⁰⁹

Ostatnim etapem okazania jest ponownie przesłuchanie osoby rozpoznającej. Jest ono dokonywane tylko, gdy doszło do skutecznego rozpoznania i ma na celu uzasadnienie wyniku czynności.²¹⁰

Okazanie jest czynnością niepowtarzalną, a jego wynik (jeśli sama czynność spełniła warunki merytoryczne i formalne) może stanowić pełnoprawny dowód w postępowaniu karnym²¹¹. Dlatego właśnie warunki jest przeprowadzenia są tak istotne, że został u przez

---

²⁰⁷ K. Sychta [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Zagrodnik, LEX/el. 2023, <https://sip-1lex-1pl-15d274sd10179.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587945277/742717/zagrodnik-jaroslav-red-kodeks-postepowania-karnego-komentarz?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

²⁰⁸ D. Drajewicz [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-424*, red. D. Drajewicz, Warszawa 2020, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrugmztojoobqxlrvgi2dgnzsg43a&refSource=guide1> (dostęp: 06.03.2024).

²⁰⁹ Ibidem.

²¹⁰ E. Gruza, *Zostałem...*, op.cit., s. 33.

²¹¹ K. Juszka, *Jakość czynności kryminalistycznych*, Lublin 2007, s. 108; 115.

ustawodawcę skodyfikowane. Jednak nawet wzorcowe przeprowadzenie tej czynności, nie eliminuje możliwości pomyłki rozpoznającego. Dlatego też dowód ten nie może przesądzać o winie podejrzanego i musi być poddany wnikliwej ocenie przez organ procesowy, z uwzględnieniem pozostałego, zgromadzonego w sprawie materiału.

3.3.6 Konfrontacja

Konfrontacja to kolejny, szczególny typ przesłuchania, który zdecydowanie wymaga osobnego omówienia. Zgodnie z treścią art. 172 k.p.k. osoby przesłuchiwane mogą być konfrontowane w celu wyjaśnienia sprzeczności (z wyłączeniem świadka anonimowego). Z treści tego przepisu wynika kilka przesłanek przeprowadzenia konfrontacji. Pierwszą z nich jest zakres podmiotowy tej czynności, czyli osób przesłuchiowanych w postępowaniu.²¹²

I tak, w konfrontacji biorą udział, co do zasady, dwa osobowe źródła dowodowe. W nauce kryminalistyki przyjmuje się, że konfrontacja może dotyczyć tylko 2 osób jednocześnie, zaś konfrontowanie większej liczby podmiotów stanowi oczywisty błąd.²¹³ W badaniach przeprowadzonych przez P. Łobacza wskazano, iż stosunkowo rzadko, ale jednak, dochodzi do konfrontowania więcej niż 2 osób. Autor wskazuje jednakże, że takie sytuacje powinny stanowić jedynie przemyślany wyjątek, podczas gdy konfrontowanie 2 osób – regułą.²¹⁴

Zdecydowanie najczęściej dochodzi do konfrontacji między osobami podejrzanymi (oskarżonymi) oraz świadkami. Istnieje przy tym możliwość konfrontowania świadka koronnego. Z zakresu podmiotowego tej czynności wyłączony jest świadek *incognito*. Czynność ta mogłaby bowiem prowadzić do jego pełnej dekonspiracji lub mogłaby pociągać za sobą skutki bardzo do niej zbliżone, co z kolei spowodowałoby pozbawienie jej ochrony jej dóbr.²¹⁵ Możliwe jest również konfrontowanie biegłych. Do takiej sytuacji może dojść w przypadku, gdy zachodzi potrzeba weryfikacji sprzeczności między różnymi opiniami w tej samej sprawie.²¹⁶

Drugą przesłanką przeprowadzenia konfrontacji jest zaistnienie sprzeczności między zeznaniami osób konfrontowanych. Pod terminem sprzeczności należy rozumieć wystąpienie

---

²¹² J. Żylińska, *Przesłanki konfrontacji*, „Prokuratura i Prawo” 2013, nr 2, s. 155.

²¹³ P. Łobacz, *Liczba osób równocześnie konfrontowanych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 2, s. 164.

²¹⁴ Ibidem, s. 170.

²¹⁵ P. Wiliński, *Świadek incognito w polskim procesie karnym*, Kraków 2003, s. 125., [za:] J. Żylińska, *Przesłanki...*, op.cit., s. 158

²¹⁶ C. Kłak, *Konfrontacja biegłych w polskim procesie karnym. Zagadnienia procesowe*, „Studia Prawnicze KUL” 2020, r. 3 (83), s. 197.

takiej różnicy między wyjaśnieniami (albo wyjaśnieniami i zeznaniami w przypadku konfrontowania podejrzanego i świadka), która polega na wzajemnym negowaniu ich treści.²¹⁷ K. Otłowski podkreśla, iż istota tych sprzeczności powinna opierać się na kolizji interesów konfrontowanych podmiotów. Przedmiotem konfrontacji nie powinny być zatem różnice wynikające z błędów w spostrzeganiu i zapamiętywaniu zdarzeń.²¹⁸ Drugą cechą sprzeczności, która przesądza o potrzebie przeprowadzenia konfrontacji w toku postępowania jest to, że powstały one w wyniku kłamliwości jednego z osobowych źródeł dowodowych.²¹⁹

Jako trzecią przesłankę przeprowadzenia konfrontacji należy wskazać uzasadnione przekonanie przesłuchującego o tym, które wyjaśnienie lub zeznanie jest fałszywe. W przypadku, gdy organ dokonujący czynności nie jest w stanie rozwinąć w sobie takiego osądu, przeprowadzenie konfrontacji nie powinno mieć miejsca.²²⁰

Kwestią niezwykle istotną jest organizacja i sposób przeprowadzenia konfrontacji. Właściwą konfrontację powinno poprzedzać staranne przygotowanie do niej. Po pierwsze przesłuchujący winien dysponować protokołami przesłuchań konfrontowanych osób. Dobra znajomość i przeprowadzenie dokładnej analizy tych protokołów umożliwia właściwy przebieg konfrontacji i wyjaśnienie sprzeczności. Na tym etapie organ przesłuchujący winien wyselekcjonować fragmenty uprzednich wypowiedzi, które są ze sobą sprzeczne, a które zostaną później odczytane konfrontowanym. Co więcej, przesłuchujący powinien wyrobić sobie przekonanie o prawdomówności osoby, której zeznanie ma posłużyć do zdemaskowania kłamstwa osoby relacjonującej fałszywie.²²¹ Kolejną niezmiernie istotną czynnością jest ustalenie planu konfrontacji.

Po odpowiednim przygotowaniu, organ przesłuchujący dokonuje skonfrontowania osobowych źródeł dowodowych. W odróżnieniu od modelowego przesłuchania świadka, w przypadku przesłuchania konfrontującego pomijany jest etap swobodnej wypowiedzi. Cel konfrontacji może być bowiem osiągnięty wyłącznie przez zadawanie osobom konfrontowanym odpowiednich pytań, dotyczących sprzeczności występujących w indywidualnych zeznaniach. Istota konfrontacji polega na tym, że osoby biorące udział w czynności wypowiadają się po kolei na ten sam temat, każda z nich słyszy wypowiedź poprzednika, a następnie ma się do niej ustosunkować.²²² Podkreślenia wymaga, iż organ

---

²¹⁷ K. Otłowski, op.cit, s. 114.

²¹⁸ Ibidem, s. 114.

²¹⁹ Ibidem, s. 114.

²²⁰ Ibidem, s. 114-115.

²²¹ J. Wojtasik, *Konfrontacja jako metoda przesłuchania*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 3, s. 41.

²²² S. Drajewicz, *Konfrontacja jako szczególna forma przesłuchania w postępowaniu karnym*, „Przegląd Sądowy” 2019, nr 5, s. 92

przesłuchujący powinien być bezstronny i nie faworyzować żadnego z uczestników konfrontacji. Każde uzewnętrznienie przez organ swego poglądu na sprawę, w tym zasygnalizowanie jednej z konfrontowanych osób, że to właśnie jej wierzy, jest traktowane jako przesłanka do wyłączenia tego organu z prowadzonego postępowania.²²³

Istnieje kilka czynników, które wpływają na efektywność konfrontacji. Jako szczególnie istotne jawią się zasady taktyczne. Należy tutaj wymienić przede wszystkim zasadę, według której konfrontacje należy zacząć od przesłuchania osoby, która złożyła zeznania lub wyjaśnienia bardziej wiarygodne. Kolejną zasadą jest to, iż w czynności tej nie powinno być przesłuchiowanych więcej niż dwie osoby. Następnie, w przypadku, gdy konfrontowany jest świadek z podejrzanym, to świadek powinien składać zeznania jako pierwszy. Co więcej, osoby konfrontowane nie mogą się kontaktować ze sobą bezpośrednio.²²⁴

Przebieg konfrontacji, tak jak każdej innej czynności procesowej musi zostać utrwalony protokołem. Może on również (fakultatywnie) zostać zarejestrowany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk. Badania na temat efektywności stosowanych form utrwalania przebiegu konfrontacji przeprowadziła K. Juszka. Z przeprowadzanej przez Autorkę analizy wynika, że najpełniejszą formą udokumentowania czynności jest zarówno protokolowanie jej, jak i zarejestrowanie przy pomocy odpowiednich urządzeń technicznych, ponieważ sam protokół nigdy nie będzie w stanie w pełni oddać przebiegu analizowanej czynności.²²⁵

Ustalenie wiarygodności źródła dowodowego na podstawie przesłuchania konfrontującego jest bardzo trudne, a może również okazać się niemożliwym. Niemniej jest nie sposób odmówić tej czynności, że prawidłowo przeprowadzona, może doprowadzić do powiększenia wiedzy o zaistniałym zdarzeniu pozostającym w zainteresowaniu organów ścigania. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez K. Juskę i E. Żywucką – Kozłowską, funkcjonariusze Policji wskazują, iż konfrontacja jest czynnością skuteczną i stanowi ważne źródło dowodzenia prawdy obiektywnej. W badaniach podkreślono również, iż osobowość przesłuchiowanych ma duże znaczenie dla efektywności tej czynności oraz w przypadku złego przygotowania konfrontacji może ona przynieść więcej szkody niż pożytku. Jednocześnie wskazano, iż nie jest to jedyna metoda usunięcia sprzeczności.²²⁶

---

²²³ P. Łobacz, *Niedopuszczalność faworyzowania jednej z osób konfrontowanych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 4, s. 134.

²²⁴ K. Juszka, K. Juszka, *Czynniki efektywności przeprowadzenia konfrontacji* [w:] *Piękno kryminalistyki. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Wójcikiewicza*, red. V. Kwiatkowska – Wójcikiewicz, R. Krawczyk, D. Wilk, Toruń 2023, s. 151-152.

²²⁵ K. Juszka, *Problematyka dokumentacji konfrontacji*, „Prokurator” 2010, nr 3(43), s. 77.

²²⁶ K. Juszka, E. Żywucka – Kozłowska, *Utylitarny charakter konfrontacji*, „Przegląd Policyjny” 2009, nr 2(94), s. 40.

3.3.7 Przeszukanie

Przeszukanie jest czynnością procesową o dwoistym charakterze. Po pierwsze, jest to czynność poszukiwawcza, ma bowiem za zadanie poszukiwanie źródeł dowodowych, najczęściej w postaci rzeczy. Dodatkowo, jest to czynność procesowo – kryminalistyczna, a jej głównym celem jest, w zależności od tego do czego się odnosi – wykrycie, zatrzymanie albo doprowadzenie osoby, lub też znalezienie rzeczy dla celów dowodowych bądź podlegających zajęciu w postępowaniu karnym.²²⁷

W polskim systemie prawnym przewidziano dwa rodzaje przeszukań:

- 1) przeszukiwanie pomieszczeń i innych miejsc (art. 219 § 1 k.p.k.);
- 2) przeszukiwanie osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów (art. 219 § 2 k.p.k.).

Z uwagi na fakt, że przeszukiwanie niezwykle mocno ingeruje w prywatność osoby, wobec której jest ono dokonywane, czynność ta została obwarowana wieloma warunkami, skodyfikowanymi w rozdziale 25 k.p.k. Przepisy dotyczące przeszukania określają jakie organy mają prawo nakazać przeszukiwanie (prokurator, albo na polecenie sądu lub prokuratora policja, lub inne organy na mocy upoważnienia ustawowego).²²⁸ Przepisy k.p.k. ściśle określają takie warunki oraz tryb przeprowadzenia przeszukania.

Każdorazowo, przesłanką przeszukania musi być wystąpienie uzasadnionych podstaw do przypuszczenia, że poszukiwana osoba lub rzeczy faktycznie znajdują się w miejscu przeprowadzenia czynności. Jak wskazuje A. Kiełtyka, przesłanka ta skonstruowana jest w sposób bardzo ogólny i jej właściwa interpretacja może nieść za sobą pewne trudności.²²⁹ Z drugiej jednak strony stworzone przez ustawodawcę określenie jest na tyle elastyczne, że pozwala uniknąć sytuacji w której zasadność dokonania przeszukania nie zostałaby sankcjonowana przez obowiązujące przepisy.²³⁰ R. Koper wskazuje, że z uzasadnionym przypuszczeniem mamy do czynienia w przypadku, gdy spełnione są dwa warunki – obiektywny, tj. dysponowanie informacjami, na podstawie których prawdopodobne jest, że

---

²²⁷ A. Opalska-Kasprzak, *Przeszukanie. Problematyka prawna i kryminalistyczna*, Warszawa 2018, s. 71. [za:] A. Kiełtyka, *Przeszukanie miejsca i osoby* [w:] *Prawo karne procesowe dla sędziów, prokuratorów, obrońców i pełnomocników*, red. M. Olęzałek, Warszawa 2024, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogi3danbuguzdgmboqmya> (dostęp: 06.03.2024).

²²⁸ J. Widacki, *Wybrane czynności taktyczne o charakterze procesowym z prowadzone z udziałem podejrzanego lub świadka* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 124.

²²⁹ A. Kiełtyka, *Przeszukanie...*

²³⁰ R. Koper, *Przeszukanie w wypadkach niecierpiących zwłoki*, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 11–12, s. 18.

dana osoba lub rzecz znajduje się e miejscu potencjalnego przeszukania, oraz subiektywny, tj. wewnętrzne przekonanie o tym, że dana osoba czy rzecz faktycznie się tam znajduje.²³¹

Czynność przeszukania powinna być poprzedzona czynnościami przygotowawczymi, do których należy ocena prawdopodobieństwa czy w typowanym miejscu faktycznie znajdują się osoby lub rzeczy, które są poszukiwane, wydanie postanowienia o zarządzeniu przeszukania (w razie wypadków niecierpiących zwłoki można dokonać przeszukania na podstawie nakazu kierownika jednostki policyjnej lub legitymacji policjanta), oraz dokonania wyboru taktyki przeszukania (w tym zakresie szczególnie istotni jest wybór czasu dokonania przeszukania i zsynchronizowanie go z innymi czynnościami wykonywanymi w toku postępowania).²³² T. Hanausek wskazuje, że do czynności przygotowawczych należy również zaliczyć dokonanie wywiadu o pomieszczeniu w którym ma się odbyć przeszukanie, opracowanie planu przeszukania, przegotowanie grupy mającej za zadanie wykonania czynności oraz przygotowanie odpowiednich środków technicznych.²³³

Przystępując do przeszukania należy najpierw wylegitymować wszystkie osoby znajdujące się w pomieszczeniu i ewentualnie dokonać ich przeszukania. Następnie należy wezwać osobę, u której dokonuje się omawianej czynności do wydania przedmiotów, które są poszukiwane. W przypadku wydania takich przedmiotów można odstąpić od realizacji czynności. Z kolei w razie odmowy dobrowolnego wydania przedmiotów należy rozpocząć przeszukanie.

Wyróżnia się 3 metody przeprowadzania przeszukania:

- 1) „Metoda obiektywna” – przeszukanie rozpoczyna się od lewej wewnętrznej krawędzi pomieszczenia i za ruchem wskazówek zegara prowadzi się je spiralnie do punktu środkowego,
- 2) „Metoda segmentowa” – polegająca na podzieleniu przeszukiwanego pomieszczenia na segmenty i kolejnym ich przeszukiwaniu (również począwszy od strony lewej),
- 3) „Metoda podziału rodzajowego” – opiera się dokonaniu podziału pomieszczenia ze względu na rodzaj jego zawartości (najpierw dokonuje się przeszukania np., szaf, później walizek etc.).²³⁴

---

²³¹ Ibidem, s. 19-20

²³² S. Pikulski, *Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej*, Białystok 1997, s. 190.

²³³ T. Hanausek, op.cit., s. 87-88.

²³⁴ Ibidem, s. 91-92.

Zawsze przeszukanie powinno być wykonywane metodycznie i starannie. W trakcie wykonywania czynności powinno się obserwować zachowanie i reakcje gospodarza lokalu. Może on w ten sposób ułatwić znalezienie poszukiwanych przedmiotów.²³⁵

W przypadku przeszukania osoby powinno się przybrać do tej czynności funkcjonariusza tej samej płci co osoba przeszukiwana. Osoba przeszukiwana powinna znajdować się w pozycji, która uniemożliwi jej utratę równowagi i ewentualny upadek. Przeszukanie również powinno być prowadzone metodycznie, nie należy pomijać żadnej części garderoby osoby przeszukiwanej. Jeśli zaistnieje podejrzenie, że poszukiwany przedmiot został ukryty wewnątrz ciała, konieczne jest wezwanie do czynności lekarza.²³⁶

3.3.8 Zatrzymanie osoby

Zatrzymanie osoby jest czynnością procesową lub pozaprocesową²³⁷. Ze względu na tematykę niniejszej pracy omówione zostanie zatrzymanie procesowe, następujące na podstawie art. 241 i 244 k.p.k. Zgodnie z treścią art. 243 k.p.k., „Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. Z kolei w myśl art. 244 § 1 k.p.k. Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym. Uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa występuje, gdy zebrane w sprawie dowody wskazują na prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przez określoną osobę i stwarzają podstawę do postawienia jej zarzutu.”²³⁸

Charakter kryminalistyczny zatrzymania osoby wyraża się w tym, iż jest to czynność, która może realizować funkcje dowodowe oraz wykrywcze²³⁹ – wszak najczęściej zatrzymanej osobie stawia się zarzuty, a następnie przesłuchuje się ją w charakterze podejrzanego.

Po dokonaniu zatrzymania, organy ścigania są zobowiązane do poinformowania osoby zatrzymanej o przyczynach zatrzymania, a także jego prawach i obowiązkach. Podkreślenia wymaga, iż pouczenia te nie mogą ograniczać się wyłącznie do udzielenia zdawkowej

---

²³⁵ J. Widacki, *Wybrane...*, op.cit., s. 126.

²³⁶ M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stępa, op.cit., s. 491

²³⁷ Na temat zatrzymania w ujęciu pozaprocesowym szeroko wypowiedział się: Ł. Cora, *O pojęciu pozaprocesowego zatrzymania osoby*, „Państwo i Prawo” 2008, nr 3.

²³⁸ J. Skorupka, *Zatrzymanie procesowe osoby podejrzaney*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 11, s. 21.

²³⁹ K. Sławik, op.cit., s. 217.

informacji. Zatrzymany powinien zostać zapoznany z danymi faktycznymi wynikającymi ze zgromadzonych dowodów oraz z danymi prawnym uzasadniającymi dokonanie czynności.²⁴⁰ Pouczenie to jest skuteczne tylko wtedy, gdy faktycznie dotrze ono do osoby zatrzymanej. Istotny jest w tym zakresie stan zdrowia psychicznego zatrzymanego, stopień rozwoju intelektualnego oraz znajomość języka polskiego (w razie konieczności należy do tej czynności przybrać tłumacza).²⁴¹ Zatrzymany musi również zostać pouczony o prawie do skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego.

Czynność zatrzymania podlega ścisłej kontroli sądowej. Zatrzymany ma prawo złożyć zażalenie na dokonane zatrzymanie, a sąd rozpatruje wówczas czynność pod kątem jej zasadności, legalności i prawidłowości.²⁴²

W ciągu 48 godzin od zatrzymania należy wystąpić do sądu z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie zatrzymanego lub przy braku podstaw do sporządzenia takiego wniosku – niezwłocznie go zwolnić.²⁴³

3.3.9 Zatrzymanie rzeczy

Zatrzymanie rzeczy reguluje art. 217 k.p.k. Jest to czynność o charakterze wykrywczo – dowodowym, podlegająca kontroli sądu. Zatrzymaniu podlegają rzeczy, które mogą stanowić dowód w sprawie, lub podlegają zajęciu w celu zabezpieczenia kar majątkowych, środków karnych o charakterze majątkowym, przepadku, środków kompensacyjnych albo roszczeń o naprawienie szkody. Czynność ta jest bardzo wrażliwa, ponieważ ingeruje w konstytucyjne prawo do własności. Przy zatrzymaniu rzeczy należy się zatem kierować zasadą proporcjonalności i subsydiarności. Oznacza to, że rzeczy, które mają stanowić dowód w sprawie mogą zostać zatrzymane dopiero, gdy fakt istotny dla rozstrzygnięcia postępowania nie może być ustalony w inny sposób. Co więcej zatrzymanie rzeczy musi być celowe, konieczne i adekwatne.²⁴⁴

---

²⁴⁰ K. J. Pawelec *Zatrzymanie w ujęciu znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego*, „Przeгляд Sądowy” 2014, nr 6, s. 65.

²⁴¹ K. Witkowska, *Gwarancje zatrzymanego*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 9, s. 90.

²⁴² Ł. Cora, *Zatrzymanie osoby w polskim procesie karnym* Warszawa 2015, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogydkmjrgm4timjogeya> (dostęp: 06.03.2024).

²⁴³ J. Widacki, *Niektóre formy działań taktyczno – kryminalnych* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 161.

²⁴⁴ J. Skorupka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz* red. J. Skorupka, Warszawa 2023, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbug3tomjooqxalrwwgqytkojqhe4a&refSource=guide> (dostęp: 06.03.2024).

3.3.10 Eksperyment procesowy

Czynność ta została skodyfikowana w bardzo lakoniczny sposób w art. 211 k.p.k., który to stanowi, iż w celu sprawdzenia okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy można przeprowadzić, w drodze eksperymentu procesowego, doświadczenie lub odtworzenie przebiegu stanowiących przedmiot rozpoznania zdarzeń lub ich fragmentów. Z uwagi na niezwykle wąskie unormowanie tej czynności, w literaturze wielokrotnie podejmowano próby jego prawidłowego zdefiniowania. Za definicję kompletną można uznać tę stworzoną przez B. Hołysta: „eksperyment kryminalistyczny – dowodowy jest to czynność przeprowadzona przez organ procesowy, polegająca na dokonaniu doświadczenia lub odtworzeniu zdarzeń albo ich fragmentów w ściśle określonych warunkach w celu sprawdzenia już zebranych dowodów, uzyskania nowych dowodów lub weryfikacji założeń wynikających z wersji kryminalistycznych”.

Jako cel eksperymentu procesowego wskazuje się sprawdzenie okoliczności istotnych dla sprawy. Z tego powodu pełni on głównie funkcję weryfikacyjną. Nie jest jednak wykluczone, że w trakcie jego przebiegu ujawnione zostaną nowe dowody.

Istnieją dwie formy przeprowadzenia eksperymentu procesowego: doświadczenie oraz odtworzenie. Doświadczenie polega na sprawdzeniu czy zdarzenie w opisywanej formie mogło w ogóle zaistnieć lub mogło mieć zakładany przebieg.²⁴⁵ Z kolei odtworzenie (rekonstrukcja) opiera się na sprawdzeniu czy zdarzenie mogło zaistnieć w określonych okolicznościach albo czy mogło mieć określony przebieg.²⁴⁶ Rekonstrukcja musi się zatem odbywać zawsze w miejscu zdarzenia. Te dwie formy eksperymentu procesowego często są stosowane łącznie.

W celu prawidłowego przeprowadzenia eksperymentu procesowego, który to jest niezwykle skomplikowaną czynnością, niezbędne jest prawidłowe przygotowanie się do niego. Powinno ono polegać na: analizie dotychczas zgromadzonych materiałów, ustaleniu faktycznej potrzeby przeprowadzenia eksperymentu, sprecyzowaniu jego celu, ocenie realności jego wykonania, określeniu miejsca, czasu i warunków w jakich ma być przeprowadzony i określeniu jego zakresu. Kolejno należy wskazać osoby, które mają wziąć udział w czynności, a także przygotować niezbędne przedmioty czy rekwizyty. Ostatnim etapem przygotowań jest zapewnienie obsługi i zabezpieczenie miejsca, w którym eksperyment ma zostać przeprowadzony oraz ustalenie formy technicznego utrwalenia jego przebiegu.²⁴⁷ W sprawnym

---

²⁴⁵ T. Hanausek, op.cit., s. 78.

²⁴⁶ M. Betlejewski, *Eksperyment procesowo – kryminalistyczny* [w:] *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, red. G. Kędzierska W. Kędzierski, Szczytno 2011, s. 465.

²⁴⁷ Ibidem, s. 467-468.

przygotowaniu czynności eksperymentu procesowego może być pomocne sporządzenie planu, obejmującego wszystkie powyższe czynności.

Eksperyment procesowy powinien być przeprowadzony zgodnie z zasadami, wypracowanymi przez naukę kryminalistyki. Najważniejszą z nich jest konieczność przeprowadzenia omawianej czynności w warunkach maksymalnie zbliżonych do warunków, w których doszło do zdarzenia. Odnosi się to miejsca i czasu przeprowadzenia eksperymentu, użytych przedmiotów i udziału uczestników zdarzenia i osób przybranych.²⁴⁸ Maksymalne odwzorowanie podczas eksperymentu warunków panujących w trakcie zdarzenia wpływa na rzetelność jego wyników. Eksperyment procesowy nie może stwarzać dla nikogo niebezpieczeństwa i nie może naruszać dobrych obyczajów albo przyjętych reguł i wartości społecznych.²⁴⁹ Pozostałe zasady zgodnie z którymi powinien być przeprowadzony eksperyment to zasada obiektywności, planowości, aktywności i tajności, które zostało szczegółowo omówione w akapicie dotyczącym oględzin.²⁵⁰

Przez rozpoczęciem eksperymentu właściwego należy wykonać szereg czynności wstępnych, polegających m. in. na sprawdzeniu obecności wszystkich uczestników, zapoznaniu ich z celem i zakresem eksperymentu, pouczeniem o przysługujących im prawach i obowiązkach i poinstruowaniem co do planowanego przebiegu czynności. Następnie należy zabezpieczyć teren i przygotować sprzęt do rejestracji przebiegu eksperymentu.²⁵¹

Sam eksperyment powinien być przeprowadzany w sposób dokładny i zgodny z jego założeniami. Organy procesowe powinny móc cały czas obserwować przebieg czynności. Zakłada się, że wiarygodność eksperymentu może być zapewniona po kilkukrotnym powtórzeniu sekwencji lub pojedynczej czynności.²⁵²

Wynik eksperymentu może być pozytywny lub negatywny. W przypadku wyniku pozytywnego mówimy o potwierdzeniu, że dane zdarzenie mogło (ale co istotne – nie musiało) zaistnieć. Z kolei wynik negatywny wiąże się z wykluczeniem możliwości zaistnienia określonego zdarzenia w danych warunkach. Jak wskazuje E. Gruza, paradoksalnie jest to wynik o większym znaczeniu dowodowym, ponieważ może prowadzić do wyeliminowania pewnej wersji kryminalistycznej.²⁵³

---

²⁴⁸ Ibidem s. 469.

²⁴⁹ T. Hanausek, op.cit., s. 79.

²⁵⁰ M. Betlejewski, *Eksperyment...*, op.cit., s. 470.

²⁵¹ Ibidem, s. 470.

²⁵² S. Pikulski, op.cit., s. 186.

²⁵³ E. Gruza, *Inne czynności procesowo-kryminalistyczne* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, E. Gruza, M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 253.

3.3.11 Pobranie materiału porównawczego

Pobranie materiału porównawczego jest czynnością procesową przeprowadzaną na podstawie art. 74 § 2 k.p.k. 192 § 1 i 4 k.p.k. i art. 192a § 1 k.p.k. Zgodnie z treścią art. 192 a § 1 k.p.k., materiał porównawczy jest pobierany w celu ograniczenia osób podejrzanych. Wątpliwości może tutaj budzić zakres podmioty komentowanej czynności. W piśmiennictwie spierają się różne koncepcje, jednakże w ocenie autorki najbardziej trafnym wydaje się pogląd R. Kmiecika, który wskazuje, iż materiał porównawczy można pobrać zarówno od osób podejrzanych, których krąg chce się zawęzić, jak i innych osób (świadek, osoba postronna). Istotnym jest tutaj cel dokonywanej czynności, czyli stworzenie wąskiego kręgu "osób podejrzanych" lub też ustalenie wartości dowodowej ujawnionych śladów.²⁵⁴ Zakres przedmiotowy jest wprost wskazany w przepisie, i tak materiał porównawczy mogą stanowić odciski daktyloskopijne, wymaz ze śluzówki policzków, włosy, ślina, próba pisma, zapach, fotografia osoby lub utrwalony głos. Czynność pobrania materiału porównawczego jest utrwalana za pomocą protokołu.

Nie podlega najmniejszej wątpliwości, że uzyskany w toku tej czynności materiał nie stanowi dowodu. Jest on jednak niezbędny biegłemu w celu wykonania ekspertyzy porównawczej.²⁵⁵ Po wykorzystaniu materiał pobrany musi zostać zniszczony. Z tej czynności nie sporządza się protokołu, jednakże zasadnym zdaje się sporządzić odpowiednią notatkę urzędową.²⁵⁶

---

²⁵⁴ R. Kmiecik, *Z problematyki „dowodu potwierdzającego” w Polsce i Anglii (w związku z art. 192a § 1 i § 2 k.p.k.)*, [w:] *Współczesne problemy procesu karnego i jego efektywności. Księga pamiątkowa Profesora Andrzeja Bulsiewicza*, red. A. Marek, Toruń 2004, s. 169-175.

²⁵⁵ K. Wytrykowski [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-424*, red. D. Drajewicz, Warszawa 2020, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg0005.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrugmztojoobqxlrvgi2dgnzhazq&refSource=guide1> (dostęp: 06.03.2024).

²⁵⁶ K.T. Boratyńska, P. Czarnecki, A. Lach [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2020, s. 604.

3.4 Wybrane czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem

3.4.1 Istota czynności operacyjno – rozpoznawczych

Oprócz szeregu czynności o charakterze procesowym, Policja dokonuje również innych czynności, które umożliwiają skuteczne wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców. Umocowanie do wykonywania czynności służbowych zawiera art. 14 ust. 1 Ustawy o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. 1990 Nr 30 poz. 179) w myśl którego „W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu:

- 1) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw, przestępstw skarbowych i wykroczeń;
- 2) poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości, zwanych dalej "osobami poszukiwanymi";
- 3) poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej "osobami zaginionymi".”

Z powyższego przepisu wynika, że Policja, w toku czynności służbowych wykonuje czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe, Czynności dochodzeniowo – śledcze to wszystkie te czynności, które Policja podejmuje w związku z postępowaniem przygotowawczym, stanowiącym element procesu karnego. Cel tych czynności, jest tożsamy z celem postępowania przygotowawczego, określonym w art. 297 § 1 k.p.k., tj.:

- 1) ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo;
- 2) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy;
- 3) zebranie danych stosownie do art. 213 i 214;
- 4) wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody;
- 5) zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu.

Nadto postępowanie przygotowawcze dąży do wyjaśnienia okoliczności, które sprzyjały popełnieniu czynu.²⁵⁷ Szczegółowe kwestie dotyczące najważniejszych czynności wykonywanych przez Policję w postępowaniu przygotowawczym regulują wytyczne Nr 3 Komendanta Głównego Policji z 30.8.2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz.Urz. KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.) oraz zarządzenie Nr 4 Komendanta Głównego Policji z 9.2.2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz.Urz. KGP z 2017 r. poz. 9 ze zm.)²⁵⁸.

Czynności administracyjno – porządkowe Policji są związane z kontrolą przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych w związku z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych. Są one wykonywane w celu ochrony spokoju i porządku publicznego²⁵⁹. Zakres przedmiotowy tych czynności jest niezwykle szeroki i odwołuje się do pojęcia spokoju i porządku publicznego. Organy Policji wykonują omawiane czynności m. in. w aktów administracyjnych, zawierania umów, czynności materialno-technicznych oraz w ramach działalności społeczno-organizatorskiej²⁶⁰. Wszelakie działania administracyjno – porządkowe są sformułowane w konkretnych ustawach szczególnych, warto również podkreślić, że w zakresie wykrywania i zwalczania wykroczeń organy Policji winny stosować się do zarządzenia Nr 323 Komendanta Głównego Policji z 26.3.2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz.Urz. KGP z 2008 r. Nr 9, poz. 48 ze zm.).

Ostatnią z czynności służbowych Policji, która z uwagi na tematykę niniejszej pracy wymaga bardziej szczegółowego omówienia są czynności operacyjno – rozpoznawcze. W polskim systemie prawnym brak jest legalnej definicji czynności operacyjno – rozpoznawczych. Próby zdefiniowania czynności operacyjnych były podejmowane wielokrotnie w literaturze karnoprosesowej i kryminalistycznej.²⁶¹ U ocenie autorki definicją

---

²⁵⁷ Z. Gądzik [w:] Ł. Czebotar i in., *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 167.

²⁵⁸ J. Karaźniewicz [w:] *Ustawa o Policji. Komentarz*, red. K. Chałubińska-Jentkiewicz, J. Kurek, Warszawa 2021, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg0005.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrvgy3domjoobqalrvgmzmmrzgizq&refSource=guide1> (dostęp: 06.03.2024).

²⁵⁹ Ibidem.

²⁶⁰ S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, Warszawa 2011, s. 106 i n. [za:] Z. Gądzik [w:] Ł. Czebotar i in., *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 169.

²⁶¹ A. Taracha, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze aspekty kryminalistyczne i prawnodowodowe*, Lublin 2006, s. 18.

najpełniejszą zdaje się ta stworzona przez P. Łabuza, który wskazał, iż przez czynności operacyjno – rozpoznawcze należy „określić wszystkie jawne i niejawne czynności (zawsze służbowe) oraz przedsięwzięcia taktyczne i techniczne, oparte na przepisach prawa, podejmowane w związku z realizacją ustawowych zadań Policji w celu rozpoznania, wykrywania czynów zabronionych oraz zapobiegania takim czynom, a także ścigania ich sprawców”.²⁶² Podkreślenia wymaga, iż przebieg i wyniki czynności operacyjno – rozpoznawczych nie mają znaczenia dowodowego i nie mogą być bezpośrednio wykorzystywane w toku procesu karnego. Polegają one na wytyczaniu kierunków toczącego się postępowania, wyszukiwaniu możliwych źródeł dowodowych oraz późniejszej weryfikacji już przeprowadzonych dowodów²⁶³. Czynności operacyjno – rozpoznawcze są obwarowane pewnymi zasadami. Po pierwsze jest to zasada praworządności – zobowiązująca organy wykonujące czynności do działania w ramach i zgodnie z prawem. Po drugie – zasada tajności, która wyraża się w konieczności utrzymania w tajemnicy planowanych akcji oraz metod, form i środków pracy operacyjnej. Kolejnymi zasadami są zasada systematyki i planowości działań oraz ekonomiki, która zmierza do konieczności sięgania do środków współmiernych do aktualnie istniejącej sytuacji. Ostatnią ważną zasadą jest zasada dokumentowania czynności operacyjnych.²⁶⁴

Jak wynika z przytoczonej wyżej definicji stworzonej przez P. Łabuza można dokonać podziału środków operacyjno – rozpoznawczych na te występujące w zakresie taktyki kryminalistycznej oraz występujące w zakresie techniki kryminalistycznej. Do środków taktycznych można zaliczyć m. in. osobowe źródła informacji, niejawne obserwacje miejsca lub osoby, niejawne wręczenie lub przyjęcie korzyści majątkowej czy też niejawne nadzorowanie przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa. Wśród technicznych środków operacyjno – rozpoznawczych można zaś wskazać m. in. niejawne kontrole rozmów telefonicznych, niejawne kontrole rozmów prowadzonych w różnych okolicznościach, niejawne kontrole korespondencji czy też badanie fizyczne i chemiczne substancji i przedmiotów.²⁶⁵ Kolejnym często używanym podziałem omawianych czynności jest ich podział na formy proste i złożone. Do form prostych można zaliczyć wywiad,

---

²⁶² P. Łabuz [w:] *Ustawa o Policji. Komentarz*, red. A. Choromańska, Warszawa 2022, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg0005.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbqgaytcoboobqxalrwga3taojvgu3q&refSource=guide1> (dostęp:06.03.2024).

²⁶³ T. Hanausek, op.cit., s. 96.

²⁶⁴ E. Gruza, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, E. Gruza, M. Goc, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 136.

²⁶⁵ S. Pikulski, op.cit., s. 43-44.

obserwację, infiltrację środowiskową, kombinację operacyjną, analizę operacyjną, wykorzystanie techniki operacyjnej, wykorzystanie zbiorów informacji, wykorzystanie konsultantów, tajne przeszukanie, podsłuch i kontrolę korespondencji. Z kolei formy złożone powstają poprzez połączeniu kilku form prostych i należą do nich rozpoznawanie operacyjne, inwigilacja i rozpracowanie operacyjne.²⁶⁶

Katalog czynności operacyjno – rozpoznawczych jest niezwykle szeroki i materia ta mogłaby być przedmiotem osobnego opracowania naukowego. Z uwagi na powyższe w niniejszej pracy omówione zostaną tylko czynności, które są wykonywane przez organy ścigania w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości. Katalog tych czynności został ustalony na podstawie badań aktowych, których wyniki zostaną przedstawione w części 5 niniejszej pracy.

3.4.2 Rozpytanie

Rozpytanie to jedna z czynności niepowtarzalnych, często przeprowadzana przez funkcjonariuszy „na gorąco”, od razu po dotarciu na miejsce popełnienia przestępstwa. Rozpytanie polega na zadawaniu pytań osobom mogącym mieć wiedzę na temat zdarzenia i ma celu przede wszystkim zdobycie informacji o okolicznościach sprawy i o dowodach. Pozwala na wyszukanie osób mających istotne informacje o popełnionym przestępstwie, które następnie mogą już zostać przesłuchane w charakterze świadków w trybie procesowym.²⁶⁷ Często rozpytanie pozwala na wykonanie czynności, które w przypadku klasycznej formy przesłuchania byłyby niemożliwe (np. rozpytanie osoby znajdującej się pod wpływem alkoholu lub narkotyków)²⁶⁸. Nie da się przecenić walorów wykrywczych czynności rozpytania i pomimo tego, że nie jest ono czynnością procesową (nie sporządza się z niego protokołu, treść uzyskanych w ten sposób informacji nie może stanowić dowodu w sądzie), pozwala ono na uzyskanie wielu istotnych informacji, które mogą rzutować na dalszy tok postępowania przygotowawczego.

---

²⁶⁶ A. Taracha, op.cit., s. 19-20.

²⁶⁷ J. Widacki, *Zarys...*, op.cit., s. 86.

²⁶⁸ D. Jagiełło, *Przesłuchanie...*

3.4.3 Penetracja terenu

Penetracja terenu stanowi niejako operacyjno – rozpoznawczy odpowiednik oględzin miejsca. Istotą penetracji terenu jest przeszukanie terenu przyległego do wytypowanego lub zastanego miejsca czynu. Funkcjonariusze mają za zadanie przeanalizowanie drogi dojścia i odejścia sprawcy z miejsca czynu, pozostawionych śladów, czy rozmaitych przedmiotów, które sprawca może wyrzucać oddalając się z miejsca czynu a które mogą mieć związek ze zdarzeniem, albo wskazują na jego przebywanie w nim np. niedopałki papierosa, ślady linii papilarnych na butelkach itp.²⁶⁹ Penetracja może poprzedzać czynności procesowe przeprowadzane w danym miejscu, lub też następować po takiej czynności. W pierwszym przypadku ma ona na celu ogólne poznanie miejsca zdarzenia, określenie jego granic a także dokonanie wstępnych ustaleń dotyczących możliwości przeprowadzenia tam konkretnych czynności. Penetracja przeprowadzona po dokonaniu określonych czynności o charakterze procesowym ma z kolei na celu skontrolowanie czy wytyczono prawidłowe granice miejsca zdarzenia, a także czy poza tymi granicami mogą znajdować się istotne dla sprawy ślady.²⁷⁰ Często penetracja jest nakierowana na poszukiwanie sprawcy, który w dalszym ciągu może ukrywać się w miejscu, w którym doszło do zdarzenia lub w jego pobliżu. Penetracja może się zakończyć zorganizowaniem pościgu za sprawcą.

3.4.4 Rozpoznanie posesyjno – osobowe

Jak w przypadku innych czynności operacyjno – rozpoznawczych w polskim systemie prawnym brak jest definicji legalnej rozpoznania posesyjno – osobowego, nie jest ono również szeroko omawiane w dostępnym piśmiennictwie. Okoliczność ta może wynika z faktu obszerności tego pojęcia. T. Hanausek postanowił zdefiniować rozpoznanie operacyjne jako „zespół tak tajnych i poufnych, jak też oficjalnych i jawnych czynności nastawionych na uzyskanie informacji o osobach, środowiskach, zdarzeniach lub miejscach”²⁷¹. Termin „rozpoznanie posesyjno – osobowe” zawiera w sobie *de facto* łącznie 2 rodzaje rozpoznania – posesyjne (czyli terenowe) oraz osobowe. Rozpoznanie terenowe jest nastawione na uzyskanie kompletnej wiedzy na temat obszaru działania organów ścigania. Można tu wskazać m. in.

---

²⁶⁹ D. Jagiełło, *Taktyka kryminalistycznych czynności dowodowych*, Warszawa 2019, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svasg0005.han.bg.us.edu.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogi3damrrgu3dknjohexdc#id=mjxw62zogi3damrrgu3dknjoh> (dostęp: 06.03.2024).

²⁷⁰ T. Hanausek, op.cit., s. 76-77

²⁷¹ T. Hanausek, op.cit., s. 110.

poznanie topografii terenu, zabudowy, lokalizacji mieszkań, ich typowego rozplanowania, stanięcia ogrodów, wejść do domów i mieszkań oraz bram przechodnich.²⁷² Rozpoznanie osobowe z kolei polega na ustaleniu konkretnych osób które znalazły się w kręgu zainteresowania organów ścigania, a co za tym idzie poznaniu ich wyglądu, miejsca zamieszkania, kontaktach etc.²⁷³ Pod terminem rozpoznania posesyjno – osobowego mieści się zatem niejako wejście funkcjonariuszy w środowisko miejsca popełnienia przestępstwa i zebranie wszelkich informacji które pozwalają na wykrycie dowodów. Czynność ta jest swoistym połączeniem rozpytania, penetracji terenu oraz wywiadu. Pozwala ona na ustalenie tropów, które powinny pozostać w zainteresowaniu organów ścigania i które mogą pozwolić na uzyskanie szczegółowych informacji o zdarzeniu.

3.4.5 Użycie psa policyjnego

Psy są używane w służbie policyjnej od końca XIX w. Obecnie są one wykorzystywane w kilku zróżnicowanych celach. Psy patrolowe towarzyszą służbie patrolowej podczas wykonywania czynności. Głównie używa się ich podczas patrolowania terenów otwartych, parków oraz granic. Zadaniem psa jest ostrzeganie patrolu przed zbliżającymi się ludźmi, a także naprowadzanie na nich. Psy używane są również w służbie prewencyjnej pomagają podczas pilnowania porządku w trakcie imprez masowych, zgromadzeń, a także przy zaprowadzaniu porządku. Kolejnym rodzajem psa policyjnego jest pies obronny. Może on zostać użyty jako środek przymusu bezpośredniego. Bywają one używane do pracy przy konwojach, a także jako psy wartownicze – pracując samodzielnie, przy strzeżeniu zagrodzonego terenu, lub wspomagając wartownika.

Z uwagi na temat niniejszego opracowania najważniejszą kategorię psów policyjnych stanowią psy tropiące oraz psy specjalne, chętnie używanej w pracy śledczej. Psy tropiące są wykorzystywane do tropienia po śladzie zapachowym w celu doprowadzenia do sprawcy przestępstwa. Do podjęcia przez psa tropu wykorzystuje się miejsce lub przedmiot, które wedle wszelkiego prawdopodobieństwa miały bezpośredni kontakt ze sprawcą. Rzecz pozwalająca na podjęcie przez psa tropu winna być pozyskana w trakcie oględzin miejsca popełnienia przestępstwa i to możliwie jak najwcześniej. Rzeczy te nie powinny być dotykane przez osoby postronne, a do czasu przybycia przewodnika z psem powinny zostać zabezpieczone

---

²⁷² Ibidem s. 23.

²⁷³ Ibidem s. 24.

w odpowiedni sposób.²⁷⁴ Psy specjalne są z kolei wykorzystywane do przeszukiwań terenu lub obiektów, wyszukiwania zwłok, broni palnej, czy narkotyków.

3.4.6 Pościg

Wyczerpującą definicję pościgu sformułowała E. Gruza, wskazując, iż jest on „zespołem działań organizacyjnych, taktycznych i technicznych prowadzonych w formie interwencji policyjnej zmierzających do ujęcia sprawcy przestępstwa lub osoby podejrzewanej o jego dokonanie. Działania takie podejmuje się na ogół bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa wobec osób, które chcą uniknąć odpowiedzialności karnej, oddalają się z miejsca popełnienia czynu, ale także wobec tych sprawców, których nie udało się zatrzymać w zasadzce kryminalistycznej, oraz wobec osób ukrywających się przed tymczasowym aresztowaniem, zbiegłych z zakładów karnych czy konwojów”.²⁷⁵

Istnieje kilka rodzajów pościgu. Pościg bezpośredni to podążanie za sprawcą, którego przestępne zachowanie zostało dostrzeżone, w celu uniemożliwienia mu oddalenia się. Wymóg bezpośredniości jest spełniony także wówczas, gdy sprawca nie został dostrzeżony w miejscu popełnienia przestępstwa, ale możliwe jest ustalenie kierunku oddalania się sprawcy, którego zatrzymujący dogoni. Czas pościgu nie jest ograniczony. Co równie istotne, pościg musi być nieprzerwany, a ścigający w każdym momencie wie, gdzie znajduje się ścigany (bez konieczności zachowania kontaktu wzrokowego).²⁷⁶ Pościg pośredni jest organizowany jakiś czas po popełnieniu przestępstwa, gdy zorganizowanie pościgu bezpośredniego nie jest możliwe. Pościg pośredni może być dokładniej zorganizowany, a także połączony z innymi czynnościami taktycznymi, np. zasadzką, działaniami poszukiwawczymi czy może wykorzystywać psa tropiącego.²⁷⁷ Pościgiem równoległym nazywany jest pościg, który jest realizowany na drogach przyległych do trasy ucieczki osoby ściganej. Dokonując podziału pościgów ze względu na sposób jego prowadzenia można wyróżnić pościg czołowy – który zaczyna się od miejsca popełnienia przestępstwa lub miejsca ostatniego pobytu ściganego i jest prowadzony śladem sprawcy, oraz pościg zaporowy – który rozpoczyna się od miejsca spodziewanej obecności uciekającego na drodze ucieczki.²⁷⁸ Wśród rodzajów pościgu można również wymienić pościg transgraniczny (organizowany na terytorium co najmniej dwóch

---

²⁷⁴ J. Widacki, *Niektóre...* s. 170

²⁷⁵ E. Gruza, *Reakcja...*, op.cit., s. 106-107.

²⁷⁶ K. Dudka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, Warszawa 2023, s. 489.

²⁷⁷ J. Widacki, *Niektóre...*, op.cit., s. 152.

²⁷⁸ *Ibidem* s. 152.

państw), a także działania blokadowe, które zmierzają do izolacji określonego terenu i zablokowaniu drogi ucieczki.²⁷⁹

3.4.7 Obserwacja

Definicja legalna obserwacji została umieszczona w projekcie ustawy o czynnościach operacyjno – rozpoznawczych z 7 lutego 2008 r. (druk sejmowy nr 353). Zgodnie z treścią projektu, obserwacja osób, miejsc i środków transportu – to śledzenie osób, miejsc, rzeczy i środków transportu w stosunku do których służby państwowe i inne ustawowo uprawnione podmioty mają prawne podstawy do podejmowania czynności. T. Hanausek określił obserwację jako „względnie stałą koncentrację uwagi w poznaniu wzrokowym określonego przedmiotu (osoby, miejsca, rzeczy), bądź to w celu zapewnienia temu przedmiotowi ochrony, bądź w celu poznania zmian w jego usytuowaniu w czasie i przestrzeni”.²⁸⁰ Cele obserwacji można określić w następujący sposób:

- 1) sprawdzenie lub uzupełnienie posiadanych informacji,
- 2) niedopuszczenie do popełnienia przestępstwa,
- 3) ujawnienie lub ujęcie sprawców przestępstwa,
- 4) ustalenie składu grupy przestępczej, kiedy znany jest przynajmniej jeden z jej członków,
- 5) rozszyfrowanie metod działalności przestępczej,
- 6) ustalenie miejsca przechowywania przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub służących do dokonania przestępstwa,
- 7) ustalenie miejsca pobytu osoby poszukiwanej.²⁸¹

W praktyce istnieje wiele różnych rodzajów obserwacji. Ze względu na sposób poruszania się obserwatora można wyróżnić obserwację statyczną i obserwację dynamiczną. Obserwacja statyczna występuje, kiedy obserwator pozostaje w bezruchu, z kolei podczas obserwacji dynamicznej przemieszcza się on, najczęściej za obserwowaną osobą. Z kolei ze względu na sam sposób prowadzenia obserwacji można wskazać obserwację tajną, jawną i kombinowaną. Do obserwacji tajnej dochodzi, gdy przedmiot obserwacji nie orientuje się, że jest obserwowany. Obserwacja jawna to taka, w której czynność obserwowania nie jest

---

²⁷⁹ E. Gruza, *Reakcja...*, op.cit., s. 108.

²⁸⁰ T. Hanausek op.cit., s. 99.

²⁸¹ S. Stefanowicz, *Wykorzystanie wyników obserwacji milicyjnej*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Generała Franciszka Józwiaka – Witolda” 1981, nr 3(34), s. 483, [za:] P. Kosmaty, *Wybrane procesowe i kryminalistyczne aspekty obserwacji*, „Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych. Miscellanea” 2022, t. XII, s. 30.

ukrywana. Wyróżnia się również obserwacje kombinowaną, w trakcie której część obserwatorów dokonuje obserwacji tajnej, a pozostała część obserwacji jawnej.²⁸²

T. Hanausek dokonał również skategoryzowania zasad, które winny zostać spełnione, by obserwacja była przeprowadzona w sposób prawidłowy i mogła zrealizować wszystkie przypisane jej cele. I tak, pierwszą zasadą jest założenie kilkuosobowego obserwowania. Zasada ta jest uzasadniona specyfiką obserwacji – przedmiot obserwacji może bowiem zorientować się, że jest śledzony i wówczas możliwe jest kontynuowanie tej czynności po zmianie osoby obserwującej. Druga zasada polega na przemyślanym i zaplanowanym usytuowaniu grupy obserwacyjnej. Ustawienie obserwatorów powinno zapewniać przynajmniej jednemu z nich stały kontakt wzrokowy z przedmiotem obserwowanym. Trzecia zasada to zasada dyskrecji. Obserwacja nie powinna być dostrzegana przez one osoby, nie biorące udziału w czynności. Zgodnie z czwartą zasadą, osoby obserwujące powinny być nastawione na znaczną zmienność warunków. Specyfika omawianej czynności stwarza bowiem możliwość różnego zachowania się przedmiotu obserwowanego i podmioty zaangażowane w nią muszą być gotowe na dostosowanie się do tego. Ostatnia zasada nakłada na podmioty obserwujące konieczność doskonałej znajomości terenu, w którym porusza się przedmiot obserwowany.²⁸³

3.5 Dowód z opinii biegłego przeprowadzany w sprawach o kradzież z włamaniem

3.5.1 Pojęcie biegłego

Zgodnie z treścią art. 193 § 1 k.p.k., dowód z opinii biegłego jest dopuszczany w przypadku, gdy stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych. W § 2 wskazanego przepisu wskazuje się, że w celu wydania opinii można też zwrócić się do instytucji naukowej lub specjalistycznej. Z brzmienia cytowanego przepisu wynika, że istnieją dwie przesłanki dopuszczenia dowodu z opinii biegłego – „po pierwsze, konieczne jest stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, po drugie, stwierdzenie tych okoliczności opiera się na ustaleniach

---

²⁸² E. Gruza, *Czynności...*, op.cit., s. 138.

²⁸³ T. Hanausek op.cit., s. 99-100.

wymagających wiadomości specjalnych”²⁸⁴. Opinia biegłego dotyczy więc takich kwestii których organ procesowy nie jest w stanie sam wyjaśnić z uwagi na brak wiedzy specjalistycznej. Pojęcie „wiadomości specjalnych” było wielokrotnie przedmiotem rozważań judykatury oraz doktryny. Uważa się, że są to wszystkie te okoliczności, które przekraczają poziom wiedzy człowieka wykształconego o odpowiednim doświadczeniu życiowym²⁸⁵. Do wiadomości specjalnych nie należą takie, które są dostępne dla dorosłego człowieka o odpowiednim doświadczeniu życiowym, wykształceniu i zasobie wiedzy²⁸⁶, oraz wiadomości z zakresu prawa²⁸⁷. Co równie istotne, nawet w przypadku, gdy organ procesowy posiada odpowiednio rozwiniętą wiedzę na konkretny temat stanowiący wiadomości specjalne, winien dopuścić dowód z opinii biegłego. Wiedza organu procesowego nie może bowiem stanowić dowodu w sprawie, a jedynie może mu pomóc w należytej ocenie pozyskanej opinii²⁸⁸.

Sąd może powołać do sporządzenia opinii nie tylko biegłego sądowego, ale również każdą inną osobę, która posiada wiadomości specjalne.²⁸⁹ W literaturze podkreśla się jednakże, że oprócz tego, biegły musi posiadać również inne cechy, takie jak:

- 1) odpowiednie doświadczenie w określonej dziedzinie,
- 2) wysokie kwalifikacje moralne,
- 3) odpowiednie zaplecze naukowe,
- 4) zdolność fizyczną i psychiczną do wykonania badań i wydania opinii.²⁹⁰

Biegły może występować w procesie karnym jako ekspert – a zatem może wykonać na jego zlecenie ekspertyzę. Stanowi on wówczas źródło dowodowe, a opinia przez niego sporządzona jest samoistnym środkiem dowodowym. Z kolei w roli konsultanta, biegły ma za zadanie brać udział w różnych czynnościach procesowych i służyć organowi procesowemu pomocą. W tym przypadku nie stanowi on źródła dowodowego, a jedynie czuwa nad możliwie najbardziej prawidłowym i pełnym przeprowadzeniem czynności procesowej.²⁹¹ W tej roli biegły może uczestniczyć w oględzinach czy eksperymencie procesowym lub przeszukaniu.

---

²⁸⁴ D. Gruszecka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2023, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svaj302e4.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3danbug3tomjooqxalrwgqytkobzha3q> (dostęp: 06.03.2024).

²⁸⁵ K.T. Boratyńska, P. Czarnecki, A. Lach [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2020, s. 607.

²⁸⁶ Zob. wyrok SA w Warszawie z 28.03.2014 r., II AKa 57/14, LEX nr 1451830.

²⁸⁷ Zob. wyrok SN z dnia 12.11.1973 r., II KR 285/72, LEX nr 18749.

²⁸⁸ Zob. wyrok SN z 2.03.2017 r., II KK 358/16, LEX nr 2259785.

²⁸⁹ K. Juszka, E. Żywucka – Kozłowska, *Czy sprzeczne opinie w sprawie? [w:] Czynności procesowo – kryminalistyczne w polskich procedurach*, red. V. Kwiatkowska – Darul, Toruń 2004, s. 118.

²⁹⁰ K. Sławik, op.cit., s. 122.

²⁹¹ T. Hanausek op.cit., s. 121.

Z uwagi na tematykę niniejszej pracy należy skupić się na biegłym – ekspercie, który na żądanie organu procesowego sporządza opinię – ekspertyzę, mogącą stanowić istotny środek dowodowy.

3.5.2 Opinia biegłego

Przepisy Kodeksu postępowania karnego określają treść postanowienia o powołaniu biegłego, i tak zgodnie z art. 194 k.p.k., o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego wydaje się postanowienie, w którym należy wskazać:

- 1) imię, nazwisko i specjalność biegłego lub biegłych, a w wypadku opinii instytucji, w razie potrzeby, specjalność i kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy;
- 2) przedmiot i zakres ekspertyzy ze sformułowaniem, w miarę potrzeby, pytań szczegółowych;
- 3) termin dostarczenia opinii.

Kwestią wymagającą nieco szerszego omówienia jest uwzględniony w punkcie 2 przedmiot i zakres ekspertyzy. Terminy te nie są w żaden sposób zdefiniowane w przepisach, dlatego też ich interpretacja może pociągać za sobą pewne trudności. Jak wskazuje T. Widła, w odniesieniu do przedmiotu opinii przeważającym jest przyjmowanie ujęcia kwestyjnego. Zgodnie z tym stanowiskiem przedmiotem ekspertyzy jest problem rozwiązywany przez biegłego.²⁹² Takie rozumienie pojęcia „przedmiotu ekspertyzy” może prowadzić do skonsumowania przezeń pojęcia „zakresu ekspertyzy”, a w konsekwencji do negowania potrzeby rozróżniania tych dwóch terminów.²⁹³ Co jednakże istotne, ustawodawca dokonał takiego rozróżnienia, dlatego też, należy przyjąć koncepcję, której zwolennikiem był T. Widła, a która polega na tym, że przez „przedmiot ekspertyzy” należy rozumieć „obiekt, po przebadaniu którego można dokonać stwierdzenia okoliczności wymagających wiadomości specjalnych”.²⁹⁴ „Przedmiotem ekspertyzy” jest zatem materiał dostarczony biegłemu przez organy procesowe, a także materiał, który biegły uzyskał sam w trakcie wykonywania swoich czynności. Biegły w trakcie sporządzania ekspertyzy polega na przekonaniu, że organ

---

²⁹² T. Widła, *Ocena dowodu z opinii biegłego*, Katowice 1992 s. 31.

²⁹³ H. KołECKI, *Określenie przedmiotu ekspertyzy w postanowieniu o powołaniu biegłego*, „Państwo i Prawo” 1974, nr 8-9, s. 178 i n. [za:] T. Widła, *Ocena dowodu...*, op.cit., s. 31.

²⁹⁴ Z. Czeczot, M. CzUBALSKI, *Zarys kryminalistyki*, Warszawa 1992, s. 243 [za:] T. Widła, *Ocena dowodu...*, op.cit., s. 31.

procesowy w sposób prawidłowy zebrał, zabezpieczył i zidentyfikował przekazany materiał i te okoliczności nie są przedmiotem badań. Jednocześnie biegły odpowiada za wartość wyłącznie takiego materiału, na którego zebranie miał wpływ.²⁹⁵

Jako „zakres ekspertyzy” należy z kolei rozumieć zbiór informacji których organ procesowy oczekuje od biegłego.²⁹⁶ W celu sprecyzowania zakresu ekspertyzy, organ procesowy formułuje pytania szczegółowe. Konstrukcja pytań kierowanych do biegłego musi spełniać określone warunki. Nie mogą być one oczywiste, a zatem takie na które organ procesowy zna odpowiedź. Równocześnie nie jest uzasadnione nadmierne rozbudowywanie pytań, które będzie skutkowało zmuszeniem biegłego do wykonania nadprogramowej, zbędnej z punktu widzenia procesu karnego pracy, oraz pytań zbyt wąskich – skutkujących powstaniem niekompletnej opinii.²⁹⁷ Prawidłowe określenie przedmiotu i zakresu ekspertyzy oraz odpowiednie sformułowanie pytań dla biegłego wymaga od organu powołującego go podstawowej wiedzy na temat metodologii nauk empirycznych a także wiedzy z zakresu kryminalistyki, czy innych dziedzin w których porusza się dany specjalista.²⁹⁸ Co jednakże istotne, biegłemu przysługuje względna autonomia badawcza, albowiem *de facto* może on sam sprecyzować problem badawczy i wybrać odpowiednie do jego rozwiązania metody.²⁹⁹

Zadaniem biegłego jest zatem po pierwsze przeprowadzenie stosownego badania, następnie sporządzenie sprawozdania z tego badania i w końcu sformułowanie wniosków. Treść opinii obwarowana jest przepisami Kodeksu postępowania karnego i powinna zawierać:

- 1) imię, nazwisko, stopień i tytuł naukowy, specjalność i stanowisko zawodowe biegłego;
- 2) imiona i nazwiska oraz pozostałe dane innych osób, które uczestniczyły w przeprowadzeniu ekspertyzy, ze wskazaniem czynności dokonanych przez każdą z nich;
- 3) w wypadku opinii instytucji - także pełną nazwę i siedzibę instytucji;
- 4) czas przeprowadzonych badań oraz datę wydania opinii;
- 5) sprawozdanie z przeprowadzonych czynności i spostrzeżeń oraz oparte na nich wnioski;

---

²⁹⁵ T. Widła, *Ocena dowodu...*, op.cit., s. 31-33.

²⁹⁶ Ibidem, s. 33.

²⁹⁷ A. Koziczak, *Określenie przedmiotu i zakresu ekspertyzy w postanowieniu dowodowym* [w:] *Współczesny polski proces karny. Księga ofiarowana Prof. Tadeuszowi Nowakowi*, red. S. Stachowiak, Poznań 2002, s. 124 [za]: K. Sychta [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Zagrodnik, LEX/el., 2023, <https://sip-lex-1pl-15d274sj302b1.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587945299/742739/zagrodnik-jaroslav-red-kodeks-postepowania-karnego-komentarz?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

²⁹⁸ J. Widacki, J. Konieczny, *Wprowadzenie do problematyki identyfikacji kryminalistycznej* [w:] *Kryminalistyka*, red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 186.

²⁹⁹ T. Widła, *Ocena dowodu...*, op.cit., s. 33.

6) podpisy wszystkich biegłych, którzy uczestniczyli w wydaniu opinii.

Jak wskazuje K.J. Pawelec, „opinia powinna obejmować przede wszystkim opis metod i sposobu przeprowadzenia badań, określenie porządku, w jakim je przeprowadzono, oraz przytaczać wszystkie argumenty oparte na stwierdzonych okolicznościach mających związek z badanymi faktami, na podstawie fachowych wyjaśnień biegłego”.³⁰⁰ Ilość merytorycznych argumentów, opartych przez biegłych na ich specjalistycznej wiedzy przesądza o mocy przekonującej opinii. Dobrze uargumentowana opinia ma większe szanse bycie uznaną przez organ procesowy za zasadną. Co wymaga podkreślenia – opinia nie może zawierać sformułowań, które odnoszą się do winy oskarżonego, albowiem o tej może przesądzać wyłącznie Sąd.³⁰¹

Organ procesowy może żądać sporządzenia opinii na piśmie lub ustnie (art. 200 § 1 k.p.k.). W razie zaś, gdy opinia jest niepełna lub niejasna albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie, możliwe jest sporządzenie opinii uzupełniającej, przez tego samego lub innego biegłego (art. 201 k.p.k.).

Opinia biegłego podlega oczywiście ocenie organu procesowego. Dokonując tejże oceny decydent procesowy powinien przede wszystkim odnieść się do prawdziwości odpowiedzi na postawione pytanie.³⁰²

Poniżej przedstawiono jakie ekspertyzy biegłych są przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości.

3.5.3 Ekspertyza z zakresu genetyki sądowej

Badania DNA są obecnie jednym z najczęściej stosowanych narzędzi wykrywczych. Początki współczesnej genetyki sądowej sięgają 1900 r., kiedy to Karl Landsteiner odkrył główne grupy krwi w układzie AB0. To odkrycie umożliwiło zarówno potwierdzanie obecności krwi na zabezpieczonych dowodach rzeczowych, jak i typowanie podejrzanych oraz wykluczanie niesłusznie podejrzanych. Późniejsze odkrycie struktury DNA spowiadało, że stało się ono obiektem licznych badań, w wyniku których zidentyfikowano wiele markerów DNA przydatnych w biologii.³⁰³ W 1985 r. A. Jeffreys przedstawił metodologiczne podstawy badań DNA przydatne dla celów kryminalistycznych. Już dwa lata później, w Wielkiej Brytanii,

---

³⁰⁰ K.J. Pawelec, *Proces dowodzenia w postępowaniu karnym*, Warszawa 2010, s. 278.

³⁰¹ Zob. wyrok SN z 17.01.1987 r., sygn. akt V KRN 474/86, LEX nr 17844.

³⁰² Szeroko o ocenie dowodu z opinii biegłego pisze T. Widła, *Ocena dowodu...*

³⁰³ W. Branicki, T. Kupiec, M. Marcińska, M. Wróbel, *Ekspertyza genetyczna [w:] Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, red. M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz, D. Zuba, Warszawa 2023, s. 154.

sąd skazał osobę podejrzaną o popełnienie zabójstwa na podstawie badania materiału genetycznego. W późniejszym okresie wielokrotnie polemizowano na temat ekspertyz z zakresu badań DNA, jednakże po wielu latach badań i opracowaniu właściwej metodologii stały się one, jak wskazuje T. Tomaszewski, „niekwestionowaną królową dowodów naukowych”.³⁰⁴

Wiedzę powszechnie znaną jest fakt, że DNA znajduje się w każdej wydzielinie ludzkiego organizmu i to występującej nawet w małej ilości. Sprawcy często pozostawiają na miejscu popełnienia przestępstwa ślady biologiczne w postaci potu, śliny czy krwi, które, odpowiednio zabezpieczone, mogą posłużyć do dalszych badań.

Opinie biegłych z zakresy genetyki sądowej mogą polegać na identyfikacji grupowej, identyfikacji indywidualnej, identyfikacji negatywnej oraz identyfikacji nieznanymi zwłok i szczątków ludzkich.³⁰⁵ W przypadku badań identyfikacyjnych niezbędnym jest pobranie materiału porównawczego – najczęściej w postaci wymazu ze śluzówki.

Metodyka ekspertyzy DNA jest niezwykle szerokim zagadnieniem, wymagającym wiedzy eksperckiej na najwyższym poziomie. Wykonanie badań z zakresu genetyki sądowej wymaga przede wszystkim specjalistycznej aparatury, a także dostosowanych do tego pomieszczeń.³⁰⁶ Sama analiza DNA to szereg metod, dobieranych w zależności od rodzaju materiału biologicznego i stopnia jego degradacji. Ze względu na specyfikę, w trakcie badań z zakresu genetyki sądowej często dochodzi do stosowania kilku różnych metod, opartych na różnych podstawach metodologicznych. Biegli niejako dostosowują narzędzia do posiadanego materiału badawczego. Ogólne, proces badawczy składa się z następujących etapów:

- 1) oględziny rzeczoznawcze i opis nadesłanego materiału badawczego,
- 2) typowanie miejsc i pobieranie próbek do badań,
- 3) badanie uwzględniające identyfikację rodzajową i gatunkową materiału biologicznego,
- 4) izolacja DNA,
- 5) pomiar ilości DNA,
- 6) amplifikacja (namnażanie) DNA

---

³⁰⁴ T. Tomaszewski, *Ekspertyza DNA jako dowód naukowy* [w:] *Kryminalistyka dla prawa* prawo dla kryminalistyki, red. V. Kwiatkowska – Wójcikiewicz, Toruń 2010, s. 82-83.

³⁰⁵ W. Achrem, P. Wolańska-Nowak, I. Sołtyszewski, *Opinia biegłego z zakresu badań genetycznych*, „Prokuratura i Prawo” 2015, Nr 10, str. 10.

³⁰⁶ Na ten temat szeroko wypowiedzieli się W. Achrem, I. Sołtyszewski, *Wybrane aspekty metodyki ekspertyzy DNA*, „Prokuratura i Prawo” 2017, Nr 12, str. 137.

7) elektroforeza produktów amplifikacji.³⁰⁷

Po przeprowadzeniu badań biegły dokonuje analizy ich wyników, a następnie analizy statystycznej. Dalszym etapem jest opracowanie opinii. W przypadku gdy profil DNA w materiale porównawczym i profil DNA śladu zabezpieczonego na miejscu zdarzenia są zgodne, biegły ma za zadanie obliczenie prawdopodobieństwa powtórzenia się profilu z materiału porównawczego w odniesieniu do populacji, z której on pochodzi.³⁰⁸

Dowód z opinii biegłego z zakresu genetyki sądowej jest dowodem niezwykle „silnym”, często jest nawet określany jako dowód ostateczny. Fakt ten wynika z tego, że takie ekspertyzy są chętnie wykorzystywane w bardzo poważnych sprawach karnych, które oddziałują na społeczeństwo jak i media.³⁰⁹

3.5.4 Ekspertyza z zakresu mechanoskopii

Mechanoskopia jest działem techniki kryminalistycznej, który zajmuje się badaniami śladów, powstałych wskutek wzajemnego mechanicznego oddziaływania na siebie różnych przedmiotów i ustalaniem tożsamości narzędzi przestępstw na podstawie śladów przez nie pozostawionych.³¹⁰ Zakres badań mechanoskopijnych jest niezwykle szeroki. Z uwagi na specyfikę przestępstwa kradzieży z włamaniem, która polega na przełamaniu zabezpieczenia, a zatem m. in. uszkodzeniu go przy użyciu jakiegoś narzędzia, jest to jedna z najchętniej przeprowadzanych ekspertyz.

Ujawnienie śladów mechanoskopijnych nie wymaga zaawansowanych środków techniki. Mogą one powstawać zarówno w przypadku użycia narzędzi zwykłych, znajdujących zastosowanie w przemyśle lub gospodarstwie domowym, a także narzędzi specjalnie wytworzonych na potrzeby dokonania przestępstwa.³¹¹ Z perspektywy procesowej zabezpieczenie śladu mechanoskopijnego polega na jego dokładnym opisaniu oraz sfotografowaniu, a także opisaniu i zabezpieczeniu opakowania, w którym został umieszczony.

---

³⁰⁷ W. Archem, I. Sołtyszewski, *Kompetencje biegłych z zakresu badań genetycznych*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2022, t. 26 s. 19.

³⁰⁸ Ibidem s. 19.

³⁰⁹ P. Kowalczyk, *Badania DNA w orzecznictwie sądowym w sprawach karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 3, s. 12.

³¹⁰ J. Bieniek, *Badania mechanoskopijne w praktyce kryminalistycznej*, Warszawa 1988, s. 8, [za:] M. Betlejewski, *Mechanoskopia* [w:] *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, red. G. Kędzierska W. Kędzierski, Szczytno 2011, s. 192.

³¹¹ K. Sławik, op.cit., s. 144.

Z kolei z punktu widzenia techniki kryminalistycznej zabezpieczenia takiego śladu można dokonać poprzez:

- 1) zabezpieczenie śladu wraz z podłożem
- 2) wykonanie repliki w specjalnej masie (najczęściej silikonowej),
- 3) zebranie z podłoża i przeniesienie do odpowiedniego opakowania (stosowany w przypadku uszkodzonych przedmiotów – np. odłamków szyb),
- 4) fotografowanie (sposób dodatkowy, uzupełniający poprzednie).³¹²

Badania mechanoskopijne mogą mieć charakter porównawczy – w takim przypadku ślad mechanoskopijny ujawniony na miejscu przestępstwa porównuje się z narzędziem lub przedmiotem zabezpieczonym od podejrzanego, znalezionym w miejscu popełnienia przestępstwa czy też odnalezionym w toku przeszukania pomieszczenia. Takie badania mają na celu odnalezienie na śladzie stanowiącym materiał dowodowy jak i na materiale porównawczym podobnych cech grupowych, indywidualizujących i indywidualnych.³¹³

Drugim rodzajem badań mechanoskopijnych są badania identyfikacyjne. Badania te są zlecane w przypadku, gdy na miejscu popełnienia przestępstwa ujawniono ślad mechanoskopijny i koniecznym jest ustalenie jakim narzędziem lub przedmiotem został on wykonany.³¹⁴

W przypadku przestępstwa kradzieży z włamaniem, biegli wykonują ekspertyzy w oparciu o obydwie opisane wyżej metody. Typowanie narzędzia, które zostało użyte do przełamania zabezpieczenia jest niezwykle istotne z punktu widzenia przepisania osobie podejrzanego sprawstwa. Warto w tym miejscu podkreślić, iż sprawcy nie używają wyłącznie narzędzi, które niszczą zabezpieczenia. Istnieją metody, które umożliwiają otwarcie drzwi nie powodując przy tym zniszczenia mechanizmu zamykającego – np. przy użyciu wytrycha. Wytrych składa się z dwóch części: z tzw. szperaka i napinacza. Tak działanie wytrycha opisuje M. Świątek: „szperak” to narzędzie operujące wewnątrz zamków, które ustawia zapadki zamka we właściwej pozycji, pozostawiając tym samym bardzo charakterystyczne ślady na popychaczach zapadek oraz na elementach wewnętrznych zamka w postaci nieregularnych zarysowań. „Napinacz” to narzędzie, które operuje na zewnątrz zamka, a jego zadaniem jest doprowadzić do sytuacji, żeby zapadka po ustawieniu „szperakiem” nie spadła, a gdy wszystkie

---

³¹² M. Betlejewski, *Mechanoskopia* [w:] *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, red. G. Kędzierska, W. Kędzierski, Szczytno 2011, s. 195-197.

³¹³ M. Świątek, *Badania mechanoskopijne kluczem do rozwiązania wielu trudnych spraw karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 7-8, str. 261.

³¹⁴ *Ibidem*, s. 266.

zapadki są już ustawione we właściwej pozycji, „napinacz” obraca bębenek. Włamywacz, posługując się tym narzędziem, wykorzystuje luzy w bębenkach zamków. „Napinacz” pozostawia charakterystyczne ślady na elementach zewnętrznych zamków”.³¹⁵

Warto również zaznaczyć, że biegli z zakresu mechanoskopii mogą wykonywać badania polegające na dopasowaniu przedmiotów rozdzielonych. W przypadku kradzieży z włamaniem znajduje to zastosowanie przy porównaniu części wkładki zamka, która może zostać przecięta przez włamywacza.

Wnioski płynące z ekspertyzy mechanoskopijnej są niezwykle istotne i pozwalają na budowanie wersji śledczej oraz określenie *modus operandi* sprawcy. Dzięki sporządzonej opinii możliwa wstępna rekonstrukcja przebiegu zdarzenia i typowanie sprawców. Może mieć ona również duży wpływ na planowanie dalszego przebiegu postępowania.³¹⁶

3.5.5 Ekspertyza z zakresu daktyloskopii

Daktyloskopia jest bodaj najbardziej znaną gałęzią techniki kryminalistycznej. Jako pierwszy badania nad listewkami skórnymi na dłoniach i palcach podjął w 1823 r. Jan Purkynie³¹⁷. Po raz pierwszy terminu „daktyloskopii” użył w 1893 r. argentyński dziennikarz Francisco Latzina³¹⁸. Za „ojca” współczesnej daktyloskopii można uznać Francisca Galtona, który stworzył pierwszy podręcznik poświęcony odwzorowaniom linii papilarnych³¹⁹

Daktyloskopia polega na identyfikacji człowieka na podstawie obrazu linii papilarnych oraz ujawnianiem śladów pozostawionych rękoma i innymi częściami ciała.³²⁰ Identyfikacja indywidualna na podstawie odbitek linii występujących na opuszkach palców (czyli linii papilarnych) jest możliwa ze względu na ich cechy, nazwane przez wyżej wspomnianego F. Galtona „zasadą 3N”. Zgodnie z tą regułą, linie papilarne są niezmiennie, nieusuwalne i niepowtarzalne.³²¹

---

³¹⁵ M. Świątek, *Ekspertyza mechanoskopijna* [w:] *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, red. M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz, D. Zuba, Warszawa 2023, s. 388.

³¹⁶ M. Goc, *Mechanoskopia* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, red. M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 586-587.

³¹⁷ D. Buras, *Daktyloskopia na ziemiach polskich i w Polsce w latach 1909-1939*, [w:] *Daktyloskopia, 100 lat na ziemiach polskich*, red. P. Rybicki, T. Tomaszewski, Warszawa 2009, s. 71.

³¹⁸ C. Grzeszczyk, *Daktyloskopia*, Warszawa 1992, s. 5.

³¹⁹ T. Szczepański, *Daktyloskopia na przestrzeni wieków*, „Problemy Kryminalistyki” 2019, nr 303(1), s. 15.

³²⁰ J. Moszczyński, *Daktyloskopia* [w:] J. Moszczyński, M. Goc, E. Gruza, *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, Warszawa 2020, s. 325.

³²¹ S. Jaślanek, *Kryminalistyczne znaczenie linii papilarnych w ekspertyzach daktyloskopijnych*, <https://wspia.eu/media/s2bdoyl4/35-ja%C5%9Blanek.pdf> (dostęp: 06.03.2024), s. 316.

Ślady daktyloskopijne są niezwykle często ujawniane na miejscu popełnienia przestępstwa, już w trakcie pierwszych oględzin tegoż miejsca. Niezwykle istotnym jest prawidłowe zabezpieczenie tych śladów. Sposób ujawnienia, a następnie utrwalenia śladu daktyloskopijnego zależy w głównej mierze od tego jakiego rodzaju jest to ślad, to znaczy w jaki sposób powstał. Można tutaj wyróżnić następujące rodzaje śladów linii papilarnych:

- 1) Ślady nawarstwione – w tym ślady naniesione substancją potowo – tłuszczową (która występuje naturalnie na dłoniach każdego człowieka) oraz ślady naniesione substancją barwną (w przypadku, gdy dłonie osoby dotykającej danego przedmiotu zostały uprzednio zabrudzone np. farbą).
- 2) Ślady odwarstwione – powstające w przypadku zetknięcia się palca z powierzchnią, na której znajduje się warstwa substancji, takiej jak pył czy kurz. Mechanizm powstania takiego śladu polega na zebraniu przez opuszek palca części tej substancji, przez co na powierzchni pozostaje swoisty „negatyw” linii papilarnych.
- 3) Ślady wgłębione – ten rodzaj śladów powstaje w wyniku kontaktu opuszka palca z powierzchnią plastyczną, miękką, która w łatwy sposób ulega odkształceniom (jak np. plastelina).³²²

Poszukiwanie śladów daktyloskopijnych najczęściej polega na obserwacji powierzchni. Ślady, których nie widać gołym okiem są poszukiwane przy użyciu sztucznego, boczego światła.³²³ Do jednej z metod ujawniania śladów linii papilarnych można zaliczyć metodę optyczną – fotograficzną. Polega ona na sfotografowaniu śladu ujawnionego za pomocą specjalnego oświetlenia (np. ultrafioletowego).³²⁴ Kolejną ze stosowanych metod jest metoda chemiczna, wykorzystująca reakcje chemiczne zachodzące między śladem, a odczynnikami użytymi do jego ujawnienia. Wśród środków chemicznych używanych do ujawnienia śladów linii papilarnych można wyróżnić m. in. nihydrynę, DFO, czerń amidową, czerwień węgierską, DAB, fiolet leukokrystaliczny, DMAC czy RTX.³²⁵ Kolejną z omawianych metod jest metoda mechaniczna. Polega ona na oprószeniu odnalezionego śladu specjalnym proszkiem, a następnie usunięciu jego nadmiaru przy pomocy miękkiego pędzelka. Tak ujawniony ślad, jest następnie transferowany na specjalną folię. Każdy ujawniony ślad daktyloskopijny należy

---

³²² J. Konieczny, *Daktyloskopia* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 214.

³²³ J. Druszcz, M. Liberacki, *Istota daktyloskopii w ujęciu działań Policji*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2021, nr 39(2), s. 15.

³²⁴ P. Horoszowski, *Kryminalistyka*, Warszawa 1955, s. 417 [za:] J. Druszcz, M. Liberacki op.cit., s. 15.

³²⁵ Szeroko na temat metod chemicznych ujawniania śladów daktyloskopijnych: E. Kołek-Kaczanowska, J. Kreczko, Z. Maćkiewicz, *Metody wykorzystywane do wizualizacji śladów linii papilarnych*, „Wiadomości Chemiczne” 2014, nr 68 3-4, s. 286-298.

sfotografować, a także zabezpieczyć i należyście opisać, zgodnie z prawidłami techniki kryminalistycznej.

Na podstawie zabezpieczonych śladów linii papilarnych można wykonać szereg różnych rodzajów ekspertyz. W najbardziej tradycyjnym znaczeniu, pod pojęciem ekspertyzy daktyloskopijnej rozumie się badania identyfikacyjne. W ramach tychże badań, dokonuje się porównania śladów linii papilarnych, ujawnionych w miejscu zdarzenia (albo w warunkach laboratoryjnych), z odciskami linii papilarnych utrwalonymi na kartach daktyloskopijnych.³²⁶ Wśród ekspertyz identyfikacyjnych można wyróżnić ekspertyzę identyfikacyjną podstawową (polegająca na porównaniu zabezpieczonych śladów linii papilarnych, z odciskami linii papilarnych osób podejrzanych o popełnieniu przestępstwa), oraz ekspertyzę identyfikacyjną eliminacyjną (podczas której porównuje się ślady z miejsca zdarzenia z dobitkami linii papilarnych osób, które mogły je pozostawić w danym miejscu, jednakże nie są podejrzаныmi w sprawie).³²⁷ Innym rodzajem ekspertyzy daktyloskopijnej jest ekspertyza ujawniająca. Ma ona na celu ujawnienie śladów linii papilarnych na zabezpieczonych dowodach rzeczowych, przekazanych do dyspozycji biegłego.³²⁸ Powyższe rodzaje ekspertyz mogą być przeprowadzane łącznie, wówczas mówimy o ekspertyzie ujawniająco – identyfikacyjnej.

Kwestią niezwykle istotną przy ekspertyzie identyfikacyjnej, jest prawidłowe pobranie materiału porównawczego. Sposób daktyloskopowania osób żyjących jest uregulowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2023 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz.U.2023.2535 z dnia 2023.11.23). Zgodnie z § 14 ust 3 rozporządzenia, co do zasady odciski linii papilarnych winny być pobierane za pomocą urządzenia do elektronicznego daktyloskopowania. W ust. 4 wskazano, iż w przypadku, gdy nie jest to możliwe odciski linii papilarnych pobierane są metodą tuszową na karty daktyloskopijne. Pobrania śladów linii papilarnych dokonuje policjant samodzielnie lub przy pomocy specjalisty techniki kryminalistycznej.

Jak wskazano w dalszej części pracy, ślady linii papilarnych są jednymi z najczęściej pozostawianych przez sprawców na miejscu popełnienia kradzieży z włamaniem. Zostają one utrwalone na klamkach drzwi, futrynach okiennych, czy też porzuconych w miejscu popełnienia czynu narzędziach. Sam zaś dowód z opinii biegłego z zakresu daktyloskopii jest niezwykle wartościowy. Opinia taka pozwala na ustalenia czy konkretna osoba znajdowała

---

³²⁶ J. Moszczyński, *Daktyloskopia, zarys teorii i praktyki*, Warszawa 1997, s. 174.

³²⁷ Ibidem, s. 175.

³²⁸ Ibidem, s. 175.

w miejscu popełnienia czynu oraz czy dotykała znajdujących się tam przedmiotów, w tym narzędzi przy pomocy których dokopano przełamania zabezpieczenia.

3.5.6 Ekspertyza z zakresu traseologii

Traseologia to dział kryminalistyki, który obejmuje ujawnianie, utrwalanie i badanie śladów lokomocji, czyli przemieszczania się ludzi, zwierząt i pojazdów oraz przesuwania i wleczenia przedmiotów.³²⁹ Ślady traseologiczne mogą być zarówno wgłębione (pozostawione np. na wilgotnej glebie), lub powierzchniowe (powstające na podłożu twardym)³³⁰. Ślady wgłębione są stosunkowo łatwo widoczne, pozostawiają one odwzorowanie w niejako plastycznym podłożu. W przypadku śladów powierzchniowych, również mogą one być bardzo wyraźne – gdy substancja nawarstwiająca lub odwarstwiająca ma kontrastową barwę do podłoża. Może jednak zaistnieć konieczność obserwacji podłoża w świetle padającym pod kątem ostrym, co umożliwi ujawnienie pozornie niewidocznych śladów.³³¹

Sposób zabezpieczenia śladu traseologicznego zależy od wielu czynników, m. in. właściwości powierzchni, rodzaju podłoża, warunków powierzchniowe, koloru i wzoru powierzchni.³³² Podstawowym sposobem zabezpieczenia śladu traseologicznego jest fotografowanie. Technik kryminalistyki winien posłużyć się podziałką skalową, umieszczoną wzdłuż jednej z krawędzi śladu. W razie potrzeby ślad może być wzmocniony poprzez rozpylenie na niego matowej farby o kolorze kontrastowym do koloru podłoża. Do odwzorowania śladów wgłębionych używa się gipsu. Z kolei ślady odwarstwione można odwzorować z pomocą masy silikonowej. Do zabezpieczenia śladów w sypkim śniegu zalega się używania parafiny lub schłodzonego lakieru do włosów. W przypadku śladów nawarstwionych, po wykonaniu fotografii należy je przetransferować na folię daktyloskopijną. Ślady takie ujawnia się podobnie jak w przypadku śladów linii papilarnych proszkiem daktyloskopijnym, który następnie przylega do folii.³³³

W badaniach identyfikacyjnych śladów obuwia można wyróżnić etap badań grupowych i indywidualnych. Badania grupowe polegają na porównaniu odzworowań podeszw

---

³²⁹ M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Wójcikiewicz, L. Stęпка, op.cit., s. 399.

³³⁰ J. Moszczyński, *Traseologia* [w:] *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, red. J. Moszczyński, M. Goc, E. Gruza, Warszawa 2020, s. 639.

³³¹ W. Kędzierski, *Traseologia*, [w:] *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, red. G. Kędzierska W. Kędzierski, Szczytno 2011, s. 179.

³³² M. Świętek, *Ekspertyza traseologiczna* [w:] *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, red. M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz, D. Zuba, Warszawa 2023, s. 408.

³³³ T. Widła, *Identyfikacja narzędzi, śladów obuwia i śladów pojazdów* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012, s. 327.

stanowiących materiał dowodowy z zabezpieczony, materiałem porównawczym (obuwem pochodzącym od osoby podejrzanej). Na tym etapie dokonuje się pomiarów konkretnych elementów wzoru spodu obuwia. Badania grupowe kończą się ustaleniem ogólnych właściwości obuwia. Z kolei na etapie badań indywidualnych (po ustaleniu zgodności w poprzedni etapie), dokonuje się już szczegółowej analizy wszystkich cech indywidualnych porównywanych śladów (takich jak np. stopień zużycia konkretnych elementów podeszwy).³³⁴

Wyniki ekspertyzy traseologicznej mogą wskazywać na osobę sprawcy. Co prawda, w toku analizy śladów obuwia można ustalić jaki konkretny but pozostawił ślad w miejscu popełnienia przestępstwa, jednakże ustalenie zgodności z obuwem będącym własnością sprawcy może stanowić bardzo mocny dowód świadczący o tym, że to właśnie ta osoba dokonała czynu zabronionego.

3.5.7 Ekspertyza z zakresu osmologii

Badaniem śladów zapachowych człowieka zajmuje się osmologia. Zapach to wrażenie zmysłowe, które jest wywołane przez pobudzenie receptorów węchowych substancjami lotnymi³³⁵. W przeszłości identyfikacja osmologiczna była przeprowadzana w formie eksperymentu procesowego, jednakże obecnie jego miejsce zajęła ekspertyza biegłego³³⁶. Taka forma przeprowadzania badań osmologicznych została zaaprobowana zarówno w piśmiennictwie jak i judykaturze.³³⁷ W tym miejscu warto jednak podkreślić, iż część prawników uznaje dowód z opinii osmologicznej za mało wiarygodny, a także wskazuje na jego względną przydatność jedynie we wczesnym stadium postępowania.³³⁸

Nie ma obecnie możliwości ujawnienia obecności śladów zapachowych w trakcie oględzin. Technicy kryminalistyki przyjmują, że ślady takie pozostają na przedmiotach, z którymi miał styczność sprawca.³³⁹ Dlatego też jako miejsca docelowe jego występowania można wskazać np. klamkę drzwi, rękojeść pozostawionego w miejscu popełnienia przestępstwa narzędzia, czy też porzucone elementy garderoby.

---

³³⁴ B. Hołyst, *op.cit.*, s. 717-718.

³³⁵ Ibidem, s. 981.

³³⁶ J. Dzierżanowska, *Metodyka ekspertyzy osmologicznej*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2016, t. XXVI, nr 3, s. 26.

³³⁷ Zob. wyrok SN z dnia 12.01.2000 r., IV KKN 269/99 LEX nr 51139.

³³⁸ Zob. J. Widacki, *Ani przypadek, ani pewność. O jednej z metod określania wartości diagnostycznej identyfikacji osmologicznej*, „Problemy Kryminalistyki” 1999, nr 225.

³³⁹ I. Bogusz, M. Bogusz, *Ślady kryminalistyczne dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego Centrum Szkolenia Policji*, Legionowo 2015, s. 32.

Prawidłowość procesu zabezpieczenia śladu zapachowego jest bodaj najistotniejszą kwestią rzutującą na późniejsze wyniki przeprowadzonych badań. Ślad zapachowy jest materiałem niepowtarzalnym, który wymaga szczególnej staranności podczas jego zachowania.³⁴⁰ Proces zabezpieczenia śladów zapachowych jest szczegółowo opisany w „Instrukcji zabezpieczania próbek zapachów z miejsc, podłogi oraz przedmiotów”, która stanowi element „Metodyki badań osmologicznych”³⁴¹ z 14 sierpnia 2013 r. Ogólnie, pobranie śladów zapachowych polega na przyłożeniu do miejsca, z którego dokonuje się zabezpieczenia zapachu tamponów zapachowych, które następnie zabezpieczane są folią aluminiową. Tak przygotowane nośniki zapachu muszą mieć styczność z miejscem przez czas nie krótszy niż 30 minut. Następnie folia jest usuwana, a same tampony są przenoszone do słoika przy pomocy pęsety. Słoik musi zostać szczelnie zamknięty. W przypadku drobnych przedmiotów, są one umieszczane w słoiku bezpośrednio z tamponami zapachowymi. Po upływie koniecznego czasu przedmioty są wyjmowane ze słoika, który następnie jest szczelnie zamykany.³⁴²

Pobranie materiału porównawczego następuje poprzez podanie interesującej osobie tamponów zapachowych bezpośrednio z opakowania do rąk. Tampony muszą być przekładane z ręki do ręki przez okres nie krótszy niż 15 minut. Następnie tampony umieszczane są w słoiku, który zostaje szczelnie zamknięty.³⁴³

Przebieg badania osmologicznego jest również ściśle określony w powoływanej już wyżej „Metodyce badań osmologicznych”. Niezbędnym elementem każdego badania jest obecność psa wyszkolonego do przeprowadzania prób identyfikowania zapachów. Badanie właściwe poprzedzone jest sprawdzeniem prawidłowości zabezpieczenia śladów dowodowych. Identyfikacja osmologiczna składa się z dwóch cykli badawczych. Każdy cykl zaś składa się z prób kontrolnych (sprawdzających gotowość psa do podjęcia pracy) i identyfikacyjnych. Jeśli próby kontrolne przebiegną prawidłowo, pies przystępuje do właściwej pracy identyfikacyjnej. Polega ona na porównaniu jednego materiału dowodowego z jednym (wyjątkowo dwoma) materiałem porównawczym.³⁴⁴ Po stwierdzeniu zgodności śladów zapachowych pies sygnalizuje to w określony sposób.

W tym miejscu należy wspomnieć o zjawisku nazywanym efektem Rosenthala (mądrego Hansa). Jak wskazuje M. Całkiewicz, w przypadku, kiedy przewodnik psa wie, które

---

³⁴⁰ T. Bednarek, *Trochę inny punkt widzenia*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2014, t. 18, s. 119.

³⁴¹ *Metodyka badań osmologicznych*, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Nr BJ-W4-Mb-1, 14 sierpnia 2013 r.

³⁴² T. Bednarek, *Trochę...*, op.cit., s. 120.

³⁴³ Ibidem, s. 121-122.

³⁴⁴ O. Matusiak, *Badanie śladów zapachowych – istniejące problemy i współczesna perspektywa rozwoju praktyki*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2022, t. 26, s.260.

stanowisko powinno zostać zaznaczone podczas próby, może on zasugerować psu (nawet niewerbalnie) konkretny wybór. Pies, który jest silnie związany emocjonalnie ze swoim przewodnikiem może z kolei kierować się przede wszystkim chęcią spełnienia oczekiwań swojego pana. W celu uniknięcia zaistnienia efektu Rosenthala, a co za tym idzie wypaczenia wyników prób, przewodnik nie powinien być obecny w pomieszczeniu podczas rozmieszczania próbek.³⁴⁵

Ekspertyza osmologiczna stanowi pełnoprawny dowód procesowy. Jak każda inna opinia biegłego wymaga ona jednak skrupulatnej oceny dokonanej przez organ procesowy.³⁴⁶

3.5.8 Ekspertyza z zakresu badań antroposkopijnych

Antropologia jest nauką zajmującą się badaniem właściwości organizmu człowieka. Antropologia kryminalistyczna z kolei przenosi osiągnięcia tejże nauki na grunt procesu karnego. Podstawowymi metodami badawczymi antropologii kryminalistycznej są antropometria oraz antroposkopia.³⁴⁷ Antropometria zajmuje się opisem i pomiarem cech ciała ludzkiego.³⁴⁸ Antroposkopia z kolei polega na opisywaniu cech ludzkiego ciała.³⁴⁹ Antropologia znajduje bardzo szerokie zastosowanie w kryminalistyce. Pozwala ona m. in. na odtwarzanie wizerunku człowieka na podstawie śladu pamięciowego (rysopis), rekonstrukcję wyglądu człowieka na podstawie jego szczątków, czy też identyfikację osób na podstawie ich obrazu utrwalanego na fotografii lub filmie. W przypadku sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości to właśnie ten ostatni rodzaj przeprowadzanych badań może być najbardziej przydatny z punktu widzenia procesu wykrywczego i to on zostanie poniżej pokrótce omówiony.

Identyfikacja osób na podstawie fotografii i zapisu nagrania (np. z monitoringu) ma na celu przede wszystkim stwierdzenie tożsamości sprawcy przestępstwa. Identyfikacja ta jest możliwa, kiedy biegły posiada materiał porównawczy w postaci zdjęć sygnalitycznych, lub innego utrwalonego wizerunku danej osoby. W trakcie wykonywania badań antroposkopijnych

---

³⁴⁵ M. Całkiewicz, *Bezpieczeństwo wykonywania ekspertyz osmologicznych*, „Krytyka Prawa” 2010, 2(1), s. 356.

³⁴⁶ J. Wójcikiewicz, *Temida nad mikroskopem. Judykatura wobec dowodu naukowego 1993–2008*, Toruń 2009, s. 124, [za:] M. Goc, *Osmologia* [w:], *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, M. Goc, E. Gruza, J. Moszczyński, Warszawa 2020, s. 440.

³⁴⁷ M. Bartnik, W. Lis, *Leksykon kryminalistyki. 100 podstawowych pojęć*, Warszawa 2016, s. 8, [za:] G. Matuszek, *Kryminalistyczne wykorzystanie zapisów monitoringu wizyjnego na przykładzie Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Katowicach*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2019, nr 33(4), s. 76.

³⁴⁸ J. Widacki, *Kryminalistyczne zastosowania antropometrii* [w:] *Kryminalistyka* red. J. Widacki, Warszawa 2012 s. 198.

³⁴⁹ G. Matuszek, *Kryminalistyczne...*, op.cit., s. 76.

biegli mają do dyspozycji wiele różnych metod badawczych, które mogą być odpowiednio dobrane (również stosowane łącznie) w zależności od materiału dowodowego.

B. Młodziejowski wymienia następujące metody badawcze:

- 1) Metoda pomiarowa – polega na zdjęciu wymiarów określonych części twarzy uwiecznionej na materiale badawczym oraz na materiale porównawczym, a następnie odnalezieniu zgodności lub odrębności poczynionych pomiarów. Metoda ta jest skuteczna tylko jeśli materiał badawczy jest dobrej jakości.
- 2) Metoda morfologiczno – porównawcza – jest stosowana w przypadku materiału o gorszej jakości. Zadaniem stosującego ją specjalisty jest wyszczególnienie najistotniejszych cech morfologicznych twarzy i opisanie ich siły wrażenia zarówno na materiale badawczym jak i materiale porównawczym. Następnie opisy te są ze sobą zestawiane, dzięki czemu można dokonać identyfikacji lub też wykluczyć konkretną osobę.
- 3) Metoda konturowa – znajduje zastosowanie w przypadku konkretnego rodzaju materiału badawczego, np. jeśli osoba jest ustawiona profilem do obiektywu. W takiej sytuacji następuje nakerślenie linii profilu osoby utrwalonej na materiale badawczym, a następnie porównanie tego „konturu” z podobnie utworzonym konturem z materiału porównawczego.
- 4) Metoda montażowa – stosowana dla obrazów cyfrowych, polega na uwidocznieniu różnic lub podobieństw na obrazach stanowiących materiał badawczy z obrazami stanowiącymi materiał porównawczy. Następuje to przy użyciu linii montażowej, która może być łamana, pozioma, pionowa lub też stanowić ich połączenie.³⁵⁰

Przydatność ekspertyzy antroposkopijnej wykonanej w oparciu o zapisy monitoringu wizyjnego była przedmiotem badań naukowych.³⁵¹ Badania te pozwoliły na ustalenie, iż zapis taki ma dużą wartość dowodową i może mieć on nawet decydujący wpływ na rozstrzygnięcia w procesach karnych.

---

³⁵⁰ B. Młodziejowski, *Antropologia sądowa i jej wykorzystanie w identyfikacji człowieka* [w:] J. Kasprzak, B. Młodziejowski, W. Kasprzak., *Kryminalistyka. Zarys systemu*, Warszawa 2015, s. 110.

³⁵¹ O tym szeroko G. Matuszek, *Kryminalistyczne...*, op.cit., G. Matuszek, R. Socha, *Wartość zapisu z monitoringu wizyjnego jako materiału dowodowego w procesie karnym*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2020, nr 35(2).

3.5.9 Ekspertyza z zakresu cheiloskopii

Cheiloskopia to dział techniki kryminalistycznej zajmujący się identyfikacją człowieka na podstawie śladów czerwieni wargowej.³⁵² Po raz pierwszy na fakt występowania na ustach charakterystycznego zestawu bruzd zaobserwował w 1902 r. antropolog R. Fisher. Temat ten był zgłębiany przez Y. Tsuchihasiego, który jako pierwszym przeprowadził badania, obejmujące 1364 próbek czerwieni wargowej. Na ich podstawie ustalono, iż linie czerwieni wargowej charakteryzują się tymi samymi cechami, co linie papilarne – są niezmiennie³⁵³, niepowtarzalne i niezniszczalne, co sprawia, iż mogą one służyć do identyfikacji indywidualnej człowieka.³⁵⁴ Co wymaga podkreślenia – podczas gdy na pojedynczym odcisku linii papilarnych można oznaczyć 100 cech indywidualnych³⁵⁵, na śladzie czerwieni wargowej obejmującym górną i dolną wargę można wyróżnić średnio 1145,5 takich cech.³⁵⁶

J. Kasprzak i B. Łęczyńska wskazują trzy kryteria podziału śladów linii czerwieni wargowej, które zostaną opisane poniżej.³⁵⁷ I tak, w zależności od substancji, która tworzy ślad czerwieni wargowej można wyróżnić:

- 1) Ślad warg suchych
- 2) Ślady warg zwilżonych substancją ślinową
- 3) Ślady warg pokrytych obcą substancją (środkami kosmetycznymi i lub leczniczymi, albo substancją tłuszczową pochodzącą z cząstek pożywienia).

Ze względu na mechanikę ich powstawania śladów można wyróżnić następujące ich rodzaje:

- 1) Ślady statyczne – powstające w chwili dotknięcia całą powierzchnią (lub jej częścią) czerwieni wargowej określonego przedmiotu, w taki sposób, że w trakcie styczności nie doszło do przesunięcia się powierzchni stykanych
- 2) Ślady półstatyczne – powstające w sytuacji, kiedy pewna część czerwieni wargowej przesunie się względem przedmiotu, do którego przylega, a pozostała część nie. W takiej sytuacji fragment śladu ma charakter statyczny, a pozostała część dynamiczny

---

³⁵² J. Jerzewska, *Od oględzin do opinii biegłego. Poradnik dla prowadzących postępowania karne*, Warszawa 2010, s. 44.

³⁵³ O niezmienności rysunku czerwieni wargowej wypowiedział się szeroko J. Kasprzak, *Wiek człowieka, a niezmienności układu linii czerwieni wargowej*, „Problemy kryminalistyki” 1993, nr 200-201, s. 34-37.

³⁵⁴ J. Kasprzak, *Cheiloskopia kryminalistyczna*, Warszawa 1991, s. 10 – 11.

³⁵⁵ E. Locard, *Dochodzenie przestępstw według metod naukowych*, Łódź 1937, s. 104.

³⁵⁶ J. Kasprzak, *Cheiloskopia...*, op.cit., s. 48.

³⁵⁷ J. Kasprzak, B. Łęczyńska, *Cheiloskopia. Identyfikacja człowieka na podstawie śladu czerwieni wargowej*, Warszawa 2001, 49-52.

- 3) Ślady dynamiczne – które powstają, kiedy podczas zetknięcia się czerwieni wargowej z powierzchnią następuje wzajemne przesunięcie się jednego lub obu tych elementów.

Ostatnim z kryteriów jest forma odzwierciedlenia śladu. W tym zakresie wskazuje się na:

- 1) Ślady powierzchniowe:
  - a. w formie nawarstwionej,
  - b. w formie odwarstwionej;
- 2) Ślady wgłębione.

Podział ten prezentuje się tak samo jak w przypadku śladów linii papilarnych.

Analogia między cheiloskopią i daktyloskopią występuje również w zakresie metodologii ujawniania śladów. Ponownie, można wymienić kilka metod pozwalających na zlokalizowanie śladów. Pierwszą z nich jest metoda optyczna, która może być stosowana zarówno jako metoda wstępna, pozwalająca na ustalenie położenia śladu jak i metoda samoistna.³⁵⁸ W pierwszym przypadku śladów poszukuje się poprzez obserwację powierzchni pod kątem ostrym, ewentualnie przy zastosowaniu oświetlenia skośnego. Jako metoda samoistna, sprawdza się ona wyłącznie w przypadku, gdy ślad jest dosyć widoczny i nie wymaga skonstrastowania go z podłożem. Do takich sytuacji może dostać, kiedy usta są zabarwione, np. pomadką lub pokryte grubszą warstwą substancji tłuszczowej.³⁵⁹ Metoda mechaniczna, nazywana również fizyczną, polega z kolei na ujawnieniu śladów przy użyciu proszków daktyloskopijnych albo zawiesin drobnocząsteczkowych.³⁶⁰ Rodzaj użytych do ujawnienia środków zależy od podłoża, na którym wstępnie udało się zlokalizować ślad. J. Kasprzak i B. Łęczyńska wskazują jeszcze metodę chemiczną (polegającą na stosowaniu w miejscu zlokalizowania śladu odpowiednich odczynników chemicznych) oraz metody fizykochemiczne (np. poprzez użycie kleju cyjanoakrylowego).³⁶¹

Po ujawnieniu śladu linii czerwieni wargowej niezbędnym jest jego prawidłowe zabezpieczenie w celu dalszego wykorzystania w postępowaniu. Można tutaj wskazać trzy formy: zabezpieczenie procesowe śladu – czyli jego opisanie w protokole oględzin i wykonanie metryczki, zabezpieczenie fotograficzne oraz utrwalenie techniczne śladu. W niektórych przypadkach prawidłowe zabezpieczenie techniczne śladu nie jest możliwe (np. jeśli został on

---

³⁵⁸ E. Jakubowska, A. Lewna, *Wykorzystanie cheiloskopii w praktyce śledczej*, [w:] *Innowacyjne metody wykrywania sprawców przestępstw. Materiały z konferencji*, red. M. Szostak, I. Dembowska, Wrocław 2014, s. 115.

³⁵⁹ J. Kasprzak, *Cheiloskopia. Identyfikacja...*, op.cit., s. 54-55.

³⁶⁰ Ibidem, s. 56.

³⁶¹ Ibidem, s. 58.

ujawniony na lepiej powierzchni) i wówczas organy polegają wyłącznie na dokumentacji fotograficznej. Techniczne utrwalenie śladu odbywa się podobnie jak w przypadku śladów linii papilarnych – przy użyciu folii daktyloskopijnej lub masy silikonowej.³⁶²

Można wyróżnić dwa typy ekspertyzy z zakresu cheiloskopii. Pierwszy z nich obejmuje identyfikację grupową oraz indywidualną człowieka, który pozostawił ślad, z kolei drugi sprowadza się do identyfikacji substancji tworzącej ślad.³⁶³ Z uwagi na tematykę prace należy skupić się przede wszystkim na pierwszym typie ekspertyzy. Właściwe badania śladów linii czerwieni wargowej są poprzedzone wstępnymi badaniami identyfikacyjnymi, które pozwalają na ustalenie, czy badany ślad nadaje się do identyfikacji indywidualnej lub grupowej, ile śladów czerwieni wargowej znajduje się w przekazanym materiale badawczym, jakie są charakterystyczne cechy kształtu śladu, a także jakie ślady porównawcze należy wyeliminować.³⁶⁴

Właściwie badania identyfikacyjne człowieka można wykonać przy pomocy trzech podstawowych metod, opracowanych przez J. Kasprzaka:

- 1) Metoda wyznaczania cech wspólnych – polegająca na wykrywaniu w materiale badawczym oraz materiale porównawczym wspólnych cech indywidualnych.³⁶⁵ J. Kasprzak opracował katalog 4 rodzajów wzorów linii czerwieni wargowej (identyfikacja grupowa) oraz 23 rodzajów cech indywidualnych (identyfikacja indywidualna).³⁶⁶ W toku swoich badań ustalił również, iż prowadzący badania powinien wyznaczyć minimum 7 cech wspólnych między badanymi materiałami, w celu stwierdzenia ich zgodności.³⁶⁷
- 2) Metoda montażu fotograficznego – która to polega na wzajemnym montażu fotografii śladu pochodzącego z miejsca oględzin ze śladem stanowiącym materiał porównawczy, a następnie dopasowaniu cech o konstrukcji liniowej.³⁶⁸
- 3) Metoda konturowa – polegająca na nałożeniu na ślad dowodowy przezroczystej płytki celuloidowej na którym kolorowym tuszem zaznacza się zespół cech indywidualnych.

---

³⁶² J. Kasprzak, J. Moszczyński, *Ślady dermatoskopijne, ślady zębów i rękawiczek* [w:] *Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie*, red. M. Goc, J. Moszczyński, Warszawa 2007, s. 89-100.

³⁶³ J. Kasprzak, *Wybrane zagadnienia ekspertyzy cheiloskopijnej*, „Problemy kryminalistyki” 1986, nr 173, s. 352.

³⁶⁴ Ibidem, s. 353

³⁶⁵ Ibidem, s. 357.

³⁶⁶ J. Kasprzak, „Nietypowe” metody identyfikacji człowieka w polskiej praktyce kryminalistycznej, „Prokurator”, 2003, nr 1 (13), s. 20.

³⁶⁷ J. Kasprzak, *Wybrane...*, op.cit., s. 366.

³⁶⁸ Ibidem, s. 366-367.

Następnie taki kontur jest nakładany na ślad porównawczy o poszukuje zgodności między wcześniej zaznaczonymi cechami.³⁶⁹

Opisane wyżej metody mogą być stosowane przez biegłych łącznie, tak aby ekspertyza była możliwie najpełniejsza.

Ostatnią kwestią wymagającą szerszego omówienia jest problematyka pobierania materiału porównawczego do badań identyfikacyjnych. Obowiązującą obecnie metodykę pobierania śladów czerwieni wargowej opracował prof. J. Kasprzak. Założył on, iż materiał porównawczy może być pobierany metodą podstawową oraz uzupełniającą.³⁷⁰ Metoda podstawowa polega na odcisnięciu czerwieni wargowej na papierowym pasku przyczepionym do odpowiednio zmodyfikowanego wałka daktyloskopijnego. Usta probanta należy przed tą czynnością posmarować cienką warstwą kremu (np. „Nivea”) i odczekać od 3 do 5 minut. Powstały ślad jest ujawniany przy użyciu proszku ferromagnetycznego.³⁷¹ Następnie ślad jest zabezpieczany przezroczystą folią daktyloskopijną. Do badań identyfikacyjnych należy pobrać co najmniej trzy ślady porównawcze.³⁷² Metoda uzupełniająca polega zaś na pobraniu śladów porównawczych na przedmiotach, na których pozostawiono ślad dowodowy.³⁷³ W tym celu można zastosować płytki szklane, szklanki, czy filiżanki. Tak powstały ślad ujawnia się proszkiem daktyloskopijny, a następnie przenosi na folię i zabezpiecza.³⁷⁴

W badanych sprawach ani raz nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego z zakresu cheiloskopii. Wynika to z faktu, iż w toki przeprowadzanych oględzin miejsca popełnienia przestępstwa ani raz nie ujawniono odbitki linii czerwieni wargowej. Co istotne, dokonano zabezpieczenia niedopałków papierosów czy butelek, jednakże w tym zakresie specjaliści skupili się na przebadaniu przedmiotów pod kątem ujawnienia śladów DNA, mogących stanowić przedmiot ekspertyzy biegłego z zakresu genetyki sądowej.

---

³⁶⁹ J. Kasprzak, *Cheiloskopia. Identyfikacja...*, op.cit., s. 84.

³⁷⁰ J. Kasprzak, *Pobieranie materiału porównawczego do badań identyfikacyjnych czerwieni wargowej*, „Problemy kryminalistyki” 1988, nr 79, s. 34.

³⁷¹ J. Kasprzak, *Linie czerwieni wargowej – cechu biologiczne i ich znaczenie w badaniach identyfikacyjnych człowieka*, „Problemy kryminalistyki” 1984, nr 163, s. 91.

³⁷² J. Kasprzak, *Pobieranie...*, op.cit., s. 36.

³⁷³ Ibidem, s. 39.

³⁷⁴ Ibidem, s. 39.

3.5.10 Ekspertyza z zakresu otoskopii kryminalistycznej

Pod nazwą otoskopii kryminalistycznej należy rozumieć dział techniki kryminalistycznej zajmujący się identyfikacją człowieka na podstawie śladu małżowiny usznej.³⁷⁵ Po raz pierwszy przydatność obrazu małżowiny usznej do identyfikacji osób zauważył czeski lekarz R. Imhofer w 1906 r.³⁷⁶ W drugiej połowie lat 50 w USA dokonywano z kolei porównania fotografii małżowiny usznej, co miało zapobiec przypadkowej zamianie noworodków w szpitalach położniczych.³⁷⁷ Na przestrzeni lat prowadzono wiele badań, które wykazały, iż małżowina uszna posiada cechy, które umożliwiają identyfikację indywidualną.³⁷⁸ W Polsce badania nad tą gałęzią kryminalistyki przeprowadził prof. J. Kasprzak.

Podobnie jak inne, omawiane wyżej ślady dermatoskopijne (czyli ślady linii papilarnych i czerwieni wargowej), małżowina uszna jest niezmienna, niepowtarzalna i niezniszczalna.³⁷⁹ Te cechy sprawiają, iż mogą być one z powodzeniem wykorzystane w badaniach identyfikacyjnych – indywidualnych oraz grupowych.

W toku przeprowadzanych badań J. Kasprzak stworzył katalog typów wzorów małżowiny usznej:

- 1) wzór owalny,
- 2) wzór okrągły,
- 3) wzór trójkątny,
- 4) wzór romboidalny,
- 5) wzór wielokątny.

Wzory te są określane na podstawie konturu śladu małżowiny usznej i są pomocne w identyfikacji grupowej.³⁸⁰ Oprócz typów wzorów małżowiny usznej, J. Kasprzak wyróżnił również ogólne cechy identyfikacyjne. W tym zakresie dokonano podziału śladu na 24 pola, występujące w każdym wyżej opisywanym typie.³⁸¹ Następnie opisano poszczególne cechy, które mogą wystąpić w każdym z tych pól. Liczba cech występujących w każdym z pól waha

---

³⁷⁵ J. Kasprzak, *Otoskopia kryminalistyczna. System identyfikacji. Zagadnienia dowodowe*, Olsztyn 2003, s. 15.

³⁷⁶ J. Kasprzak, „Nietypowe”..., op.cit., s. 22.

³⁷⁷ Ibidem, s. 19.

³⁷⁸ Ibidem, s. 19-26.

³⁷⁹ J. Kasprzak, *Otoskopia*..., op.cit., s. 65 -71.

³⁸⁰ Ibidem, s. 79-82.

³⁸¹ Ibidem, s. 91.

się od 2 do aż 9.³⁸² Każdy ślad może również posiadać pewne cechy indywidualne, czyli szczególne – taki jak blizny, ślady po urazach czy ozdobach.³⁸³

Mechanizm powstawania śladu otoskopijnego jest bardzo zbliżony do mechanizmu powstania śladu linii papilarnych lub śladu czerwieni wargowej. Małżowina uszna pokryta jest wydzieliną łojową z domieszką potu i woskowiny. Po zetknięciu się z powierzchnią, fragmenty wydzieliny pozostają na niej i obrazują budowę małżowiny usznej.³⁸⁴ J. Kasprzak wskazuje na 3 metody ujawniania takich śladów: metodę optyczną, mechaniczną oraz fizykochemiczną³⁸⁵. Metody te są stosowane w taki sam sposób jak w przypadku śladów czerwieni wargowej, wobec czego nie ma tutaj potrzeby ponownego opisywania tego procesu. Podobna analogia zachodzi w przypadku zabezpieczenia śladu małżowiny usznej. Wskazuje się tutaj na trzy formy: zabezpieczenie procesowe, zabezpieczenie fotograficzne oraz utrwalenie techniczne.³⁸⁶

W bardziej skomplikowany sposób przedstawia się kwestia pobierania materiału do badań porównawczych. Wszelkie trudności wiążą się z budową anatomiczną małżowiny usznej – jest ona giętka i elastyczna, wobec czego łatwo ulega wszelkim odkształceniom. W przeszłości materiał porównawczy pobierano poprzez przytknięcie małżowiny usznej do szklanej płytki, lub też przyłożenie do ucha folii daktyloskopijnej.³⁸⁷ Od 2000 roku w Polsce do pobierania materiału porównawczego używa się otometru. Urządzenie to pozwala na pobranie odcisków małżowiny usznej z różną siłą nacisku. Pobrania materiału dokonuje się z siłą nacisku kolejni 1 kg, 2 kg i 3 kg, na dwóch kawałkach czarnej folii daktyloskopijnej. Następnie ślady te są ujawniane przy pomocy proszku daktyloskopijnego i zabezpieczane. Materiał porównawczy zbierany jest zarówno z prawej jak i lewej małżowiny usznej.³⁸⁸

Zakresem ekspertyzy z zakresu otoskopii kryminalistycznej jest identyfikacja człowieka na podstawie tego śladu w obydwu postaciach – grupowej i indywidualnej.³⁸⁹ J. Kasprzak wskazuje na następujące fazy wykonania takiej ekspertyzy

- 1) Faza oceny przydatności śladów dowodowych i porównawczych do identyfikacji.
- 2) Grupowe badania identyfikacyjne – jej celem jest wstępne wyeliminowanie osób od których ślad na pewno nie pochodzi. Jest to stosunkowo prosta czynności, należy wziąć

---

³⁸² Ibidem s. 93-132.

³⁸³ K. Kagan, K. Osiak-Krynicka, *Otoskopia kryminalistyczna jako nietypowa metoda identyfikacji człowieka* [w:] *Kryminalistyka i kryminologia – najnowsze doniesienia*, red. M. Maciąg, K. Maciąg, Lublin 2019, s. 88.

³⁸⁴ J. Kasprzak, *Otoskopia...*, op.cit. s. 65 -71.

³⁸⁵ Ibidem, s. 141-142.

³⁸⁶ Ibidem, s. 143-145.

³⁸⁷ K. Osiak-Krynicka, K. Kagan, op.cit., s. 90-91.

³⁸⁸ Ibidem, s. 91.

³⁸⁹ J. Kasprzak, *Otoskopia...*, op.cit., s. 160.

pod uwagę przede wszystkim wielkość śladu dowodowego i porównawczego oraz wzór maźłowiny usznej.

- 3) Faza kodowania cech – wykonywana przy pomocy specjalnego formularza, w którym wyróżniono 24 pola śladu. Każda z ogólnych cech identyfikacyjnych posiada oznaczenie numeryczne. Kodowanie cech polega zatem na wpisaniu w każdym z 24 pól oznaczeń numerycznych zaobserwowanych tam cech identyfikacyjnych. Pozwala to na uzyskanie zapisu kodowego oznaczonych cech, który następnie porównuje się z tak samo utworzonym zapisem materiału porównawczego.
- 4) Faza metody konturowej – w tej fazie na ślad dowodowy nanoszona jest przeźroczysta folia, na której zaznacza się kontur całego śladu oraz wszystkich widocznych elementów. Następnie taką folię przykłada się do drugiego badanego śladu.
- 5) Faza wyszczególnienia wspólnych cech identyfikacyjnych – polega ona na wyszukiwaniu i zaznaczaniu na badanych śladach ogólnych cech identyfikacyjnych oraz cech indywidualnych. Analizie należy poddać wszystkie 24 pola. Ten etap badań wykonuje się na fotografiach śladów. Przyjmuje się, iż wyznaczenie od 10 do 15 wspólnych cech świadczy o tożsamości śladów.
- 6) Faza analizy wyników oceny statystycznej i dokumentowania badań.³⁹⁰

Otoskopia kryminalistyczna jest dziedziną dynamicznie rozwijającą się. Pomimo, iż w badaniach J. Kasprzaka wskazano, że większość ekspertyz z zakresu otoskopii kryminalistycznej jest wykonywanych w sprawach o kradzież z włamaniem (87,5%)³⁹¹, w sprawach będących przedmiotem badań w niniejszej pracy ani raz nie zabezpieczono śladu maźłowiny usznej, która mogłaby być przedmiotem badań. Być może sytuacja ta wynika z faktu, iż organy procesowe nie skupiają się w swojej pracy na szukaniu „nietypowych” śladów, zwracając raczej uwagę na ślady linii papilarnych, czy odciski obuwia. Niemniej, ekspertyza z zakresu otoskopii kryminalistycznej daje duże możliwości identyfikacji indywidualnej.

---

³⁹⁰ Ibidem, s. 165-175.

³⁹¹ Ibidem, s. 29.

Rozdział 4

Zwalczanie przestępstwa kradzieży z włamaniem

4.1 Organy państwa zaangażowane w zwalczanie kradzieży z włamaniem

Organem państwowym, który w największej mierze jest zaangażowany w zwalczanie zjawiska kradzieży z włamaniem w Polsce jest Policja. Zgodnie z definicją ustawową, jest to umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Podstawowe zadania Policji wskazane są w art. 1 ust. 2 ustawy o Policji. W podpunkcie 3 wskazano, iż jednym z tych zadań jest „inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi”. Z kolei w podpunkcie 4 wskazano, iż do zadań tych należy również „wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców”. Z uwagi na stawiane Policji zadania w jej ramach funkcjonuje kilka form służby. Zostały one wskazane enumeratywnie w art. 4 ust. 1 ustawy o Policji i należą do nich służba:

- 1) kryminalna,
- 2) śledcza,
- 3) spraw wewnętrznych,
- 4) prewencyjna,
- 5) kontrterrorystyczna;
- 6) zwalczania cyberprzestępczości,
- 7) wspomagająca.

Nadto w skład Policji chodzi policja sądowa, Akademia Policji w Szczytnie, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne oraz wyodrębnione oddziały prewencji.

Głównym zadaniem służby kryminalnej jest efektywne zwalczanie przestępczości kryminalnej, gospodarczej i korupcyjnej, a także zarządzanie informacjami o charakterze kryminalnym.³⁹²

---

³⁹² A. Świerczewska-Gąsiorowska [w:] Ł. Czebotar i in., *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 39.

Zadania Policji realizowane są poprzez ich jednostki organizacyjne, w tym Komendę Główną Policji, komendy wojewódzkie, komendy powiatowe (miejskie) oraz komisariaty Policji.

Komendant Główny Policji, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o Policji jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Swoje zadania realizuje on przy pomocy Komendy Głównej Policji, stanowiącej jednostkę organizacyjną Policji. Jej regulamin określony jest Zarządzeniem nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 r., realizuje zadania związane ze zwalczaniem przestępstwa kradzieży z włamaniem w bardzo ograniczonym zakresie. W strukturach Komendy Głównej Policji funkcjonuje Biuro Kryminalne, które z kolei składa się z kierownictwa oraz wydziałów, w tym Wydziału Kryminalnego. Jak wskazano w § 6 ust.3 lit. d) Decyzji nr 5/2023 Dyrektora Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie szczegółowej struktury organizacyjnej i schematu organizacyjnego Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji, podziału zadań między dyrektorem a jego zastępcami oraz katalogu zadań komórek organizacyjnych, Wydział Kryminalny zajmuje się prowadzeniem czynności operacyjno-rozpoznawczych ukierunkowanych na wsparcie procesu wykrywczego w sprawach o najgroźniejsze przestępstwa oraz o zasięgu obejmującym obszar kilku województw, w tym kradzieży z włamaniem i kradzieży powodujących znaczne jednostkowe straty materialne. Fakt, iż Wydział Kryminalny działający w Komendzie Głównej Policji zajmuje się tylko najpoważniejszymi przypadkami kradzieży z włamaniem nie budzi najmniejszego zdziwienia, co wynika ze specyfiki tej jednostki organizacyjnej.

Zadania Policji na poziomie województw, powiatów i gmin realizują komendy wojewódzkie, komendy powiatowe (miejskie) oraz komisariaty Policji. Zgodnie z §14 Zarządzenia nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, w poszczególnych jednostkach Policji możliwe jest organizowanie komórek, które realizują wyspecjalizowane zadania. Dodatkowo, w § 19 zarządzenia wymieniono enumeratywnie jakie nazwy mogą nosić tworzone komórki. I tak w zakresie służby kryminalnej (z wyłączeniem Komendy Głównej Policji, gdzie to Komendant Główny Policji decyduje o nazewnictwie), możliwym jest utworzenie komórki do walki z przestępczością przeciwko mieniu. Każda jednostka organizacyjna Policji posiada swój regulamin, w którym określone są zasady jej funkcjonowania, a także cele i zadania

poszczególnych komórek. Poniżej przywołano przykładowy katalog zadań realizowanych przez wydział do walki z przestępczością przeciwko mieniu, ujęty w § 13 regulaminu Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu z dnia 10 grudnia 2018 r.:

- 1) prowadzenie czynności procesowych w śledztwach i dochodzeniach własnych oraz zleconych przez prokuratury, dotyczących zdarzeń z zakresu przestępczości przeciwko mieniu, fałszerstwom środków płatniczych i zabytkom o wysokim stopniu skomplikowania, wobec zorganizowanych grup przestępczych, lub obejmujących zasięgiem kilka jednostek organizacyjnych Policji,
- 2) organizowanie i stałe rekonstruowanie, a także prowadzenie sieci osobowych źródeł informacji,
- 3) inicjowanie, koordynowanie i prowadzenie działań operacyjno – rozpoznawczych oraz wytyczanie głównych kierunków tych działań w oparciu o analizy zagrożenia przestępczością przeciwko mieniu, w tym przestępczością samochodową, fałszerstwem środków płatniczych i przeciwko zabytkom,
- 4) ukierunkowanie całokształtu pracy dochodzeniowo – śledczej, z zakresu przestępczości przeciwko mieniu i koordynowanie działań prowadzonych przez nadzorowane przez Komendanta jednostki organizacyjne Policji, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach wnioskowanie o koordynację dalszych działań do właściwych wydziałów Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach,
- 5) nadzór ogólny i szczególny oraz kontrola sposobu realizacji prowadzonych spraw operacyjnych i postępowań przygotowawczych z zakresu przestępczości przeciwko mieniu, w tym przestępczości samochodowej przez komórki kryminalne w nadzorowanych przez Komendanta jednostkach organizacyjnych Policji,
- 6) stwarzanie warunków do skutecznego i sprawnego rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości przeciwko mieniu, fałszerstwem środków płatniczych i przeciwko zabytkom, oraz wykrywania sprawców przestępstw w zakresie czynności operacyjno – rozpoznawczych i dochodzeniowo – śledczych,
- 7) wykonywanie czynności dochodzeniowo – śledczych i operacyjno – rozpoznawczych w celu ujawniania i zwalczania przestępczości samochodowej, zwłaszcza kradzieży i kradzieży z włamaniem do samochodów oraz prowadzonych przeciwko zorganizowanym grupom przestępczym, a w pozostałych przypadkach sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem postępowań przygotowawczych i sprawami operacyjnymi oraz w przypadkach koniecznych, udzielanie nadzorowanym przez Komendanta

jednostkom organizacyjnym Policji wsparcia w ściganiu sprawców przestępstw samochodowych i prowadzenie stałej analizy tego zjawiska.

Jednostki organizacyjne Policji wykonują zatem szereg czynności, które mają na celu zwalczanie przestępczości przeciwko mieniu, w tym kradzieży z włamaniem. Prowadzone czynności operacyjno – rozpoznawcze, utrzymywanie sitaki osobowych źródeł informacji, a wreszcie prowadzenie pracy dochodzeniowo – śledczej pozwala nie tylko na wykrywanie i ściganie sprawców kradzieży z włamaniem, ale również na kontrolowanie środowisk przestępczych, co może w rezultacie uniemożliwić popełnienie przestępstwa.

4.2 Podmioty prywatne zajmujące się ochroną nieruchomości

W sektorze prywatny ochroną mienia zajmują się podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia. Z uwagi na specyfikę tej działalności jest ona ściśle reglamentowana ustawą o ochronie osób i mienia z dnia 22 sierpnia 1997 r. (Dz.U. 1997, Nr 114, poz. 740 ze zm.). W ustawie określono m. in. jakie są zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, wskazano wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony a także określono kto sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem ochrony osób i mienia.

W art. 2 ust. 5 u.o.o.m. wskazano definicję legalną ochrony mienia jako działania zapobiegające przestępstwom i wykroczeniom przeciwko mieniu, a także przeciwdziałające powstawaniu szkody wynikającej z tych zdarzeń oraz niedopuszczające do wstępu osób nieuprawnionych na teren chroniony. Z uwagi na fakt, iż działalność gospodarcza polegająca na ochronie mienia jest obszarem, który ma szczególne znaczenie ze względu na ważny interes państwa (jest bowiem realizowana przy użyciu środków, których użycie w niewłaściwy sposób może stanowić realne zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego), jest ona koncesjonowana.³⁹³ Tym samym warunkiem niezbędnym do rozpoczęcia takiej działalności oraz jej prowadzenia jest uzyskanie koncesji. Szczegółowe warunki przyznania koncesji na prowadzenie takiej działalności, odmowy jej udzielenia, zmiany, zawieszenia i cofnięcia są ściśle określone w rozdziale 4 u.o.o.m. Organem koncesyjnym, zgodnie z art. 16 u.o.o.m. jest minister właściwy do spraw wewnętrznych. Przed udzieleniem koncesji organ koncesyjny jest zobligowany do zasięgnięcia opinii właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego

---

³⁹³ R. Kręgulec, P. Pajorski, *Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz*, 2021, LEX/eI, <https://sip-1lex-1pl-15d274sp70022.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587669020/667816/kregulec-rafal-pajorski-pawel-ustawa-o-ochronie-osob-i-mienia-komentarz-wyd-ii?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

Policji. Opinia ta przyjmuje formę postanowienia i przysługuje na nią zażalenie do Komendanta Głównego Policji.³⁹⁴

Podmiot prowadzący działalność gospodarczą polegającą na ochronie mienia posiada szereg zobowiązań, które skatalogowane są w art. 19 ust. 1 u.o.o.m. Należą do nich

- 1) obowiązek powiadomienia organu koncesyjnego o podjęciu, zawieszeniu i trwałym zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej;
- 2) obowiązek prowadzenia i przechowywania dokumentacji dotyczącej:
  - a. pracowników ochrony, w tym umowy o pracę i umowy cywilnoprawne,
  - b. organizacji i wykonywania ochrony przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, w zakresie dobowego wykorzystania stanu osobowego pracowników ochrony, ich wyposażenia i uzbrojenia oraz użytych środków transportu wraz ze szczegółowym opisem wykonywanej ochrony;
- 3) obowiązek zachowania formy pisemnej umów w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej oraz obowiązek przechowywania zawartych umów i dotyczącej ich dokumentacji;
- 4) obowiązek przedstawienia dokumentacji, o której mowa w pkt 2 i 3, na żądanie organu uprawnionego do kontroli;
- 5) obowiązek spełniania w sposób nieprzerwany warunków, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2, jeżeli koncesję uzyskał przedsiębiorca inny niż osoba fizyczna (obowiązek wpisania na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego co najmniej jednej osoby będącej wspólnikiem spółki jawnej lub komandytowej, członkiem organu zarządzającego, prokurentem lub pełnomocnikiem ustanowionym przez przedsiębiorcę do kierowania działalnością określoną w koncesji, oraz obowiązek zapewnienia by pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie były karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe);
- 6) obowiązek sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań ochrony przez pracowników ochrony;

---

³⁹⁴ G. Gozdór, *Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz*, Warszawa 2005, Legalis/el, <https://sip-1legalis-1pl-1lp6svap70029.han.bg.us.edu.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damjzgezdqoboobqxalrrgeztsnjsq2a&refSource=guide1> (dostęp: 06.03.2024).

- 7) obowiązek weryfikowania karalności pracowników ochrony, a w przypadku przedsiębiorcy innego niż osoba fizyczna, dodatkowo pozostałych osób uprawnionych do reprezentacji przedsiębiorcy.

Szczegółowe zasady dotyczące prowadzenia dokumentacji wskazanej powyżej określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie dokumentowania działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia (Dz.U. poz. 1739). Warto tu jedynie zaznaczyć, iż w skład tejże dokumentacji wchodzi: wykaz pracowników ochrony, a także w zakresie zawieranych i realizowanych umów: rejestr zawartych umów i księgę realizacji umowy, wraz z ewidencją notatek dotyczących użycia lub wykorzystania przez pracowników ochrony środka przymusu bezpośredniego i broni palnej, sporządzonych w trakcie realizacji tej umowy, a w zakresie organizacji i wykonywania ochrony przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne: dziennik zmiany i książka transportów wartości pieniężnych.

Ponadto podmiot prowadzący działalność gospodarczą polegającą na ochronie osób i mienia ma obowiązek jednolitego oznaczenia swoich pracowników w sposób umożliwiający ich identyfikację oraz identyfikację podmiotu zatrudniającego, a także wystawienia pracownikowi legitymacji służbowej (art. 20 u.o.o.m.). Ubiór pracowników ochrony musi się zdecydowanie różnić od umundurowania służb publicznych.

Co równie istotne, na podstawie art. 21a ust. 1 u.o.o.m. przedsiębiorca zajmujący się ochroną osób i mienia ma obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z ochroną osób i mienia. Szczegółowy zakres ubezpieczenia został określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie usług ochrony osób i mienia (Dz.U. poz. 1550). Jak podkreśla się w piśmiennictwie obowiązek ten stanowi gwarancję dla klientów firm ochroniarskich pokrycia szkód, powstałych w związku z nieprawidłowym funkcjonowaniem ochrony.³⁹⁵

Ustawa o ochronie osób i mienia w sposób szczegółowy reguluje również kwestię kwalifikacji wymaganych od pracowników ochrony. W tym miejscu warto przywołać definicję legalną pracownika ochrony z art. 2 ust. 5 u.o.o.m. Pracownikiem ochrony nazywa się osobę wpisaną na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych

---

³⁹⁵ R. Kręgulec, P. Pajorski, *Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz*, 2021, LEX/el, <https://sip-1lex-1pl-15d274sp70022.han.bg.us.edu.pl/#/commentary/587669042/667841/kregulec-rafal-pajorski-pawel-ustawa-o-ochronie-osob-i-mienia-komentarz-wyd-ii?cm=URELATIONS> (dostęp: 06.03.2024).

pracowników zabezpieczenia technicznego, i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, lub osobę wykonującą zadania ochrony, w zakresie niewymagającym wpisu na te listy, na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia. Z powyższej definicji wynika wprost, iż istnieją niejako dwa rodzaje pracowników ochrony: pierwszy – osoby wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, oraz drugi – osoby wykonujące zadania ochrony, w zakresie niewymagającym wpisu na te listy. W przypadku drugiej kategorii pracowników ochrony może nim zostać osoba pełnoletnia, nieskazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne. By zostać pracownikiem ochrony wpisanym na listę kwalifikowanych pracowników ochrony, konieczne jest spełnienie większej liczby wymogów. Większe obwarowania łączą się oczywiście z większymi uprawnieniami. I tak, zgodnie z treścią art. 26 ust 3 u.o.o.m., na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej może zostać wpisana osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 2) ukończyła 21 lat;
- 3) ukończyła co najmniej gimnazjum lub ośmioletnią szkołę podstawową;
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- 6) posiada nienaganną opinię wydaną przez właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, sporządzoną na podstawie aktualnie posiadanych przez Policję informacji albo - w przypadku obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz obywatela polskiego zamieszkałego na terenie tych państw - przez organ odpowiedniego szczebla i kompetencji tych państw, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby;

- 7) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do wykonywania zadań, stwierdzoną orzeczeniami lekarskim i psychologicznym, których ważność nie upłynęła;
- 8) posiada przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie wyszkolenia strzeleckiego, samoobrony, technik interwencyjnych oraz znajomość przepisów prawa związanych z wykonywaniem ochrony osób i mienia.

Nadto na listę tą wpisuje się również osobę, której uznano kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika ochrony fizycznej na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1646).

Wpis na listę dokonywany jest przez właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji, na wniosek osoby ubiegającej się o dokonanie wpisu (art. 29 ust. 1 u.o.o.m.). Przepisy u.o.o.m. określają szczegółowo postępowanie w przedmiocie dokonania wpisu, a także skreślenia z listy. Co istotne, osoby wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony podlegają badaniom lekarskim co 3 lata lub częściej, w przypadkach wskazanych w ustawie (art. 32 u.o.o.m.).

Osoby wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony posiadają o wiele większe uprawnienia niż „zwykli” pracownicy ochrony. Katalog ten jest niezwykle rozbudowany i ściśle określony przepisami ustawy. Czynności, do których wykonywania niezbędne jest posiadanie wpisu na listę zostały wskazane enumeratywnie przez ustawodawcę w art. 26 u.o.o.m. Najważniejszą wydaje się jednakże możliwość korzystania przez kwalifikowanych pracowników ochrony środków przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej (techniki transportowe, obrony i obezwładniania), kajdanek, pałki służbowej, psa służbowego, ręcznych miotaczy gazu lub paralizatorów. Środki przymusu mogą zostać użyte zarówno w terenie chronionym (podczas obrony koniecznej własnej lub chronionej osoby, zamachu na ważne obiekty i urządzenia, próby niszczenia mienia, a także pościgu i próbie ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby, oraz obezwładnienia podczas stawiania oporu) a także poza tym terenem (w celu zapewnienia bezpieczeństwa konwoju).

Podczas wykonywania swoich obowiązków, każdy pracownik ochrony obowiązany jest posiadać przy sobie legitymację, a także okazać ją na żądanie osoby, wobec której wykonuje on czynności oraz wykonywać polecenia osób działających w imieniu instytucji państwowych lub samorządowych wydane na podstawie przepisów prawa (art. 38a u.o.o.m.). Kwalifikowany pracownik ochrony musi ponadto co 5 lat przejść kurs doskonalący umiejętności i uzyskać zaświadczenie (art. 38b u.o.o.m.).

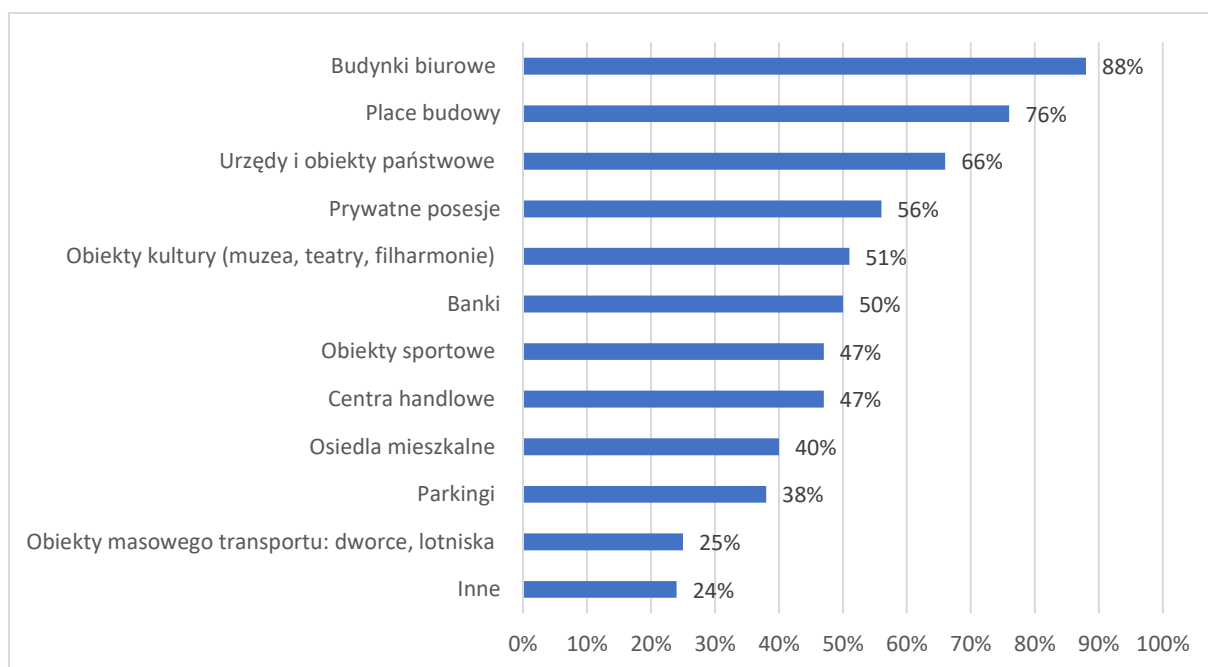
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, nie prowadzi bazy danych podmiotów posiadających koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia. W odpowiedzi na pytanie zadane Departamentowi Zezwoleń i Koncesji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji uzyskano informację, iż Departament ów prowadzi roboczy wykaz przedsiębiorców posiadających koncesję na wykonywanie usług w omawianym zakresie. Na dzień 6 marca 2024 r. koncesję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji uprawniającą do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia posiada 5374 przedsiębiorców.³⁹⁶

Istotnym źródłem wiedzy na temat stanu branży ochroniarskiej w Polsce jest raport 2022/2023 opracowany przez Polski Związek Pracodawców Ochrona³⁹⁷. W raporcie tym dokonano analizy obecnej kondycji branży, a także stojących przed nią wyzwań. Jak wynika z przeprowadzonych badań 34 % firm funkcjonujących na polskim rynku można zaliczyć do dużych, zatrudniających ponad 250 osób, 31 % firm zatrudnia od 50 do 249 osób, 29 % to firmy małe, w których jest zatrudnionych od 10 do 49 osób. Zaledwie 6% firm to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające poniżej 10 osób. Aż 65 % przebadanych podmiotów zajmujących się ochroną osób i mienia istnieje na rynku już ponad 15 lat. Kolejno 12 % firm ochroniarskich działa od 10 do 15 lat, 16 %, od 5 do 10 lat, a 7 % z nich krócej niż 5 lat. Z perspektywy niniejszego opracowania bardzo ciekawie prezentują się dane dotyczące klienteli firm ochroniarskich. Zostały one zaprezentowane w poniższym wykresie.

---

³⁹⁶ Informację uzyskano po zwróceniu się za pośrednictwem wiadomości e – mail do Departamentu Zezwoleń i Koncesji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Odpowiedzi udzielono w dniu 6 marca 2024 r., pismo DZiK-II.6610.249.2024.DŚ.

³⁹⁷ https://pzpochrona.pl/wp-content/uploads/pzpo_raport.pdf(dostęp: 06.03.2024). .

Wykres 13. Klienci firm ochroniarskich w Polsce w 2022 r. (Opracowanie własne, na podstawie Raportu Polskiego Związku Pracowników Ochrony „Branża bezpieczeństwa w Polsce, Szanse, zagrożenia, kierunki rozwoju”, 2022/2023)

Z powyższego wykresu wynika, iż w zdecydowanej większości klientami firm ochroniarskich w Polsce są podmioty biznesowe. Aż 88% przebadanych przedsiębiorców działających w opisywanym sektorze zadeklarowało, iż zajmują się ochronianiem budynków biurowych. Kolejnymi, najczęściej ochranianymi obiektami okazały się być place budowy oraz urzędy i obiekty państwowe. 56 % przebadanych firm wskazało, iż wśród ochranianych przez nich miejsc należą posesje prywatne. Wśród rzadziej chronionych obiektów wskazano obiekty kultury, banki, obiekty sportowe, centra handlowe, osiedla mieszkalne, parkingi i obiekty masowego transportu. W kategorii inne wskazano: zakłady i obiekty przemysłowe, firmy transportowe, przedsiębiorstwa, imprezy masowe i plenerowe, wyższe uczelnie, firmy usługowe, szpitale, monitorowanie osób starszych (zgłoszenia telefoniczne), centra logistyczne, infrastruktura krytyczna.

4.3 Formy ochrony mienia

W art. 3 u.o.o.m. wskazuje się, iż ochrona osób i mienia realizowana jest w formie bezpośredniej ochrony fizycznej (stałej lub doraźnej, polegającej na stałym dozorcze sygnałów przesyłanych, gromadzonych i przetwarzanych w elektronicznych urządzeniach i systemach alarmowych oraz polegającej na konwojowaniu m. in. wartości pieniężnych czy przedmiotów wartościowych) oraz zabezpieczenia technicznego.

Stała bezpośrednia ochrona fizyczna polega na oddelegowaniu pracowników ochrony do nieprzerwanego zabezpieczenia miejsca objętego ochroną. Głównym celem pracowników ochrony jest ewentualne powstrzymanie osób usiłujących dokonać kradzieży mienia oraz wszczęcie interwencji i zawiadomienie o takim fakcie organów ścigania. W trakcie wykonywania czynności, pracownicy ochrony powinni regularnie patrolować chroniony obszar i zwracać uwagę na wszystkie niepokojące sygnały mogące świadczyć o obecności na zabezpieczonym terenie osób postronnych. Ochrona doraźna polega z kolei na zabezpieczeniu mienia jedynie w konkretnych sytuacjach. Najczęściej ogranicza się ona do przyjazdu patrolu interwencyjnego zawiadomionego alarmem.

Zabezpieczenie techniczne polega na montażu, eksploatacji, konserwacji i naprawach urządzeń i systemów alarmowych, sygnalizujących zagrożenie chronionych osób i mienia, a także środków mechanicznego zabezpieczenia. M. Szustakowski i W. Ciurapiński dokonali podziału systemów zabezpieczeń technicznych na:

- 1) systemy zabezpieczenia mienia i obiektów;
- 2) systemy zabezpieczeń budowlanych;
- 3) systemy zabezpieczenia infrastruktury krytycznej;
- 4) systemy zabezpieczeń mechanicznych;
- 5) systemy zabezpieczenia życia.³⁹⁸

Z uwagi na tematykę niniejszego opracowania interesującym zagadnieniem są systemy zabezpieczenia mienia i obiektów. Wśród nich autorzy rozróżnili:

- 1) systemy sygnalizacji włamania i napadu;
- 2) systemy kontroli dostępu;
- 3) systemy telewizji dozorowej;

---

³⁹⁸ M. Szustakowski, W. Ciurapiński, *Techniczne systemy zabezpieczenia mienia i infrastruktury krytycznej*, materiały nierecenzowane IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej Zarządzanie Kryzysowe, Olsztyn 2008, s. 3, <https://www.uwm.edu.pl/mkzk/index.php?p=articles> (dostęp: 06.03.2024).

- 4) systemy ochrony peryferyjnej;
- 5) systemy monitoringu i interwencji fizycznej.³⁹⁹

Ad. 1) System sygnalizacji napadu i włamania składa się z kilku elementów, które mają funkcje wykrywcze, sygnalizacyjne i wykonawcze. Cały system sprzężony jest centralą. Rodzaj wykorzystywanych w budowie systemu elementów jest sprawą indywidualną. Odpowiednie zaprojektowanie instalacji to zadanie podmiotów zajmujących się ochroną mienia. Najpopularniejsze elementy systemu sygnalizacji napadu i włamania to:

- aktywna czujka podczerwieni – jej zadaniem jest stworzenie bariery promieni podczerwonych, których naruszenie powoduje alarm. Czujki te są najczęściej instalowane na zewnątrz budynków.
- Czujka MW mikrofalowa – pozwala na wykrycie ruchu przy pomocy fali mikrofalowych, odbijających się od przemieszczającego się obiektu. W przeciwieństwie do czujek podczerwieni jest ona odporna na zmiany promieniowania cieplnego.
- Kontaktron (czujka otwarcia, czujka magnetyczna) – jest instalowana na oknach lub drzwiach. Ich otwarcie powoduje uruchomienie alarmu.
- Czujka stłuczenia i czujka wibracyjna – reagują one na dźwięk, np. wybijanego okna, lub wibracje (np. podczas uderzenia w ścianę narzędziem).
- Czujka PIR (Czujka ruchu na podczerwień, Pasywna czujka podczerwieni) – pozwala na wykrycie ruchu, dzięki zaobserwowaniu zmiany promieniowania cieplnego w obszarze jej działania. Wykrywa ona wszystkie zmiany promieniowania cieplnego, dlatego celem wyeliminowania jej włączania spowodowanego ruchem np. zwierząt najczęściej posiada ona system rozpoznawania.
- Czujka dualna – łączy w sobie dwa różne rodzaje detektorów. Najczęściej czujki podczerwieni i mikrofalowe.
- Przycisk napadowy – którego uruchomienie powoduje natychmiastowe włączenie alarmu.
- Sygnalizator – istnieje dwa rodzaje tego urządzenia: akustyczny i akustyczno – optyczny (który poza emitowaniem dźwięku, emituje również sygnały świetlne)
- Klawiatura zdalna (manipulator) – służy do obsługi centrali.

---

³⁹⁹ Ibidem, s. 3.

- Moduły funkcyjne (monitorujące i sterujące) – pozwalające na monitorowanie i zdalne sterowanie systemami wykonawczymi (takimi jak drzwi, bramy, rolety antywłamaniowe etc.).⁴⁰⁰

Ad. 2) Systemy kontroli dostępu to systemy pozwalające na zarządzanie drzwiami w budynku. Dzięki zainstalowaniu systemu kontroli dostępu, osoby nieuprawnione nie są w stanie otworzyć drzwi, bramek czy barierek wchodzących w sieć zabezpieczeń. Otwarcie zabezpieczonych drzwi jest możliwe wyłącznie dzięki posiadanym poświadczeniom, które mogą przybrać formę karty zbliżeniowej RFID, kodu PIN, odcisku palca czy nawet specjalnej aplikacji na smartphonie.⁴⁰¹

Ad. 3) Systemy telewizji dozorowej, zwane też CCTV (ang. Close Circuit Television, czyli telewizja w zamkniętym obiegu). Jest to system kamer oraz rejestratora z dyskiem twardym, dzięki któremu rejestrowany obraz może zostać zapisany, a następnie przejrany w dowolnym momencie.⁴⁰² Monitoring ten jest instalowany najczęściej w obiektach użyteczności publicznej, centrach handlowych, a obecnie coraz częściej na posesjach prywatnych. Nie tylko pozwala na ewentualne zarejestrowanie kradzieży, ale ma też działanie odstrasżające potencjalnych złodziei. Obecnie na rynku odstępnych jest wiele wariantów monitoringu CCTV, taki jak systemy obserwacyjne, detekcyjne (uruchamiające się w przypadku wykrycia ruchu w polu widzenia kamer), czy inteligentne (analizujące zmianę scenerii w polu widzenia kamery).

Ad. 4) Systemy ochrony peryferyjnej. Strefa peryferyjna to obszar przylegający do obiektu chronionego. Zabezpieczenie tego obszaru może się odbywać m. in. poprzez zastosowanie technik laserowych, umożliwiających detekcje intruza.⁴⁰³

Ad. 5) Systemy monitoringu i interwencji fizycznej. System ten stanowi połączenie monitoringu wizyjnego z doraźną ochroną bezpośrednią. Po wykryciu przez kamery monitoringu intruza, zawiadamiana jest grupa interwencyjna, która ma za zadanie przybyć do chronionego miejsca i ująć osobę postronną, a następnie wezwać organy ścigania.

Rynek ochrony mienia jest niezwykle obszerny, a same środki techniczne cały czas są rozwijane i doskonalone. Analiza ofert kilku największych firm ochroniarskich w Polsce ukazuje niezwykle szeroki asortyment urządzeń służących do ochrony mienia. Co istotne, każdy system alarmowy musi spełniać odpowiednie normy. Instalacja systemu alarmowego

---

⁴⁰⁰ <https://systemyflortech.pl/system-sygnalizacji-wlamania-i-napadu-sswin/> (dostęp: 06.03.2024).

⁴⁰¹ <https://www.novet.eu/artykuly-i-porady/porady/kontrola-dostepu-access-control-czym-jest-i-jak-dziala> (dostęp: 06.03.2024).

⁴⁰² <https://solidgroup.pl/cctv.html> (dostęp: 06.03.2024).

⁴⁰³ <https://www.weber-systems.pl/show.php/2/1/11/0> (dostęp: 06.03.2024).

i jego prawidłowego działania oraz konserwacji spoczywa na wykwalifikowanych pracownikach technicznych.

CZEŚĆ EMPIRYCZNA

Rozdział 5

Metodologia badań aktowych

5.1 Ogólne i szczegółowe pytania badawcze

Celem niniejszej pracy jest przeanalizowanie kryminalistycznego charakteru kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Do rozwiązania problemu badawczego niezbędnym jest udzielenie odpowiedzi na cztery ogólne pytania badawcze, przytoczone we wstępie. W celu uszczegółowienia analizy skonstruowano szczegółowe pytania badawcze. Odpowiedzi na te pytania znajdują się w dalszej części niniejszej pracy. Analizie zostaną poddane wszystkie elementy składające się na sposób działania sprawcy, a zatem zarówno obierana przezeń taktyka jak i technika obejścia zabezpieczeń nieruchomości. Pozwoli to na zlokalizowanie „słabych punktów” stosowanych zabezpieczeń, co z kolei w rezultacie może poprowadzić do zaproponowania zmian, które zwiększą bezpieczeństwo nieruchomości. Badaniami objęto ponadto sylwetkę samego sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości w celu ustalenia kim jest oraz jakie pobudki nim kierują. Za cel badania postawiono również stworzenie katalogu czynności wykonywanych przez organy postępowania przygotowawczego. Analiza sposobu działania tych organów pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy działają one w sposób sprawny, a także czy można zaobserwować pewien schemat podejmowanych czynności, w odniesieniu do podejrzenia popełnienia kradzieży z włamaniem. Holistyczne podejście do tematyki kradzieży z włamaniem do nieruchomości pozwoli na kompleksowe przeanalizowanie tego zjawiska pod kątem kryminalistycznym.

Szczegółowe pytania badawcze stanowią rozwinięcie ogólnych pytań badawczych i tak też zostaną przedstawione poniżej.

1. Jakie czynności kryminalistyczno – procesowe oraz czynności operacyjno – rozpoznawcze są przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości?
  - 1.1. W jaki sposób organy ścigania wchodzi w posiadanie informacji o popełnieniu przestępstwa?
  - 1.2. W jaki sposób ustala się sprawcę?
  - 1.3. W jaki sposób ujmuje się sprawcę?

- 1.4. Ile czynności procesowych oraz operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzono w poszczególnych badanych sprawach?
  - 1.5. Jakie czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadza się w miejscu dokonania czynu?
  - 1.6. Jakie czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadza się w miejscu dokonania czynu?
  - 1.7. Jakie ślady zabezpiecza się w miejscu dokonania czynu?
  - 1.8. Jakie czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadza się w miejscu zamieszkania sprawcy?
  - 1.9. Jakie czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadza się w miejscu zamieszkania sprawcy?
  - 1.10. Jakie ślady zabezpiecza się w miejscu zamieszkania sprawcy?
  - 1.11. Jakie czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadza się w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów?
  - 1.12. Jakie czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadza się w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów?
  - 1.13. Jakie ślady zabezpiecza się w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów?
  - 1.14. Jakie inne czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzają organy prowadzące postępowanie przygotowawcze?
  - 1.15. Jakie inne czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzają organy prowadzące postępowanie przygotowawcze?
  - 1.16. Czy w sprawie dopuszcza się dowód z opinii biegłego?
    - 1.16.1. W ilu sprawach powołano dowód z opinii biegłych?
    - 1.16.2. Jakie rodzaje opinii są dopuszczane w sprawie?
    - 1.16.3. Jaki organ powołuje biegłego?
    - 1.16.4. Jaki podmiot sporządza opinię w sprawie?
    - 1.16.5. Jaki jest czas sporządzenia opinii w sprawie?
    - 1.16.6. Jaka jest forma sporządzenia opinii w sprawie?
    - 1.16.7. Czy sporządza się opinię uzupełniającą?
    - 1.16.8. Jakie pytania stawia się biegłym?
2. Jakie są taktyczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
    - 2.1. Czy i jakie czynności sprawca podejmuje w celu przygotowania się do popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości?

- 2.2. W jakiej porze dnia dokonuje się kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
  - 2.3. W jakim dniu tygodnia dokonuje się kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
  - 2.4. W jakim miesiącu dokonuje się kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
  - 2.5. W jakiej porze roku dokonuje się kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
  - 2.6. Do jakiego obiektu dokonuje się włamania?
  - 2.7. Jakie jest umiejscowienie obiektu, do którego dokonuje się włamania?
  - 2.8. Czym kieruje się sprawca wybierając miejsce, do którego dokonuje włamania?
  - 2.9. W jaki sposób sprawca dostaje się na miejsce przestępstwa?
  - 2.10. W jaki sposób sprawca oddala się z miejsca przestępstwa?
  - 2.11. Czy sprawca planuje alternatywne drogi ucieczki z miejsca przestępstwa?
  - 2.12. Czy sprawca działa na zlecenie?
  - 2.13. Na czyje zlecenie działa sprawca?
  - 2.14. Ilu jest sprawców?
  - 2.15. W jakich relacjach ze sobą pozostają sprawcy?
  - 2.16. Jaki jest podział ról sprawców w grupie?
3. Jakie są techniczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
    - 3.1. Jakie zabezpieczenia główne stosuje się w miejscu włamania?
    - 3.2. Jakie zabezpieczenia dodatkowe stosuje się w miejscu włamania?
    - 3.3. W jaki sposób sprawca przełamuje zabezpieczenia główne?
    - 3.4. W jaki sposób sprawca przełamuje zabezpieczenia dodatkowe?
    - 3.5. Jakich narzędzi sprawca używa do popełnienia przestępstwa?
    - 3.6. W jaki sposób sprawca wchodzi w posiadanie narzędzi, których użył do popełnienia przestępstwa?
    - 3.7. W jaki sposób sprawca postępuje z narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego po dokonaniu czynu?
    - 3.8. Jakie przedmioty są skradzione z miejsca przestępstwa?
    - 3.9. Jaka jest wartość skradzionych przedmiotów?
    - 3.10. Czy skradzione rzeczy są odzyskiwane?
    - 3.11. W jaki sposób sprawca transportuje skradzione przedmioty?
    - 3.12. Gdzie sprawca ukrywa skradzione przedmioty?
    - 3.13. W jaki sposób sprawca postępuje lub zamierza postąpić ze skradzionymi przedmiotami?

- 3.14. Kim jest pokrzywdzony?
  - 3.15. Czy sprawca zna osobę pokrzywdzoną?
  - 3.16. Jaki jest charakter znajomości z pokrzywdzonym?
  - 3.17. Gdzie znajduje się osoba pokrzywdzona w trakcie włamania?
4. Kim jest sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości?
- 4.1. Jakie są cechy osobopoznawcze sprawcy?
    - 4.1.1. Jaka jest płeć sprawcy?
    - 4.1.2. Jaki jest wiek sprawcy?
    - 4.1.3. Jakie jest obywatelstwo sprawcy?
    - 4.1.4. Jakie jest miejsce zamieszkania sprawcy?
    - 4.1.5. Jaki jest stan cywilny sprawcy?
    - 4.1.6. Czy sprawca posiada dzieci?
    - 4.1.7. Jakie jest wykształcenie sprawcy?
    - 4.1.8. Czy sprawca posiada zawód wyuczony?
    - 4.1.9. Czy sprawca wykonuje pracę zarobkową?
    - 4.1.10. Jakie jest źródło utrzymania sprawcy?
    - 4.1.11. Jaki jest dochód sprawcy?
    - 4.1.12. Jaki jest stan zdrowia sprawcy?
    - 4.1.13. Czy sprawca posiada uzależnienia?
  - 4.2. Jaka jest motywacja sprawcy?
  - 4.3. Czy sprawca działa w warunkach powrotu do przestępstwa?

5.2 Dobór próby badawczej

W celu uzyskania odpowiedzi na powyżej wskazane pytania badawcze przeprowadzono badania aktowe spraw karnych w przedmiocie kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Zakres terytorialny badań objął sądy rejonowe znajdujące się w dawnym obszarze działania Sądu Okręgowego w Katowicach, obecnie Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Okręgowego w Sosnowcu. Badaniami objęto sprawy prowadzone przez:

- Sąd Rejonowy w Będzinie,
- Sąd Rejonowy w Bytomiu,
- Sąd Rejonowy w Chorzowie,
- Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej,
- Sąd Rejonowy w Jaworznie,
- Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach,
- Sąd Rejonowy w Mikołowie,
- Sąd Rejonowy w Mysłowicach,
- Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich,
- Sąd Rejonowy w Tychach,
- Sąd Rejonowy w Zawierciu.

Prezesi Sądu Rejonowego w Sosnowcu oraz Sądu Rejonowego w Pszczynie nie wyrazili zgody na przeprowadzenie badań aktowych, z kolei zrezygnowano z przeprowadzenia badań w Sadzie Rejonowym Katowice – Zachód w Katowicach, uzasadniając to tożsamością terytorialną z Sądem Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach.

Wybór sądów znajdujących się we właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Okręgowego w Sosnowcu podyktowany był kilkoma warunkami. Po pierwsze, duże znaczenie miała liczba ludności. Jak wynika z opracowania „Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 30 czerwca”, opublikowanego w dniu 16 października 2023 r., przez Główny Urząd Statystyczny, województwo śląskie w dniu 30 czerwca 2023 r. zamieszkiwało 4.333.066 osób⁴⁰⁴. Jednocześnie czyni to województwo śląskie drugim (po mazowieckim) najliczniej zaludnionym województwem w Polsce. Jednocześnie, jest to najgęściej zaludnione województwo w Polsce. W opracowaniu Głównego Urzędu Statystycznego „Powierzchnia i ludność w przekroju

---

⁴⁰⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-ludnosc-i-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stan-w-dniu-30-czerwca,6,35.html> (dostęp: 06.03.2024).

terytorialnym w 2023 r.”, opublikowanym w dniu 20 lipca 2023 r., wskazano, iż na 1 km² przypada 352 osoby. W tym miejscu warto podkreślić dysproporcję w stosunku do drugiego z najgęściej zaludnionych województw w Polsce – małopolskiego, gdzie wartość ta wynosi 226 osób na km²⁴⁰⁵.

Drugim czynnikiem decydującym o wyborze obszaru terytorialnego badań jest częstotliwość występowania przestępstwa kradzieży z włamaniem. Na podstawie najnowszych dostępnych statystyk opracowanych przez Policję ustalono, iż w 2021 r. najwięcej przestępstw kradzieży z włamaniem stwierdzono oraz wykryto w województwie śląskim. Dane statystyczne opracowano w poniższej tabeli.

Jednostka podziału administracyjnego	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
teren działania KWP z/s w Radomiu	3 572	1 949	53,80
woj. dolnośląskie	9 845	4 533	45,10
woj. kujawsko-pomorskie	3 472	2 115	59,40
woj. lubelskie	2 138	1 477	67,70
woj. lubuskie	2 366	987	40,80
woj. łódzkie	5 319	2 596	47,40
woj. małopolskie	3 838	2 200	55,60
woj. mazowieckie (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)	9 969	4 069	39,90
woj. opolskie	1 989	1 006	49,50
woj. podkarpackie	1 424	771	52,70
woj. podlaskie	1 488	880	58,10
woj. pomorskie	6 613	3 151	46,90
woj. śląskie	10 370	6 058	57,30
woj. świętokrzyskie	2 002	1 425	70,20
woj. warmińsko-mazurskie	2 623	1 446	53,60
woj. wielkopolskie	4 506	2 522	55,20
woj. zachodniopomorskie	3 663	1 918	51,40

Tabela 1. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w 2021 r. w poszczególnych województwach w Polsce (opracowanie własne na podstawie statystyk Policji

⁴⁰⁵ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html> (dostęp: 06.03.2024).

<https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-kryminalne/7-wybranych-kategorii-p/kradziez-z-wlamaniem/121941,Kradziez-z-wlamaniem.html>) (dostęp: 06.03.2024)

Co więcej, biorąc po uwagę okres czasowy przeprowadzonych badań (lata 2018-2023), województwo śląskie niezmiennie znajdowało się w czołówce województw w których stwierdzono najwięcej przestępstw kradzieży z włamaniem. Jednocześnie było to województwo z największą wykrywalnością tych przestępstw. Dane dotyczące trzech województw z największą liczbą stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem oraz ich wykrywalności w latach 2021-2018 (najnowsze dostępne statystyki Policji) przedstawiono w tabeli poniżej.

Jednostka podziału administracyjnego	Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
woj. dolnośląskie	2018	10016	4016	39,3
woj. dolnośląskie	2019	10225	4326	41,8
woj. dolnośląskie	2020	11 096	5 001	44,40
woj. dolnośląskie	2021	9845	4533	45,1
woj. śląskie	2018	9280	5161	53,5
woj. śląskie	2019	9370	4925	51,5
woj. śląskie	2020	10 903	6 446	57,80
woj. śląskie	2021	10 370	6 058	57,30
woj. mazowieckie (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)	2018	9032	2550	27,5
woj. mazowieckie (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)	2019	9560	3192	32,7
woj. mazowieckie (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)	2020	9753	3736	37,6
woj. mazowieckie (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)	2021	9969	4069	39,9

Tabela 2. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w latach 2021- 2018 w województwie dolnośląskim, śląskim oraz mazowieckim (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa) (opracowanie własne na podstawie statystyk Policji <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-kryminalne/7-wybranych-kategorii-p/kradziez-z-wlamaniem/121941,Kradziez-z-wlamaniem.html>) (dostęp: 06.03.2024)

Ostatnim czynnikiem decydującym o wyborze obszaru terytorialnego badań było duże zróżnicowanie występujących tam terenów. Poniższe informacje dotyczące stanu zaludnienia poszczególnych jednostek administracyjnych zostały sporządzone na podstawie opracowania Głównego Urzędu Statystycznego „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2023 roku”, opublikowanego w dniu 20 lipca 2023 r. i dotyczą stanu na dzień 1 stycznia 2023 r.⁴⁰⁶

W obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Katowicach i Sądu Okręgowego w Sosnowcu znajduje się aż 6 miast w których liczba ludności w dniu 1 stycznia 2023 r. przewyższała 100.000 osób (Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Sosnowiec, Tychy). Są to tereny silnie zurbanizowane, ze ścisłą zabudową miejską. Jednocześnie we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach znajdują się również miasta Bieruń (18.966 mieszkańców) i Łędziny (16.466 mieszkańców) oraz gminy wiejskie: Bojszowy (8.431 mieszkańców) i Kobiór (5.126 mieszkańców), zaś we właściwości Sądu Rejonowego w Chorzowie również miasto na prawach powiatu Świętochłowice (45.795 mieszkańców). We właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej, oprócz tego miasta znajduje się również miasto Sławków (6.879 mieszkańców). Obszar właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Jaworznie obejmuje miasto na prawach powiatu Jaworzno (87.552 mieszkańców). Podobna sytuacja zachodzi w Sądzie Rejonowym w Siemianowicach Śląskich, obejmującym swoją właściwością miejscową miasto na prawach powiatu Siemianowice Śląskie (63.892 mieszkańców). Właściwość miejscowa Sądu Rejonowego w Będzinie do dnia 30 września 2023 r. (kiedy to utworzony został Sąd Rejonowy w Czeladzi), obejmowała miasto Będzin (54.322 mieszkańców), Czeladź (30.165 mieszkańców) i Wojkowice (8.543 mieszkańców) oraz gminy wiejskie: Bobrowniki (12.489 mieszkańców) i Psary (12.342 mieszkańców). We właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Mikołowie znajdują się zarówno miasto Mikołów (41.327 mieszkańców), miasto Orzesze (21.824 mieszkańców) oraz miasto Łaziska Górne (21.274 mieszkańców), jak i gminy wiejskie Ornontowice (6.179 mieszkańców) i Wiry (8.998 mieszkańców). Podobna sytuacja zachodzi we właściwości miejscowej Sadu Rejonowego w Mysłowicach. Obejmuje on swoim zasięgiem zarówno miasto na prawach powiatu Mysłowice (71.643), jak i miasto Imielin (9.411 mieszkańców) i gminę wiejską Chełm Śląski (6.294 mieszkańców). Ostatnim sądem uwzględnionym w badaniach aktowych był Sąd Rejonowy w Zawierciu, obejmujący swoją właściwością miejscową miasto Poręba (8.179 mieszkańców) i Zawiercie (46.727 mieszkańców), gminy miejsko – wiejskie: Łazy (15.626 mieszkańców), Ogrodzieniec (8.893 mieszkańców), Pilica (8.101 mieszkańców),

---

⁴⁰⁶ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html> (dostęp: 06.03.2024).

Siewierz (12.746 mieszkańców) oraz gminy wiejskie: Mierzęcice (7.943 mieszkańców) i Żarnowiec (4.458 mieszkańców).

Z wyżej przytoczonych danych wynika, iż badania zostały objęte zarówno miasta na prawach powiatu, w których zamieszkuje ponad 100.00 osób, mniejsze miasta na prawach powiatu, a także gminy miejskie, miejsko – wiejskie i wiejskie. Wybrany obszar terytorialny badań pozwalał na zbadanie interesującego zjawiska w odmiennych środowiskach, w miejscach o zróżnicowanym poziomie urbanizacji i zagęszczeniu ludności. Na podstawie badań ustalono, że większość przestępstw kradzieży z włamaniem ma miejsce w miastach na prawach powiatu oraz gminach miejskich. Jednakże zanotowano również takie zdarzenia zarówno w gminach miejsko – wiejskich i gminach wiejskich.

Równie istotną kwestią jest dobór próby badawczej pod względem okresu czasowego. I tak, badaniami zostały objęte akta spraw sądowych, w których doszło do popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem w latach 2018 – 2022. Wybór wyżej wskazanego przedziału czasowego podyktowany jest faktem, że w 2018 r. odnotowano wzrost liczby stwierdzonych kradzieży z włamaniem w Polsce. Na podstawie statystyk Policji ustalono, że w okresie od 1999 r. do 2017 r. odnotowano tendencję spadkową liczby stwierdzonych kradzieży z włamaniem. Trend ten uległ odwróceniu właśnie w roku 2018 r. w latach 2018 – 2020 nastąpił wzrost liczby stwierdzonych kradzieży z włamaniem. Co prawda w 2021 r. po raz kolejny odnotowano spadek liczby stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem, jednakże różnica ta wyniosła zaledwie 877 przypadków, zatem ciężko na chwilę obecną stwierdzić, że trend wzrostowy się odwrócił. Wyżej opisywane dane ujęto w tabeli poniżej.

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	71 625	37 154	50,80
2020	72 502	35 215	47,60
2019	69 253	31 379	44,40
2018	66 510	28 043	41,10
2017	65 514	24 746	36,50
2016	77 190	27 535	34,50
2015	91 328	30 256	31,60
2014	102 817	35 282	32,70
2013	118 420	40 205	32,50
2012	127 691	45 284	33,90

2011	135 611	46 868	33,10
2010	140 085	46 107	31,60
2009	135 383	39 966	28,60
2008	124 066	36 945	28,60
2007	141 606	39 612	27,00
2006	173 762	44 812	24,90
2005	221 020	50 898	22,40
2004	266 591	57 817	21,10
2003	294 654	60 747	20,20
2002	304 625	66 679	21,50
2001	325 696	74 017	22,30
2000	364 786	86 357	23,30
1999	369 235	87 886	23,50

Tabela 3. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w latach 1999 – 2021 w Polsce (opracowanie własne na podstawie statystyk Policji <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-kryminalne/7-wybranych-kategorii-p/kradziez-z-wlamaniem/121941,Kradziez-z-wlamaniem.html>) (dostęp: 06.03.2024)

W ocenie autorki dobór próby dawczej w oparciu o wyżej opisane kryteria pozwolił na kompleksowe zbadanie zjawiska kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Badaniami objęto zróżnicowany obszar, zaś wybrany okres czasowy w pełni uzasadnia konieczność ustalenia z jakiego powodu doszło w Polsce do wzrostu liczby popełnianych przestępstw.

5.3 Metoda badań

W celu najpełniejszego zbadania zjawiska kradzieży z włamaniem do nieruchomości postanowiono zastosować w niniejszej pracy metodę badawczą ilościową. Badania ilościowe to rodzaj badań naukowych, które opierają się na zbieraniu i analizie danych liczbowych. W celu ich przeprowadzenia dokonano kwerendy akt spraw sądowych, posługując się kwestionariuszem, w którym ujęto wszystkie interesujące zagadnienia. Następnie zostały one pogrupowane i zliczone, co pozwoliło na zobrazowanie skali zjawiska kradzieży z włamaniem do nieruchomości oraz jej konkretnych elementów, takich jak m. in. taktyka czy technika działania sprawcy. Dodatkowo dokonano szczegółowego opisu wybranych spraw. Pozwoliło to

na zrozumienie głębszych aspektów zjawisk społecznych, psychologicznych czy kulturowych. Na potrzeby niniejszej pracy wybrano 10 akt spraw sądowych w których sprawcy działali w zupełnie odmienny sposób, tak by zaprezentować jak zróżnicowanym zjawiskiem jest kradzież z włamaniem do nieruchomości.

5.4 Opis narzędzia badawczego

W celu przeprowadzenia badań zwrócono się do wydziałów karnych wyżej wymienionych sądów o wyselekcjonowanie 20 akt sądowych dotyczących popełnienia w latach 2018 – 2022 kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Wstępna selekcja akt spoczywała na pracownikach poszczególnych wydziałów, którzy przy pomocy programu „Currenda” byli w stanie odnaleźć akta spraw sądowych w których popełniono przestępstwo stypizowane w art. 279 § 1 k.k. w interesującym przedziale czasowym. Następnie dokonano wstępnej analizy zgromadzonych akt pod kątem obiektu, do którego nastąpiło włamanie. Na tym etapie odrzucono akta spraw, w których doszło do włamania do rzeczy, samochodu lub też kradzieży i używania cudzej karty bankomatowej. Ostatnim etapem badań była analiza akt sądowych i uzupełnienie kwestionariusza badania akt sprawy. W związku z powyższym przygotowano autorski kwestionariusz kwerendy akt. Poszczególne części przedmiotowego narzędzia były adekwatne do postawionych pytań badawczych. Kwestionariusz stanowi załącznik do pracy.

5.5 Liczba akt i czynów poddanych badaniom

W ramach wstępnej selekcji udało się wytypować 203 akt spraw sądowych. Po analizie wyroków zapadłych w wytypowanych sprawach ustalono, że do właściwych badań aktowych nadaje się 141 akt spraw sądowych. Należy zaznaczyć, iż niektóre akta obejmowały więcej niż jeden czyn, i tak badaniom poddano 209 czynów polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Akta poddane badaniom, wraz z liczbą czynów wskazano poniżej.

Sąd Rejonowy w Będzinie	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 364/18	7
VII K 123/21	2
VII K 1722/21	1

VII K 2019/21	1
VII K 22/21	3
VII K 366/18	1
VII K 41/21	1
VII K 44/22	1
VII K 710/21	1
VII K 800/19	2

Tabela 4a. Liczba akt Sądu Rejonowego w Będzinie poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Bytomiu	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 149/20	1
II K 180/19	1
II K 1874/21	1
II K 511/21	1
II K 522/21	1
II K 621/21	1
II K 696/21	1
II K 720/19	1
II K 739/21	1
II K 775/21	1
II K 788/20	1

Tabela 4b. Liczba akt Sądu Rejonowego w Bytomiu poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Chorzowie	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 1046/19	1
II K 1102/19	1
II K 421/20	2
II K 536/18	2
II K 910/20	1

VII K 424/20	1
VII K 437/21	1

Tabela 4c. Liczba akt Sądu Rejonowego w Chorzowie poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 101/22	1
II K 102/21	2
II K 1070/18	1
II K 1139/19	1
II K 1169/21	1
II K 1255/19	1
II K 1264/19	1
II K 1336/19	1
II K 143/22	8
II K 144/21	1
II K 160/20	2
II K 224/19	1
II K 236/19	1
II K 312/20	1
II K 557/21	1
II K 58/20	2
II K 838/20	2
II K 964/20	1
II K 967/21	1

Tabela 4d. Liczba akt Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Jaworznie	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 158/19 + II K 478/19	6
II K 198/19 + II K 289/19	1

II K 21/19	2
II K 253/20	1
II K 262/22	2
II K 309/20	3
II K 31/22	3
II K 418/22	1
II K 50/21	1
II K 600/21	2
II K 661/19	1
II K 692/21	1
II K 75/21	1

Tabela 4e. Liczba akt Sądu Rejonowego w Jaworznie poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach	
Sygnatura akt	Liczba czynów
III K 73/20	1
III K 235/22	1
III K 329/22	1
III K 366/19	1
III K 648/19	1
III K 853/21	1
III K 892/18	1
IV K 338/20	2
IV K 514/21	1
IV K 529/22	1
IV K 537/19	1
IV K 568/20	1
IV K 631/21	1
IV K 757/22	1
IV K 784/21	1
IV K 799/21	1

IV K 939/20	1
IV K 958/18	1

Tabela 4f. Liczba akt Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Mikołowie	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 17/22	1
II K 120/21	4
II K 123/21	1
II K 129/21	1
II K 184/22	1
II K 193/21	2
II K 254/22	1
II K 391/21	1

Tabela 4g. Liczba akt Sądu Rejonowego w Mikołowie poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Mysłowicach	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 109/22	1
II K 168/20	1
II K 182/19	1
II K 21/22	2
II K 282/20	1
II K 383/18	1
II K 397/22	1
II K 438/20	3
II K 574/19	1
II K 65/19	1
II K 672/18	1

Tabela 4h. Liczba akt Sądu Rejonowego w Mysłowicach poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 114/22	3
II K 181/22	1
II K 252/22	1
II K 303/20	1
II K 311/22	1
II K 334/22	1
II K 354/21	1
II K 492/21	1
II K 495/22	2
II K 5/21	2
II K 554/21	3
II K 64/22	1
II K 685/21	3

Tabela 4i. Liczba akt Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Tychach	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 1155/21	2
II K 1434/21	1
II K 144/22	2
II K 1560/21	1
II K 20/21	2
II K 203/20	1
II K 25/22	1
II K 32/21	9
II K 651/19	1
II K 679/20	1
II K 820/21	2
II K 85/20	1

II K 887/18	1
-------------	---

Tabela 4j. Liczba akt Sądu Rejonowego w Tychach poddanych badaniom (opracowanie własne)

Sąd Rejonowy w Zawierciu	
Sygnatura akt	Liczba czynów
II K 1002/22	1
II K 1045/21	1
II K 1138/20	1
II K 123/22	2
II K 1448/19	1
II K 1458/19	1
II K 227/18	2
II K 279/22	1
II K 338/20	1
II K 389/18	1
II K 414/20	2
II K 470/19	2
II K 492/22	2
II K 726/22	1
II K 805/21	1
II K 863/20	1
II K 897/18	1
II K 989/19	1

Tabela 4k. Liczba akt Sądu Rejonowego w Zawierciu poddanych badaniom (opracowanie własne)

W przypadku spraw prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Jaworznie o sygnaturze akt II K 158/19 i II K 478/19 oraz II K 198/19 i II K 289/19 w powyżej tabeli wskazano dwie sygnatury, albowiem zapadły odrębne wyroki co do każdego ze sprawców. Sytuacja ta była podyktowana faktem wyłączenia postępowania sądowego co do jednego ze sprawców do odrębnego rozpoznania. Postępowanie przygotowawcze było w każdym z tych przypadków łącznie i długość jego trwania była taka sama.

5.6 Długość trwania postępowania

Średnia długość postępowania przygotowawczego, liczona od daty wydania postanowienia w przedmiocie wszczęcia postępowania do daty sporządzenia aktu oskarżenia wynosiła 127 dni (126,69 dnia). Do czasu trwania postępowania przygotowawczego nie wliczono okresów, w których było ono zawieszane, lub umorzone z wpisem do rejestru przestępstw. W przypadku, gdy postępowanie przygotowawcze obejmowało więcej niż jeden czyn, datą początkową trwania postępowania przygotowawczego była ustalona na podstawie najwcześniej wydanego postanowienia o wszczęciu. Najdłuższe postępowanie przygotowawcze trwało 608 dni i dotyczyło postępowania, które na etapie sądowym było prowadzone przez Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, pod sygnaturą akt II K 1255/19. Z kolei najkrótsze postępowanie przygotowawcze trwało zaledwie 3 dni i było później prowadzone przez Sąd Rejonowy w Chorzowie pod sygnaturą akt VII K 424/20. 5 postępowań przygotowawczych było zawieszonych, z kolei 13 postępowań przygotowawczych zostało umorzonych z wpisem do rejestru przestępstw, a następnie podjętych na nowo.

Na podstawie badań akt sądowych określono również średni czas trwania postępowania sądowego przed Sądem I instancji. Był on liczony od daty sporządzenia aktu oskarżenia do daty wydania wyroku przez Sąd I instancji. I tak średnia długość trwania postępowania sądowego wyniosła 172 dni (171,89 dni). Najdłuższe postępowanie sądowe trwało 1108 dni i było ono prowadzone przez Sąd Rejonowy w Tychach pod sygnaturą akt II K 32/21. Najkrótsze postępowanie sądowe trwało 26 dni i było prowadzone przez Sąd Rejonowy w Bytomiu pod sygnaturą akt II K 149/20.

Postępowanie apelacyjne toczyło się w zaledwie 21 sprawach (SR w Będzinie sygn. akt: VII K 22/21, SR w Bytomiu sygn. akt: II K 720/19, II K 788/20, SR w Chorzowie sygn. akt: VII K 437/21, SR w Jaworznie sygn. akt: II K 478/19, II K 600/21, II K 692/21, SR Katowice – Wschód w Katowicach sygn. akt: III K 366/19, IV K 537/19, IV K 799/21, SR w Mikołowie sygn. akt: II K 254/22, SR w Siemianowicach Śląskich sygn. akt: II K 303/20, II K 492/21, II K 554/2, SR w Tychach sygn. akt: II K 32/21, II K 679/20, II K 1155/21, II K 1434/21, SR w Zawierciu sygn. akt: II K 338/20, II K 805/21, II K 1458/19). Jako sąd II instancji działały kolejno Sąd Okręgowy w Częstochowie (II K 338/20 i II K 1458/19), Sąd Okręgowy w Sosnowcu (II K 600/21, II K 692/21, II K 805/21) oraz Sąd Okręgowy w Katowicach (pozostałe sprawy). Średni czas trwania postępowania apelacyjnego, licząc od daty zarejestrowania sprawy w sądzie II instancji do daty wydania wyroku wynosił 117 dni (116,81 dni). Najdłuższe postępowanie apelacyjne trwało 277 dni (IV K 537/19, prowadzone przez Sąd

Okręgowy w Katowicach pod sygnaturą akt VII Ka 904/19), zaś najkrótsze 26 dni (II K 720/19, prowadzone przez Sąd Okręgowy w Katowicach pod sygnaturą akt XXX). 17 wyroków sądu II instancji utrzymywało wyrok sądu I instancji w mocy, z kolei 7 wyroków sądu apelacyjnego polegało na zmianie pierwotnego. Zmiany te dotyczyły opisu czynu, kwalifikacji prawnej czynu oraz wymiaru kary.

5.7 Organy prowadzące i nadzorujące postępowanie przygotowawcze

Postępowanie przygotowawcze, w zależności od lokalizacji obiektu, do którego dokonano włamanie nadzorowała właściwa miejscowo prokuratura rejonowa. Samo postępowanie przygotowawcze prowadzone było przez jednostkę Policji, znajdującą się na danym obszarze. Wykaz prokuratur rejonowych i podległych im jednostek Policji prowadzących dochodzenie w badanych sprawach wraz z liczbą prowadzonych postępowań wskazano w tabeli poniżej.

Prokuratura Rejonowa	Jednostka Policji	Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych
Prokuratura Rejonowa w Będzinie	Komenda Powiatowa Policji w Będzinie	6
	Komisariat Policji w Wojkowicach	2
	Komisariat Policji w Czeladzi	2
Prokuratura Rejonowa w Bytomiu	Komenda Miejska Policji w Bytomiu	2
	Komisariat Policji II w Bytomiu	3
	Komisariat Policji III w Bytomiu	5
	Komisariat Policji IV w Bytomiu	1
Prokuratura Rejonowa w Chorzowie	Komisariat Policji I w Chorzowie	3
	Komisariat Policji II w Chorzowie	2
	Komenda Miejska Policji w Świętochłowicach	2

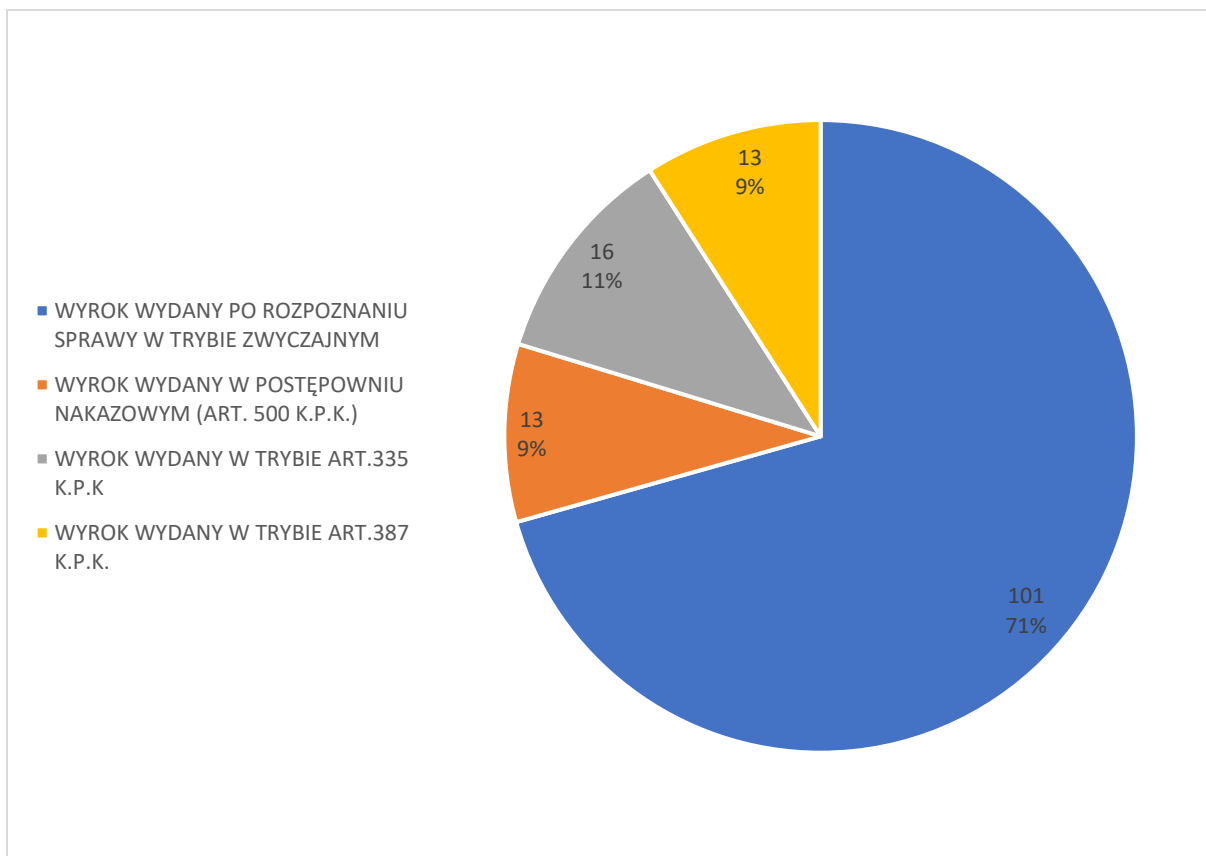
Prokuratura Rejonowa w Dąbrowie Górniczej	Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej	10
	Komisariat Policji w Dąbrowie Górniczej	8
	Komisariat Policji w Sławkowie	1
Prokuratura Rejonowa w Jaworznie	Komenda Miejska Policji w Jaworznie	13
Prokuratura Rejonowa Katowice – Południe w Katowicach	Komenda Miejska Policji w Katowicach	1
	Komisariat Policji I w Katowicach	4
	Komisariat Policji IV w Katowicach	5
Prokuratura Rejonowa Katowice – Południe w Katowicach	Komenda Miejska Policji w Katowicach	1
	Komisariat Policji II w Katowicach	2
	Komisariat Policji V w Katowicach	5
Prokuratura Rejonowa w Mikołowie	Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie	2
	Komisariat Policji w Łaziskach Górnych	4
	Komisariat Policji w Orzeszu	2
Prokuratura Rejonowa w Mysłowicach	Komenda Miejska Policji w Mysłowicach	9
	Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu	2
Prokuratura Rejonowa w Siemianowicach Śląskich	Komenda Miejska Policji w Siemianowicach	13
Prokuratura Rejonowa w Tychach	Komenda Miejska Policji w Tychach	11

	Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu	2
Prokuratura Rejonowa w Zawierciu	Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu	12
	Komisariat Policji w Łazach	3
	Komisariat Policji w Ogrodzieńcu	3

Tabela 5. Prokuratury Rejonowe i jednostki Policji prowadzące postępowanie przygotowawcze (opracowanie własne)

5.8 Tryb wydania wyroku

Pomimo, iż badaniom poddano 141 akt, jak wskazano wyżej w przypadku dwóch spraw wydano dwa odrębne wyroki, dlatego też zbadano 143 wyroki karne. Na podstawie badań ustalono, że w przypadku 101 (71%) wyroków, zapadły one po rozpoznaniu sprawy w postępowaniu sądowym w trybie zwyczajnym. W postępowaniu nakazowym, prowadzonym na podstawie art. 500 k.p.k. zapadło 13 wyroków (9%). 16 wyroków (11%) zostało wydanych na podstawie wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucany mu występki (art.335 k.p.k.), zaś 13 na podstawie wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego bez przeprowadzania postępowania dowodowego (art.387 k.p.k.). poniższe dane, wraz z ich wartością procentową zaprezentowano w poniższym wykresie.

Wykres 14. Tryb wydania wyroku (opracowanie własne)

5.9 Kwalifikacja prawna

Kolejną kwestią wymagającą szerszego omówienia jest zastosowana przez sąd kwalifikacja prawna czynu. W tym zakresie była ona uwarunkowana przede wszystkim tym, czy rozstrzygana sprawa dotyczyła jednego, czy większej liczby popełnionych czynów. Co również wymaga podkreślenia badanie kwalifikacji prawnej czynu obejmowało każdego ze skazanych sprawców osobno. Jak zostanie wykazane i szczegółowo omówione poniżej, w badanych sprawach skazano łącznie 186 sprawców, dlatego też taka jest liczba omawianych kwalifikacji prawnych czynu. W celu najpełniejszego zaprezentowania zastosowanych kwalifikacji prawnych czynu ujęto je w tabeli poniżej. Zostały one pogrupowane ze względu na użyte przez Sąd orzekający przepisy prawne. W ten sposób udało się utworzyć 10 grup roboczych, które ułatwiły klasyfikację omawianych danych:

- kwalifikacja podstawowa;
- usiłowanie udolne – art. 13 § 1 k.k.;
- usiłowanie nieudolne – art. 13 § 2 k.k.;

- recydywa szczególna podstawowa – art. 64 § 1 k.k.;
- recydywa szczególna wielokrotna – art. 64 § 2 k.k.;
- zbieg przepisów – art. 11 § 2 k.k.;
- czyn ciągły – art. 12 § 1 k.k.;
- ciąg przestępstw – art. 91 § 1 k.k.;
- pomocnictwo – art. 18 § 3 k.k.;
- ograniczona poczytalność – art. 31 § 2 k.k.

W przypadku usiłowania popełnienia czynu przez osobę działającą w warunkach recydywy, w ocenie Autorki kwestią istotniejszą jest sam fakt usiłowania, dlatego też te kwalifikacje prawne zostały przyporządkowane do grupy „usiłowanie”. W przypadku zaś, gdy kwalifikacja prawna obejmowała więcej niż jeden czyn w nawiasie wskazano liczbę tychże czynów i odpowiadającym ich kwalifikacji.

KWALIFIKACJA PODSTAWOWA	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba zastosowanych kwalifikacji
art. 279 § 1 k.k.	50
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.	20
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k.	2
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.	1

Tabela 6a. Liczba zastosowanych kwalifikacji podstawowych (opracowanie własne)

USIŁOWANIE UDOLNE art. 13 § 1 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. 13 § 1 k.k.	6
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k.	11
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.	1

Tabela 6b. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy usiłowaniu udolnym (opracowanie własne)

USIŁOWANIE NIEUDOLNE art. 13 § 2 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. 13 § 2 k.k.	1

Tabela 6c. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy usiłowaniu nieudolnym (opracowanie własne)

RECYDYWA SZCZEGÓLNA PODSTAWOWA art. 64 § 1 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.	15
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. 64 § 1 k.k.	2

Tabela 6d. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy recydywie podstawowej (opracowanie własne)

RECYDYWA SZCZEGÓLNA WIELOKROTNA art. 64 § 2 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.	3

Tabela 6e. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy recydywie wielokrotnej (opracowanie własne)

ZBIEG PRZEPISÓW art. 11 § 2 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	2
art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. i art. 278 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	2
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	1

art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. i art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i z art. 276 § 1 k.k. przy zast. art 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art.288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art.64 § 1 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.	4

Tabela 6f. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu zbiegu przepisów (opracowanie własne)

CZYN CIĄGŁY art. 12 § 1 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.	1
art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przy zast. art 12 § 1 k.k.	2
art. 279 § 1 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.	3
art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.	2
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.	6

Tabela 6g. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu czynu ciągłego (opracowanie własne)

CIĄG PRZESTĘPSTW 91 § 1 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. i (1x) 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	2
(2x) art. 279 § 1 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1

(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	2
(2x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	2
(3x) art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(3x) art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(4x) art. 279 § 1 k.k. i (3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(5x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. i (3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	2
(5x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(6x) art. 279 § 1 k.k. i (3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(6x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i (3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(6x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(7x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i (3x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i (1x) art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i (1x) art.	1

279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	
(1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i (1x) art.279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. przy zast. art. 91 § 1 k.k.	1
(1x) art. 279 § 1 k.k. i (1x) art.279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	3
(1x) art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. przy zast. art. 91 § 1 k.k.	1
(1x) art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i (1x) art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. za art. 91 § 1 k.k.	1
(1x) art. 279 § 1 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1
(1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i (1x) art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.w zw. z art. 91 § 1 k.k.	1

Tabela 6h. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu ciągu przestępstw (opracowanie własne)

POMOCNICTWO art. 18 § 3 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k.	1

Tabela 6i. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu pomocnictwa (opracowanie własne)

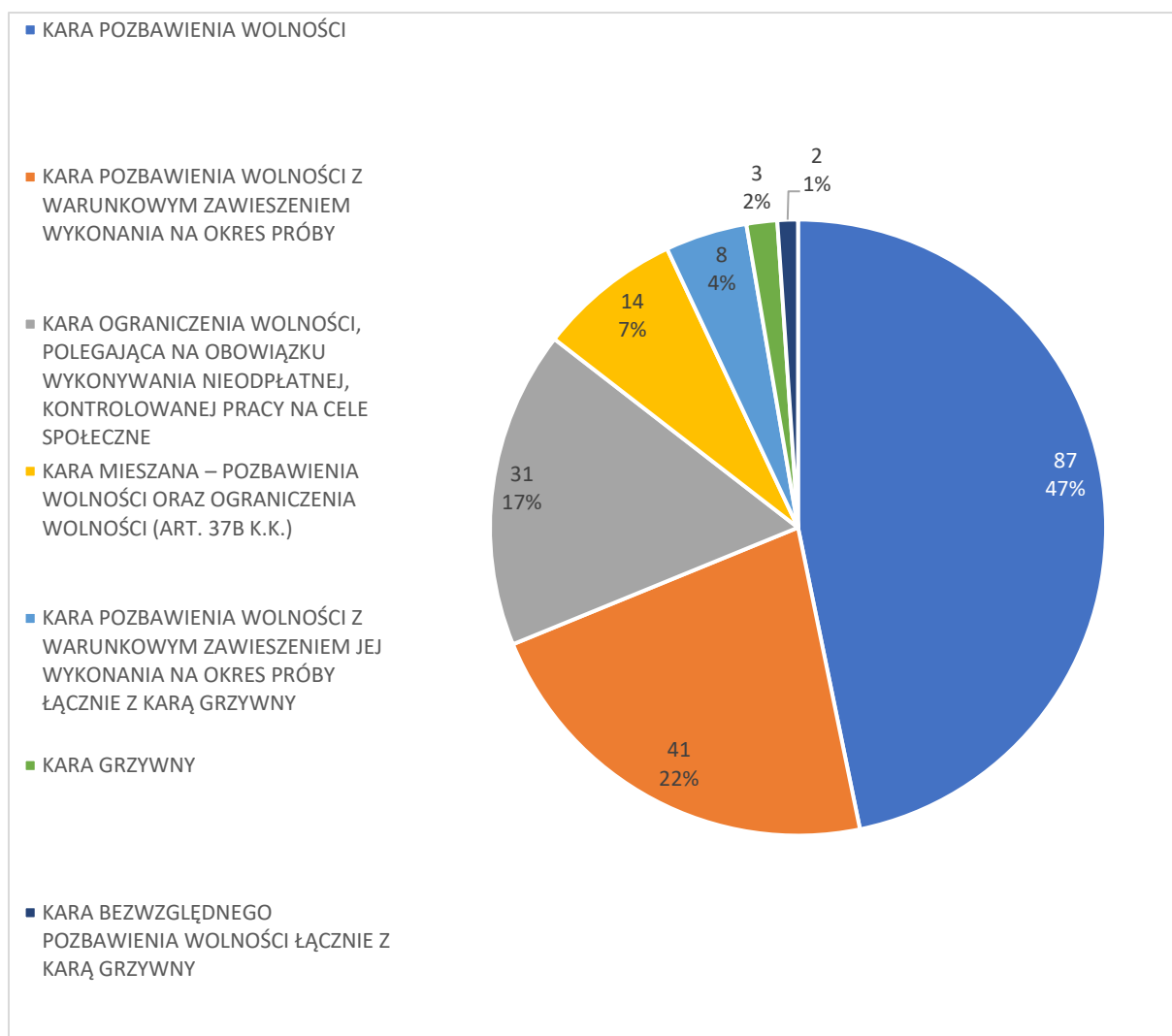
OGRANICZONA POCZYTYALNOŚĆ art. 31 § 2 k.k.	
Zastosowana kwalifikacja	Liczba
art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.	1

Tabela 6j. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu ograniczonej poczytalności (opracowanie własne)

5.10 Kara i jej wymiar

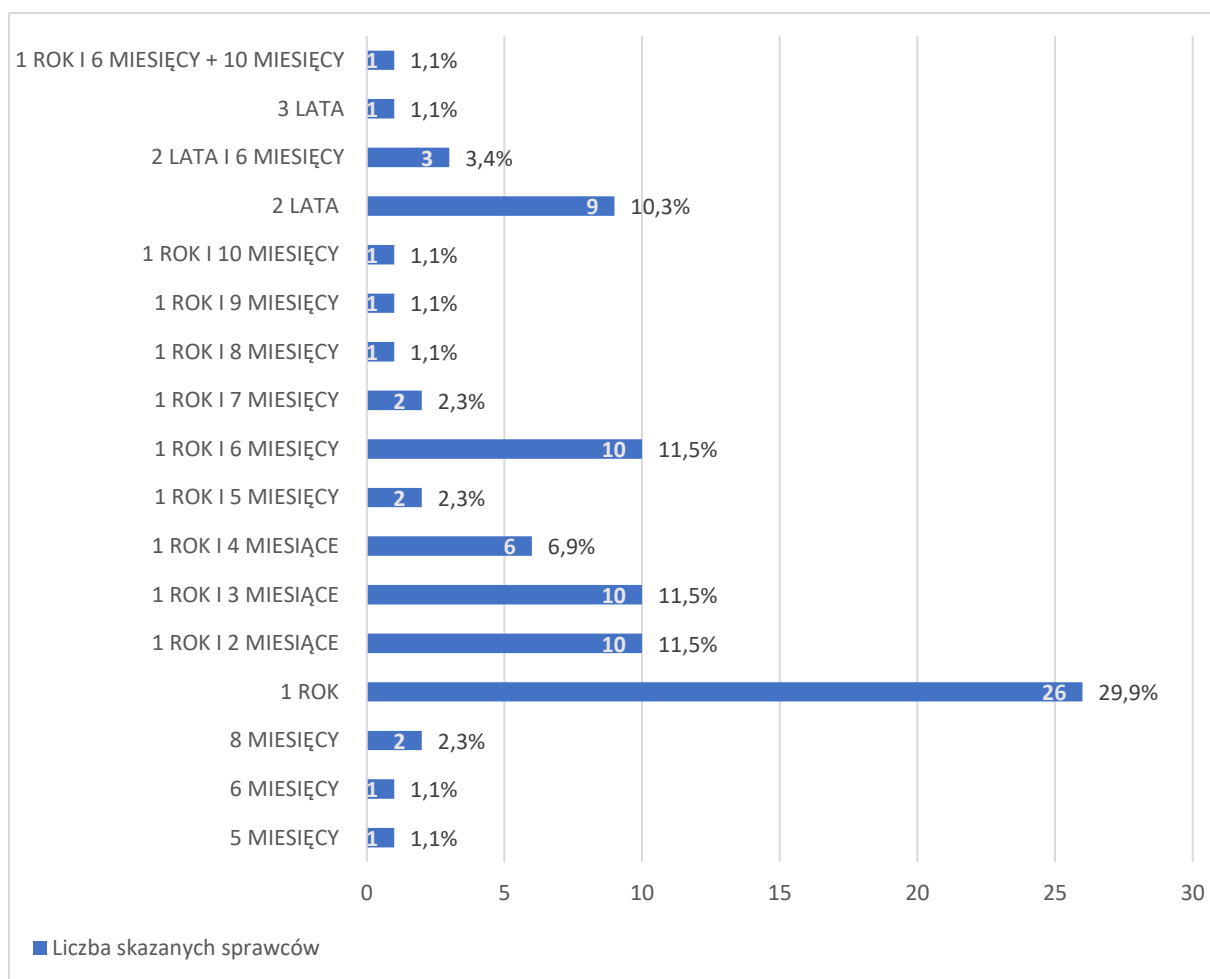
Ostatnią kwestią, na którą zwrócono uwagę podczas wstępnej analizy badanych spraw, była wymierzona przez sąd kara oraz jej wymiar. W tym przypadku również (jak w zakresie kwalifikacji prawnej) ustalono 186 wymierzonych kar. Na potrzeby badań brano pod uwagę kary łączne, wyłącznie, jeśli obejmowały one tylko czyny polegające na kradzieży z włamaniem do nieruchomości. W sytuacji, kiedy kara łączna obejmowała czyny inne niż kradzież z włamaniem do nieruchomości w badaniach uwzględniono kary jednostkowe.

Najczęściej wymierzaną karą w badanych sprawach karnych była kata bezwzględnego pozbawienia wolności. Sądy orzekły ją w stosunku do 87 sprawców (47%). Kolejną, najczęściej wyrokowaną karą była kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. Taką karę orzeczono wobec 41 sprawców (22%). Karę ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne orzeczono wobec 31 sprawców (17%). W następnej kolejności, wobec 14 sprawców orzeczono karę mieszaną – pozbawienia wolności oraz ograniczenia wolności (art. 37b k.k.). Do najrzadziej wymierzanych kar należą: kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby łącznie z karą grzywny (8 sprawców, 4%), kara grzywny (3 sprawców, 2%) oraz kara bezwzględnego pozbawienia wolności łącznie z karą grzywny (2 sprawców 1%). Powyższe dane, w ujęciu procentowym przedstawiono w poniższym wykresie.

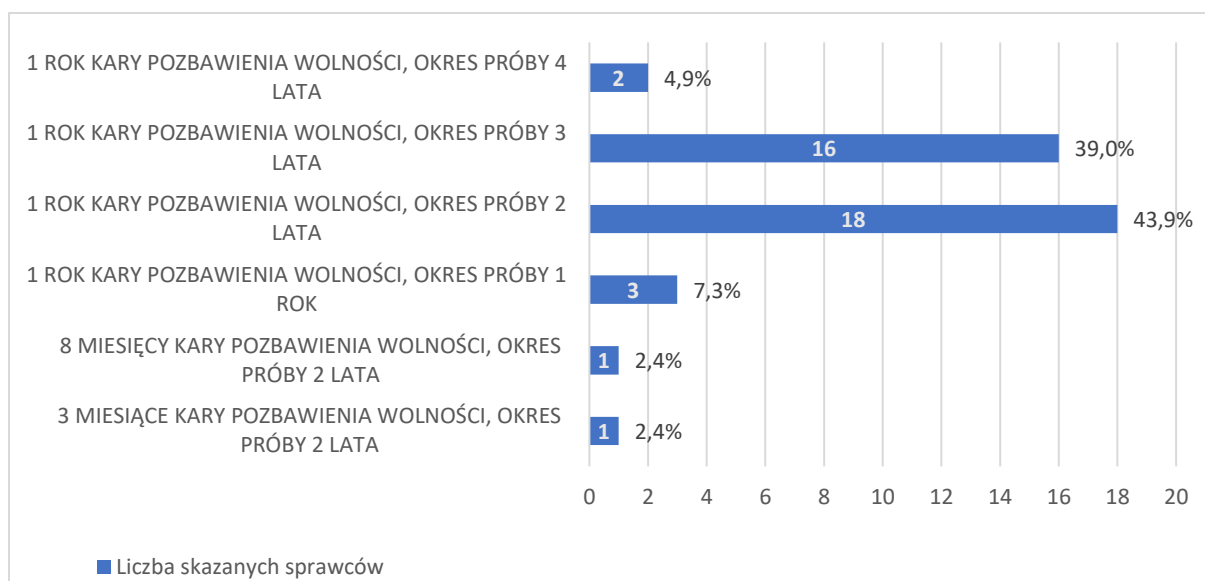

Wykres 15. Orzeczone kary (opracowanie własne)

Najkrótszy wymierzony okres kary pozbawienia wolności wynosił 5 miesięcy i został on orzeczony wobec jednego sprawcy. Z kolei najdłuższa wymierzona kara pozbawienia wolności wynosiła 3 lata i również została ona wymierzona tylko jednemu sprawcy. Wymiar orzekanych kar pozbawienia wolności w stosunku do skazanych sprawców prezentuje poniższy wykres.

Wykres 16. Wymiar kary pozbawienia wolności (opracowanie własne)

Wykres 17. Wymiar kary pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby (opracowanie własne)

Z uwagi na różnorodność wymiaru pozostałych kar, nie udało się przedstawić ich w formie przejrzystego wykresu. Dlatego też zostały one przedstawione w formie tabelarycznej.

Kara ograniczenia wolności polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze x godzin w stosunku miesięcznym	
Wymiar kary	Liczba skazanych sprawców
3 miesiące po 30 godzin miesięcznie	1
6 miesięcy po 20 godzin miesięcznie	2
6 miesięcy po 30 godzin miesięcznie	1
8 miesięcy po 30 godzin miesięcznie	6
10 miesięcy po 25 godzin miesięcznie	1
10 miesięcy po 30 godzin miesięcznie	1
10 miesięcy po 40 godzin miesięcznie	1
1 rok po 20 godzin miesięcznie	2
1 rok po 30 godzin miesięcznie	5
1 rok i 4 miesiące po 30 godzin miesięcznie	1
1 rok i 6 miesięcy po 30 godzin miesięcznie	6
2 lata po 30 godzin miesięcznie	3

6 miesięcy po 30 godzin + 6 miesięcy po 30 godzin	1
---	---

Tabela 7a. Wymiar kary ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (opracowanie własne)

Kara mieszana	
Wymiar kary	Liczba skazanych sprawców
1 miesiąc kary pozbawienia wolności + 10 miesięcy kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	1
2 miesiące kary pozbawienia wolności + 1 rok kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	1
3 miesiące kary pozbawienia wolności + 1 rok kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	3
3 miesiące kary pozbawienia wolności + 1 rok kary ograniczenia wolności po 40 godzin miesięcznie	1
4 miesiące kary pozbawienia wolności + 1 rok kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	2
6 miesięcy kary pozbawienia wolności + 6 miesięcy kary ograniczenia wolności po 20 godzin miesięcznie	2
6 miesięcy kary pozbawienia wolności + 6 miesięcy kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	2
6 miesięcy kary pozbawienia wolności + 1 rok kary ograniczenia wolności po 30 godzin miesięcznie	2

Tabela 7b. Wymiar kary mieszanej (art. 37b k.k.) (opracowanie własne)

Kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby łącznie z karą grzywny	
Wymiar kary	Liczba skazanych sprawców
4 miesiące kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 1 roku próby + 30 stawek dziennych grzywny 20 zł stawka	1
1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 1 roku próby + 50 stawek dziennych grzywny 10 zł stawka	1

1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby + 200 stawek dziennych grzywny 10 zł stawka	1
1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres na 2 lat próby + 40 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka	1
1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres na 3 lat próby + 60 stawek dziennych grzywny po 15 zł stawka	2
1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres na 2 lat próby + 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł stawka	1
1 rok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby + 80 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka	1

Tabela 7c. Wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wymierzonej łącznie z karą grzywny (opracowanie własne)

Kara grzywny	
Wymiar kary	Liczba skazanych sprawców
50 stawek dziennych grzywny po 10 zł stawka	1
150 stawek dziennych grzywny po 10 zł stawka	1
80 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka	1

Tabela 7d. Wymiar kary grzywny (opracowanie własne)

Kara bezwzględnej pozbawienia wolności łącznie z karą grzywny	
Wymiar kary	Liczba skazanych sprawców
6 miesięcy kary pozbawienia wolności + 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka	2

Tabela 7e. Wymiar kary pozbawienia wolności wymierzonej łącznie z karą grzywny (opracowanie własne)

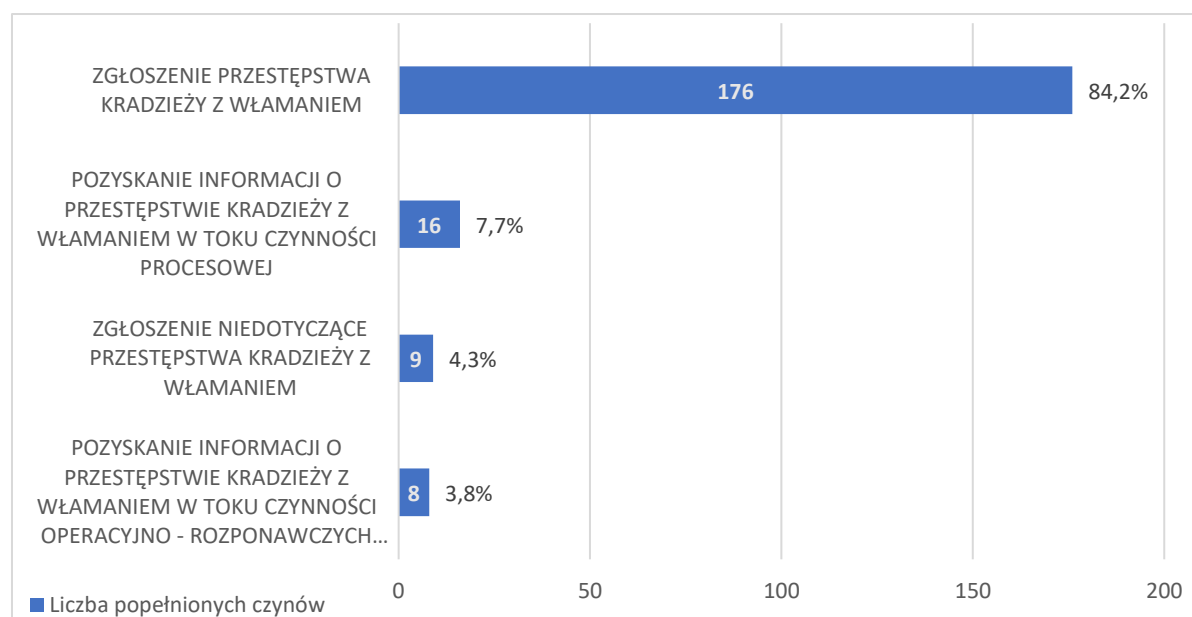
Rozdział 6

Wyniki badań ilościowych

6.1. Czynności kryminalistyczno – procesowe oraz czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości

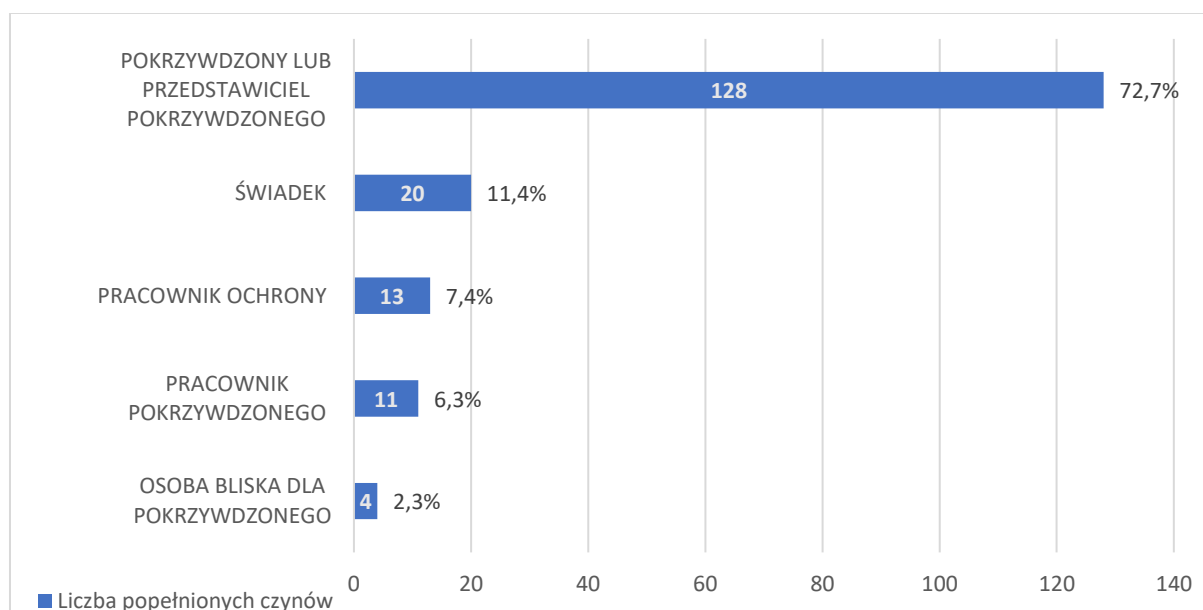
6.1.1. Pierwsza informacja o popełnieniu przestępstwa

Pierwszym z zagadnieniem poruszonym w niniejszej jednostce redakcyjnej jest uzyskanie przez organy ścigania pierwszej informacji o popełnieniu przestępstwa. Jest to kwestia niezwykle istotna, ponieważ to właśnie od uzyskania informacji o zaistnieniu czynu przestępczego zależy podjęcie przez organy ścigania akcji przeciwko przestępcy. Źródła pierwszej informacji o popełnieniu przestępstwa mogą być różne i można do nich zaliczyć m. in. wewnętrzne źródła organów ścigania, zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, czy też doniesienia anonimowe. Na podstawie przebadanych akt spraw sądowych udało ustalić się źródła pierwszej informacji o popełnieniu przestępstwa. W tym miejscu należy podkreślić, iż badaniom poddano wszystkie 209 czynów, ponieważ nawet jeśli objęte one były jednym postępowaniem przygotowawczym, a później sądowym, to jednak pierwsza informacja pozostaje odrębna w stosunku do każdego z nich.

Wykres 98. Źródło pierwszej informacji o przestępstwie (opracowanie własne)

Zdecydowanie najczęstszym źródłem informacji o popełnieniu przestępstwa okazało się zawiadomienie o popełnieniu kradzieży z włamaniem do nieruchomości, do którego doszło w przypadku aż 176 czynów (84,2%). Zawiadomienia te były składane najczęściej przez osoby pokrzywdzone lub ich osoby bliskie, które z własnej woli udały się do organów ścigania w celu wyegzekwowania swoich praw. Złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa jest połączone z przesłuchaniem osoby zawiadamiającej w charakterze świadka. Na podstawie analizy protokołów udało ustalić się kto składał zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Zebrane informacje zobrazowano w poniższym wykresie.

Wykres 99. Podmiot składający zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości (opracowanie własne)

Najliczniejszą grupą podmiotów składających zawiadomienie o popełnieniu kradzieży z włamaniem do nieruchomości stanowią oczywiście osoby pokrzywdzone lub ich przedstawiciele, w przypadku, gdy pokrzywdzonym jest osoba prawna. Do takiej sytuacji doszło w przypadku 128 czynów (72,7%). Drugą, najliczniejszą grupą osób (11,4%) składających zawiadomienie stanowili świadkowie zdarzenia, którzy postanowili zgłosić na Policji fakt popełnienia przestępstwa, nie ustalwszy wcześniej kim jest osoba pokrzywdzona. Kolejną grupę stanowią pracownicy ochrony (7,4%), którzy stawili się na miejscu popełnienia przestępstwa po uruchomieniu się alarmu antywłamaniowego. Pierwszą czynnością, którą podejmowali był wówczas obchód ochranianego obiektu, a następnie wezwanie na miejsce Policji i złożenie odpowiedniego zawiadomienia. Następnie, w przypadki 11 czynów (6,3%)

zawiadomienie zostało złożone przez pracownika pokrzywdzonego. Do tych sytuacji dochodziło, gdy pracownik ujawniał popełnienie przestępstwa po przyjeździe do pracy. Ostatnią grupę stanowią osoby bliskie dla pokrzywdzonych (2,3%).

W przypadku 16 czynów (7,7%) organy ścigania powzięły wiadomość o popełnieniu przestępstwa w toku przeprowadzanych czynności procesowych. Wśród czynności procesowych, których przeprowadzenie przyniosło organom ścigania wiedzę o innym popełnionym czynie udało się wyróżnić następujące:

- a) przesłuchanie świadka (7 czynów),
- b) eksperyment procesowy (7 czynów),
- c) przyjęcie ustnego zawiadomienia o popełnieniu innego przestępstwa (2 czyny).

Organ ścigania udawało się pozyskać informację o popełnieniu przestępstwa również w toku czynności operacyjno – rozpoznawczych (3,8%). Wśród tych czynności ustalono:

- a) czynności operacyjne (4 czyny),
- b) patrol (3 czyny),
- c) rozpytanie (1 czyn).

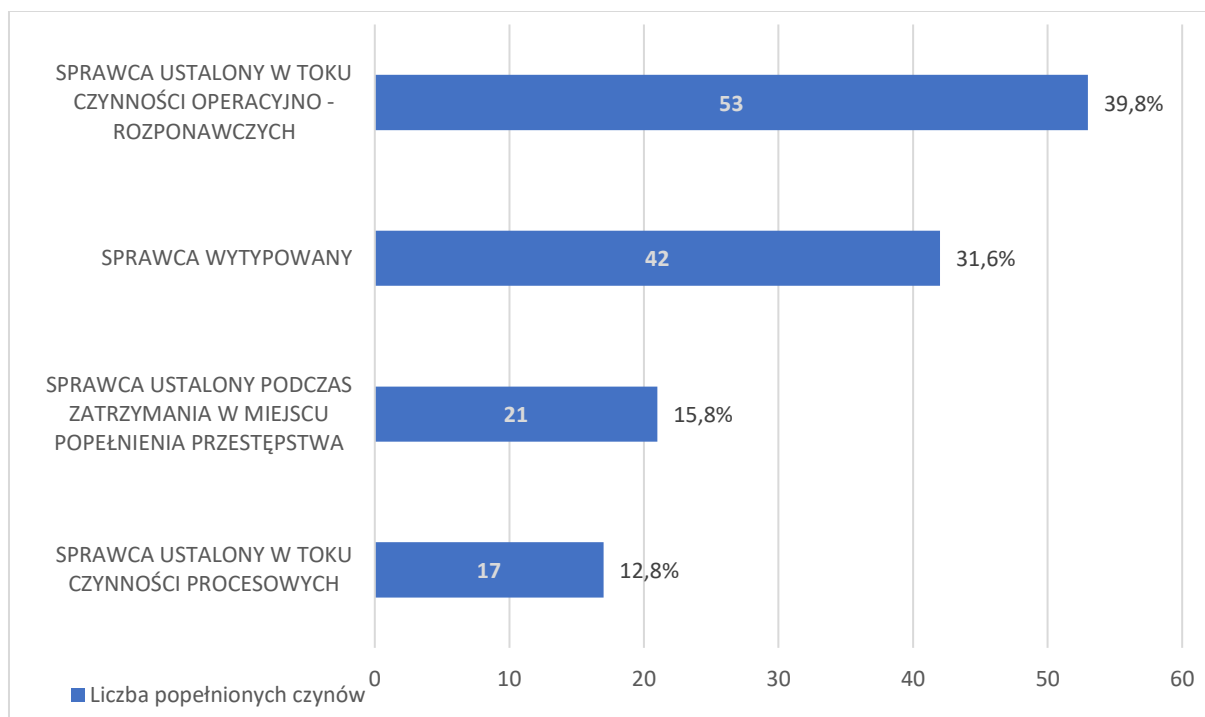
W pozostałym zakresie informacja o popełnieniu przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości pochodziła ze składanego zawiadomienia o popełnieniu innego czynu.

6.1.2. Ustalenie sprawcy czynu

Głównym zadaniem organów ścigania po podjęciu pierwszej informacji o popełnieniu przestępstwa jest ustalenie jego sprawcy. W tym celu podejmują one szereg działań, które zmierzają do odkrycia tożsamości przestępcy. W trakcie badań aktowych udało ustalić się w jaki sposób organy ścigania dochodzą do tego kim jest sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Na potrzeby niniejszej pracy, w celu lepszego usystematyzowania, zebrane dane zostaną przedstawione w czterech częściach – pierwszej, w której ujęte zostaną przypadki ustalenia sprawców w przypadku, gdy czyn został popełniony przez jedną osobą (133 czyny), drugiej, poświęconej grupie składającej się z 2 sprawców (69 czynów), trzeciej – grupa składająca się z 3 sprawców (6 czynów) oraz czwartej – grupa składająca się z 4 osób (1 czyn). Na potrzeby niniejszego badania przyjęto, że sprawy w których czyn został dokonany przez więcej niż jednego sprawcę, jednakże skazany został tylko jeden sprawca (II K 710/21, II K 1169/21, II K 967/21, II K 31/22, II K 262/22, III K 73/20, IV K 514/21, IV K 537/19, IV K

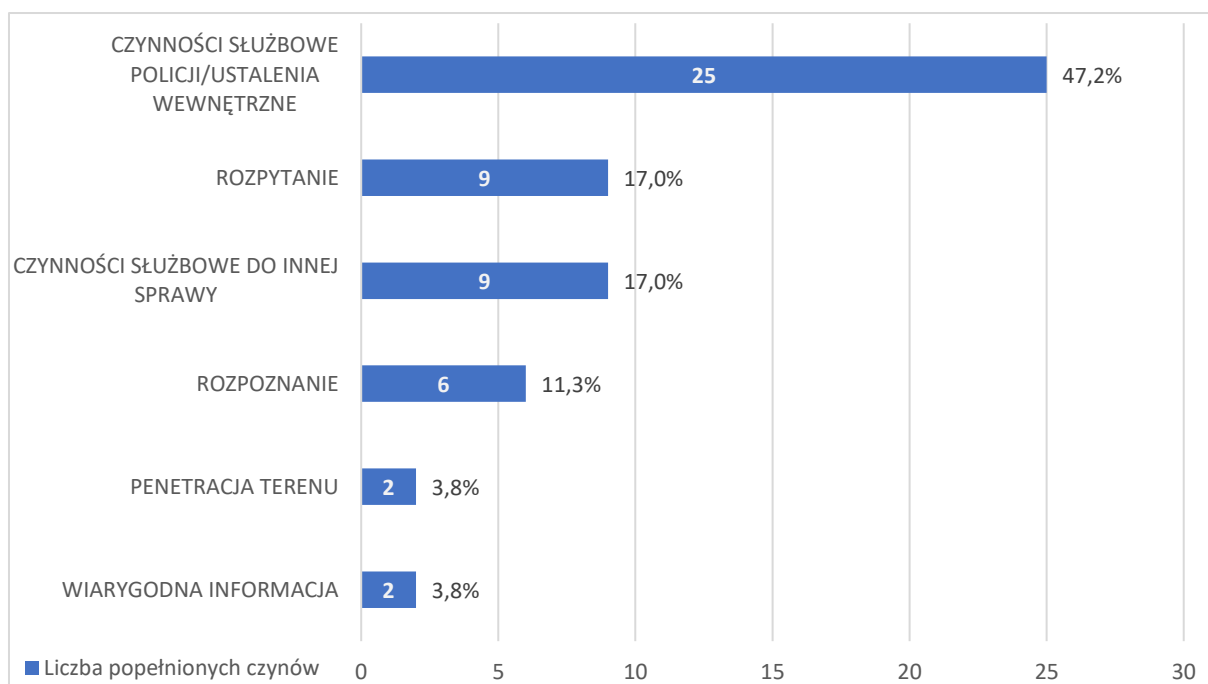
958/18, II K 254/22, II K 109/22, II K 397/22) zostaną potraktowane jako te, w których działał jeden sprawca. Wobec powyższego przeanalizowano sposób ustalenia tylko jednego, skazanego sprawcy. Analogicznie postąpiono w przypadku, gdy skazano 2 sprawców, podczas gdy czynu dokonało więcej niż dwóch sprawców (II K 21/19, II K 303/20).

6.1.2.1. Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez jedną osobę

Wykres 100. Sposób ustalenia tożsamości sprawcy działającego indywidualnie (opracowanie własne)

Najczęściej organy ścigania dokonywały ustalenia tożsamości sprawcy w toku czynności operacyjno – rozpoznawczych (39,8%). Analiza akt postępowania przygotowawczego pozwoliła na wyodrębnienie konkretnych czynności, które pozwoliły odkryć kim jest sprawca przestępstwa.

Wykres 101. Czynności operacyjno – rozpoznawcze na podstawie których ustalono tożsamość sprawcy (opracowanie własne)

W największej liczbie przypadków (47,2%) organy ścigania dokonały ustalenia sprawcy w toku czynności służbowych lub na podstawie wewnętrznych ustaleń. Określenie „czynności służbowe” to pojęcie nieostre, nie sposób tutaj dokładnie wskazać w jaki sposób działała wówczas Policja. Opis sposobu ustalenia sprawcy ogranicza się tutaj w zasadzie do wzmianki w notatce służbowej, iż „w toku wykonywania czynności służbowych ustalono, że czyn został popełniony przez x”.

W przypadku 9 czynów (17%) czynnością operacyjno – rozpoznawczą, której przeprowadzenie przyniosło efekt w postaci ustalenia tożsamości sprawcy było rozpytanie. Rozpytanie to czynność, następująca przede wszystkim na miejscu zdarzenia lub później i polega na pozyskaniu informacji istotnych dla sprawy od osób z nią związanych. Rozpytanie powinno zostać utrwalone w notatce służbowej przeprowadzającego je policjanta.

Tożsamość sprawców kolejnych 9 czynów (17%) została ustalona w trakcie wykonywania czynności służbowych wykonywanych do innych spraw.

W przypadku 6 czynów (11,3%) tożsamość sprawcy została ustalona dzięki rozpoznaniu jego wizerunku podczas wykonywania czynności operacyjno – rozpoznawczych, i tak udało się wskazać następujące sytuacje:

- a) pokrzywdzony rozpoznał sprawcę na monitoringu (2 czyny),
- b) funkcjonariusze Policji rozpoznali sprawcę na monitoringu (1 czyn).

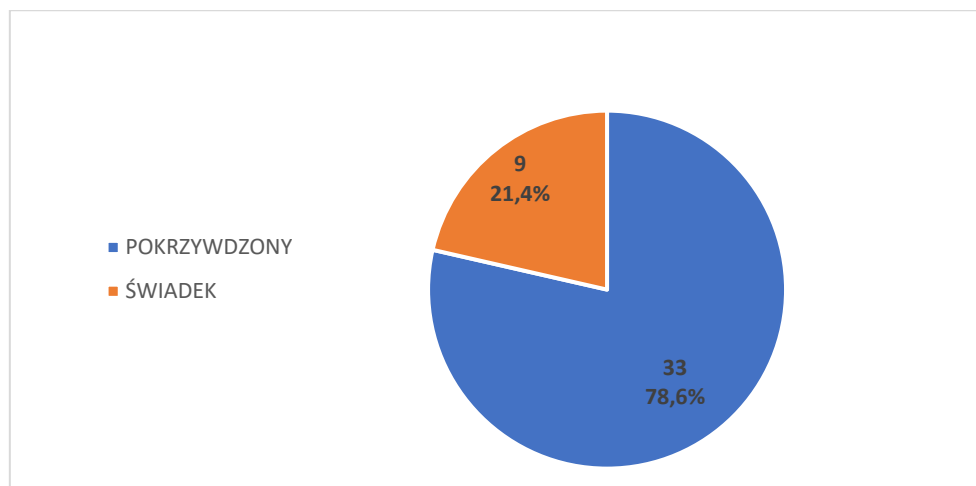
- c) wizerunek sprawcy został rozpoznany na podstawie rysopisu (1 czyn),
- d) rozpoznano samochód sprawcy (1 czyn);
- e) rozpoznano tożsamość sprawcy na podstawie analizy umowy w lombardzie (1 czyn).

W przypadku czynności wskazanych pod literą a) można zaobserwować duże podobieństwo do czynności okazania, które jest czynnością procesową, skodyfikowaną w kodeksie postępowania karnego. Niemniej w tym wypadku organ nie wykonał czynności procesowej, nie sporządził również protokołu, a ograniczył się do wzmianki w notatce służbowej.

Kolejną czynnością operacyjno – rozpoznawczą, w toku której udało się ustalić sprawcę popełnionego czynu była penetracja terenu (3,8%).

W 2 przypadkach (3,8%) tożsamość sprawcy została ustalona na podstawie wiarygodnej informacji, która uzyskała Policja w toku wykonywanych czynności.

W przypadku 42 czynów (31,6% ogółu czynów popełnionych przez jednego sprawcę) sprawca został wytypowany, a więc bezpośrednio wskazany w trakcie przesłuchania. Co istotne, typy te okazały się w 100% prawidłowe. Podmiotami, które typowały sprawców przestępców byli pokrzywdzeni i świadkowie. Proporcje między nimi przedstawiały się następująco.

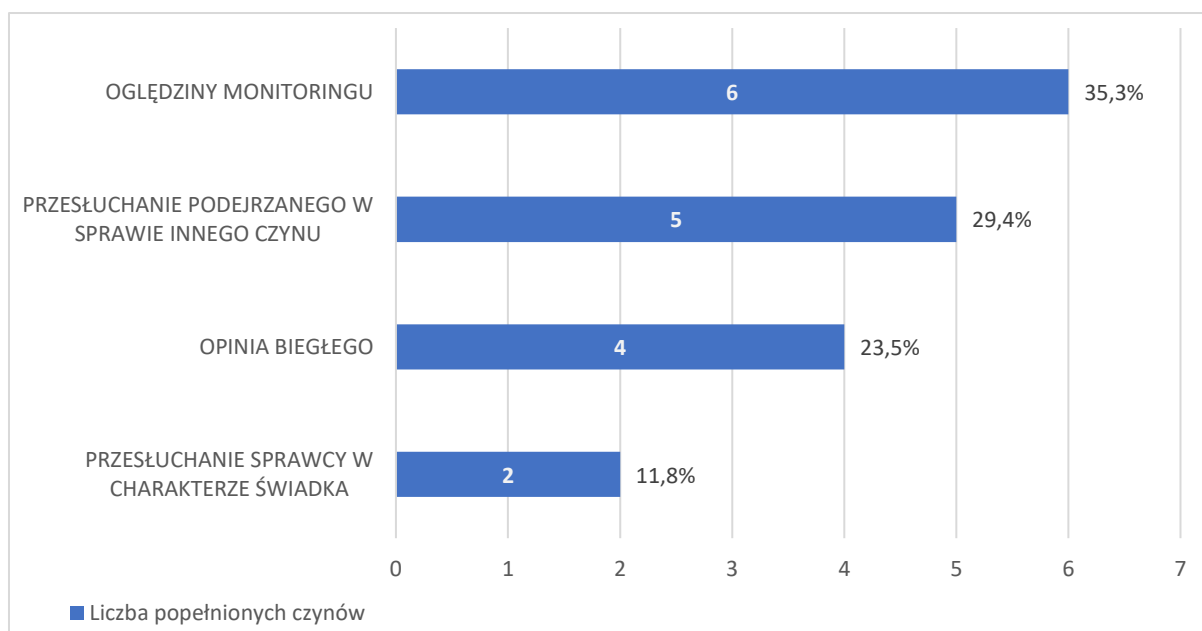

Wykres 102. Osoba typująca sprawcę (opracowanie własne)

W kolejnych 21 przypadkach (15,8% ogółu spraw) tożsamość sprawcy została ustalona podczas zatrzymania go w miejscu popełnienia przestępstwa.

Ostatnią grupę możliwych sposobów ustalenia sprawcy przestępstwa stanowią informacje pozyskane w toku przeprowadzania czynności procesowych (12,8% ogółu spraw).

Wykres 103. Czynności kryminalistyczno – procesowe na podstawie których ustalono tożsamość sprawcy (opracowanie własne)

W 6 przypadkach (35,3%) tożsamość sprawcy została ustalona na podstawie oględzin monitoringu. Na nagraniach monitoringu zarejestrowano wizerunek sprawców, który następnie został rozpoznany przez funkcjonariuszy.

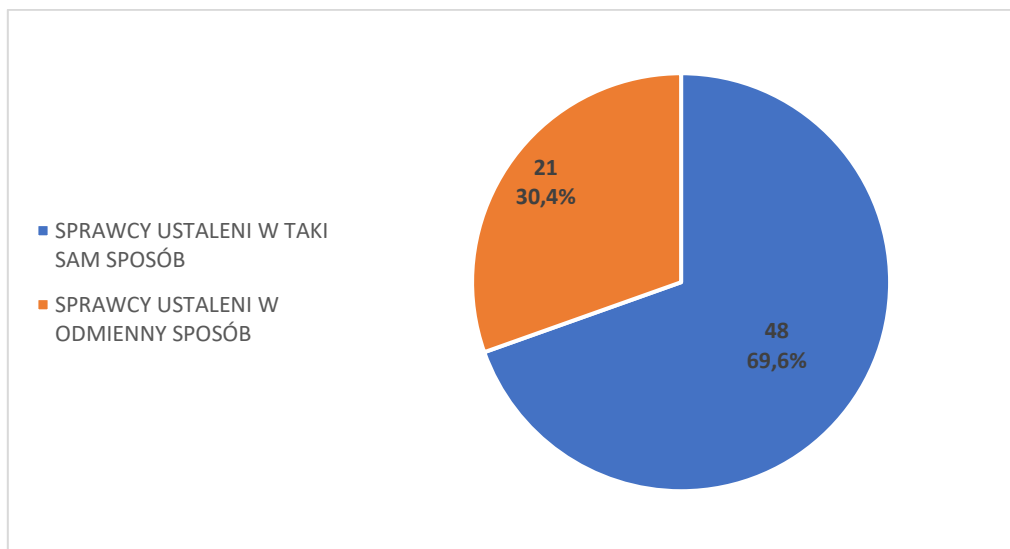
W kolejnych 5 przypadkach (29,4%) sprawca sam wskazał, że dopuścił się czynu zabronionego, podczas gdy był przesłuchiwany w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie innego czynu. Sytuacja ta zdarza się najczęściej wśród sprawców, którzy popełnili wiele czynów. Po usłyszeniu jednego zarzutu decydowali się oni na opowiedzenie o innych popełnionych czynach.

Tożsamość 4 sprawców (23,5%) udało się ustalić na podstawie opinii biegłego. Dwie z tych opinii zostały sporządzone przez biegłych z zakresu genetyki sądowej i polegały na analizie próbki DNA. Biegli dysponowali śladami genetycznymi z miejsca popełnienia przestępstwa oraz próbkami porównawczymi pobranymi od podejrzewanych osób. Jedna z opinii została sporządzona przez biegłego z zakresu mechanoskopii – polegała na stwierdzeniu zgodności między fragmentem wkładki zamka znajdującego się na miejscu popełnienia przestępstwa a drugim fragmentem, zabezpieczonym u sprawcy. Ostatnia opinia umożliwiająca ustalenie tożsamości sprawcy została sporządzona przez biegłego z zakresu traseologii. Dokonał on porównania śladu podeszwy buta pozostawionego na miejscu popełnienia przestępstwa ze śladem podeszwy buta osoby typowanej.

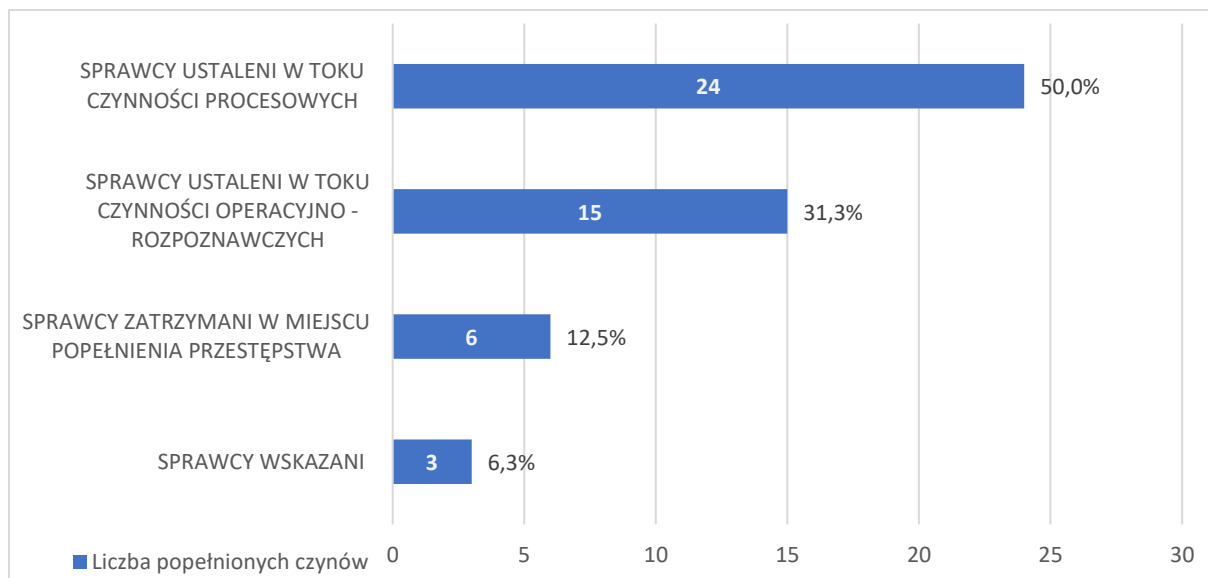
W 2 przypadkach (11,8%) sprawca przyznał się do popełnienia czynu zabronionego w trakcie przesłuchania w charakterze świadka.

6.1.2.2. Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 2 osób

Analizując sposób ustalenia sprawców czynu zabronionego, podczas gdy dopuściła się go grupa 2 sprawców (69 czynów) przede wszystkim dokonano podziału na sytuacje, w których sprawcy zostali ustaleny w ten sam sposób (69,6%), oraz te w których tożsamość każdego ze sprawców została ustalona w inny sposób (30,4%). Proporcje między tymi grupami przedstawiają się w następujący sposób.

Wykres 104. Sposób ustalenia tożsamości sprawców działających grupie dwuosobowej (opracowanie własne)

Wykres 105. Sposób ustalenia tożsamości obydwoh sprawców działających w dwuosobowej grupie (opracowanie własne)

W połowie (50%) przebadanych czynów, w których tożsamość sprawców działających w grupie dwuosobowej ustalono w taki sam sposób odbyło się to w toku czynności procesowych. Czynnością procesową, która doprowadziła do największej liczby ustaleń tożsamości obydwoh sprawców było przesłuchanie w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie innego czynu zabronionego (14 czynów). W 6 przypadkach tożsamość obydwoh sprawców została ustalona na podstawie eksperymentu procesowego, zaś w 3 przypadkach czynnością procesową pozwalającą na ustalenie kto popełnił zabroniony czyn były oględziny monitoringu. W jednym przypadku tożsamość obydwoh sprawców została ustalona na podstawie innych czynności procesowych – oględzin umowy z lombardu oraz przesłuchania w charakterze podejrzanej o popełnienie innego czynu.

W 15 przypadkach (31,3%) tożsamość obydwoh sprawców została ustalona w toku czynności operacyjno – rozpoznawczych. Do czynności operacyjnych, które pozwoliły na ustalenie kto popełnił czyn zabroniony należały:

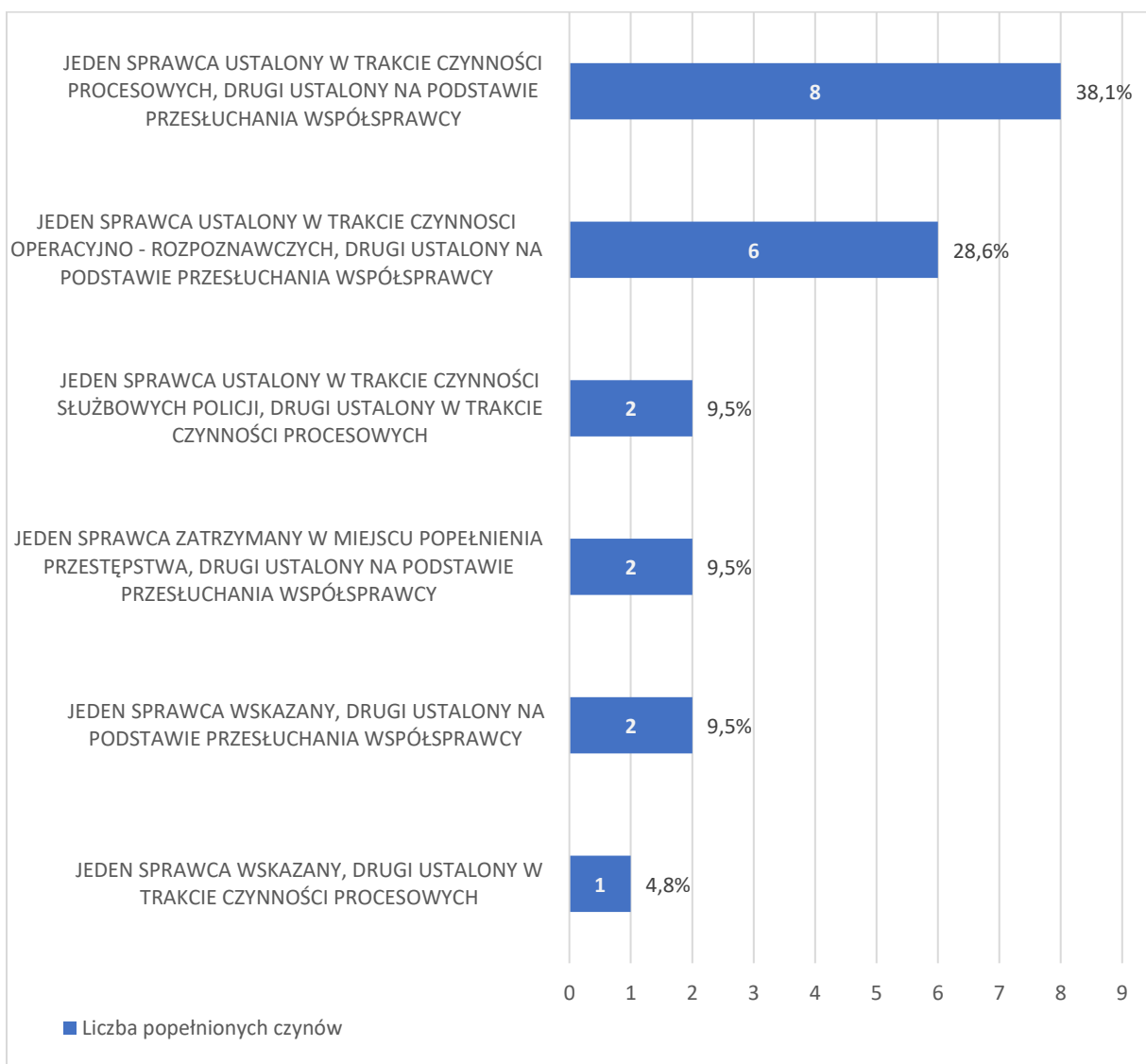
- czynności służbowe Policji (4 czyny),
- pościg (3 czyny),
- rozpytanie (3 czyny),
- penetracja terenu (2 czyny),
- obserwacja (1 czyn),
- wiarygodna informacja (1 czyn),

- kontrola podejrzanego samochodu (1 czyn).

Sprawcy, działający w dwuosobowych grupach zostali zatrzymani na gorącym uczynku podczas popełnienia 6 czynów (12,5%%) i właśnie w ten sposób ustalono ich tożsamość.

Z kolei w przypadku 3 czynów (6,3%) współsprawcy zostali wskazani i typy te okazały się prawidłowe.

W zakresie 21 czynów tożsamość poszczególnych sprawców działających w grupie została ustalona w inny sposób. W tej kwestii sytuacja ukształtowała się w następujący sposób.

Wykres 106. Sposób ustalenia tożsamości poszczególnych sprawców działających w dwuosobowej grupie (opracowanie własne)

Faktem, który szczególnie zwraca uwagę w tym zakresie jest to, że aż w przypadku w sumie 18 czynów (85,7%) tożsamość jednego ze sprawców została ustalona na podstawie przesłuchania drugiego ze sprawców. Oznacza to, że sprawcy chętnie zdradzają personalia współsprawcy i wyjaśniają w jaki sposób dokonali wspólnie czynu zabronionego.

W przypadku pierwszej ze wskazanych konfiguracji, każdorazowo tożsamość jednego ze sprawców została ustalona w trakcie przesłuchania go w charakterze podejrzanego o popełnienie innego czynu. Podczas tego samego przesłuchania sprawca wskazał personalia współsprawcy.

W sytuacji, gdy tożsamość jednego ze sprawców została ustalona w toku czynności operacyjno – rozpoznawczych, podczas gdy on wskazał tożsamość współsprawcy w trakcie przesłuchania, czynnościami tymi były czynności służbowe (5 czynów), oraz rozpytanie (1 czyn).

Podczas postępowania toczącego się w sprawie 2 czynów polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości, w sytuacji, gdy jeden sprawca został ustalony w trakcie czynności służbowych policji, a drugi sprawca został ustalony w trakcie czynności procesowych, każdorazowo czynnościami tymi były czynności służbowe Policji i oględziny monitoringu.

Sytuacja, gdy jeden sprawca został zatrzymany w miejscu popełnienia przestępstwa, a drugi został ustalony na podstawie przesłuchania współsprawcy nie wymaga szerszego omówienia. Zaistniała ona w przypadku 2 czynów.

W przypadku 2 czynów jeden ze współsprawców został wskazany przez pokrzywdzonego, natomiast on sam, podczas przesłuchania w charakterze osoby podejrzanego wskazał drugiego współsprawcę.

W ostatniej omawianej sytuacji, dotyczącej jednego czynu, jeden ze sprawców został wskazany przez osobę pokrzywdzoną, zaś drugi został ustalony w trakcie oględzin monitoringu.

6.1.2.3. Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 3 osób

W zakresie grup trzyosobowych udało ustalić się następujące konfiguracje w kwestii sposobu ustalenia ich tożsamości:

- a) sprawcy ustaleniu w taki sam sposób (2 czyny; każdorazowo były to czynności służbowe Policji),

- b) dwóch sprawców ustalonych w trakcie czynności operacyjno – rozpoznawczych, jeden sprawca ustalony na podstawie przesłuchania współsprawców (2 czyny; każdorazowo czynnością operacyjno – rozpoznawczą pozwalającą na ustalenie tożsamości dwóch sprawców była penetracja terenu),
- c) jeden sprawca zatrzymany w miejscu popełnienia przestępstwa, jeden sprawca ustalony w trakcie czynności operacyjno – rozpoznawczych (penetracja terenu), jeden sprawca ustalony na podstawie przesłuchania współsprawców (1 czyn),
- d) dwóch sprawców wskazanych, jeden sprawca ustalony na podstawie przesłuchania współsprawców (1 czyn).

6.1.2.4. Ustalenie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 4 osób

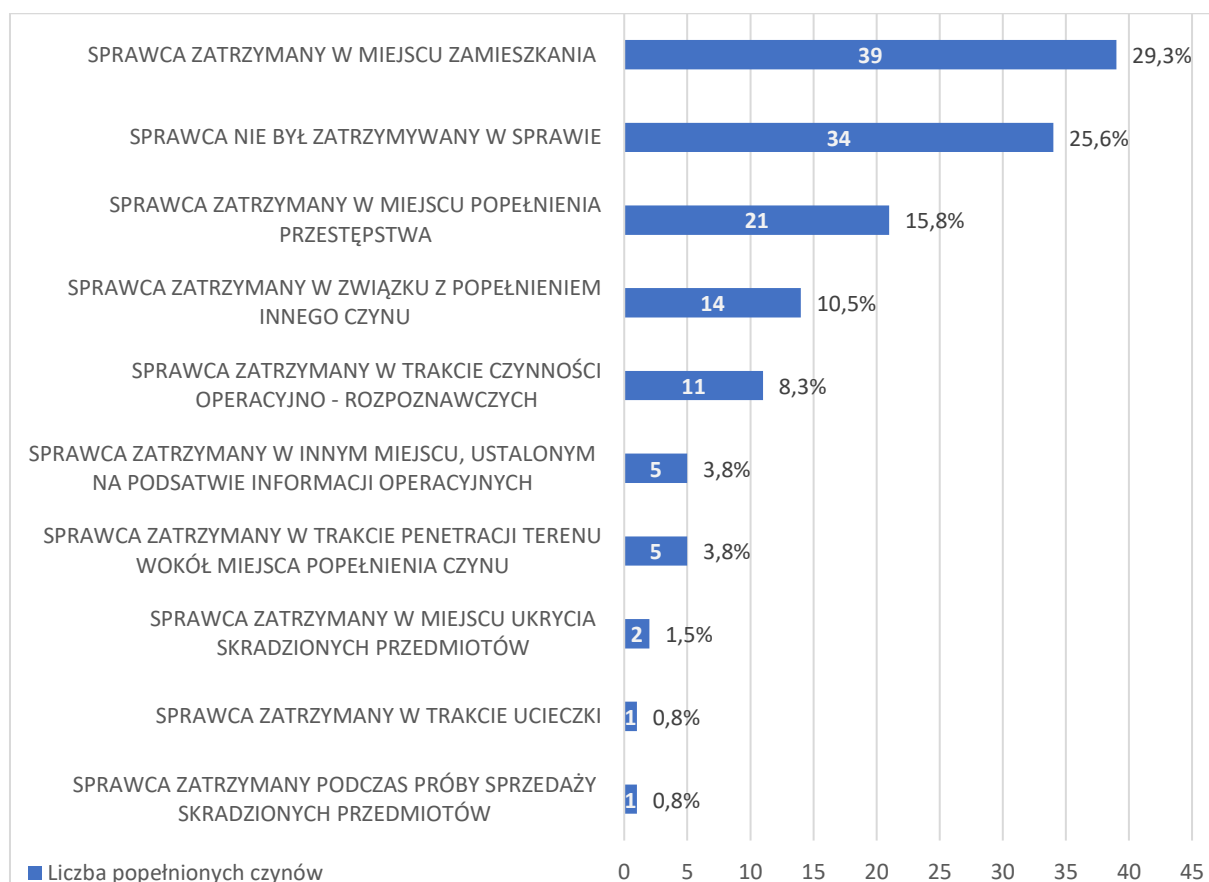
W przypadku grupy czteroosobowej, która działała wspólnie w popełnieniu zaledwie 1 czynu, tożsamość 2 sprawców została ustalona podczas ich zatrzymania w miejscu popełnienia przestępstwa, tożsamość pozostałych 2 współsprawców ustalono na podstawie przesłuchania wcześniej zatrzymanych sprawców.

Analiza zagadnienia sposobu ustalenia tożsamości sprawcy pozwoliła na wskazanie, że najczęstszym źródłem informacji o tożsamości sprawcy są czynności służbowe Policji. Rola pracy wykonywanej przez policjantów, która często nie jest dokumentowana w aktach sprawy, a ogranicza się do krótkich wzmianek w notatkach służbowych, jest tutaj nie do przecenienia. Funkcjonariusz wykonują ogrom pracy, sprawdzając różne potencjalne źródła informacji o tożsamości sprawców. Równie istotnym jawi się fakt, że bardzo często osoby pokrzywdzone trafnie typują kto może być sprawcą czynu zabronionego, a typy te są w 100 % trafne.

6.1.3. Sposób ujęcia sprawcy

Po ustaleniu tożsamości sprawcy lub sprawców, kolejną czynnością, którą są zobowiązane wykonać organy ścigania jest ich ujęcie, celem przedstawienia zarzutów, a następnie przesłuchania w charakterze podejrzanego. Organy ścigania dokonują zatrzymania sprawców w rozmaite sposoby. Podobnie jak w poprzedniej jednostce redakcyjnej, w celu systematyzacji zebranych danych, zostaną one przedstawione w czterech częściach. Na potrzeby niniejszego badania przyjęto, że sprawy, w których czyn został dokonany przez więcej niż jednego sprawcę, jednakże skazany został tylko jeden sprawca (II K 710/21, II K 1169/21, II K 967/21, II K 31/22, II K 262/22, III K 73/20, IV K 514/21, IV K 537/19, IV K 958/18, II K 254/22, II K 109/22, II K 397/22) zostaną potraktowane jako te, w których działał jeden sprawca. Wobec powyższego przeanalizowano sposób ujęcia tylko jednego, skazanego sprawcy. Analogicznie postąpiono w przypadku, gdy skazano 2 sprawców, podczas gdy czynu dokonało więcej niż dwóch sprawców (II K 21/19, II K 303/20).

6.1.3.1. Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez jedną osobę

Wykres 107. Sposób ujęcia sprawcy działającego indywidualnie (opracowanie własne)

W przypadku największej liczby czynów (29,3%), sprawca został zatrzymany przez organy ścigania w miejscu zamieszkania. Miejsce zamieszkania sprawcy to tak naprawdę pierwsza lokalizacja, do której udają się organy w celu ujęcia sprawcy. Adres zamieszkania sprawcy zostaje ustalony na podstawie dostępnych Policji systemów informatycznych, zdarza się również, że potencjalny sprawca pozostaje w kręgu zainteresowania funkcjonariuszy i jego miejsce zamieszkania jest im znane.

Sprawcy 34 czynów (25,6%) nie byli zatrzymywani w sprawie. Wśród tej grupy sprawców wskazano 26, którzy dobrowolnie stawili się na wezwanie organów ścigania we właściwej jednostce Policji celem złożenia zeznań. 8 sprawców nie było zatrzymywanych, ponieważ w trakcie dokonywania czynności związanych z popełnionym przez nich czynem, byli oni osadzeni w jednostce penitencjarnej i tam właśnie doszło do ich przesłuchania.

W przypadku 21 czynów (15,8%), sprawcy zostali zatrzymani przez organy ścigania w miejscu popełnienia przez nich czynu zabronionego. Do tych sytuacji dochodziło, kiedy organy ścigania były wzywane na miejsce popełnienia przestępstwa w momencie jego popełniania. Wezwanie było wystosowywane przez pokrzywdzonych lub firmy ochroniarskie. W razie zatrzymania sprawcy na miejscu popełnienia przestępstwa, organy ścigania nie musiały ustalać tożsamości sprawców.

Sprawcy kolejnych 14 czynów (10,5%) zostali zatrzymani przez organy ścigania w związku z popełnieniem innego czynu. Do tej sytuacji dochodziło oczywiście wtedy, gdy sprawca dopuścił się więcej niż jednego czynu zabronionego.

W przypadku 11 czynów (8,3%) sprawcy byli zatrzymywani w toku czynności operacyjno – rozpoznawczych. Każdorazowo były to bliżej nieokreślone czynności służbowe Policji.

Następna grupa obejmująca sprawców 5 czynów (3,8%) została zatrzymana w innym miejscu, ustalonym na podstawie informacji operacyjnych Policji. W tym zakresie doszło zatrzymania sprawcy:

- a) w mieszkaniu osoby trzeciej (3 czyny),
- b) w sklepie (1 czyn),
- c) na ulicy – po rozpoznaniu sprawcy przez pokrzywdzonego i wezwaniu patrolu (1 czyn).

Również w przypadku sprawców 5 czynów (3,8%), ich zatrzymanie nastąpiło w toku penetracji terenu. Penetracja terenu, jak już wskazywano wyżej jest oczywiście czynnością operacyjno – rozpoznawczą, jednakże z uwagi na jej specyfikę, polegająca na przeczesywaniu

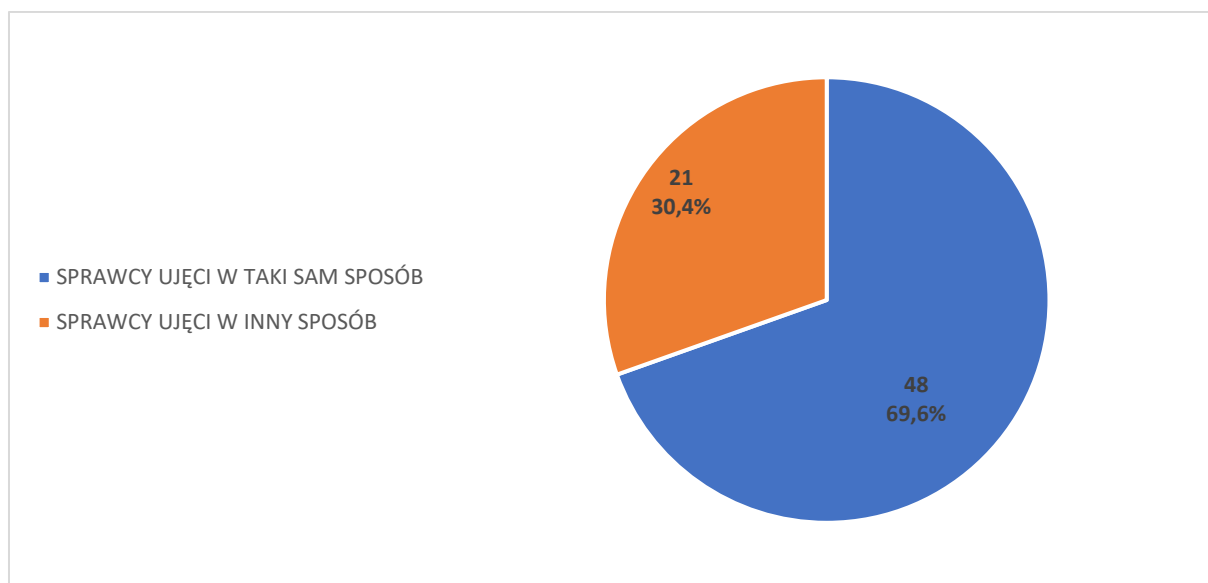
tereny do którego doszło do popełnienia przestępstwa postanowiono wyszczególnić tę grupę osobno.

W przypadku 2 czynów (1,5%) sprawcę zatrzymano w miejscu ukrycia przedmiotów, które nie było jednocześnie jego miejscem zamieszkania (garaż, brama do kamienicy). Każdorazowo dochodziło do tego po wskazaniu przez sprawcę, gdzie ukrył skradzione przedmioty i ujawnieniu ich przez ograny ścigania.

Przypadki zatrzymania sprawcy w trakcie ucieczki oraz podczas próby sprzedania przedmiotów pochodzących z przestępstwa zdarzyły się incydentalnie.

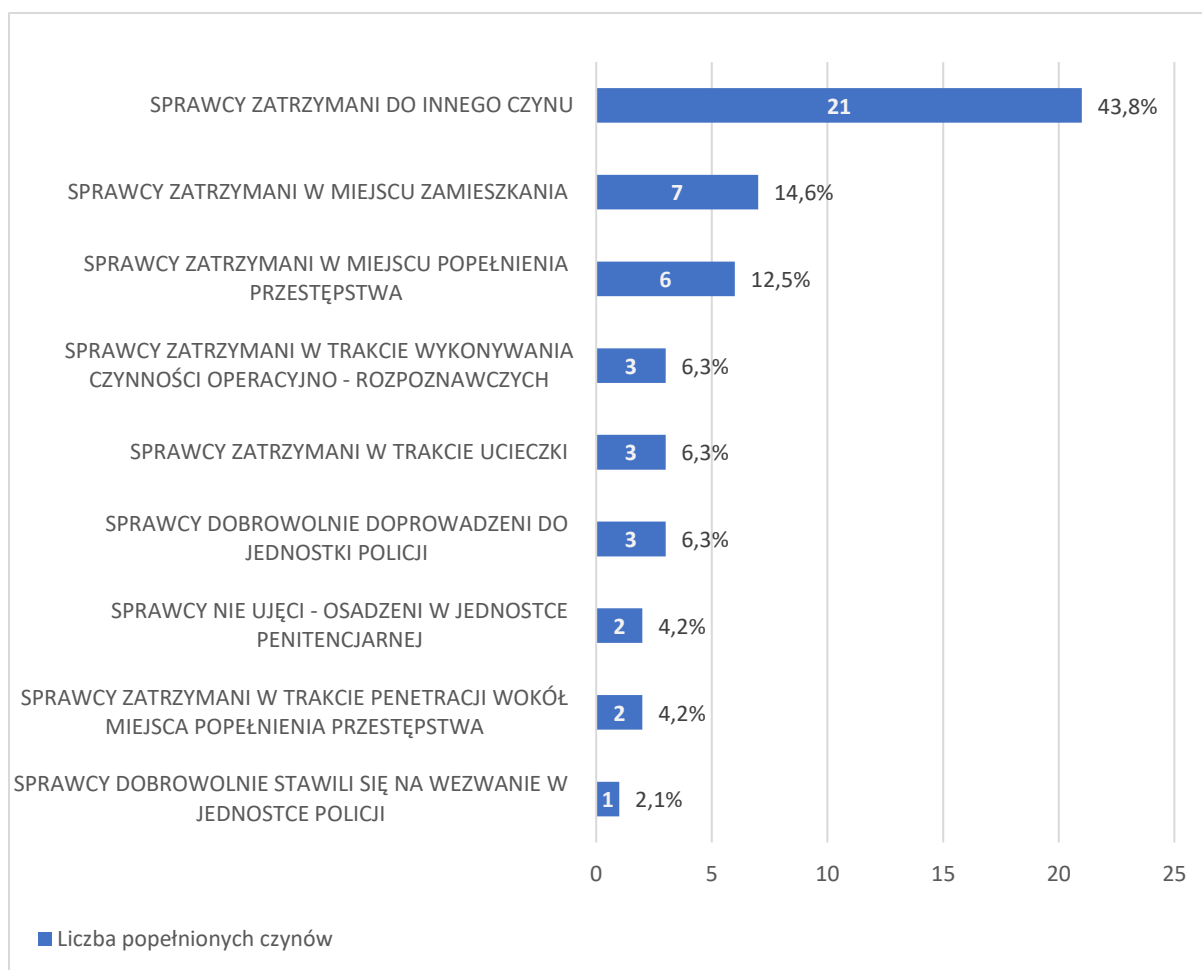
6.1.3.2. Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 2 osób

Omawiając sposób ujęcia poszczególnych sprawców działających w grupie dwuosobowej, podobnie jak w poprzednim akapicie, na wstępie dokonano ustalenia liczby sprawców ujętych w taki sam sposób i tych ujętych w inny sposób. W tym zakresie udało się zaobserwować następujące proporcje.

Wykres 108. Sposób ujęcia sprawców działających grupie dwuosobowej (opracowanie własne)

W niemalże 70 % badanych czynów sprawcy, działający w grupie dwuosobowej zostali ujęci w taki sam sposób.

Wykres 109. Sposób ujęcia obydwoh sprawców działających w dwuosobowej grupie (opracowanie własne)

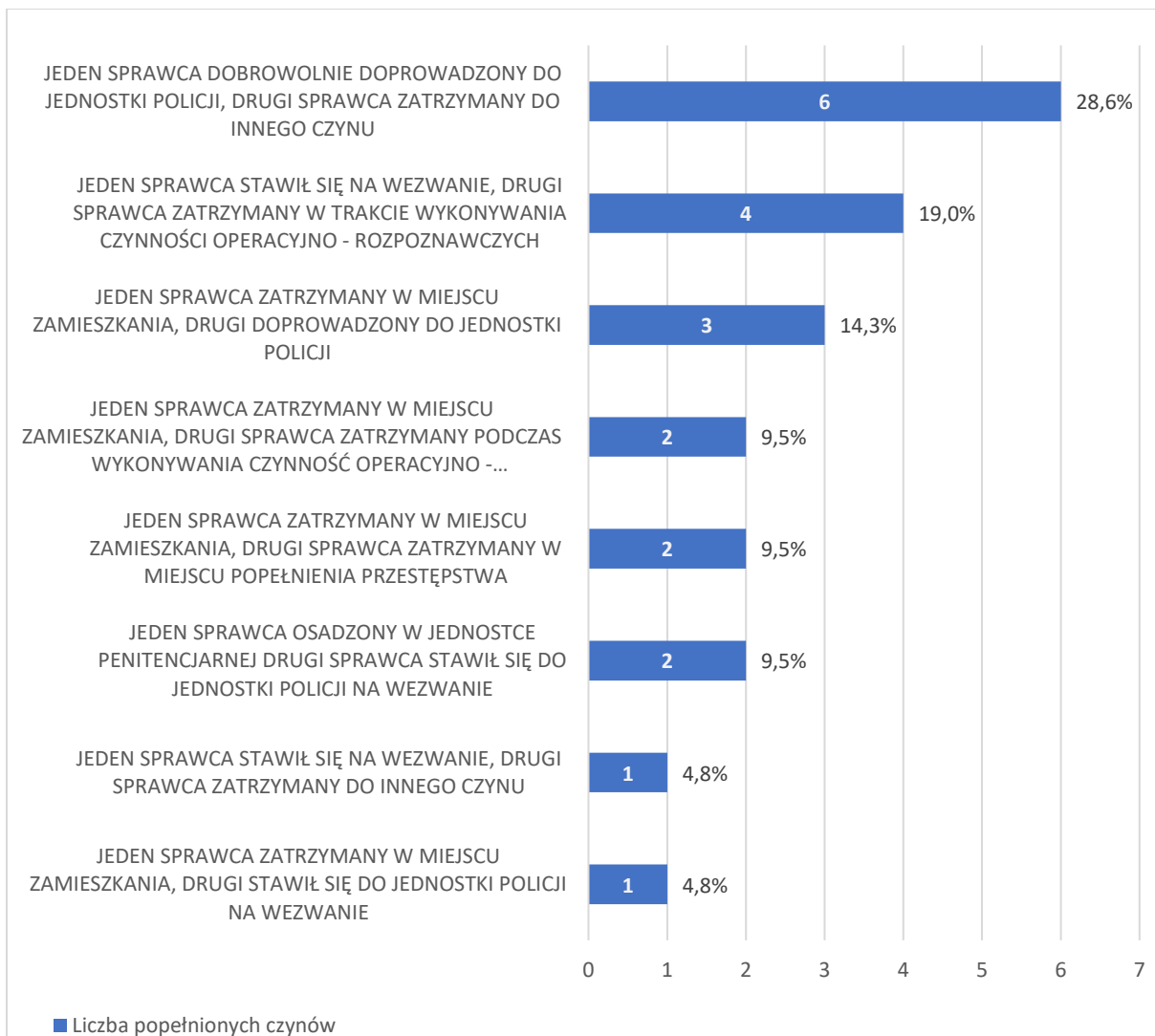
I tak, w zdecydowanie największej liczbie badanych czynów (43,8%), sprawcy działający w grupie dwuosobowej zostali zatrzymani w związku z popełnieniem innego czynu zabronionego. Pozostałe sposoby ujęcia sprawców, działających w grupie dwuosobowej jest tożsama z tymi wskazanymi wyżej i nie wymagają odrębnego, szerszego omówienia. Podobnie jak wcześniej, czynności operacyjno – rozpoznawcze, w toku których doszło do ujęcia sprawców wskazane w wykresie, każdorazowo były określone jako czynności służbowe Policji. W powyższym wykresie również wskazano osobno przypadki, w których doszło do ujęcia obydwoh sprawców w toku penetracji terenu, która jest oczywiście czynnością operacyjno – rozpoznawczą, jednak z uwagi na jej charakter wymagała podkreślenia.

Co istotne, sprawcy w sumie 6 czynów zabronionych nie byli zatrzymywani przez organy ścigania. W tym zakresie udało się zaobserwować, że obydwoh sprawców:

- a) zostało dobrowolnie doprowadzonych do właściwej jednostki Policji (3 czyny- 6,3%),

- b) przebywało w czasie wykonywania czynności dotyczących popełnionego czynu w jednostce penitencjarnej (2 czyny – 4,2%),
- c) stawiało się dobrowolnie do właściwej jednostki Policji (1 czyn - 2,1%).

W przypadku 21 popełnionych czynów (30,43%), sprawcy działający w grupie dwuosobowej zostali ujęci w inny sposób. w tym zakresie udało się ustalić następujące konfiguracje.

Wykres 110. Sposób ujęcia poszczególnych sprawców działających w dwuosobowej grupie (opracowanie własne)

Ponownie, sposoby ujęcia poszczególnych sprawców są takie same jak te opisywane wcześniej. Podkreślenia jedynie wymaga, iż w przypadku odrębnego ujęcia poszczególnych sprawców działających w grupie dwuosobowej, przy wskazaniu czynności operacyjno – rozpoznawczych (19%), były to czynności służbowe Policji (jak zresztą we wcześniej opisywanych przypadkach).

6.1.3.3. Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 3 osób

W sytuacji gdy czyn został popełniony przez grupę 3 osób (6 czynów) udało się wyodrębnić następujące układy ich ujęcia:

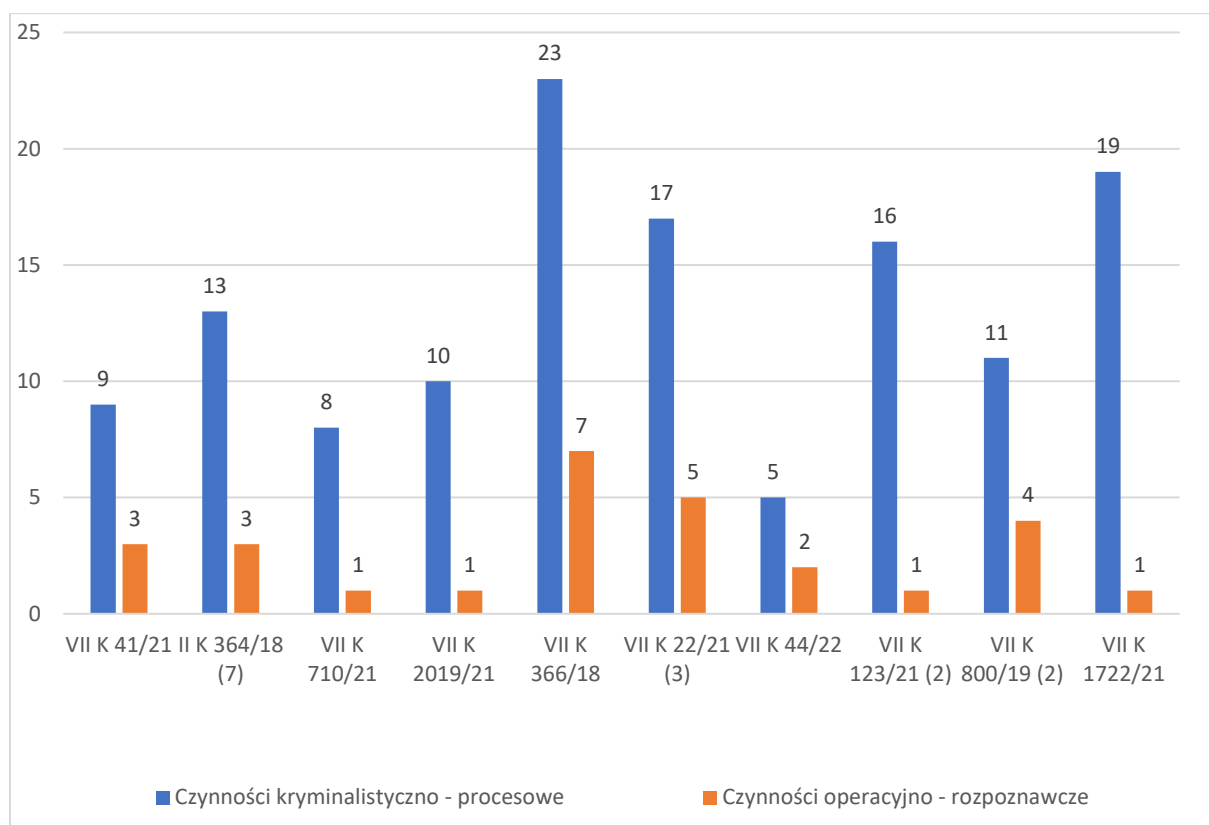
- a) dwóch sprawców zatrzymanych w miejscu zamieszkania, jeden sprawca zatrzymany w trakcie wykonywania czynności służbowych przez policję (2 czyny),
- b) dwóch sprawców zatrzymanych podczas penetracji miejsca popełnienia przestępstwa, jeden sprawca stawiał się na wezwanie w jednostce policji (2 czyny),
- c) trzech sprawców zatrzymanych do innego czynu (1 czyn),
- d) jeden sprawca zatrzymany w trakcie penetracji terenu, drugi sprawca zatrzymany w miejscu popełnienia czynu, trzeci sprawca dobrowolnie doprowadzony do jednostki penitencjarnej (1 czyn).

6.1.3.4. Ujęcie sprawcy czynu w przypadku popełnienia czynu przez grupę 4 osób

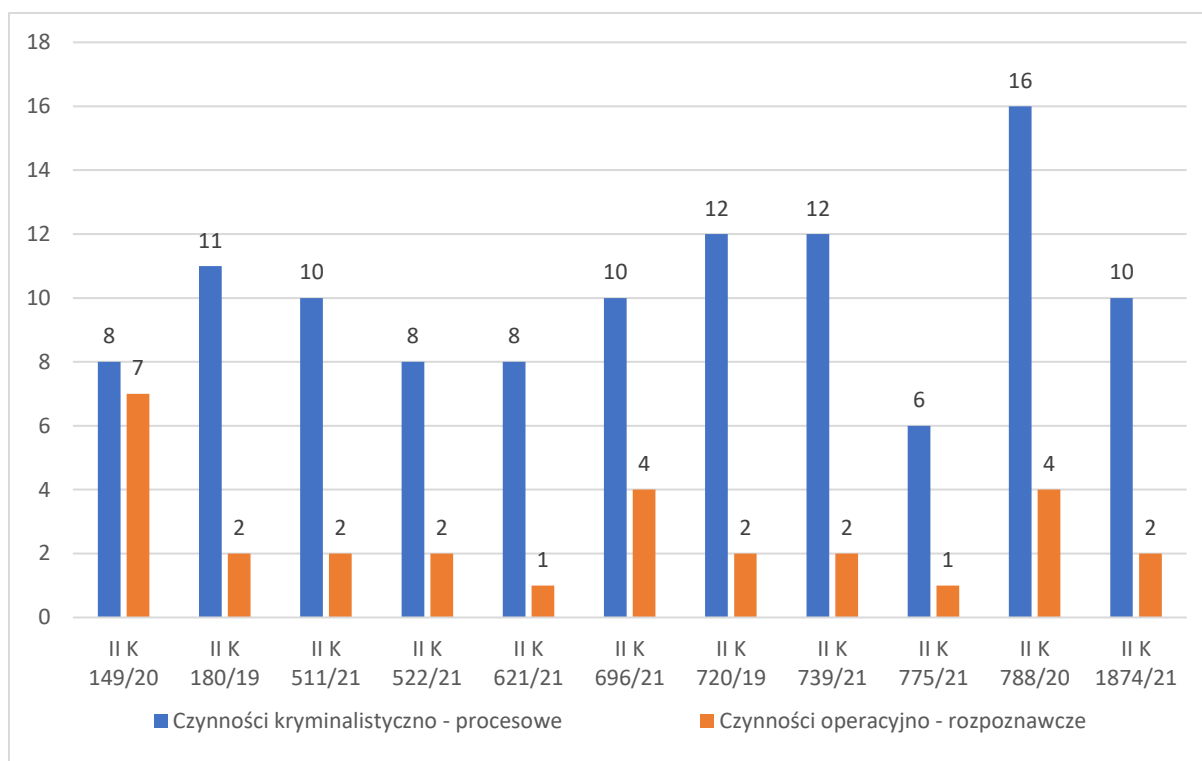
Czteroosobowa grupa sprawców dokonała zaledwie jednej kradzieży z włamaniem do nieruchomości. W tym przypadku dwóch sprawców zostało zatrzymanych w miejscu popełnienia przestępstwa, pozostałych dwóch sprawców stawiało się na wezwanie w jednostce Policji.

6.1.4. Liczba przeprowadzonych czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych

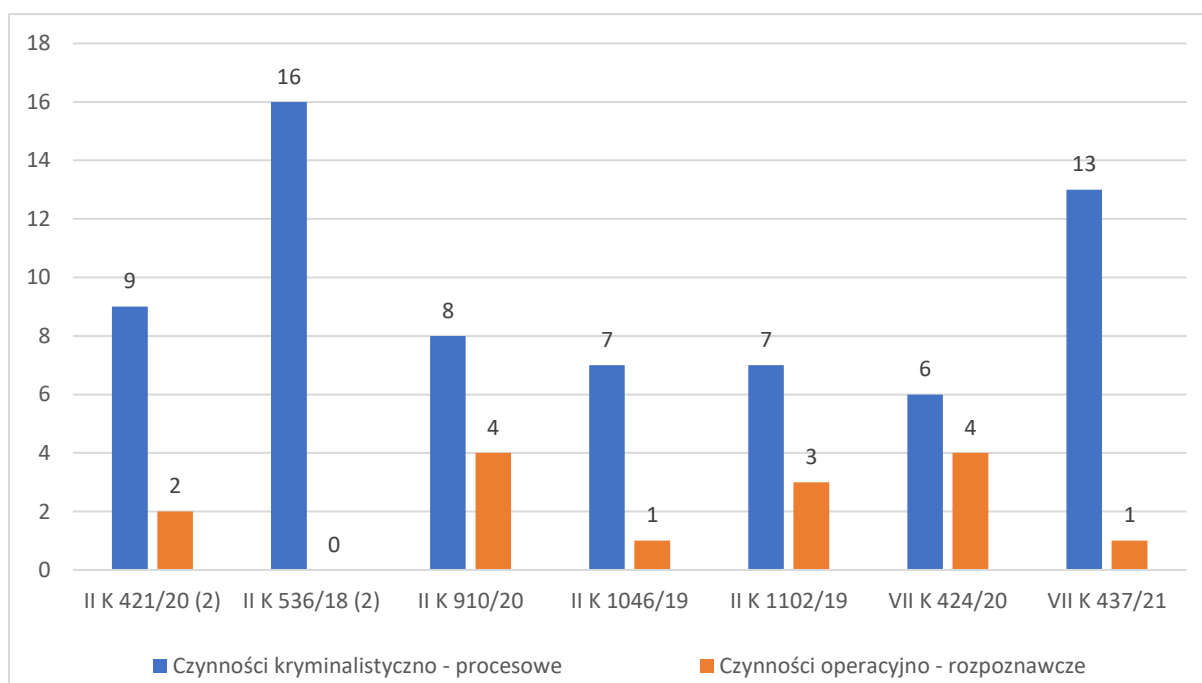
Analiza 141 akt spraw sądowych pozwoliła na ustalenie ile czynności procesowych oraz operacyjno – rozpoznawczych zostało przeprowadzonych w poszczególnych sprawach, na etapie postępowania przygotowawczego. Zgromadzone dane zostały zobrazowane na poniższych wykresach. Cyfra znajdująca się w nawiasie obok oznaczenia sygnatury akt oznacza liczbę czynów, które były przedmiotem danego postępowania.

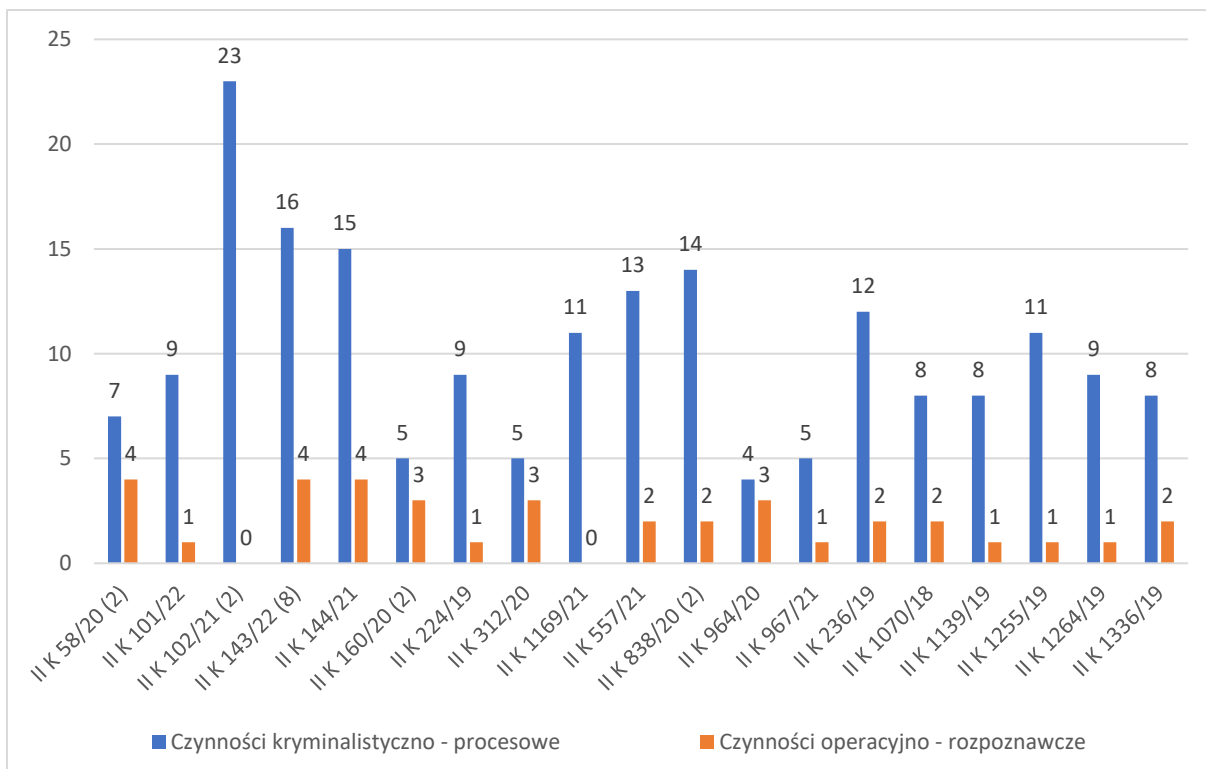
Wykres 87. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Będzinie (opracowanie własne)

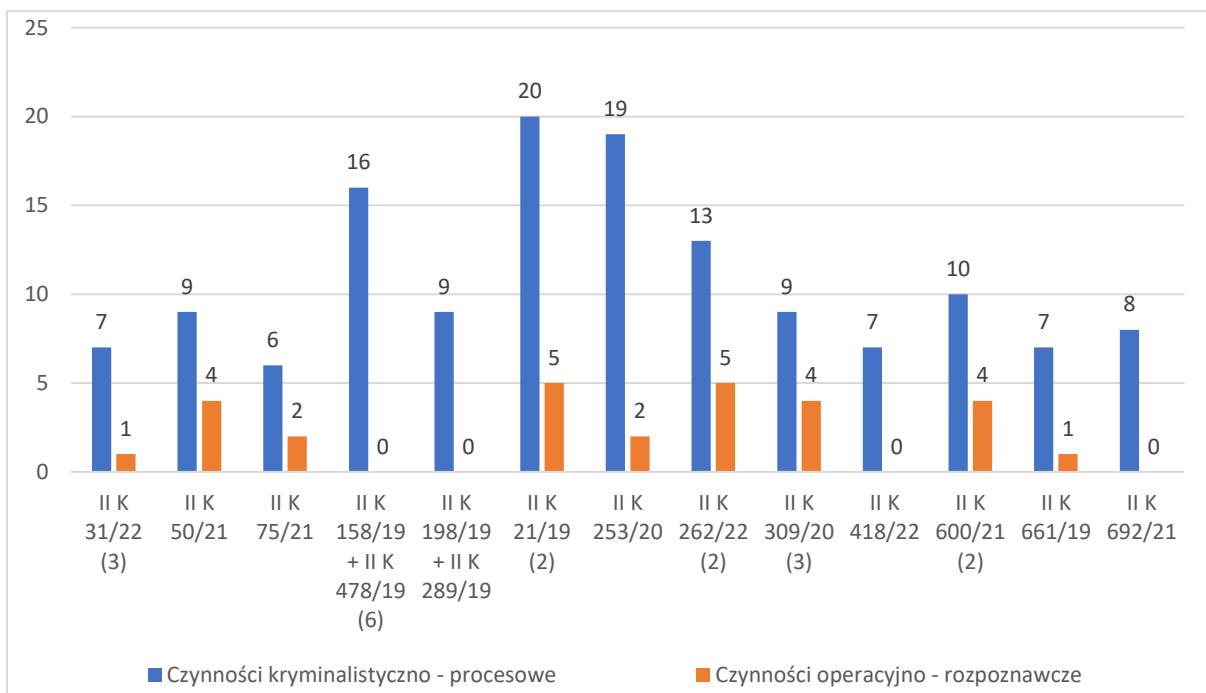
Wykres 88. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Bytomiu (opracowanie własne)

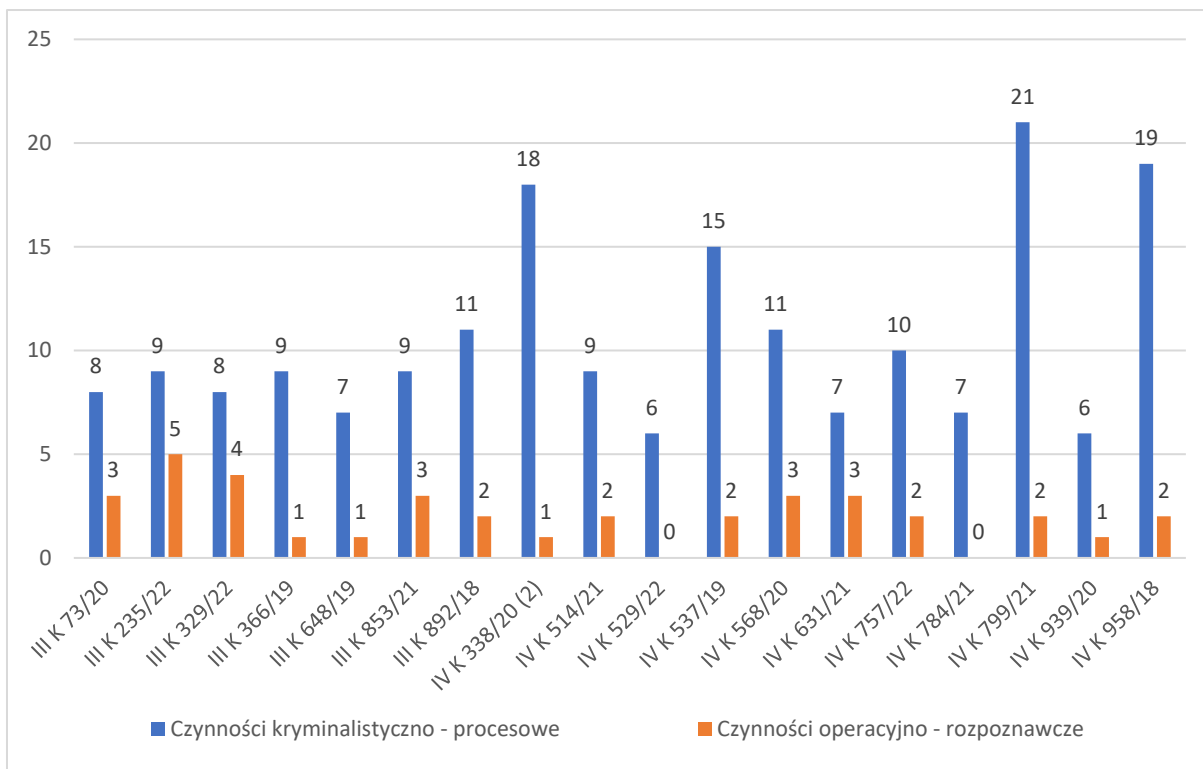
Wykres 89. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Chorzowie (opracowanie własne)

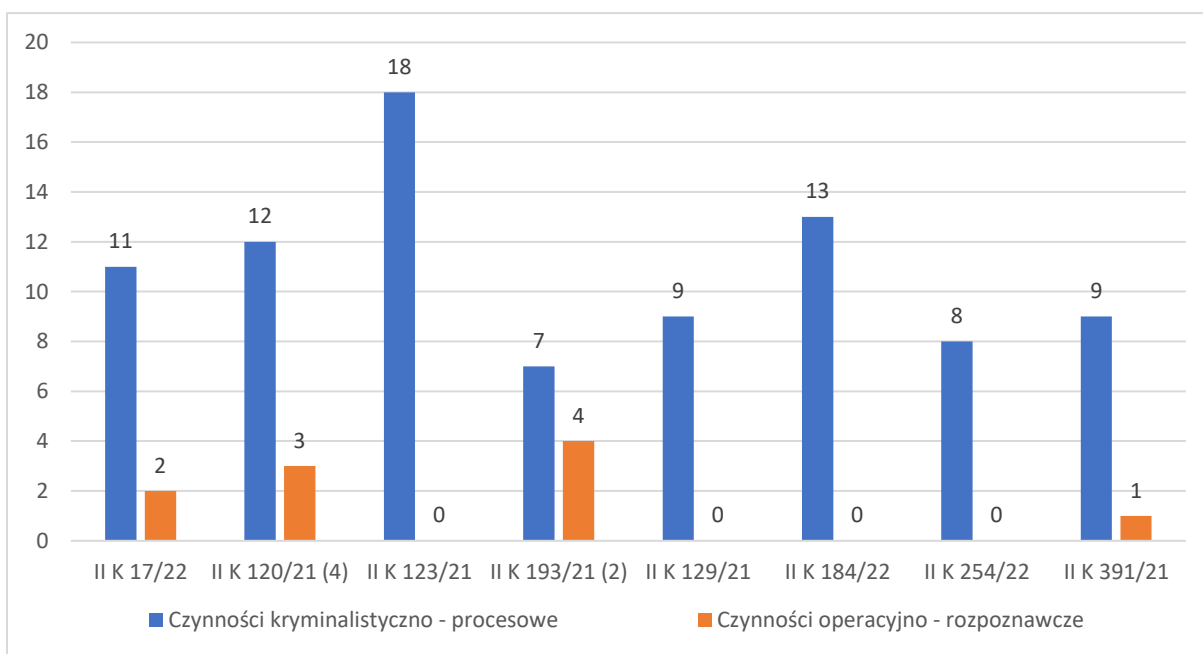
Wykres 90. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Dąbrowie Górniczej (opracowanie własne)

Wykres 91. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Jaworznie (opracowanie własne)

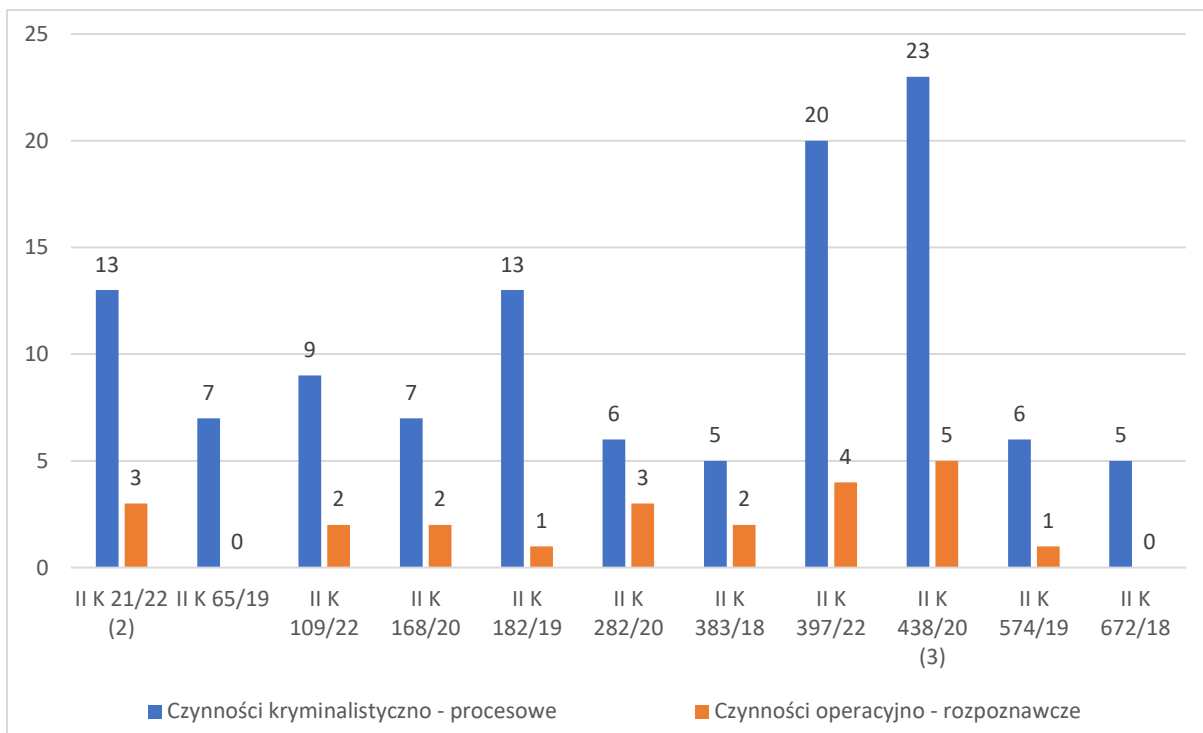

Wykres 92. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach (opracowanie własne)

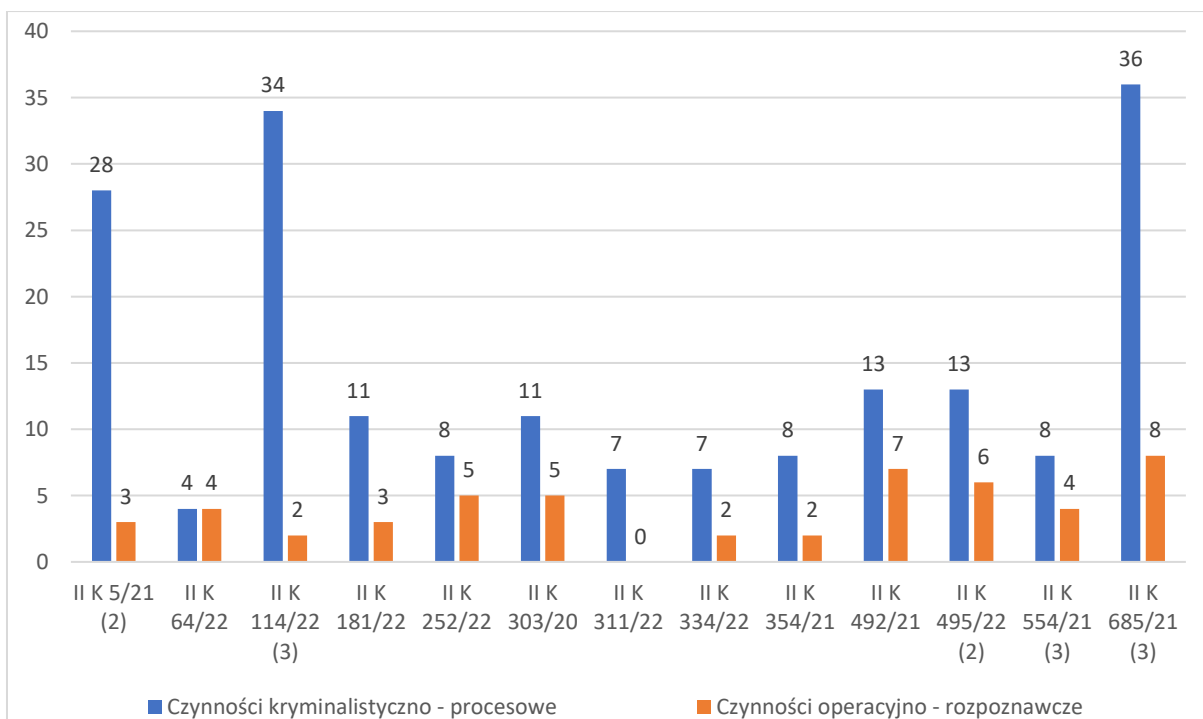

Wykres 93. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Mikołowie (opracowanie własne)

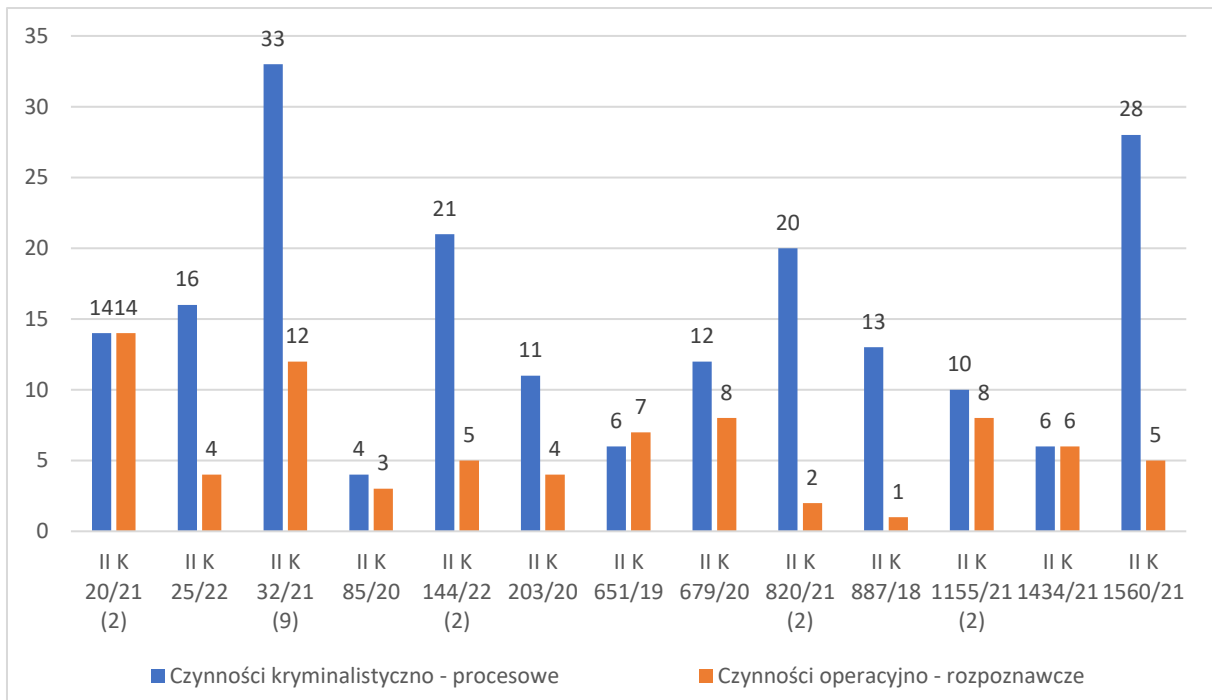

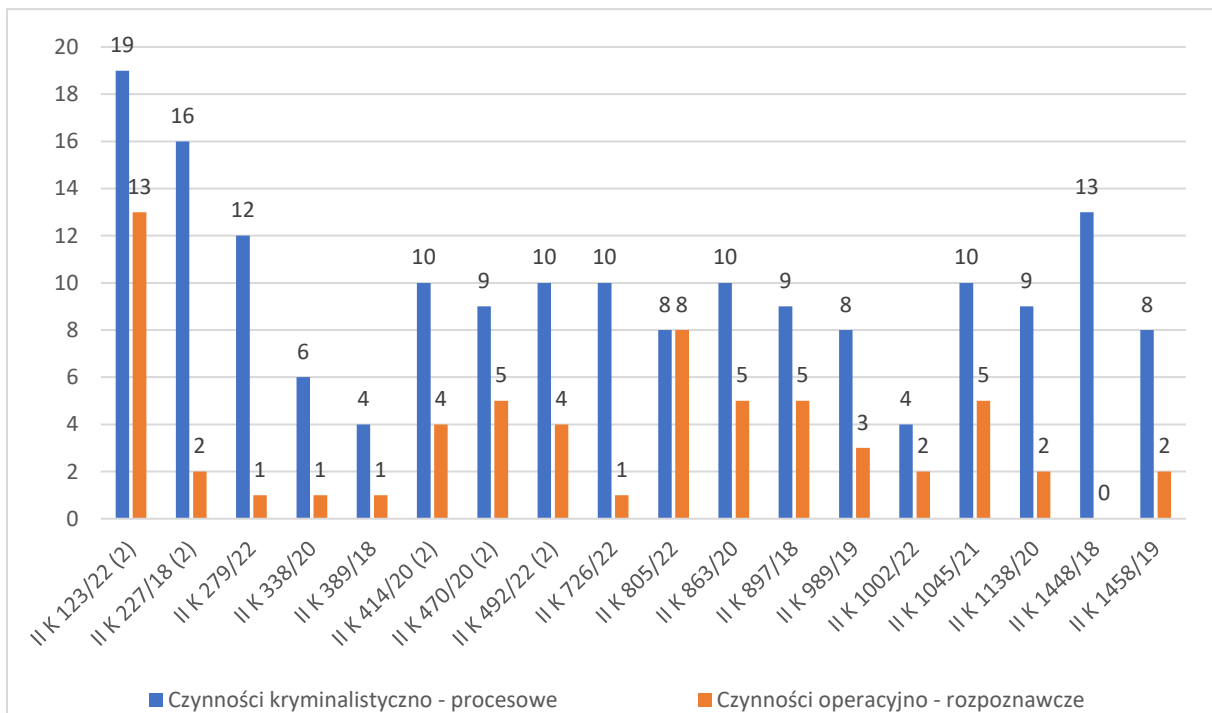
Wykres 94. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Mysłowicach (opracowanie własne)

Wykres 95. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Siemianowicach Śląskich (opracowanie własne)

Wykres 96. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Tychach (opracowanie własne)

Wykres 97. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Zawierciu (opracowanie własne)

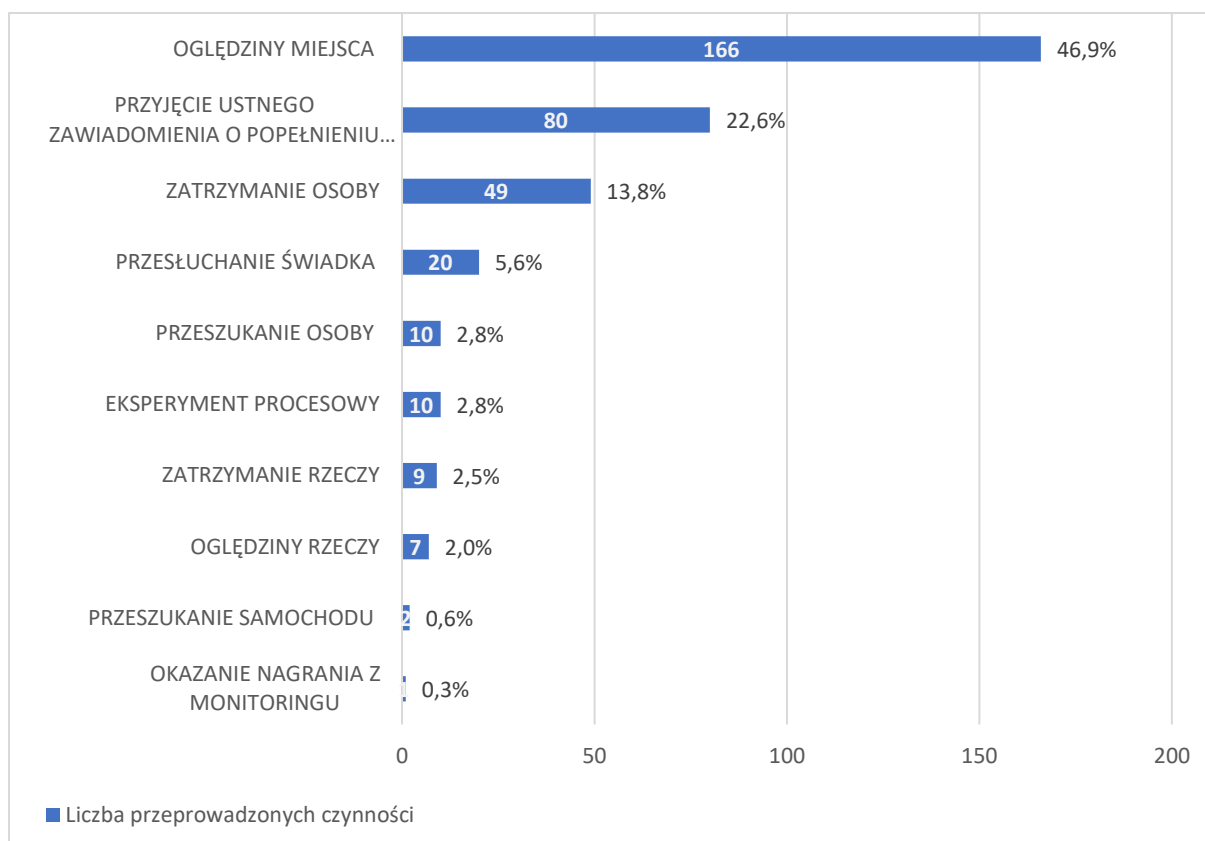
W tym miejscu należy podkreślić, iż z uwagi na specyfikę czynności operacyjno – rozpoznawczych nie jest możliwym wskazanie wszystkich, które były wykonywane w analizowanych sprawach. Fakt, iż w niektórych wykresach, obok liczby wykonanych czynności operacyjno – rozpoznawczych wskazana jest cyfra 0 nie oznacza zatem, że w tych sprawach funkcjonariusze Policji nie wykonywali czynności operacyjno – rozpoznawczych. W każdej z analizowanych spraw, policjanci wykonali ogrom pracy operacyjnej, która była jedynie wzmiankowana w sporządzanych notatkach służbowych.

W niniejszej pracy dokonano analizy czynności procesowych i pozaprocesowych wykonywanych przez organy ścigania w trzech newralgicznych miejscach: miejscu popełnienia przestępstwa, miejscu zamieszkania sprawcy oraz miejscu ujawnienia skradzionych przedmiotów wraz z wyszczególnieniem zabezpieczonych w tych miejscach śladów. Dokonano również przeglądu czynności wykonywanych w innych miejscach. Szczególną uwagę poświęcono także pierwszej informacji o przestępstwie, sposobowi ustalenia sprawcy oraz jego ujęcia. W sposób bardzo szczegółowy przeanalizowano kwestię dowodu z opinii biegłych, jak również zastosowanym środkiem zapobiegawczym.

6.1.5. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane w miejscu popełnienia czynu

Miejsce popełnienia przestępstwa jest najczęściej pierwszym miejscem, do którego kierują się organy ścigania po uzyskaniu o nim informacji. Czynności procesowe wykonywane na miejscu popełnienia przestępstwa są niezwykle istotne, sytuacja zastana przez wezwane organy ścigania jest bowiem niepowtarzalna i pozwala na zebranie pozostawionych przez sprawców śladów, a także ustalenie przebiegu przestępstwa. Staranność funkcjonariuszy, ich dokładność i skrupulatność w procesie zabezpieczania dowodów rzeczowych decyduje o torach dalszego postępowania.

Na podstawie przebadanych akt spraw sądowych udało ustalić się, iż organy ścigania przeprowadziły łącznie 354 czynności procesowo kryminalistyczne w miejscu popełnienia przestępstwa. Rodzaj przeprowadzonych czynności obrazuje poniższy wykres

Wykres 111. Czynności procesowo – kryminalistyczne przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Czynnością procesowo – kryminalistyczną najczęściej wykonywaną na miejscu popełnienia przestępstwa (46,9%) są oględziny miejsca. Fakt ten nie budzi zdziwienia i zdaje się być całkowicie oczywistym, z uwagi na to, że ich zaniechanie prowadzi do bezpowrotnej utraty śladów.

Kolejną, najczęściej przeprowadzaną na miejscu popełnienia przestępstwa czynnością procesową o charakterze kryminalistycznym jest przyjęcie ustnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, połączone z przesłuchaniem zawiadamiającego w charakterze świadka (art. 304a k.p.k.). Wynika to z faktu, iż osoba wzywająca organy ścigania do miejsca popełnienia przestępstwa jest najczęściej osobą pokrzywdzoną, która chce zawiadomić o popełnionym przestępstwie. W sytuacji, kiedy jest to możliwe, funkcjonariusze Policji przyjmują zawiadomienie i przesłuchują zawiadamiającego jako świadka już na miejscu popełnienia przestępstwa, nie wzywając osoby pokrzywdzonej do stawiennictwa we właściwej jednostce Policji. Okoliczność ta podyktowana jest ekonomią procesową i pozwala na znaczne przyspieszenie działań podejmowanych przez organy ścigania. Przesłuchanie

zawiadamiającego w charakterze świadka musi być przeprowadzone zgodnie z wymogami Kodeksu postępowania karnego.

Następną, najczęściej przeprowadzaną czynnością procesową o charakterze taktyczno – kryminalnym przeprowadzaną na miejscu popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest zatrzymanie osoby.

W toku badanych akt udało się również ustalić, iż funkcjonariusze Policji, działając na miejscu popełnienia przestępstwa dokonało przesłuchania 20 świadków. Okoliczność ta wynika również z ekonomiki procesowej, a także fizycznej możliwości przeprowadzenia przesłuchania. Protokoły przesłuchania były wówczas sporządzane przez funkcjonariuszy ręcznie, a każde z tych przesłuchań było przeprowadzane w oparciu o reguły skonstruowane w Kodeksie postępowania karnego.

Kolejną przeprowadzaną na miejscu popełnienia przestępstwa czynnością procesowo – kryminalistyczną jest przeszukanie osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów, na potrzeby niniejszej pracy nazwane skrótowo przeszukaniem osoby.

Również w 10 przypadkach organy ścigania zdecydowały się na przeprowadzenie w miejscu popełnienia przestępstwa eksperymentu procesowego.

Kolejno wskazano na czynność procesowo – kryminalistyczną polegającą na zatrzymaniu rzeczy.

Następną zaobserwowaną czynności procesowo – kryminalistyczną dokonywaną na miejscu popełnienia przestępstwa są oględziny rzeczy.

Organy ścigania dwukrotnie dokonały przeszukania samochodu znajdującego się w miejscu popełnienia przestępstwa. We wcześniejszej części niniejszego działu omówiono pokrótce instytucję przeszukania osoby. Nie ulega wątpliwości, iż samochód znajdujący się na miejscu popełnienia przestępstwa, a stanowiący własność domniemanego sprawcy (jak miało to miejsce w badanych sprawach) może skrywać przedmioty które mogą stanowić dowód w sprawie.

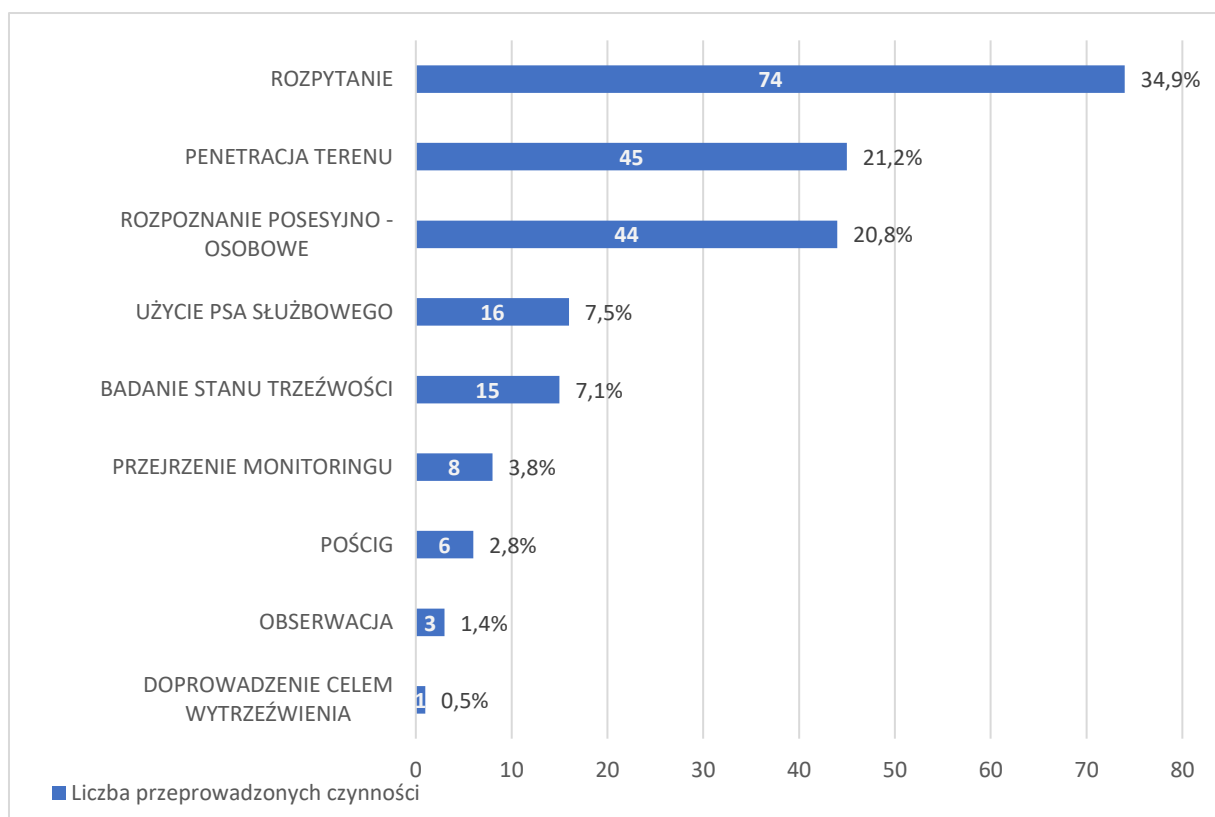
Ostatnią czynnością kryminalistyczno – procesową, przeprowadzona przez organy ścigania na miejscu popełnienia przestępstwa (i to zaledwie jednokrotnie) było okazanie nagrania z monitoringu. Nagranie jest oczywiście kwalifikowane jako rzecz, jednakże z uwagi na jego charakter postanowiono przedstawić go odrębnie. Co do zasady okazanie nagrania z monitoringu jak i każdej innej rzeczy jest wykonywane poza miejscem popełnienia przestępstwa, jednakże w jednym analizowanym przypadku, zostało ono przeprowadzone łącznie z przyjęciem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa połączonym z przesłuchaniem

zawiadamiającego w charakterze świadka. Miało na celu rozpoznanie wizerunku sprawcy utrwalonego na nagraniu.

Analiza czynności kryminalistyczno – procesowych przeprowadzonych na miejscu popełnienia przestępstwa pozwoliła na ustalenie, że istnieją typowe czynności, które mogą być przeprowadzone tylko tam, a ich zaniechanie może całkowicie zniweczyć proces dalszego dochodzenia do prawdy i zniszczyć pozostawione ślady (ogłędziny miejsca, przeszukanie osoby, przeszukanie miejsca). Niektóre czynności mają charakter wtórny, lecz ich charakter determinuje miejsce ich dokonania (eksperyment procesowy). Pozostałe czynności mogą być wykonywane również w innych miejscach (przyjęcie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, przesłuchanie świadka), jednakże z uwagi na zaistnienie odpowiednich warunków były przeprowadzane przez organy ścigania na miejscu popełnienia przestępstwa, niemalże od razu po jego ujawnieniu.

6.1.6. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa

Oprócz czynności procesowo – kryminalistycznych, szczegółowo opisanych w poprzedniej jednostce redakcyjnej, organy ścigania przeprowadzają na miejscu popełnienia przestępstwa szereg czynności operacyjno – rozpoznawczych, których głównym zadaniem jest zbieranie informacji o źródłach dowodowych w polu zainteresowania operacyjnego. Podczas analizy badanych akt udało się wyróżnić szereg konkretnych czynności wykonywanych przez funkcjonariuszy policji i określić, iż w sumie przeprowadzono w tym miejscu 212 takich czynności. Jak jednak wskazywano już wcześniej, nie są to na pewno wszystkie podejmowane przez organy ścigania działania, tylko te, które zostały jasno wskazane i określone w notatkach służbowych.

Wykres 112. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Najczęściej dokonywaną przez funkcjonariuszy Policji na miejscu popełnienia przestępstwa czynnością operacyjno – rozpoznawczą okazało się być rozpytanie (34,9%). Fakt ten nie dziwi, bowiem właśnie w wyniku rozpytania organy prowadzące postępowanie mogą wejść w posiadanie cennych informacji, pozwalających na poszukiwanie źródeł dowodowych.

Kolejną, najczęściej wykonywaną na miejscu popełnienia przestępstwa czynnością operacyjno – rozpoznawczą okazała się być penetracja terenu (21,2%).

W następnej kolejności zaobserwowano, że organy ścigania dokonują na miejscu popełnienia przestępstwa rozpoznania posesyjno – osobowego (20,8%). Pod terminem rozpoznania posesyjno – osobowego mieści się niejako wejście funkcjonariuszy w środowisko miejsca popełnienia przestępstwa i zebranie wszelkich informacji, które pozwalają na wykrycie dowodów. Tak też, w ramach przykładu, można wskazać, że w toku rozpoznania funkcjonariusze poszukują kamer monitoringu, znajdujących się na obiektach innych niż te do których dokonano włamania czy też osób, które mogą mieć jakąkolwiek wiedzę na temat czynu.

W 16 przypadkach (7,5%), organy ścigania zdecydowały się na użycie w miejscu popełnienia przestępstwa psów służbowych. Każdorazowo był to pies tropiący, który miał za zadanie doprowadzenie po śladzie zapachowym z miejsca popełnienia przestępstwa do miejsce

pobytu sprawcy. W żadnej z badanych spraw pies tropiący nie doprowadził do miejsca pobytu sprawcy, zaś w tylko jednej – doprowadził przewodnika do miejsca ukrycia przedmiotów pochodzących z kradzieży.

Następną zaobserwowaną czynnością operacyjno – rozpoznawczą przeprowadzaną przez organy ścigania na miejscu popełnienia przestępstwa okazało się badanie zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu – na potrzeby niniejszej pracy określone jako badanie stanu trzeźwości (7,1%). Do tej sytuacji dochodzi, kiedy funkcjonariusze Policji mieli wątpliwości co do stanu trzeźwości napotkanych osób, kiedy stanowiło to istotną okoliczność. Badanie odbywało się zawsze dwukrotnie, w odstępach czasu.

Organy ścigania ośmiokrotnie (3,8%) dokonały na miejscu popełnienia przestępstwa przejrzenia nagrania z monitoringu. Czynność ta jest operacyjno – rozpoznawczym odpowiednikiem oględzin nagrania z monitoringu i polega na przeanalizowaniu przebiegu zarejestrowanego zdarzenia. Funkcjonariusze ograniczyli się zaledwie do przejrzenia monitoringu, sporządzając z tej czynności notatkę służbową, ponieważ jego analiza nie przyniosła żadnych informacji istotnych dla sprawy.

W 6 analizowanych przypadkach (2,8%) organy ścigania zdecydowały się na podjęcie pościgu za sprawcą. We wszystkich analizowanych sprawach pościg był bezpośredni, czyli improwizowany i wymuszony sytuacją.

Kolejną czynnością operacyjno – rozpoznawczą, która organy ścigania podjęły na miejscu popełnienia przestępstwa była obserwacja tego miejsca (1,4%). Obserwacja miejsca popełnienia przestępstwa miała przede wszystkim na celu sprawdzenie czy sprawca nie powróci do tego miejsca. Pozwalała ona na wychwycenie osób podejrzanych, które kręciły się w okolicy popełnionego czynu. Zdecydowanie częściej, obserwacji podlega jednakoż miejsce zamieszkania sprawcy, o czym więcej w dalszej części pracy.

Zaledwie jeden raz funkcjonariusze Policji użyli narkotestu celem sprawdzenia czy dana osoba nie znajduje się pod wpływem środków psychoaktywnych.

Zbadanie zagadnienia czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzanych przez organy ścigania na miejscu popełnienia przestępstwa pozwoliła na ustalenie szerokiego wachlarza podejmowanych przez służby działań. Nie sposób przecenić roli rozpoznania posesyjno – osobowego lub rozpytania, których wyniki, pomimo, że nie mogą stanowić bezpośredniego dowodu w trakcie postępowania, pozwalają na ustalenie kręgu osób posiadających wiedzę na temat zaistniałego czynu. Istotnie wiele czynności operacyjno – rozpoznawczych stanowi zwierciadlane odbicie czynności procesowych, jednakże to właśnie

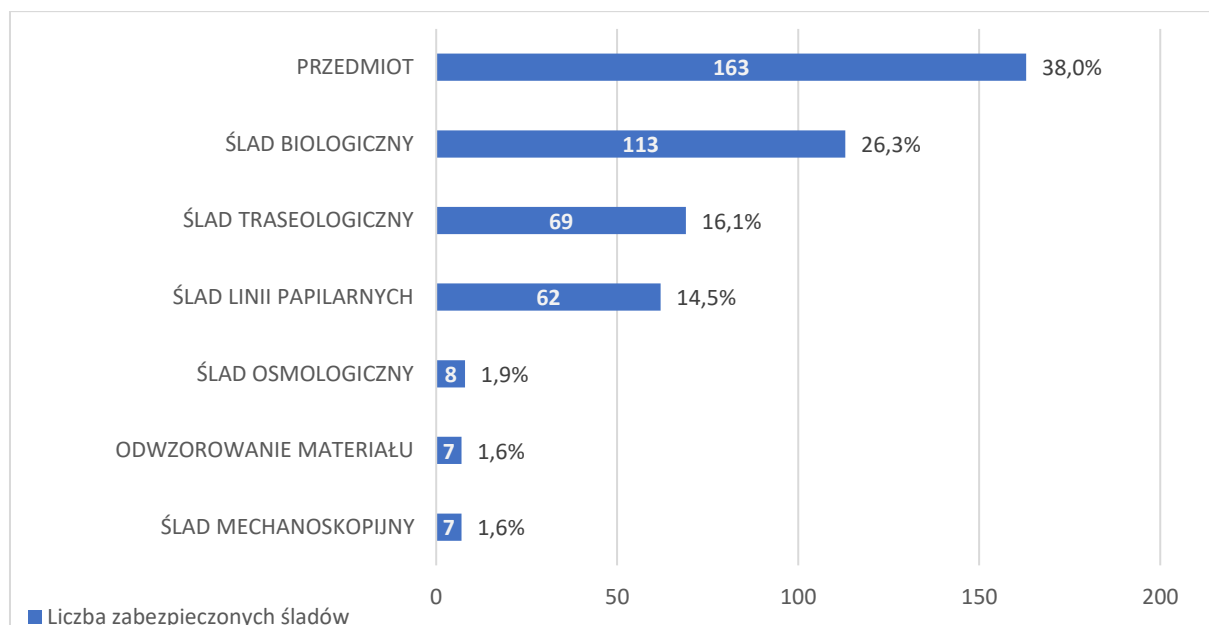

te pozaprosesowe są przeprowadzane w pierwszej kolejności i pozwalają na prawidłowe zorganizowanie dalszej pracy organów ścigania.

6.1.7. Ślady zabezpieczone w miejscu popełnienia przestępstwa

Po ustaleniu jakie czynności kryminalistyczno – procesowe oraz jakie czynności operacyjno – rozpoznawcze są przeprowadzane w miejscu popełnienia przestępstwa, koniecznym stało się zbadanie jakie ślady udało się wykryć a także zabezpieczyć w ich toku. Jak wskazuje się w literaturze, śladem w rozumieniu kryminalistycznym są dające się spostrzec pozostałości zdarzeń, których analiza może pozwolić na odtworzenie przebiegu zdarzenia (całego lub jego fragmentu) w wyniku którego powstały. Ślady pozwalają również na zidentyfikowanie osób, które w tym zdarzeniu uczestniczyły. W niniejszych badaniach dokonano klasyfikacji wykrytych i zabezpieczonych śladów ze względu na miejsce ich występowania oraz dziedzinę identyfikacji.

W toku analizowanych spraw, w miejscu popełnienia przestępstwa udało się zabezpieczyć łącznie 429 śladów.

Wykres 113. Ślady zabezpieczone na miejscu popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Analiza badanych akt pozwoliła na ustalenie 7 kategorii śladów wykrytych i zabezpieczonych przez organy ścigania na miejscu popełnienia przestępstwa. Zdecydowanie największą liczbę śladów kryminalistycznych zabezpieczonych ma miejsce popełnienia

przestępstwa stanowią przedmioty (38%). Kategoria ta jest niezwykle szeroka, obejmuje m. in. przedmioty osobiste sprawcy, pozostawione na miejscu przestępstwa narzędzia czy też fragmenty zabezpieczeń. Zabezpieczone przedmioty były w dalszym postępowaniu okazywane sprawcy lub pokrzywdzonym celem ich identyfikacji.

Kolejną grupę śladów zabezpieczonych na miejscu popełnienia przestępstwa są ślady biologiczne (26,3%). Są to ślady, które mają ścisły związek z funkcjami życiowymi organizmu. W analizowanych sprawach przeważały wymazy, pobrane z różnych powierzchni zabezpieczone w specjalnej wymazówce. Funkcjonariusze Policji dokonali również zabezpieczenia 8 niedopałków papierosów, zużytej gumy do żucia i butelki z cieczą koloru żółtego. Wykrycie i odpowiednie zabezpieczenie śladów biologicznych ma za zadanie przede wszystkim wyizolowanie DNA (kwasu dezoksyrybonukleinowego) i ustalenie jego profilu.

W 69 przypadkach (16,1%), organom ścigania udało się wykryć i zabezpieczyć na miejscu popełnienia przestępstwa ślady traseologiczne. W zakresie badanych akt spraw sądowych, wszystkie zabezpieczone ślady traseologiczne stanowiły odwzorowanie podeszw butów.

Kolejną grupę ujawnianych na miejscu popełnienia przestępstwa śladów stanowiły ślady linii papilarnych (14,5%). Każdorazowo były one zabezpieczane na specjalnej folii, tak by mogły zostać użyte do późniejszych badań porównawczych lub wprowadzone do bazy AFIS.

Rzadziej wykrywanymi i zabezpieczanymi śladami okazały się ślady zapachowe, czyli osmologiczne (1,9%). W analizowanych sprawach, funkcjonariusze policji we wszystkich 8 przypadkach zabezpieczenia tych śladów dokonali obłożenia przedmiotu, z którym sprawca najprawdopodobniej miał kontakt fizyczny pochłaniaczami gazowymi. Przedmiotami tymi były ujawnione na miejscu popełnienia przestępstwa narzędzia służące do przełamania zabezpieczenia, a także w jednym przypadku pusta puszką po piwie.

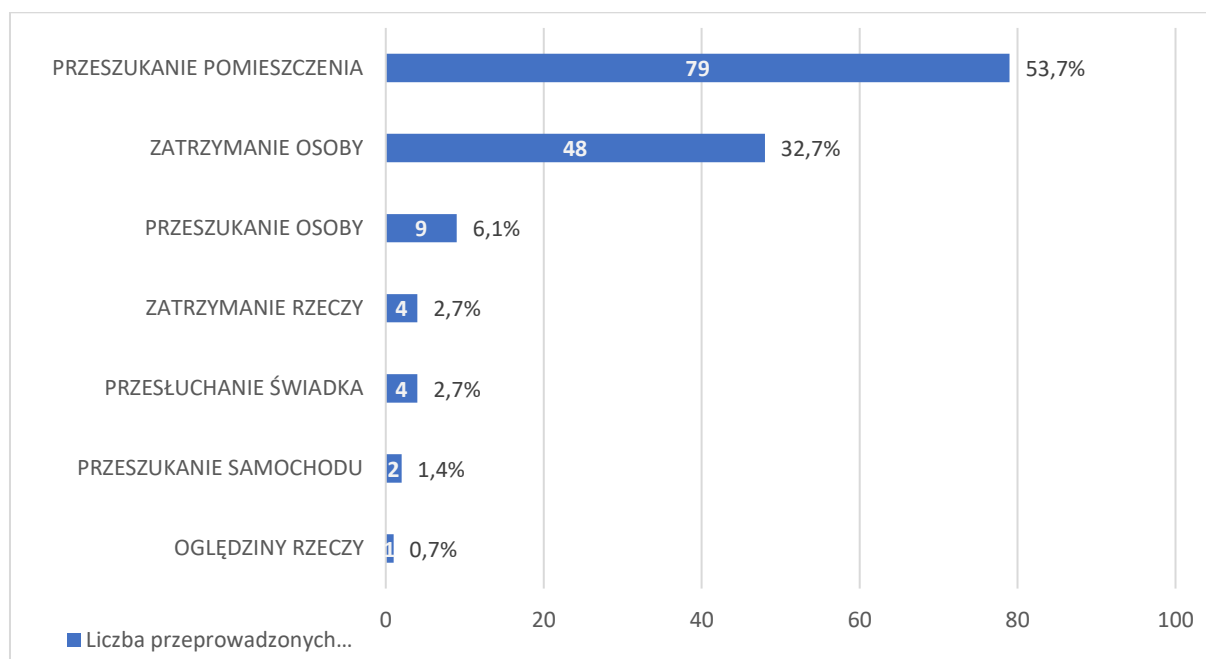
W 7 przypadkach (1,6%) na miejscu popełnienia przestępstwa udało się ujawnić i zabezpieczyć ślad w postaci odwzorowania struktury materiału. W tym przypadku, z uwagi na duże podobieństwo tych śladów z odwzorowaniem linii papilarnych, ślady te również były zabezpieczane na specjalnej folii. Jeden z zabezpieczonych w ten sposób śladów stanowił odwzorowanie rękawiczki. W tym miejscu warto wspomnieć, że jednym z działań kryminalistyki jest gantiskopia, zajmując się właśnie analizowaniem takich śladów.

Ostatnią wyróżnioną grupą śladów znajdujących się w miejscu popełnienia przestępstwa był ślady mechanoskopijne (1,6%). W toku analizy badanych akt ustalono, że wszystkie zabezpieczone ślady mechanoskopijne miały charakter dynamiczny, tj. powstały w wyniku wielokierunkowego oddziaływania narzędzia po materiale podłoża. Ujawnione ślady

mechanoskopijne (4 wyżłobienia, 2 ślady cięcia na skoblu oraz wgłębienie) były dokładnie fotografowane a następnie wykonano ich silikonowe repliki w postaci odlewu.

6.1.8. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy

Trzymając się klucza miejsc, w których organy ścigania najczęściej dokonują czynności w postępowaniu przygotowawczym analizie należy poddać te wykonywane w miejscu zamieszkania sprawcy. Jest to lokalizacja, do której udają się organy ścigania po uprawdopodobnieniu sprawstwa, w celu poszukiwania zarówno sprawcy jak i przedmiotów pochodzących z przestępstwa. Na podstawie analizy badanych akt udało się ustalić, że w miejscu tym organy przeprowadziły łącznie 147 czynności kryminalistyczno – procesowych.

Wykres 114. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy (opracowanie własne)

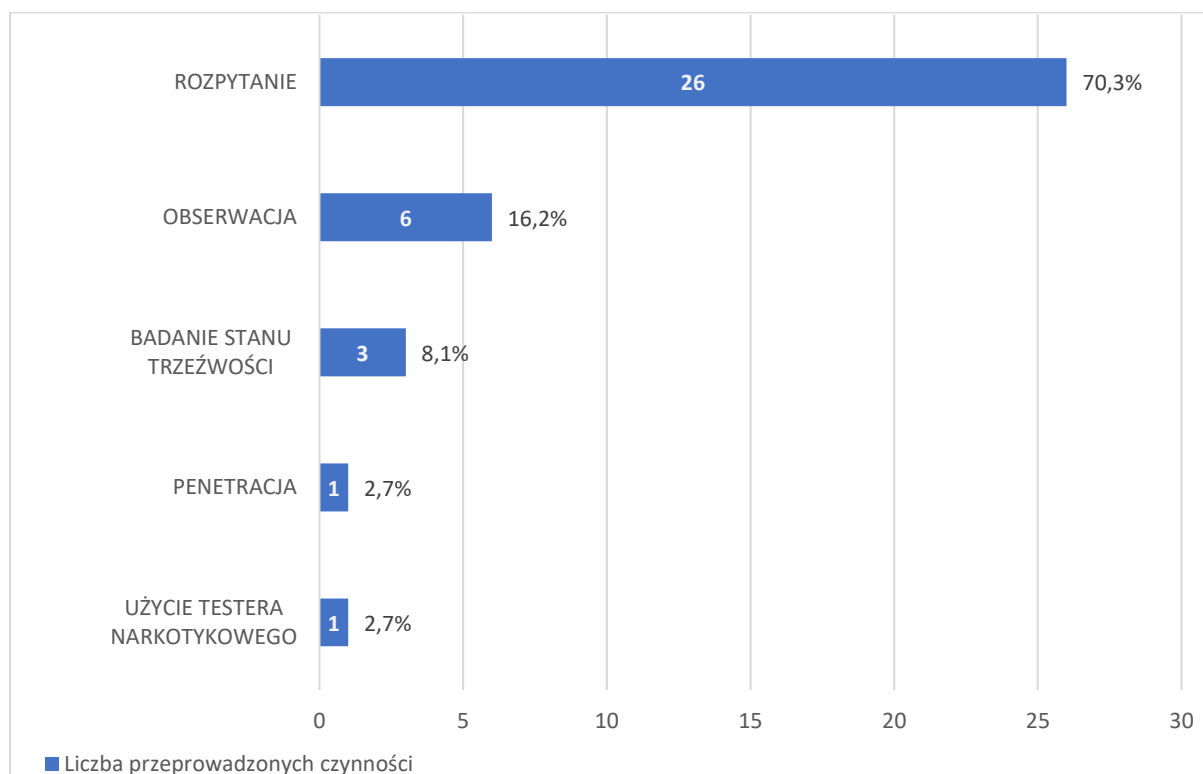
W ocenie autorki nie ma potrzeby powtarzania omówienia poszczególnych czynności kryminalistyczno – procesowych wykonywanych w miejscu zamieszkania. Są one bowiem tożsame z tymi wykonywanymi w miejscu popełnienia przestępstwa. Jedynym wyjątkiem jest tutaj najczęściej dokonywane przeszukanie pomieszczenia (53,7% wszystkich przeprowadzonych czynności). Jest to czynność procesowa skodyfikowana w Kodeksie postępowania karnego (art. 219 § 1 k.p.k.) i tak samo jak omawiane już wcześniej przeszukanie

innych miejsc, ma na celu wykrycie lub zatrzymanie albo przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej, a także znalezienie rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym. Przeszukanie pomieszczenia stanowiącego miejsce zamieszkania sprawcy nie budzi najmniejszego zdziwienia, wszak jest to miejsce, w którym sprawca mógł ukryć przedmioty pochodzące z przestępstwa albo narzędzia służące do jego popełnienia.

Inne czynności kryminalistyczno – procesowe wykonywane w miejscu zamieszkania sprawcy również są typowymi, które mogą zostać wykonane w każdej lokalizacji.

6.1.9. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy

Poza czynnościami procesowo – kryminalistycznymi, w miejscu zamieszkania sprawcy wykonuje się również szereg czynności operacyjno – rozpoznawczych, które pozwalają na zebranie wielu istotnych dla postępowania informacji. Analiza notatek służbowych funkcjonariuszy pozwoliła na ustalenie, iż łącznie przeprowadzono zaledwie 37 takich czynności, a także stworzenie ich katalogu.

Wykres 115. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy (opracowanie własne)

W miejscu zamieszkania sprawcy wykonano relatywnie niewiele nazwanych czynności operacyjno – rozpoznawczych. Nie można w tym miejscu zapominać o szeregu czynności, które nie zostały nazwane przez funkcjonariuszy a ograniczyły się do wzmianki o wykonanej pracy operacyjnej.

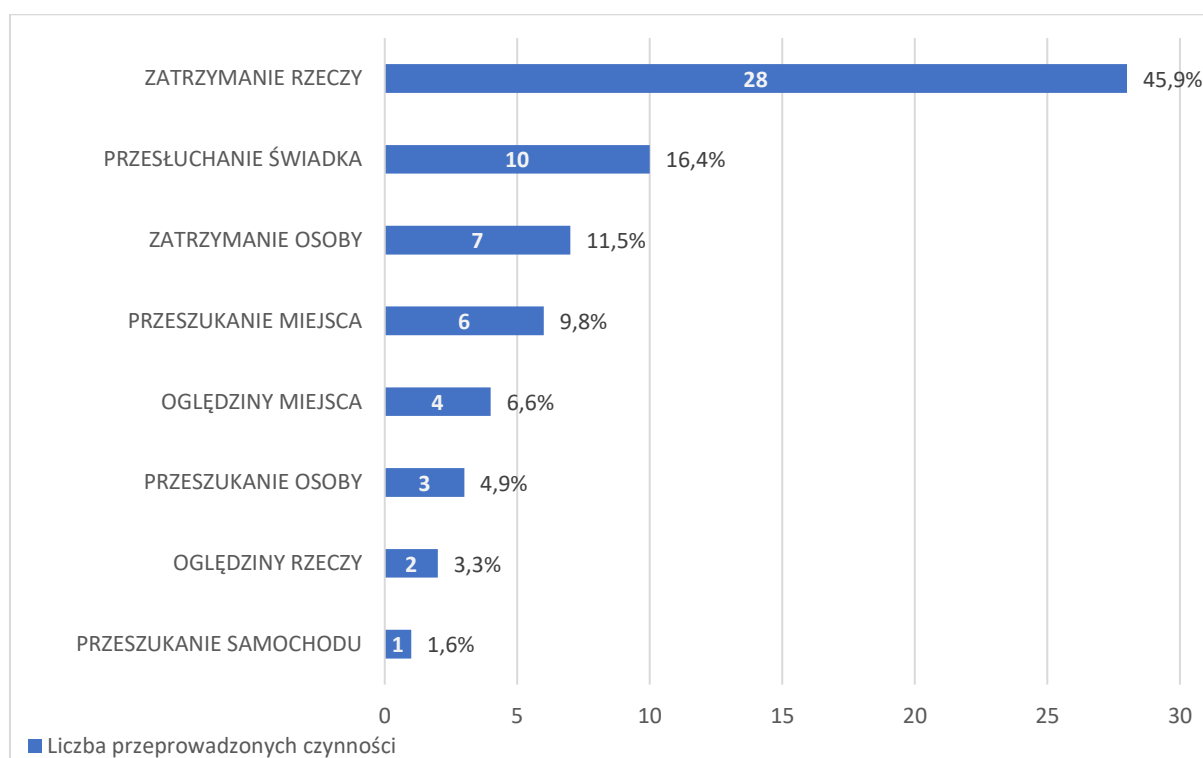
Mała liczba czynności operacyjno – rozpoznawczych wykonywanych w miejscu zamieszkania sprawcy wynika z faktu, iż na etapie wejścia w te lokalizację, organy ścigania miały już za sobą dużą część pracy operacyjnej, polegającej na poszukiwaniu możliwych źródeł dowodowych. Czynności wykonywane w miejscu zamieszkania sprawcy miały głównie charakter procesowy i miały za zadanie głównie ujęcie sprawcy i odzyskanie przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub odnalezienie narzędzi służących do jego popełnienia. W tym miejscu warto zaznaczyć, że w 6 przypadkach ujęcie sprawcy w jego miejscu zamieszkania było poprzedzono obserwacją tego miejsca, wynikało to z faktu częstej nieobecności sprawcy w domu.

6.1.10. Ślady zabezpieczone w miejscu zamieszkania sprawcy

Specyfika lokalizacji jaką jest miejsce zamieszkania rzutuje nie tylko na to jakie czynności zostały tam przeprowadzone, ale również na ujawnione i zabezpieczone tam ślady. Organy ścigania nie poszukują przecież w tym miejscu śladów świadczących o bytności sprawcy. Stąd też nie zabezpieczano śladów biologicznych, daktyloskopijnych czy traseologicznych. Analiza protokołów przeszukania miejsca zamieszkania sprawcy pozwoliła na ustalenie, że doszło tam do zabezpieczenia łącznie 279 przedmiotów. Część z nich stanowiła własność osobistą sprawcy, część była przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa. Zabezpieczono również narzędzia, które służyły do przełamania zabezpieczenia i fragmenty tychże zabezpieczeń.

6.1.11. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów

Ostatnim newralgicznym miejscem, w którym działały organy ścigania w toku postępowania przygotowawczego jest miejsce odnalezienia skradzionych przedmiotów. Miejsca w których sprawca ukrył lub zbył skradzione przedmioty były już przedmiotem wcześniejszych rozważań, dlatego w tej jednostce redakcyjnej należy omówić wyłącznie czynności kryminalistyczno – procesowe które zostały tam przeprowadzone. Łącznie przeprowadzono 61 takich czynności.

Wykres 116. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu ujawnienia przedmiotów pochodzących z kradzieży (opracowanie własne)

Fakt, iż najczęściej dokonywaną na miejscu ujawnienia przedmiotów pochodzących z kradzieży jest zatrzymanie rzeczy (45,9% wszystkich czynności) nie budzi najmniejszego zdziwienia. Wszak to właśnie w tym celu organy ścigania wchodzą do tej lokalizacji. Warto podkreślić, że zatrzymaniu podlegają nie tylko przedmioty pochodzące z przestępstwa, ale również umowy zawarte przez sprawców w lombardach.

Przesłuchanie świadka w miejscu ujawnienia przedmiotów ogranicza się do pracowników lombardów lub punktów skupu złomu, którzy są od razu przesłuchiwanymi przez funkcjonariuszy Policji.

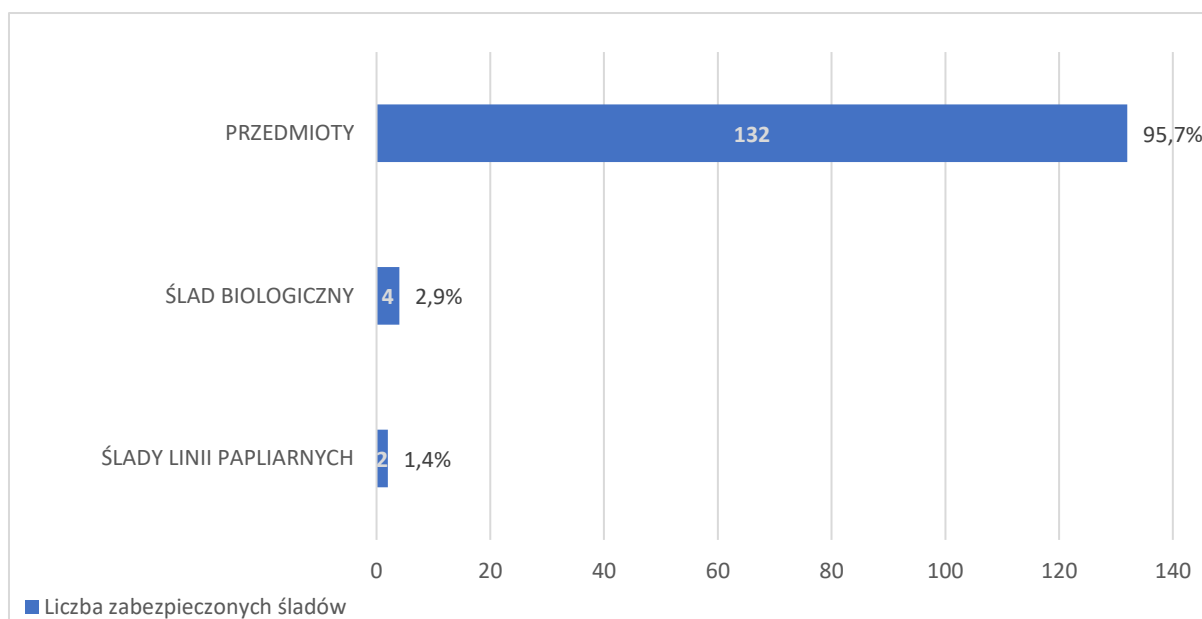
Jak już wskazywano wyżej, charakter wykonywanych czynności determinuje miejsce ich wykonania, dlatego też wszystkie czynności wykonywane na miejscu ujawnienia przedmiotów pochodzących z przestępstwa mają głównie charakter wydobywczy.

6.1.12. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów

W miejscu odnalezienia przedmiotów pochodzących z przestępstwa udało się zaobserwować tylko dwie czynności operacyjno – rozpoznawcze wykonane przez organy ścigania. Było to badanie stanu trzeźwości oraz rozpytanie. Fakt ten nie dziwi. Miejsce odnalezienia skradzionych przedmiotów jest *de facto* ostatnim miejscem, do którego udają się organy ścigania i to jego poszukiwanie jest okupione ogromem pracy operacyjnej. Wszystkie działania organów ścigania są bowiem nastawione na wykrycie sprawców oraz możliwe odzyskanie skradzionych przedmiotów.

6.1.13. Ślady zabezpieczone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów

Podobnie jak w przypadku miejsca zamieszkania sprawcy, śladami ujawnionymi i zabezpieczonymi w miejscu odnalezienia przedmiotów były przede wszystkim przedmioty. Organom ścigania udało się zabezpieczyć kilka innych śladów kryminalistycznych. Łącznie zabezpieczono 138 śladów.

Wykres 117. Ślady zabezpieczone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

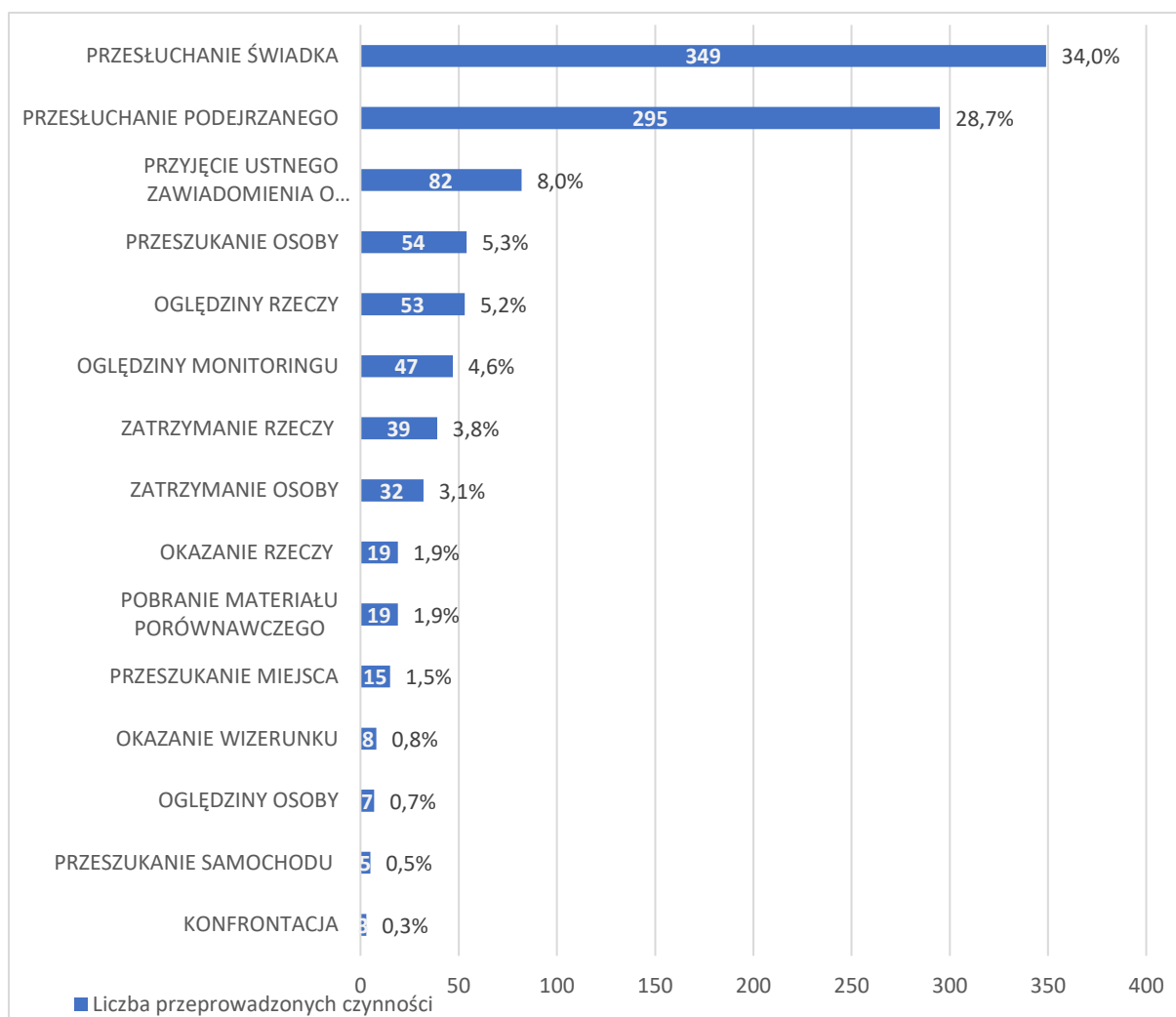
Oprócz 132 zabezpieczonych przedmiotów (95,7% wszystkich śladów), organom ścigania udało się również wykryć 4 ślady biologiczne (każdorazowo był to wymaz) oraz 2 ślady linii papilarnych. Miały one jednak marginalne znaczenie w toczącym się postępowaniu.

Podobnie jak w przypadku przeprowadzonych w miejscu odnalezienia przedmiotów czynności, tak i wykryte oraz zabezpieczone ślady wpisują się w pewien klucz, który jest determinowany lokalizacją. Organy ścigania, działając w miejscu, w którym ujawnią skradzione przedmioty są nastawione na ich odzyskanie, nie zaś na szukanie śladów świadczących o winie sprawcy.

6.1.14. Inne czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości

Oprócz czynności kryminalistyczno – procesowych przeprowadzonych w 3 najbardziej typowych i charakterystycznych lokalizacjach, organy ścigania dokonywały w toku postępowania w przedmiocie kradzieży z włamaniem do nieruchomości szereg innych czynności. Odbływały się one przede wszystkim we właściwych jednostkach Policji, a także w innych miejscach, znajdujących się w zainteresowaniu funkcjonariuszy. Analiza badanych akt pozwoliła na wskazanie 1027 takich czynności i utworzenie ich katalogu.

Wykres 118. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w innych miejscach (opracowanie własne)

Większość z czynności procesowo – kryminalistycznych przeprowadzonych w innych niż wskazane wcześniej miejsca była również przeprowadzana tak w miejscu popełnienia czynu, miejscu zamieszkania sprawcy czy miejscu odnalezienia przedmiotów. Nowum stanowią tutaj: przesłuchanie podejrzanego, pobranie materiału porównawczego, okazanie wizerunku, oględziny osoby i konfrontacja. Czynności te w głównej mierze były wykonywane w jednostkach Policji.

Ogółem czynność przesłuchania osoby podejrzanego przeprowadzono 295 razy (28,7% wszystkich czynności). Pierwsze z przeprowadzonych przesłuchań poprzedzone było przedstawieniem zarzutów w sprawie. Do przesłuchania osoby w charakterze podejrzanego co do zasady dochodziło w jednostkach Policji, jednakże kilku podejrzanym, z racji wcześniejszego osadzenia zostało przesłuchanych w jednostkach penitencjarnych.

Kolejną czynnością kryminalistyczno – procesową przeprowadzoną w winnych miejscach było pobranie materiału porównawczego (1,9% wszystkich czynności). Jest to czynność, która zawiera elementy czynności technicznej, jednakże wymaga sporządzenia protokołu. W badanych aktach dokonano pobrania 16 wymazów ze słuzówki policzka oraz jedną próbkę odcisków daktyloskopijnych, jedną próbkę zapachu i jeden odcisk podeszwy buta. Wśród pomiotów, od których pobrano materiał należy wyróżnić podejrzanych (12 przypadków) oraz świadków (7 przypadków).

We wcześniejszej części pracy omówiono już problematykę okazania. Wśród czynności kryminalistyczno – procesowych przeprowadzanych we właściwej jednostce Policji ośmiokrotnie przeprowadzono okazanie wizerunku (0,8% wszystkich czynności). W przypadku analizowanych akt, w 7 przypadkach dochodziło do okazania świadkowi fotografii osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa łącznie z fotografiami 3 innych osób, o podobnej fizjonomii (tablica pogładowa). W jednym przypadku świadkowi okazano wizerunek 2 osób podejrzanych zarejestrowanych na nagraniu z monitoringu.

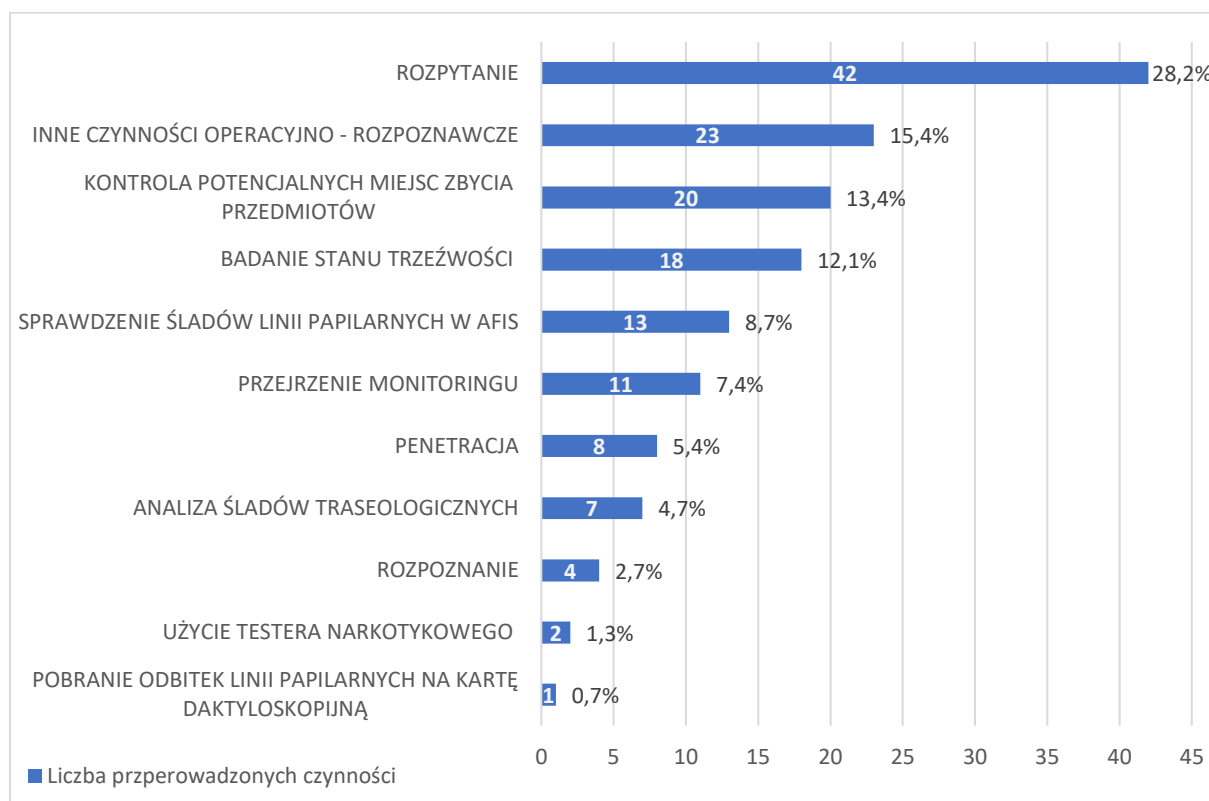
Czynnością wcześniej niespotykaną są z kolei oględziny osoby, polegające na badaniu ciała żyjącej osoby oraz jej odzieży. Czynność ta została przeprowadzona 7 razy (0,7%).

Czynnością kryminalistyczno – procesową która pojawiła się w powyższym katalogu po raz pierwszy jest konfrontacja. W analizowanych sprawach 2 konfrontacje przeprowadzono między podejrzany a świadkiem, zaś jedna odbyła się między dwoma podejrzanyimi o popełnienie tego samego czynu.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości organy ścigania wykonują pełen wachlarz różnych czynności kryminalistyczno – procesowych, które mają za zadanie dostarczenie dowodów i przypisanie osobie podejrzanej winy. Wszystkie czynności zostały przeprowadzone w sposób prawidłowy, spisano odpowiednie protokoły i stosowano do się reżimu Kodeksu postępowania karnego. Dzięki wykonywanym przez organy ścigania czynnościom kryminalistyczno – procesowym udało się dojść do prawdy, określić przebieg czynu, a w następstwie doprowadzić do skazania osoby odpowiedzialnej za popełnienie kradzieży z włamaniem do nieruchomości.

6.1.15. Inne czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości

Oprócz czynności kryminalistyczno – procesowych w innych miejscach znajdujących się w kręgu zainteresowania organów ścigania przeprowadzono również szereg czynności operacyjnych. Liczba czynności nazwanych wyniosła 149.

Wykres 119. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w innych miejscach (opracowanie własne)

Nie dziwi fakt, że najczęściej wykonywaną przez organy ścigania czynnością operacyjno – rozpoznawczą okazało się rozpytanie (28,8% wszystkich czynności). Jak już wskazano wyżej jest to bodaj najbardziej efektywna forma zdobywania informacji o potencjalnych źródłach dowodowych. Wiele spośród wskazanych powyżej czynności było dokonywanych w analizowanych wcześniej szczegółowo lokalizacjach. Dlatego też w niniejszej jednostce redakcyjnej omówione zostaną włącznie te wcześniej niespotykane, tj. inne czynności operacyjno – rozpoznawcze, kontrola potencjalnych miejsc zbycia przedmiotu, sprawdzenie śladów linii papilarnych w systemie AFIS i analiza śladów traseologicznych.

Pod pojęciem „inne czynności operacyjno – rozpoznawcze” mieszczą się wszystkie te, nazwane przez organy ścigania czynności, których nie udało się sklasyfikować w podanych wyżej kategoriach. I tak udało się ustalić, że w toku prowadzenia czynności organy ścigania dokonywały następujących czynności:

- a) nawiązanie kontaktu ze szpitalami w celu ustalenia czy ktoś zgłosiła się na SOR z oparzeniami dłoni,
- b) poszukiwanie podejrzanego w ramach pracy operacyjnej,
- c) nawiązanie kontaktu telefonicznego z podejrzanym przy pomocy jego ojca,
- d) przejrzanie ogłoszeń na portalach sprzedażowych,
- e) sprawdzenie dostępnych adresów
- f) sprawdzenie logowań numeru telefonu typowanego sprawcy,
- g) ustalenie kierowcy lawety w toku czynności służbowych,
- h) publikacja wizerunku sprawcy na portalu „facebook”,
- i) zarządzenie wprowadzenia do bazy danych informacji o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego,
- j) analiza skradzionego mienia,
- k) analiza spisu rzeczy znajdujących się w depozycie właściwej jednostki Policji,
- l) analiza sytuacji finansowej sprawcy (4 przypadki),
- m) analiza zabezpieczonych wkładek zamka,
- n) kontrola miejsc gromadzenia się młodzieży,
- o) kontrola miejsc gromadzenia się osób policyjnie podejrzanych,
- p) kontrola samochodu,
- q) ustalenie właściciela samochodu na podstawie numerów rejestracyjnych,
- r) sprawdzenie telefonów komórkowych zabezpieczonych w sprawie,
- s) ustalenie właściciela numeru;
- t) publikacja na stronie internetowej Policji informacji o skradzionej rzeczy.

Oprócz tych wskazanych powyżej czynności, organy ścigania w każdej z analizowanych spraw wykonały pracę operacyjną, której jednak nie opisywano szczegółowo w sporządzanych notatkach służbowych.

Kontrola potencjalnych miejsc zbycia przedmiotów pochodzących z przestępstwa polegała na sprawdzeniu rzez funkcjonariuszy lombardów (15 przypadków), skupów złomu (4 przypadki) oraz punktu skupu złota (1 przypadek). Przeprowadzona kontrola miała na celu ustalenie czy sprawca nie zbył w danym miejscu przedmiotów pochodzących z przestępstwa.

W 13 przypadkach organy ścigania wniosowały o sprawdzenie zabezpieczonych śladów linii papilarnych w systemie AFIS. AFIS to automatyczny system identyfikacji daktyloskopijnej, funkcjonujący w Polsce od 2000 roku. Zastąpił on Centralną Registraturę Daktyloskopijną. System pozwala na wykrywania sprawców przestępstw na podstawie śladów linii papilarnych oraz do ustalania tożsamości osób i zwłok. Baza AFIS jest cały czas poszerzana i w roku 2020 znajdowało się w niej około 4 mln kart daktyloskopijnych, 460 tys. odbitek dłoni oraz 120 tys. śladów NN z miejsc zdarzeń.⁴⁰⁷ Sprawdzenie w AFIS nigdy nie ma charakteru procesowego, jednakże potwierdzenie zgodności śladu z miejsca zdarzenia ze śladem z karty daktyloskopijnej mu być potwierdzone przez biegłego.⁴⁰⁸

Kolejną przeprowadzaną przez organy ścigania czynnością w ramach czynności operacyjno – rozpoznawczych okazała się być analiza śladów traseologicznych. Analiza ta polegała na wzrokowym porównaniu odbitki podeszwy buta, pozostawionej na miejscu popełnienia przestępstwa ze wzorem podeszwy obuwia zabezpieczonego od potencjalnego sprawcy. W tych przypadkach analiza ta nie stanowiła dowodu, nie została ona bowiem dokonana przez powołanego do tego biegłego, stanowiła raczej „punkt zaczepienia” w dalszym postępowaniu przygotowawczym.

W jednym przypadku organy ścigania dokonały pobrania odbitek linii papilarnych na kartę daktyloskopijną w formie czynności operacyjnej, nie sporządzając przy tym protokołu.

6.1.16. Dowód z opinii biegłego

6.1.16.1. Liczba spraw, w których dopuszczono dowód z opinii biegłych

Na podstawie analizowanych akt poddanych badaniom udało ustalić się, że dowód z opinii biegłego dopuszczono łącznie w 52 sprawach, toczących się na etapie postępowania sądowego przed:

- a) Sądem Rejonowym w Będzinie:
  - a. sygn. akt VII K 41/21 (1 opinia),
  - b. sygn. akt VII K 2019/21 (1 opinia),
  - c. sygn. akt VII K 22/21 (1 opinia),
  - d. sygn. akt VII K 123/21 (4 opinie),

---

⁴⁰⁷ J. Moszczyński, *Daktyloskopia...*, op.cit., s. 358-360.

⁴⁰⁸ M. Całkiewicz, T. Woźniński, *Praktyczne wykorzystanie systemu AFIS – ciekawy przypadek identyfikacji daktyloskopijnej* [w:] *Daktyloskopia 100 lat na ziemiach polskich*, red. P. Rybicki, T. Tomaszewski, Warszawa 2009, s. 87.

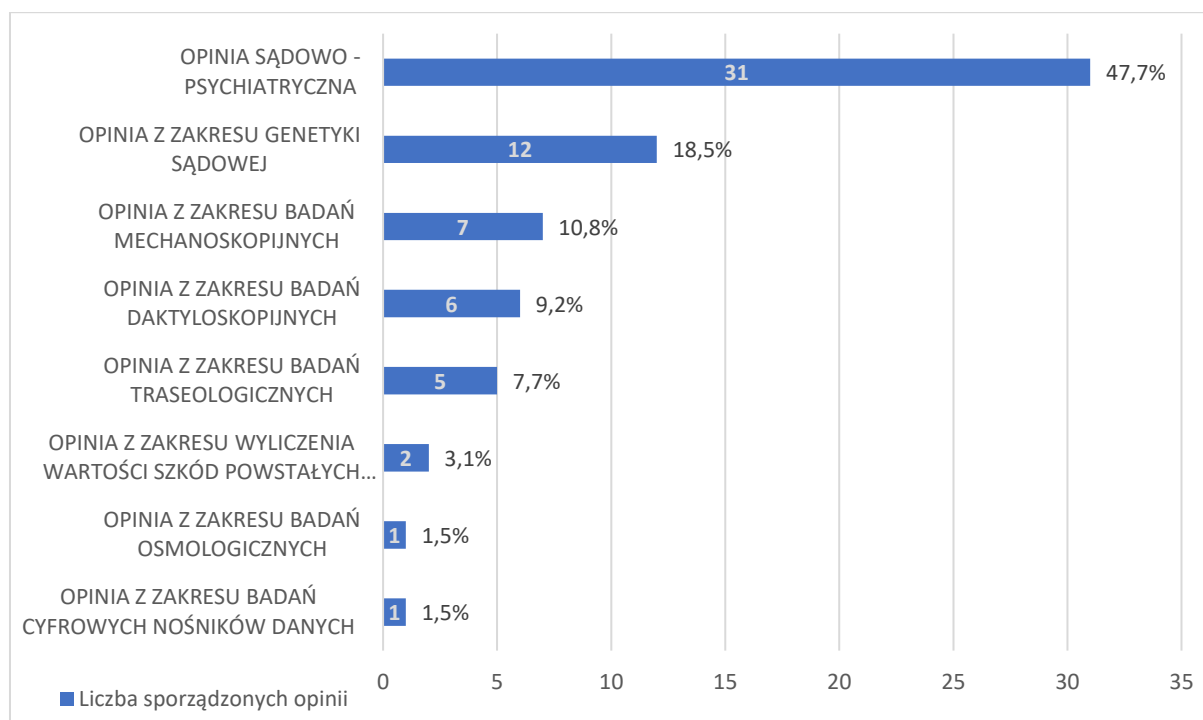
- e. sygn. akt VII K 1722/21 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła);
- b) Sądem Rejonowym w Bytomiu:
  - a. sygn. akt II K 149/20 (2 opinie),
  - b. sygn. akt II K 511/21 (1 opinia),
  - c. sygn. akt II K 696/21 (1 opinia),
  - d. sygn. akt II K 775/21 (2 opinie);
- c) Sądem Rejonowym w Chorzowie:
  - a. sygn. akt II K 910/20 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła),
  - b. sygn. akt II K 1046/19 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła)),
  - c. sygn. akt II K 1102/19 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła));
- d) Sądem Rejonowym w Dąbrowie Górniczej:
  - a. sygn. akt II K 58/20 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła),
  - b. sygn. akt II K 160/20 (1 opinia),
  - c. sygn. akt II K 557/21 (1 opinia),
  - d. sygn. akt II K 1255/19 (4 opinie);
- e) Sądem Rejonowym w Jaworznie:
  - a. sygn. akt II K II K 198/19 + sygn. akt II K 289/19 (1 opinia),
  - b. sygn. akt II K 21/19 (1 opinia),
  - c. sygn. akt II K 309/20 (1 opinia, powołano biegłego – opinia nie wpłynęła),
  - d. sygn. akt II K 418/22 (1 opinia),
  - e. sygn. akt II K 600/21 (1 opinia);
- f) Sądem Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach:
  - a. sygn. akt III K 73/20 (1 opinia),
  - b. sygn. akt IV K 514/21 (powołano dwóch biegłych – opinie nie wpłynęły),
  - c. sygn. akt IV K 568/20 (1 opinia),
  - d. sygn. akt IV K 799/21 (1 opinia),
  - e. sygn. akt IV K 939/20 (1 opinia),
  - f. sygn. akt IV K 958/18 (1 opinia);
- g) Sądem Rejonowym w Mysłowicach:
  - a. sygn. akt II K 109/22 (4 opinie),
  - b. sygn. akt II K 397/22 (1 opinia),
  - c. sygn. akt II K 672/18 (1 opinia);
- h) Sądem Rejonowym w Siemianowicach Śląskich:
  - a. sygn. akt II K 64/22 (1 opinia),

- b. sygn. akt II K 114/22 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła),
  - c. sygn. akt II K 181/22 (1 opinia),
  - d. sygn. akt II K 303/20 (1 opinia),
  - e. sygn. akt II K 554/21 (1 opinia),
  - f. sygn. akt II K 685/21 (1 opinia);
- i) Sądem Rejonowym w Tychach:
- a. sygn. akt II K 20/21 (4 opinie),
  - b. sygn. akt II K 32/21 (powołano biegłego – opinia nie wpłynęła),
  - c. sygn. akt II K 679/20 (1 opinia),
  - d. sygn. akt II K 820/21 (1 opinia),
  - e. sygn. akt II K 1434/21 (1 opinia),
  - f. sygn. akt II K 1560/21(4 opinie);
- j) Sądem Rejonowym w Zawierciu:
- a. sygn. akt II K 123/22 (2 opinie),
  - b. sygn. akt II K 227/18 (2 opinie),
  - c. sygn. akt II K 338/20 (1 opinia),
  - d. sygn. akt II K 470/19 (1 opinia),
  - e. sygn. akt II K 726/22 (2 opinie),
  - f. sygn. akt II K 805/21 (1 opinia),
  - g. sygn. akt II K 863/20 (1 opinia + opinia uzupełniająca),
  - h. sygn. akt II K 1045/21 (1 opinia + powołano biegłego, opinia nie wpłynęła),
  - i. sygn. akt II K 1448/19 (1 opinia),
  - j. sygn. akt II K 1458/19 (2 opinie).

Łącznie do organów prowadzących postępowanie wpłynęło 65 opinii biegłych oraz jedna opinia uzupełniająca. Do organów nie wpłynęło 11 opinii, pomimo prawidłowego powołania biegłych do ich sporządzenia.

6.1.16.2. Rodzaj opinii sporządzonych w sprawie

W postępowaniach będących przedmiotem badań sporządzono opinie następujących rodzajów.

Wykres 120. Rodzaj opinii przeprowadzonej w toku postępowania (opracowanie własne)

Jak wynika z powyższego wykresu, w największej liczbie przypadków (aż 47,7% wszystkich przypadków) przedmiotem opiniowania była poczytalność sprawcy. Z uwagi na tematykę pracy, opinie te nie będą przedmiotem dalszych szczegółowych rozważań. Należało, jednakże zaakcentować fakt, że organy prowadzące postępowanie przywiązują wagę do określenia stanu poczytalności sprawcy czynu zabronionego. Jednocześnie dwukrotnie Sąd zdecydował się powołać biegłego z zakresu wyceny szkód powstałych w wyniku popełnionego przestępstwa. Szczegółowo zostaną omówione z kolei opinie o kryminalistycznym charakterze.

6.1.16.3. Organ powołujący biegłego

W 100 % badanych spraw organem powołującym biegłego był Policjant.

6.1.16.4. Podmiot sporządzający opinię w sprawie

Podmioty sporządzające opinie w przebadanych sprawach zostały skategoryzowane według rodzaju opinii i przedstawione w formie tabelarycznej poniżej.

OPINIA Z ZAKRESU GENETYKI SĄDOWEJ	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
VII K 123/21	ekspert sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 775/21	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 160/20	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 1255/19	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 109/22	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 397/22	biegły sądowy z dziedziny genetyki i biologii sądowej przy Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, laboratorium instytutu genetyki sądowej w Bydgoszczy
II K 64/22	ekspert sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 20/21	specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej
II K 679/20	DNA LAB sp. z o. o. w Katowicach 2x biegły sądowy z zakresu genetyki sądowej
II K 1560/21	Specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu genetyki sądowej

Tabela 9a. Podmiot sporządzający opinię z zakresu genetyki sądowej (opracowanie własne)

OPINIA Z ZAKRESU BADAŃ MECHANOSKOPIJNYCH	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
VII K 123/21	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
II K 149/20	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
II K 1255/19	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
II K 309/20	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
IV K 799/21	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
II K 20/21	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych
II K 1560/21	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań mechanoskopijnych

Tabela 9b. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań mechanoskopijnych (opracowanie własne)

OPINIA Z ZAKRESU BADAŃ DAKTYLOSKOPIJNYCH	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
VII K 123/21	specjalista sekcji daktyloskopii LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badania daktyloskopijne
II K 109/22	specjalista sekcji daktyloskopii LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badania daktyloskopijne
II K 181/22	ekspert zespołu daktyloskopii LK KWP w Opolu, biegły ze specjalności badań daktyloskopijnych
II K 20/21	kierownik sekcji daktyloskopii LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badań daktyloskopijnych
II K 1560/21	ekspert sekcji daktyloskopii LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badania daktyloskopijne

	specjalista sekcji daktyloskopii LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badania daktyloskopijne
--	--

Tabela 9c. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań daktyloskopijnych (opracowanie własne)

OPINIA Z ZAKRESU BADAŃ TRASEOLOGICZNYCH	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
IV K 958/18	biegły sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań traseologicznych
II K 109/22	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań traseologicznych
II K 20/21	specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań traseologicznych
II K 123/22	biegły ze specjalności badania traseologiczne LK KWP Kraków,
II K 470/19	starszy specjalista sekcji mechanoskopii i balistyki LK KWP w Katowicach, biegły z zakresu badań traseologicznych

Tabela 9d. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań traseologicznych (opracowanie własne)

OPINIA Z ZAKRESU BADAŃ OSMOLOGICZNYCH	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
VII K 123/21	biegły z zakresu badań osmologicznych, technik kryminalistyki LK KWP w Krakowie

Tabela 9e. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań osmologicznych (opracowanie własne)

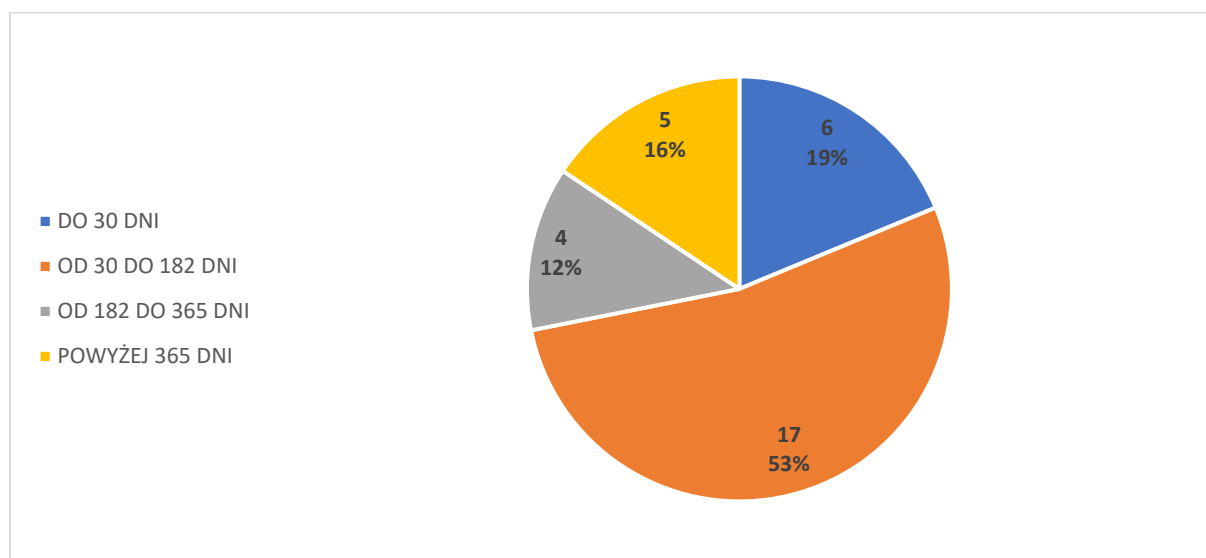
OPINIA Z ZAKRESU BADAŃ CYFROWYCH NOŚNIKÓW DANYCH	
Sygn. akt	Podmiot sporządzający opinię
II K 109/22	1) specjalista sekcji fotografii i technik audiowizualnych LK KWP w Katowicach, certyfikowany specjalista z zakresu badań cyfrowych nośników danych

	2) specjalista sekcji fotografii i technik audiowizualnych LK KWP w Katowicach, biegły ze specjalności badania antroskopijne
--	--

Tabela 9f. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań cyfrowych nośników danych (opracowanie własne)

6.1.16.5. Czas sporządzenia opinii

Średni czas sporządzenia opinii z zakresu badań kryminalistycznych wyniósł 170 dni. Okres, którego biegli potrzebowali na sporządzenie opinii w sprawie prezentował się w następujący sposób.

Wykres 121. Czas sporządzenia opinii (opracowanie własne)

Najwięcej czasu na sporządzenie opinii potrzebował biegły z zakresu genetyki sądowej, specjalista sekcji biologii LK KWP w Katowicach, sporządzający ją do sprawy toczącej się na etapie postępowania sądowego przed Sądem Rejonowym w Tychach pod sygn. akt II K 20/21. Potrzebował na wykonanie zadania 712 dni. Najszybciej sporządzoną opinią okazała się również opinia z zakresu genetyki sądowej, sporządzona przez dwóch biegłych sądowych z zakresu genetyki sądowej, działających w ramach DNA LAB sp. z o. o. w Katowicach. Sporządzenie wnioskowanej opinii zajęło zaledwie 16 dni. Została ona włączona w poczet materiału dowodowego do sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Tychach, pod sygn. akt II K 679/20.

6.1.16.6. Forma sporządzonej w sprawie opinii

Wszystkie sporządzone w analizowanych aktach opinie zostały sporządzone w formie pisemnej.

6.1.16.7. Opinia uzupełniająca

W żadnej z badanych spraw organ powołujący biegłego nie zlecił wykonania opinii uzupełniającej.

6.1.16.8. Pytania stawiane biegłym

Na podstawie analizy postanowień o powołaniu opinii udało się utworzyć katalog pytań, które były stawiane biegłym. Zostaną one przedstawione poniżej z uwzględnieniem rodzaju sporządzonej opinii.

Opinia z zakresu genetyki sądowej:

- a) Czy na nadesłanych śladach znajduje się ludzkie DNA, jeśli tak to jaki jest jego profil? (pytanie zadane 11 razy)
- b) Czy profil DNA z przesłanych śladów jest zgodny z profilem DNA znajdującym się w materiale porównawczym? (pytanie zadane 3 razy)
- c) Czy profil z wcześniejszej opinii jest zgodny z profilem z materiału porównawczego pobranego od podejrzanego X? (pytanie zadane 1 raz)
- d) Jaki jest profil DNA materiału porównawczego pobranego od pokrzywdzonego X i świadka Y? (pytanie zadane 1 raz)
- e) Jaki jest profil DNA materiału dowodowego pobranego od podejrzanego X? (pytanie zadane 1 raz)
- f) Czy profil DNA oznaczony z materiału dowodowego jest zgodny z profilem DNA pobranym od podejrzanego X? (pytanie zadane 1 raz)
- g) Czy profil ten nadaje się do identyfikacji? (pytanie zadane 1 raz)
- h) Czy na nadesłanych do badań dowodach znajduje się ludzkie DNA i czy należy ono do podejrzanego X? (pytanie zadane 1 raz)
- i) Jeśli został określony profil DNA to, czy jest on zgodny z profilem DNA oznaczonym z materiału porównawczego pobranego od X, Y i Z? (pytanie zadane 1 raz)

Opinia z zakresu badań mechanoskopijnych:

- a) Za pomocą jakiego narzędzia lub mechanizmu została otwarta kłódka? (pytanie zadane 1 raz)
- b) Czy zabezpieczona kłódka została otwarta przy użyciu zabezpieczonych nożyc do cięcia metalu? (pytanie zadane 1 raz)
- c) Czy wkładka zamka została otwarta oryginalnym kluczem, czy za pomocą innego narzędzia, jeśli tak to jakiego? (pytanie zadane 1 raz)
- d) Czy na zewnętrznych powierzchniach dowodowego mechanizmu zamykającego są widoczne ślady otwierania go w sposób niszczący? (pytanie zadane 1 raz)
- e) Czy dowodowy mechanizm zamykający był otwierany przedmiotem innym niż właściwy do tego zamknięcia klucz? (pytanie zadane 1 raz)
- f) Czy dowodowy mechanizm zamykający jest sprawny i czy prawidłowo realizuje funkcję zamykania? (pytanie zadane 1 raz)
- g) Czy nadesłana do badań wkładka z zamka drzwi wejściowych marki "Gerda" była otwierana przy pomocy oryginalnych kluczy, czy też przy pomocy innego narzędzia?
- h) Jakiego rodzaju jest to narzędzie? (pytanie zadane 1 raz)
- i) Czy było ono badane w ostatnim okresie czasu? (pytanie zadane 1 raz)
- j) Czy dowodowy mechanizm zamykający był otwierany przedmiotem innym niż właściwy do tego zamknięcia klucz? (pytanie zadane 1 raz)
- k) Czy dowodowy mechanizm zamykający jest sprawny i czy prawidłowo realizuje funkcję zamykania? (pytanie zadane 1 raz)
- l) Czy zabezpieczona połówka wkładki zamka stanowiła przed rozdzieleniem którąś z połówek wkładek zabezpieczonych od X? (pytanie zadane 1 raz)
- m) Czy kluczem zatrzymanym od X można otworzyć obydwa mechanizmy zamykające? (pytanie zadane 1 raz)
- n) Czy dowodowy mechanizm zamykający był otwierany przedmiotem innym niż właściwy do tego zamknięcia klucz? (pytanie zadane 1 raz)
- o) Czy dowodowy mechanizm zamykający jest sprawny i czy prawidłowo realizuje funkcję zamykania? (pytanie zadane 1 raz)

Opinia z zakresu badań daktyloskopijnych:

- a) Czy na nadesłanych śladach znajdują się ślady daktyloskopijne? Jeśli tak to proszę o ich zabezpieczenie. (pytanie zadane 2 razy)
- b) Czy ślady daktyloskopijne są zgodne z kartą daktyloskopijną pobraną od X? (pytanie zadane 1 raz)
- c) Czy ujawnione ślady linii papilarnych pochodzą od osoby, której odbitki linii papilarnych palców i dłoni stanowią materiał porównawczy? (pytanie zadane 1 raz)
- d) Czy na nadesłanym materiale dowodowym znajdują się ślady linii papilarnych? (pytanie zadane 1 raz)
- e) Jeśli tak, to czy są one zgodne z ze śladami z materiału porównawczego pobranego od X? (pytanie zadane 1 raz)
- f) Czy na nadesłanym materiale dowodowym znajdują się ślady daktyloskopijne i czy należą one od X, którego odbitki linii papilarnych przesłano jako materiał porównawczy? (pytanie zadane 1 raz)
- g) Czy odwzorowanie linii papilarnych oznaczone jako ślad 1, należy do X, którego odbitki linii papilarnych przesłano jako materiał porównawczy? (pytanie zadane 1 raz)
- h) Czy na nadesłanym do badań materiale dowodowym znajdują się ślady linii papilarnych? Jeśli tak, to czy nadają się one do identyfikacji? (pytanie zadane 1 raz)
- i) Czy nadesłane do badań ślady linii papilarnych oznaczone jako ślad, pochodzą od osób których odbitki linii papilarnych palców i dłoni zostały pobrane (X i Y)? (pytanie zadane 1 raz)

Opinia z zakresu badań traseologicznych:

- a) Czy ślady dowodowe nadają się do traseologicznych badań porównawczych i w jakim zakresie? (pytanie zadane 3 razy)
- b) Od jakiego rodzaju obuwia pochodzą ślady dowodowe? (pytanie zadane 5 razy)
- c) Czy na innych miejscach zdarzeń wystąpiły ślady traseologiczne analogiczne do zabezpieczonych w przedmiotowej sprawie? (pytanie zadane 1 raz)
- d) Czy dowodowe ślady traseologiczne pochodzą od butów zabezpieczonych od X jako materiał porównawczy? (pytanie zadane 1 raz)
- e) Czy przesłane ślady nadają się do identyfikacji grupowej i indywidualnej? (pytanie zadane 1 raz)

- f) Czy można ustalić wzór podeszwy i producenta obuwia, od którego pochodzą ślady? (pytanie zadane 1 raz)
- g) Czy można ustalić rozmiar podeszwy obuwia, od którego pochodzą ślady? (pytanie zadane 1 raz)
- h) Inne wnioski? (pytanie zadane 1 raz)
- i) Czy dowodowe ślady pochodzące od obuwia posiadają cechy umożliwiające badania identyfikacyjne? (pytanie zadane 1 raz)
- j) Czy kompozycja wzornicza śladu dowodowego jest zbieżna z kompozycjami wzorniczymi śladów dowodowych zabezpieczonych na innych miejscach zdarzeń, zarejestrowanych w Wojewódzkiej Ewidencji Traseologicznej? (pytanie zadane 1 raz)

Opinia z zakresu badań cyfrowych nośników danych:

- a) Dokonanie przechwytyń stopklatek z nagrania dowodowego monitoringu, w celu uzyskania jak najlepszych ujęć osób będących w zainteresowaniu oraz czy materiał dowodowy pozwala na przeprowadzenie badań identyfikacyjnych innych osób. Osoby pozostające w zainteresowaniu są widoczne m. in. w plikach X, Y, Z.

Opinia z zakresu badań osmologicznych:

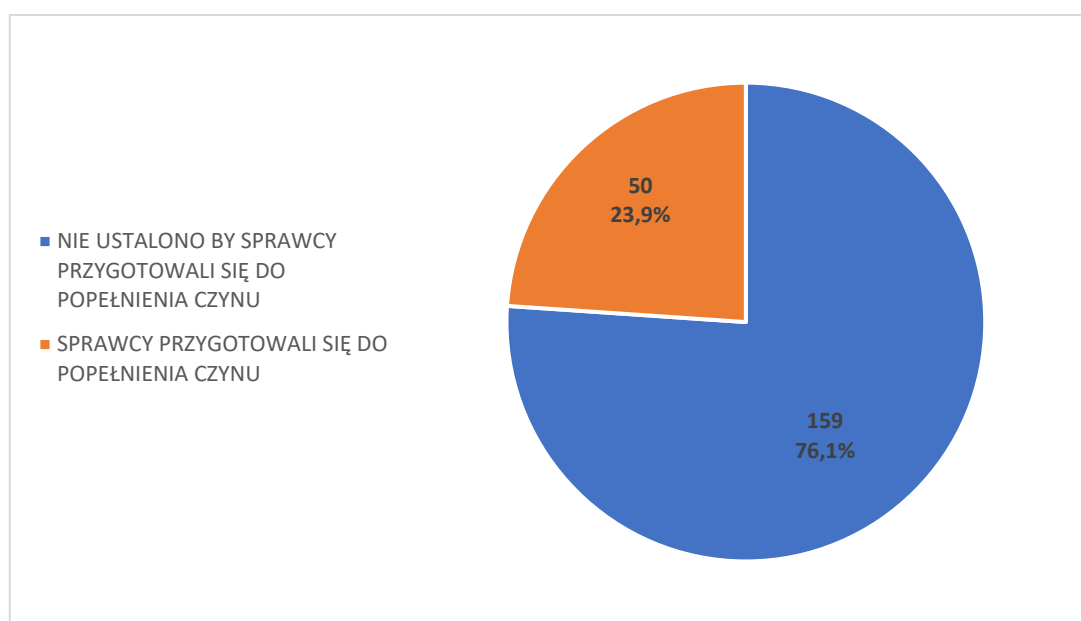
- a) Czy ślad zapachowy wykazuje zgodność zapachową z materiałem porównawczym?

6.2. Taktyczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości

6.2.1. Przygotowanie do popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Na podstawie przeanalizowanych akt 141 spraw karnych, które objęły 209 popełnionych czynów polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości ustalono, iż sprawcy przygotowywali się od popełnienia przestępstwa zaledwie w 50 przypadków. Stanowi to 23,9% wszystkich badanych czynów. Sprawcy w 76,1 % przypadków nie przygotowywali się do popełnienia przestępstwa lub na podstawie ich przesłuchania i całokształtu innych dowodów zgromadzonych w sprawie nie udało się ustalić, by takie przygotowania czynili.

Wykres 18. Przygotowanie sprawców do popełnienia czynu (opracowanie własne)

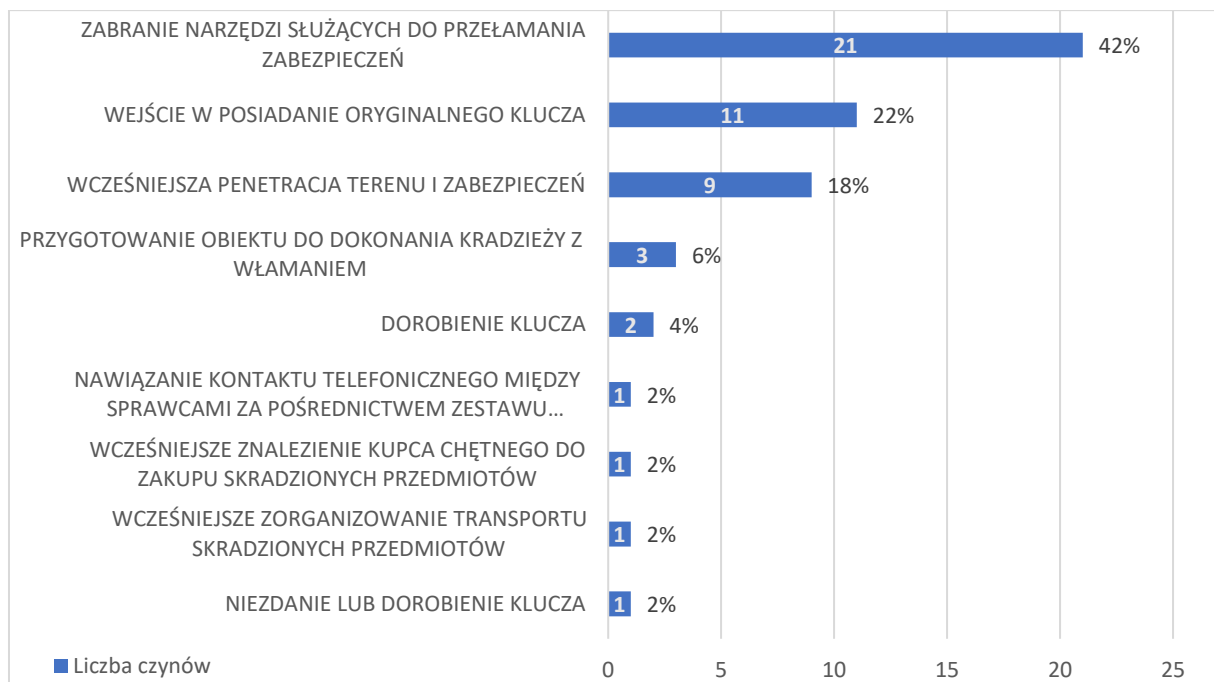
Najczęściej wybieraną przez sprawców formą przygotowania się do popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości było zabranie ze sobą narzędzi służących do popełnienia przestępstwa. Zjawisko to stwierdzono w przypadku 21 czynów (42%). Drugą najczęściej dokonywaną przez sprawców czynnością przygotowawczą było wejście w posiadanie oryginalnego klucza i została ona przeprowadzona w 11 przypadkach (22%). Popełnienie 9 czynów (18%) polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości poprzedzone było wcześniejszą penetracją zarówno obiektu jak i zastosowanych w nim zabezpieczeń. W 3 przypadkach (6%) sprawca dokonał wcześniejszego przygotowania obiektu do włamania. Polegało ono kolejno na:

- wykręceniu śrubki od wewnętrznej strony drzwi i przygotowaniu rzeczy do kradzieży, podczas wcześniejszego pobytu w obiekcie,
- przesunięciu zasuw w drzwiach w celu umożliwienia włamania podczas wcześniejszego pobytu w obiekcie;
- ustawieniu palet jedna na drugiej w celu ułatwienia dostępu do rzeczy będących przedmiotem kradzieży.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w przypadku dwóch czynności przygotowawczych sprawca miał wcześniejszy dostęp do obiektu, do którego później dokonał włamania. W pierwszym przypadku sprawca wykonywał w obiekcie prace społecznie użyteczne orzeczone wyrokiem sądu, z kolei w drugim, sprawca był byłym pracownikiem obiektu i odwiedził swoich znajomych z pracy.

Do rzadziej wybieranych czynności przygotowawczych trzeba zaliczyć dorobienie klucza (2 czyny – 4%), niezdanie lub dorobienie klucza (1 czyn – 2%), wcześniejsze zorganizowanie transportu skradzionych przedmiotów (1 czyn – 2%), wcześniejsze znalezienie kupca chętnego do zakupu skradzionych przedmiotów (1 czyn – 2%), nawiązanie kontaktu telefonicznego między sprawcami za pośrednictwem zestawu słuchawkowego (1 czyn – 2%).

Opisane dane ilustruje poniższy wykres.

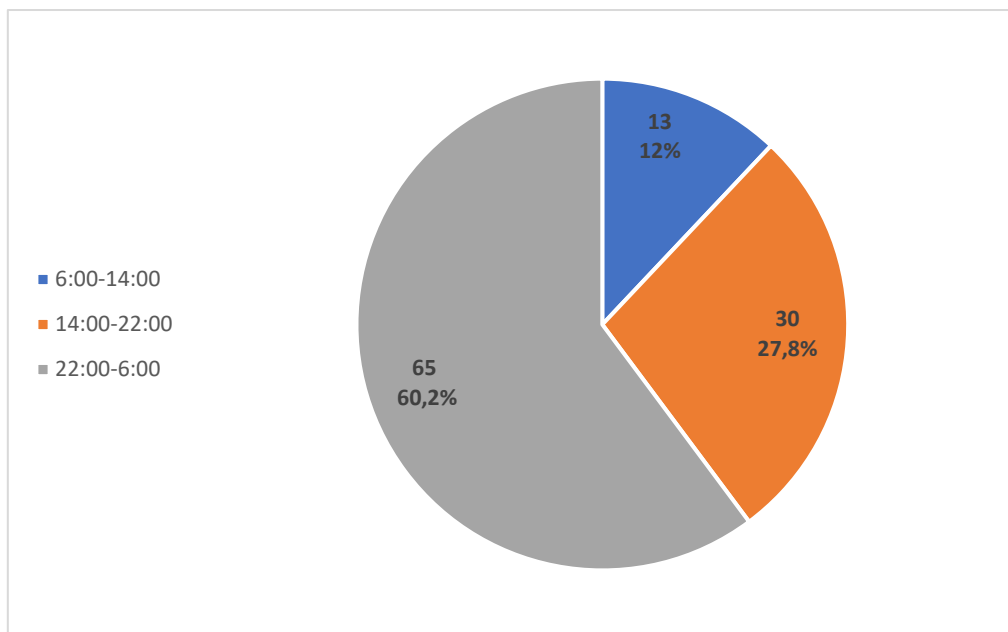

Wykres 19. Czynności podejmowane w ramach przygotowania do popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Analiza akt pod kątem czynności przygotowawczych pozwala na uznanie, iż sprawcy w znacznej większości przypadków nie przygotowują się do popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Motywacja wyboru obiektu, do którego dokonano włamania, a także motywacja samego popełnienia przestępstwa będzie przedmiotem dalszych badań, jednakże już teraz można zauważyć, że sprawcy w większości nie dokonują przemyślanych czynności przygotowawczych, mogących ułatwić im popełnienie przestępstwa, tylko działają spontanicznie.

6.2.2. Pora dnia dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

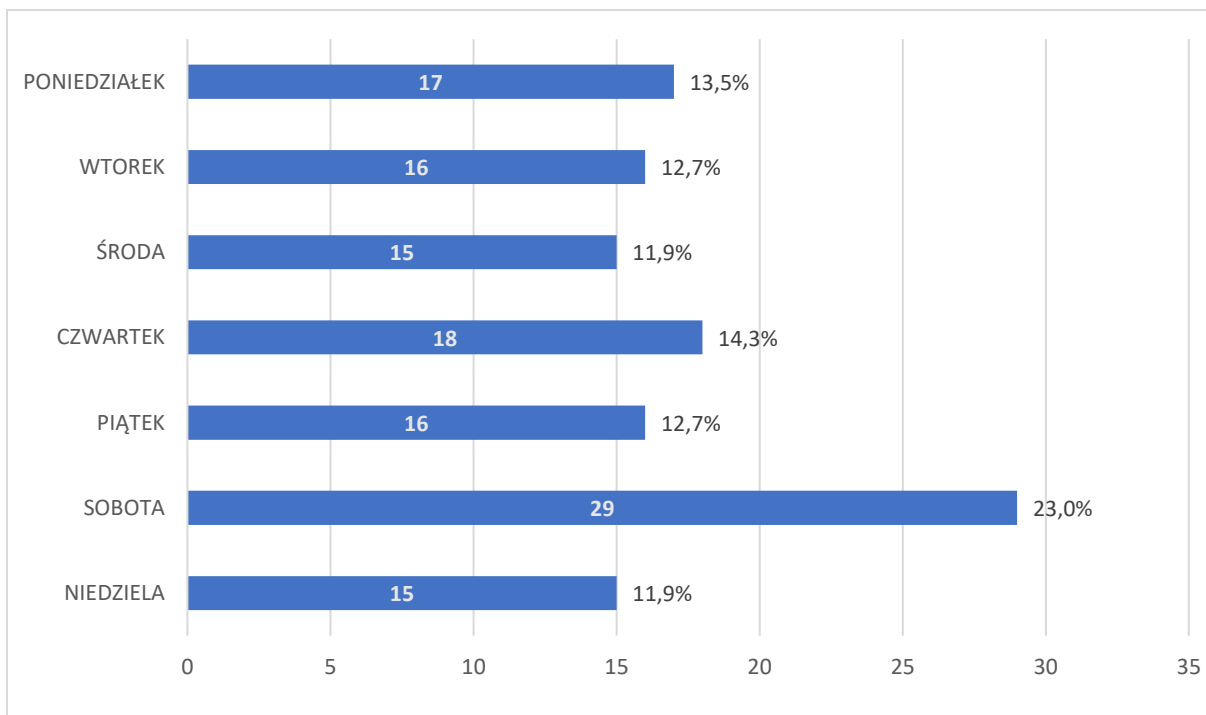
Kolejnym istotnym czynnikiem określenia taktyki działania sprawcy jest ustalenie w jakich godzinach działał. Kwestia ta pozwoliła na ustalenie w jakiej porze dnia najczęściej dochodzi do kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Na podstawie analizowanych akt nie udało się ustalić godziny, w której doszło do kradzieży z włamaniem do nieruchomości w przypadku 101 czynów. Okoliczność ta wynika z faktu, iż w wielu przypadkach osoby pokrzywdzone ujawniły włamanie po upływie pewnego czasu, zaś sami sprawcy nie podawali w jakich godzinach dokonywali zarzucanego im czynu. W przypadku pozostałych 108 czynów udało się ustalić godzinę popełnienia czynu. Z uwagi na przejrzystość prezentowanych danych postanowiono ustalić trzy przedziały czasowe i przyporządkować do nich popełnione wówczas czyny. Zastosowane przedziały czasowe to 6:00-14:00, 14:00-22:00, 22:00-6:00. Najczęściej sprawcy dokonywali kradzieży z włamaniem do nieruchomości w godzinach 22:00-6:00, tj. w porze nocnej. W tym czasie popełniono 65 czynów (60,2%). W godzinach 14:00-22:00 popełniono 30 kradzieży z włamaniem do nieruchomości (27,8%), z kolei w godzinach porannych, czyli od godziny 6:00-14:00 doszło do 13 czynów (12%). Dane wskazano w poniższym wykresie.

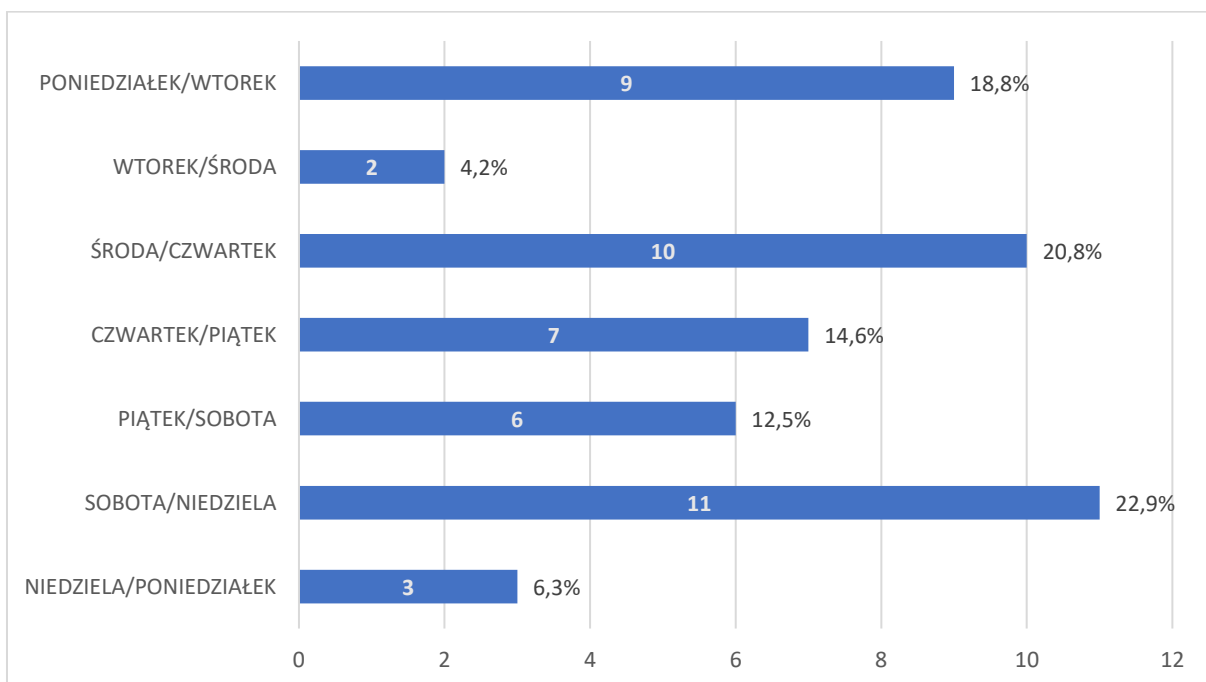
Wykres 20. Liczba czynów popełnionych w konkretnych przedziałach czasowych (opracowanie własne)

6.2.3. Dzień tygodnia dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Analizie poddano również w jakie dni tygodnia dochodzi do kradzieży z włamaniem do nieruchomości. W tym zakresie nie udało się ustalić dokładnej daty zdarzenia w przypadku 35 czynów. Okoliczność ta, podobnie jak w przypadku ustalenia godziny popełnienia czynu wynika z tego, iż niejednokrotnie włamanie zostało ujawnione po upływie pewnego czasu. W przypadku 126 czynów udało się ustalić dokładny dzień popełnienia przestępstwa, zaś w przypadku 48 czynów, w jego opisie sąd wskazał, że do popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości doszło na przełomie dwóch dni tygodnia. Najczęściej sprawcy włamywali się do nieruchomości w sobotę (23%). Dysproporcja między częstotliwością kradzieży w innych dniach tygodnia jest bardzo mała i wynosi do 3 czynów. Dane uwzględniono w poniższym wykresie.

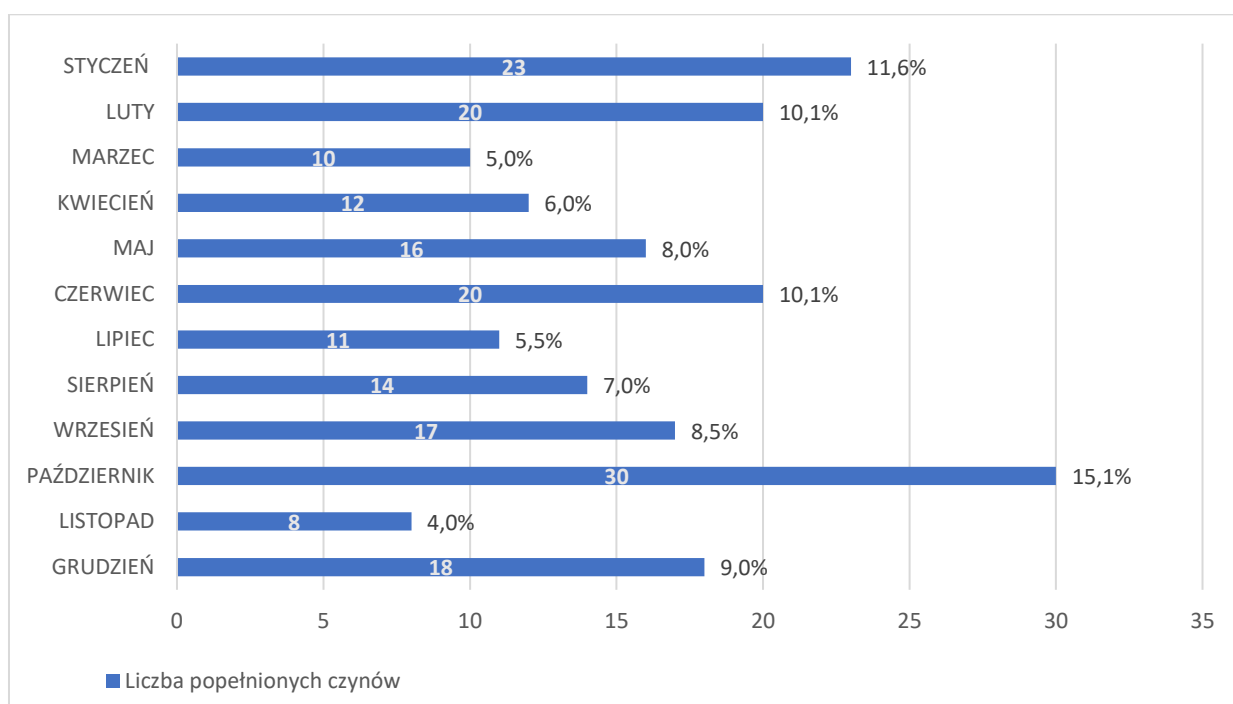
Wykres 21. Liczba czynów popełnionych w konkretne dni tygodnia (opracowanie własne)

Wykres 22. Liczba czynów popełnionych na przełomie dwóch dni (opracowanie własne)

6.2.4. Miesiąc dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

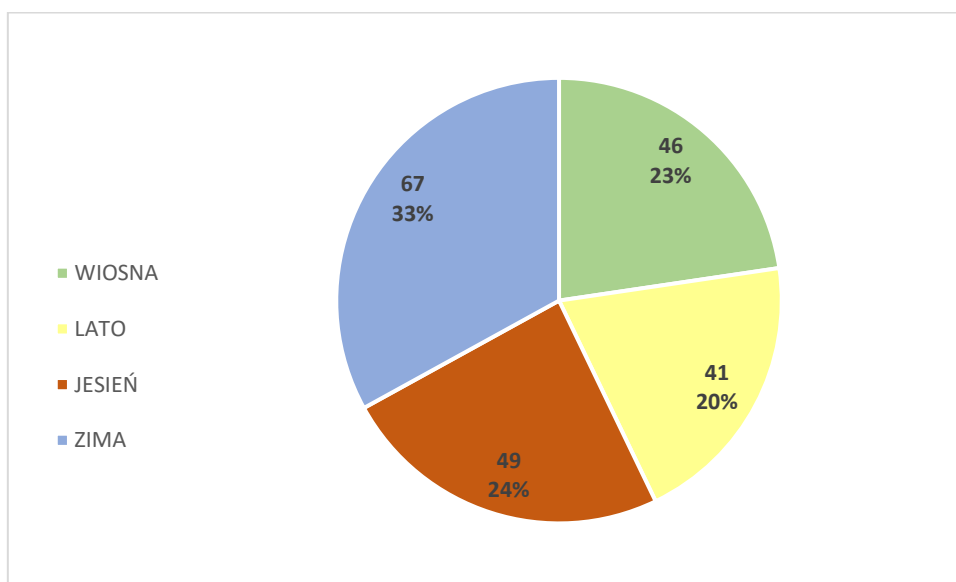
Zakresem badań objęto także miesiąc popełnienia czynu. W przypadku 10 czynów, w opisie czynu wskazano, że został on popełniony w okresie więcej niż jednego miesiąca. W przypadku pozostałych 199 czynów, najczęściej wybieranym przez sprawców miesiącem, do popełnienia przestępstwa był październik, w którym dokonano 30 kradzieży z włamaniem do nieruchomości (15,1%). Często dochodziło do włamań w styczniu (11,6%) oraz w lutym i czerwcu (10,1%). Najrzadziej do popełnienia badanego przestępstwa dochodziło w listopadzie (8 czynów – 4%).

Wykres 23. Liczba czynów popełnionych w konkretnych miesiącach (opracowanie własne)

6.2.5. Pora roku dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

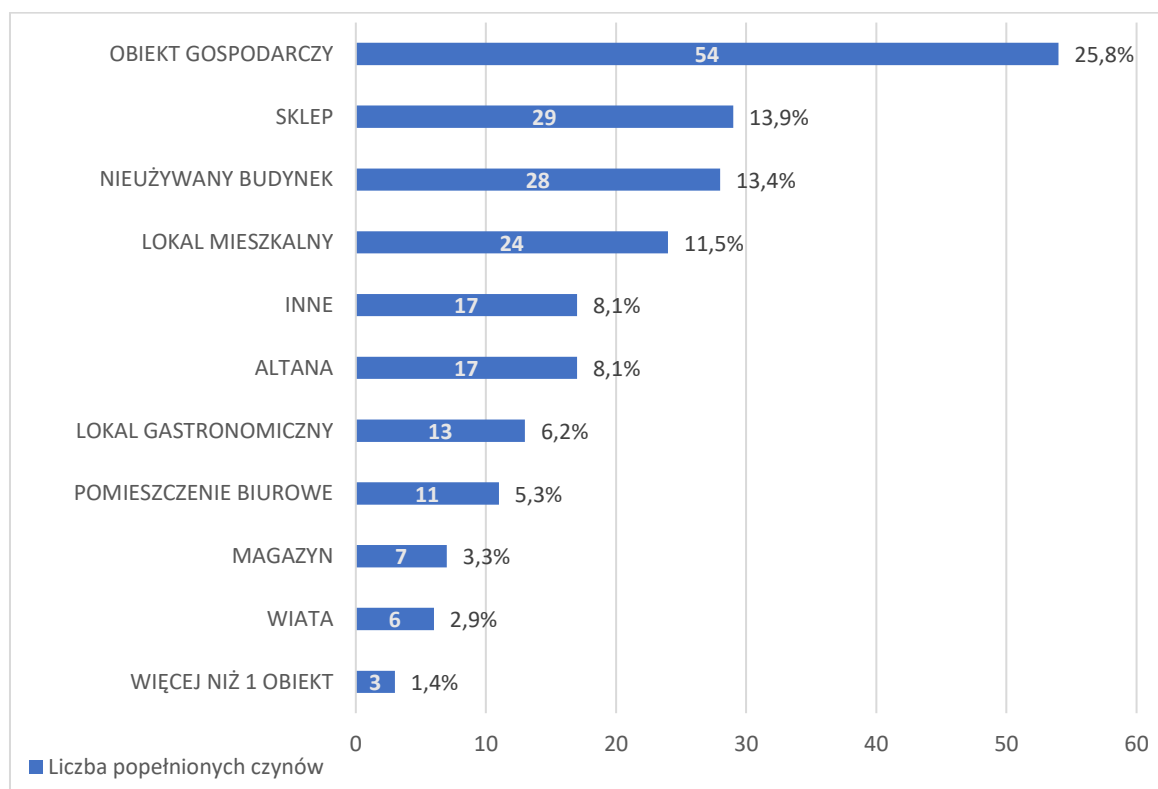
Ostatnią kwestią analizowaną pod kątem wyboru przez sprawcę czasu popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest pora roku. W tym zakresie, w przypadku 5 spraw czyn został popełniony na przełomie dwóch pór roku. W przypadku jednego czynu nie udało się ustalić pory roku w której doszło do popełnienia przestępstwa. W opisie tego czynu zostało wskazane, iż został on popełniony w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż 27.03.2020 r. Z pozostałych 203 czynów najwięcej, bo aż 67 czynów (33%) popełniono w zimie, zaś najmniej w lecie – 41 czynów (20%). Wiosną dokonano 46 kradzieży z włamaniem do nieruchomości (23%), zaś jesienią 49 (24%).

Wykres 24. Liczba czynów popełnionych podczas konkretnych pór roku (opracowanie własne)

6.2.6. Obiekt dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

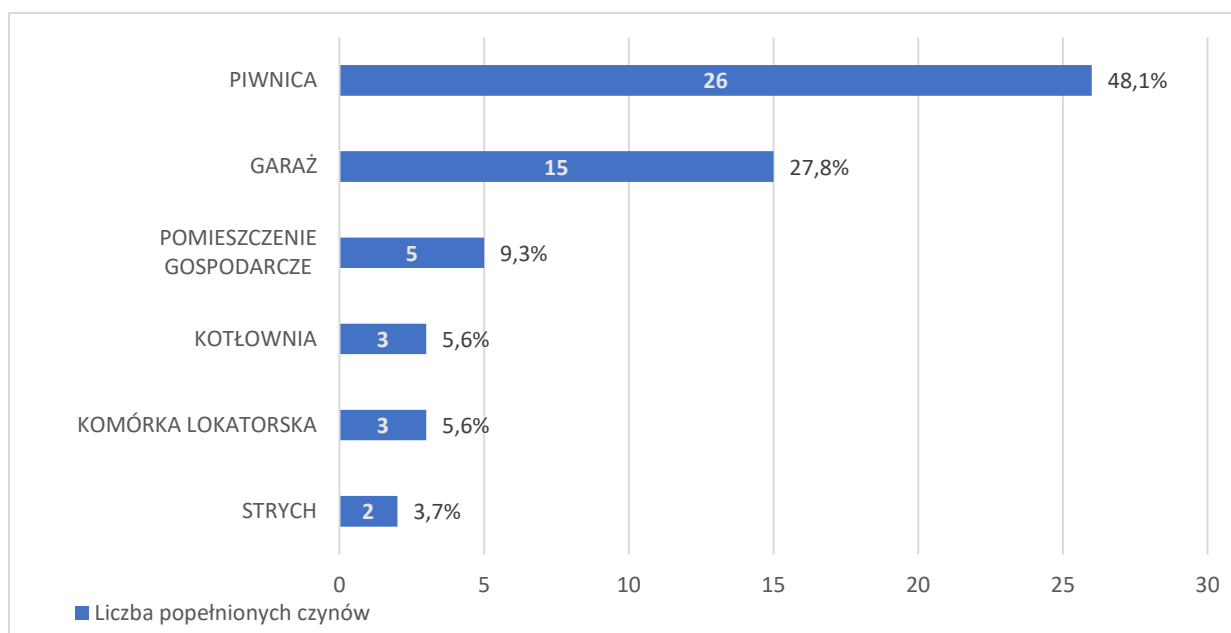
Kolejnym ważnym czynnikiem składającym się na taktykę działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest to do jakiego obiektu dokonano włamania. W zainteresowaniu sprawców znajduje się kilka kategorii obiektów, które zostały skategoryzowane w poniższym wykresie.

Wykres 25. Obiekt, do którego dokonano włamania (opracowanie własne)

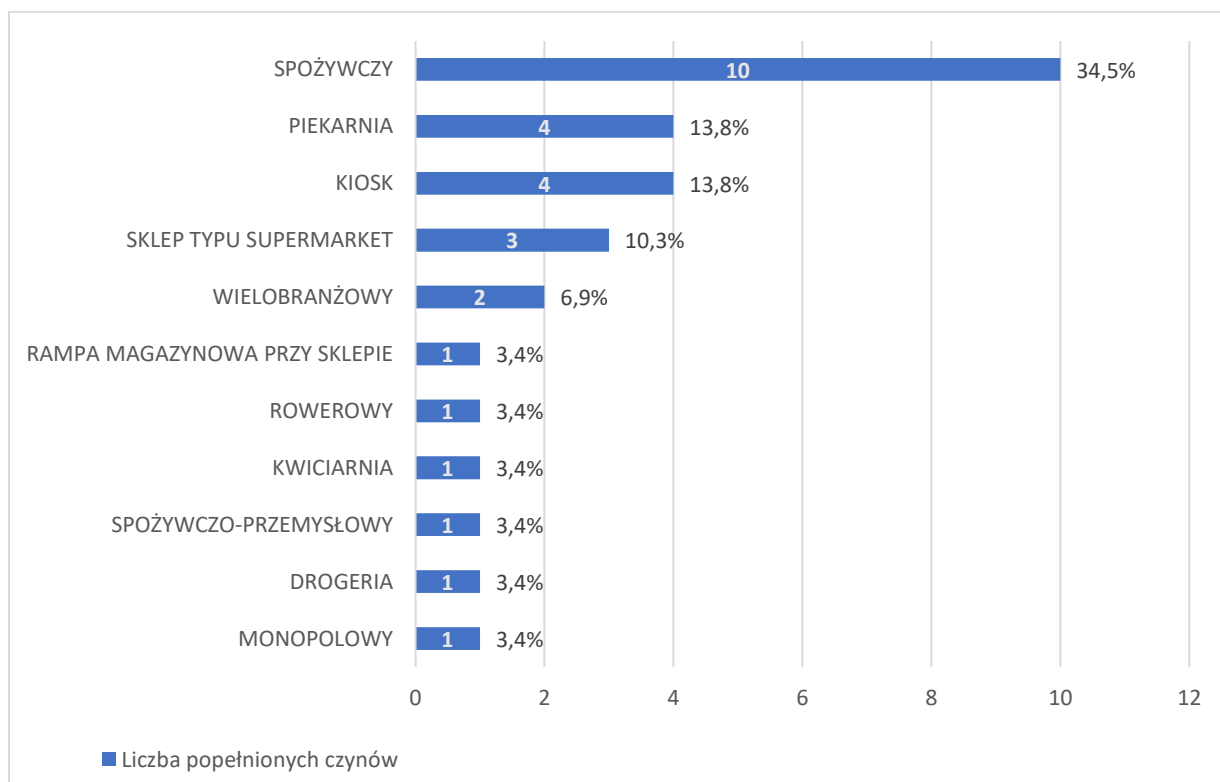
Jak wynika z wykresu sprawcy najczęściej dokonują włamań do obiektów gospodarczych. Do tej kategorii obiektów zaliczono piwnice, strychy, garaże, pomieszczenia gospodarcze, komórki lokatorskie i kotłownie. Stosunek liczby włamań do poszczególnych obiektów obrazuje poniższy wykres.

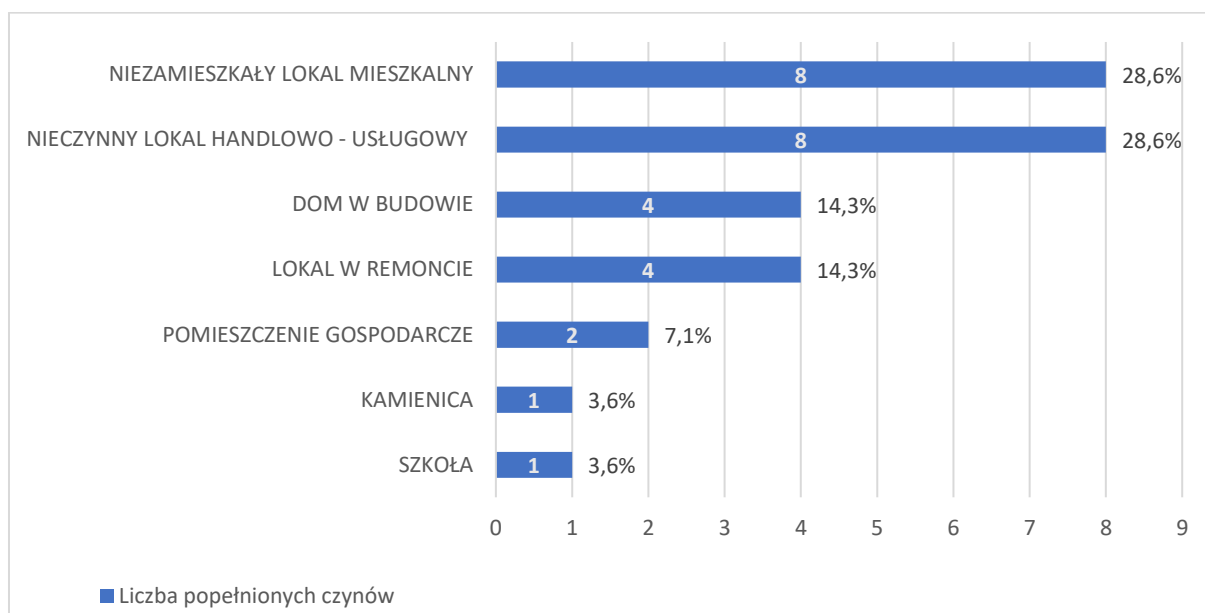
Wykres 26. Rodzaje obiektów gospodarczych do których dokonano włamania (opracowanie własne)

Drugą, najczęściej wybieraną przez sprawców kategorią obiektów, do których dokonywali oni włamania były sklepy. W tej kategorii obiektów wyróżniono następujące, konkretne rodzaje.

Wykres 27. Rodzaje sklepów, do których dokonano włamania (opracowanie własne)

Kolejną kategorią obiektów, w której możliwym jest wyodrębnienie poszczególnych ich rodzajów jest nieużywany budynek.

Wykres 28. Rodzaje nieużywanych budynków, do których dokonano włamania (opracowanie własne)

W kategorii lokali mieszkalnych dokonano 22 włamań do mieszkania w budynku wielorodzinnym oraz 2 włamań do domu jednorodzinnego.

Obiekty, których nie udało się przyporządkować do żadnej z wyżej opisanych kategorii zostały ujęte jako „inne”. Znalazły się tam:

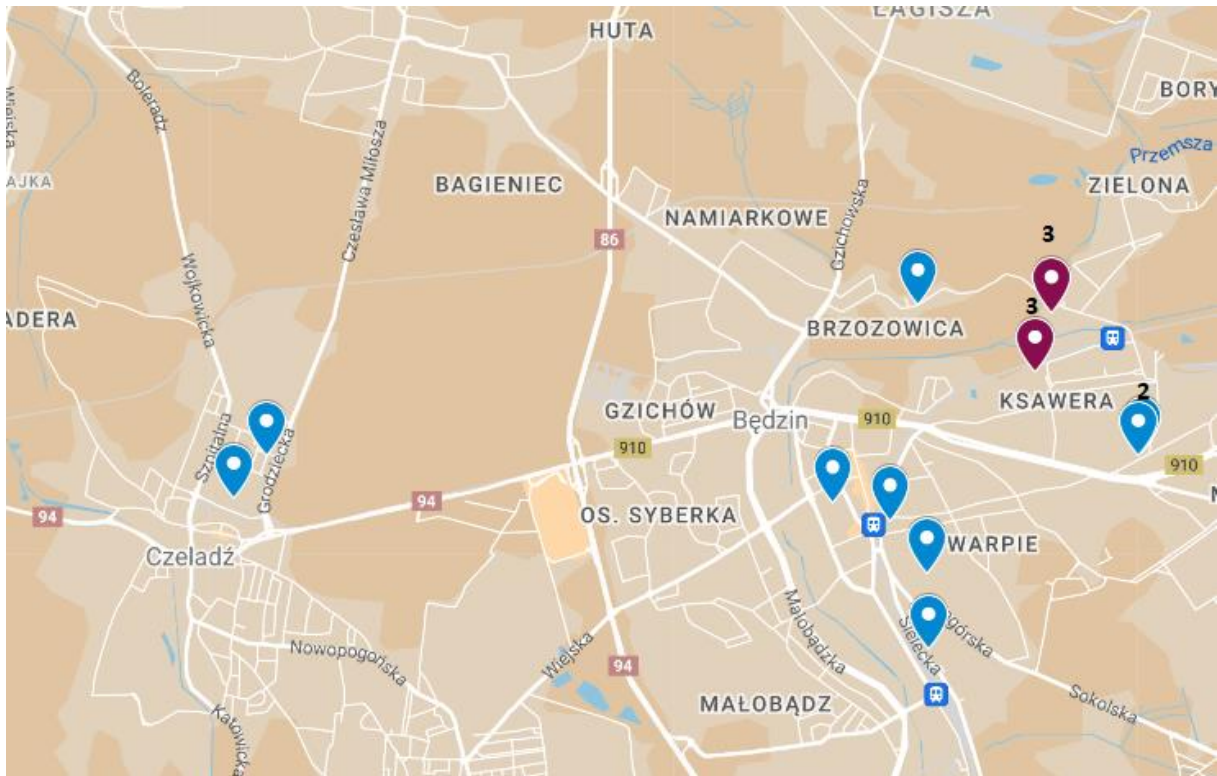
- a) agencja pocztowa,
- b) budynek parafialny,
- c) domek letniskowy,
- d) hostel,
- e) kancelaria parafialna,
- f) kojec,
- g) kolektura,
- h) kontener blaszany,
- i) kontener budowlany,
- j) kościół,
- k) pokój w hostelu,
- l) pompownia,
- m) portiernia,

- n) salon gier,
- o) siłownia,
- p) stacja transformatorowa,
- q) warsztat.

W trzech sprawcach w opisie czynu wskazano, iż doszło do włamania do więcej niż jednego obiektu. I tak w sprawie sygn. akt II K 21/22 dokonano włamania do pomieszczenia biurowego, pomieszczenia gastronomicznego i magazynu, w sprawie sygn. akt II K 414/20 włamano się do altany i budynku gospodarczego, zaś w sprawie sygn. akt II K 897/18 do domku letniskowego i garażu.

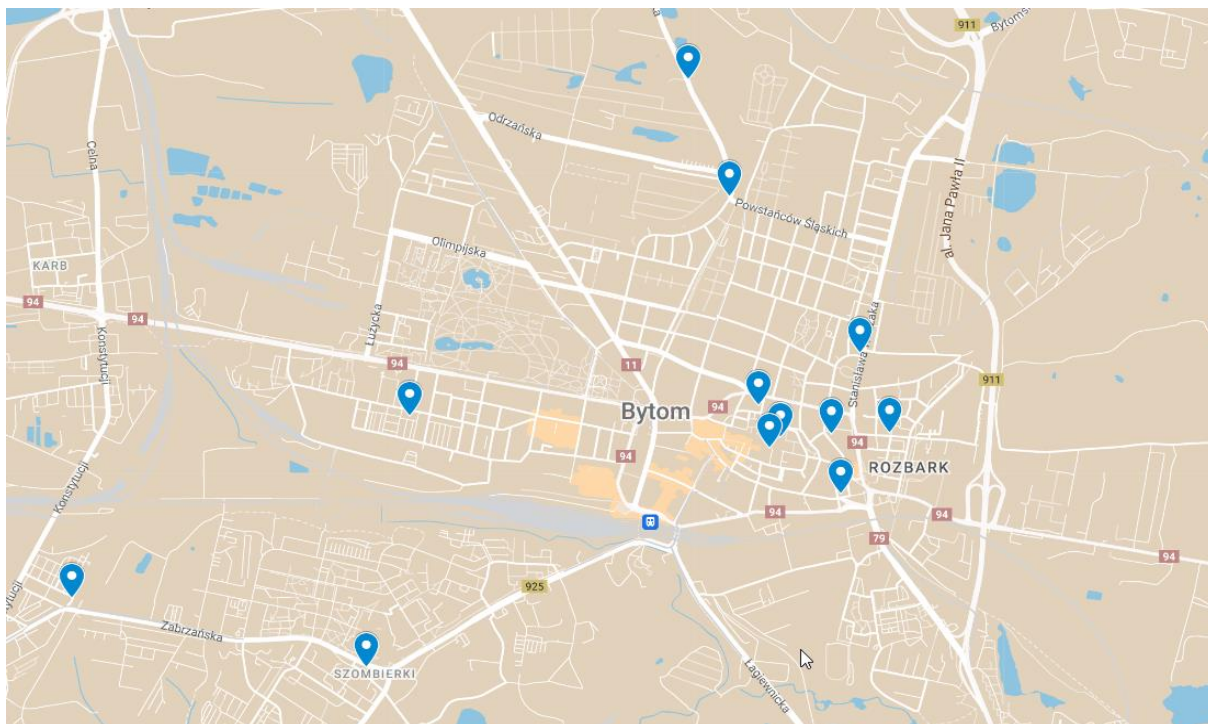
6.2.7. Umiejscowienie obiektu dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Lokalizacja obiektów, do których dokonano włamania w celu kradzieży została oznaczona na mapkach, które przedstawiają właściwość miejscową każdego z sądów rejonowych w których wykonano badania. W przypadku, jeśli pod jednym adresem doszło do więcej niż jednego czynu, nad wskaźnikiem w kolorze bordowym oznaczono liczbę popełnionych czynów.

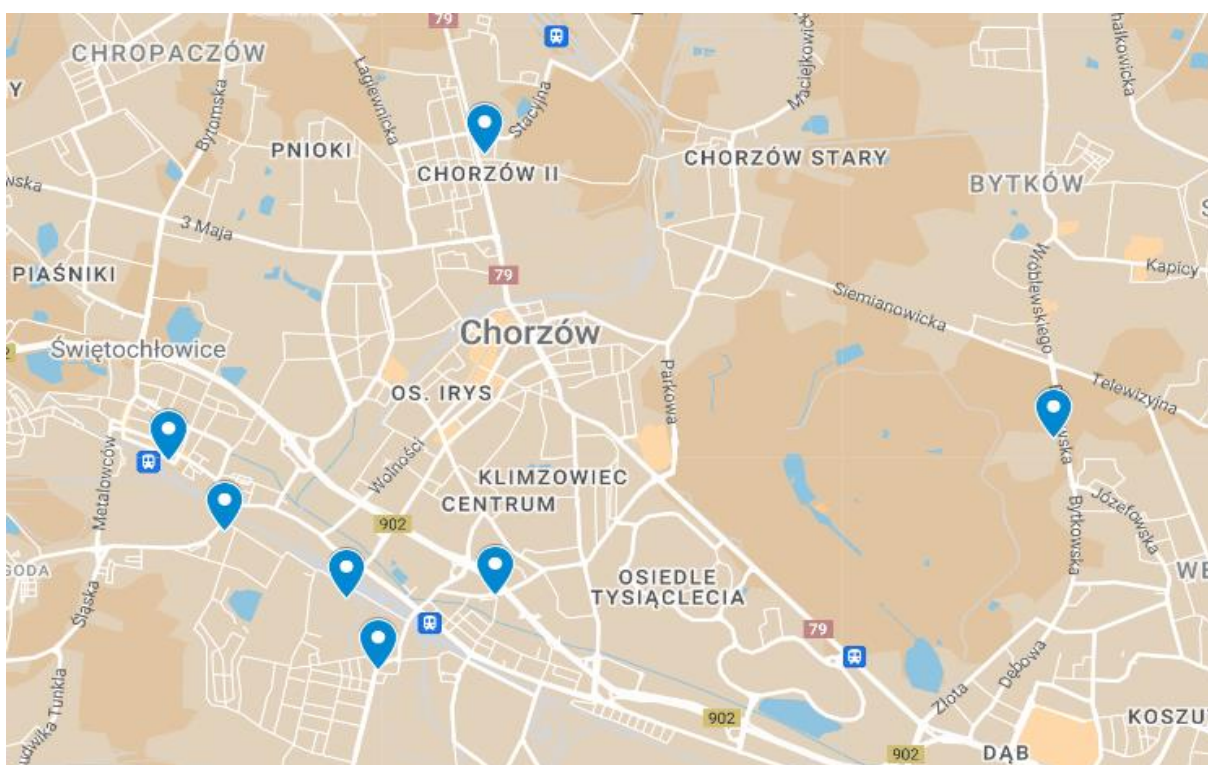

Rysunek 1. Umiejscowienie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Będzinie (opracowanie własne)

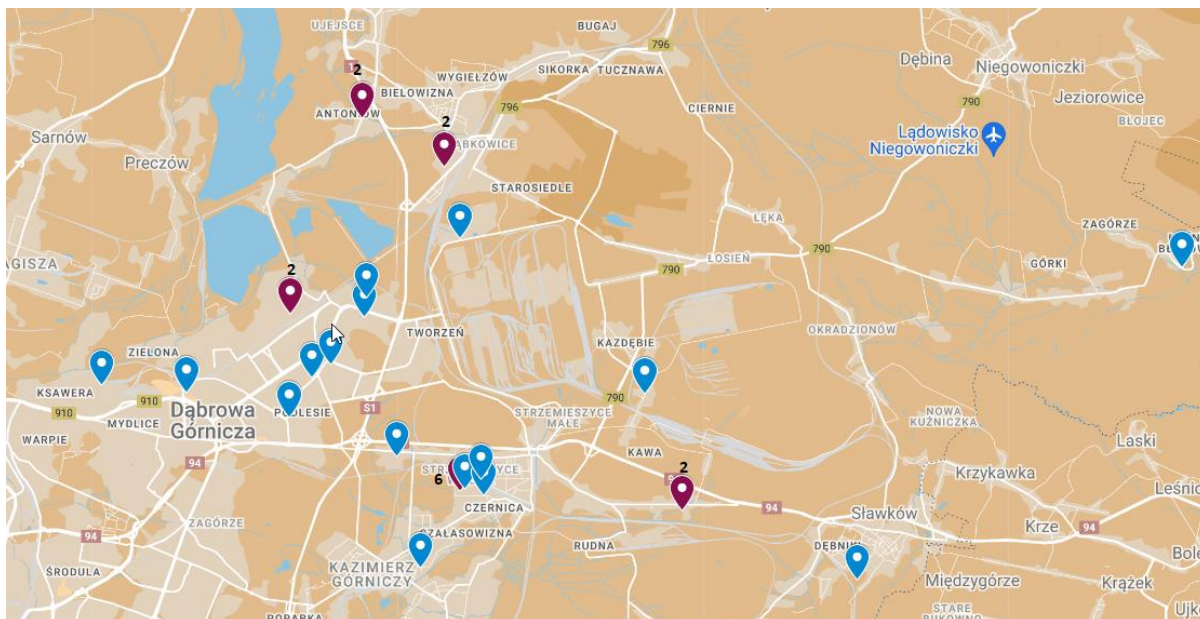
We właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Będzinie doszło również do 4 kradzieży z włamaniem do nieruchomości w Siemoni, tj. wsi położonej w gminie Bobrowniki. Do wszystkich włamań doszło pod jednym adresem.

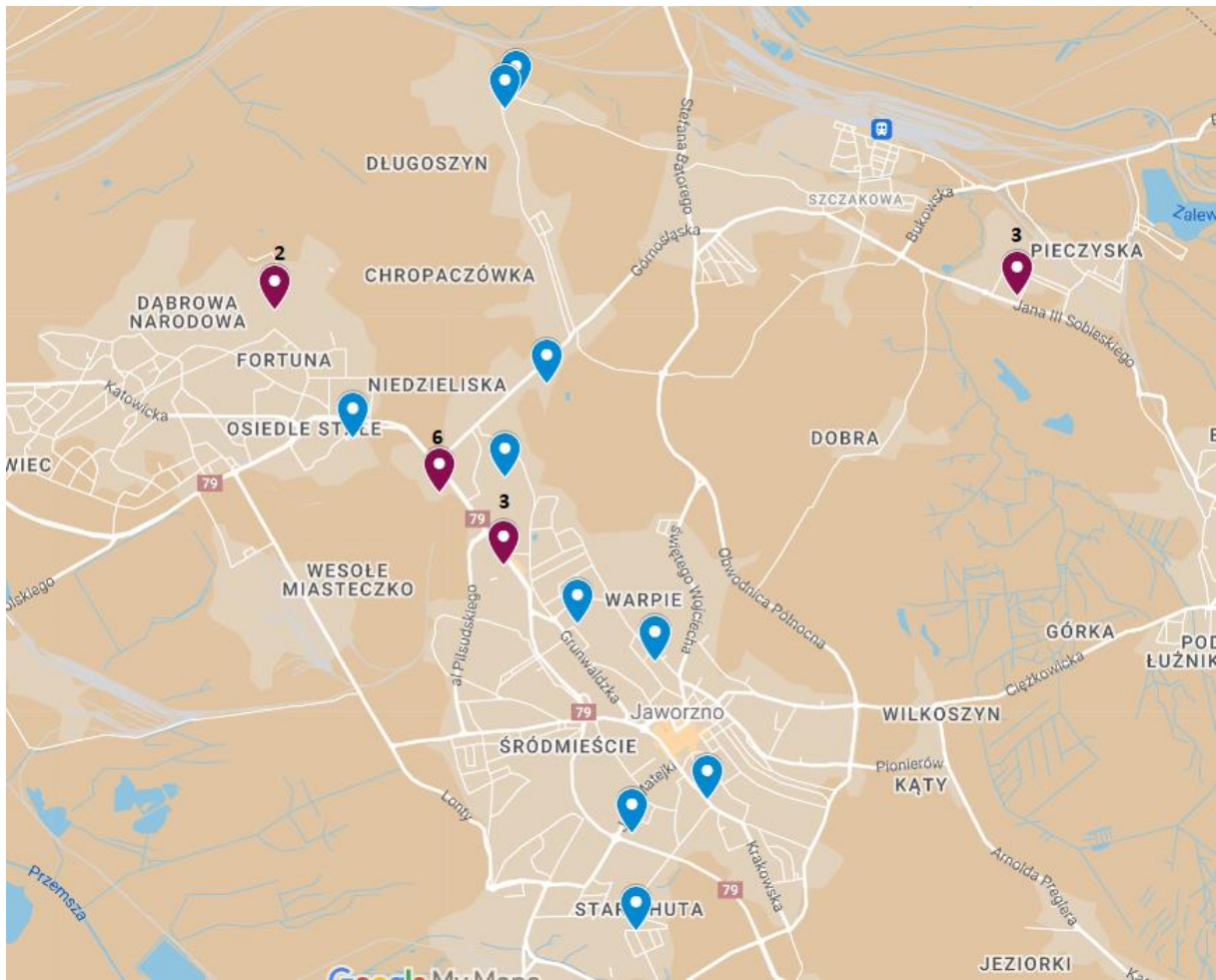
Rysunek 2. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Bytomiu (opracowanie własne)

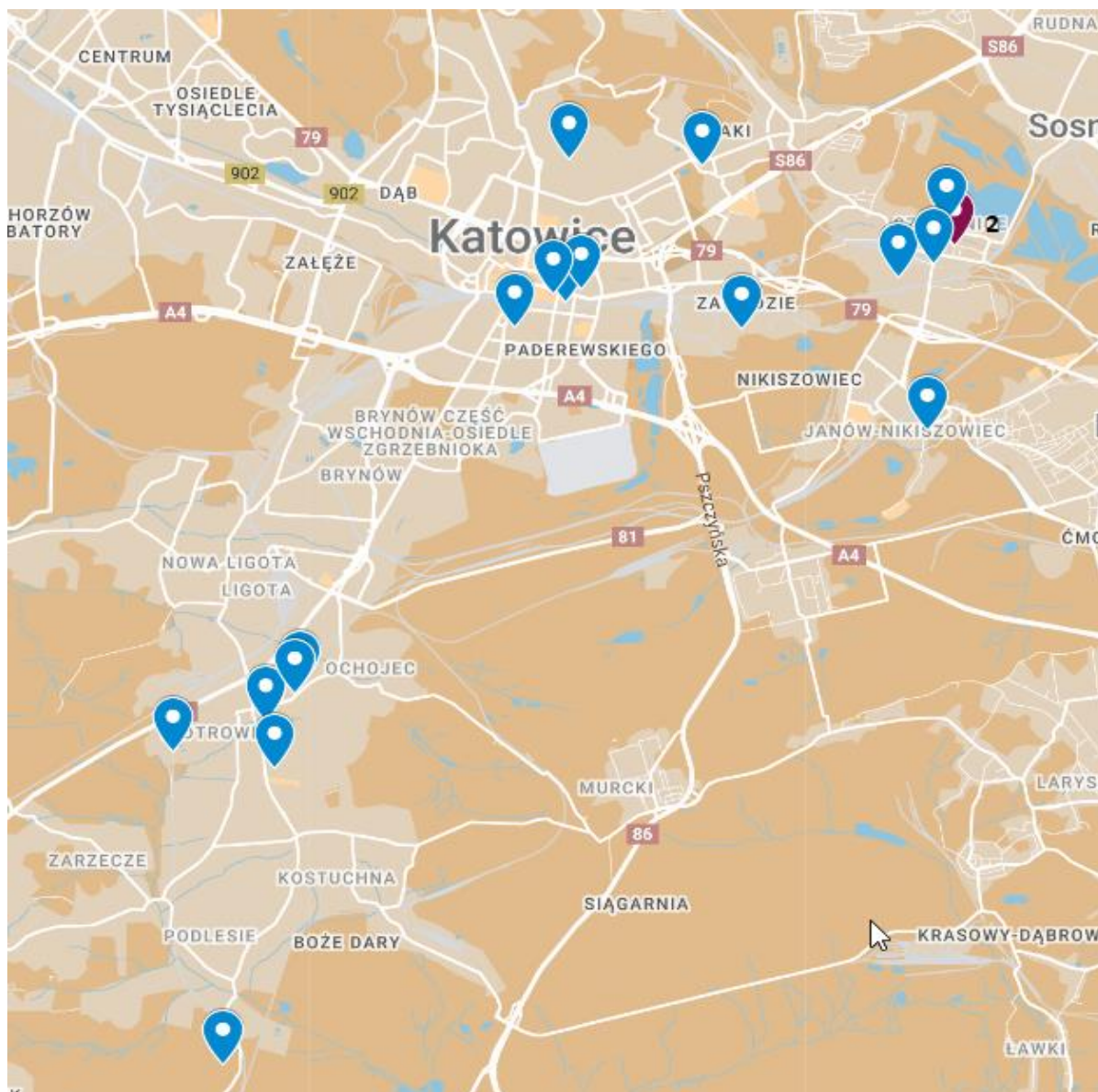
Rysunek 3. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Chorzowie (opracowanie własne)

Rysunek 4. Umiejscowienie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej (opracowanie własne)

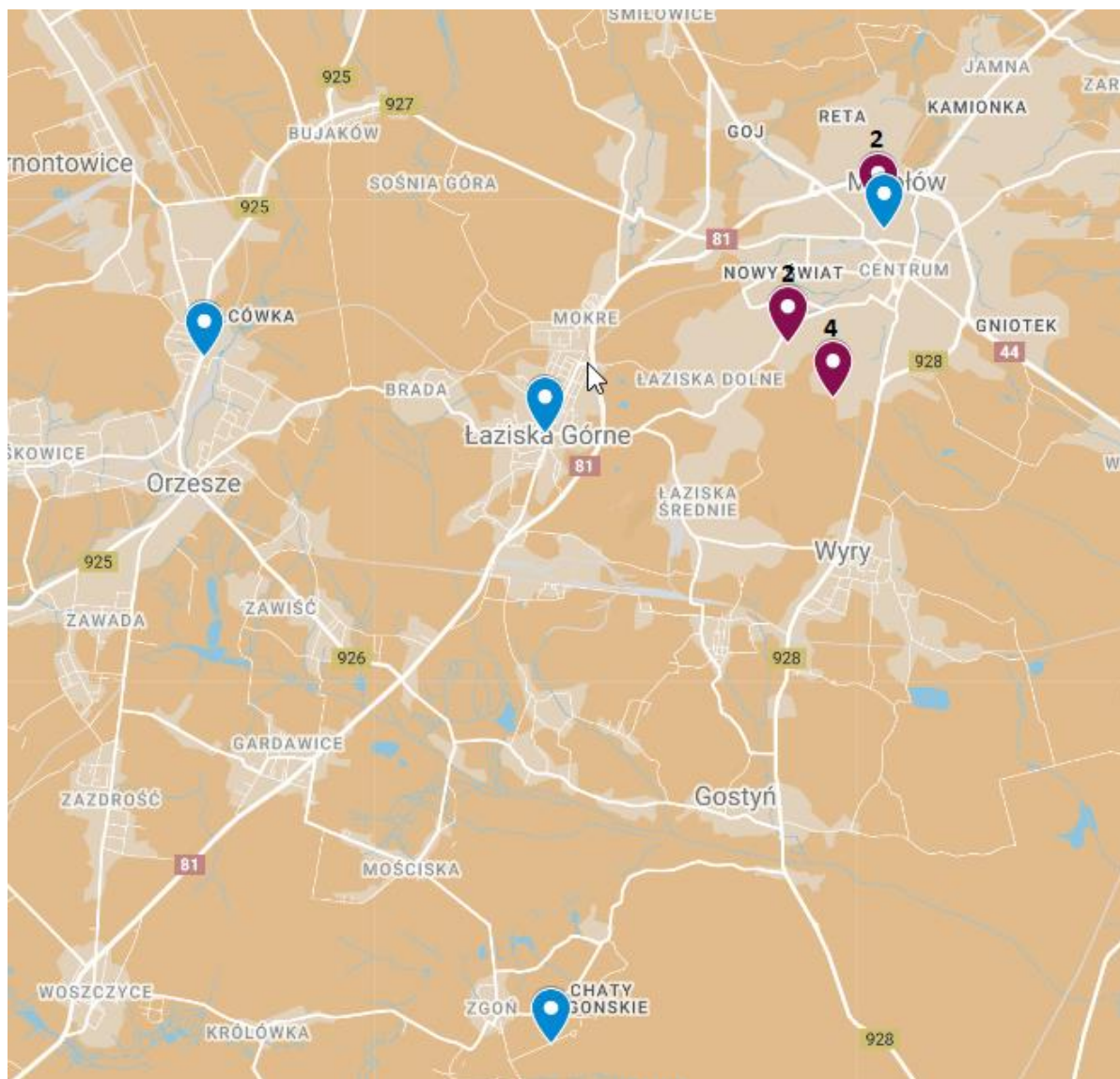

Rysunek 5. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Jaworznie (opracowanie własne)

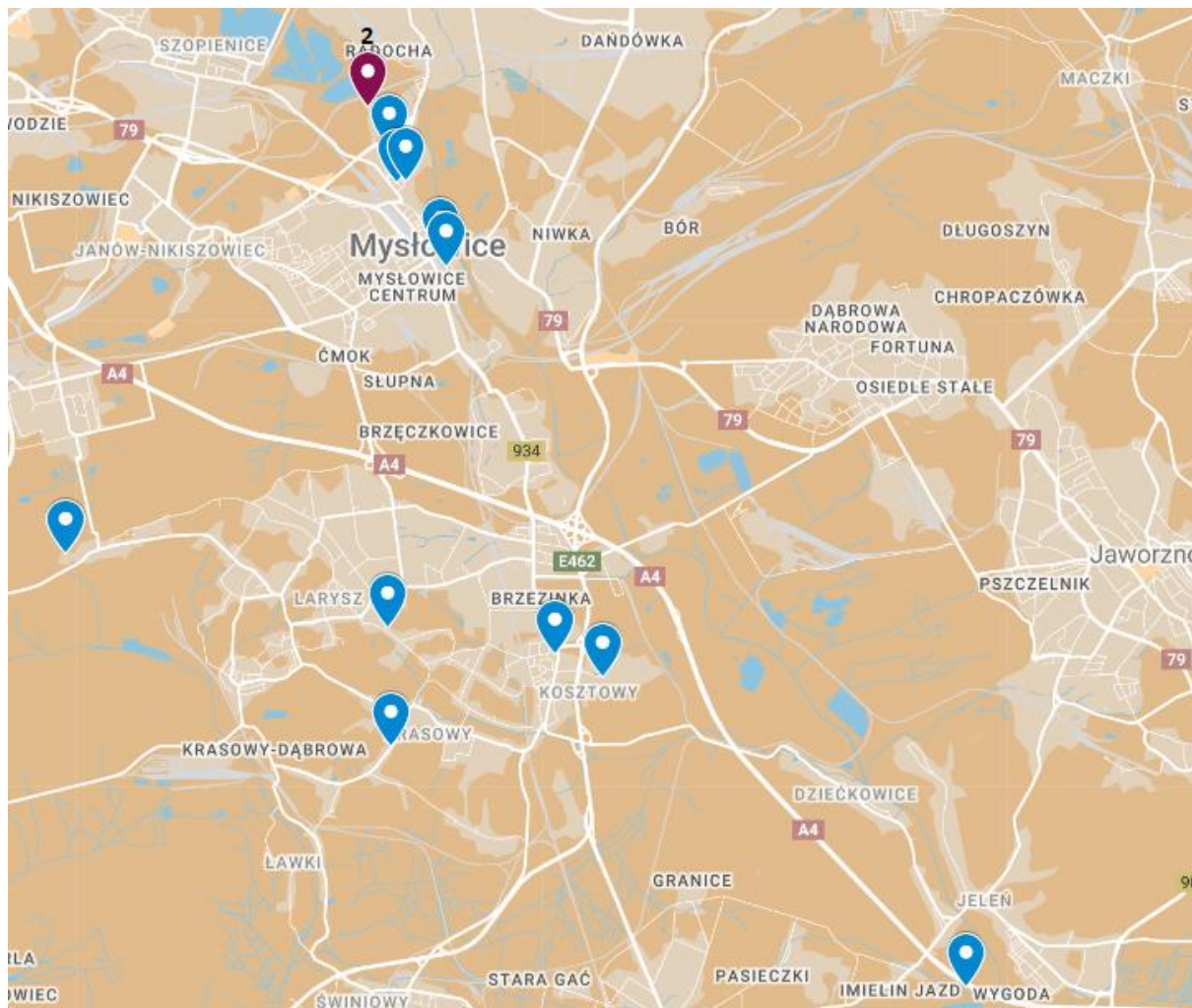

Rysunek 6. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach (opracowanie własne)

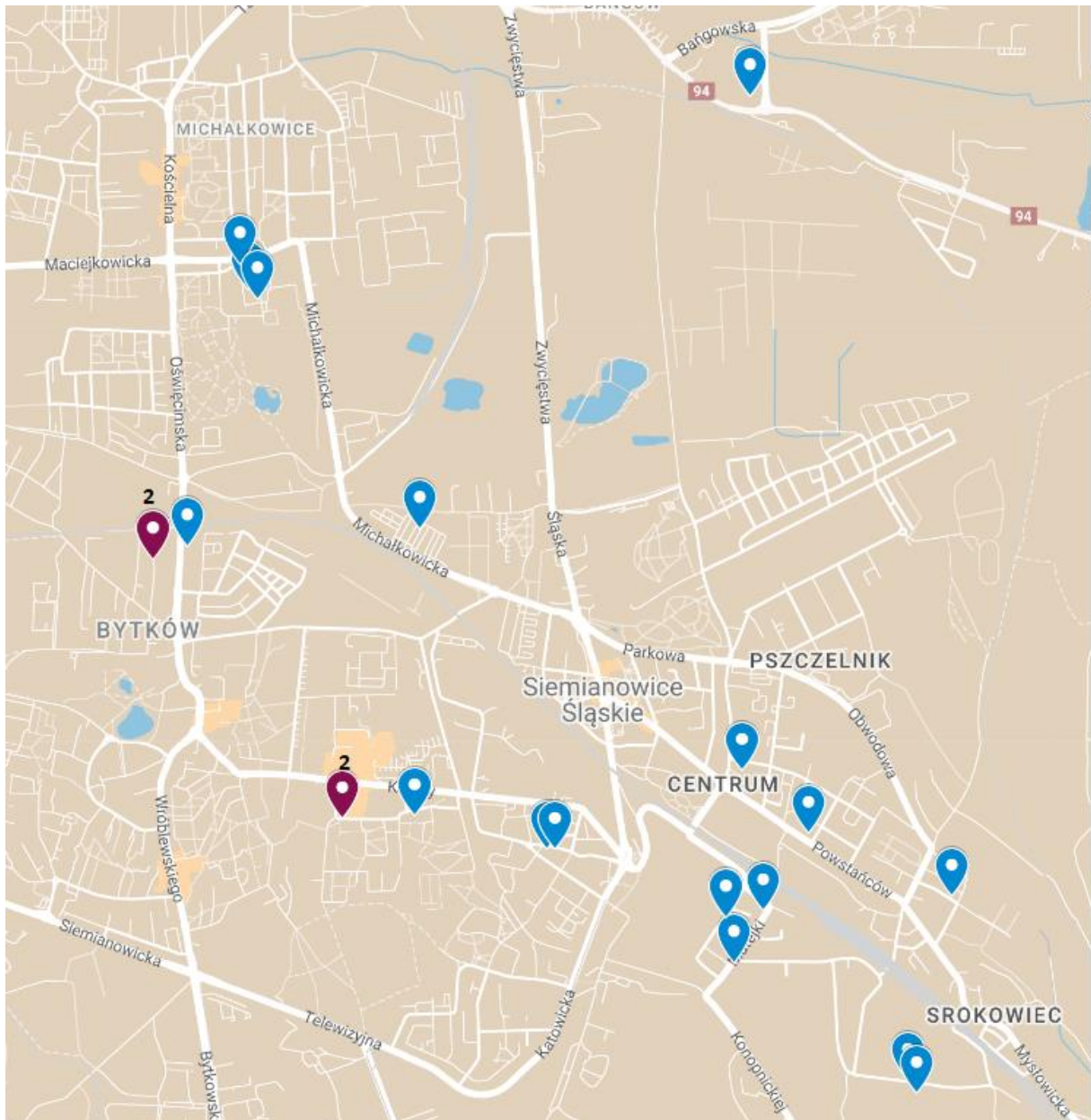

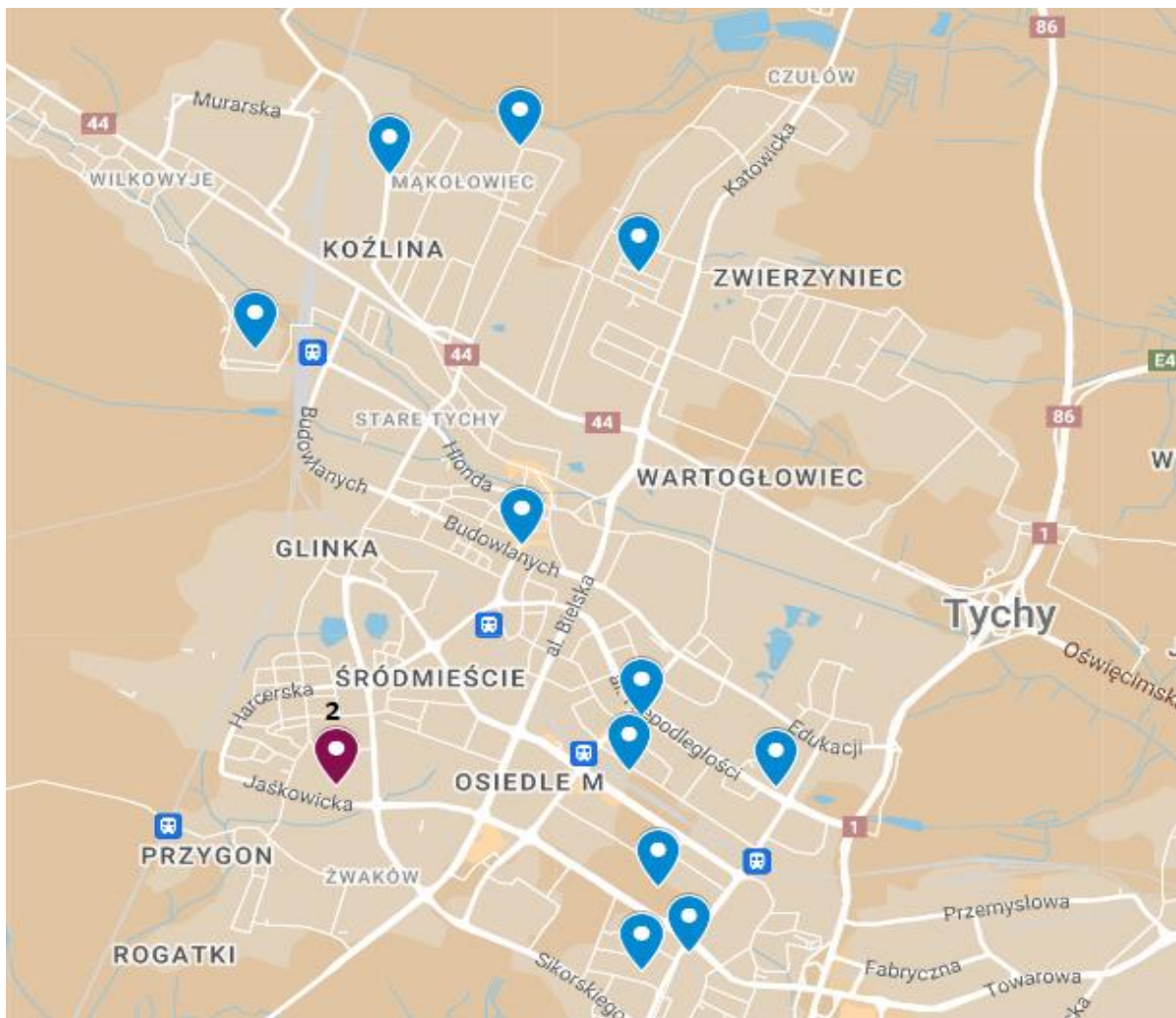
Rysunek 7. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Mikołowie (opracowanie własne)

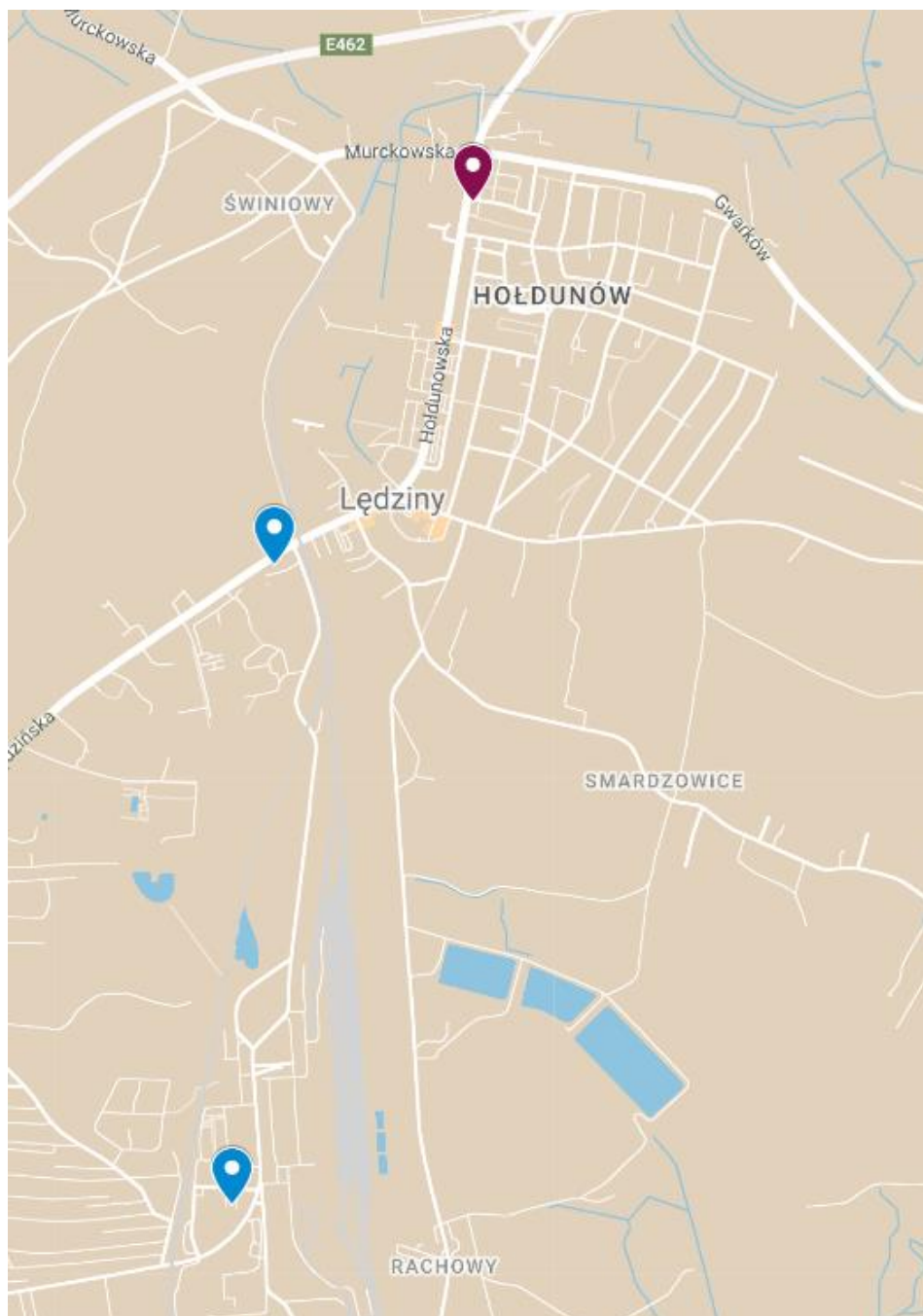
Rysunek 8. Umiejscowienie obiektu, do którego dokonano włamania we własności miejscowej Sądu Rejonowego w Mysłowicach (opracowanie własne)

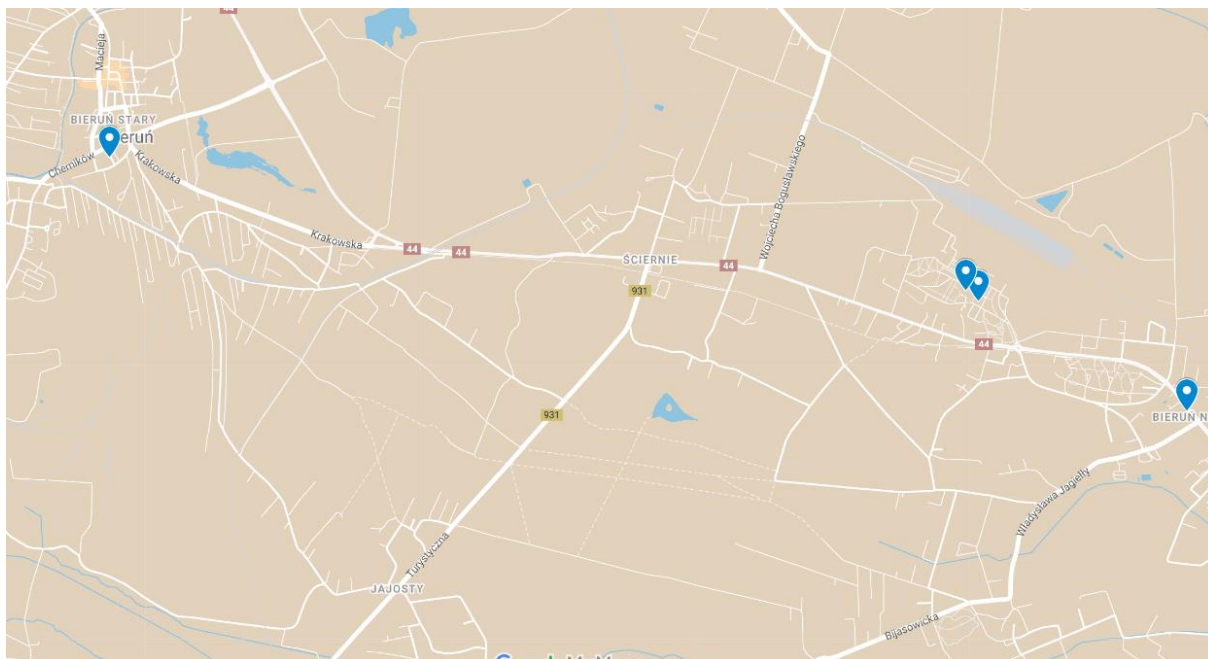
Rysunek 9. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich (opracowanie własne)

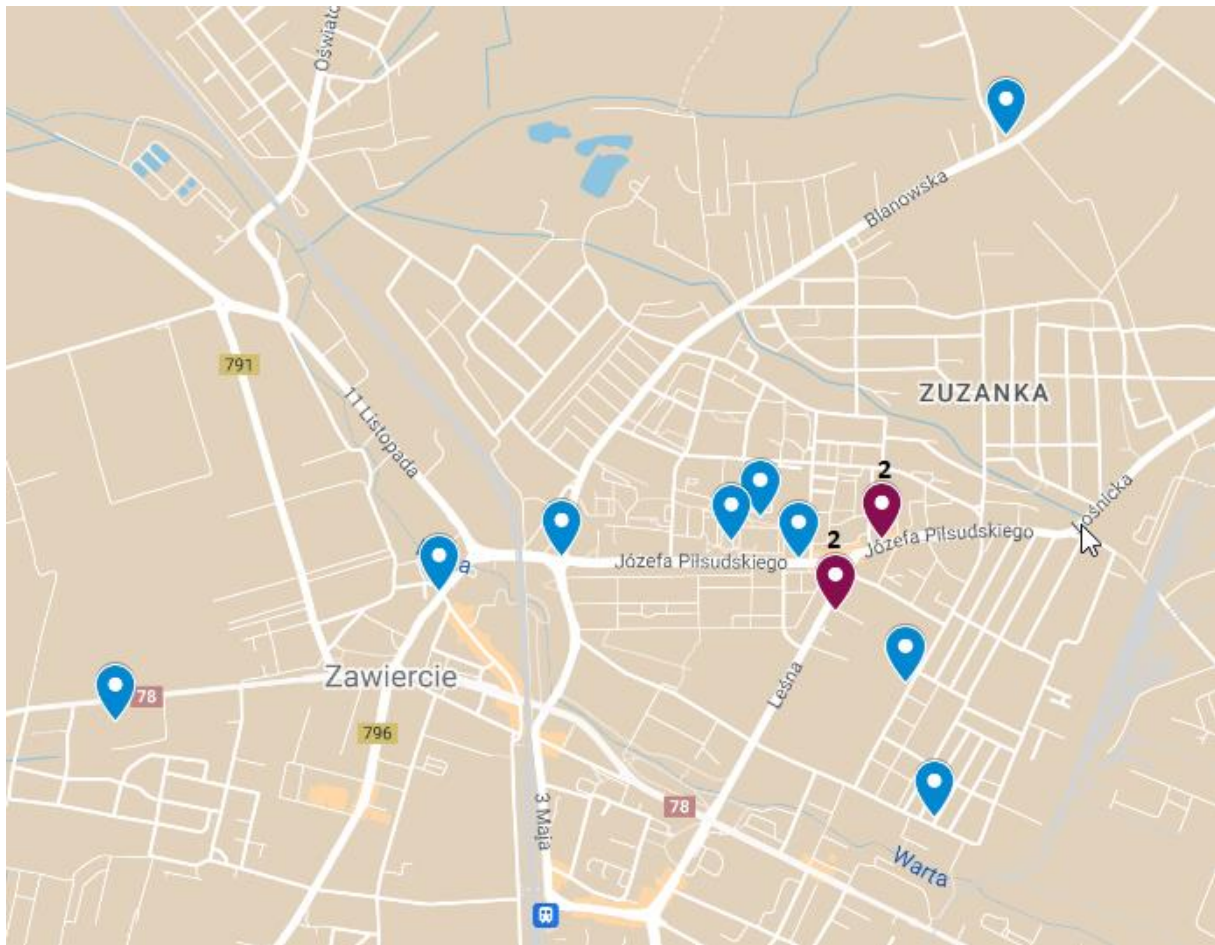
Rysunek 10. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach – z wyłączeniem miasta Bieruń i Łędziny (opracowanie własne)

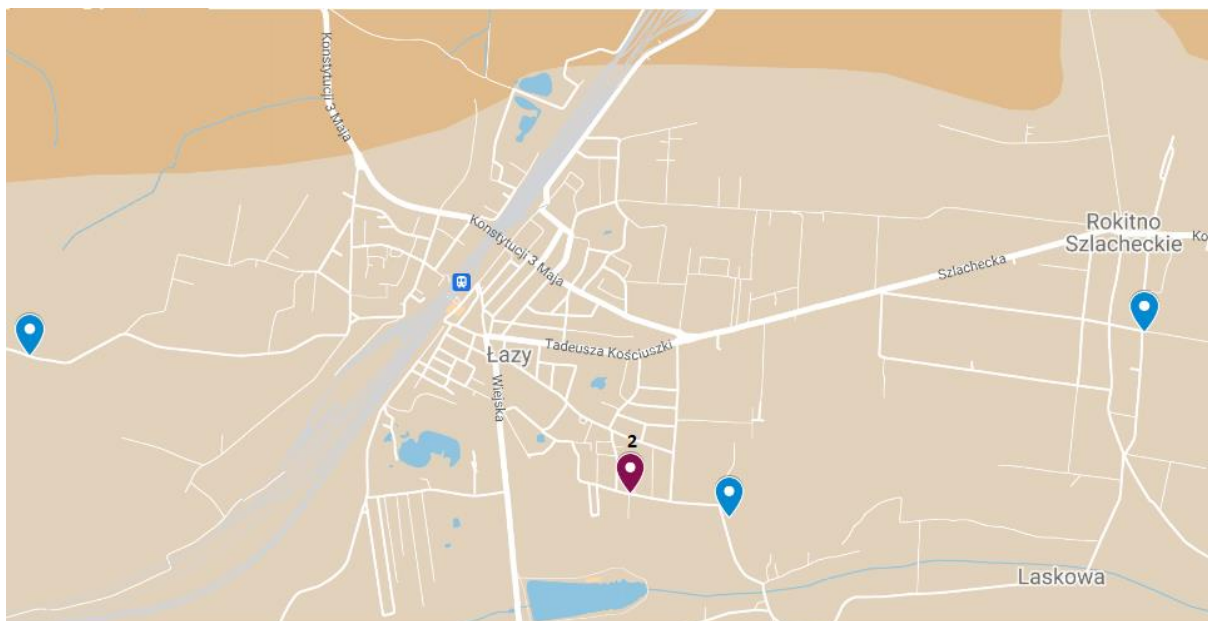
Rysunek 11. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach – miasto Lędziny (opracowanie własne)

Rysunek 12. Umieszczenie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach – miasto Bieruń (opracowanie własne)

Rysunek 13. Umiejscowienie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Zawierciu – z wyłączeniem gminy Łazy, Ogrodzieniec, Pilica i miasta Poręba (opracowanie własne)

Rysunek 14. Umiejscowienie obiektu, do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Zawierciu – gmina Łazy (opracowanie własne)

We właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Zawierciu doszło również do dwóch kradzieży z włamaniem do nieruchomości w gminie Pilica, jednej kradzieży z włamaniem do nieruchomości w gminie Ogrodzieniec oraz jednej kradzieży z włamaniem do nieruchomości w mieście Poręba.

Jednocześnie w przebadanych sprawach ujawniono, badane przestępstwo zostało popełnione w miejscowościach nieobjętych właściwością miejscową żadnego ze wskazanych sądów. Przestępstwa te miały charakter incydentalny i miały miejsce w Sosnowcu, Kluczach, Czechowicach – Dziedzicach, Nidku, Nakle Śląskim i Chełmie Śląskim.

Analiza wyżej przedstawionego umiejscowienia obiektu, do którego dokonano włamania pozwala na uznanie, iż w znacznej większości, nieruchomości te znajdowały się w centrach miast, oraz w dzielnicach mieszkalnych o zwartej zabudowie. Sytuacje, w których włamań dokonano poza centrami miejsc dotyczyły przede wszystkim altan działkowych oraz budynków przemysłowych. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w przypadków Sądów Rejonowych w których właściwości miejscowej znajdują się również gminy wiejskie (np. Sąd Rejonowy w Zawierciu). Nie sposób przy tym stwierdzić ogólnego trendu w tym zakresie.

W tym miejscu warto zaznaczyć, iż analiza umiejscowienia obiektów, do których dokonano włamania może stanowić podwalinę do profilowania geograficznego. W przypadku

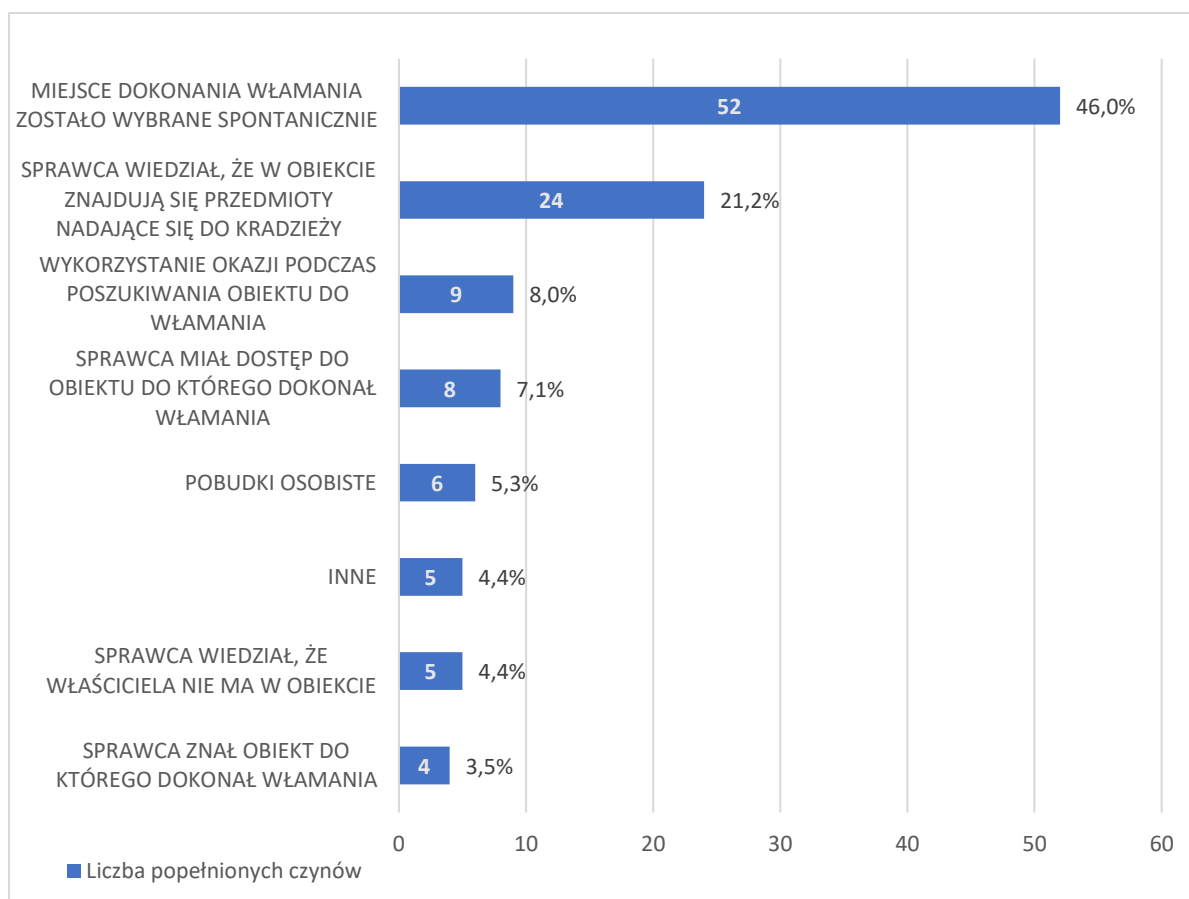
przestępstwa kradzieży z włamaniem podkreśla się dużą rolę profilowania geograficznego, którego celem jest przede wszystkim łączenie zdarzeń w serie. Jak wskazał M. Górski „w przypadku włamań spójność przestrzenna i czasowa zdarzeń są lepszym predykatorem istnienia związku między nimi niż *modus operandi*”.⁴⁰⁹ W sprawach sądowych stanowiących przedmiot badań co prawda nie przeprowadzono profilowania geograficznego opartego na skomplikowanych analizach statystycznych, jednakże w kilku przypadkach, funkcjonariusze Policji w ramach wykonywanych czynności służbowych łączyli ze sobą poszczególne przypadki włamań, tworzących serię, co znajdowało później potwierdzenie w wyjaśnieniach podejrzanych. Dzięki temu postępowanie przygotowawcze było prowadzone w bardziej optymalny sposób.

6.2.8. Motywacja wyboru miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Niezwykle istotną kwestią, która pozwoliła na pełne przeanalizowanie taktyki działania sprawcy była motywacja wyboru miejsca do którego dokonał on włamania. Badanie prowadzone w tym zakresie pozwoliło na ustalenie czy czyn był przez sprawcę wcześniej zaplanowany, czy też został popełniony spontanicznie. W przypadku 45 czynów sprawcy odmówili składania wyjaśnień, dlatego też motywacja wyboru miejsca pozostała nieznana. Z kolei odnośnie 51 czynów, z analizy protokołu przesłuchania sprawcy lub sprawców w charakterze podejrzanego nie udało się ustalić jaka była motywacja wyboru miejsca. Okoliczność ta najpewniej wynika z faktu, iż organ prowadzący postępowanie nie docieka czym kierował się sprawca dokonując wyboru. Co jednakże istotne i wymaga podkreślenia, w przeważającej liczbie przypadków nie protokołowano treści pytań zadawanych przez osobę prowadzącą przesłuchanie podejrzanego, lub też osoba ta ograniczała się do umożliwienia podejrzanemu swobodnej wypowiedzi, omijając etap pytań, które miałyby na celu ustalenie szczegółowego przebiegu zdarzenia. W zakresie pozostałych 113 czynów udało się ustalić czym kierowali się sprawcy podczas wyboru obiektu, do którego dokonano włamania.

---

⁴⁰⁹ M. Górski, *Podstawy profilowania geograficznego*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2015, t. XIX, s. 39-40.

Wykres 29. Motywacja wyboru obiektu, do którego dokonano włamania (opracowanie własne)

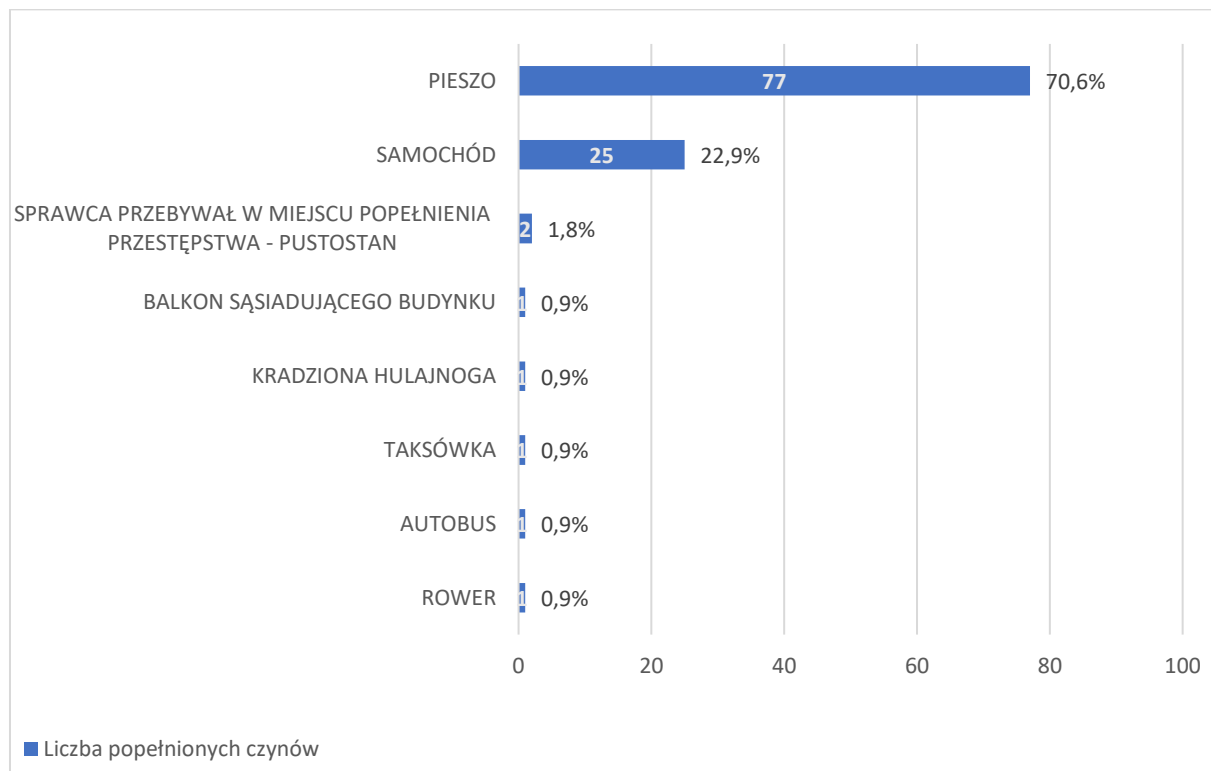
Jak wynika z powyższego wykresu, w przeważającej większości (46%) przypadków sprawcy dokonywali wyboru miejsca popełnienia przestępstwa w sposób spontaniczny. Sprawcy wyjaśniali, że nie planowali popełnienia przestępstwa, jednakże podczas spaceru, lub libacji alkoholowych, pod wpływem impulsu podejmowali decyzję o podjęciu próby włamania. W 31,1% przypadków sprawcy wiedzieli, lub podejrzewali, że w konkretnym obiekcie mogą się znajdować przedmioty przedstawiające konkretną wartość. 8 % czynów zostało popełnionych przy wykorzystaniu nadarżającej się okazji, zaś 7,1% ponieważ sprawca miał łatwo dostęp do wybranej nieruchomości. Ciekawie przedstawia się motywacja sprawców, ujęta w powyższym wykresie jako „pobudki osobiste”. Na podstawie protokołów przesłuchań udało się ustalić, że sprawcy dokonywali przestępstwa kradzieży, m. in. po to by zrobić na złość byłej partnerce, byłemu pracodawcy lub nie lubianemu sąsiadowi, a także z zazdrości o byłą partnerkę. W przypadku dwóch czynów, sprawca twierdził, że dokonywał włamań, ponieważ chciał odzyskać od byłej partnerki swoje

Ponownie motywacje sprawców, których nie udało się umieścić w żadnej ze wskazanych w powyższym wykresie kategorii oznaczono jako „inne”. Wśród nich odnotowano

sytuację, gdy sprawca zamieszkał w pustostanie i postanowił zabrać znajdujące się tam przedmioty (3 czyny), wybór obiektu na podstawie błędnego przeświadczenia, że jest on opuszczony (1 czyn), znajomość kodu otwierającego skrzynkę, w której znajdował się klucz do budynku (1 czyn).

6.2.9. Sposób dotarcia do miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Następnym czynnikiem określającym taktykę działania sprawcy jest sposób w jaki dostał się on na miejsce popełnienia przestępstwa. Na wstępie należy zaznaczyć, iż w przypadku, gdy w popełnieniu przestępstwa brało udział więcej sprawców, za każdym razem sposób w jaki dostali się na miejsce docelowe był taki sam. Ponownie, jak w powyższym, akapicie, w przypadku 45 czynów sprawca lub sprawcy odmówili składania wyjaśnień. Z kolei w zakresie 55 czynów nie udało ustalić się w jaki sposób sprawca dostał się na miejsce popełnienia przestępstwa. W pozostałych przypadkach, najczęściej sprawcy dostawali się do obiektu, do którego dokonywali włamań poruszając się pieszo, kolejno samochodem. Pozostałe sposoby dotarcia na miejsce popełnienia przestępstwa były incydentalne. Zebrane dane obrazuje poniższy wykres.

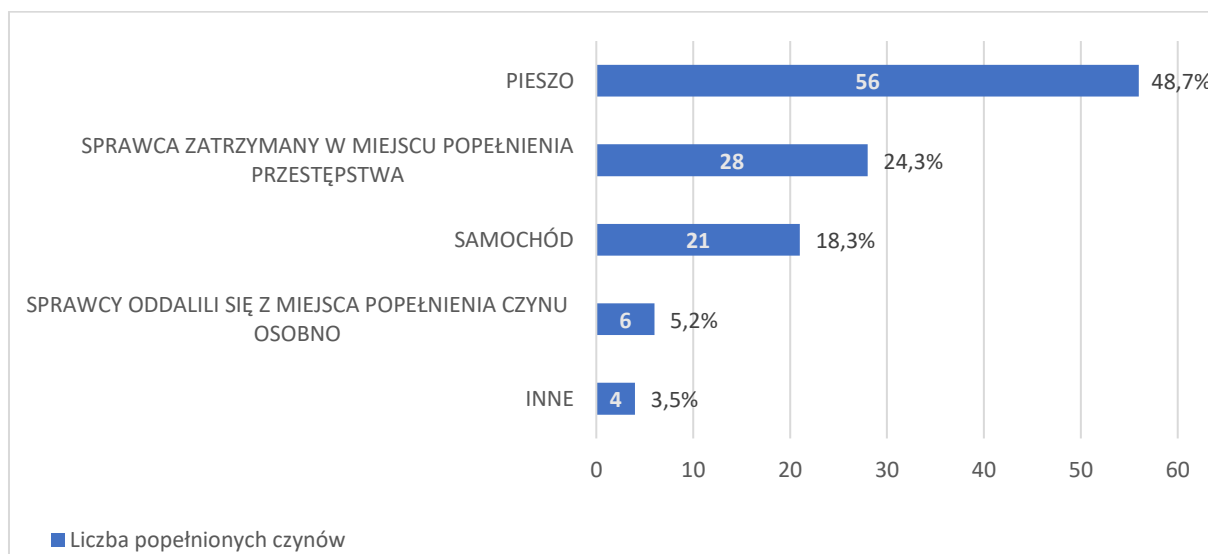

Wykres 30. Sposób dotarcia sprawców na miejsce popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

W zdecydowanej większości czynów (70,6%) sprawca dostaje się na miejsce popełnienia przestępstwa poruszając się pieszo. W zaledwie 25 przypadkach (22,9%) wybranym środkiem komunikacji okazał się samochód. Co wymaga podkreślenia w przypadku 2 czynów sprawca nie podał w jaki sposób dostał się na miejsce popełnienia czynu, a wskazał, że przebywał tam od dłuższego czasu. Sytuacja ta każdorazowo dotyczyła sprawcy bezdomnego, zamieszkującego w pustostanie, w którym dokonał kradzieży. Pozostałe formy dotarcia na miejsce popełnienia czynu zabronionego są incydentalne (každorazowo zaledwie 1 raz).

6.2.10. Sposób oddalenia się z miejsca dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Na podstawie przeprowadzonych badań nie udało ustalić się w jaki sposób sprawca lub sprawcy oddalili się z miejsca popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości w przypadku 53 czynów. Odmowa wyjaśnień uniemożliwiła ustalenie tej informacji w przypadku 41 czynów. Różnica między liczbą wystąpienia takiej sytuacji z analogiczną sytuacją w przypadku analizy sposobu dotarcia na miejsce popełnienia czynu wynika z faktu, iż w przypadku 28 czynów (24,3), sprawcy zostali zatrzymani na miejscu jego popełnienia. Wobec powyższego, nawet mając na uwadze odmowę składania przez nich wyjaśnień, możliwym było ustalenie, w jaki sposób starali się oddalić z obiektu, do którego dokonywali włamania. W 6 ze zbadanych czynów ustalono, że sprawcy oddalili się z miejsca popełnienia przestępstwa osobno, każdy w inny sposób. W przypadku pozostałych 109 czynów sposób oddalenia się sprawców był taki sam.

Wykres 31. Sposób oddalenia się sprawców z miejsca popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Zdecydowanie najczęściej, bo aż w 48,7% przypadków sprawcy oddalili się z miejsca popełnienia czynu pieszo. Samochodem zdecydowano się uciekać w przypadku 18,3% czynów.

W sytuacji, gdy sprawcy oddalili się z miejsca popełnienia przestępstwa osobno zachodziły następujące konfiguracje:

- a) jeden sprawca uciekł z miejsca popełnienia przestępstwa pieszo, drugi został zatrzymany (2 czyny),
- b) dwóch sprawców uciekło z miejsca popełnienia przestępstwa pieszo, dwóch zostało zatrzymanych (1 czyn),
- c) jeden sprawca uciekł z miejsca popełnienia przestępstwa pieszo, drugi odjechał samochodem (1 czyn),
- d) jeden sprawca uciekł z miejsca popełnienia przestępstwa pieszo, drugi odjechał na skradzionym rowerze (1 czyn),
- e) jeden sprawca uciekł z miejsca popełnienia przestępstwa na skradzionym rowerze, dwóch zostało zatrzymanych (1 czyn).

W kategorii „inne” uwzględniono z kolei sytuacje, kiedy sprawca oddalił się z miejsca popełnienia przestępstwa za pomocą kradzionej hulajnogi (1 czyn), taksówki (1 czyn), tramwaju (1 czyn) na rowerze (1 czyn).

6.2.11. Alternatywne drogi ucieczki z miejsca kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Na podstawie analizy wszystkich zgromadzonych akt nie udało ustalić się, by jakkolwiek sprawca lub sprawcy planowali alternatywne drogi ucieczki z miejsca popełnienia przestępstwa. Okoliczność ta może wynikać z faktu, iż w większości przypadków sprawcy odmawiali składania wyjaśnień lub ich wyjaśnienia były szczątkowe i polegały na przyznaniu się do popełnienia zarzucanych im czynu i wskazaniu w jaki sposób dokonali włamania do nieruchomości. Duże znaczenie ma tu również fakt, że sprawcy bardzo często podejmowali decyzję o wyborze obiektu w sposób spontaniczny, nie planowali z wyprzedzeniem popełnienia przestępstwa, a co za tym idzie nie planowali również alternatywnych dróg ucieczki z jego miejsca.

6.2.12. Działanie na zlecenie

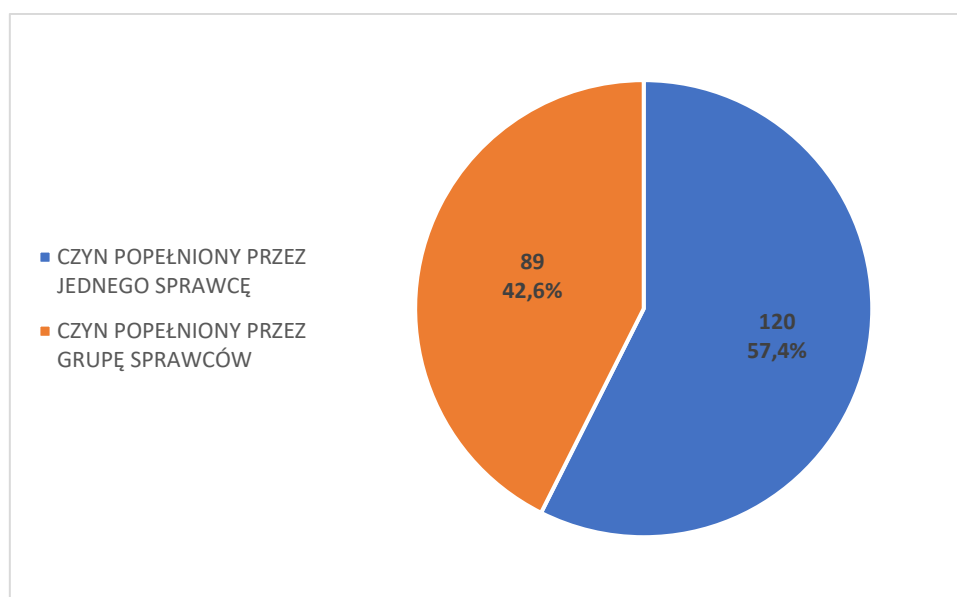
W żadnej z analizowanych spraw nie ustalono, by sprawca lub sprawcy działali na zlecenie. Sprawcy, którzy zdecydowali się wyjaśniać nie podawali, by wykonywali polecenia osób trzecich. Każdorazowo inicjatywa dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości wychodziła od samych sprawców.

6.2.13 Zleceniodawca

Jak wskazana wyżej w żadnej ze spraw nie ujawniono zleceniodawcy dokonania włamania.

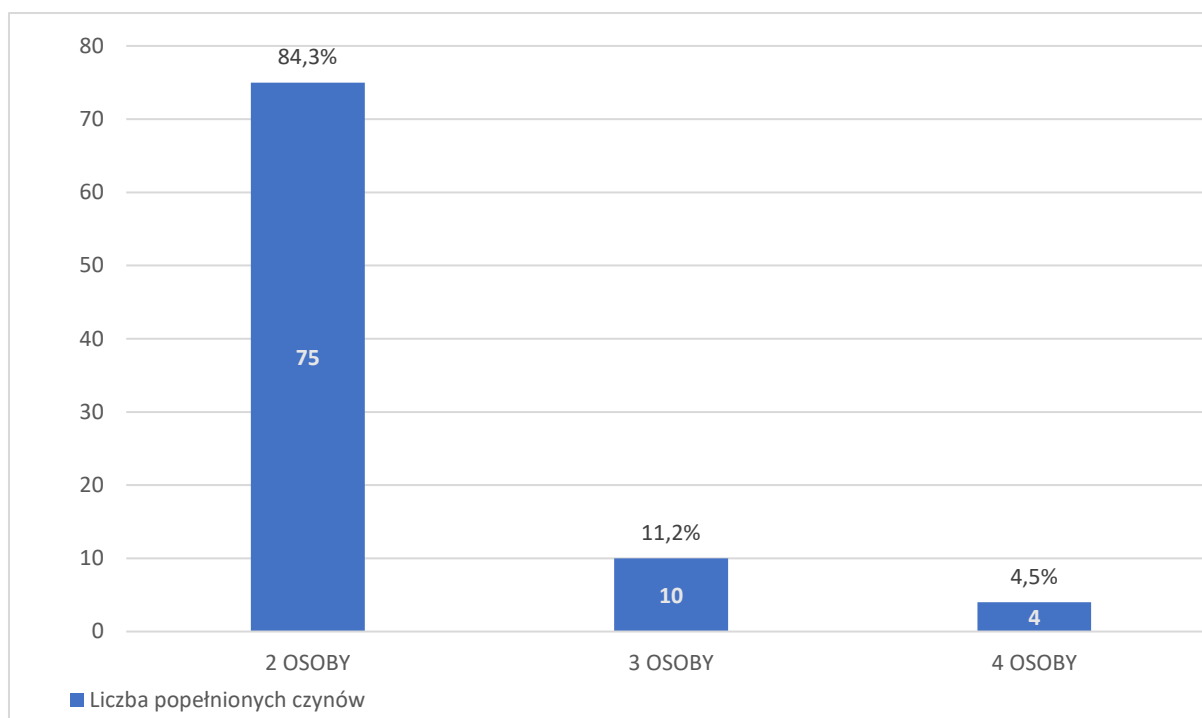
6.2.14 Liczba sprawców

Kolejnym, niezwykle ważnym aspektem taktyki działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest ustalenie czy sprawca działał sam, czy w grupie. Na podstawie przebadanych akt ustalono, że sprawca działał samodzielnie w przypadku 120 czynów (57,4%). Z kolei grupa sprawców popełniła badane przestępstwo w 89 przypadkach (42,6%).

Wykres 32. Działanie sprawców w grupie (opracowanie własne)

Liczebność grup sprawców popełniających przestępstwo kradzieży z włamaniem do nieruchomości wahała się od 2 do 4 osób. Najwięcej czynów (aż 84,3%) zostało dokonanych przez grupy dwuosobowe. Kolejno grupy trzyosobowe popełnili 11,2% czynów, a grupy czteroosobowe zaledwie 4 czyny (4,5%).

Wykres 33. Liczebność grupy sprawców (opracowanie własne)

W tym miejscu warto odnotować, iż pomimo ustalenia liczebności grup, nie wszyscy sprawcy zostali prawomocnie osądzeni. Okoliczność ta wynika z faktu, iż niektórzy sprawcy nie zostali ujęci, niektórzy zaś pozostali nieznanymi. Pewna liczba sprawców była w momencie popełnienia czynu nieletnia, wobec czego byli oni sądzeni na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, zaś jeden sprawca zmarł na etapie postępowania sądowego. I tak, w przypadku działania grupy dwuosobowej:

- a) 6 czynów zostało dokonanych wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą,
- b) 4 czyny zostały dokonane wspólnie z osobą nieletnią;
- c) 1 czyn został dokonany wspólnie i w porozumieniu ze znanym sprawcą, którego nie udało się ująć
- d) 1 czyn został popełniony przez dwóch sprawców, jednakże jeden z nich zmarł w trakcie postępowania sądowego.

W grupie składającej się z 3 osób sytuacja przedstawia się następująco:

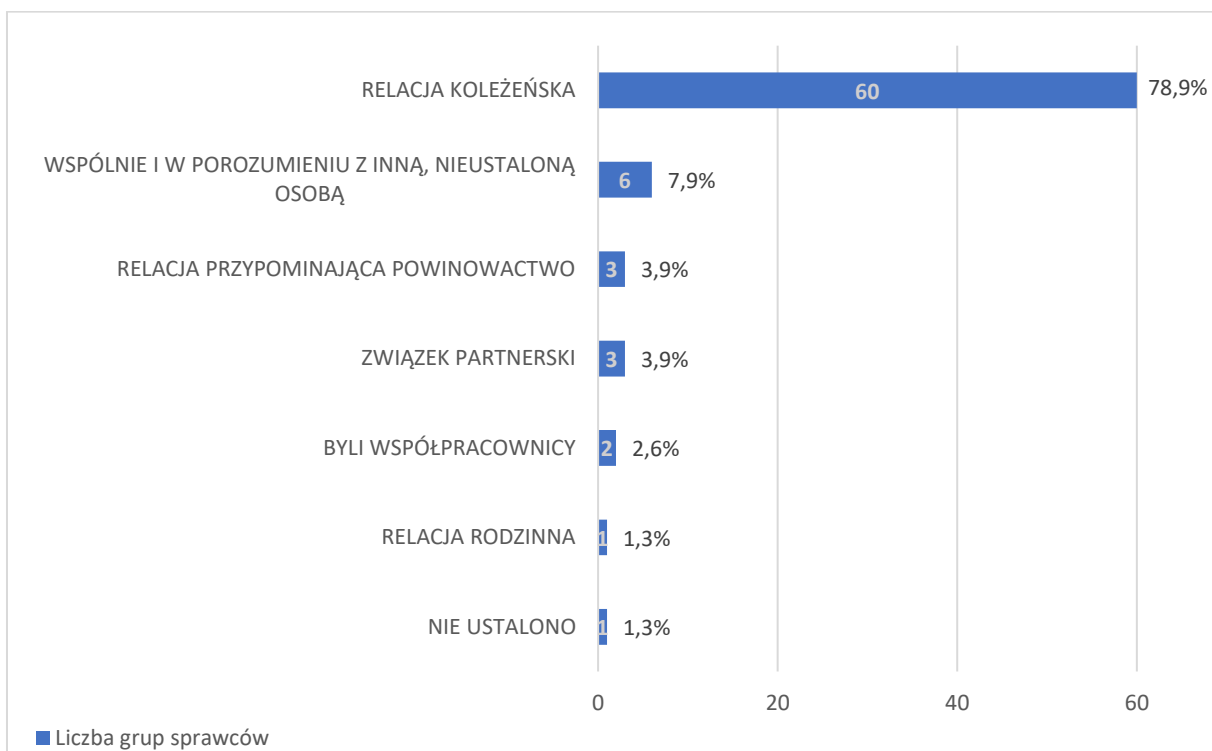
- a) 1 czyn został popełniony przez trzech sprawców, skazano dwóch sprawców, nie udało się ująć jednego,
- b) 1 czyn został popełniony przez 3 sprawców, skazano tylko jednego, sprawy pozostałych sprawców zostały wyłączone do odrębnego postępowania,

Z kolei w grupie czteroosobowej:

- a) 2 czyny zostały popełnione wspólnie z 3 osobami nieletnimi;
- b) 1 czyn został popełniony przez 4 osoby, skazano dwie, dwie pozostały nieznanne.

6.2.15. Relacje łączące sprawców w grupie

Po ustaleniu liczebności grup sprawców postanowiono przyjrzeć się relacjom, które łączyły członków poszczególnych grup. W celu przejrzystego zaprezentowania danych, zostały one skategoryzowane i będą przedstawione z uwzględnieniem liczebności grupy.

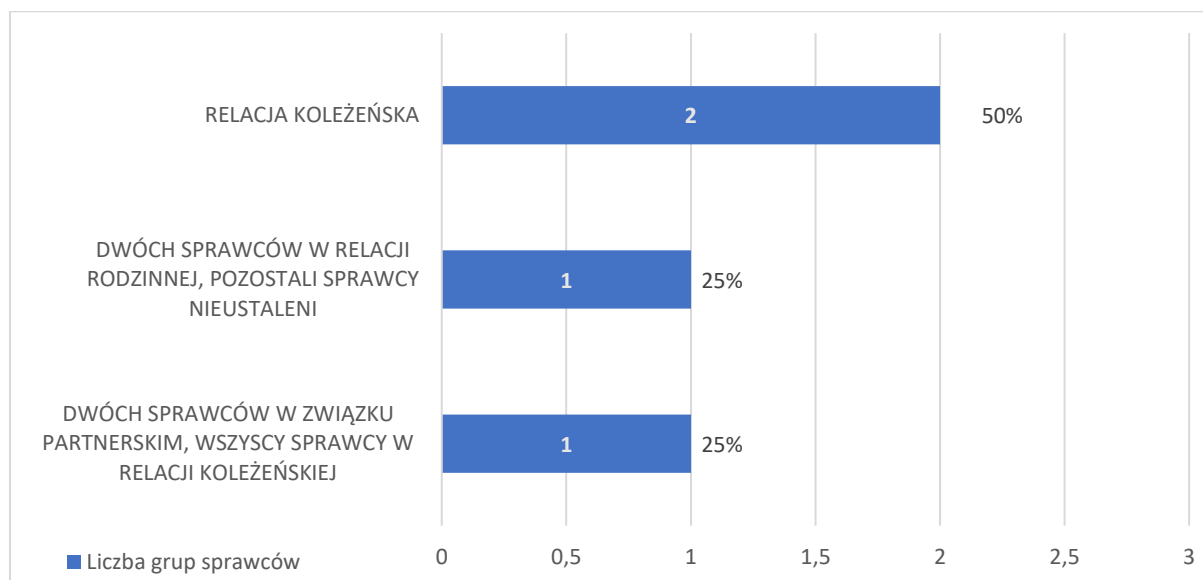
Wykres 34. Rodzaj relacji łączących sprawców działających w grupie dwuosobowej (opracowanie własne)

Jak wynika z powyższego wykresu zdecydowanie najczęściej występującą relacją między współsprawcami w grupie dwuosobowej jest relacja koleżeńska (78,9%). Kategorią wymagającą szerszego omówienia są relacje przypominające powinowactwo (3,9%). W tej kategorii zawarto relację łączącą współsprawców, które są nieformalne, jednakże posiadają pewne cechy bliskości, podobnej do powinowactwa. I tak, w dwóch grupach współsprawca był ojczymem partnerki drugiego współsprawcy. Podobna sytuacja zachodzi w trzecim przypadku, jednakże jeden ze współsprawców był ojcem partnerki drugiego ze współsprawców. Nie udało

ustalić się relacji łączących dwóch współsprawców, który dopuścili się kradzieży z włamaniem do nieruchomości, albowiem jeden ze sprawców nie został ujęty, zaś drugi odmówił składania wyjaśnień.

W grupach składających się z 3 sprawców, w każdym przypadku łączyła ich relacja koleżeńska.

Wykres 35. Rodzaj relacji łączących sprawców działających w grupie czteroosobowej (opracowanie własne)

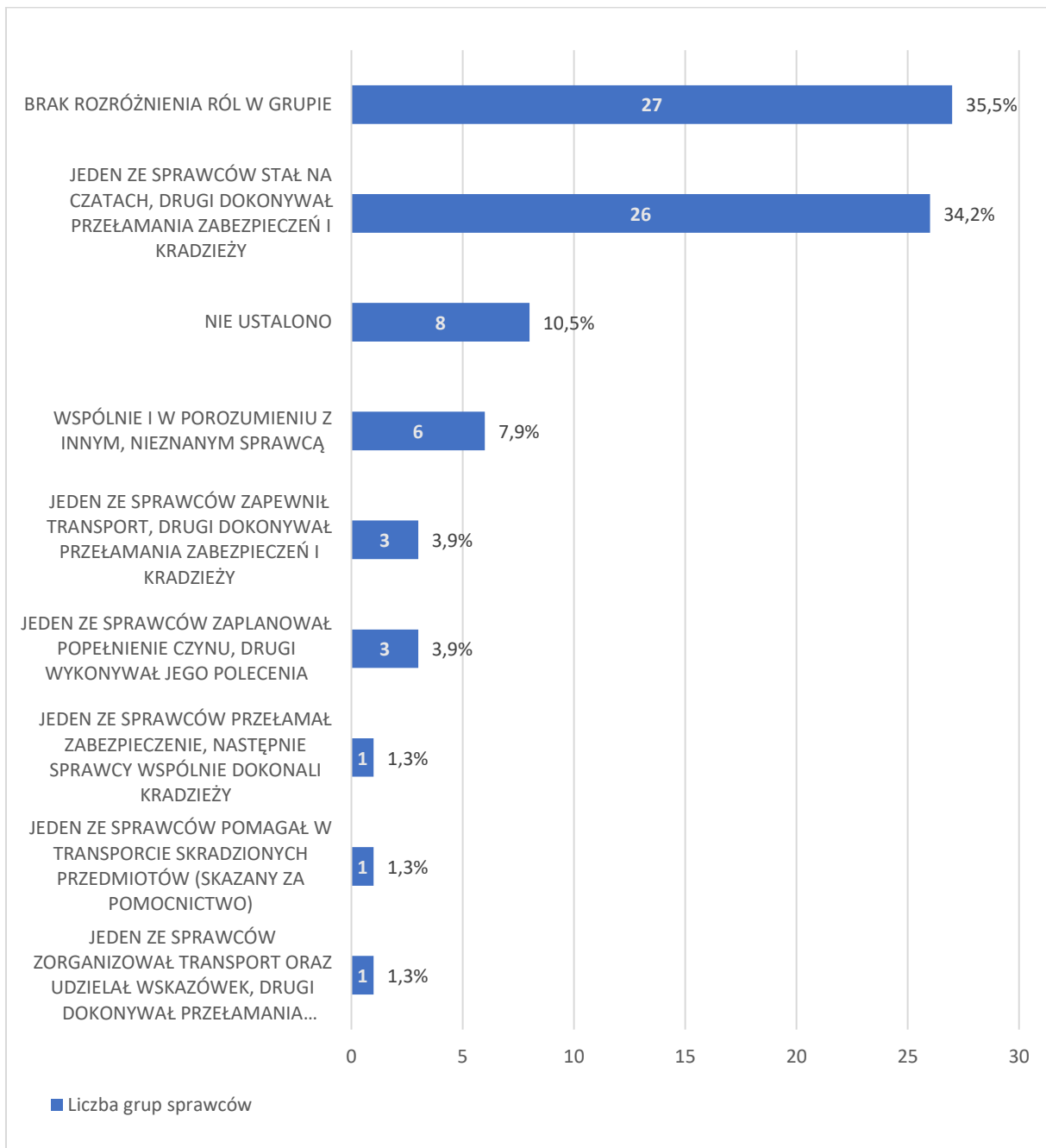
W przypadku jednej z grup czteroosobowych nie udało ustalić się relacji między wszystkimi sprawcami, ponieważ część z nich pozostała nieznana.

Zdecydowanie najczęściej występującym między współsprawcami rodzajem relacji jest relacja koleżeńska. Sprawcy w rozmaity sposób opisywali to powiązanie, wskazując, że współsprawca był ich kolegą, znajomym czy przyjacielem. Sytuacje w których przestępstwa dokonują osoby spokrewnione, będące w związku partnerskim lub w stosunku przypominającym powinowactwo są już zdecydowanie rzadsze.

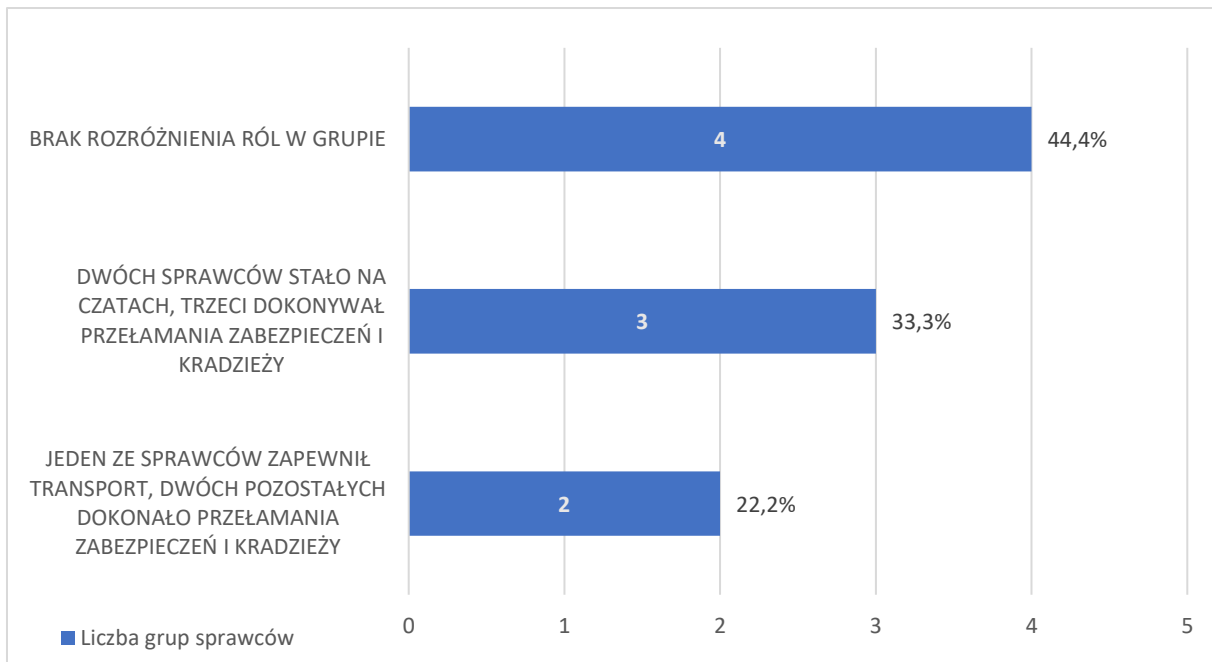
6.2.16. Podział ról sprawców w grupie

Kolejnym istotnym aspektem dotyczącym sprawców działających w grupie jest ustalenie czy sprawcy mieli różne role w popełnieniu przestępstwa, czy też obydwójce

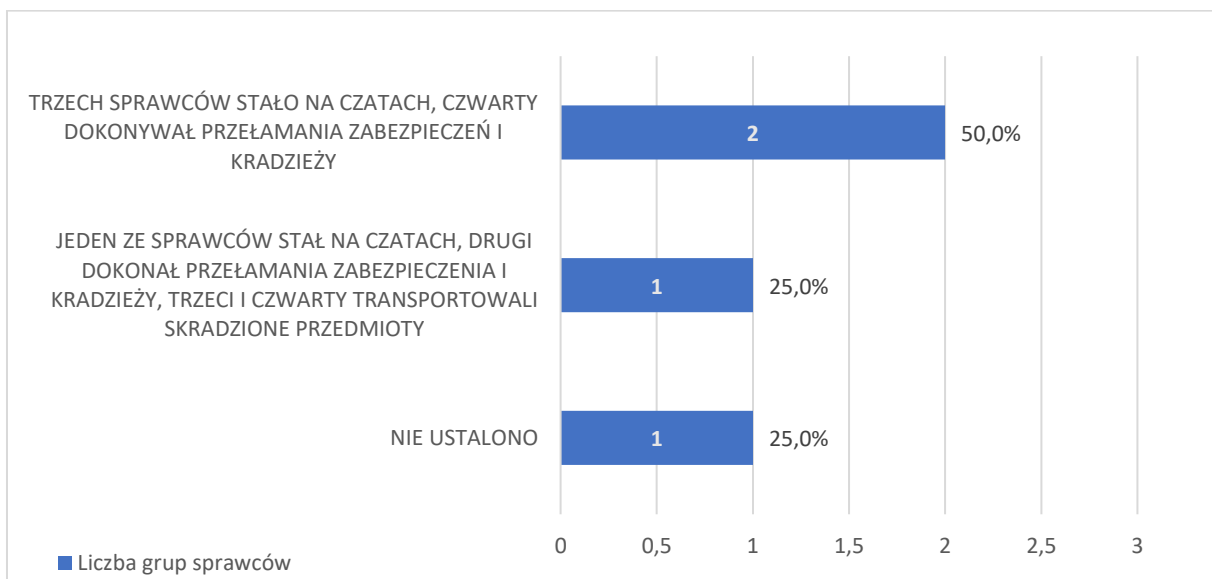
wykonywali wszystkie czynności razem. Również w tym zakresie postanowiono zróżnicować role sprawców w grupie z uwzględnieniem ich liczebności.

Wykres 36. Podział ról sprawców działających w grupie dwuosobowej (opracowanie własne)

Wykres 37. Podział ról sprawców działających w grupie trzyosobowej (opracowanie własne)

Wykres 38. Podział ról sprawców działających w grupie czterosobowej (opracowanie własne)

Z analizy protokołów przesłuchania podejrzanych wynika, że najczęściej sprawcy dokonali popełnienia czynu razem, wykonując te same czynności. Ten brak rozróżnienia ról w popełnianym przestępstwie był opisywany przez sprawców poprzez stwierdzenia takie jak: „razem to zrobiliśmy”, „razem się włamaliśmy”. W zaledwie 1 przypadku mniej okazało się, że sprawcy podzielili się rolami – jeden z nich obserwował, czy do miejsca popełnienia przestępstwa nie zbliża się świadek, drugi dokonywał przełamania zabezpieczeń i późniejszej kradzieży. Jest to najczęściej występująca konfiguracja ról podczas dokonywania kradzieży

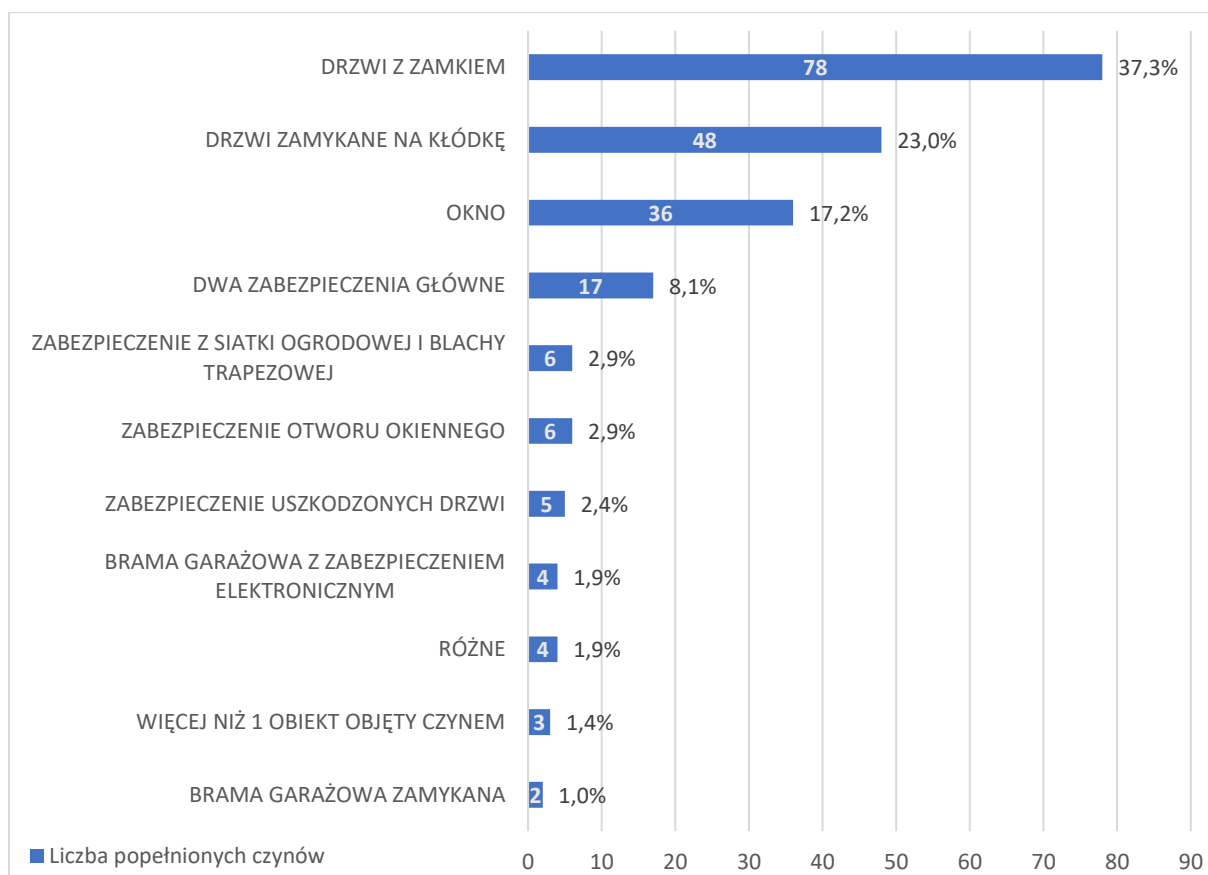
z włamaniem do nieruchomości. Z uwagi na fakt, że sprawcy chętnie działają w grupach wystąpiły również inne układy ról w popełnieniu przestępstwa, jednakże mają one marginalne znaczenie.

6.3. Techniczne metody działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości

6.3.1. Zabezpieczenia główne zastosowane w obiekcie, do którego dokonano włamania

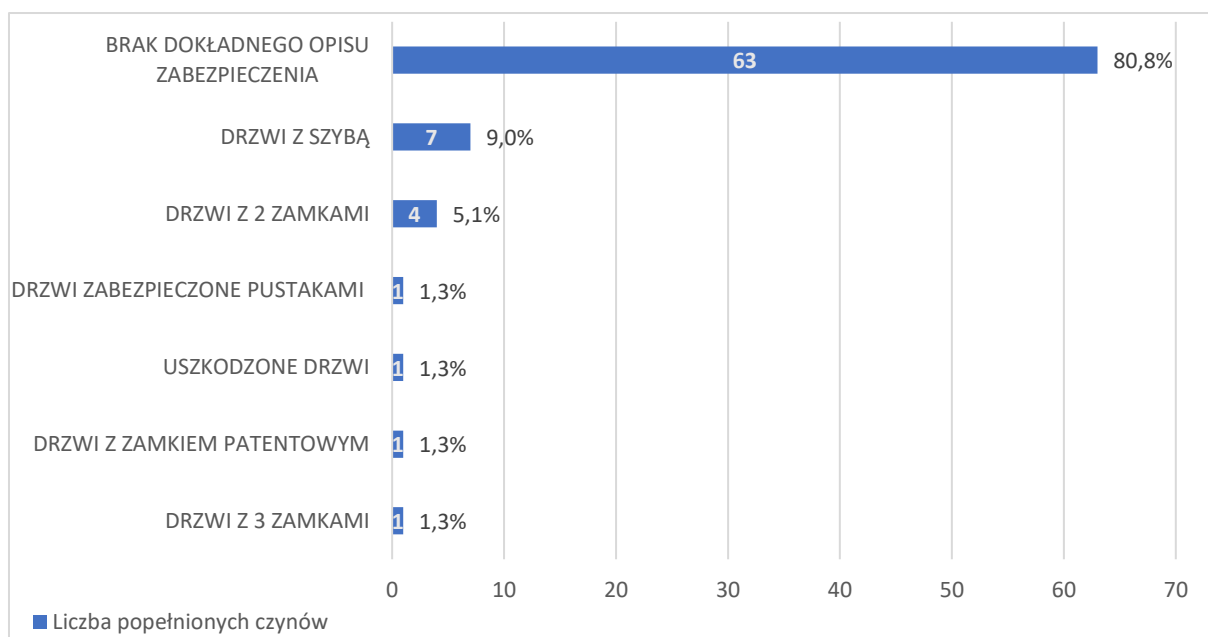
Najistotniejszą kwestią dotyczącą techniki działania sprawcy jest ustalenie jakie zabezpieczenia zastosowano w obiekcie, do którego dokonano włamania oraz w jaki sposób sprawca je przełamał. Zabezpieczenia podzielono na główne, czyli takie których przełamanie umożliwiło bezpośrednio dokonanie kradzieży, a także dodatkowe, mające na celu uzupełnienie ochrony obiektu. W badaniach uwzględniono wyłącznie zabezpieczenia, które zostały przełamane, nie zaś wszystkie zastosowane w danym obiekcie. Rozwiązanie to podyktowane było dwoma czynnikami. Po pierwsze, to, jakie zabezpieczenie zostało bezpośrednio przełamane, pozwala na ustalenie w jaki sposób sprawca dostał się do wnętrza obiektu, w którym dokonał kradzieży. Pozwoli to na wskazanie najsłabszych zabezpieczeń i pomoże w ustaleniu czy można zabezpieczenia te udoskonalić, w celu zmniejszenia liczby dokonywanych włamań. Po drugie, opis zastosowanych zabezpieczeń został ustalony przede wszystkim na podstawie analizy protokołu oględzin miejsca popełnienia przestępstwa. W przeważającej zaś większości oględziny te skupiały się wyłącznie na zabezpieczeniu, które zostało przełamane. Organ przeprowadzający oględziny miejsca wspominał o innych zabezpieczeniach głównych, jednakże w głównej mierze skupiał się na dokładnym opisanu i sfotografowaniu właśnie tych, które zostały pokonane przez sprawców. W ocenie autorki wskazywanie wszystkich zabezpieczeń głównych byłoby nierzetelne, ponieważ ich liczba i dokładność opisu zależałyby od treści protokołu oględzin miejsca.

Na podstawie analizy akt spraw sądowych udało ustalić się, iż najczęściej zastosowaną i jednocześnie najczęściej przemywaną kategorią zabezpieczeniem były drzwi z zamkiem (37,3% czynów). Kolejną, najczęściej przełamywaną kategorią zabezpieczeń były drzwi zamykane na kłódkę (23% czynów) oraz okno (17,2% czynów.) Wszystkie kategorie zabezpieczeń głównych zastosowanych w obiektach, do których nastąpiło włamanie, wraz z liczbą ich występowania przedstawiono w poniższym wykresie.

Wykres 39. Zastosowane zabezpieczenie główne (opracowanie własne)

Jak już wskazano powyżej, najczęściej występującą kategorią zabezpieczeń, które zostały przełamane przez sprawcę są drzwi z zamkiem. Analiza zabezpieczeń zawartych w tej kategorii pozwoliła na wskazanie konkretniejszych danych dotyczących tego rodzaju zabezpieczenia. Przedstawiono je w poniższym wykresie.

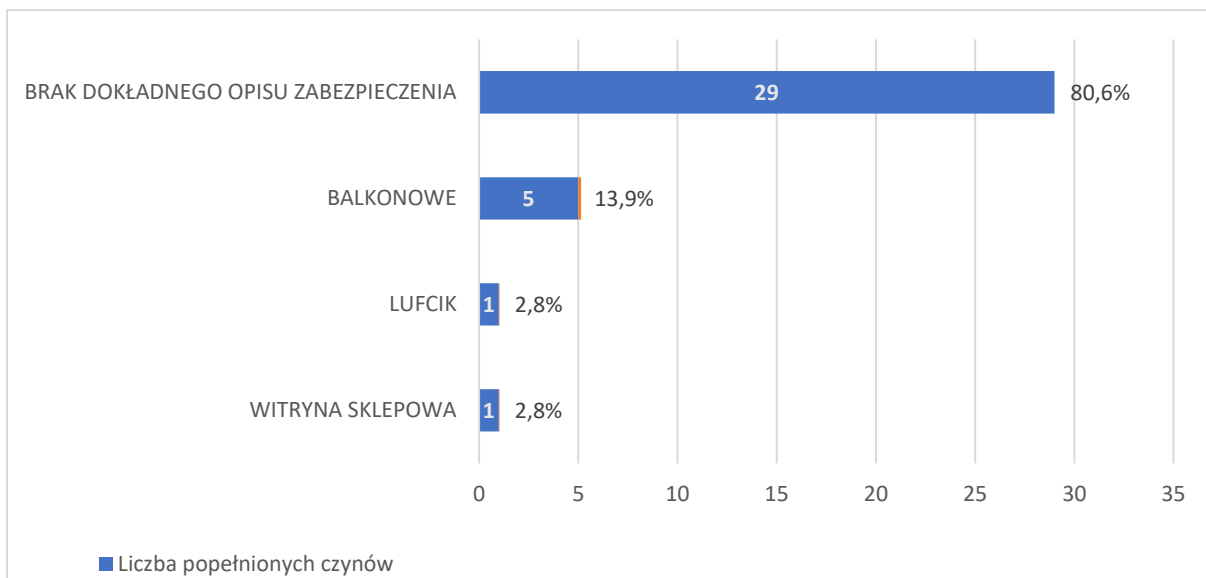

Wykres 40. Rodzaj drzwi zamykanych na zamek (opracowanie własne)

Niestety w przeważającej liczbie przypadków (80,8%), w protokole oględzin miejsca brak było dokładnego opisu zastosowanego zabezpieczenia. Stwierdzenia organów Policji ograniczyły się do wskazania, iż były to drzwi zamykane na zamek, zamek nadklamkowy lub zamek podklamkowy. W powyżej kategorii postanowiono ująć także drzwi z szybą. Pomimo, iż przełamanie tego zabezpieczenia w 100 % polegało na zbiciu szyby, to jednak faktycznym zabezpieczeniem był właśnie zamek. Omówienia wymaga również zabezpieczenie w postaci drzwi zabezpieczonych pustakami oraz uszkodzone drzwi. W tym przypadku zabezpieczeniem głównym również był zamek, jednakże nie udało ustalić się czy był on niesprawny w momencie włamania, czy też uszkodził go sprawca.

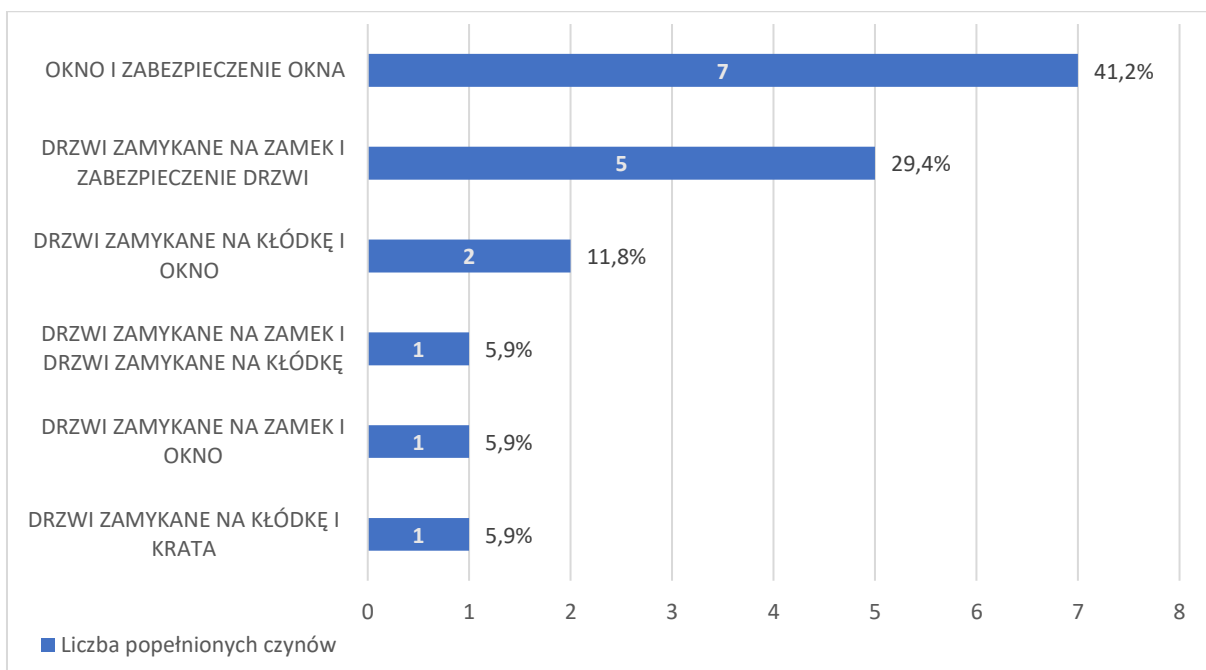
Kolejną, najczęściej występującą kategorią zabezpieczeń głównych są drzwi zamykane na kłódkę. W tym przypadku odstąpiono od szczegółowej analizy tego rodzaju zabezpieczeń, ponieważ jego opis każdorazowo ograniczał się do stwierdzenia, iż były to drzwi z kłódką.

W przypadku zabezpieczenia w postaci okna, w przeważającej większości również nie wskazywano jego dokładnego opisu. Udało się jednak wyróżnić 3 rodzaje skategoryzowanych w ten sposób zabezpieczeń.

Wykres 41. Rodzaj okna (opracowanie własne)

W przypadku 17 przeanalizowanych czynów dokonano przełamania dwóch zabezpieczeń głównych.

Wykres 42. Rodzaj dwóch zastosowanych zabezpieczeń głównych (opracowanie własne)

Najczęściej używanym zabezpieczeniem dodatkowym okna były okiennice, które zostały zastosowane w 3 przypadkach. Z kolei po 2 okna były zabezpieczone kolejno roletą oraz kratą. Odnośnie zabezpieczenia dodatkowego drzwi zamykanych na zamek ustalono, że w 2 przypadkach użyto do tego kraty zamykanej na kłódkę, z kolei pojedynczych obiektach zastosowano płytę OSB, następnie roletę antywłamaniową i belkę ryglującą.

Następnymi kategoriami najczęściej przełamanych zabezpieczeń były: ogrodzenie z siatki i blachy trapezowej, zabezpieczenie otworu okiennego i zabezpieczenie uszkodzonych drzwi. Wśród zabezpieczeń otworów okiennych udało wyróżnić się:

- a) roletę (2 czyny),
- b) płytę OSB (2 czyny),
- c) okiennicę (1 czyn),
- d) deski (1 czyn).

Z kolei zabezpieczenie uszkodzonych drzwi stanowiły:

- a) blacha (3 czyny),
- b) płyta metalowa (1 czyn),
- c) deska ryglująca i podparcie ciesielskie (1 czyn).

W kategorii ujętej jako „różne” umieszczono zabezpieczenia główne, które nie mieściły się w żadnej z innych kategorii. Znalazły się tutaj:

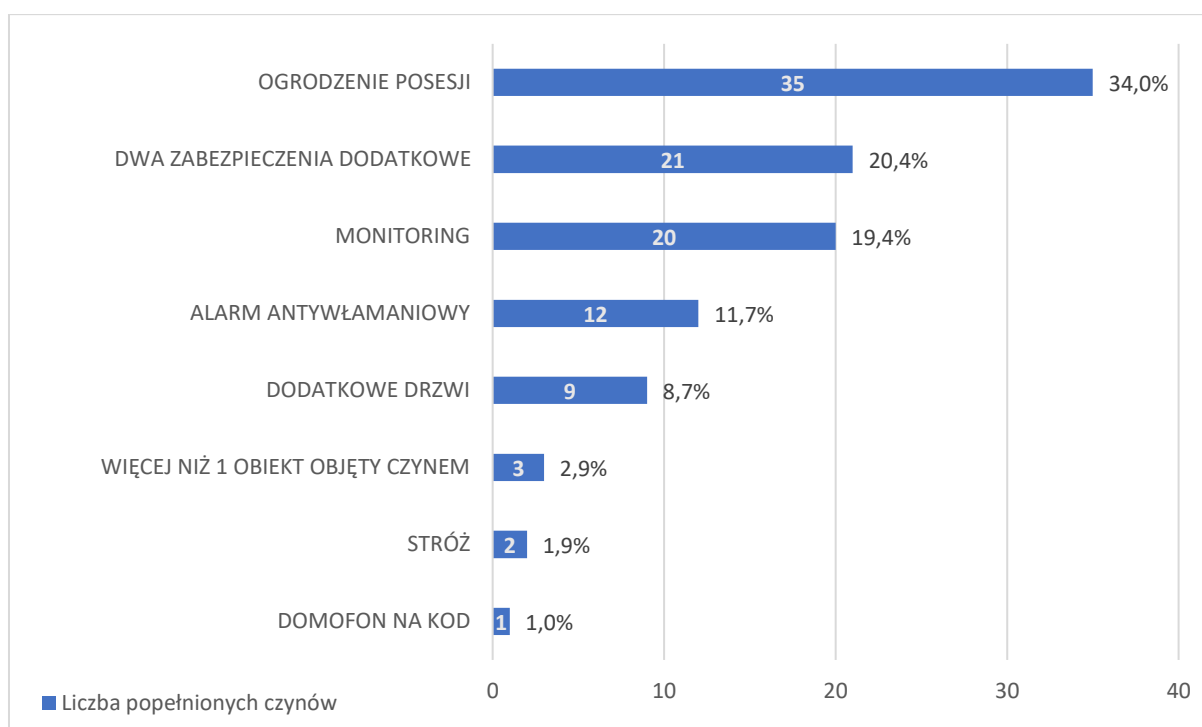
- a) drzwi z zasuwą od wewnątrz (1 czyn),
- b) luksfery zabezpieczone blachą (1 czyn),
- c) drzwiczki zabezpieczające zsyp (1 czyn),
- d) roleta antywłamaniowa i przesłona z pleksi (1 czyn).

Jak już wskazywano wyżej, w przypadku 3 czynów, w ich opisie wskazano więcej niż jeden obiekt. Zastosowane tam zabezpieczenia, które zostały przełamane zostały przypisane do konkretnych obiektów. I tak w sprawie o sygn. akt II K 21/22 zabezpieczenie pomieszczenia biurowego stanowiło okno, zabezpieczenie pomieszczenia gastronomicznego stanowiły drzwi zamykane na zamek, zaś zabezpieczenie magazynu stanowiły drzwi zamykane na kłódkę. W sprawie sygn. akt II K 414/20, zabezpieczeniem altany było okno, zaś zabezpieczenie budynku gospodarczego – drzwi zamykane na zamek. Z kolei w sprawie o sygn. akt II K 897/18 zabezpieczenie domku letniskowego stanowiły drzwi na zamek. To samo zabezpieczenie zastosowano w garażu.

Z analizy zagadnienia zastosowanych zabezpieczeń głównych wynika, że sprawcy najczęściej dokonują przełamania najpopularniejszych i najmniej skomplikowanych z nich. Co jednak znamienne, to właśnie takie proste zabezpieczenia były stosowane w obiektach, do których dokonano włamania. Wnioski płynące z przeprowadzonych badań zawarte są w dalszej części pracy, jednakże nie sposób nie zauważyć, że to właśnie niska jakość zastosowanych zabezpieczeń ułatwia sprawcom przełamanie ich.

6.3.2. Zabezpieczenia dodatkowe zastosowane w obiekcie, do którego dokonano włamania

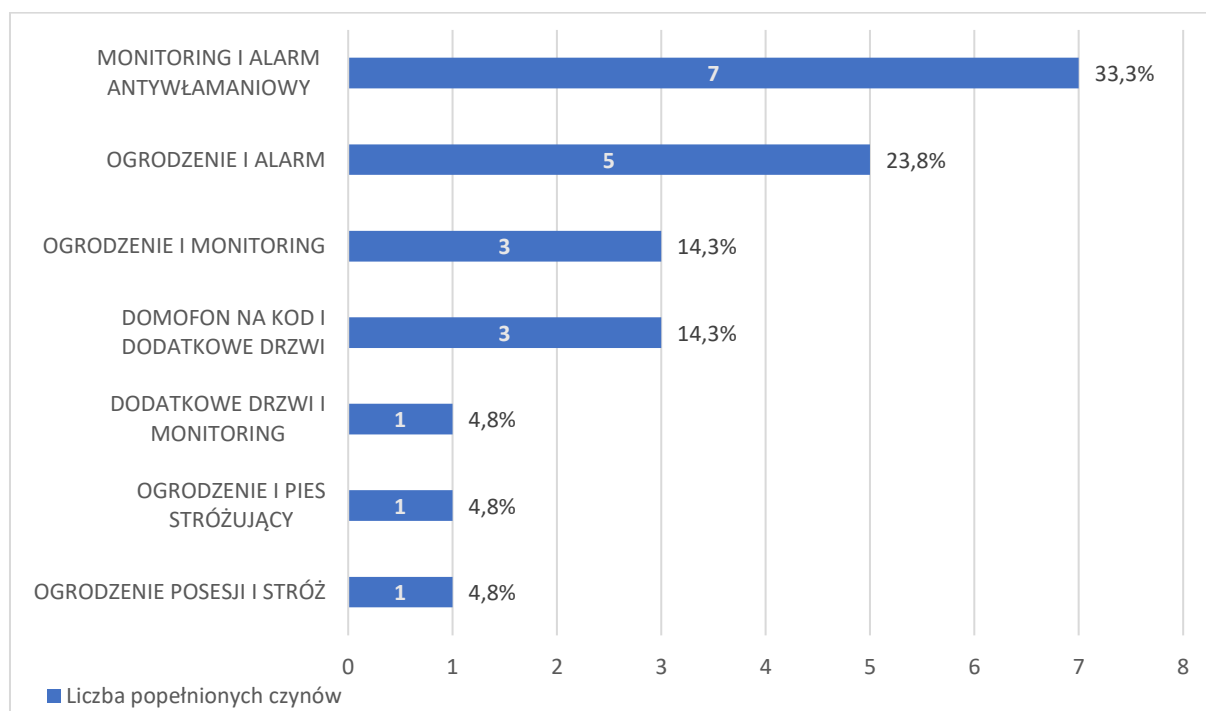
W toku przeprowadzonych badań ustalono, iż obok zabezpieczeń głównych znajdują również zastosowanie różnego rodzaju zabezpieczenia dodatkowe. Co jednakże wymaga odnotowania w ponad połowie badanych przypadków (50,7%) nie zastosowano żadnych zabezpieczeń dodatkowych. Podczas analizy 103 czynów (49,3%) udało się stwierdzić specjalne środki, które miały na celu uzupełnienie ochrony obiektu. Kategoryzację tych środków przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Zastosowane zabezpieczenie dodatkowe (opracowanie własne)

W ocenie autorki opisane w wykresie kategorie zabezpieczeń dodatkowych nie wymagają obszerniejszego omówienia. Z prezentowanych danych wynika, że najczęściej używanym zastosowaniem było ogrodzenie posesji (34%). Mogło zostać ono zastosowane wyłącznie w obiektach wolnostojących. Drugim, najczęściej występującym zabezpieczeniem był monitoring (20,4%) i kolejno alarm antywłamaniowy (19,4%). Warto tutaj zaznaczyć, iż alarm antywłamaniowy każdorazowo był sprzężony z zawiadomieniem firmy ochroniarskiej o jego uruchomieniu. Ostatnim, często wybieranym zabezpieczeniem dodatkowym są dodatkowe drzwi (8,7%). Najczęściej zabezpieczenie to występowało podczas włamań do piwnic (dodatkowe drzwi stanowiły drzwi do segmentu piwnicznego).

W sytuacjach, kiedy w danym obiekcie zastosowano 2 zabezpieczenia dodatkowe sytuacja przedstawiała się następująco.

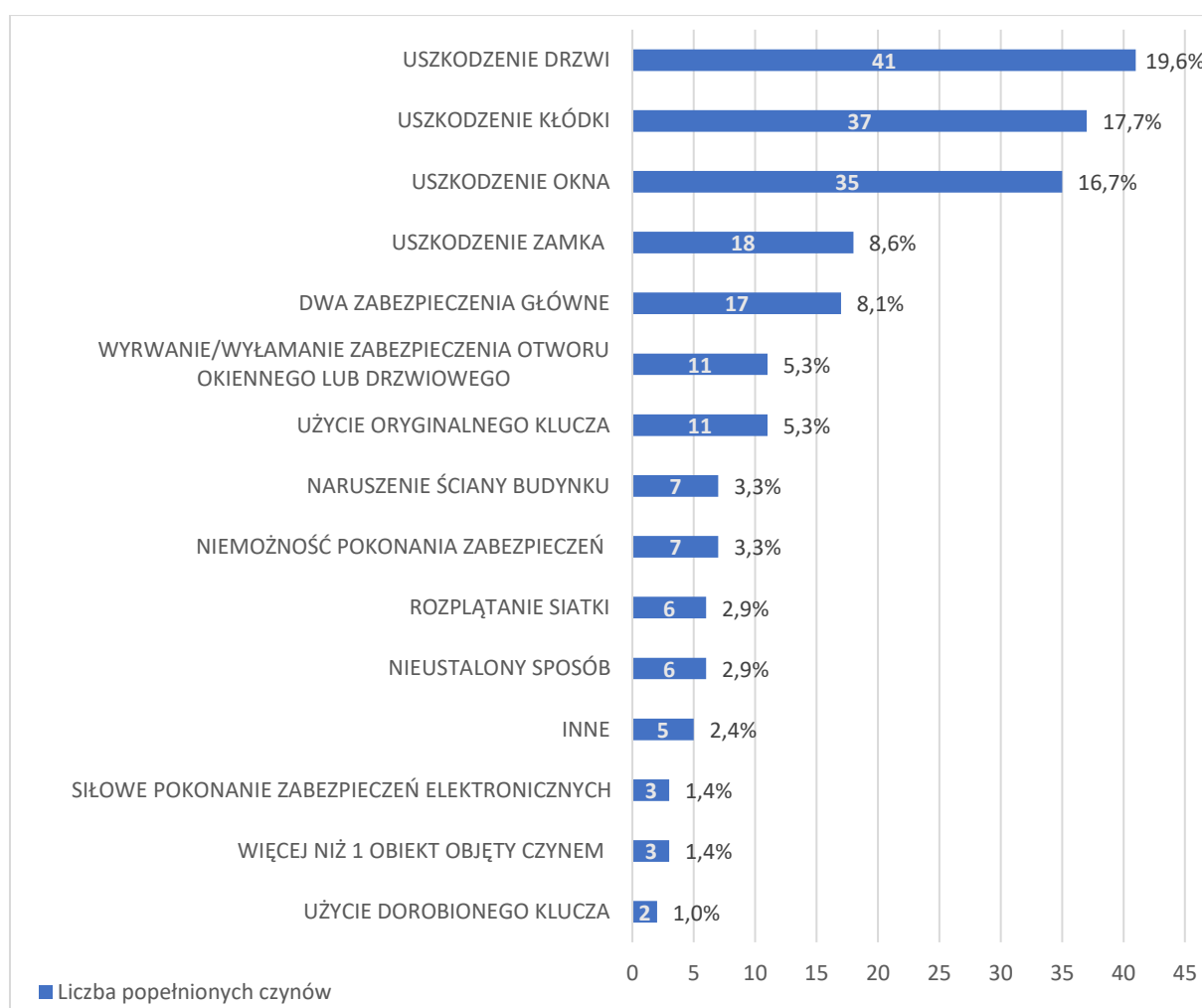

Wykres 44. Dwa zastosowane zabezpieczenia dodatkowe (opracowanie własne)

Najczęściej wybieranymi łącznie zabezpieczeniami dodatkowymi był monitoring i alarm antywłamaniowy (33,3%), oraz ogrodzenie posesji i alarm antywłamaniowy (23,8%). Skuteczność zastosowanych zabezpieczeń zostanie omówiona w dalszej części pracy.

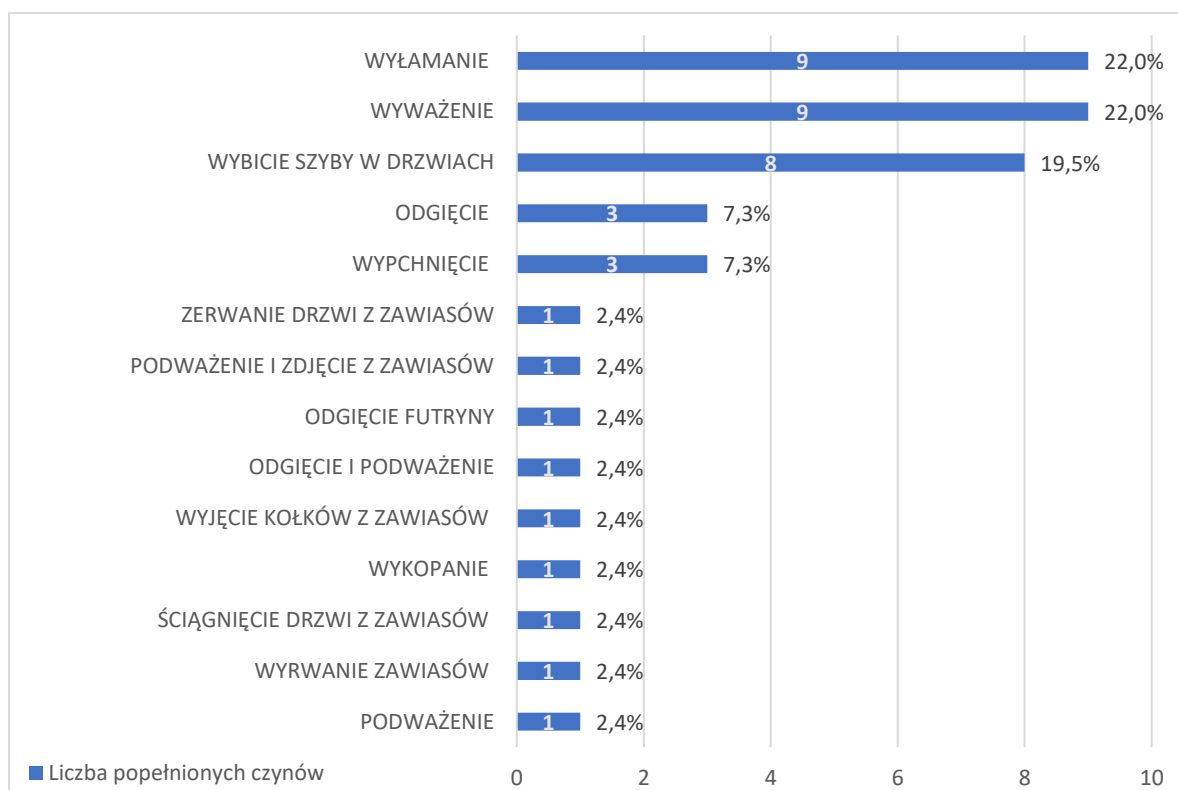
6.3.3. Sposób przełamania zabezpieczenia głównego

Kolejnym czynnikiem opisującym technikę działania sprawcy jest sposób w jaki dokonał on przełamania zabezpieczeń. Ponownie najpierw przebadano kwestię zabezpieczeń głównych, w dalszej kolejności zabezpieczeń dodatkowych. Sposób przełamania zabezpieczenia głównego został ustalony na podstawie opisu czynu w wyroku. Analiza treści wyroków pozwoliła na wyróżnienie podstawowych kategorii sposobów przełamania zabezpieczenia, które to zostaną rozwinięte poniżej.

Wykres 45. Sposób przełamania zabezpieczenia głównego (opracowanie własne)

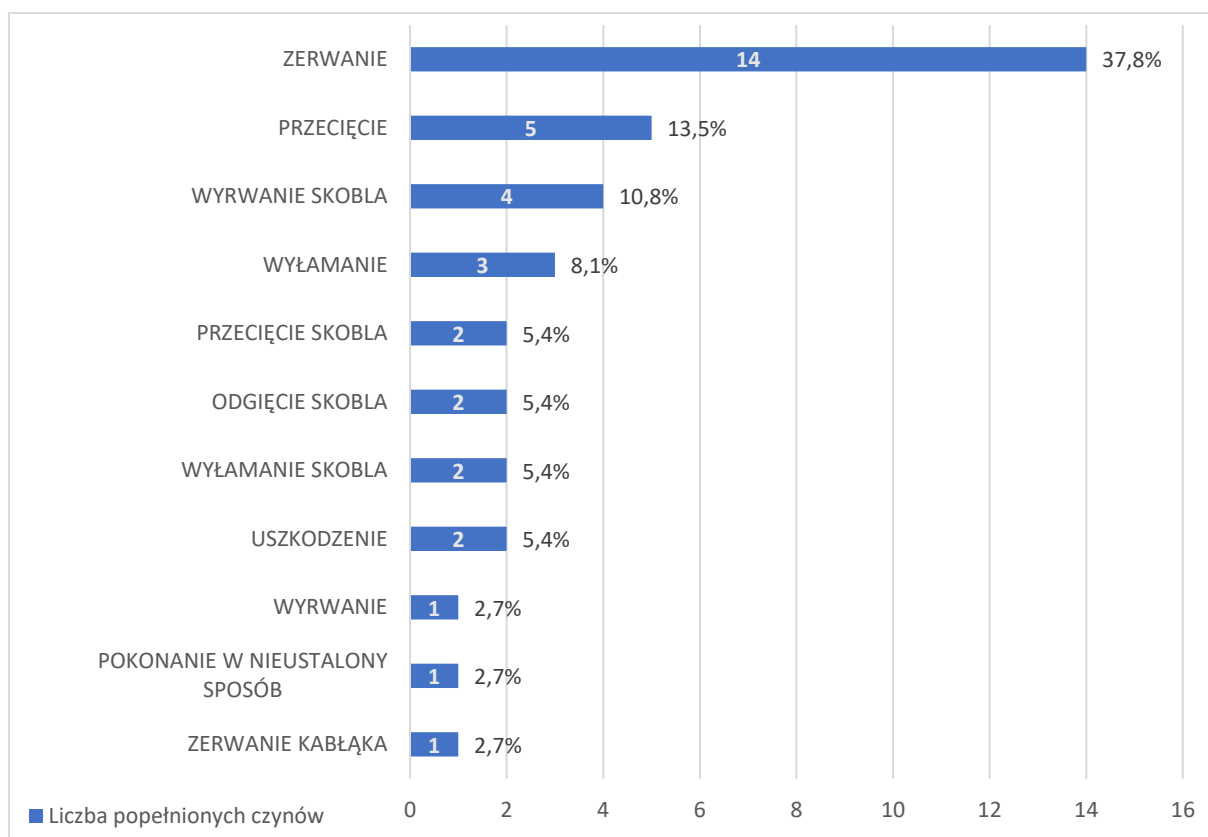
Pokonanie zabezpieczeń głównych w przypadku 41 czynów (19,6%) polegało na uszkodzeniu drzwi. W tej sytuacji doszło do naruszenia samej konstrukcji drzwi, nie zaś zamka. Na podstawie analizy opisów tych czynów, a także protokołów oględzin miejsca udało się wyróżnić kilka rodzajów uszkodzeń, których dopuścili się sprawcy.

Wykres 46. Sposób uszkodzenia drzwi (opracowanie własne)

Jak wynika z powyższego wykresu, znaczna większość przypadków uszkodzenia drzwi polegała na ich zniszczeniu – wyłamaniu (22%), wyważeniu (22%), zbitciu szyby (19,5%), odgięciu (7,3%) i wypchnięciu (7,3%). Tylko w 3 przypadkach sprawcy dokonali zdjęcia drzwi z zawiasów, bez niszczenia ich. Uszkodzenie drzwi stanowi najliczniejszą grupę w zakresie przełamania zabezpieczenia głównego, ponieważ jest to najłatwiejsza i jednocześnie najbardziej prymitywna metoda.

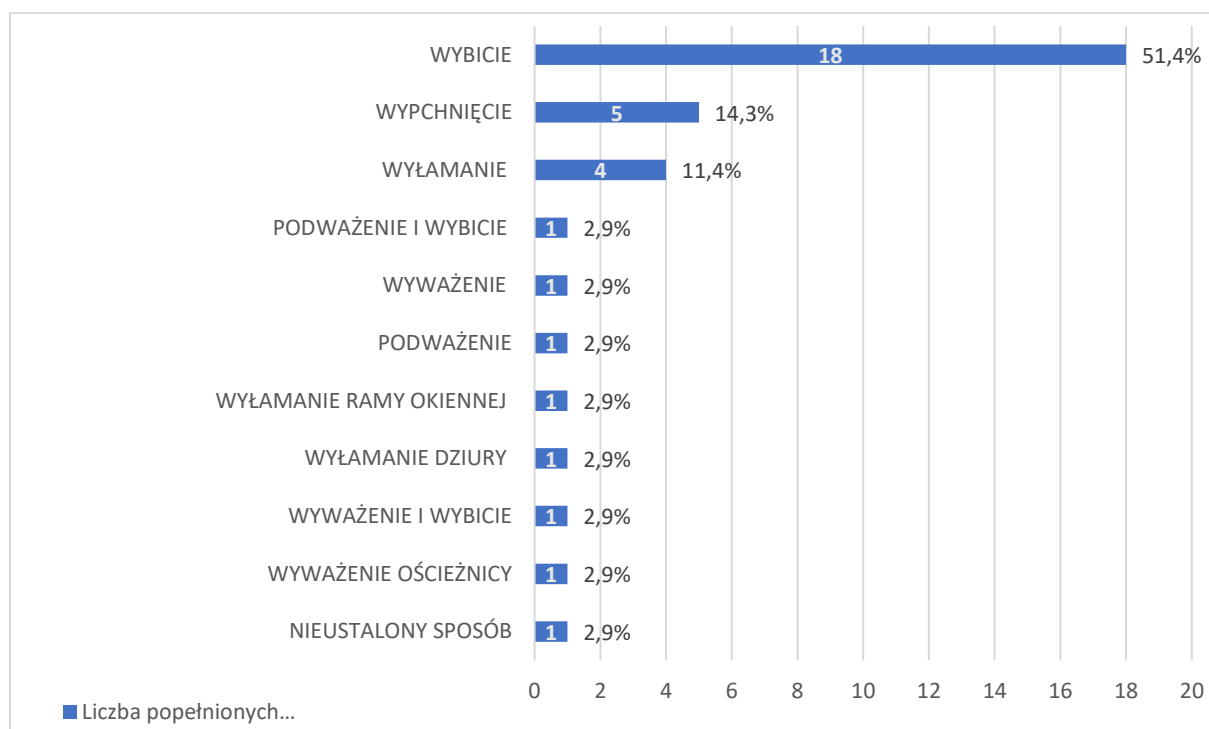
Kolejnym, najczęściej wybieranym sposobem przełamania zabezpieczenia głównego było uszkodzenie kłódki, do którego doszło w przypadku 37 czynów. I w tym przypadku sądy w różny sposób opisywały konkretne czynności wykonawcze.

Wykres 47. Sposób uszkodzenia kłódki (opracowanie własne)

W tym przypadku sprawcy najczęściej dokonywali zerwania kłódki (37,8% czynów). Inne sposoby uszkodzenia kłódki zdarzały się zdecydowanie rzadziej i obejmowały od 5 do 1 czynu. Jedna z czynności wykonawczych została przez sąd orzekający opisana jako pokonanie kłódki w nieustalony sposób. W toku oględzin nie udało ustalić się w jaki sposób sprawca uszkodził kłódkę i dostał się do wnętrza obiektu.

Następnym zaobserwowanym sposobem pokonania zabezpieczenia głównego było uszkodzenie okna. W tym obszarze sądy opisywały czynność wykonawczą w następujący sposób.

Wykres 48. Sposób uszkodzenia okna (opracowanie własne)

Aż w 18 przypadkach (51,4%) sprawcy zdecydowali się na wybicie szyby w oknie. Zdaje się, iż jest to najłatwiejszy sposób przełamania zabezpieczenia głównego w postaci okna, wymagający siły fizycznej lub łatwo dostępnych narzędzi. Wypchnięcie (14,3%), włamanie (11,4%) i wyważenie okna, a także inne, incydentalne sposoby pokonania zabezpieczenia polegały na naruszeniu ramy okiennej.

We wcześniejszej jednostce redakcyjnej wskazano, iż w 17 obiektach doszło do przełamania dwóch zabezpieczeń głównych. Badając sposób w jaki przełamano zabezpieczenia uwzględniono oczywiście fakt, iż były one dwa. Z uwagi na mnogość zabezpieczeń oraz sposobów ich przełamania, przedstawiono je w formie tabelarycznej

Zastosowane zabezpieczenia	Sposób przełamania zabezpieczeń
Okno i zabezpieczenie okna	wyłamanie okna i wyłamanie okiennicy
	wyłamanie okna i wyłamanie okiennicy
	wypchnięcie okna i wyłamanie rolety
	wybicie okna i zerwanie okiennicy
	wybicie okna i zdjęcie kraty
	wybicie okna i wyłamanie rolety
	wybicie okna i wyrwanie kraty
Drzwi zamykane na zamek i zabezpieczenie drzwi	wyłamanie zamka i zerwanie płyty
	wypchnięcie drzwi i wyłamanie rolety antywłamaniowej
	wyważenie drzwi i wyłamanie belki ryglującej
	wyważenie drzwi i odcięcie kłódki kraty
	wyłamanie zamka i zerwanie kłódki kraty
Drzwi zamykane na kłódkę i okno	wyłamanie zawiasów drzwi i wybicie szyby
	wyważenie okna i zerwanie kłódki
Drzwi zamykane na zamek i drzwi zamykane na kłódkę	przełamanie zamka i zerwanie kłódki
Drzwi zamykane na zamek i okno	wyłamanie drzwi i wybicie szyby w oknie
Drzwi zamykane na kłódkę i krata	zerwanie kłódki i odgięcie kraty

Tabela 8. Sposób przełamania dwóch zabezpieczeń głównych (opracowanie własne)

Kolejnym najczęściej spotykanym sposobem pokonania zabezpieczenia są kolejno użycie oryginalnego klucza oraz wyrwanie lub wyłamanie zabezpieczenia otworu okiennego lub otworu drzwiowego. Co do pierwszego ze sposobów przełamania zabezpieczenia, czyli użycia oryginalnego klucza, nie wymaga on szczegółowego omówienia. Z kolei w wypadku wyrwania zabezpieczenia otworu okiennego lub drzwiowego wyróżniono następujące czynności wykonawcze:

- a) wyważenie okiennicy (1 czyn),
- b) wyważenie zabezpieczania (1 czyn),
- c) wybicie luksferów, odgięcie blachy (1 czyn),
- d) wyrwanie płyty OSB (1 czyn),
- e) wyrąbanie dziury (1 czyn),

- f) wyrwanie deski (1 czyn),
- g) wyłamanie rolety i pleksi (1 czyn),
- h) odgięcie blachy (1 czyn),
- i) oderwanie blachy (2 czyny),
- j) demontaż płyty metalowej nad drzwiami (1 czyn).

W 7 przypadkach sprawcy dokonali naruszenia ściany budynku. Polegało ono na:

- a) wykuciu otworu w ścianie (4 czyny),
- b) wybicie dziury w ścianie (1 czyn),
- c) wycięcie i wybicie otworu w ścianie (1 czyn),
- d) wyłamanie deski stanowiącej tylną ścianę (1 czyn).

Również w przypadku 7 czynów sprawcy nie udało się przełamać zabezpieczenia głównego.

W 6 badanych czynach nie udało się ustalić w jaki sposób doszło do przełamania zabezpieczeń głównych. W treści wyroku wskazano wówczas, iż sprawca dokonał:

- a) „otwarcia drzwi w nieustalony sposób” (2 czyny),
- b) „pokonania zabezpieczeń” (1 czyn),
- c) „otwarcia w nieustalony sposób” (1 czyn),
- d) „przełamania” (1 czyn),
- e) „pokonania zamka – bez naruszenia go” (1 czyn).

Sposoby przełamania zabezpieczenia głównego których nie udało się przypisać do żadnej z utworzonych kategorii oznaczono jako „inne”. Wśród nich wyróżniono:

- a) użycie dorobionego lub niezdanego klucza (1 czyn),
- b) siłowe otwarcie bramy (1 czyn),
- c) przełamanie zamka wytrychem (1 czyn),
- d) otwarcie wcześniej odbezpieczonych drzwi (1 czyn),
- e) wygięcie prętów (1 czyn).

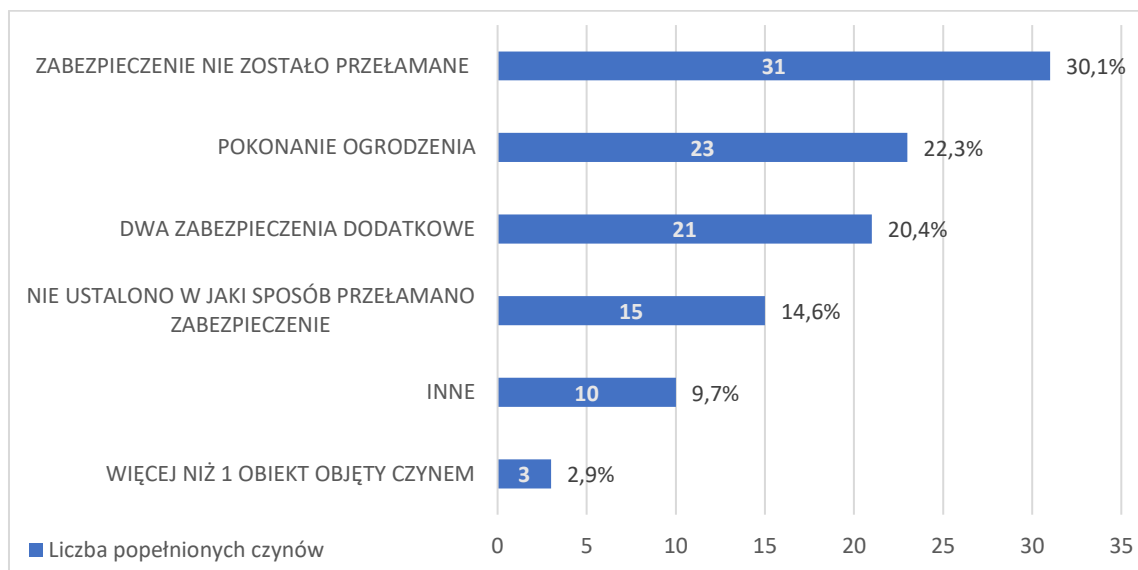
Ostatnią kwestią wymagającą nieco szerszego omówienia jest, wcześniej już wskazywana sytuacja, w której w opisie czynu wskazano, iż doszło do włamania do więcej niż 1 obiektu. I tak, zważając na zastosowane zabezpieczenie główne sytuacja kształtowała się następująco: w sprawie o sygn. akt II K 21/22 doszło o wybicia szyby w oknie, wyłamania zamka w drzwiach zamykanych na zamek oraz urwania kłódki w drzwiach zamykanych na

kłódkę. W sprawie o sygn. akt II K 414/20 sprawca dokonał wyważenia okna oraz wyważenia drzwi zamykanych na zamek. Z kolei w sprawie o sygn. akt II K 897/18 czynność wykonawcza polegała na wyłamaniu zamka drzwi zamykanych na zamek w obydwóch obiektach.

Analiza zagadnienia sposobu przełamania zabezpieczenia głównego pozwoliła na zaobserwowanie, że sprawcy najczęściej wybierała bardzo łatwo dostępne metody, polegające na użyciu siły fizycznej lub prostych, łatwo dostępnych narzędzi.

6.3.4. Sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego

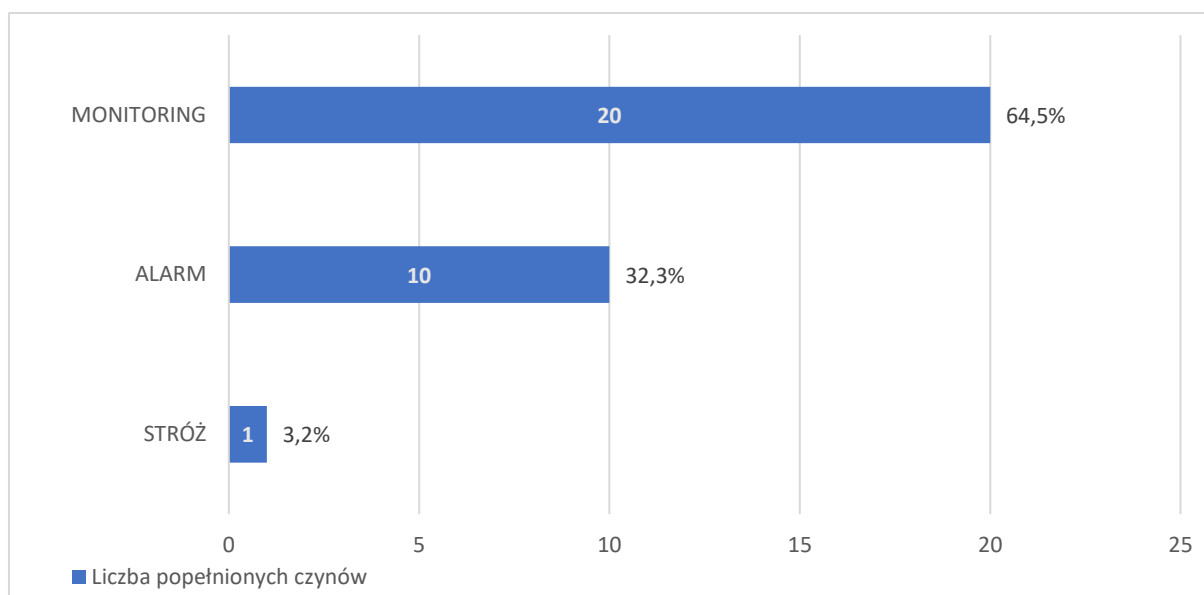
Podobnej analizie poddano sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego. Jak już wskazano wyżej, ustalono, że zabezpieczenia dodatkowe znalazły zastosowanie w przypadku 103 czynów polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Sposób ich pokonania zależał od tego jakiego rodzaju było to zabezpieczenie. Sposoby pokonania zabezpieczeń dodatkowych prezentuje poniższy wykres.

Wykres 49. Sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego (opracowanie własne)

Najważniejszą informacją wynikającą z powyższego wykresu jest fakt, iż w 31 przypadkach (30,1%) zabezpieczenia dodatkowe okazały się skuteczne i nie zostały przez sprawców przełamane. Dodatkowo, sprawcom nie udało się pokonać niektórych z podwójnych zastosowanych zabezpieczeń dodatkowych, co zostanie wykazane poniżej.

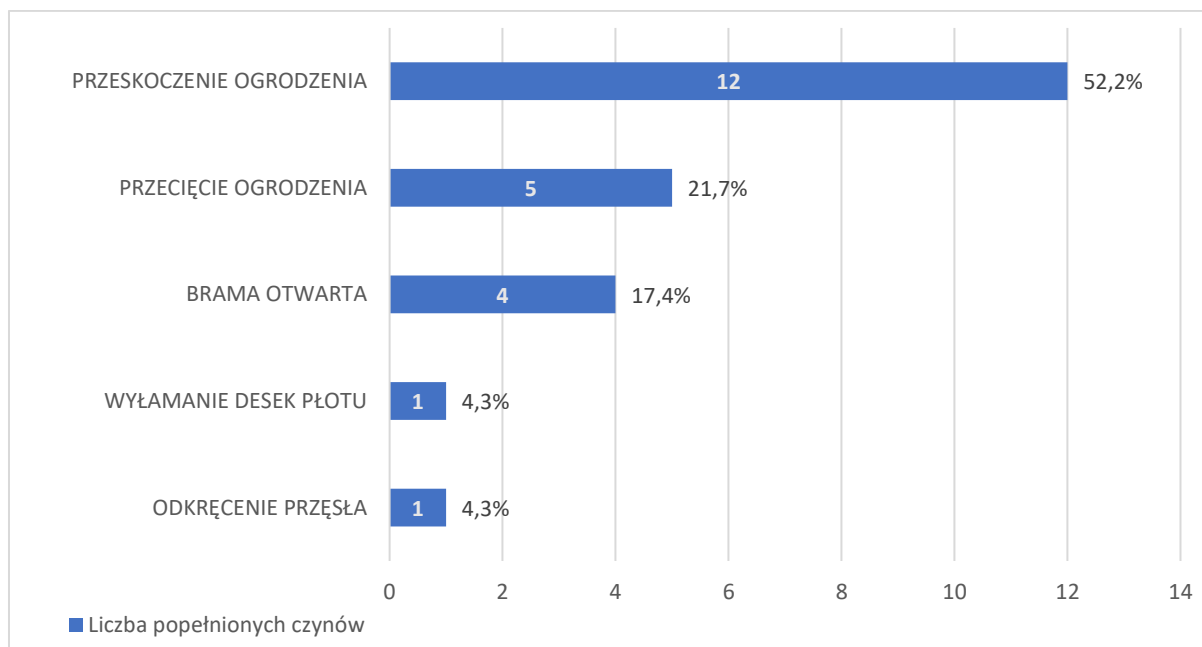
Najsukuteczniejsze zabezpieczenia dodatkowe obrazuje poniższy wykres.

Wykres 50. Nieprzełamane zabezpieczenia dodatkowe (opracowanie własne)

W aż 20 (64,5%) przypadkach sprawcom nie udało się przełamać zabezpieczenia w postaci monitoringu. Zapisy z kamer były później przedmiotem oględzin i niejednokrotnie pozwoliły na ustalenie tożsamości osoby dokonującej włamania. Kolejnym, skutecznym zabezpieczeniem dodatkowym okazał się alarm antywłamaniowy (32,3%). Uruchomienie tego alarmu powodowało zawiadomienie firmy ochroniarskiej, która niezwłocznie udawała się na miejsce popełnienia czynu. W kilku przypadkach ochronie udało się ująć sprawcę na gorącym uczynku. W pozostałych przypadkach zawiadamiała ona Policję oraz właściciela obiektu. Innym od alarmu zabezpieczeniem dodatkowym, które również okazało się skuteczne, a polegało na działaniu osoby była reakcja stróża. Stróż, to w odróżnieniu od firmy ochroniarskiej przyjeżdżającej po uruchomieniu się alarmu, osoba, która ma za zadanie ochraniać obiekt i przebywa na jego terenie cały czas. W jednym zaobserwowanym przypadku, to właśnie stróż ujawnił sprawcę, a następnie zawiadomił Policję.

Analizując sposób pokonania ogrodzenia, skupiono się przede wszystkim na analizie protokołów przesłuchania sprawcy w charakterze osoby podejrzanej a także protokołów oględzin miejsca. Udało się wyróżnić następujące formy pokonania tego zabezpieczenia.

Wykres 51. Sposób pokonania ogrodzenia (opracowanie własne)

Jak wynika z wykresu, sprawcy najczęściej wybierali najłatwiejszą formę obejścia zabezpieczenia w postaci ogrodzenia posesji i przeskakiwali je (52,2%). Następnie, w przypadku 21,7% czynów sprawcy przecięli ogrodzenie. W przypadku 4 czynów (17,4%), skorzystali oni z okazji, wykorzystując fakt, iż brama wejściowa na posesję była otwarta. Pozostałe sposoby pokonania omawianego zabezpieczenia wymagały już użycia narzędzia. To zagadnienie będzie przedmiotem późniejszych rozważań.

Następnym analizowanym problemem był sposób obejścia podwójnych zabezpieczeń. W tym zakresie postanowiono przywołać ponownie jakie były to zabezpieczenia i po kolei przedstawić, czy sprawca zdołał je pokonać, czy może okazały się one skuteczne.

W sytuacji, gdy podwójne zabezpieczenie stanowił monitoring oraz alarm antywłamaniowy w aż 6 na 7 przypadków obydwie zabezpieczenia zadziały i sprawca nie zdołał ich przełamać. Został on wówczas zarejestrowany na monitoringu, a alarm antywłamaniowy powiadomił firmę ochroniarską o próbie dostania się do obiektu. W przypadku 1 analizowanego czynu, sprawca rozbroił alarm antywłamaniowy (znał kod, ponieważ był byłym pracownikiem obiektu, do którego dokonywał włamania). Zabezpieczenie w postaci monitoringu pozostało

jednakże skuteczne i wizerunek sprawcy został zarejestrowany, co później umożliwiło jego rozpoznanie przez pokrzywdzonego.

Następną konfigurację dwóch zabezpieczeń dodatkowych stanowiło ogrodzenie posesji i alarm, która to znalazła zastosowanie w 5 przypadkach. W tym układzie sytuacja dotycząca sposobu i skuteczności obejścia tych zabezpieczeń kształtowała się następująco:

- a) sprawca przeskoczył ogrodzenie, jednakże alarm antywłamaniowy zadziałał (1 czyn)
- b) sprawca wypchnął płytę zasłaniającą otwór w ogrodzeniu, a alarm antywłamaniowy nie uruchomił się – nie ustalono z jakiego powodu (1 czyn),
- c) nie ustalono w jaki sposób sprawca pokonał zabezpieczenie w postaci ogrodzenia, alarm antywłamaniowy zadziałał (2 czyny, w przypadku jednego z nich na miejsce popełnienia przestępstwa przyjechał pracownik ochrony, który ujawnił sprawcę, użył wobec niego gazu pieprzowego i pałki służbowej, jednakże sprawca obezwładnił ochroniarza i zbiegł),
- d) sprawca przeciął łańcuch zabezpieczający bramę i zasłonił czujkę alarmu, czym uniemożliwił jego działanie (1 czyn).

Kolejne podwójne zabezpieczenie obiektu, do którego dokonano włamania stanowiło ogrodzenie posesji i monitoring. W tym zakresie doszło do 2 scenariuszy:

- a) sprawca przeskoczył ogrodzenie, nie ujawniono nagrania z monitoringu (2 czyny),
- b) sprawca przeciął siatkę ogrodzenia, monitoring zarejestrował jego wizerunek (1 czyn).

W sytuacji, gdy na podwójne zabezpieczenie składały się dodatkowe drzwi i domofon na kod (3 czyny), każdorazowo nie udało się ustalić w jaki sposób pokonano domofonu. Dodatkowe drzwi były z kolei otwarte.

Ostatnie analizowane przypadki zastosowania dwóch zabezpieczeń dodatkowych i sposobu ich ominięcia przedstawiały się następująco:

- a) dodatkowe drzwi i monitoring – monitoring zadziałał, wizerunek sprawcy został na nim utrwalony, sprawca posiadał klucz do dodatkowych drzwi (1 czyn),
- b) ogrodzenie posesji i pies stróżujący – furtka ogrodzenia nie była zamknięta, zaś pies nie zareagował, gdyż znał sprawcę
- c) ogrodzenie posesji i stróż – w ogrodzeniu znajdowała się dziura, przez którą sprawca dostała się do obiektu, stróż nie zareagował, nie ustalano, dlaczego.

W aż 15 przypadkach nie ustalono w jaki sposób sprawca pokonał zabezpieczenie dodatkowe. W tym miejscu warto ponownie podkreślić, że ustalenia dotyczące sposobu przełamania zabezpieczenia poczyniono na podstawie analizy protokołów przesłuchania sprawcy w charakterze osoby podejrzanej i protokołów oględzin miejsca popełnienia przestępstwa. Wynika z tego, że organy ścigania w głównej mierze kładą nacisk na sposób przełamania zabezpieczenia głównego, które ma na celu bezpośrednio zabezpieczenie mienia przed kradzieżą. Sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego w głównej mierze był wskazywany przez samego sprawcę, podczas jego swobodnej wypowiedzi.

Sposoby, których nie udało się przyporządkować do żadnej z utworzonych kategorii oznaczono jako „inne”. Zaliczono do nich:

- a) użycie oryginalnego klucza do dodatkowych drzwi (4 czyny),
- b) skorzystanie z faktu niezamknięcia dodatkowych drzwi (1 czyn),
- c) znajomość kodu do domofonu (1 czyn),
- d) znajomość kodu do alarmu (1 czyn),
- e) zerwanie czujki alarmu (1 czyn),
- f) podstęp – sprawca oświadczył stróżowi, że pracuje w obiekcie i zostawił coś w budynku firmy (1 czyn),
- g) zasłonięcie kamery monitoringu folią (1 czyn).

Jako ostatnią, poddano analizie sytuację, w której w opisie czynu wskazano więcej niż 1 obiekt do którego dokonano włamania. W sprawie o sygn. akt II K 21/22 wszystkie trzy obiekty posiadały jedno wspólne zabezpieczenie dodatkowe w postaci monitoringu. Zabezpieczenie to zadziałało i utrwaliło wizerunek sprawcy. W sprawie o sygn. akt II K 414/20 obydwie obiekty były ogrodzone, a sprawca pokonał ogrodzenie poprzez zerwanie kłódki na furtce. To samo zabezpieczenie zostało zastosowane w obiektach opisanych w sprawie o sygn. akt II K 897/18, jednakże w tym wypadku sprawca przeskoczył ogrodzenie.

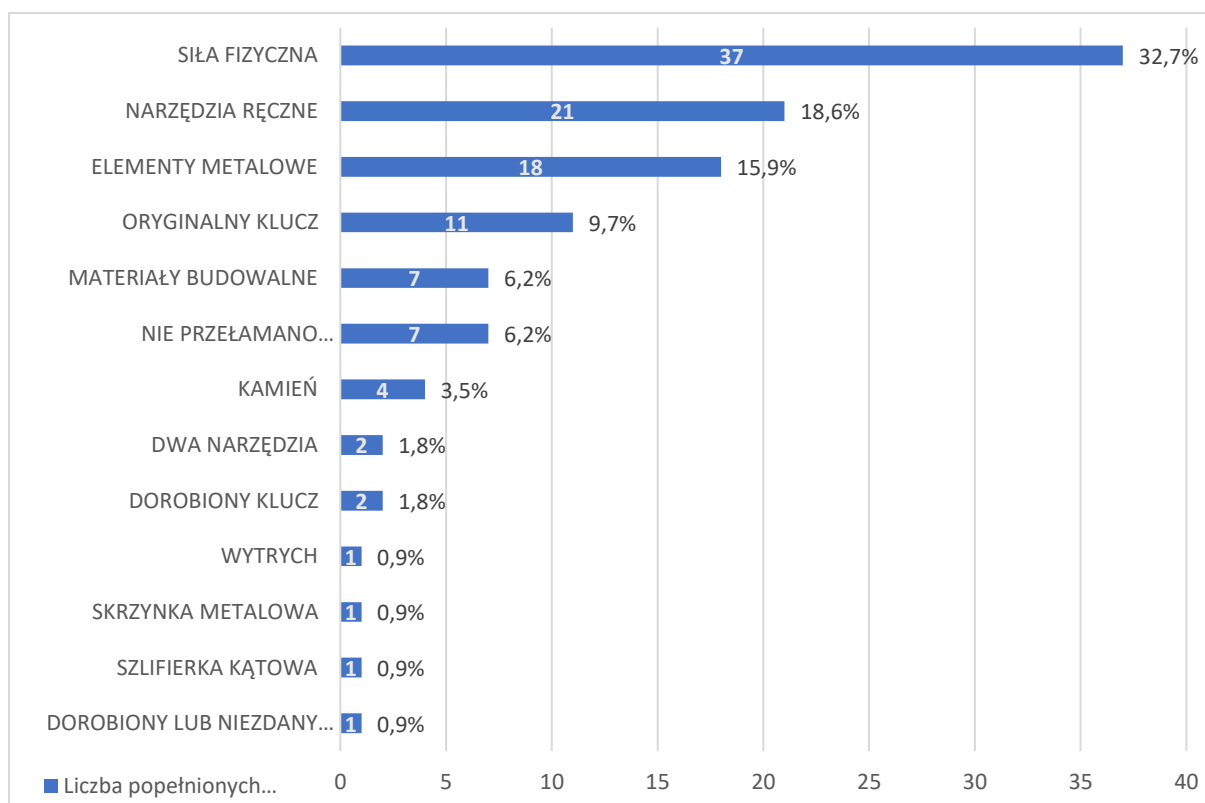
Dogłębne badania sposobów przełamania zabezpieczeń dodatkowych pozwoliło na wysnucie pewnych wniosków. I tak, zdecydowanie najskuteczniejszym zabezpieczeniem dodatkowym okazał się monitoring. Jest to jednak zabezpieczenie, które nie udaremnia popełnienia przestępstwa, a tylko pozwala na utrwalenie wizerunku sprawcy, które może umożliwić jego późniejsze ujęcie i skazanie. Najskuteczniejszym dodatkowym zabezpieczeniem, które może prowadzić do zapobiegnięcia włamaniu jest alarm antywłamaniowy, sprzężony z firmą ochroniarską. Reakcja firmy jest każdorazowo bardzo szybka, pozwala niejednokrotnie na ujęcie sprawcy lub też powoduje jego spłoszenie.

Najlepszym i najbardziej skutecznym rozwiązaniem zdaje się zastosowanie podwójnego zabezpieczenia dodatkowego w postaci monitoringu i alarmu antywłamaniowego. Taka konfiguracja pomoże nie tylko zniechęcić sprawcę do dokonania włamania, ale także czyni prawdopodobnym jego spłoszenie, umożliwi reakcję firmy ochroniarskiej, czy też, w przypadku, gdy poprzednie metody zawiodą – pozwala utrwalić wizerunek sprawcy, co może znacznie ułatwić jego rozpoznanie i późniejsze ujęcie oraz skazanie. Całkowicie bezskutecznym zabezpieczeniem dodatkowym zdaje się być ogrodzenie posesji. Pokonanie go nie stanowi trudności dla potencjalnych oprawców, a samo konstruowanie ogrodzeń ma raczej na celu zaznaczenie granic własności prywatnej i uniemożliwienie osobom postronnym jej naruszania, nie zaś *stricte* ochronę mienia.

6.3.5. Narzędzia służące do przełamania zabezpieczenia głównego

Kolejnym czynnikiem określającym technikę działania sprawcy jest narzędzie, którego użył on do popełnienia czynu zabronionego. Przenosząc to stwierdzenie na realia niniejszej pracy, badaniami w tej jednostce redakcyjnej objęto narzędzie służące sprawcy do przełamania zabezpieczeń. W pierwszej części omówione zostaną narzędzia używane przez sprawcę do pokonania zabezpieczenia głównego. W tym zakresie udało różnić się kategorie narzędzi oraz ich dokładne rodzaje. Z uwagi na charakterystykę zabezpieczeń dodatkowych i sposób ich przełamania (lub przeciwnie – braku przełamania) odstąpiono od analizy narzędzi do tego użytych.

Wskazanie narzędzia, które posłużyło sprawcy do przełamania zabezpieczenia głównego nastąpiło na podstawie analizy protokołów przesłuchania w charakterze podejrzanego, protokołów oględzin miejsca popełnienia przestępstwa oraz opisu czynu zawartego w wyroku. W ten sposób nie udało ustalić się tego narzędzia w przypadku 96 czynów. Podkreślenia wymaga, iż w przypadku, gdy w obiekcie zastosowano dwa zabezpieczenia główne, sprawca każdorazowo używał tego samego narzędzia. Ta sama sytuacja nastąpiła w sytuacji, kiedy w opisie czynu wskazano więcej niż 1 obiekt, do którego dokonano włamania. Z uwagi na powyższe postanowiono nie wyróżniać tych kategorii. Pozostałe kategorie narzędzi zostały przedstawione w poniższym wykresie.

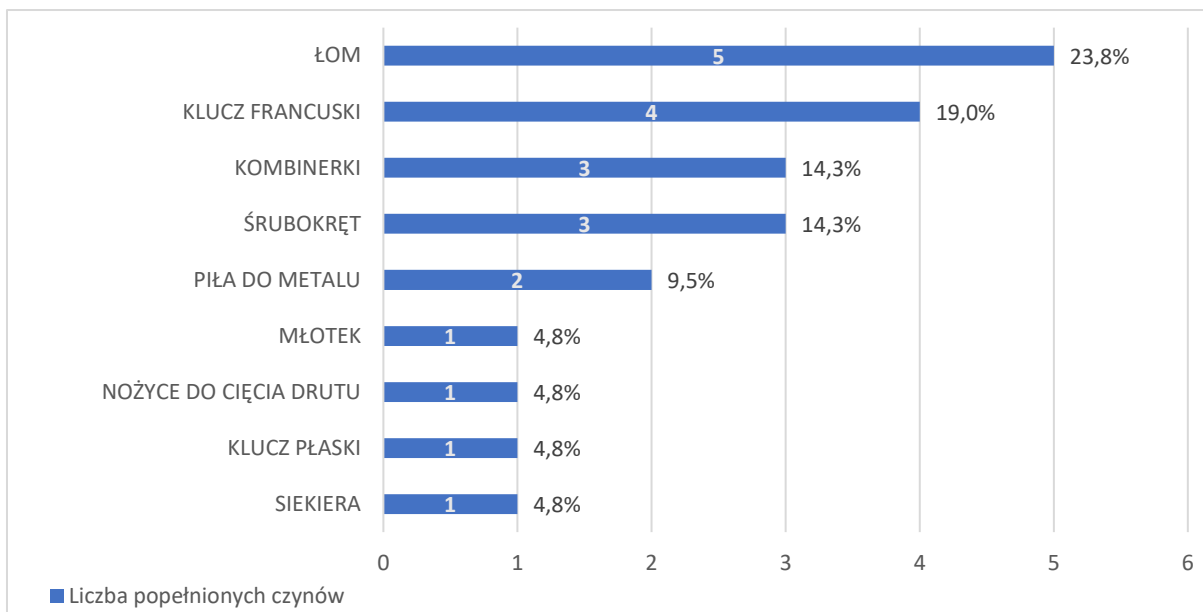

Wykres 52. Rodzaj narzędzi użytych do przełamania zabezpieczenia głównego (opracowanie własne)

Pierwsza z kategorii wskazana w wykresie została określona jako „siła fizyczna” (32,7%). Trudno nazwać użycie własnej siły jako użycie narzędzia, jednakże na potrzeby niniejszego opracowania postanowiono wykorzystać takie rozwiązanie, by podkreślić, że sprawcy najczęściej pokonują zabezpieczenia główne bez użycia konkretnego narzędzia, wykorzystując do tego siłę swoich mięśni. Sprawcy zeznawali, że dokonywali szarpania, kopania, czy też uderzania zabezpieczeń do momentu ich przełamania.

W zakresie użycia narzędzi sensu *stricto* najliczniejszą grupę stanowią narzędzia ręczne. Wśród nich udało się wyróżnić następujące przedmioty.

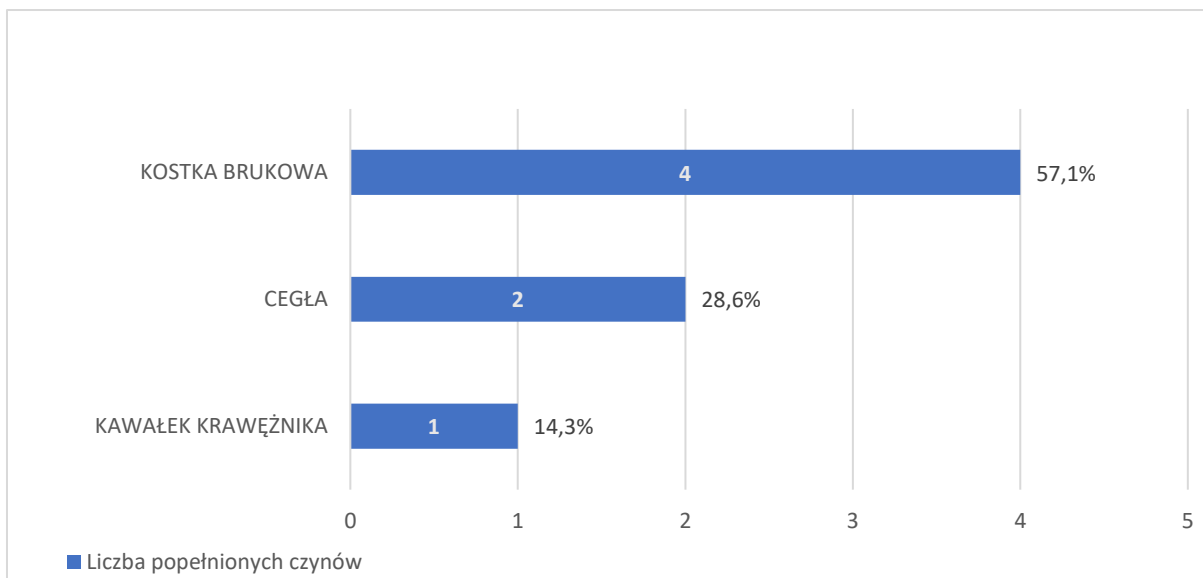
Wykres 53. Rodzaj użytego narzędzia ręcznego (opracowanie własne)

Każde z powyżej wskazanych narzędzi ręcznych należy do najbardziej popularnych i znajduje się praktycznie w każdym domu. Ich koszt, łatwa dostępność a także funkcjonalność, pozwalająca na przełamanie zabezpieczeń głównych zdecydowała o tym, że są to najczęściej wybierane przez sprawców narzędzia służące do popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości.

Kolejną kategorię narzędzi służących do pokonywania zabezpieczeń głównych stanowią elementy metalowe. Wskazano tutaj metalowy pręt (15 czynów – 83,3%) oraz metalową rurkę (3 czyny – 16,7%). Narzędzia te są jeszcze łatwiej dostępne niż narzędzia ręczne, można je znaleźć jako porzucone w wielu miejscach (również i na miejscu popełnienia przestępstwa), ale ich konstrukcja i trwałość umożliwia niszczenie zabezpieczeń w postaci drzwi, okien, czy nawet zamków.

W przypadku 11 czynów przełamania zabezpieczeń dokonano za pomocą oryginalnego klucza. Sposób wejścia sprawcy w jego posiadanie zostanie jednak omówiony niżej, zaś sama specyfika tego narzędzia nie wymaga szerszego omówienia.

Następny rodzaj narzędzi używanych przez sprawców został określony jako materiały budowlane.

Wykres 54. Rodzaj użytych materiałów budowlanych (opracowanie własne)

Opisane materiały budowlane są najłatwiej dostępnymi narzędziami, które posłużyły sprawcom do przełamania zabezpieczeń. Stanowią one nieodzowny element infrastruktury, można je zdobyć praktycznie wszędzie. Z powodzeniem służyły do wybijania szyb okien.

W przypadku 7 czynów sprawcom nie udało się przełamać zabezpieczenia głównego i z tego powodu nie ustalano narzędzia, które miało do tego służyć.

Równie łatwo dostępnym narzędziem co materiały budowlane jest kamień, wykorzystany przez sprawców do przełamania zabezpieczenia głównego (w postaci okna) w 4 przypadkach.

Z kolei 2 przypadkach, sprawca użył 2 narzędzi do przełamania zabezpieczenia głównego. Były to:

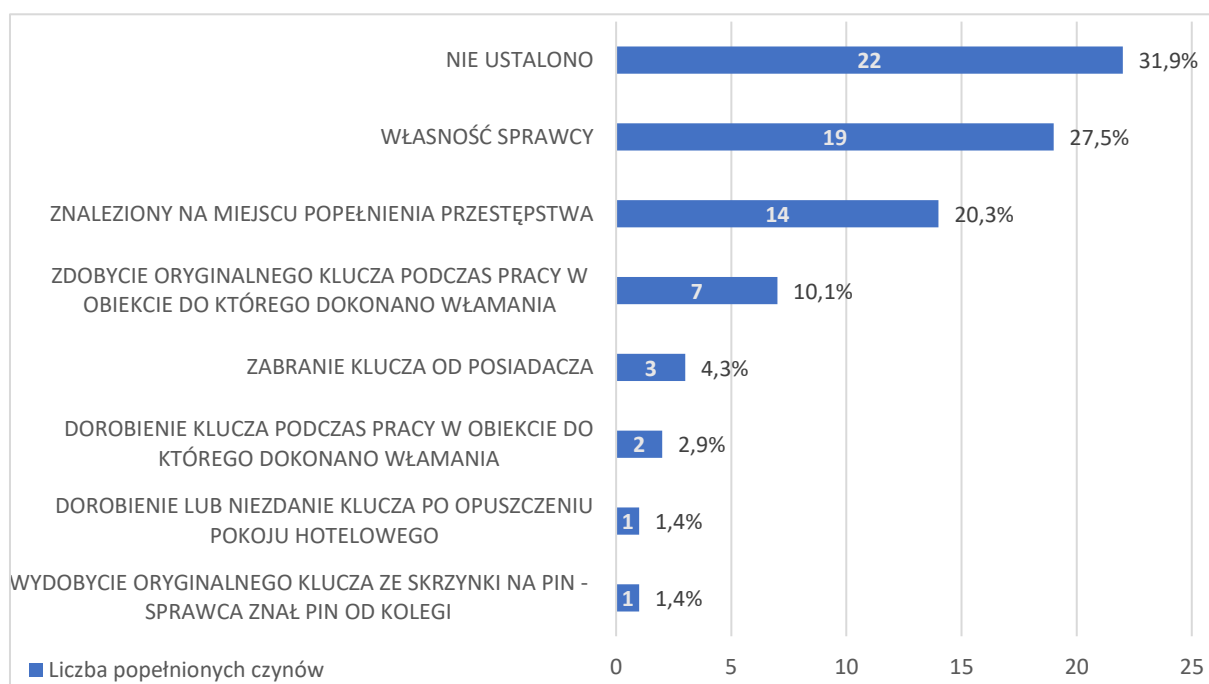
- a) łom i piła do metalu (1 czyn),
- b) łom i siekierka (1 czyn).

Pozostałe narzędzia zdarzały się incydentalnie. Jedynym specjalistycznym narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego był wytrych. Reszta narzędzi jest bardzo łatwo dostępna, sprawcy zdają się sięgać po najprostsze przedmioty umożliwiające pokonanie zabezpieczeń, które nie wymagają specjalistycznej wiedzy czy umiejętności. Fakt, iż tak mało skomplikowane narzędzia umożliwiają przełamanie zabezpieczeń głównych może przy tym świadczyć o słabej jakości stosowanych zabezpieczeń głównych.

6.3.6. Pochodzenie narzędzi służących do pokonania zabezpieczenia głównego

By udzielić odpowiedzi na pytanie w jaki sposób sprawca wszedł w posiadanie narzędzi, których użył do popełnienia przestępstwa, dokonano przede wszystkim analizy protokołów przesłuchania w charakterze osoby podejrzanej. W tym zakresie oczywiście pominięto przypadki, w których nie ustalono narzędzia służącego do przełamania zabezpieczenia jak i te, w których sprawca używał siły fizycznej. Badaniom poddano zatem 69 różnych narzędzi.

Źródło pochodzenia narzędzia, które zostało użyte do przełamania zabezpieczenia głównego obrazuje poniższy wykres.

Wykres 55. Sposób wejścia sprawcy w posiadanie narzędzia służącego do przełamania zabezpieczenia głównego (opracowanie własne)

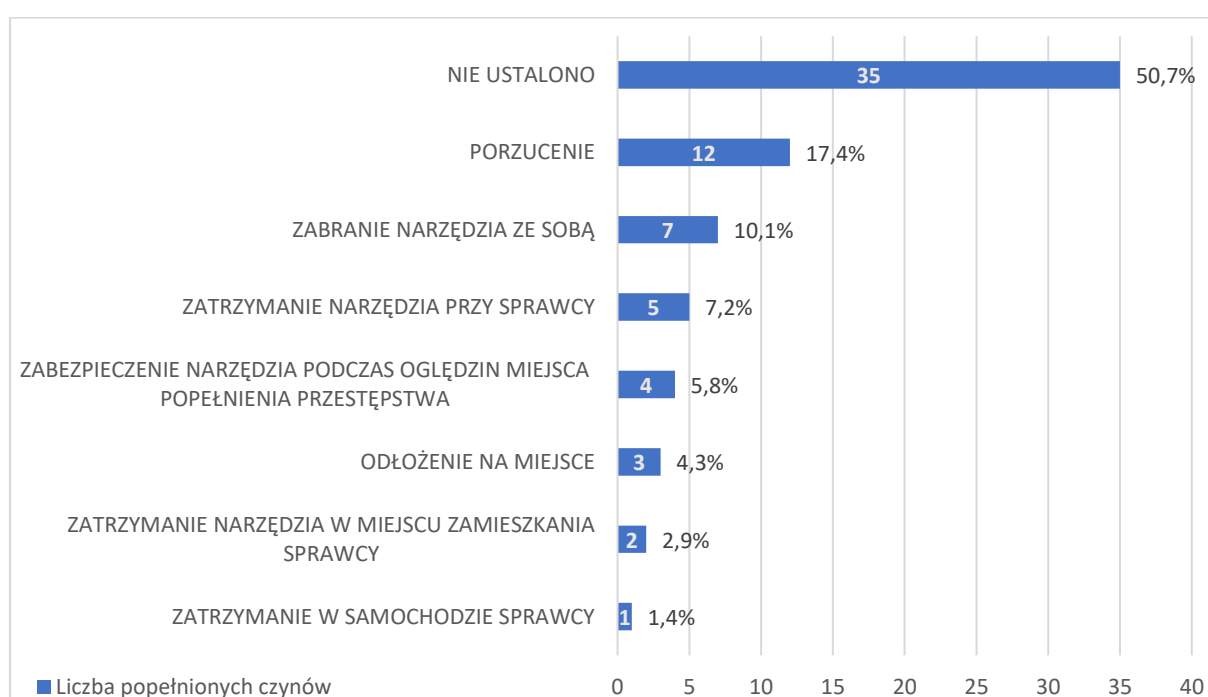
W aż 22 przypadkach (31,9%) nie udało się ustalić w jaki sposób sprawca wszedł w posiadanie narzędzia, którym posłużył się do przełamania zabezpieczenia. Fakt ten wynika z treści protokołów przesłuchania w charakterze osoby podejrzanej – sprawcy, podczas swojej spontanicznej wypowiedzi nie wskazywali w jaki sposób weszli w posiadanie narzędzia, ograniczając się do wskazania jak doszło do przełamania zabezpieczenia.

Do popełnienia 19 czynów (27,5%) polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości sprawcy używali narzędzi, które stanowiły ich własność, z kolei w przypadku 14 czynów (20,3%), narzędzie zostało znalezione na miejscu popełnienia przestępstwa. W tej kategorii znalazły się pręty, rurki, materiały budowlane i kamienie.

Pozostała część wykresu przedstawia w jaki sposób sprawca wszedł w posiadanie oryginalnego, dorobionego lub niezdanego klucza. Nie wymaga on szerszego omówienia.

6.3.7. Sposób postępowania sprawcy z narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego po dokonaniu czynu

Kolejnym aspektem, po ustaleniu jakie było źródło pochodzenia narzędzia użytego do przełamania zabezpieczenia głównego, jest ustalenie w jaki sposób sprawca postąpił z nim po popełnieniu przestępstwa. W tym miejscu badaniom również poddano 69 różnych narzędzi.

Wykres 56. Sposób postępowania sprawcy z narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego po dokonaniu czynu (opracowanie własne)

W przypadku 35 czynów (50,7%) nie ustalono co sprawca zrobił z narzędziem, którego użył do przełamania zabezpieczenia głównego. Ponownie, fakt ten wynika z tego, że sprawcy nie podawali w trakcie zeznań co zrobili z narzędziem po popełnieniu przestępstwa.

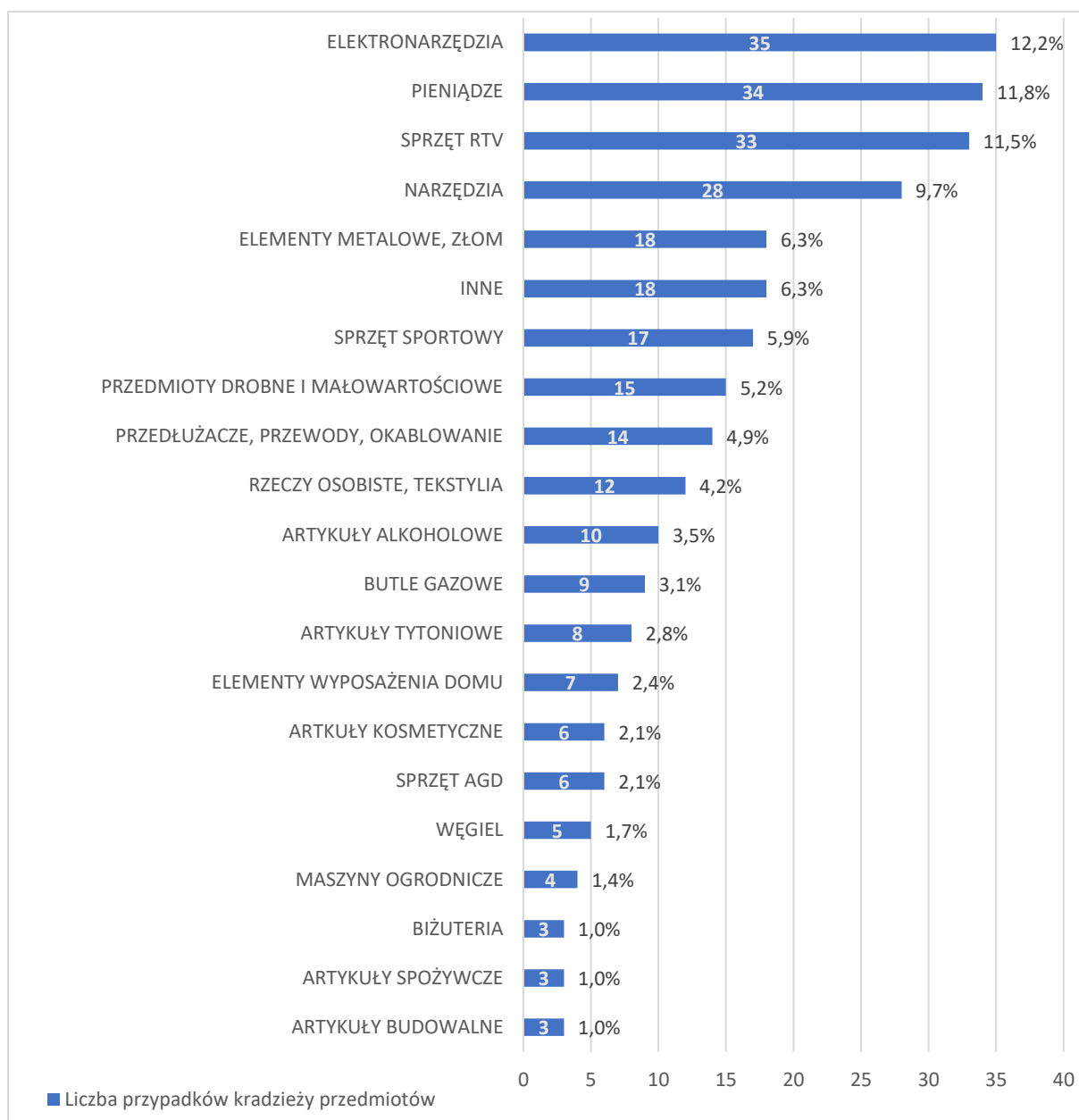
W przypadku 12 czynów (17,4%) sprawcy zeznali, że po dokonaniu czynu porzucili narzędzie, które posłużyło im do dokonania włamania. Jednocześnie, w tych wypadkach narzędzie to nie zostało odnalezione i zabezpieczone przez organy ścigania.

Sprawcy podawali, iż po popełnieniu 7 czynów (10,1%) zabrali narzędzie ze sobą, zaś w 3 wypadkach (4,3%) odłożyli je z powrotem na miejsce, z którego je zabrali.

Ciekawie przedstawia się sytuacja, w której narzędzie zostało zabezpieczone przez organy ścigania, a następnie uznane za dowód rzeczowy w sprawie. W tym układzie, w 5 przypadkach (7,2%) narzędzie zostało zatrzymane przez przy sprawcy. W kolejnych 4 (5,8%) narzędzie zostało zabezpieczone na miejscu popełnienia przestępstwa. Narzędzia użyte do popełnienia 2 czynów (2,9%) zostały zabezpieczone w miejscu zamieszkania sprawcy, zaś jedno narzędzie zabezpieczono w samochodzie sprawcy. Wszystkie narzędzia zabezpieczone przez organy ścigania zostały uznane za dowody rzeczowe w sprawach, a następnie sąd orzekł ich przepadek, jako przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa.

6.3.8. Skradzione przedmioty

Po omówieniu zagadnienia zabezpieczeń zastosowanych w obiektach, do których dokonano włamania, a także sposobu ich przełamania i narzędzi do tego wykorzystywanych należy przyjrzeć się kwestii skradzionych przedmiotów. Opis skradzionych przedmiotów został ustalony na podstawie opisu czynu wskazanego w wyroku. Na podstawie analizy treści wyroków udało się ustalić jakie przedmioty padały najczęściej łupem sprawców. Co wymaga podkreślenia, liczba skradzionych przedmiotów jest różna od liczby popełnionych czynów – wszak podczas jednej kradzieży z włamaniem do nieruchomości sprawca mógł dokonać kradzieży większej liczby rzeczy. Przedmioty będące przedmiotem kradzieży udało skategoryzować się w sposób wskazany w poniższym wykresie.

Wykres 57. Rodzaj skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

Trzema najczęściej wybieranymi przez sprawców kategoriami skradzionych przedmiotów były elektronarzędzia (12,2% ogółu skradzionych przedmiotów), pieniądze (11,8%) i sprzęt RTV (11,5%). Jest to spowodowane oczywiście stosunkowo wysoką wartością tych przedmiotów, łatwością ich transportu, a także (w przypadku elektronarzędzi i sprzętu RTV) dużą łatwością ich dalszej sprzedaży. Następnymi najpopularniejszymi kategoriami są narzędzia (9,7%) oraz złom metalowy (6,3%). Narzędzia ręczne również są łatwe w transporcie, jednakże przedstawiają mniejszą wartość w stosunku do poprzednich wskazywanych przedmiotów. Elementy złomu mogą z kolei zostać łatwo sprzedane w skupach złomu.

Przedmioty, których nie udało się zaszeregować do żadnej z kategorii wskazanych w wykresie oznaczono jako inne. Wśród nich znalazły się:

- a) urządzenia elektryczne,
- b) kasy fiskalne,
- c) akcesoria do produkcji mebli,
- d) części samochodowe
- e) europalety,
- f) figurka św. Barbary,
- g) glukometry,
- h) grzejnik elektryczny,
- i) maszynka do mięsa,
- j) kasa fiskalna,
- k) kasetka,
- l) taczka,
- m) myjka ciśnieniowa,
- n) motocykl,
- o) ozonator,
- p) kartridże gazowe,
- q) plastyfikatory,
- r) pompa wody.

Przedmioty te przedstawiają bardzo różną wartość, część z nich zdaje się być trudna do upłynnienia, niemniej sprawcy zdecydowali się na ich kradzież. Sprawcy zdecydowali się również na kradzież sprzętu sportowego (sprzęt narciarski, wędkarski, rowery, rolki – 5,9%), przedmiotów małowartościowych (5,2%) i różnego okablowania (4,9%). W ostatnim przypadku wskazywano, że okablowanie było opalane, a następnie uzyskana w ten sposób miedź sprzedawana w skupie złomu. Do rzadziej wybieranych przedmiotów należały przedmioty osobiste pokrzywdzonych, ubrania i inne tekstylia (4,2%) a także butle gazowe (3,1%). W przypadku wyrobów alkoholowych (3,5%) i tytoniowych (2,8%) sprawcy zdecydowali się na ich kradzież, a następnie zużywali je. Pozostałe przypadki kradzieży dotyczyły elementów wyposażenia domu (2,4%), artykułów kosmetycznych (2,1%), sprzętu AGD (2,1%), węgla (1,7%), maszyn ogrodniczych (1,4%), biżuterii (1%), artykułów spożywczych (1%) i artykułów budowlanych (1%). Były to jednak zdecydowanie rzadsze sytuacje. Zdziwienie może tutaj budzić fakt, iż w jedynie 3 przypadkach dokonano kradzieży

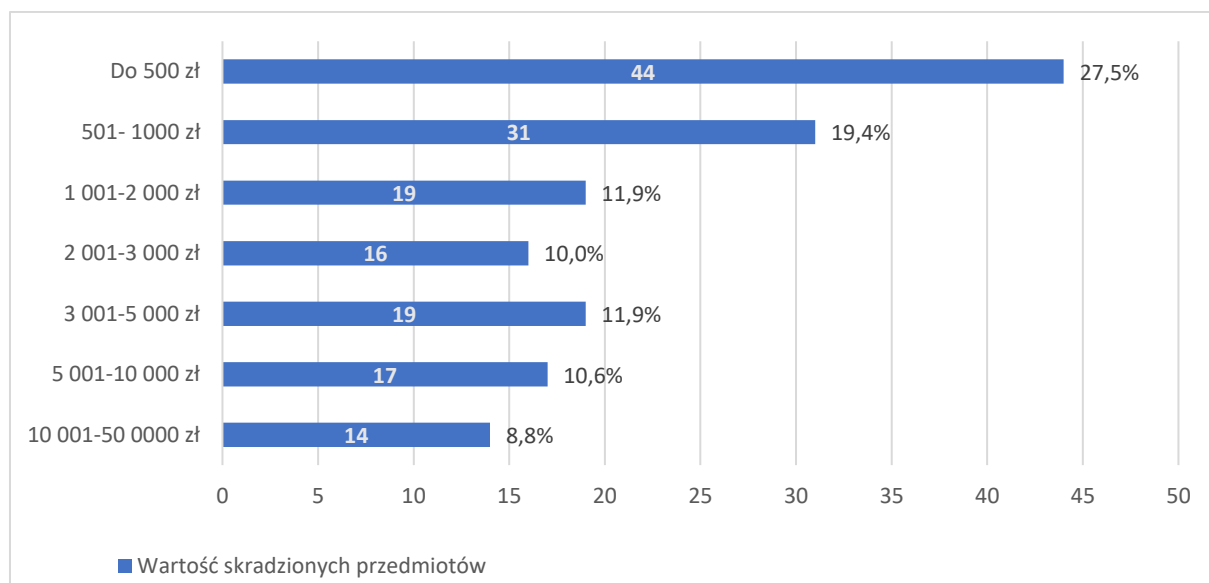
biżuterii – może to wynikać z faktu, że sprawcy stosunkowo rzadko włamywali się do mieszkań lub domów osób zamożnych, które posiadały takie przedmioty w domu.

Spektrum przedmiotów skradzionych jest niezwykle szerokie. Sprawcy kradli zarówno specjalistyczne narzędzia o wysokiej wartości, jak i puste butelki po alkoholu. Wartość skradzionych przedmiotów została poddana analizie w następnym akapicie.

6.3.9. Wartość skradzionych przedmiotów

Wartość skradzionego przedmiotu została ustalona na podstawie opisu czynu zawartego w wyroku. W trakcie tych badań nie uwzględniono przypadków usiłowania kradzieży (42 czyny). Co więcej, w przypadku 3 czynów nie udało się ustalić wartości skradzionego przedmiotu, zaś w przypadku 4 nie ustalono dokładnej wartości przedmiotu. Sąd posługiwał się wówczas stwierdzeniem „o wartości nie mniejszej niż”.

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, iż wartość skradzionych przedmiotów kształtowała się w następujący sposób.

Wykres 58. Wartość skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

Jak wskazano w powyższym wykresie, wartość przedmiotów będących przedmiotem zaboru w większości badanych czynów (27,5%) nie przekroczyła 500 zł. Drugą wartością okazał się przedział od 501-1000 zł (19,4%). Przedmioty, których wartość przekroczyła 1000 zł były kradzione znacznie rzadziej. Średnia wartość skradzionych przedmiotów wynosi 3964,81 zł. Podkreślenia wymaga w tym miejscu ogromna dysproporcja między najdroższym

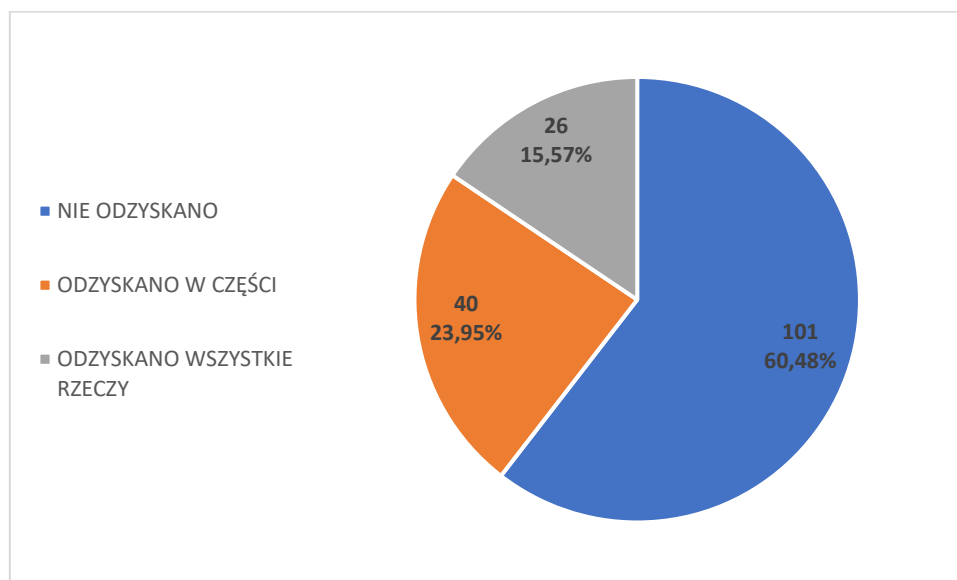

i najtańszym skradzionym dobrem. I tak najbardziej wartościowymi przedmiotami, które zostały skradzione podczas jednego czynu były pieniądze i biżuteria o łącznej wartości 44.112 zł. Z kolei najmniejszą wartość prezentowały puste butelki po piwie o łącznej wartości 2,50 zł.

6.3.10. Odzyskanie skradzionych rzeczy

Kolejnym czynnikiem, dotyczącym skradzionego przedmiotu poddanym badaniom było ustalenie, czy skradziony przedmiot udało się odzyskać w toku postępowania przygotowawczego. Analiza akt spraw sądowych pozwoliła na ustalenie trzech możliwych sytuacji: skradziony przedmiot udało się odzyskać, udało się odzyskać część skradzionych przedmiotów i nie udało się odzyskać przedmiotów. Analizie poddano 167 czynów, nie uwzględniając sytuacji w których doszło do usiłowania kradzieży – w tych przypadkach nie doszło bowiem do faktycznego zagarnięcia cudzej rzeczy.

Na podstawie badań ustalono, że w przypadku zaledwie 26 popełnionych czynów (15,57%) udało się odzyskać wszystkie przedmioty. Część kradzionych przedmiotów odzyskano w przypadku 40 czynów (23,95%). W pozostałym przypadku 101 czynów (60,48%), skradzionych przedmiotów nie udało się odzyskać. Opisane dane, w ujęciu procentowym przedstawiono w poniższym wykresie.

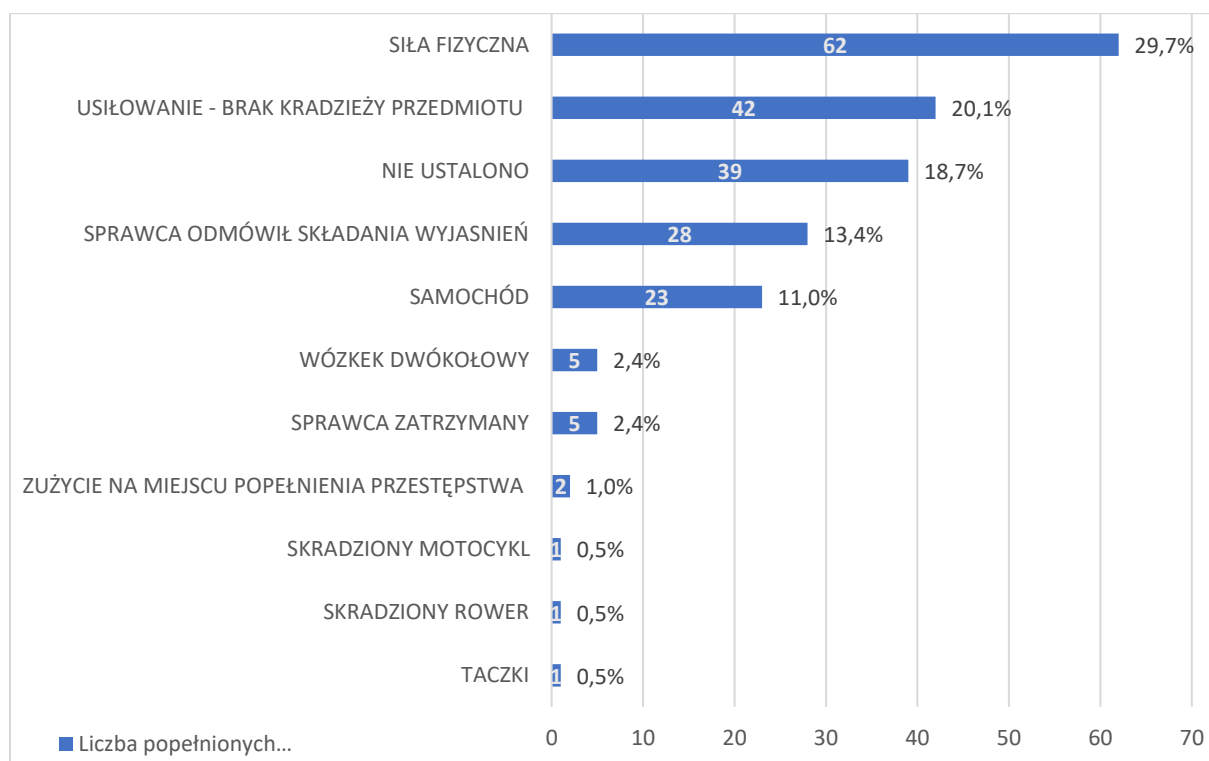

Wykres 59. Odzyskanie skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

6.3.11. Sposób transportu skradzionych przedmiotów

Niezwykle istotnym aspektem techniki działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest ustalenie w jaki sposób postąpił on ze skradzionym przedmiotem. W tym zakresie niezbędnym będzie ustalenie w jaki sposób przetransportował on skradzione przedmioty, gdzie je ukrył i jak z nimi postąpił (lub zamierzał postąpić).

W niniejszej jednostce redakcyjnej zostanie udzielona odpowiedź na szczegółowe pytanie badawcze: w jaki sposób sprawca transportował skradzione przedmioty. W celu zbadania tego zagadnienia dokonano gruntownej analizy protokołów przesłuchania sprawcy w charakterze osoby podejrzanej, a także protokołów oględzin miejsca popełnienia przestępstwa i protokołów zatrzymania osoby. Na podstawie przeanalizowanych pod tym kątem akt sądowych udało się ustalić kilka sposobów transportowania skradzionych przedmiotów, które zobrazowano poniżej.

Wykres 60. Sposób transportu skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

Jak przedstawia wykres, sprawcy zdecydowanie najczęściej decydowali się na transportowanie skradzionych przedmiotów używając do tego siły fizycznej (29,7%). W tym układzie sprawcy używali takich sformułowań jak: nieść, dźwigać, przenieść, zabrać, wziąć. W kilku przypadkach sprawcy podkreślali, że wcześniej zapakowali skradzione przedmioty – np.

do toreb, reklamówek foliowych itd., jednakże sam proces transportowania ich, oparty był na sile ich mięśni.

W przypadku 42 czynów nie doszło do faktycznej kradzieży przedmiotu, a tylko usiłowania, dlatego też analiza sposobu transportu skradzionych przedmiotów nie była możliwa. Ta sama sytuacja zachodziła w przypadku, gdy sprawca odmówił składania wyjaśnień, a nie udało się zdobyć tej informacji analizując pozostałą część akt. W 39 przypadkach sprawcy nie podawali w jaki sposób transportowali skradzione przedmioty. Nie udało się tego ustalić również w inny sposób.

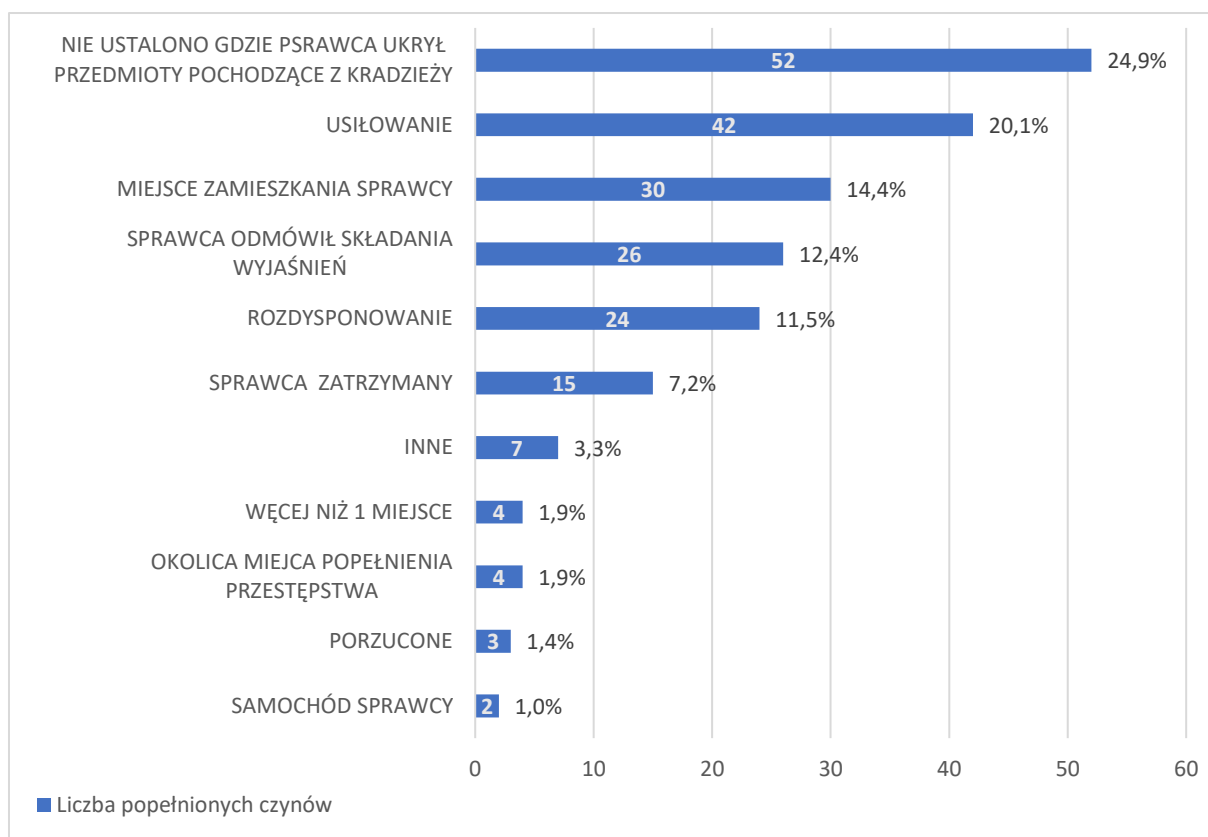
Z pozostałych znanych sposobów transportowania skradzionych przedmiotów najchętniej wykorzystywanym był samochód (11%). W wypadku 20 czynów sprawca transportował skradzione przedmioty swoim samochodem. Dwukrotnie sprawca użył samochodu kolegi, zaś jeden raz samochodu należącego do swojej matki.

W 5 przypadkach (2,4%) sprawca posłużył się do transportu przedmiotów wózkiem dwukołowym, zaś w jednym – taczkami. Również w 5 przypadkach (2,4%) sprawca został zatrzymany z przedmiotami pochodzącymi z kradzieży, czyli de facto nie doszło do ich transportu. W 2 sytuacjach (1%) sprawca zużył przedmiot na miejscu – za każdym razem były to wyroby alkoholowe, które sprawca po prostu wypił.

Wskazane powyżej przypadki oznaczone jako „skradziony rower” oraz „skradziony motocykl” są dosyć specyficzne, dlatego ujęto je osobno i wymagają one nieco szerszego objaśnienia. W przypadku roweru, sprawca de facto odjechał z miejsca popełnienia czynu rowerem, który wcześniej ukraść. Z kolei w przypadku skradzionego motocyklu- sprawca nie uruchomił silnika, tylko prowadził jednoślada po ulicy, aż do miejsca, w którym go następnie ukrył.

6.3.12. Miejsce ukrycia skradzionych przedmiotów

Po przetransportowaniu skradzionych przedmiotów, następnym etapem działania sprawcy było ich ukrycie. W celu ustalenia w jakich miejscach sprawca trzymał skradzione rzeczy dokonano przede wszystkim analizy protokołów przesłuchania sprawcy w charakterze podejrzanego oraz protokołów oględzin miejsc i rzeczy i protokołów przeszukania. Na podstawie badań stwierdzono następujące sytuacje.

Wykres 61. Miejsce ukrycia skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

W przypadku aż 52 czynów (24,9%) miejsce ukrycia przedmiotów pozostało nieznanne. Nie udało się ustalić, gdzie sprawca przetrzymywał skradzione rzeczy. W przypadku 42 czynów (20,1%) doszło jedynie do usiłowania popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości, zaś w przypadku 26 czynów (12,4%) sprawca odmówił składania wyjaśnień, a analiza pozostałej części akt sądowych nie pozwoliła na ustalenie, gdzie ukryto przedmioty pochodzące z przestępstwa. Miejsce ukrycia przedmiotów zostało ustalone jedynie w przypadku 60 popełnionych czynów.

Najczęściej wybieranym przez sprawców miejscem ukrycia przedmiotów pochodzących z przestępstwa okazało się być miejsce zamieszkania sprawcy (30 czynów – 14,4%). Okoliczność ta nie budzi większego zdziwienia – przetrzymywanie kradzieży w mieszkaniu jest zdecydowanie najłatwiejszym sposobem ukrycia skradzionych rzeczy i właśnie dlatego stanowiła najczęstszy wybór sprawców.

Przedmioty pochodzące z 24 czynów (11,5%) zostały przez sprawcę rozdysponowane. Określenie to oznacza, że sprawca zużył, wykorzystał lub sprzedał skradziony przedmiot od razu po popełnieniu czynu, bez ukrywania go. W aż 20 przypadkach sprawca od razu dokonał sprzedaży skradzionych przedmiotów – w skupie złomu, lombardzie lub osobie prywatnej.

W 2 przypadkach zużył skradzione przedmioty na miejscu popełnienia przestępstwa (wyżej wskazywane wyroby alkoholowe). Z kolei przedmioty pochodzące z 1 przestępstwa (pieniądze) sprawca od razu wydał na zakup wyrobów alkoholowych.

W 15 przypadkach (7,2%) sprawca został zatrzymany i przedmioty pochodzące z przestępstwa zostały zatrzymane u niego.

Miejsca w których sprawcy incydentalnie ukrywali skradzione przedmioty określono jako „inne”. Wśród nich wskazano:

- a) garaż kolegi sprawcy,
- b) strych w kamienicy sąsiadującej z miejscem zamieszkania sprawcy,
- c) mieszkanie kolegi sprawcy,
- d) niezamieszkałe mieszkanie, do którego sprawca posiadał klucze,
- e) brama do kamienicy,
- f) okolica śmietnika,
- g) pustostan.

Przedmioty skradzione podczas popełnienia 4 czynów (1,9%) zostały ukryte przez sprawców w różnych miejscach. W 2 przypadkach część skradzionych rzeczy była trzymana w mieszkaniu sprawcy, pozostałe przedmioty zaś w jego samochodzie. W kolejnych 2 przypadkach część rzeczy ukryto w samochodzie sprawcy, z kolei miejsce ukrycia reszty skradzionych rzeczy pozostało nieznanne.

Również w 4 przypadkach (1,9%) sprawcy ukryli przedmioty pochodzące z kradzieży w okolicy miejsca popełnienia czynu. Każdorazowo były to zarośla, a sprawcy mieli zamiar wrócić po skradzione rzeczy, jednakże albo zostały one wcześniej znalezione przez organy ścigania, albo jak twierdzili sprawcy zniknęły.

W wypadku 3 czynów (1,4%) sprawcy porzucili przedmioty pochodzące z kradzieży podczas ucieczki. Były one następnie zabezpieczone przez Policję.

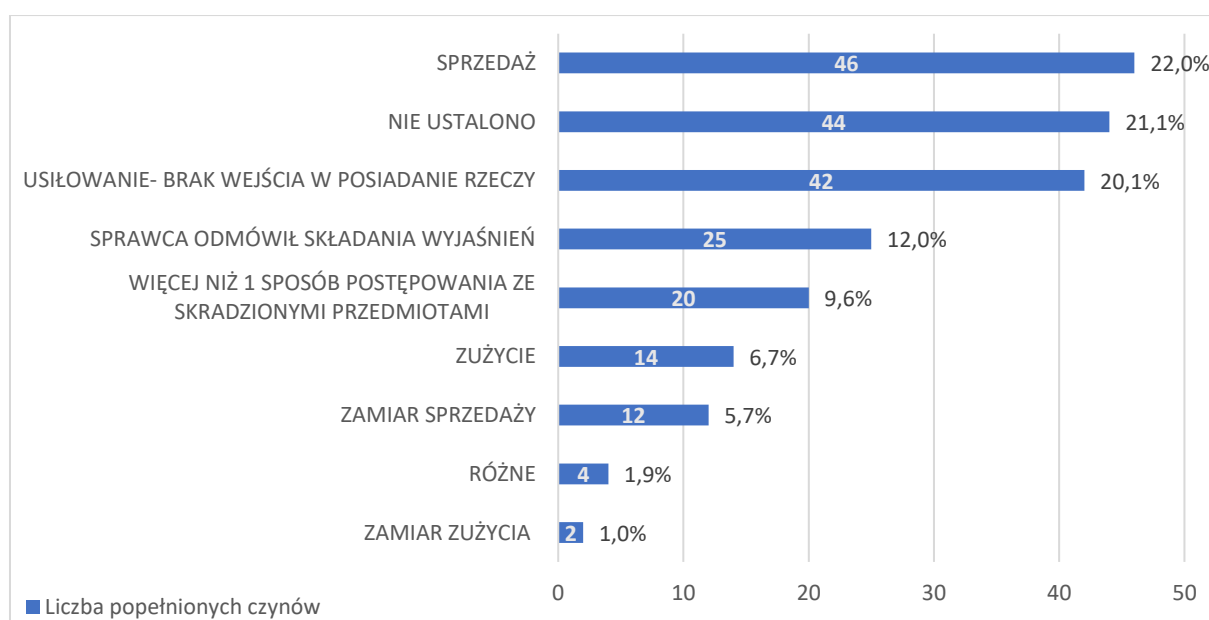
Najrzadziej sprawcy na miejsce ukrycia przedmiotów pochodzących z włamania wybierali swój samochód (2 czyny – 1%). Również w tej sytuacji przedmioty były zabezpieczone przez organy ścigania.

Jak wynika z analizy zagadnienia miejsca ukrycia przedmiotów pochodzących z kradzieży z włamaniem do nieruchomości sprawcy niechętnie udzielali informacji o tym, gdzie składowali skradzione rzeczy. Omawiane ustalenia zostały w głównej mierze poczynione na podstawie protokołów oględzin miejsca i protokołów przeszukania. Tylko w 60 przypadkach, a zatem 28,7 % popełnionych czynów udało się zlokalizować miejsce ukrycia

skradzionych przedmiotów. W tym zakresie ustalono, że sprawcy wybierali najprostsze rozwiązania – swoje miejsce zamieszkania lub od razu rozporządzali skradzionym mieniem.

6.3.13. Sposób lub zamiar postępowania ze skradzionymi przedmiotami

Po dokonaniu analizy sposobu transportu skradzionych przedmiotów, jak i miejsca ich ukrycia nieodzownym stało przeanalizowanie tego w jaki sposób sprawca postąpił z rzeczami pochodzącymi z kradzieży. W tym zakresie ustalono dwie możliwe konfiguracje zachowań sprawcy – sytuacje w której faktycznie rozporządził jakąś rzeczą oraz sytuację, w której miał zamiar tego dokonać. Opierano się tutaj przede wszystkim na analizie protokołów przesłuchania sprawcy jako podejrzanego, a także protokołach przesłuchania świadka.

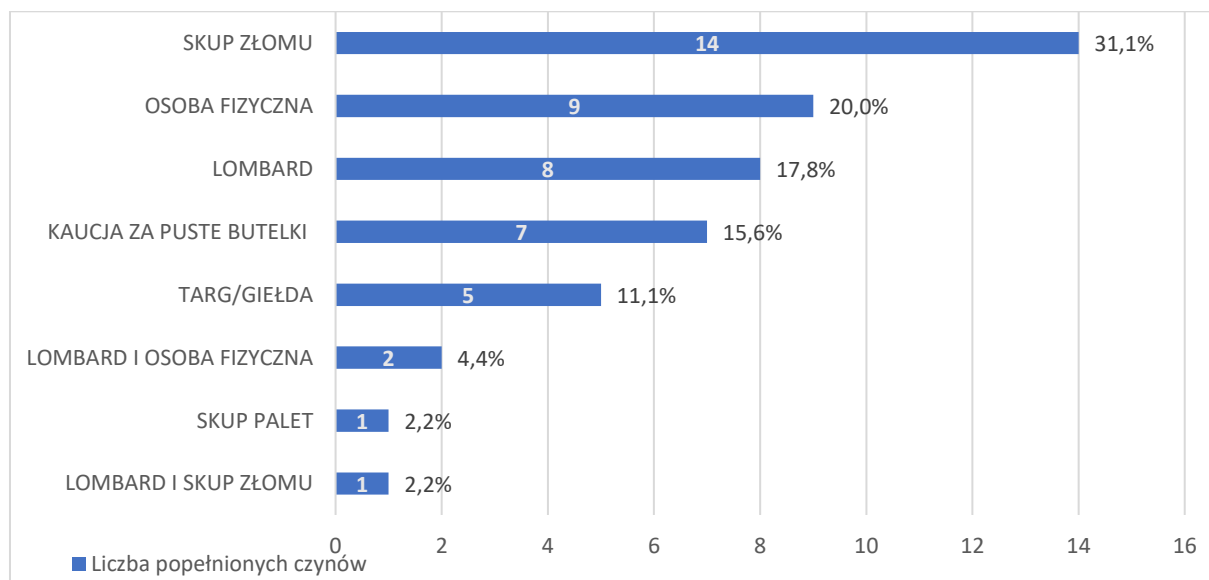

Wykres 62. Sposób postępowania sprawcy ze skradzionymi przedmiotami (opracowanie własne)

Jak wskazuje powyższy wykres, w przypadku 44 popełnionych przez sprawców czynów polegających na kradzieży z włamaniem do nieruchomości (21,1%) nie udało ustalić się w jaki sposób postąpiono ze skradzionymi przedmiotami. 42 popełnione przez sprawców czyny (20,1%) zostały zakwalifikowane jako usiłowanie – sprawcy nie weszli wówczas w posiadanie cudzego mienia. Brak zatem w tym zakresie sposobu postępowania ze skradzionymi przedmiotami. W przypadku 25 czynów (12%) sprawcy odmówili składania wyjaśnień, a inne sposoby ustalenia sposobu postępowania z przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa

pozostały bezskuteczne. W pozostałym zakresie udało się ustalić, jak sprawca postąpił lub zamierzał postąpić ze skradzionymi rzeczami.

I tak, najczęściej dochodziło do sprzedaży skradzionego mienia. Sprawcy zdecydowali się na takie rozwiązanie w przypadku aż 46 czynów (22%). Udało się ustalić komu sprawca sprzedał przedmioty pochodzące z przestępstwa.

Wykres 63. Nabywca skradzionych przedmiotów (opracowanie własne)

Jak wynika z powyższego wykresu, w aż 14 przypadkach (31,3%) sprawcy dokonali sprzedaży skradzionych przedmiotów w skupie złomu. Okoliczność ta wynika oczywiście z faktu, że jednymi z najczęściej kradzionych przedmiotów okazały elementy metalowe, których sprzedaż właśnie w skupie złomu była najłatwiejsza. W zakresie przedmiotów skradzionych w toku 9 czynów (20%) sprawcy wybrali jako kupców osoby fizyczne. W wypadku rzeczy pochodzących z 8 czynów (17,8%) sprawcy dokonali sprzedaży w lombardach. W tym zakresie najczęściej dochodziło do kradzieży elektronarzędzi – znacznie bardziej wartościowych rzeczy. W 7 przypadkach (15,6%) nie doszło do sprzedaży skradzionych przedmiotów *sensu stricto* – sprawcy dokonali zwrotu ukradzionych butelek w sklepie, celem uzyskania kaucji zwrotnej. W dalszej kolejności uplasował się targ lub giełda, gdzie dokonano sprzedaży przedmiotów pochodzących z 5 czynów (11,1%). Incydentalnie zdarzyło się, że sprawca dokonał sprzedaż skradzionych rzeczy (palet drewniane) w skupie palet, a także dwóm różnym podmiotom – w lombardzie i osobie fizycznej, oraz w lombardzie i skupie złomu.

W aż 20 przypadkach (9,6%) sprawca postąpił lub zamierzał postąpić ze skradzionymi przedmiotami w więcej niż 1 sposób. Udało się wyróżnić następujące sytuacje:

- a) sprawca sprzedał część rzeczy, zamierzał sprzedać pozostałe (5 czynów),
- b) sprawca sprzedał część rzeczy, nie pamięta co zrobił z resztą rzeczy (1 czyn),
- c) sprawca sprzedał część rzeczy, resztę rzeczy zatrzymał dla siebie (1 czyn),
- d) sprawca sprzedał część rzeczy, resztę rzeczy zużył (wydał pieniądze) (1 czyn),
- e) sprawca sprzedał część rzeczy, nie ustalono co chciał zrobić z resztą rzeczy (4 czyny),
- f) sprawca zużył część rzeczy, nie ustalono co chciał zrobić z resztą rzeczy (2 czyny),
- g) sprawca sprzedał część rzeczy, resztę rzeczy zostawił (2 czyny),
- h) sprawca opalił okablowanie, zamierzał sprzedać pozyskaną miedź (4 czyny).

W wypadku przedmiotów pochodzących z 14 kradzieży z włamaniem do nieruchomości sprawcy zużyli skradzione przedmioty. W tym stwierdzeniu zamyka się: wydanie pieniędzy na własne potrzeby, zjedzenie skradzionych artykułów spożywczych, spożycie skradzionego alkoholu i wyrobów tytoniowych oraz spalenie skradzionego węgla. W jednym z przypadków sprawca utrzymywał, że używał skradzionego odkurzacza przemysłowego do posprzątania po remoncie.

W 12 przypadkach (5,7%) sprawcy utrzymywali w trakcie przesłuchania w charakterze osoby podejrzanej, że mieli zamiar dokonać sprzedaży skradzionych przedmiotów. Do sprzedaży nie doszło, z uwagi na wcześniejsze zatrzymanie przez organy ścigania.

Części z ustalonych sposobów postępowania z przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa nie udało się przypisać do wyszczególnionych w wykresie kategorii. I tak, wśród innych sposobów wyróżniono:

- a) zatrzymanie skradzionej rzeczy w celu zemsty,
- b) zatrzymanie skradzionej rzeczy w celu uzyskania pieniędzy za wykonaną pracę
- c) zniszczenie skradzionej rzeczy,
- d) oddanie skradzionej rzeczy osobie trzeciej.

W ostatnich 2 omawianych wypadkach (1%) sprawcy mieli zamiar zużycia skradzionych rzeczy – zapłaty skradzionymi pieniędzmi za organizację wesela, oraz zamiar spalenia węgla.

Analiza zagadnienia sposobu postępowania ze skradzionymi przedmiotami pozwoliła na uznanie, że sprawcy najczęściej dokonywali sprzedaży lub mieli zamiar dokonania sprzedaży rzeczy. Równie chętnie sprawcy używali skradzione przedmioty na własny użytek.

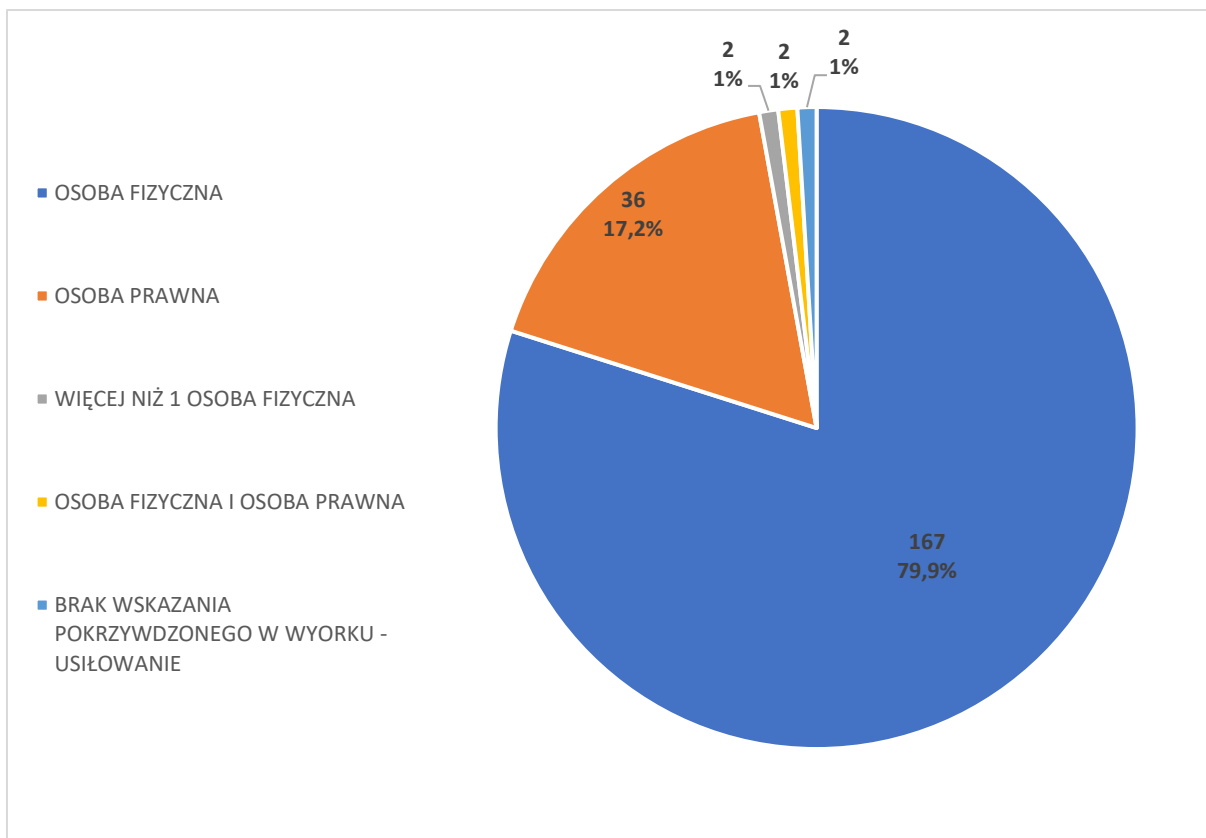
Wnioski te nie dziwią. Sprawcy najchętniej dokonywali rzeczy, które można z łatwością sprzedać, lub wykorzystać na własny użytek. Przypadki innego postępowania z przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa są incydentalne i nie wpływają na ogólny wniosek płynący z analizy tego zagadnienia.

6.3.14. Pokrzywdzony

Ostatnim zagadnieniem będącym przedmiotem badań w zakresie techniki działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości był podmiot pokrzywdzony przestępstwem. Wstępne badania skupiły się na samym pokrzywdzonym i ustaleniu jego natury. Dokonano tego na podstawie analizy treści wyroków zapadłych w badanych sprawach karnych. Na podstawie badań udało się stwierdzić, że największą grupę podmiotów pokrzywdzonych tworzą osoby fizyczne (79,9%). Drugą najliczniejszą kategorię pokrzywdzonych stanowią oczywiście osoby prawne (17,2%). W przypadku 2 czynów kolejno:

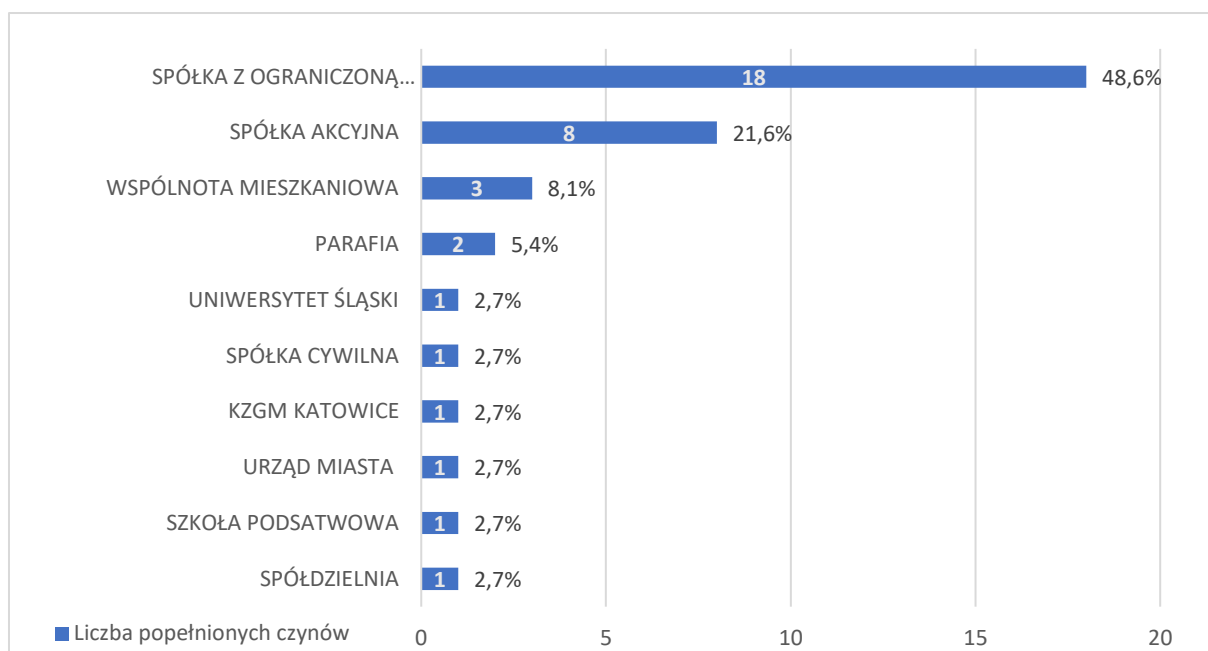
- a) nie wskazano podmiotu pokrzywdzonego,
- b) jako pokrzywdzonych wskazano więcej niż 1 osobę fizyczną
- c) jako pokrzywdzonych wskazano osobę fizyczną i osobę prawną.

Powyższe dane, w postaci procentowej przedstawiono na poniższym wykresie kołowym.

Wykres 64. Podmiot pokrzywdzony przestępstwem (opracowanie własne)

Kwestia występowania osoby fizycznej jako podmiotu pokrzywdzonego nie budzi żadnych wątpliwości i nie wymaga ona szerszego omówienia. Inaczej sytuacja przedstawia się w stosunku do osoby prawnej. Co wymaga zaznaczenia, w polskim porządku prawnym występują różne podmioty posiadające osobowość prawną. Częstotliwość ich występowania w charakterze pokrzywdzonych obrazuje poniższy wykres.

Wykres 65. Rodzaj osoby prawnej pokrzywdzonej przestępstwem (opracowanie własne)

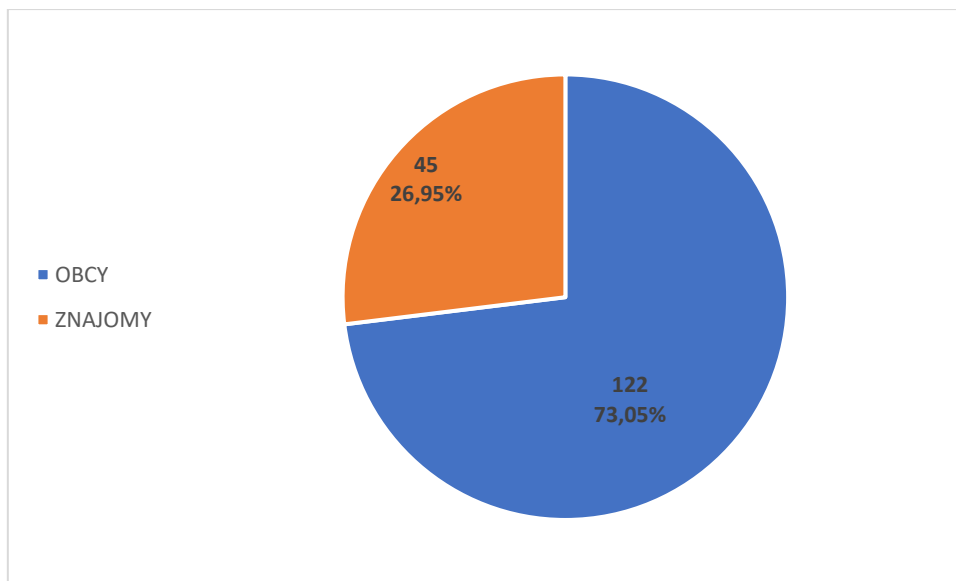
Najczęściej pokrzywdzonymi podmiotami z osobowością prawną były spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (48,6%) oraz spółki akcyjne (21,6%). Pozostałe przypadki pokrzywdzenia osoby prawnej były incydentalne.

W sytuacji, kiedy w wyroku wskazano więcej niż 1 pokrzywdzonego, każdorazowo były to 3 osoby fizyczne. Z kolei w przypadku, gdy pokrzywdzonymi była osoba fizyczna i osoba prawna były to kolejno: osoba fizyczna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, oraz osoba fizyczna i spółka akcyjna.

Nie dziwi fakt, że niemalże 80 % kradzieży z włamaniem do nieruchomości zostało dokonanych na szkodę osób fizycznych. Wynika to przede wszystkim z tego, do jakich obiektów dokonywano włamań, co było przedmiotem wcześniejszych rozważań. Stanowiły one w znacznej większości własność prywatną, tak samo jak skradzione przedmioty, co oczywiście powodowało pokrzywdzenie osób fizycznych.

6.3.15. Stosunek sprawcy do osoby pokrzywdzonej

Ustaliwszy, iż w 167 przypadkach, podmiotem pokrzywdzonym była osoba fizyczna postanowiono poddać badaniom stosunek tejże osoby do osoby sprawcy. Na podstawie przebadanych protokołów zeznań świadków oraz sprawców przesłuchiwanym w charakterze podejrzanych udało się zaobserwować, iż w przypadku aż 122 (73,05%) czynów osoba pokrzywdzona była dla skazanego obca. W pozostałych 45 przypadkach (26,95%), sprawca znał pokrzywdzonego.

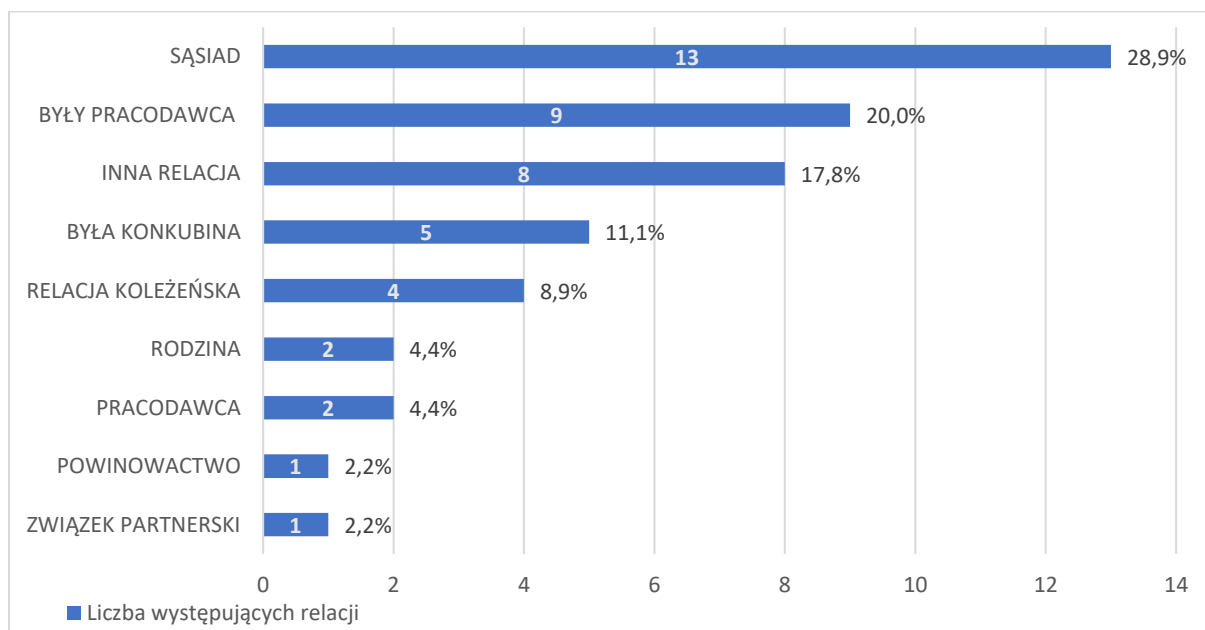

Wykres 66. Stosunek sprawcy do osoby pokrzywdzonej (opracowanie własne)

W aż 73% przypadków osoba pokrzywdzona była dla skazanego obca. Informacja ta koresponduje z poczynionymi już wcześniej ustaleniami, że sprawcy najczęściej spontanicznie podejmują decyzję o wyborze obiektu do włamania, a także nie czynią do niego przygotowań. Sytuacje w których pokrzywdzony był dla sprawcy osobą znajomą są już zdecydowanie rzadsze i można tutaj mówić o konkretnej motywacji zarówno wyboru obiektu, jak i samej chęci popełnienia przestępstwa (o czym będzie mowa w dalszej części pracy).

6.3.16. Charakter relacji sprawcy z pokrzywdzonym

W sytuacji, kiedy osoba pokrzywdzona była znana sprawcy udało się ustalić jakiego rodzaju relacje ich łączyły. Ustalenia te poczyniono na podstawie analizy protokołów przesłuchań sprawców jak i osób pokrzywdzonych.

Wykres 67. Charakter relacji między sprawcą i pokrzywdzoną osobą fizyczną (opracowanie własne)

Analiza powyższego zagadnienia pozwala na stwierdzenie, że sprawcy znacznie częściej dokonują kradzieży z włamaniem do obiektów należących do osób im obcych. Wśród osób znanych najbardziej dominującą grupą są sąsiedzi (28,9%) – wynika to zapewne z faktu bliskości miejsca zamieszkania, znajomości zabezpieczeń a także możliwości zaobserwowania, kiedy pokrzywdzony znajduje się w mieszkaniu, a kiedy z niego wychodzi.

Drugą, najliczniejszą grupę pokrzywdzonych tworzą byli pracodawcy sprawców (20%). Tutaj, powody są podobne, co w przypadku sąsiadów – sprawca, jeszcze podczas pracy u pokrzywdzonego miał szansę poznać obiekt, do którego dokonał następnie włamania, zorientować się co do wartości przedmiotów znajdujących się w środku, a także rozpracować zabezpieczenia – wejść w posiadania klucza, lub ustalić czy w obiekcie są zastosowane zabezpieczenia dodatkowe.

Na podstawie przeprowadzonych badań zaobserwowano także 8 sytuacji (17,8%) w których sprawa pozostawał z pokrzywdzonym w innych relacjach. W przypadku 4 takich

sytuacji, relacje łączące sprawców i pokrzywdzonych przypominały powinowactwo, jednakże były nieformalne. Można tutaj wskazać sytuacje w których:

- a) pokrzywdzona była matką byłego partnera sprawczyni,
- b) pokrzywdzona była siostrą konkubenta sprawczyni,
- c) pokrzywdzona była matką byłej konkubiny sprawcy,
- d) pokrzywdzeni byli rodzicami partnerki sprawcy.

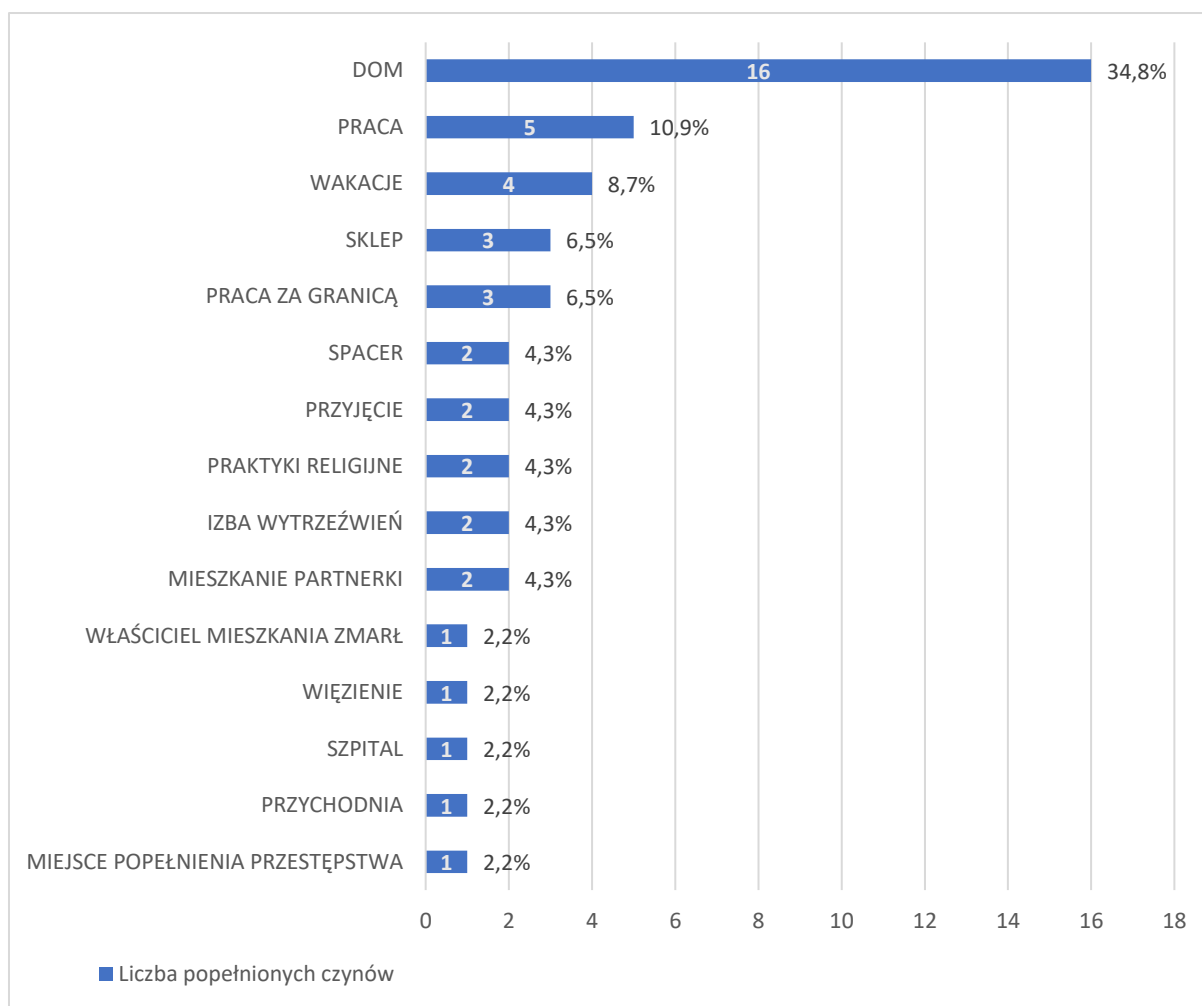
W pozostałych 4 przypadkach opisanych jako „inne” wskazano znajomości z widzenia (2 relacje) oraz sytuacje w których sprawca wykonywał u pokrzywdzonego prace dorywcze (2 relacje).

W 5 przypadkach (11,1%) pokrzywdzonymi przestępstwem kradzieży z włamaniem do nieruchomości były były konkubiny sprawców. Wybór osoby pokrzywdzonej był wówczas motywowany przede wszystkim pobudkami osobistymi – m. in. chęcią zemsty czy też odzyskania pozostawionych rzeczy osobistych.

W 4 przypadkach (8,9%) sprawcę i pokrzywdzonego łączyły relacje koleżeńskie. Pozostałe sytuacje, w których można było nazwać relacje łączące sprawców i pokrzywdzonych były incydentalne.

6.3.17. Miejsce pobytu osoby pokrzywdzonej w trakcie włamania

Ostatnim już analizowanym zagadnieniem związanym z osobą pokrzywdzoną jest ustalenie, gdzie przebywała ona w trakcie dokonania włamania. Ustalenia te zostały poczynione na podstawie analizy protokołów przesłuchania w charakterze świadka, często połączonych z protokołem przyjęcia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W tych badaniach wzięto pod uwagę tylko osoby fizyczne (167 pokrzywdzonych). Wskazanie miejsca pobytu pokrzywdzonego w trakcie dokonania nie było możliwe aż w 121 przypadkach. 46 takich sytuacji było spowodowane brakiem oznaczenia dokładnej daty czynu, co oczywiście uniemożliwiało określenie, gdzie pokrzywdzony się wówczas znajdował i co robił. W przypadku 75 czynów, osoby pokrzywdzone nie zeznawały, gdzie znajdowały się w trakcie popełnienia czynu zabronione. W pozostałych 46 sytuacjach udało się ustalić, gdzie pokrzywdzony znajdował się w momencie popełnienia czynu.

Wykres 68. Miejsce pobytu pokrzywdzonej osoby fizycznej w czasie popełnienia czynu (opracowanie własne)

Zdecydowanie najczęściej osoba pokrzywdzona znajdowała się w momencie dokonania czynu w domu (34,8%). Okoliczność ta wynika z faktu, iż sprawcy najchętniej wybierali do włamania obiekty gospodarcze – takie jak piwnice, komórki lokatorskie, garaże oraz sklepy i nieużywane budynki, a także popełniali czyn w porze nocnej. Wszystkie te okoliczności, które były już wskazywane powyżej współgrają z zaobserwowanym miejscem pobytu pokrzywdzonego w czasie dokonania czynu.

Kolejne, już o wiele rzadziej stwierdzone miejsca pobytu pokrzywdzonych – praca (10,9%), wakacje (8,7%), sklep (6,5%) i praca za granicą (6,5%), umożliwiały sprawcom również skuteczne włamanie do domów i mieszkań. Pozostałe, wskazane w powyższym wykresie sytuacje są już incydentalne. Należy się jednak dokładniej przyjrzeć kilku zaobserwowanym okolicznościom.

W przypadku pobytu osoby pokrzywdzonej w Izbie Wyrzeźwień (4,3%), sprawcy zaobserwowali, jak pokrzywdzeni są tam wywożeni przez Policję, a zatem wiedzieli, że nie ma ich w domu. Podobna sytuacja zachodziła w przypadku pobytu pokrzywdzonego w szpitalu (2,2%) oraz pobytu w więzieniu (2,2%). Również w przypadku jednego z pokrzywdzonych (2,2%), którzy w trakcie dokonania włamania bawił się na przyjęciu, sprawcy wiedzieli o tym. Z przytoczonych powyżej przykładów wynika, że sprawcy korzystali z okazji, obserwując, że pokrzywdzeni opuszczają swoje miejsce zamieszkania. Z uwagi na małą liczbę przebadanych przypadków nie sposób jednakże wyznaczyć jakiegokolwiek tendencji dotyczącej miejsca pobytu pokrzywdzonego podczas dokonywania włamania.

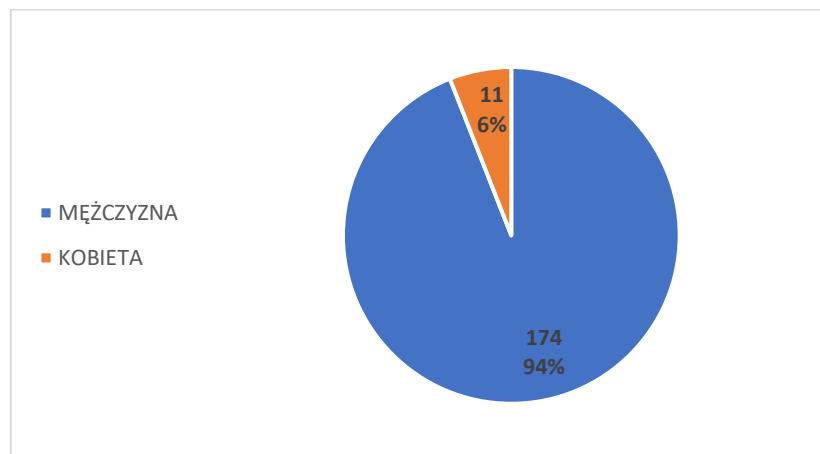
6.4. Sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Kolejnym ogólnym pytaniem badawczym, na które poszukiwana jest odpowiedź w niniejszej pracy brzmi: kim jest sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości? Aby ustalić obraz statystycznego sprawcy, poddano analizie sylwetki 185 sprawców czynów objętych badaniami aktowymi. W tym miejscu warto podkreślić, że w badanych sprawach przedstawiono akt oskarżenia 186 sprawcom, jednakże jeden z nich zmarł w trakcie postępowania sądowego. Z tego powodu, wobec faktu, że nie został on uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów nie został on objęty badaniami. W tej jednostce redakcyjnej ustalono cechy osobopoznawcze sprawcy, jego motywację popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości, a także ustalono, czy sprawca był uprzednio karany oraz czy działał w warunkach recydywy.

6.4.1 Cechy osobopoznawcze sprawcy

Przy ustaleniu cech osobopoznawczych sprawcy posłużono się protokołem przesłuchania w charakterze podejrzanego, w którym wskazano podstawowe dane skazanego. W tym miejscu warto podkreślić, że dane podawane są przez sprawców, zatem badanie to w głównej mierze oparte jest na oświadczeniu sprawcy. Analiza protokołów pozwoliła na zbudowanie sylwetki statystycznego sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości.

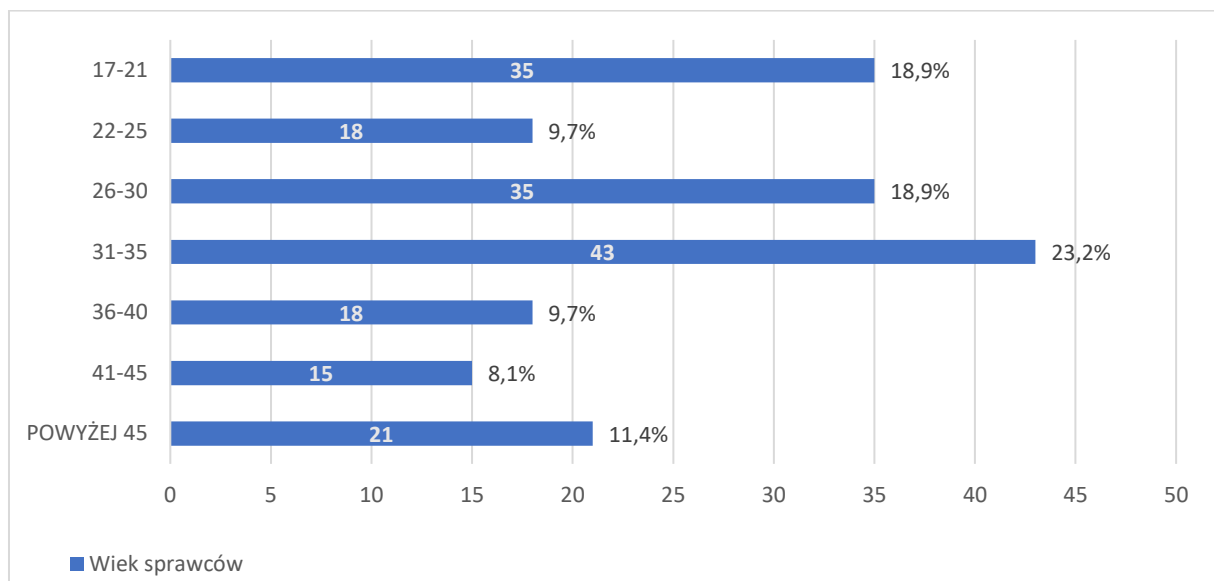
6.4.1.1. Płeć sprawcy

Wykres 69. Płeć sprawcy (opracowanie własne)

Kradzież z włamaniem do nieruchomości jest zdecydowanie domeną mężczyzn. Tylko 6 % z przebadanych sprawców okazało się być kobietą.

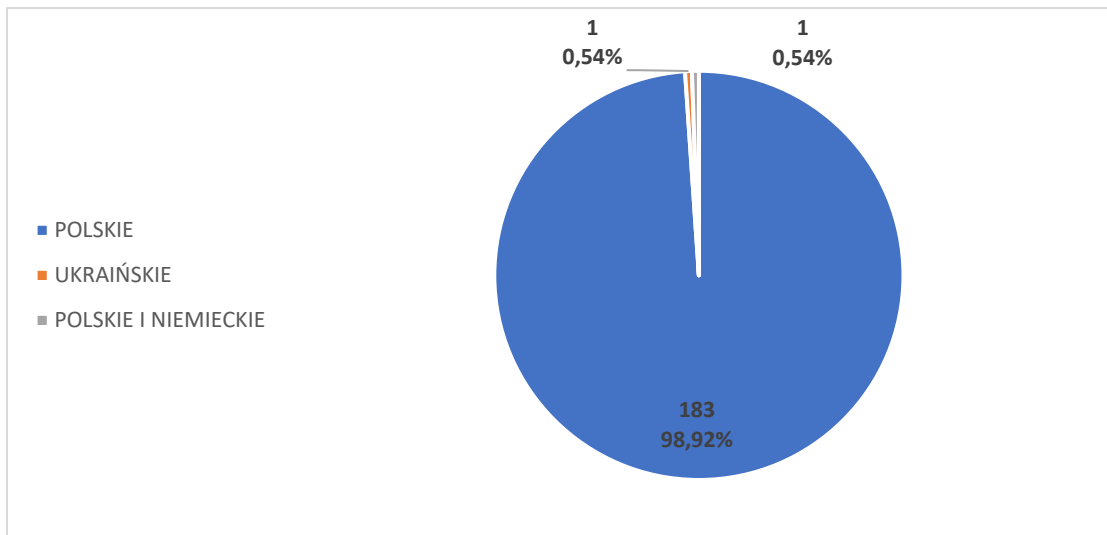
6.4.1.2. Wiek sprawcy

Wykres 70. Wiek sprawcy (opracowanie własne)

Zdecydowanie najczęściej przestępstwo kradzieży z włamaniem do nieruchomości popełniają osoby młode, do 35 życia. Spośród wskazanych zakresów grupą wiekową, która dokonała najwięcej przestępstw okazały się osoby od 31 do 35 roku życia (23,2%). Kolejno należy wskazać grupy osób w wieku od 17 do 21 oraz od 26 do 30 lat (po 18,9%). Łącznie daje to 70,7% wszystkich sprawców. Osoby po 41 roku popełniają badane przestępstwo relatywnie rzadziej. Średni wiek sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości wyniósł 31,9 lat.

6.4.1.3. Obywatelstwo sprawcy

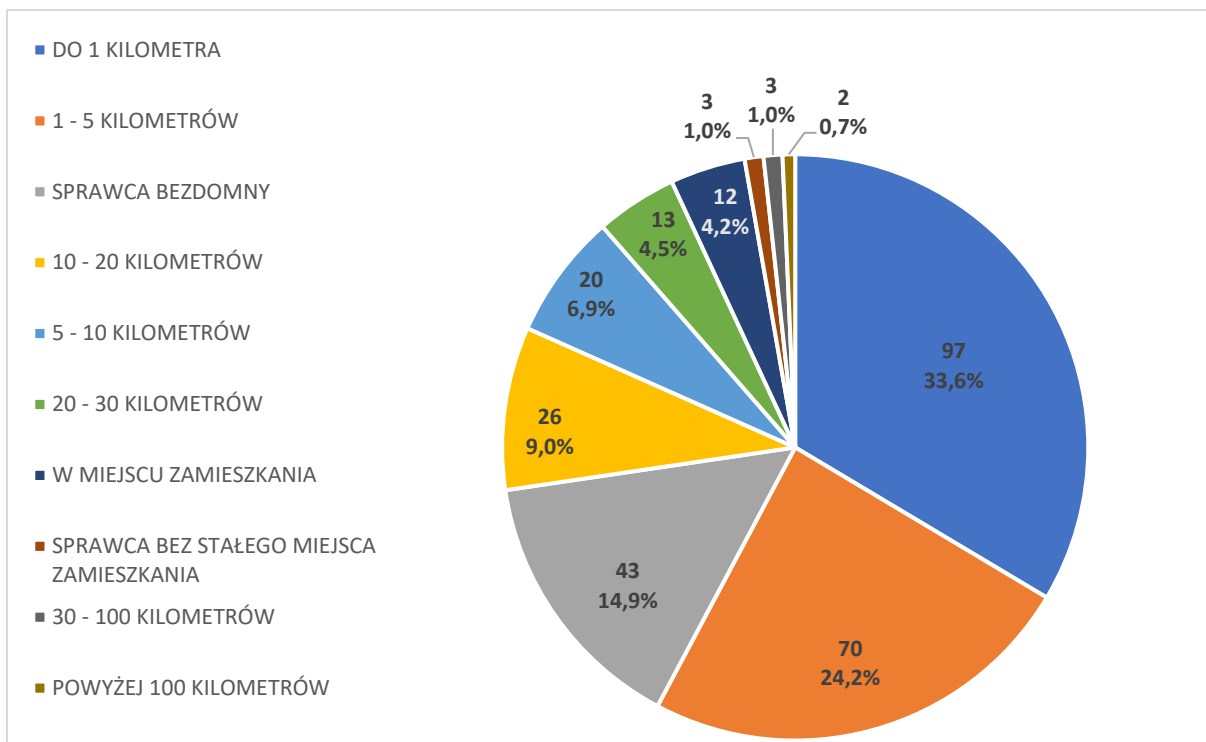

Wykres 71. Obywatelstwo sprawcy (opracowanie własne)

Zaledwie dwóch sprawców posiadało obywatelstwo inne niż polskie. 1 sprawca był obywatelem Ukrainy, z kolei drugi posiadał obywatelstwo polskie i niemieckie. Pozostałe 98,92% sprawców posiadało obywatelstwo polskie.

6.4.1.4. Miejsce zamieszkania sprawcy

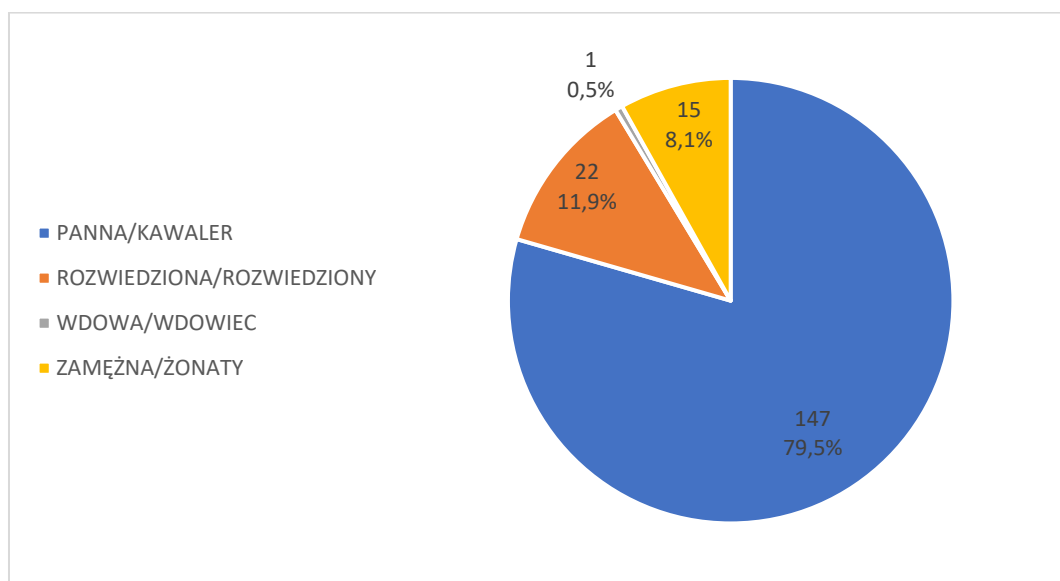
Miejsce zamieszkania sprawcy zostało ustalone na podstawie protokołu przesłuchania w charakterze podejrzanego. Na potrzeby niniejszej pracy, z uwagi na brak możliwości wskazania danych sprawców, postanowiono dokonać zobrazowania tego zjawiska poprzez zmierzenie odległości między miejscem zamieszkania sprawcy a miejscem dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Pod uwagę wzięto wszystkie opisywane czyny, jak i również wszystkich sprawców. Odległość między tymi dwoma miejscami była za każdym razem mierzona w linii prostej, otrzymany wynik został zaokrąglony do 10 metrów. W przypadku 2 czynów z uwagi na brak możliwości ustalenia dokładnej lokalizacji miejsca popełnienia czynu (niewystarczające dane w aktach sprawy) ustalono orientacyjną odległość od miejsca zamieszkania sprawcy. Dane te nie zostały ujęte w poniższym wykresie, tak by nie wpłynęły one na rzetelność przeprowadzonych badań.

Wykres 72. Odległość od miejsca zamieszkania sprawcy do miejsca popełnienia przestępstwa (opracowanie własne)

Najwięcej sprawców (33,6%) zamieszkuje w odległości mniejszej niż kilometr od miejsca, do którego dokonali włamania. 24,2% z nich mieszka w odległości od 1 do 5 kilometrów od okradanej nieruchomości. Aż 4,2 % sprawców dokonało kradzieży z włamaniem do nieruchomości, w której zamieszkiwali – dotyczyło to innych lokali znajdujących się pod tym adresem. Oznacza to, iż łącznie aż 60% sprawców zamieszkuje w najbliższym sąsiedztwie obiektów, do których dokonali włamania. Największa odległość między miejscem zamieszkania sprawcy, a miejscem dokonania czynu wyniosła 132,71 kilometrów (132710 metrów). Średnia odległość z miejsca zamieszkania sprawcy do miejsca popełnienia czynu wyniosła zaś 5836,95 metrów.

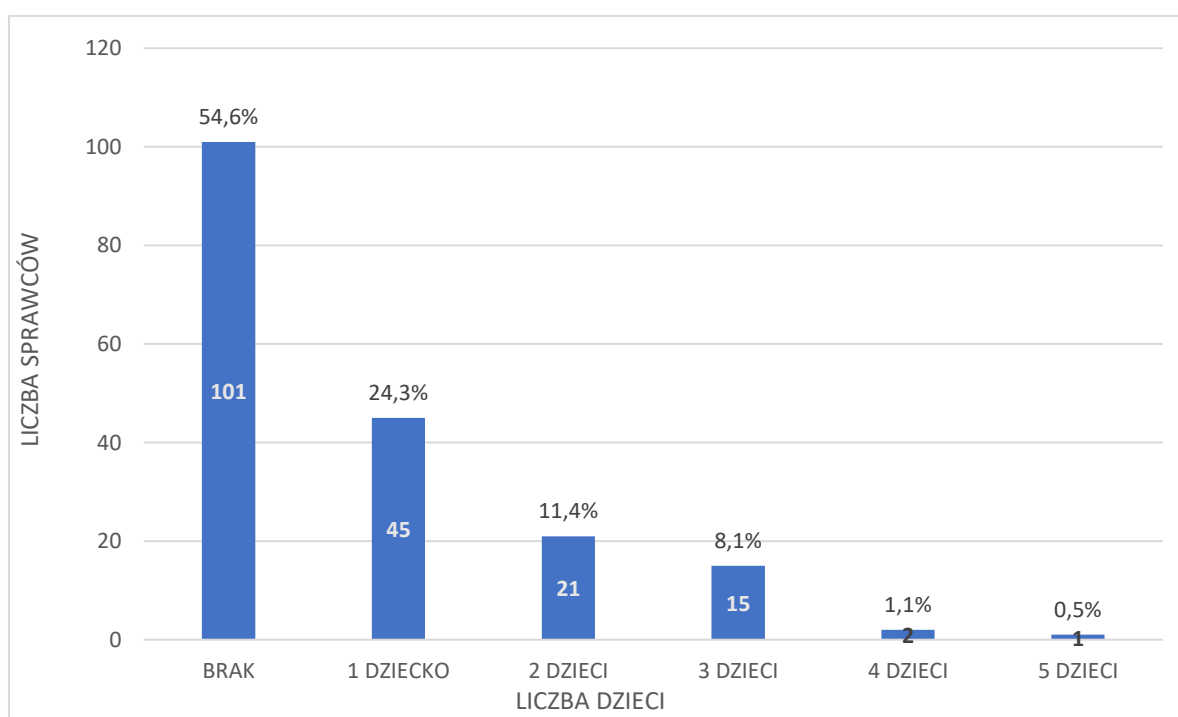
6.4.1.5. Stan cywilny sprawcy

Wykres 73. Stan cywilny sprawcy (opracowanie własne)

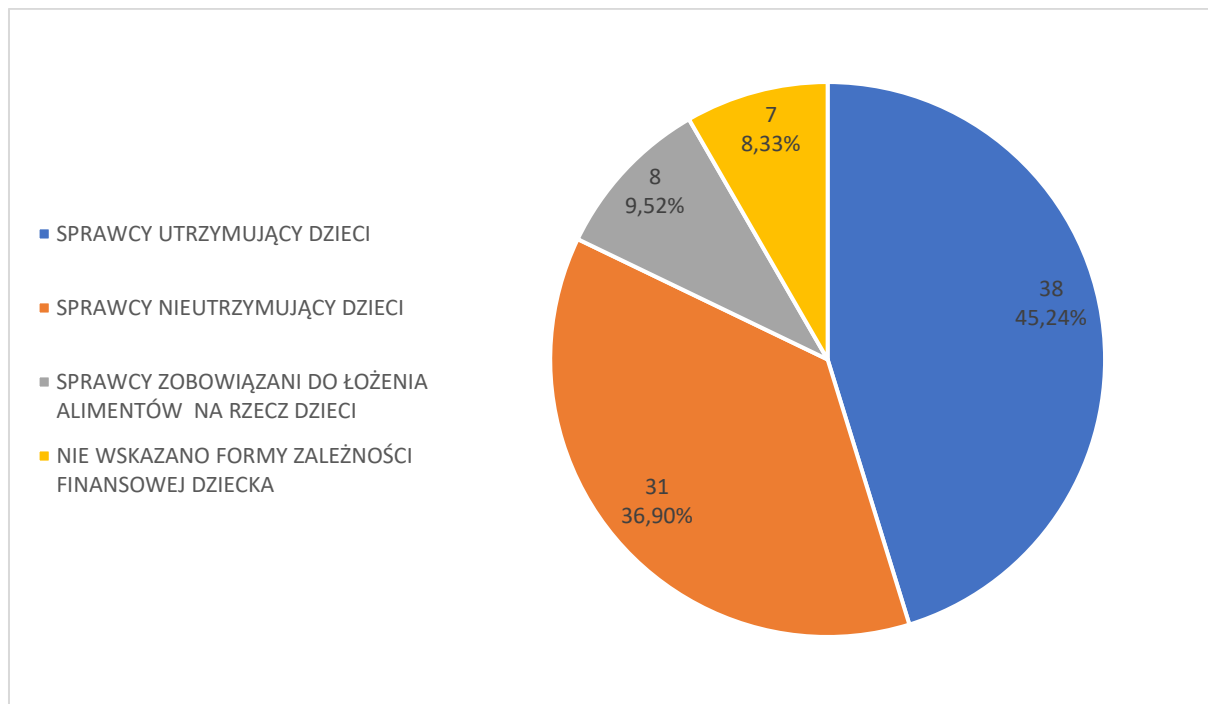
Zdecydowana większość, bo aż 79,5% sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest stanu wolnego. 11,9% z nich pozostawało kiedyś w związku małżeńskim, lecz obecnie są rozwiedzeni. Z kolei 8,1 % pozostaje w związku małżeńskim. Tylko jeden przebadany sprawca okazał się być wdowcem.

6.4.1.6. Posiadanie dzieci przez sprawcę

Wykres 74. Posiadanie dzieci przez sprawcę (opracowanie własne)

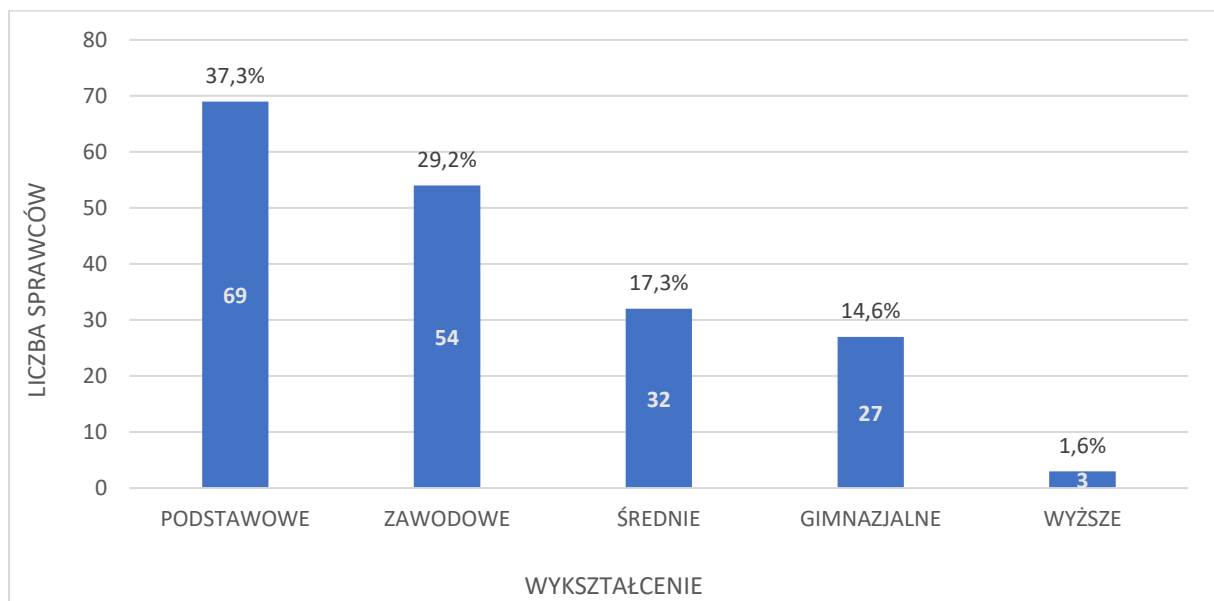
Ponad połowa (54,6%) sprawców nie ma dzieci. Niemalże 25% deklaruje, iż posiada jedno dziecko, 11,4% - dwoje dzieci, 8,3% - troje dzieci. Zaledwie dwóch przebadanych sprawców miało czworo dzieci, a tylko jeden – pięcioro.

Wykres 75. Zależność finansowa między sprawcą a jego dziećmi (opracowanie własne)

Większość sprawców, którzy posiadają dzieci, utrzymuje je (45,24%). 36,9% sprawców oświadczyło w trakcie przesłuchania, iż nie łoży na utrzymanie swoich dzieci. 8 sprawców (9,52%) wskazało, iż ma obowiązek alimentacyjny wobec swoich dzieci, jednakże nie podało, że jest on realizowany czy nie. W pozostałym zakresie sprawcy nie wypowiedali się na temat zależności finansowej między nimi a jego dziećmi.

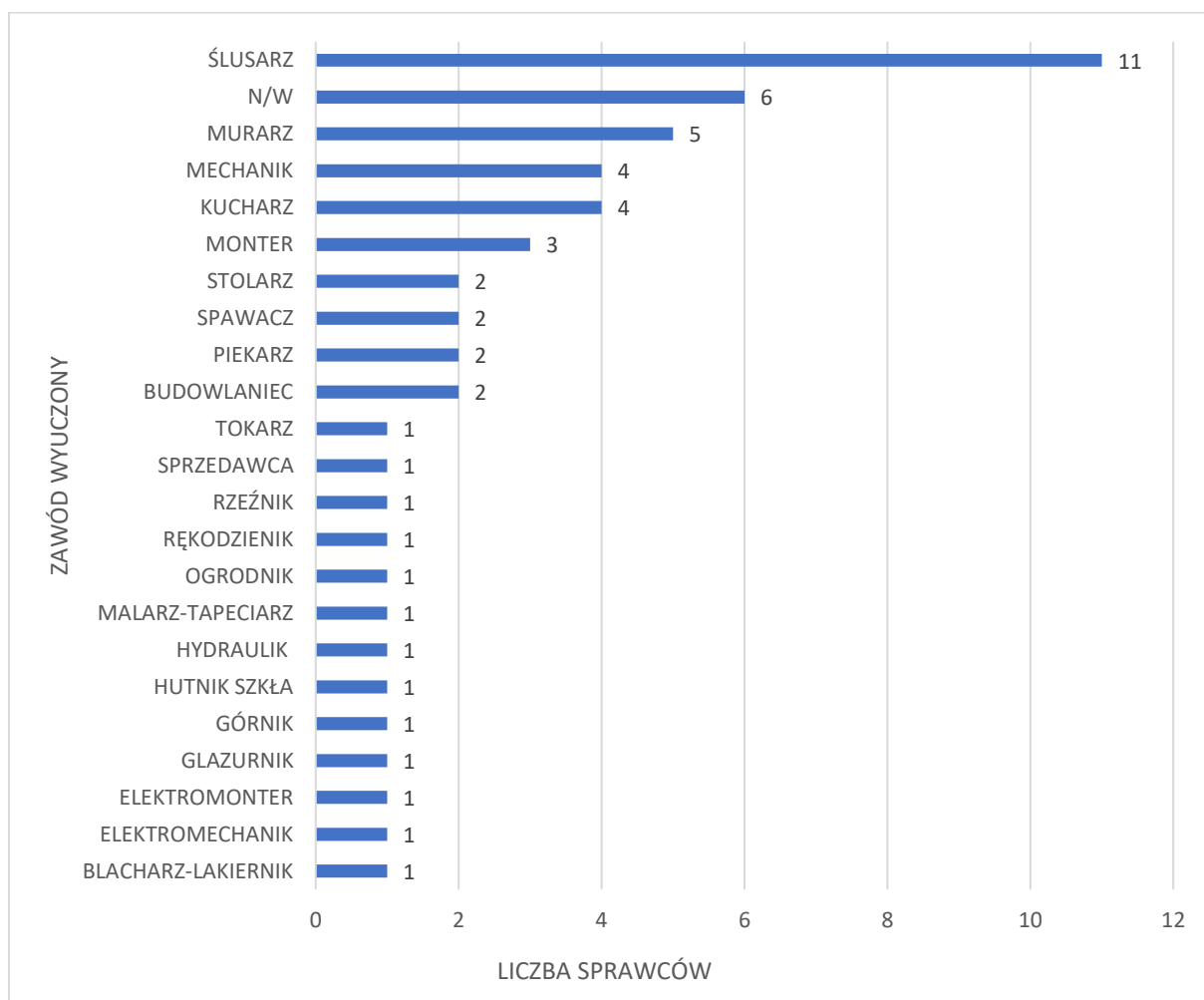
6.4.1.7. Wykształcenie sprawcy

Wykres 76. Wykształcenie sprawcy (opracowanie własne)

Najwięcej sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości (37,3%) posiada wykształcenie podstawowe. Kolejną grupą okazały się być osoby z wykształceniem zawodowym (29,2%). 32 sprawców (17,3%) zadeklarowało wykształcenie średnie, zaś 27 (14,6%) gimnazjalne. Wykształceniem wyższym legitymowało się zaledwie 3 sprawców (1,6%).

6.4.1.8. Zawód wyuczony sprawcy

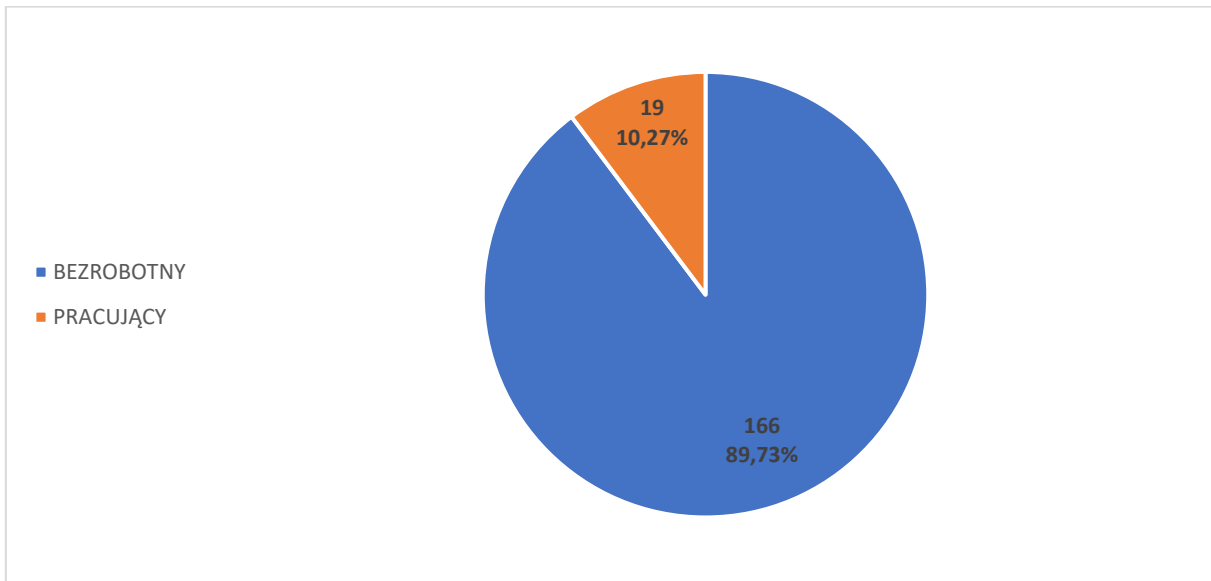

Wykres 77. Zawód wyuczony sprawcy (opracowanie własne)

Wśród sprawców deklarujących wykształcenie zawodowe, zawód wyuczony największej liczby z nich to ślusarz. W przypadku 9 sprawców nie wskazali oni w jakim zawodzie otrzymali edukację. Pozostałe przypadki wskazano w powyższym wykazie i nie ma potrzeby szerzej ich omawiać.

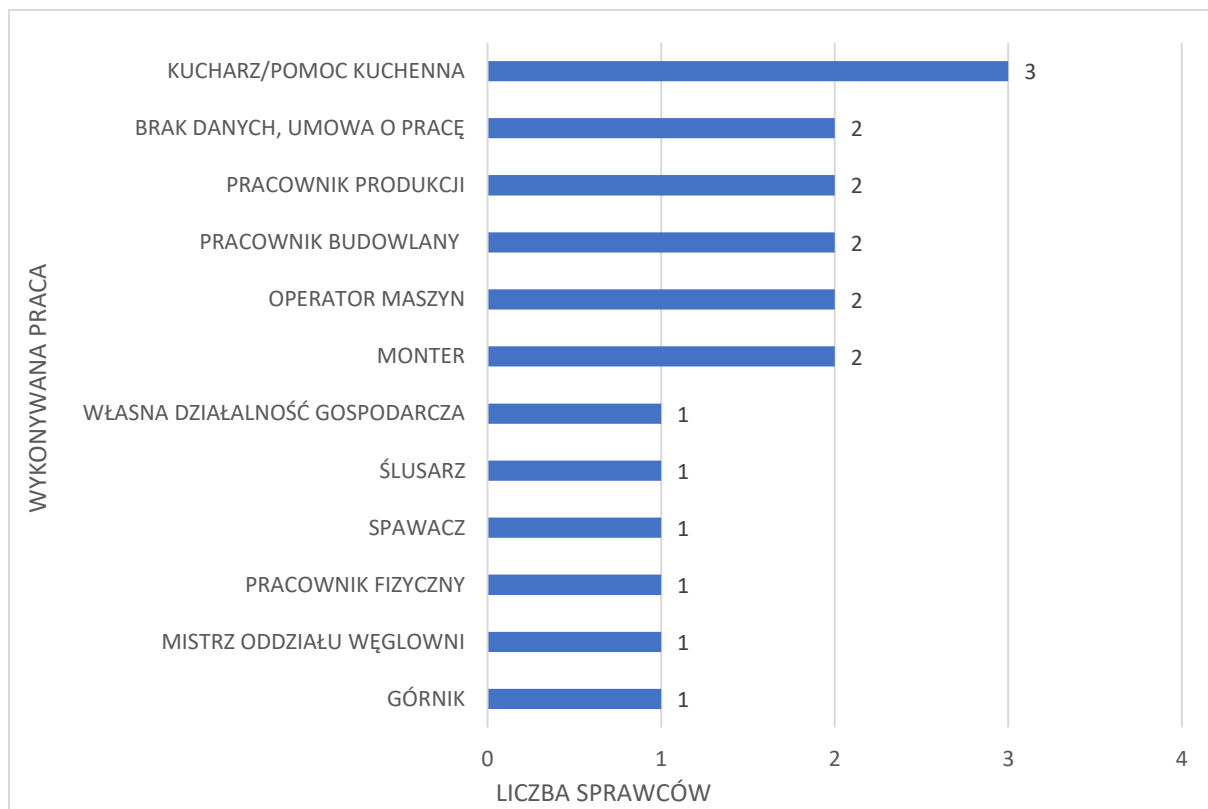

6.4.1.9. Zatrudnienie sprawcy

Wykres 78. Zatrudnienie sprawcy (opracowanie własne)

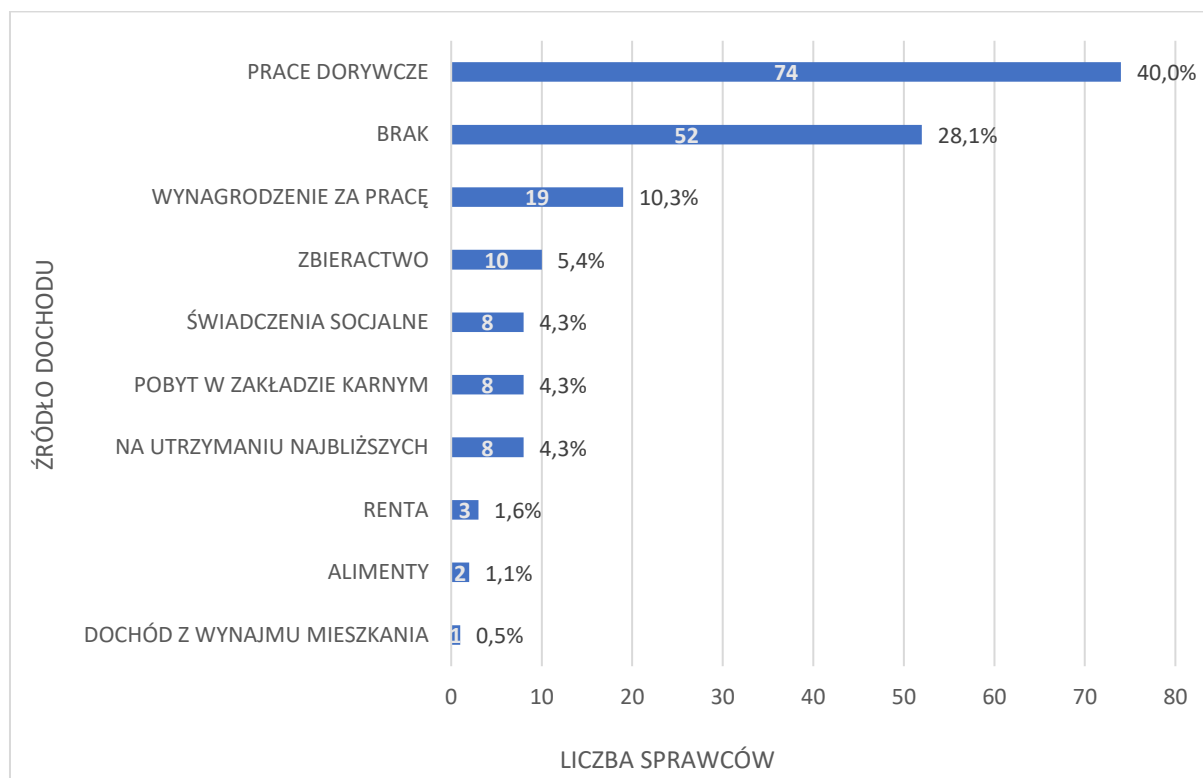
Niemalże 90% sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości określa się jako osobę bezrobotną. Zaledwie 19 sprawców zadeklarowało, iż wykonuje pracę zarobkową. W przypadku osób zatrudnionych wskazywali oni, iż wykonują zawody przedstawione w poniższym wykresie.

Wykres 79. Praca wykonywana przez sprawcę (opracowanie własne)

6.4.1.10. Źródło utrzymania sprawcy

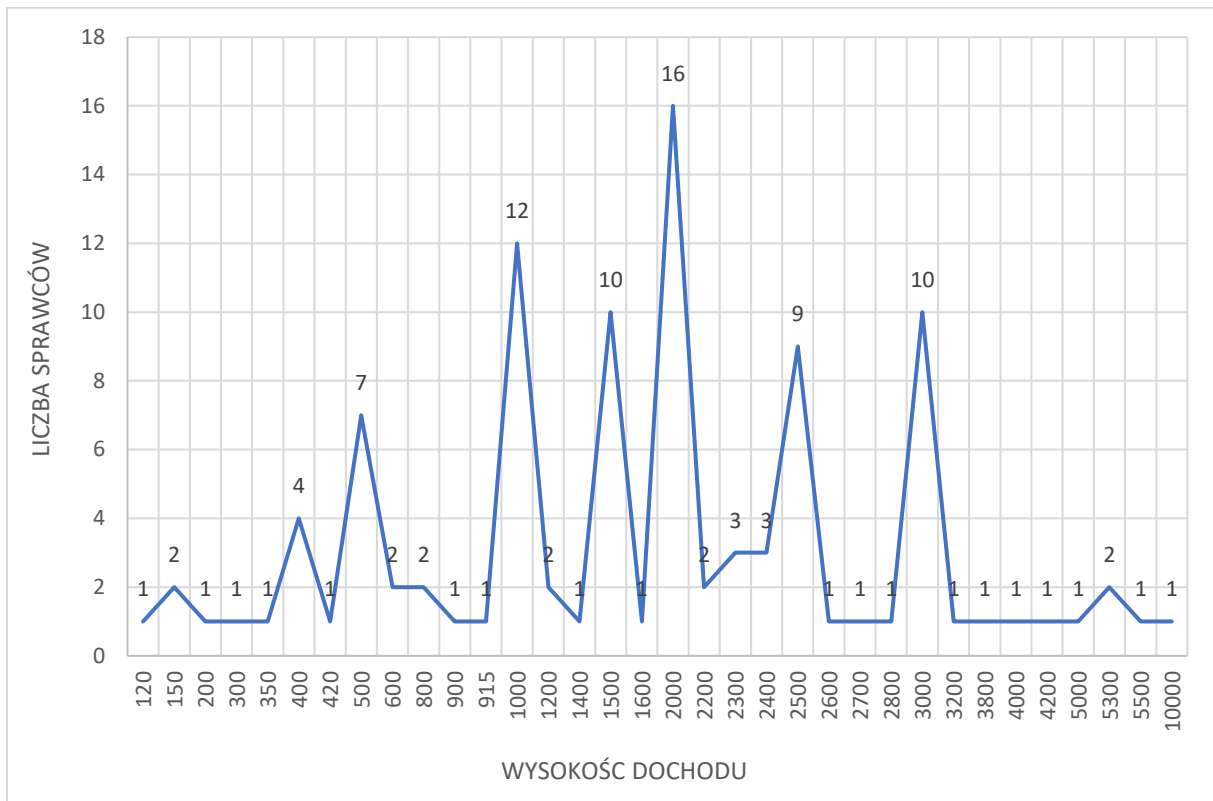
Swoje źródło utrzymania wskazało 105 sprawców. Byli to zarówno sprawcy pracujący, którzy otrzymywali wynagrodzenie, jak i osoby podejmujące prace dorywcze czy utrzymujące się ze świadczeń socjalnych.

Wykres 80. Źródło utrzymania sprawcy (opracowanie własne)

Najwięcej sprawców (40%) wskazało, iż utrzymuje się z prac dorywczych. Aż 28,1% z nich wskazało, iż nie posiada źródła dochodu. Pozostałe grupy sprawców wskazywały, iż utrzymują się z wynagrodzenia za pracę (10,3%), zbieractwa (5,4%), świadczeń socjalnych (8,4% lub pozostaje na utrzymaniu najbliższych (4,3%). 4,3% badanych sprawców w trakcie przesłuchania w charakterze podejrzanego przebywała w zakładzie karnym, wobec czego nie wskazywali on źródeł dochodu. Pozostałe przypadki zdarzały się incydentalnie.

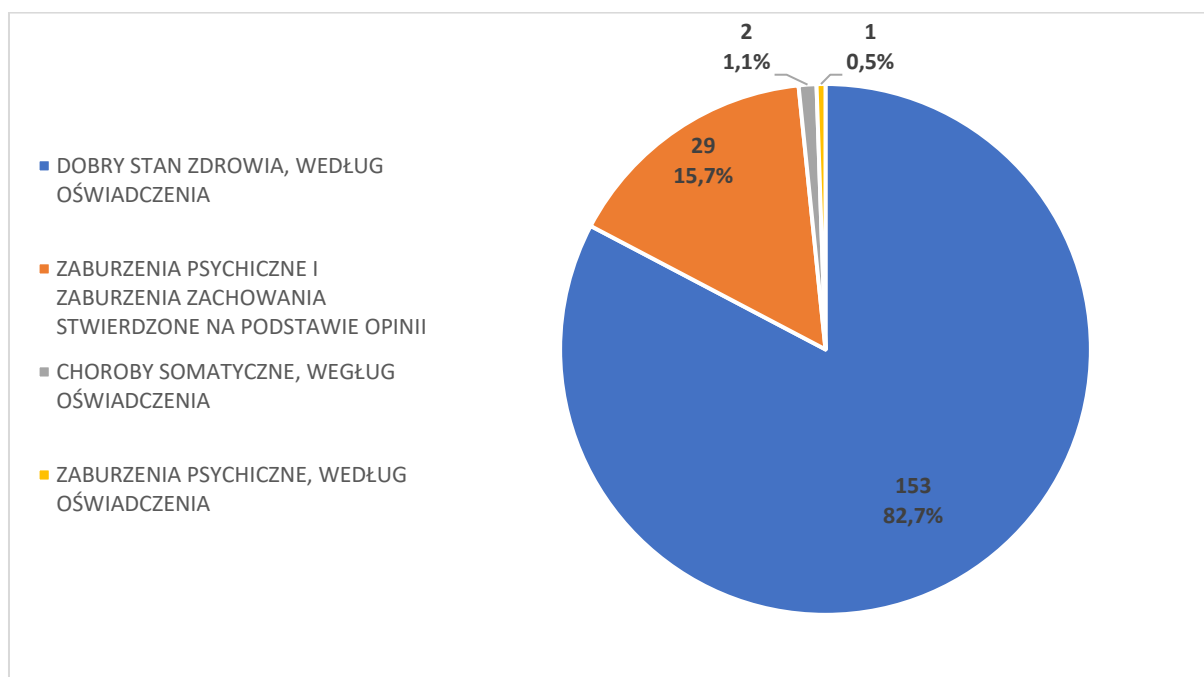
6.4.1.11. Dochód sprawcy

Wykres 81. Wysokość dochodów sprawcy (opracowanie własne)

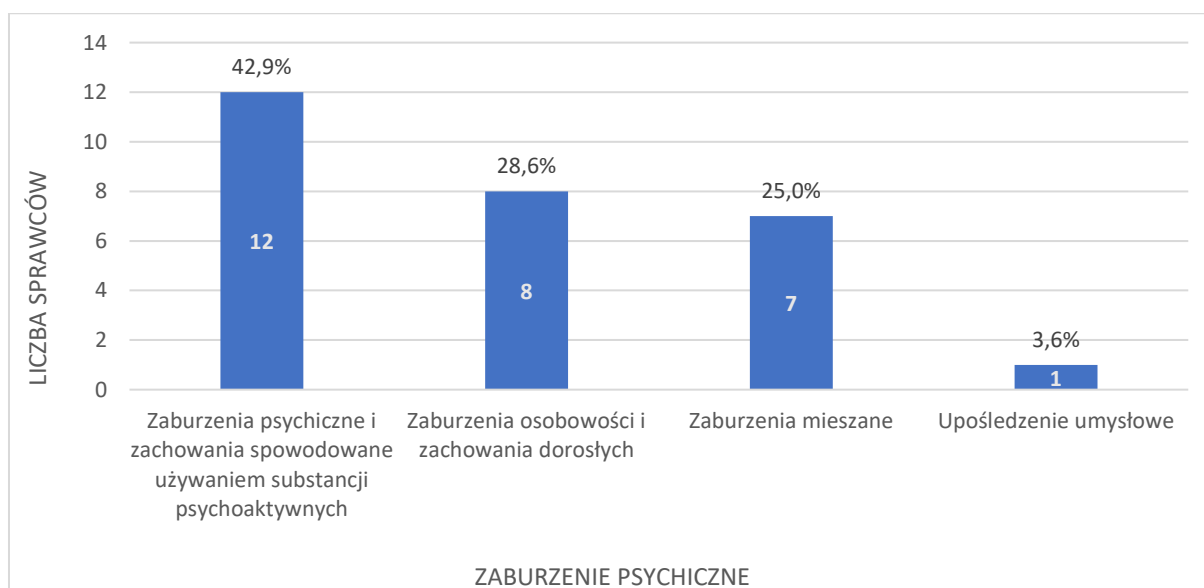
Średni dochód sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości wyniósł 1916,24 zł.

6.4.1.12. Stan zdrowia sprawcy

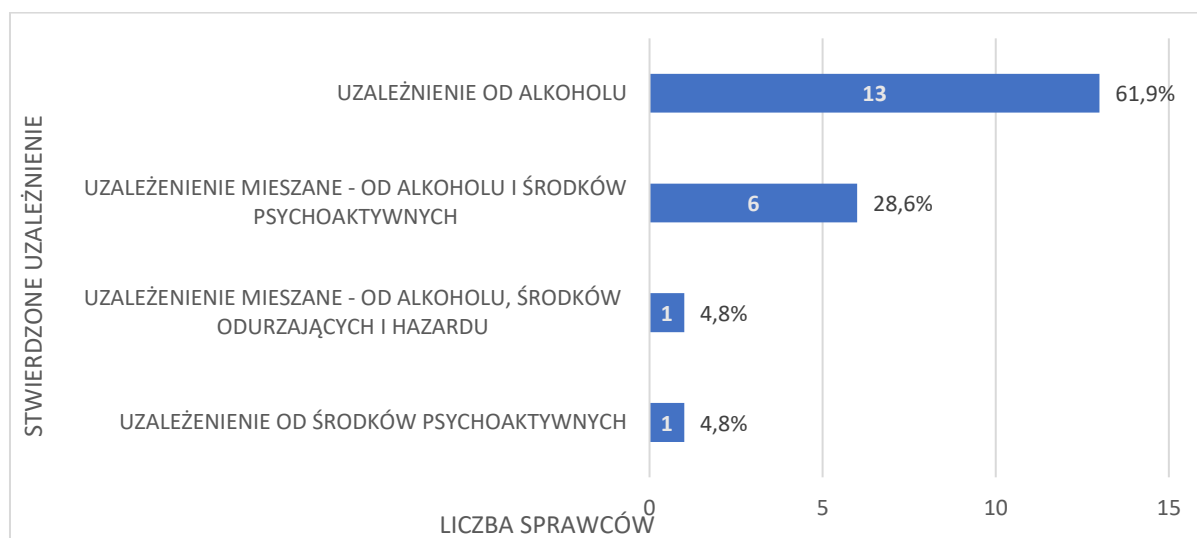
Wykres 82. Stan zdrowia sprawcy (opracowanie własne)

Aż 82,7% sprawców zadeklarowało, iż cieszy się dobrym stanem zdrowia. Z kolei 15,7% z nich deklarowało zaburzenia psychiczne, które zostały następnie stwierdzone opinią dwóch biegłych psychiatrów. Dwóch sprawców zadeklarowało schorzenia somatyczne, zaś jeden zaburzenia psychiczne.

Wykres 83. Zaburzenia psychiczne sprawców stwierdzone opinią biegłych (opracowanie własne)

6.4.1.13. Uzależnienia sprawcy

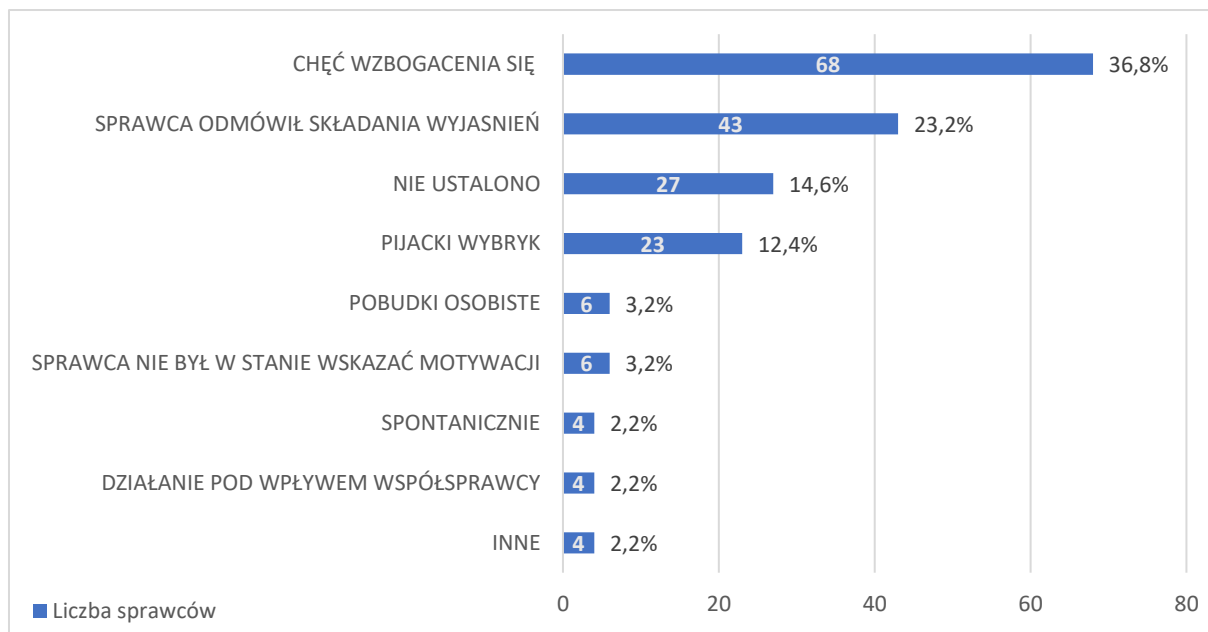

Wykres 84. Uzależnienia sprawców stwierdzone opinią biegłych (opracowanie własne)

Zdecydowana większość uzależnień stwierdzonych opinią biegłych to uzależnienie od alkoholu, na które cierpi 13 przebadanych sprawców (61,9%). Kolejno zaobserwowano uzależnienie mieszane – od alkoholu i środków psychoaktywnych (28,6%). Jeden ze sprawców okazał się być uzależniony zarówno od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz gier hazardowych, zaś kolejny – wyłącznie od środków psychoaktywnych. Dwóch sprawców oświadczyło, że jest uzależnionych od alkoholu, oświadczenie to nie zostało potwierdzone opinią biegłych.

6.4.2 Motywacja sprawcy

Po wskazaniu cech określających sprawców konieczną zdaje się analiza ich motywacji dokonania przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Ustaleń tych dokonano tylko na podstawie analizy protokołów przesłuchania w charakterze osoby podejrzanej. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w przypadku, gdy poszczególne sprawca lub sprawcy popełnili więcej niż jeden czyn, motywacja dokonania tych czynów była saka sama, wobec czego, w przedmiotowym badaniu uwzględniono liczbę sprawców i ich motywację, nie zaś liczbę poszczególnych czynów.

Wykres 85. Motywacja sprawcy do dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości (opracowanie własne)

Najczęstszą motywacją sprawców była chęć wzbogacenia się (36,8%). Informacja ta w pełni koresponduje ze wcześniejszymi ustaleniami dotyczącymi sposobu postępowania ze skradzionymi przedmiotami. Sprawcy najczęściej dokonywali włamań by sprzedać skradzione przedmioty i zarobić. Najczęściej wskazywali, że potrzebowali pieniędzy na spłatę długów lub na życie.

W przypadku w sumie 70 sprawców nie udało się ustalić jaka była motywacja działania sprawcy. Sprawcy zarówno odmawiali składania wyjaśnień (23,3%) jak i po prostu nie wskazywali, dlaczego postanowili dokonać włamań (14,6%).

W wypadku 23 sprawców (12,4%) wskazali oni, że podczas popełnienia czynu znajdowali się pod wpływem alkoholu i właśnie dlatego postanowili dokonać włamań. Nie potrafili przy tym wskazać innych powodów popełnienia przestępstwa.

Kolejnych 6 sprawców (3,2%) podało, iż dokonali kradzieży z włamaniem do nieruchomości ze względu na pobudki osobiste. Sprawcy wskazywali tutaj, iż motywacją ich działania była:

- a) chęć zrobienia na złość byłej partnerce,
- b) chęć uprzykrzenia życia sąsiadce, z którą pozostawali w konflikcie,
- c) chęć odzyskania rzeczy pozostawione w mieszkaniu, w którym wcześniej zamieszkiwali,
- d) wzburzenie, wynikające z podejrzenia romansu pokrzywdzonego z partnerką sprawcy,

- e) chęć zemśczenia się na byłej partnerce za rozstanie,
- f) chęć zrobienia na złość byłemu pracodawcy,

Następnych 6 sprawców (3,2%) nie było w stanie wskazać, dlaczego dokonało włamania. W tych wypadkach sprawcy używali m. in. stwierdzeń: „nie wiem czemu to zrobiłem”, „nie wiem co mi strzeliło do głowy”, „nie wiem co we mnie wstąpiło”.

Czterech sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości (2,2%) zeznało, że popełnili przestępstwo pod wpływem impulsu, całkowicie spontanicznie. Zauważyli okazję do dokonania kradzieży i postanowili ją wykorzystać.

Również w 4 przypadkach (2,2%) sprawcy podawali, że popełnili inkryminowany czyn, ponieważ działali pod wpływem współsprawcy. Aż 3 sprawców wskazało, że poszło wraz ze swoimi kolegami, którzy zaproponowali im wspólne włamanie. Jeden sprawca wyjaśnił, że bał się współsprawcy i został przez niego zastraszony.

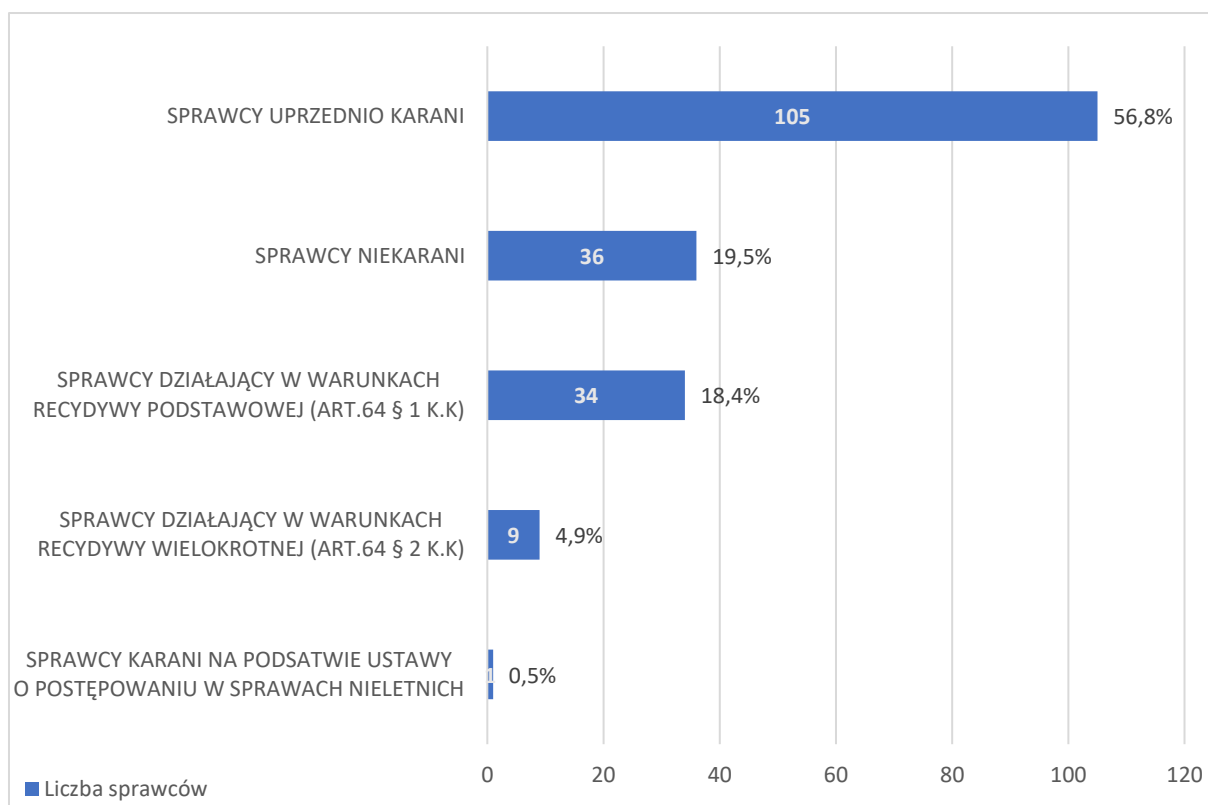
Do innych motywacji popełnienia przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości zaliczono:

- a) chęć wymuszenia zapłaty zaległego wynagrodzenia od pracodawcy,
- b) poczucie pokrzywdzenia, z uwagi na brak wypłaty wynagrodzenia za prace przez okres 3 lat,
- c) bezdomność i chęć ogrzania się w zamieszkiwanym pustostanie,
- d) bezdomność i skorzystanie z okazji – kradzież przedmiotów znajdujących się w pustostanie.

6.4.3 Uprzednia karalność sprawcy

Ostatnim zagadnieniem dotyczącym sprawcy jest ustalenie jego uprzedniej karalności oraz faktu czy działał on w warunkach recydywy. Na potrzeby niniejszej jednostki redakcyjnej postanowiono osobno opisać grupę sprawców, którzy byli karani w momencie popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości, a osobno grupy sprawców działających w warunkach recydywy podstawowej i wielokrotnej. Oczywiście recydywiści również byli wcześniej karani w momencie popełnienia czynu, jednakże takie ujęcie pozwala w ocenie autorki na najpełniejszą analizę interesującego zjawiska. Informacje o uprzedniej karalności sprawców oparto o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Wykres 86. Upřednia karalność sprawcy (opracowanie własne)

Z powyższego wykresu wprost wynika, że aż 149 sprawców (80,6%) było w momencie popełnienia czynu była upřednio karana. Aż 18,4% z nich działało w warunkach recydywy podstawowej, tj. dokonali kradzieży z włamaniem w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności, orzeczonej za popełnione wcześniej przestępstwo podobne. W warunkach recydywy wielokrotnej działało z kolei 9 sprawców (4,9%). Oznacza to, iż byli już upřednio skazani w warunkach recydywy podstawowej, odbyli łącznie co najmniej rok kary pozbawienia wolności i w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub części ostatniej kary popełnia ponownie popełnili kradzież z włamaniem.

Rozdział 7

Przykłady konkretnych spraw o kradzież z włamaniem do nieruchomości

W celu szczegółowego opisu zjawiska będącego przedmiotem niniejszej rozprawy wybrano 10 spraw o kradzież z włamaniem do nieruchomości, które pokazują w jak różnorodny sposób mogą działać sprawcy, co nimi kieruje oraz w jaki sposób działają organy ścigania podczas prowadzenia postępowania przygotowawczego.

7.1. Przykład 1 (Sąd Rejonowy w Jaworznie, sygn. akt II K 289/19 + II K 198/18)

Marcin B. był ojczymem partnerki Mateusza G. Mateusz G. bardzo często przebywał w jego miejscu zamieszkania, często zostawał tam na noc. Pewnego lutowego wieczoru, Marcin B. znajdując się pod wpływem alkoholu powiedział Mateuszowi G., że potrzebuje pieniędzy i chce by ten udał się z nim do Szkoły Podstawowej celem dokonania włamania. Marcin B. powiedział, że obecnie wykonuje prace społecznie użyteczne w tej szkole i wcześniej przygotował drzwi do ich otwarcia poprzez odkręcenie śruby i zablokowanie ich. Przygotował również przedmioty które chciał ukraść – kosiarkę i dmuchawę do liści. Mateusz G. bał się ojczyma swojej partnerki i zgodził się, by wspólnie dokonać włamania. Marcin B. i Mateusz G. udali się do szkoły pieszo, przeskoczyli ogrodzenie, a potem przez uprzednio przygotowany właz dostali się do środka szkoły. Wynieśli z jej środka kosiarkę, którą Mateusz G. ukrył w pobliskim śmietniku. Z uwagi na swoje gabaryty dmuchawa do liści nie chciała zmieścić się w uchylonym włazie, wobec czego Marcin B. usiłował otworzyć go na oścież, jednakże nie udało mu się. Polecił Mateuszowi G. by udał się do domu i przyniósł odpowiednie śrubokręty. Mateusz G. dwukrotnie wracał do domu, jednakże nie przyniósł odpowiednich narzędzi. Mężczyznom udało się wypchnąć dmuchawę na zewnątrz z pomocą siły, po czym zabrali skradzione przedmioty i udali się pieszo do miejsca, w które przyjechał samochodem znajomy Marcina B. Mężczyźni schowali skradzione przedmioty do bagażnika samochodu, a następnie odjechali w stronę garaży. Tam Marcin B. schował skradzione przedmioty po czym razem z Mateuszem G. udał się do sklepu, gdzie kupił dla siebie alkohol. Włamanie ujawnił konserwator pracujący w szkole, o czym powiadomił Dyrektora. Na miejsce przyjechał patrol Policji. W trakcie rozmowy konserwator wskazał, że Marcin B. pracuje jako jego pomocnik. Dokonano oględzin miejsca, zabezpieczając ślad traseologiczny i ustalając, że śruba mocująca właz została wypchnięta od środka. Zatrzymano nagranie z monitoringu szkoły. W toku

czynności operacyjno – rozpoznawczych funkcjonariusze ujawnili, że sprawcami przestępstwa byli Marcin B. i Mateusz G., których następnie zatrzymano w miejscu zamieszkania Marcina B. Dokonano zatrzymania telefonu komórkowego i bluzy należącej do Mateusza G. Mężczyznom postawiono zarzut dokonania włamania, Marcin B. nie przyznał się do popełnienia czynu i odmówił składania zeznań. Mateusz G. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył obszerne wyjaśnienia. Dokonano oględzin nagrania z monitoringu z wynikiem negatywnym oraz oględzin bluzy należącej do Mateusza G. Postępowanie sądowe toczyło się wobec sprawców osobno, ponieważ Mateusz G. złożył wniosek w trybie art. 387 § 2 k.p.k. Marcin B. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i na mocy art. 279 § 1 k.k. został skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności. Mateusz G. został przebadany przez biegłych psychiatrów na okoliczność ustalenia stanu jego zdrowia psychicznego. Biegli uznali go za osobę poczytalną. Został on uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i na podstawie art. 279 § 1 k.k. skazano go na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby. W okresie próby skazanego oddano pod dozór kuratora i zobowiązano go do informowania Sądu o przebiegu próby co 6 miesięcy. Wyroki uprawomocniły się.

7.2. Przykład 2 (Sąd Rejonowy w Mysłowicach, sygn. akt II K 282/20)

Sandra J. i Martyn M. żyli w konkubinacie. Obydwoje byli bezrobotni i nie posiadali żadnych dochodów, z których mogliby uiścić opłatę za mieszkanie i kupić jedzenie. Sandra J. wiedziała, gdzie jej wujek trzyma pieniądze w mieszkaniu, ponieważ wcześniej sama tam zamieszkiwała i zaproponowała konkubentowi by je ukradli. Sandra J. wiedziała, że w dniu 6 czerwca 2020 r., jej wuj ma plany i nie będzie przebywał w mieszkaniu. W tym dniu wraz z Martynem M. udała się do mieszkania wuja. Pierwsze drzwi do domu wielorodzinnego otworzyła przy pomocy własnego klucza. Następnie Martyn m. przy pomocy śrubokręta rozkręcił zamek do drzwi do mieszkania i wyważył je. Sandra J. odnalazła pudełko po kasecie VHS i zabrała z niej pieniądze w kwocie nie mniejszej, niż 1.200 zł. Po dokonaniu kradzieży opuścili mieszkanie wuja, a następnie zamknęli główne drzwi do budynku kluczem i udali się do sklepu, a później do domu. Kradzież z włamaniem ujawnił właściciel mieszkania po powrocie od sąsiada, po czym wezwał patrol Policji. Funkcjonariusze przybyli na miejsce zdarzenia i dokonali oględzin miejsca, ujawniając 4 ślady daktyloskopijne i stwierdzając, że dokonano zniszczenia drzwi. Następnie funkcjonariusze przyjęli ustne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. W trakcie składania zawiadomienia pokrzywdzony oświadczył, że według niego jego sprawcą jest jego bratanica Sandra J. i jej konkubent Martyn M.

Pokrzywdzony wskazał, że jest skonfliktowany z bratanicą i wiedziała ona, że ma plany na wieczór 6 czerwca 2022 r. Na miejsce przestępstwa przyjechał przewodnik z psem służbowym, jednakże nie było możliwości użycia go z uwagi na zatarcie śladu zapachowego. W rozmowie z lokatorami budynku ustalono, że widzieli oni Sandrę J. z jakimś mężczyzną wchodzących do budynku. Nie wzbudziło to zdziwienia, ponieważ była ona znana w środowisku sąsiedzkim. Około 20 minut temu Sandra J. opuściła budynek. W związku z powyższymi ustaleniami dokonano przeszukania mieszkania Sandry J. i Martyna M., gdzie zatrzymano pieniądze w kwocie 400 zł. Sandrze J. i Martynowi M. postawiono zarzut dokonania kradzieży z włamaniem. Przyznali się do popełnienia zarzucanych im czynów i złożyli obszernie wyjaśnienia, podając, że pieniądze zabezpieczone w toku przeszukania są tymi pochodzącymi z kradzieży. Wobec Sandry J. i Martyna M. sporządzono akt oskarżenia. Sandra J. została zbadana przez biegłych psychiatrów, którzy orzekli, iż w chwili popełnienia czynu była ona poczytalna. Sandra J. i Martyn. M. zostali uznanych za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i na podstawie art. 279 § 1 k.k. wymierzono im karę po 1 roku pozbawienia wolności zawieszając jej wykonanie na okres 3 lat. W okresie próby skazanego Martyna M. zobowiązano do podjęcia pracy zarobkowej, a Sandrę J. do informowania sądu o przebiegu okresu próby w terminie co 6 miesięcy. Wyrok uprawomocnił się.

7.3. Przykład 3 (Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich, sygn. akt II K 334/22)

Tomasz K. był pracownikiem firmy X w Siemianowicach Śląskich. W dniu 21 sierpnia 2021 r., po godzinach pracy udał się taksówką do siedziby firmy. Ochroniarzowi powiedział, że zostawił na terenie firmy telefon i portfel, wobec czego został przepuszczony. Znajdując się na terenie firmy Tomasz K. udał się do budynku, w którym znajdowała się kasa fiskalna. Drzwi do budynku otworzył kluczami, które wydobył ze skrytki, o której wiedzieli wszyscy pracownicy. Następnie zabrał z kasy fiskalnej pieniądze w kwocie 2.980 zł, po czym opuścił teren firmy i udał się do domu. Pieniądze przeznaczył na spłatę długów. Kradzież ujawnił właściciel firmy i złożył pisemne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Następnie złożył drugie, ustane zawiadomienie, w którym stwierdził, że kradzieży najprawdopodobniej dopuścił się pracownik firmy Tomasz, który dostał się na jej teren mówiąc stróżowi, że zostawił tam portfel i telefon. Stróż widział jak Tomasz K. wchodzi do budynku firmy, lecz nie wiedział co tam robił, ponieważ nie poszedł za nim. Po ujawnieniu tych informacji pokrzywdzony usiłował kontaktować się z Tomaszem K. jednak ten nie odbierał telefonu. W charakterze świadka przesłuchano pracownika ochrony, który potwierdził zeznania pokrzywdzonego, oraz pracownicę sklepu, która podała, że Tomasz K. wiedział, gdzie są trzymane klucze do budynku

firmy. Tomaszowi K. przedstawiono zarzut dokonania kradzieży z włamaniem. Był dwukrotnie przesłuchiwany w charakterze podejrzanego. Przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia. Sporządzono akt oskarżenia. Tomasz K. został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów. Wyrok wydano w trybie art. 500 k.p.k. Na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. skazanemu wymierzono karę 150 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. Wyrok uprawomocnił się.

7.4. Przykład 4 (Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, sygn. akt II K 239/19)

Ireneusz H. i Dawid D. byli znajomymi. W dniu 18 stycznia 2019 r. spożywali razem alkohol w mieszkaniu Ireneusza H. Któryś z nich wpadł na pomysł, by włamać się do mieszkania sąsiada. Ireneusz H. wiedział, że jego sąsiad jest w szpitalu, ponieważ wcześniej zabrała go karetka. Wiedział również, że w jego mieszkaniu znajduje się telewizor, ponieważ był tak kilka razy wcześniej. Mężczyźni zabrali ze sobą klucz nastawny i śrubokręt i z ich pomocą wyłamali drzwi. Po miejscu do mieszkania, mężczyźni zabrali z niego telewizor i odtwarzacz DVD wraz z pilotem. Rzeczy zanieśli do mieszkania Ireneusza H. Następnego dnia mężczyźni pojechali do lombardu, gdzie zastawili skradziony sprzęt. Uzyskali w ten sposób pieniądze w kwocie 200 zł, którymi podzieli się po równo. Kradzież z włamaniem ujawnił właściciel mieszkania i wezwał na miejsce patrol Policji. Funkcjonariusze uzyskali informację, że sprawcą włamania może być Ireneusz H. i udali się od jego mieszkania. W trakcie rozmowy Ireneusz H. przyznał się do dokonania włamania, wobec czego został zatrzymany. Dokonano przestukania jego mieszkania i zatrzymano w nim klucz nasadowy i śrubokręt. Następnie dokonano oględzin miejsca popełnienia przestępstwa, gdzie ujawniono ślad biologiczny i zabezpieczono go w wymazówce. Pokrzywdzony złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do protokołu. W dalszej kolejności przesłuchano w charakterze świadka pracownika lombardu i uzyskano kopie umowy lombardowej ze wskazanym nazwiskiem Dawida D., oraz zatrzymano skradziony telewizor. Ireneuszowi H. przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa. Przyznał się do jego popełnienia i wskazał w wyjaśnieniach, że działał razem z Dawidem D. Następnie postawiono zarzuty Dawidowi D., który również przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia. Wobec sprawców sporządzono akt oskarżenia. Ireneusz H. zmarł w trakcie postępowania sądowego. Dawid D. został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. przy zast. art. 37b k.k. wymierzono mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30

godzin miesięcznie. Nadto uznano go za winnego tego, że wprowadzili pracownika lombardu w błąd do co prawa rozporządzeniem telewizora, który zastawił (art. 280 § 1 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.). Skazanemu wymierzono karę łączną w wysokości 3 miesięcy pozbawienia wolności i 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie. Wyrok uprawomocnił się.

7.5. Przykład 5 (Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, sygn. akt II K 1070/18)

Patryk S. był osobą bezdomną. Sypiał na kłatkach schodowych, nie miał pracy i nie posiadał źródła utrzymania. W dniu 6 sierpnia 2018 r. wybił szybę w oknie sklepu Żabka, po czym sięgnął przez otwór do środka i zaczął wyjmować butelki z piwem. Anonimowy świadek poinformował Policję o hałasach dobiegających z tamtej okolicy. Na miejsce przybył patrol Policji. Patryk S. po zauważeniu radiowozu porzucił skradziony alkohol i zaczął uciekać. Funkcjonariusze Policji podjęli za nim pieszy pościg i po około 100 m. Patryk S. został obalony na ziemię. Założono mu kajdanki na ręce trzymane z tyłu. W wyniku interwencji nie doznał żadnego uszczerbku na zdrowiu i został zatrzymany, a następnie przeszukany. O zajściu poinformowano właścicielkę sklepu. Dokonano oględzin miejsca i ujawniono 3 ślady biologiczne oraz kartę sim i worek z butelkami. Przyjęto ustne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa od właścicielki sklepu. Patrykowi S. postawiono zarzut dokonania włamania. Przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył wyjaśnienia. Sporządzono akt oskarżenia. Patryk S. został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 w zw. z art. 283 k.k. i art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zast. art. 283 k.k. wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto uznano go za winnego tego, że w dniu 26 maja 2018 r. dokonał zniszczenia mienia (art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 57a§1 k.k.). Skazanemu wymierzono karę łączną w wysokości 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby. W okresie próby oddano go pod dozór kuratora i zobowiązano do informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby. Wyrok uprawomocnił się.

7.6. Przykład 6 (Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach, sygn. akt III K 235/22)

Radosław S. i Barbara P. żyli w konkubinacie. Radosław S. w nieustalonym czasie postanowił włamać się do piwnic w budynku, w którym mieszkali. Barbara B. prosiła go by tego nie robił, jednakże ten nie posłuchał. Radosław S. otworzył kratę do segmentu piwnic własnym kluczem. Zabrał ze sobą szlifierkę kątową i przeciął skobel w drzwiach do piwnicy. Barbara P. przytrzymała mu drzwi, kiedy wynosił z piwnicy skradzione rzeczy. Następnie Barbara P. przenosiła skradzione rzeczy do tzw. „wózkowni” – pomieszczenia znajdującego się w bloku, w którym dokonywała wraz z konkubentem przygotowania złomu do sprzedaży w skupie (czym oboje się trudnili). Kradzież ujawnił właściciel piwnicy w dniu 22 października 2021 r. Zawiadomił o tym Policję. Na miejsce przybył patrol Policji. W pierwszej kolejności funkcjonariusze dokonali oględzin miejsca popełnienia przestępstwa. Nie ujawniono żadnych śladów kryminalistycznych. Dodatkowo funkcjonariusze ustalili, że w budynku znajdują się 2 kamery monitoringu, a jedna z nich obejmuje swoim zasięgiem wejście do piwnicy. Następnie przyjęto zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. W toku czynności operacyjnych, funkcjonariusze przejrzeni portale sprzedażowe w poszukiwaniu ofert dotyczących skradzionego mienia, a także dokonali kontroli lombardów – bezskutecznie. Po uzyskaniu nagrań z monitoringu dokonano ich oględzin. W ich toku funkcjonariusze ustalili, że Radosław S. i Barbara P. wynoszą bardzo dużą liczbę przedmiotów z piwnicy, wobec czego mogą być powiązani z popełnionym przestępstwem. W dalszym toku postępowania przesłuchano Radosława S. i Barbarę P. w charakterze świadków. Na podstawie zeznań Barbary P. nabrano przekonania, że to oni dokonali kradzieży z włamaniem, wobec czego postawiono im zarzuty. Barbarze P. postawiono zarzut pomocnictwa w dokonaniu włamania. Przyznała się do stawianych jej zarzutów i złożyła obszerne wyjaśnienia. Radosław S. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień. Wobec Barbary P. i Radosława S. sporządzono akt oskarżenia. Zostali skazani wyrokiem nakazowym z dnia 12 maja 2022 r., jednakże wobec wyroku wniesiono sprzeciw, wobec czego sprawa została rozpoznana od nowa w trybie zwyczajnym. Barbara P. została uznana za winną popełnienia zarzucanych jej czynów i na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. została skazana na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby. W okresie próby skazaną zobowiązano do informowania Sadu o przebiegu okresu próby na piśmie co 6 miesięcy. Radosław S. również został uznany za winnego popełnienia

zarzucanych mu czynów. Na podstawie art. 279 § 1 k.k. skazanemu wymierzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok uprawomocnił się.

7.7. Przykład 7 (Sąd Rejonowy w Tychach, sygn. akt II K 651/19)

Sebastian M. w okresie od lutego do czerwca 2019 r. wykonywał prace dorywcze w firmie X jako pracownik budowlany. W pewnym momencie pracodawca odmówił mu wypłaty, nie wskazując powodu. Sebastian M. usiłował rozmawiać z pracodawcą, prosił go o wypłacenie zaległego wynagrodzenia, jednakże bezskutecznie. W towarzystwie innych pracowników oświadczył, że jeśli nie dostanie pieniędzy to zabierze sprzęt budowlany w zastaw. W dniu 16 czerwca 2019 r. w niedzielę, Sebastian M. udał się na teren budowy i widząc, iż drzwi do pomieszczenia, w którym znajdują się narzędzia (komórka lokatorska) są zamknięte, zdjął bolce z zawiasów. Następnie zdjął drzwi i zabrał wiertnicę, wiertło diamentowe i młot wyburzeniowy. Następnego dnia Sebastian M. dzwonił do szefa, jednakże ten odbierał. Wysłał mu SMS-a, w którym poinformował, że jeśli nie dostanie zaległej wypłaty sprzeda narzędzia. Następnie Sebastian M. wywiózł skradzione narzędzia do swojego kolegi do Chorzowa. Kradzież z włamaniem ujawnił pracownik firmy X w dniu 17 czerwca 2019 r., po dotarciu na miejsce, w którym firma wykonywała prace. Na miejsce wezwano patrol policji. Po dotarciu na miejsce włamania dokonano oględzin miejsca w trakcie których nie ujawniono żadnych śladów kryminalistycznych. Stwierdzono, że drzwi do komórki lokatorskiej zostały pozbawione bolców i dzięki temu zostały zdjęte z zawiasów. Następnie przyjęto zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i dokonano penetracji terenu w poszukiwaniu sprawcy z wynikiem negatywnym. W dalszej kolejności funkcjonariusze dokonali rozpoznania posesyjno – osobowego w poszukiwaniu możliwych źródeł dowodowych. Rozmowy z innymi pracownikami nie pozwoliły na ustalenie tożsamości sprawcy. W toku pracy operacyjnej, funkcjonariusze ustalili, iż sprawca może być Sebastian M. Stawił się on dobrowolnie w Komendzie Miejskiej Policji, gdzie w trakcie rozmowy przyznał się do dokonania kradzieży. Dokonano przeszukania miejsca zamieszkania Sebastiana M., w czasie którego nie odnaleziono skradzionych przedmiotów. Sebastianowi M. postawiono zarzut kradzieży z włamaniem. Przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu (z wyłączeniem kradzieży jednego elektronarzędzia i złożył obszerne wyjaśnienia. Jednocześnie oświadczył, że odda pokrzywdzonej skradzione elektronarzędzia. W dalszej kolejności ponownie przesłuchano zawiadamiającego, a także właścicielkę firmy X. W charakterze świadka przesłuchano również szwagra zawiadamiającego, który wiedział o dokonanej przez Sebastiana M. kradzieży. Pomimo zapewnień, Sebastian M. nie zwrócił skradzionych narzędzi. Sporządzono akt

oskarżenia. Sebastian M. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 279 § 1 i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby. W okresie próby skazanego zobowiązano do informowania Sądu o przebiegu okresu próby w formie pisemnej, co 6 miesięcy. Wyrok uprawomocnił się.

7.8. Przykład 8 (Sąd Rejonowy w Zawierciu, sygn. akt II K 897/18)

Dawid D. i Grzegorz Z. byli dobrymi kolegami. W dniu 8 kwietnia 2018 r. Grzegorz Z. pokłócił się ze swoją partnerką i zadzwonił do Dawida D. W nocy Dawid D. przyjechał do miejsca zamieszkania Grzegorza Z. i zawiózł go do Wolbromia, nad staw. Powiedział, żeby Grzegorz Z. zadzwonił do niego jak będzie chciał wracać, a sam odjechał. W dniu 9 kwietnia 2018 r. około godziny 8:00 Grzegorz Z. zadzwonił do Dawida D. i poprosił by ten odwiózł go do domu. W trakcie podróży mężczyźni zatrzymali się na podjeździe do domku letniskowego, znajdującego się w miejscowości Zarzecze i zapalili papierosa. W trakcie rozmowy wpadli na pomysł, by przeskoczyć ogrodzenie posesji i dokonać kradzieży. Każdy z mężczyzn posiadał zestaw słuchawkowy, który założył, a następnie nawiązali ze sobą połączenie telefoniczne. Grzegorz Z. przeskoczył ogrodzenie i udał się w stronę zabudowań, podczas gdy Dawid D. przestawił samochód i obserwował teren. Grzegorz Z. dostał się do domu letniskowego i przy pomocy metalowego pręta wyłamał drzwi. Nie znalazł w środku wartościowych przedmiotów, więc udał się w stronę garażu. Ponownie wyłamał drzwi przy pomocy metalowego pręta. Wewnątrz pomieszczenia znalazł myjkę ciśnieniową, dwa zwoje kabla, piecyk gazowy i inne drobne przedmioty, które postanowił ukraść. Schował wyselekcjonowane rzeczy do kartonowego pudła, które zabrał ze sobą. W pewnym momencie na teren posesji przyjechał mężczyzna na skuterze. Widząc to, Grzegorz Z. porzucił kartonowe pudło i zaczął uciekać. W trakcie ucieczki poinformował telefonicznie Dawida D., żeby pojechał w ustalonym kierunku, a on dotrze tam pieszo i następnie razem odjadą. Po dotarciu na miejsce spotkania, mężczyźni razem odjechali w stronę pobliskiego lasu, pozostawili tam samochód, a potem każdy z nich poszedł pieszo w inną stronę. Usiłowanie kradzieży z włamaniem ujawnił właściciel posesji, który przyjechał na jej teren i spłoszył jednego ze sprawców. Wezwał patrol Policji, informując, że drugi sprawca poruszał się samochodem marki Renault i wskazał numery tablicy rejestracyjnej. Samochód miał odjechać w stronę Wolbromia. Niezwłocznie dokonano penetracji pobliskiego terenu w poszukiwaniu wzmiankowanego samochodu – bezskutecznie. Po dotarciu na miejsce funkcjonariusze dokonali oględzin miejsca przestępstwa, ujawniając 3 ślady biologiczne (wymaz) oraz 2 przedmioty – łom i nożyce. Następnie przyjęto ustne

zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Funkcjonariusze ustalili, iż samochodem marki Renault Megane mogą poruszać się Dawid D. i Grzegorz Z. Ci sami funkcjonariusze wylegitymowali mężczyzn w dniu 31 marca 2018 r. w tym właśnie samochodzie. Następnie, w dniu 6 kwietnia 2018 r., Grzegorz Z. tankował wzmiankowany samochód na stacji benzynowej. Nie dokonał zapłaty, jednakże napisał oświadczenie, w którym zobowiązywał się do zwrotu należnej kwoty. Poproszono o zabezpieczenie monitoringu z momentu składania oświadczenia. W toku dalszych czynności, funkcjonariusze udali się do miejsca zamieszkania Dawida D., gdzie zastali jego żonę. Oświadczyła, że Dawid D. gdzieś pojechał, zaś samochód marki Renault Megane o nr rejestracyjnych X, należy do niej, jednak obecnie nie wie, gdzie się on znajduje. Przeprowadzono przeszukanie miejsca zamieszkania Grzegorza Z., nie ujawniając żadnych przedmiotów oraz przesłuchano w charakterze świadka jego konkubinę. W dniu 9 kwietnia 2019 r. funkcjonariusze otrzymali wiarygodną informację, że Grzegorz Z. ma się znajdować w samochodzie Renault Megane w Pilicy. Na miejscu niezwłocznie stawił się patrol Policji, który ujawnił tam Grzegorza Z. i dokonał jego zatrzymania. W rozmowie z funkcjonariuszami Grzegorz Z. przyznał się do dokonania usiłowania kradzieży z włamaniem. Wobec powyższego postawiono mu zarzut usiłowania dokonania kradzieży z włamaniem. Grzegorz Z. przyznał się do stawianych mu zarzutów i złożył obszernie wyjaśnienia. Oświadczył, że nie wie, gdzie może się znajdować Dawid D. Funkcjonariusze dokonali zatrzymania telefonu Grzegorza Z., który następnie został poddany oględzinom. W toku postępowania Prokurator Prokuratury Rejonowej w Zawierciu wydał postanowienie o zwolnieniu z tajemnicy służbowej Orange Polska S.A. i zażądał wydania danych adresowych właściciela numeru x a także bilingu połączeń przychodzących i wychodzących w okresie od 1 lutego do 9 kwietnia 2018 r. oraz logowań BTS z współrzędnymi geograficznymi, a także w miarę możliwości o wskazanie danych teleadresowych właścicieli numerów. Żądane dane zostały udostępnione, jednakże nie zostały one zaliczone w poczet materiału dowodowego. Dawid D. stawił się we właściwej jednostce Policji, gdzie przedstawiono mu zarzut dokonania usiłowania kradzieży z włamaniem. Nie przyznał się do stawianego mu zarzutu. Wobec Dawida D. i Grzegorza Z. sporządzono akt oskarżenia. Dawid D. i Grzegorz Z. zostali uznanych za winnych popełnienia zarzucanego im czynu z art. 279 § 1 w zw. z art. 13 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k.: Dawidowi D. wymierzono karę 1 roku pozbawienia wolności, zaś Grzegorzowi Z. karę 1 roku pozbawienia wolności zawieszając jej wykonanie na okres próby wynoszący 3 lata. W okresie próby skazanego zobowiązano do informowania sądu o przebiegu okresu próby w terminie co 6 miesięcy. Wyrok uprawomocnił się.

7.9. Przykład 9 (Sąd Rejonowy w Jaworznie, sygn. akt II K 253/20)

Jacek U., Krzysztof B. i Michał K. byli kolegami. W dniu 11 lutego 2020 r. spotkali się wieczorem i w trakcie rozmowy wpadli na pomysł, by włamać się do altanek znajdujących się na ogródkach działkowych w celu dokonania kradzieży elektronarzędzi, które później będą mogli sprzedać. Krzysztof B. zabrał samochód swojej mamy i w trójkę udali się na ogródki działkowe. Będąc na miejscu rozglądając się i poszukując obiektu, do którego chcieliby się włamać. W pewnym momencie zauważyli altankę, która znajdowała się w remoncie i stwierdzili, że w środku muszą znajdować się narzędzia. Krzysztof B. używając siły fizycznej wyłamał deskę stanowiącą tylną ścianę altanki, po czym wszyscy trzej mężczyźni weszli do środka. W altance znaleźli piłę łańcuchową, klucze nasadowe, szlifierkę kątową, wkrętarkę – wiertarkę i młoto – wiertarkę. Zabrali wszystkie te rzeczy, a następnie zanieśli je do samochodu i schowali do bagażnika. Samochodem pojechali do miejsca zamieszkania Krzysztofa B. i zanieśli skradzione rzeczy do jego miejsca zamieszkania. Następnego dnia rano Jacek U. poprosił swojego kolegę Krystiana o to, by zastawił dla niego narzędzia w lombardzie, twierdząc, że sam nie może tego zrobić, ponieważ nie ma dowodu osobistego. Kolega zgodził się na to i wszyscy mężczyźni pojechali do lombardu w Jaworznie, gdzie zastawili piłę łańcuchową. Pozostałe narzędzia oddali w zastaw w lombardzie w Sosnowcu, również przy pomocy kolegi Jacka U. - Krystiana. Krzysztof B. zatrzymał dla siebie klucze nasadowe. Uzyskanymi z zastawu pieniędzmi sprawcy podzielili się, zapłacili również koledze Jacka U., który oddał narzędzia pod zastaw. Kradzież z włamaniem ujawnił właściciel altanki w dniu 15 lutego 2020 r. i wezwał na miejsce popełnienia przestępstwa patrol Policji. Po przyjeździe na miejsce funkcjonariusze dokonali oględzin miejsca nie ujawniając śladów kryminalistycznych. Następnie przyjęli ustane zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Ustalili również, że ogródki działkowe objęte są monitoringiem. W toku czynności służbowych, funkcjonariusze Policji dokonali kontroli lombardów i w jednym z nich ujawnili piłę łańcuchową, której opis pasował do tego podanego przez zawiadamiającego. Dokonano zatrzymania piły łańcuchowej oraz umowy sprzedaży z dnia 12 lutego 2020 r. zawartej między lombardem a Krystianem K. W trakcie czynności w lombardzie pojawił się pokrzywdzony, który rozpoznał zatrzymaną piłę jako swoją własność. Pokrzywdzony został ponownie przesłuchany w charakterze świadka i zwrócono mu zatrzymaną piłę. W toku dalszych czynności, funkcjonariusze udali się do miejsca zamieszkania Krystiana K. i dokonali przeszukania jego mieszkania. Nie ujawnili przedmiotów pochodzących z kradzieży. W rozmowie z funkcjonariuszami Krystian K. oświadczył, że zastawił skradzioną piłę na prośbę swojego kolegi Jacka U. i nie wiedział, że

pochodzi ona z kradzieży. Podał również, że pozostałe narzędzia zastawił w lombardzie w Sosnowcu. Na podstawie uzyskanych informacji funkcjonariusze udali się do wskazanego lombardu i zatrzymali tam wiertarko – wkrętarkę, młoto – wiertarkę i szlifierkę kątową, a nadto umowę sprzedaży (na nazwisko Krystiana K.). Po zatrzymaniu rzeczy przesłuchano Krystiana K. w charakterze świadka., Ponownie zeznał, że zastawił przedmioty na prośbę Jacka U., który zjawiał się wraz z Krzysztofem B. i innym mężczyzną. Myślał, że rzeczy te należą do Jacka U. lub jego kolegów. W związku z pozyskanymi informacjami funkcjonariusze udali się do miejsca zamieszkania Jacka U. i Krzysztofa B., gdzie dokonano przeszukania. Nie ujawniono rzeczy, które mogłyby pochodzić z kradzieży. Dokonano zatrzymania Jacka U., który w rozmowie z policjantami opowiedział o tym, że dokonał kradzieży wraz z Krzysztofem B. i jego kolegą. Jackowi U. przedstawiono zarzut dokonania kradzieży z włamaniem. Przyznał się od stawianych mu zarzutów i złożył obszernie wyjaśnienia. Tego samego dnia dokonano zatrzymania Krzysztofa B. któremu również postawiono zarzut kradzieży z włamaniem. Przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i również złożył wyczerpujące wyjaśnienia wskazując tożsamość trzeciego sprawcy. Krzysztof B. podał, że zatrzymał dla siebie klucze nasadowe i znajdują się one w samochodzie jego mamy. Dokonano przeszukania tego samochodu i ujawniono w nim zestaw kluczy nasadowych, które zostały zatrzymane. Również tego samego dnia zatrzymano Michała K. dokonano przeszukania jego mieszkania z wynikiem negatywnym. Michał K. przyznał się do stawianego mu zarzutu. Tak jak pozostali sprawcy złożył obszernie wyjaśnienia. Wobec Jacka U., Krzysztofa B. i Michała K. sporządzono akt oskarżenia. Wszyscy trzej sprawcy zostali uznanych za winnych popełnienia zarzucanych im czynów z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. Wyrok wydano w trybie art. 500 k.p.k. Każdemu ze skazanych wymierzono karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Wyrok uprawomocnił się.

7.10. Przykład 10 (Sąd Rejonowy w Mikołowie, sygn. akt II K 123/21)

Barbara G. i Dariusz S. żyli w konkubinacie. W okresie od 1 stycznia do 1 lutego 2021 r. działając w krótkich odstępach kilkakrotnie dokonali włamania do nieczynnego sklepu. Po raz pierwszy dostali się do środka po wybiciu szyby okna. Następnie kilka razy wchodzili do obiektu i wyjmowali ze środka elementy wyposażenia sklepu, które następnie sprzedawali w punkcie zakupu złomu. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży złomu przeznaczali na zakup alkoholu i jedzenia. W dniu 1 lutego 2021 r. Dariusz S. wszedł przez wybite okno do nieczynnego sklepu, po czym wyniósł ze środka elementy metalowych regałów. Barbara B.

pakowała wyniesione elementy metalowe do wózka dwukołowego, a następnie udali się razem w kierunku pobliskiego skupu złomu. Świadkiem naocznym tej sytuacji był funkcjonariusz Policji, będących w tym czasie w godzinach wolnych od służby. Znał on Dariusza S. osobiście. Zawiadomił o wydarzeniu dyżurnego Policji. Patrol z funkcjonariuszami udał się pod adres skupu złomu, na jego terenie zauważono Barbarę G. i Dariusza S. usiłujących dokonać sprzedaży skradzionego mienia. Zostali oni zatrzymani i przeszukani, a w rozmowie z policjantami przyznali, że kilka tygodni temu wybili szybkę w oknie nieczynnego sklepu i dokonywali kradzieży jego wyposażenia. Funkcjonariusze przesłuchali pracownicę skupu złomu w charakterze świadka, przedstawiła ona 4 formularze przyjęcia odpadów z 2021 r., na których widniały dane Barbary G., ich kserokopie zostały zatrzymane. Przedmioty które przywieźli Barbara G. i Dariusz S. zostały zatrzymane i oddane na przechowanie pracownicy skupu. Następnie dokonano oględzin miejsca popełnienia przestępstwa, w trakcie których nie ujawniono śladów kryminalistycznych. Po przewiezieniu Barbary G. i Dariusza S. do Komendy Miejskiej Policji, funkcjonariusze udali się z mężczyzną do ich miejsca zamieszkania, w którym dokonano przeszukania, nie ujawniając żadnych rzeczy pozostających w kręgu zainteresowania organów ścigania. W dalszej kolejności przyjęto zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, złożone przez córkę pokrzywdzonego, która została poinformowana o zajściu poprzez Policję. W charakterze świadka przesłuchano świadka naocznego – funkcjonariusza Policji, a następnie postawiono zarzuty sprawcom. Zarówno Barbara G. jak i Dariusz S. przyznali się do popełnienia zarzucanych mu czynów i złożyli wyjaśnienia. Dokonano przesłuchania pokrzywdzonego w charakterze świadka, w trakcie którego podał on wysokość szkody spowodowanej przestępstwem. W związku z uzyskanymi informacjami uzupełniono zarzuty stawiane Barbarze G. i Dariuszowi S. po raz kolejny przyznali się do popełnienia zarzucanych im czynów i złożyli wyjaśnienia, ostatnią czynnością przeprowadzoną w postępowaniu przygotowawczym było okazanie pokrzywdzonemu zabezpieczonych elementów metalowych. Rozpoznał je jako wyposażenie sklepu, którego był właścicielem. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego sporządzono akt oskarżenia. Barbara G. i Dariusz S. zostali uznanych za winnych popełnienia zarzucanego im czynu z art. 279 § 1 w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przy zast. art. 12 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzono każdemu z nich karę 1 roku pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na okres próby wynoszący 2 lata. W okresie próby skazanych zobowiązano do informowania sądu o przebiegu okresu próby. Wyrok uprawomocnił się.

Rozdział 8

Dyskusja wyników badań

8.1. Interpretacja wyników badań

8.1.1. Czynności kryminalistyczno – procesowe oraz czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości

Analiza tego zagadnienia pozwoliła na wyróżnienie typowych czynności przeprowadzanych przez organy ścigania w najbardziej newralgicznych miejscach związanych z popełnieniem przestępstwa (tj. miejsce popełnienia przestępstwa, miejsce zamieszkania sprawcy oraz miejsce znalezienia skradzionych przedmiotów) a także czynności przeprowadzanych w innych miejscach. Udało się stworzyć również katalog najczęściej zabezpieczanych śladów oraz najchętniej powoływanych biegłych.

I tak, w toku przeprowadzonych badań udało się ustalić, iż zdecydowanie najczęściej pierwszym źródłem informacji o popełnieniu przestępstwa było zawiadomienie o jego popełnieniu (84,5% przypadków). Zgłoszenia dokonywały przede wszystkim osoby pokrzywdzone (72,7%), jak również świadkowie (11,4%), pracownicy ochrony (7,4%), pracownicy pokrzywdzonych (6,3%) lub osoby im bliskie (2,3%). Wynika to z faktu, iż to właśnie pokrzywdzeni najczęściej ujawniają, iż doszło do przestępstwa. W przypadku zgłoszeń dokonanych przez pracowników ochrony, byli to pracownicy firm ochroniarskich, którzy zostali zawiadomieni o wtargnięciu do nieruchomości po uruchomieniu alarmu antywłamaniowego. Pozostałymi źródłami pierwszej informacji o popełnieniu przestępstwa okazały się być czynności kryminalistyczno – procesowe (7,7% przypadków) oraz czynności służbowe Policji wykonywane w innych sprawach (3,8% przypadków). Z kolei 9 dokonanych zgłoszeń (4,3%) nie dotyczyło kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Dopiero po przybyciu na miejsce popełnienia przestępstwa policjanci ujawniali wówczas, że do takiego przestępstwa również doszło.

Kwestia ustalenia sprawcy lub sprawców przestępstwa, a także ich ujęcia została szczegółowo omówiona w rozdziale 6 pracy. Z uwagi na występowanie grup sprawców dokonano analizy sposobu ustalenia i ujęcia każdej z tych grup osobno. W ocenie autorki nie ma konieczności powtarzania w tym miejscu już wcześniej poczynionej analizy. Jednakże należy zaznaczyć, iż w większości tożsamość sprawcy została ustalona dzięki pracy operacyjnej

Policji. Przede wszystkim informacji o tożsamości sprawców dostarczają czynności takie jak rozpytanie, rozpoznanie, a także wewnętrzne ustalenia Policji. Drugą z najczęściej występujących okoliczności umożliwiających identyfikację sprawcy jest jego wytypowanie przede wszystkim przez pokrzywdzonego (w 78,6% zaobserwowanych przypadków) jak i przez świadków (21,4%). Co wymaga podkreślenia typy te okazały się w 100% prawidłowe. Okoliczność ta wynika z faktu, iż podczas typowania potencjalnego sprawcy osoby typujące znały go już wcześniej, mogły one zauważyć sprawcę kręcącego się po okolicy lub mieć przekonanie o tym, iż dana osoba chciała dokonać włamania do ich nieruchomości. W pozostałym zakresie tożsamość sprawcy ustalano w toku czynności kryminalistyczno – procesowych lub podczas zatrzymania go w miejscu popełnienia przestępstwa.

Podobnie jak w przypadku analizy sposobu ustalenia tożsamości sprawców, tak i analiza sposobu ich ujęcia została szeroko przeanalizowana we wcześniejszej części pracy. W przypadku przestępstwa popełnionego przez grupę sprawców, przeanalizowano z osobna sposób ujęcia każdego z jej członków. Z przeprowadzonych badań wynika jednak, że, co do zasady, najczęściej dochodzi do zatrzymania sprawcy w miejscu jego zamieszkania. Część sprawców zatrzymano w miejscu popełnienia przestępstwa lub zostali oni zatrzymani do innej sprawy. Części sprawców nie zatrzymywano. Stawiali się oni dobrowolnie w jednostce Policji lub w trakcie prowadzenia postępowania przygotowawczego przebywali w izolacji penitencjarnej. Fakt, iż najczęstszym miejscem zatrzymania sprawcy jest jego miejsce zamieszkania pozwala na uznanie, iż przykładają oni większej uwagi do ukrywania się po popełnieniu przestępstwa. Może to wynikać z ich poczucia bezkarności lub demoralizacji.

W rozdziale 6 niniejszej pracy dokonano szczegółowej analizy czynności kryminalistyczno – procesowych oraz operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzanych w poszczególnych, istotnych dla sprawy miejscach. W podsumowaniu wyników badań, czynności te zostaną omówione łącznie, bez rozróżnienia na poszczególne lokalizacje.

Najczęściej przeprowadzaną czynności kryminalistyczno – procesową przeprowadzaną przez organy ścigania w toku postępowania przygotowawczego okazało się być przesłuchanie świadka, przeprowadzone przez organy ścigania łącznie aż 383 razy. Okoliczność ta nie budzi żadnego zdziwienia. Zeznania świadków są podstawowym dowodem w każdym postępowaniu, pozwalają na uzyskanie wielu cennych informacji, w tym wskazanie typów dotyczących sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości. Kolejną, najczęściej przeprowadzaną czynności kryminalistyczno – procesową okazało się przesłuchanie podejrzanego, którego dokonano łącznie 295 razy. Niejednokrotnie podejrzeni byli przesłuchiwani kilka razy w ciągu jednego postępowania, albowiem zaszła konieczność uszczegółowienia ich wcześniejszych

wyjaśnień czy też zmiany zarzutów. Przesłuchane podejrzanego to czynność niezbędna w każdym postępowaniu przygotowawczym pozwalająca poznać motywację sprawcy, jego sposób działania, a także postępowania z przedmiotami już po dokonaniu kradzieży. Te dwie czynności kryminalistyczno – procesowe były najczęściej przeprowadzane w toku analizowanych spraw. Równie istotnymi czynnościami okazały się być oględziny miejsca, które pozwalały na zabezpieczenie śladów, przeszukanie miejsca i osoby, dzięki któremu można było odnaleźć przedmioty pochodzące z kradzieży, a także oględziny rzeczy (przede wszystkim monitoringu), zatrzymanie rzeczy i zatrzymanie osoby. To właśnie te czynności są typowymi czynnościami procesowo – kryminalistycznymi przeprowadzanymi w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości. Oczywiście organy prowadzące postępowanie sięgają po szereg innych czynności kryminalistyczno – procesowych, które umożliwiają skuteczne ściganie sprawcy, takich jak okazanie, konfrontacja czy też eksperyment procesowy, jednakże były one przeprowadzane o wiele rzadziej niż czynności wskazane wyżej.

W toku przeprowadzonych badań zaobserwowano niezwykle ważną rolę jaką dla skutecznego prowadzenia postępowania przygotowawczego mają czynności operacyjno – rozpoznawcze wykonywane przez Policję. Wartość tychże czynności zdaje się być nie do przecenienia. Najczęściej przeprowadzanymi czynnościami operacyjno – rozpoznawczymi okazały się być rozpytanie, rozpoznanie posesyjno – osobowe i penetracja terenu. Dzięki tym czynnościom, organy ścigania mogły w łatwy sposób wejść w posiadanie informacji istotnych ze względu na toczące się postępowanie. Rozpytanie pozwala na ustalenie kręgu osób, które powinny znaleźć się w zainteresowaniu Policji. Rozpoznanie posesyjno – osobowe pozwala z kolei na poczynienie wstępnych ustaleń co do sposobu działania sprawcy, a także ustalenia jakie zabezpieczenia dodatkowe były zastosowane w interesującym miejscu. Penetracja obszaru, w którym dokonano przestępstwa może umożliwić ujęcie ukrywających się sprawców, odnalezienie skradzionych przedmiotów, czy wreszcie pozwala na prawidłowe zaplanowanie i przeprowadzenie oględzin miejsca. Nadto organy ścigania dokonywały niejednokrotnie innych czynności operacyjno – rozpoznawczych, które w znacznym stopniu ułatwiały prowadzenie postępowania przygotowawczego, takie jak obserwacja, pościg, przejrzenie monitoringu, badanie stanu trzeźwości, użycie psa służbowego czy wiele innych. Co istotne, pomimo, iż w toku badań zwrócono szczególną uwagę na wykazanie wszystkich wprost nazwanych czynności operacyjno – rozpoznawczych, w każdej z badanych spraw policjanci wykonali szereg czynności, które określali w notatkach służbowych jako: „praca operacyjna”, „czynności służbowe”, czy też „działania wewnętrzne”. Okoliczność ta pokazuje jak wiele pracy pozaprocessowej wykonują funkcjonariusze Policji w toku prowadzonych postępowań.

Nie każda z tych czynności przyniosła oczekiwane rezultaty w postaci istotnych informacji, jednakże pozwalały one na dalsze planowanie postępowania przygotowawczego i jego sprawne przeprowadzenie, mające na celu zamknięcie postępowania przygotowawczego.

Typowe ślady, które zostały zabezpieczone w toku postępowania przygotowawczego w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości różnią się w zależności od tego w jakim miejscu zostały one pozostawione. I tak, w przypadku miejsca popełnienia przestępstwa najczęściej są to przedmioty, a następnie ślady biologiczne, traseologiczne i ślady linii papilarnych. Incydentalnie dokonano zabezpieczenia śladów osmologicznych, mechanoskopijnych i odwzorowania materiału. W miejscu zamieszkania sprawcy doszło do zabezpieczenia łącznie 279 przedmiotów. Podobna sytuacja miała miejsce w miejscu odnalezienia przedmiotów. Zabezpieczono tam łącznie 132 przedmioty i zaledwie 4 ślady biologiczne oraz 2 ślady linii papilarnych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest oczywiście specyfika poszczególnych miejsc, które poddano badaniom. Oczywistym jest, że w miejscu odnalezienia przedmiotów pochodzących z przestępstwa oraz w miejscu zamieszkania sprawcy, wysiłki organów ścigania skupiają się przede wszystkim na zabezpieczeniu przedmiotów. Priorytetem nie jest wówczas ustalenie kim jest sprawca i w jaki sposób działał, a odzyskanie skradzionych rzeczy. Zgoła inaczej sytuacja przedstawia się w miejscu popełnienia przestępstwa, które, co do zasady jest pierwszym w którym zjawiają się organy prowadzące postępowania. Wysiłki funkcjonariuszy są wówczas skoncentrowane na ustaleniu kto i w jaki sposób popełnił kradzież z włamaniem do nieruchomości. Z przeprowadzonych badań wynika, iż organy prowadzące postępowanie przygotowawcze w sposób staranny ujawniają pozostawień przez sprawcę ślady, a następnie dokonują ich zabezpieczenia zgodnie z zasadami techniki kryminalistycznej. Co jednakże może budzić pewne wątpliwości, zaobserwowano tendencję techników kryminalistyki do poszukiwania, a następnie ujawniania i zabezpieczania najbardziej typowych śladów. W żaden z analizowanych spraw nie zabezpieczono śladów linii czerwieni wargowej, pomimo, iż w miejsca popełnienia przestępstwa ujawniano rozmaitego rodzaju butelki czy puszki. W takich sytuacjach technicy ograniczali się do zabezpieczenia zawartości tych pojemników i oznaczania ich jako ślady biologiczne. Ciężko stwierdzić, dlaczego to właśnie ślady biologiczne są najczęściej zabezpieczanymi w trakcie oględzin miejsca. Być może wiąże się to z łatwością ich ujawniania (każda ujawniona wydzielina od razu była kwalifikowana jako ślad biologiczny), albo zabezpieczania (wszak pobranie materiału do wymazówki nie wymaga wiele czasu i zaangażowania ze strony przeprowadzającego czynność). Oczywiście, jak wskazano w części teoretycznej pracy, wartość dowodowa śladu biologicznego jest bardzo duża, jednakże należy

zdać sobie pytanie o jego przydatność w kontekście dalszego postępowania. Ta kwestia zostanie poruszona w dalszej części pracy. W ocenie autorki technicy kryminalistyki winni poświęcić więcej uwagi poszukiwaniu śladów linii papilarnych, odcisków obuwia, czy też śladów czerwieni wargowej.

Ostatnią kwestią istotną z punktu widzenia odpowiedzi na pytanie jakie czynności kryminalistyczne – procesowe są przeprowadzane w sprawach o kradzież z włamaniem do nieruchomości jest zagadnienie dowodu z opinii biegłego. Na 185 przebadanych spraw, dowód z opinii biegłego został dopuszczony w 52 sprawach. Łącznie do organów prowadzących postępowanie wpłynęło 65 opinii biegłych oraz jedna opinia uzupełniająca. Do organów nie wpłynęło 11 opinii, pomimo prawidłowego powołania biegłych do ich sporządzenia. 31 ze sporządzonych opinii (47,7%) dotyczyło poczytalności sprawcy i było sporządzonych przez dwóch biegłych psychiatrów. Dwie opinie (oraz jedna opinia uzupełniająca) zostały sporządzone przez biegłego z zakresu wyliczenia wartości szkód. Pozostałe opinie miały charakter kryminalistyczny. Najczęściej powoływanym biegłym okazał się być biegły z zakresu genetyki sądowej (12 opinii – 18,5% wszystkich opinii), a następnie kolejno biegły z zakresu badań mechanoskopijnych (7 opinii – 10,8% wszystkich opinii), biegły z zakresu badań daktyloskopijnych (6 opinii – 9,2% wszystkich opinii), biegły z zakresu badań traseologicznych (5 opinii – 7,7% wszystkich opinii), oraz biegli z zakresu badań osmologicznych i z zakresu badań cyfrowych nośników danych (po 1 opinii – 1,5%). Można zatem w łatwy sposób zaobserwować, iż rodzaj wykonywanej w sprawie opinii jest uzależniony od tego jakie ślady zabezpieczono w toku postępowania. Z uwagi na największą liczbę zabezpieczonych śladów biologicznych, najczęściej zwracano się o sporządzenie opinii z zakresu genetyki sądowej. Jedynym wyjątkiem jest tutaj opinia biegłego z zakresu badań mechanoskopijnych. Jak bowiem skazano wcześniej, dokonano zabezpieczenia zaledwie kilku (7) śladów mechanoskopijnych. Co jednakże istotne, biegli z tego zakresu często wykonywali badania na przedmiotach zabezpieczanych w miejscu popełnienia przestępstwa, takich jak wkładka zamka, czy uszkodzona kłódka. Szczegółowe pytania zadawane biegłym w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego wskazano w rozdziale 6 niniejszego opracowania. Pytania te powtarzały się w poszczególnych opiniach. Były one dość ogólne, jednakże prawidłowo sformułowane, co pozwoliło biegłym na skonstruowanie na nie odpowiedzi. W tym miejscu warto jednakże zwrócić uwagę na problematykę dowodu z opinii biegłego z zakresu genetyki sądowej. Wyżej wskazano, iż biegli ci są najczęściej powoływani do sporządzenia opinii w sprawie. W ocenie autorki, opinie te, pomimo, iż sporządzone w prawidłowy sposób, nie prowadzą do stwierdzenia tożsamości sprawcy. W zaledwie dwóch

sprawach biegli orzekli o tym, iż dowód z badań DNA ekstremalnie mocno wspiera tezę, iż w badanej próbce znajduje się DNA pochodzące od podejrzanego, który to następnie został uznany za osobę winną popełnienia zarzucanych mu czynów. Pozostałe przebadane opinie biegłych nie wniosły istotnych informacji do prowadzonych postępowań. Żadna z nich nie wykluczyła konkretnej osoby z kręgu osób podejrzanych. Sytuacja ta może być spowodowana tym w jaki sposób są formułowane pytania stawiane biegłym. Najczęściej zadawanym pytaniem, które padło aż 11 razy jest: czy na nadesłanych śladach znajduje się ludzkie DNA, jeśli tak to jaki jest jego profil? Należy się w tym miejscu zastanowić nad zasadnością takiego pytania. Oczywiście, podczas zabezpieczenia śladów biologicznych w postaci wydzielin, technicy nie wiedzą, czy znajduje się w nich ludzkie DNA, niemniej powoływanie biegłego do sporządzenia opinii, której wykonanie jest niezwykle czasochłonne oraz kosztowne, wyłącznie w celu ustalenia czy w danym śladzie jest ludzkie DNA zdaje się pozbawione sensu. W przebadanych opiniach biegłym kilkakrotnie udało się wyizolować ludzkie DNA, które nadawało się do dalszych badań oraz oznaczyć jego profil, jednakże na tym stwierdzeniu opinie te się kończyły. Wyizolowane DNA nie było przedmiotem dalszych badań porównawczych, co czyni sporządzoną opinię całkowicie zbędną z punktu widzenia ustalenia sprawcy czynu i późniejszego udowodnienia mu popełnienia przestępstwa. Koszty, które generują przeprowadzane badania są niewspółmiernie wysokie w stosunku do przydatności takiego dowodu. Jednocześnie czas wykonania takiej ekspertyzy jest stosunkowo długi. Trzy z spośród najdłużej sporządzanych ekspertyz to właśnie te z zakresy genetyki sądowej. Biegli potrzebowali na ich sporządzenie kolejno 712, 699 i 621 dni. Średni czas sporządzenia opinii z tego zakresu wyniósł z kolei 346 dni, zatem niemalże rok. W czasie oczekiwania na sporządzenie opinii postępowanie przygotowawcze może stanąć w miejscu, w oczekiwaniu na jej wyniki. Sytuacja ta nie sprzyja efektywności postępowania, a także jego ekonomice. Być może lepiej szukać innych, alternatywnych śladów, jak chociażby ślady czerwieni wargowej, które mogłyby prowadzić do potwierdzenia tożsamości sprawcy.

8.1.2. Taktyka działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że jednolite *modus operandi* sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości nie istnieje. Sprawcy działają w różny sposób, wykorzystując do tego różne narzędzia, najczęściej nie ustalając wcześniej planu działania. Sprawcy rzadko kiedy dokonują przygotowania do popełnienia czynu. Okoliczność taką wykazano w zaledwie 50 (23,9%) z przeanalizowanych czynów. Jeśli już decydują się

przygotować do kradzieży z włamaniem do nieruchomości polega to głównie na zabraniu ze sobą narzędzi służących do przełamania zabezpieczeń, w tym wejście w posiadanie oryginalnego klucza lub dorobienie klucza do zabezpieczenia (70% przypadków). W zaledwie 9 analizowanych przypadkach (18%) sprawcy dokonali wcześniejszej penetracji interesującego terenu pod kątem zastosowanych zabezpieczeń. Do innych czynności poprzedzających dokonanie czynu należało wcześniejsze przygotowanie obiektu (6%), zorganizowanie transportu skradzionych przedmiotów (2%), znalezienie osoby chętnej na kupno skradzionych przedmiotów (2%) oraz nawiązanie stałego, telefonicznego kontaktu ze współsprawcą (2%).

Fakt ów znajduje odzwierciedlenie w wynikach badań dotyczących kwestii motywacji wyboru miejsca dokonania przestępstwa, a także motywacji samego dokonania przestępstwa. W przeważającej większości sprawcy w sposób całkowicie spontaniczny dokonywali wyboru miejsca, do którego dokonywali włamań (46%). Jak wynika z analizy protokołów przesłuchań sprawców w charakterze osób podejrzanych, często znajdowali się oni wówczas w stanie upojenia alkoholowego i nagle, przechodząc obok nieruchomości (lub w trakcie rozmowy czy libacji alkoholowej) ze współsprawcami, wpadali na pomysł, by włamać się do obiektu w celu kradzieży znajdujących się w środku przedmiotów, które następnie mogliby spieniężyć. W przypadku 9 czynów (8%) sprawcy deklarowali, iż skorzystali z okazji widząc słabo zabezpieczony obiekt. W 24 przypadkach (21,2%) sprawca wiedział, że w obiekcie, do którego dokonał włamania znajdowały się rzeczy, które można spieniężyć. Do pozostałych okoliczności motywujących wybór konkretnej nieruchomości, do której dokonano włamania zaliczono: dostępność obiektu (7,1%), pobudki osobiste – chęć zemśczenia się za doznaną krzywdę, lub „zrobienia na złość” nielubianej osobie (5,3%), wiedze o tym, że w nieruchomości nikogo nie ma (4,4%), znajomość obiektu (3,5%). Inne okoliczności miały tutaj marginalne znaczenie i zdarzały się incydentalnie.

Wnioski te korelują z wynikami badań dotyczącymi motywacji samego dokonania przestępstwa kradzieży z włamaniem do nieruchomości. W aż 68 (36,8%) przypadkach sprawcy wyjaśniali, iż chcieli się wzbogacić. Co więcej 23 sprawców (12,4%) wskazało, że dokonana kradzież była zwykłym pijackim wybrykiem, a 4 (2,2%), iż podjęło tę decyzję spontanicznie. W przypadku aż 41% przebadanych sprawców motywacja pozostała nieznana. Część z nich odmówiła składania wyjaśnień (23,2%), część z kolei nie wskazała, dlaczego zdecydowali się oni na popełnienie przestępstwa (14,6%). Pozostałych 6 sprawców (3,2%) oświadczyło, że nie wie, dlaczego zdecydowali się na popełnienie przestępstwa. Sześciu sprawców (3,2%) postanowiło dokonać kradzieży z włamaniem do nieruchomości z uwagi na pobudki osobiste (wymienione wyżej), 4 sprawców (2,2%) działało pod silnym wpływem

współsprawcy (w obawie przed ich reakcją w razie odmowy, lub w celu zaimponowania kolegom). Kolejnych 4 sprawców (2,2%) wskazało inne przyczyny, które zostały omówione w rozdziale 5 niniejszego opracowania.

Pewne trendy można jednakże zaobserwować, jeśli chodzi o wybór przez sprawców pory na dokonanie włamania. I tak w zdecydowanej większości – 60,2 % badanych czynów kradzieży z włamaniem do nieruchomości dokonywano w porze nocnej, tj. w godzinach 22:00 – 6:00. Okoliczność ta nie budzi wątpliwości. W większości włamań dokonywano do obiektów gospodarczych, sklepów czy nieużywanych budynków, w których w porze nocnej nie przebywają ich właściciele. Kolejno 27,8% włamań dokonano w porze popołudniowej, tj. w godzinach 14:00-22:00, zaś 12 % w porze porannej (6:00-14:00)

Tak samo nie budzi zdziwienia fakt, iż najwięcej włamań dokonano w sobotę oraz na przełomie soboty i niedzieli.

Miesiącem, w którym najczęściej dokonywano włamań okazał się październik (15,1%), następnie styczeń (11,6%) oraz luty i czerwiec (po 10,1%). Miesiące jesienne i zimowe sprzyjają dokonywaniu kradzieży z włamaniem do altan działkowych oraz nieużywanych budynków, których w tym okresie nikt nie dogląda.

Wśród najczęściej wybieranych obiektów, do których dokonano włamania można wymienić obiekty gospodarcze (25,8%), sklepy (13,9%), nieużywane budynki (13,4%), lokale mieszkalne (11,5%) i altany (8,1%). Nadto dokonywano włamań do lokali gastronomicznych (6,2%), pomieszczeń biurowych (5,3%), magazynów (3,3%), wiat (2,9%) oraz incydentalnie innych obiektów.

Najczęściej okradanymi obiektami gospodarczymi okazały się być piwnice (48,1%), garaże (27,8%) i pomieszczenia gospodarcze (9,3%). Do rzadziej wybieranych obiektów zaliczono: kotłownie (5,6%), komórki lokatorskie (5,6%) i strychy (3,7%). Z kolei wśród sklepów najchętniej wybieranymi przez sprawców okazały się być sklepy spożywcze (34,5%), piekarnie (13,8%), kioski (13,8%), supermarkety (10,3%) i sklepy wielobranżowe (6,9%). Wśród nieużywanych obiektów wskazano: niezamieszkałe lokale mieszkalne (28,6%) i nieczynne lokale handlowo – usługowe (28,6%). Rzadziej włamywano się do domów w budowie i lokali w remoncie (po 14,3%).

Obiekty gospodarcze, które okazały się być najbardziej narażonymi na włamanie zazwyczaj posiadają zabezpieczenia słabej jakości, które najłatwiej można złamać. Nie potrzeba przy tym specjalistycznych narzędzi, do zniszczenia kłódki wystarczający jest metalowy pręt, czy tzw. „brecha”, które z łatwością można znaleźć w otoczeniu. Obiekty te zazwyczaj nie posiadają przy tym zabezpieczeń dodatkowych, które w znaczny sposób

utrudniają włamanie lub umożliwiają natychmiastowe ujawnienie kradzieży i wykrycie sprawcy. Podobna sytuacja zachodzi w przypadku nieużywanych nieruchomości (pustostanów, domów w budowie, czy nieczynnych lokali użytkowych) i altan działkowych.

W trakcie przeprowadzonych badań nie udało się ustalić, by którykolwiek ze sprawców działał na zlecenie innej osoby. Zważywszy na fakt do jakich nieruchomości dokonywano włamań oraz wartość skradzionych przedmiotów, a także sposób działania sprawców, okoliczność ta zdaje się potwierdzać hipotezę o tym, iż w przebadanych sprawach nie spotkano się z profesjonalnym włamywaczem.

Obiekty, do których dokonywano włamań najczęściej były zlokalizowane w centrach miast, lub w dzielnicach ściśle zurbanizowanych, o ściślej zabudowie miejskiej.

Badania w zakresie tego w jaki sposób sprawca dostał się na miejsce popełnienia czynu i w jaki sposób się z niego oddalił wzmacniają wskazaną wyżej hipotezę o braku aktywności tzw. „włamywaczy profesjonalnych”. Najczęściej sprawcy dostawali się do nieruchomości, do której dokonywali włamań pieszo (70,6%). W ten sam sposób się z niej oddalali (48,7%). Zważywszy na fakt, iż decyzja o popełnieniu przestępstwa najczęściej była przez sprawców podejmowana spontanicznie fakt ów nie budzi żadnego zdziwienia. Wielu z postanawiali przesłuchiwanym sprawców wyjaśniało, że spacerowali po okolicy i pod wpływem impulsu lub zachęty znajomych postanawiali się włamać do konkretnej nieruchomości. W zaledwie 25 przypadkach (22,9%) sprawcy dostali się na miejsce popełnienia przestępstwa samochodem. Byli to sprawcy, który najprawdopodobniej planowali dokonanie włamania, chociaż w jednej sprawie sprawca zeznał, iż przejeżdżał koło interesującej nieruchomości, zatrzymał się na podjeździe by zapalić papierosa, a następnie upewniwszy się, że nikogo nie ma na posesji powziął decyzję o włamaniu. Pozostałe sposoby w jakie sprawca dostał się na miejsce popełnienia przestępstwa zdarzały się incydentalnie. Jeśli chodzi o oddalenie się z miejsca popełnienia przestępstwa, jak już wskazano wyżej znakomita większość sprawców uczyniła to pieszo. W aż 28 przypadkach sprawca został zatrzymany w miejscu popełnienia przestępstwa przez Policję. Zatrzymania te były możliwie dzięki zawiadomieniu organów ścigania przez prywatne firmy ochroniarskie lub zgłoszeniom świadków naocznych jak i pokrzywdzonych. W przypadku 21 czynów (18,3%) sprawcy oddalili się z miejsca popełnienia czynu samochodem. Jednocześnie w żadnej z badanych spraw nie ustalono by sprawca planował alternatywne drogi ucieczki z miejsca popełnienia przestępstwa.

Nie sposób znaleźć klucza działania sprawców w zakresie tego czy dokonali przestępstwa samodzielnie czy w grupie. Wśród przebadanych spraw, w przypadku 57,4% czynów sprawca działał „w pojedynkę”, zaś w przypadku 42,6% czynów w grupie.

Dysproporcja jest zatem niewielka i wynosi zaledwie 14,8 %. Nie sposób tym samym stwierdzić w tym zakresie dominującego trendu. Jeśli chodzi o grupy współsprawców, to zdecydowanie najczęściej składają się one z 2 osób (84,3%). Grupy trzy i czteroosobowe występują zdecydowanie rzadziej i zaobserwowano to kolejno w przypadku 11,2% i 4,5% przebadanych czynów.

W przypadku sprawców działających w grupie (jako przykładową wybrano grupę dwuosobową jako najbardziej reprezentatywną) udało się ustalić, iż najczęściej występującą relacją między poszczególnymi współsprawcami jest relacja koleżeńska (78,9%). Sprawcy wyjaśniali, iż osoby z którymi dokonali włamania byli ich przyjaciółmi, kolegami lub znajomymi. Pozostałe związki występujące między współsprawcami to quasi-powinowactwo (3,9%), partnerstwo (3,9%), czy pokrewieństwo (2,3%). Przypadki te mają jednakże marginalne znaczenie. Można zatem uznać, iż co do zasady, w przypadku grupy współsprawców, grupę tę łączy właśnie koleżeństwo.

W zakresie ról, które poszczególni członkowie grupy odgrywali w popełnieniu przestępstwa w tej części pracy poddano analizie jedynie grupę składającą się z dwóch osób. Okoliczność ta wynika z faktu skomplikowania rozróżnienia ról członków grup składających się z więcej niż dwóch osób. Zagadnienie to zostało szerzej omówione w rozdziale 5 pracy. I tak, w grupie składającej się z dwóch osób najczęściej nie zaobserwowano rozróżnienia ról (35,5%), lub też jeden sprawca „stał na czatach” – obserwował otoczenie, zaś drugi dokonywał przełamania zabezpieczeń (34,2%). Co istotne, w drugim przypadku żaden ze sprawców nie został skazany za pomocnictwo w dokonaniu kradzieży z włamaniem. Pozostałe konfiguracje, tj. sytuacje w których jeden ze sprawców zorganizował transport oraz udzielał wskazówek, drugi dokonywał przełamania zabezpieczeń i kradzieży, jeden ze sprawców pomagał w transporcie skradzionych przedmiotów (skazany za pomocnictwo), jeden ze sprawców przełamał zabezpieczenie, następnie sprawcy wspólnie dokonali kradzieży, jeden ze sprawców zaplanował popełnienie czynu, drugi wykonywał jego polecenia, jeden ze sprawców zapewnił transport, drugi dokonywał przełamania zabezpieczeń i kradzieży zdarzały się incydentalnie.

8.1.3. Technika działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Również w zakresie techniki działania sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości nie udało się określić jednego, stałego modelu jego zachowania. Co istotne udało się wskazać w jaki sposób sprawca najczęściej dostawał się do nieruchomości, z której dokonał kradzieży, a zatem jakie zabezpieczenia główne stanowią dla potencjalnych

włamywaczy najmniejszą przeszkodę. I tak, na podstawie przeanalizowanych akt ustalono, iż najczęściej przełamującym zabezpieczeniem głównym okazały drzwi zamykane na zamek (37,3%), następnie drzwi zamykane na kłódkę (23%) oraz okno (17,2%). Z powyższego wynika, że najczęściej sprawy dostają się do interesujących ich nieruchomości drogą „tradycyjną” – przez drzwi lub okno. W przypadku 17 przeanalizowanych czynów (8,1%) dokonano przełamania dwóch zabezpieczeń głównych, jednakże zabezpieczenia te również należały do najbardziej podstawowych. W tym miejscu warto wskazać, iż zabezpieczenia przełamywane przez sprawców badanych sprawach były słabej jakości. W zaledwie jednym przypadku w drzwiach użyto zamka patentowego. W aż 63 przypadkach (80,8%) drzwi zabezpieczonych zamkiem nie wskazano jakiego rodzaju był to zamek, jednakże analiza fotografii z miejsca popełnienia przestępstwa nasuwa wnioski, iż były to zwykłe, proste zamki.

Jakość zastosowanych zabezpieczeń uwidacznia się również podczas analizy sposobu w jaki zostały one przełamane. I tak, sprawcy w przypadku aż 142 (67,9%) z przebadanych 209 czynów dokonali uszkodzenia zabezpieczenia. Uszkodzenie to polegało na wyłamaniu, wyważeniu czy podważeniu drzwi zamykanych na zamek, a także wybiciu i wypchnięciu szyby. W przypadku drzwi zamykanych na kłódkę najczęściej dochodziło do jej zerwania czy przecięcia, a także wyrwała, wyłamania czy przecięcia skobla. Przełamując zabezpieczenia podstawowe sprawcy wybierają zatem najbardziej podstawowe metody. W przypadku 14 czynów (6,8%) sprawcy użyli do przełamania zabezpieczenia klucza. W 11 opisywanych sprawach (5,3%) był to klucz oryginalny, w którego posiadanie sprawcy weszli wcześniej. W przypadku 2 czynów (1%) był to dorobiony klucz, zaś w przypadku 1 czynu (0,5%) nie ustalono, czy sprawca dorobił wcześniej klucz do zabezpieczenia czy też nie oddał go, kiedy był do tego zobowiązany. Szczegółowo kwestia sposobu przełamania zabezpieczeń została omówiona w rozdziale 6 niniejszego opracowania, jednakże warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w zaledwie jednym z poddanych analizie 209 czynów sprawca posłużył się do obejścia zabezpieczeń wytrychem, a zatem narzędziem specjalistycznym służącym do otwierania zamkniętych drzwi. Można zatem wysnuć wniosek, iż wśród wszystkich 185 sprawców, których działanie było przedmiotem analizy, zaledwie jeden z nich mógł być złodziejem „zawodowym”, który posiadał odpowiedni sprzęt i umiał się nim posługiwać.

Zdecydowanie najczęściej sprawcy używali do przełamania siły fizycznej (32,7%). Zabezpieczenia główne były zatem przede wszystkim szarpane, ciągnięte, kopane czy uderzane, aż do momentu, kiedy przestawały realizować swoją funkcję. Najczęściej używanymi narzędziami *sensu stricto* używanym do przełamania zabezpieczeń okazały się być narzędzia ręczne (18,6%), takie jak: łom, klucz francuski, kombinerki, śrubokręt, piła do

metal, młotek, nożyce do cięcia drutu, klucz płaski, siekiera. Narzędzia wymieniono w kolejności częstotliwości ich używania przez sprawców. W tym przypadku sprawcy musieli wcześniej przygotować się do popełnienia przestępstwa, a przynajmniej przewidywać, że będą chcieli włamać się do jakiegoś obiektu. Co istotne, są to podstawowe narzędzia ręczne, które znajdują się niemalże w każdym gospodarstwie domowym, są one łatwo dostępne, a także łatwo je przenieść. W tym miejscu warto również zaznaczyć, że w przypadku 19 analizowanych czynów narzędzie służące do przełamania zabezpieczenia stanowiło własność sprawcy i były to głównie narzędzia ręczne. Następnym, najczęściej wybieranym rodzajem narzędzia zastosowanego do przełamania zabezpieczenia głównego okazały się być elementy metalowe (15,9%), takie jak metalowe pręty, oraz metalowe rurki (3 czyny). Kolejno do popełnienia 11 czynów użyto oryginalnego klucza (co opisano wyżej), zaś do popełnienia 7 czynów (6,2%) – materiałów budowlanych, takich jak kostka brukowa, cegła, kawałek krawężnika. Cztery kradzieże z włamaniem do nieruchomości (3,5%) zostały popełnione przy użyciu kamienia, zaś jedna (0,9%) przy użyciu metalowej skrzynki. Opisywane wyżej narzędzia (z wyłączeniem oryginalnego klucza) są bardzo łatwo dostępne, można je znaleźć nawet w miejscu popełnienia czynu (co zresztą zaobserwowano w przypadku 14 czynów – 20,3%). Sprawcy z łatwością mogą wejść w posiadanie tego typu narzędzi, nawet nie planując wcześniej popełnienia przestępstwa. Po podjęciu spontanicznej decyzji o dokonaniu kradzieży z włamaniem do nieruchomości sprawcy poszukują narzędzi w najbliższym otoczeniu, a po zakończeniu przestępczego procederu często porzucają dane narzędzie w miejscu, w którym działali (17,4%). Sposób, w jaki sprawcy dokonują przełamania zabezpieczeń a także do takich narzędzi do tego używają, jak wchodzi w posiadanie tychże narzędzi i jaki los spotykał je już po popełnieniu przestępstwa potwierdza wcześniej już wskazywane wnioski o braku profesjonalizmu sprawców. Jednocześnie możliwość obejścia zabezpieczeń przy użyciu tak prostych, nieskomplikowanych narzędzi potwierdza tezę o tym, iż zabezpieczenia główne są słabej jakości i nie realizują w wystarczający sposób swoich funkcji.

Sytuacja przedstawia się nieco inaczej w przypadku zabezpieczeń, nazywanych na potrzeby niniejszej pracy zabezpieczeniami dodatkowymi. Są to te wszystkie środki, które są stosowane w celu uzupełnienia ochrony nieruchomości. Udało się ustalić, że zabezpieczenia dodatkowe zastosowano w przypadku 103 obiektów. Wśród takich zabezpieczeń udało się wskazać następujące: ogrodzenie posesji (34%), monitoring (19,4%), alarm antywłamaniowy (11,7%), dodatkowe drzwi (8,7%), stróż obecny na miejscu (1,9%) i domofon (1%). W przypadku 21 obiektów (20,4%), zastosowano więcej niż jedno zabezpieczenie dodatkowe. Były to kolejno: monitoring i alarm antywłamaniowy (33,3%), ogrodzenie i alarm

antywłamaniowy (23,8%), ogrodzenie i monitoring (14,3%), domofon na kod i dodatkowe drzwi (14,3%) oraz dodatkowe drzwi i monitoring, ogrodzenie i pies stróżujący, ogrodzenie posesji i stróż (każdorazowo 4,8%). Wśród zabezpieczeń dodatkowych, tym, które nie realizuje swojej funkcji jest ogrodzenie posesji. Sprawcom w 100% analizowanych przypadków udało się je przełamać. Wśród metod pokonania ogrodzenia wskazywano jego przeskoczenie, przecięcie czy skorzystanie z niezamkniętej bramy. Zdecydowanie najskuteczniejszymi zabezpieczeniami dodatkowymi okazały się alarm antywłamaniowy oraz monitoring. Sprawcom nie udało się przełamać alarmu w 10 przypadkach, zaś ich wizerunek został zarejestrowany na monitoringu w aż 20 przypadkach (w 100% spraw, w których został on zastosowany). W przypadku łącznego zastosowania tych dwóch zabezpieczeń aż w 6 z 7 analizowanych spraw sprawca nie zdołał ich przełamać. Został on wówczas zarejestrowany na monitoringu, a alarm antywłamaniowy powiadomił firmę ochroniarską o próbie dostania się do obiektu. W przypadku 1 analizowanego czynu, sprawca rozbroił alarm antywłamaniowy (znał odpowiedni kod, ponieważ był byłym pracownikiem obiektu, do którego dokonywał włamania). Zabezpieczenie w postaci monitoringu pozostało jednakże skuteczne i wizerunek sprawcy został zarejestrowany, co później umożliwiło jego rozpoznanie przez pokrzywdzonego. Stosowanie zabezpieczeń dodatkowych, w tym przede wszystkim alarmu antywłamaniowego z funkcją powiadamiania formy ochroniarskiej i monitoringu pozwala na skuteczną ochronę obiektu, a w najgorszym wypadku na skuteczne i szybkie wykrycie sprawców kradzieży.

8.1.4. Rzeczy będące przedmiotem kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Niezwykle szeroko prezentuje się wachlarz przedmiotów, które padły łupem sprawców. Najczęściej dokonywali oni kradzieży elektronarzędzi (12,2%), pieniędzy (11,8%), sprzętu RTV (11,5%) i narzędzi ręcznych (9,7%). Przedmioty są prezentują stosunkowo wysokość wartość, a także są łatwe do transportu i zbycia. Sprawcy dokonywali również kradzieży elementów metalowych (6,3%), czy przewodów (4,9%), które mogą zostać sprzedane w skupach złomu. Wydaje się jednak, iż sprawcy decydowali się na kradzież niemalże wszystkich rzeczy, które „wpadły im w ręce”. W szczególności do takich sytuacji dochodziło podczas włamań do altanek, w trakcie których dokonywano kradzieży np. kołdry puchowej, czy puszek piwa. Jak wskazano w rozdziale 6 niniejszej pracy, zaobserwowano bardzo dużą dysproporcję między najmniejszą wartością skradzionych przedmiotów (2,50 zł), a najwyższą wartością (44.112 zł). Jak jednak ustalono w trakcie badań, w przypadku 75 czynów (46,9%)

wartość skradzionych przedmiotów nie przekroczyła 1.000 zł, w tym aż w przypadku 44 czynów (27,5%), wartość przedmiotów nie przekroczyła 500 zł.

Zaniepokojenie może budzić fakt, iż w zaledwie 15,57 % badanych spraw udało się odzyskać wszystkie przedmioty pochodzące z popełnionego przestępstwa. Część przedmiotów odzyskano w 23,95 % spraw. W pozostałych sprawach (60,48%) skradzionych przedmiotów nie udało się odzyskać. Okoliczność ta może wynikać z faktu, iż w głównej mierze sprawcy decydowali się na sprzedaż skradzionych przedmiotów, co utrudniało, a w części przypadków uniemożliwiało ich odzyskanie. Duże znaczenie ma tutaj również czas jaki minął od popełnienia przestępstwa do jego wykrycia i rozpoczęcia działań przez organy ścigania. W przypadku np. sprzedaży elementów metalowych w skupie złomu, odzyskanie ich jest niemalże niemożliwe, bowiem są one na bieżąco zagospodarowywane zgodnie z ich przeznaczeniem. Niemożliwie jest odzyskanie pieniędzy, które sprawca od razu wydał, jak również ustalenie, gdzie znajdują się skradzione przedmioty w przypadku, gdy sprawca odmówił składania wyjaśnień czy nie wskazał co z nimi zrobił.

Zdecydowanie najczęściej, po dokonanej kradzieży sprawcy nieśli skradzione przedmioty (29,7%). Przechowywali je wówczas w reklamówkach lub torbach, albo po prostu trzymali w rękach. W 11% przebadanych czynów sprawcy użyli do transportu skradzionych przedmiotów samochodu. Pozostałe przypadki, takie jak użycie wózka dwukołowego (2,4%), czy taczek (0,5%) zdarzały się incydentalnie. Miejscem, w którym sprawcy najczęściej ukrywali skradzione przedmioty okazało się ich miejsca zamieszkania (14,4%). W aż 37,3% nie udało się ustalić, gdzie sprawca ukrył przedmioty które padły jego łupem. (w tym w 24,9% przypadków nie wskazał tego podczas przesłuchania, zaś w 14,4% przypadków odmówił on składania wyjaśnień).

Najczęściej, bo aż w 22 % badanych czynów sprawcy decydowali się sprzedaż kradzionych przedmiotów. Najchętniej wybieranymi kupcami okazały się być skupy złomu (31,3%), osoby fizyczne (20%) i lombardy (17,8%).

8.1.5. Pokrzywdzeni przestępstwem kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Zdecydowanie największą grupą podmiotów pokrzywdzonych przestępstwem kradzieży z włamaniem do nieruchomości okazały się być osoby fizyczne (79,9% badanych spraw). Do kradzieży na szkodę osób prawnych doszło w przypadku 17,2 % przypadków. Szczegółowo pokrzywdzone osoby prawne wskazano w rozdziale 6 opracowania.

Wśród pokrzywdzonych osób fizycznych aż 73,05% z nich to osoby obce dla sprawcy. To kolejna okoliczność, która może przemawiać za faktem, że sprawcy kradzieży z włamaniem w większości dokonują wyboru nieruchomości w sposób losowy i spontaniczny. Oczywiście, jak wskazywano w e wcześniejszej części pracy zdarzały się w sytuacje w których sprawcy podejrzewali, że w nieruchomościach mogą znajdować się rzeczy wartościowe, a nie znali ich właścicieli. Co jest pewne, ledwie 26,95 % pokrzywdzonych osób fizycznych jest znanych sprawcom. Wynika z tego, że sprawcy zdecydowanie mniej chętnie decydują się na włamanie do osób, z którymi łączy ich jakaś relacja.

Odnosnie samych relacji, które łączyły sprawcę z osobą pokrzywdzoną, najczęściej było to zamieszkiwanie w tym samym miejscu, tj. relacja sąsiedzka. Fakt ten nie budzi większego zdziwienia, wszak dzięki wspólnemu zamieszkiwaniu w jednym budynku najłatwiej zaobserwować, że nie ma jej w mieszkaniu, co znacznie ułatwia dokonanie włamania. W 9 przypadkach, osoba pokrzywdzona była byłym pracodawcą sprawcy. Podobnie jak w sytuacji sąsiedztwa – były pracownik miał możliwość dobrze poznać obiekt, do którego dokonał włamania, jego zabezpieczenia, a także zlokalizować wartościowe rzeczy. W 5 przypadkach osobami pokrzywdzonymi były były konkubiny sprawców. W tym przypadku wybór miejsca popełnienia przestępstwa był podyktowany pobudkami osobistymi.

W trakcie popełnienia kradzieży z włamaniem do nieruchomości pokrzywdzone osoby fizyczne zdecydowanie najczęściej (w 38,4% analizowanych przypadków) znajdowały się w domu. Włamania te zostały dokonane do altan działkowych, czy pomieszczeń gospodarczych lub nieużywanych budynków. Ofiary przestępstw przebywały również w czasie popełnienia przestępstwa w pracy, na wakacjach, w sklepie, czy na spacerze. Nie sposób jednakże wskazać tutaj znaczącego trendu. Z analizy badanych spraw wynika, iż sprawcy decydowali się na dokonanie włamania stwierdziwszy, że dany budynek jest pusty, nie czyniąc przy tym wcześniejszych obserwacji i nie starając się poznać zwyczajów ich właścicieli celem zaplanowania swoich działań.

8.1.6. Sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości

Na podstawie analizy cech osobopoznawczych 185 sprawców kradzieży z włamaniem do nieruchomości udało się skonstruować sylwetkę statystycznego sprawcy. Okazało się, że jest nim mężczyzna, w wieku 31 – 32 lat, z obywatelstwem polskim. Aż 94 % wszystkich sprawców było płci męskiej. Przestępstwo to jest popełniane przez osoby młode, do 35 roku życia. W tej grupie wiekowej znalazło się łącznie aż 70,7 % sprawców. Średnia wieku

wszystkich sprawców wyniosła 31,9 lat. Zaledwie 1 sprawca posiadał obywatelstwo inne niż polskie, tj. ukraińskie. Jeden ze sprawców miał obywatelstwo polskie i niemieckie. Miejsce zamieszkania sprawcy jest średnio oddalone o 5836,95 metrów od miejsca popełnienia przestępstwa. Jest to średnia odległość, na którą wpływ miał fakt, iż 3 sprawców (1%) zamieszkiwało 30 – 10 kilometrów od miejsca popełnienia przestępstwa i kolejnych 2 sprawców (0,7%) zamieszkiwało ponad 100 km od tego miejsca. Od miejsca popełnienia przestępstwa. Okoliczności te mają oczywiście duży wpływ na średnią. Warto jednakże zaznaczyć, iż aż 187 (68,9%) sprawców mieszkało w promieniu do 10 kilometrów od miejsca, do którego dokonali włamania, w tym 12 (4,2%) popełniło czyn zabroniony w miejscu swojego zamieszkania, 97 (33,6%) mieszkało w odległości do 1 kilometra od miejsca popełnienia przestępstwa, 70 (24,2%) w odległości 1 – 5 km, a 20 (6,9%) w odległości od 5 do 10 km. 43 sprawców (14,9%) zadeklarowało, iż są osobami bezdomnymi, a 3 (1%) nie było w stanie podać stałego miejsca zamieszkania. Z powyższego wynika, iż sprawcy kradzieży z włamaniem do nieruchomości chętnie decydują się na dokonanie przestępstwa w swoim najbliższym sąsiedztwie. Może to wynikać z faktu, iż dobrze znają ten teren, jak również potwierdzać tezę o spontaniczności w podejmowaniu decyzji o włamaniu. Wszak to podczas spotkań ze znajomymi lub libacji alkoholowej niejednokrotnie powstaje pomysł o dokonaniu kradzieży. Statystyczny sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest kawalerem (79,5% sprawców) i nie ma dzieci (54,6% sprawców). W przypadku innego stanu cywilnego najczęściej omawianego przestępstwa dopuszczają się osoby rozwiedzione (11,9% sprawców), a następnie pozostające w związku małżeńskim (8,1% sprawców). W sytuacji, w której sprawca ma dzieci, najczęściej jest to jedno dziecko (24,3% sprawców), a kolejno 2 dzieci (11,4% sprawców), 3 dzieci (8,1% sprawców), 4 dzieci (1,1% sprawców) i 5 dzieci (1 sprawca). Jeśli sprawca ma dzieci, to w 45,24 % są one na jego utrzymaniu. 31 sprawców (36,9%) nie utrzymuje swoich dzieci, zaś 8 z nich (9,85%) zadeklarowało zobowiązanie alimentacyjne. 7 sprawców (8,33%) nie wypowiedziało się na temat zależności finansowej występującej między nim a jego dzieckiem/dziećmi. Odnosząc się do kolejnych cech, ustalono, iż statystyczny sprawca kradzieży z włamaniem do nieruchomości posiada wykształcenie podstawowe (37,3% sprawców) lub zawodowe (29,2% sprawców) i jest bezrobotny (89,73% sprawców). Wśród analizowanych sylwetek znalazły się również osoby o wykształceniu gimnazjalnym i średnim (łącznie 59 osób – 31,9%). Zaledwie 3 sprawców (1,6%) miało wykształcenie wyższe. Pozwala to na wysnucie wniosku, iż wraz ze zdobywaniem wykształcenia, a co za tym idzie poszerzeniem swoich horyzontów intelektualnych i konkretyzacją planów na przyszłość zanika chęć do popełniania przestępstw. Niemalże 90% sprawców zadeklarowało, iż jest osobami

bezrobotnymi. Wśród pracujących sprawców najczęściej z nich wskazało, iż wykonują oni pracę kucharza/pomocy kuchennej (3 sprawców) oraz monter, operatora maszyn, pracownika budowlanego, pracownika produkcji (po 2 sprawców). Średni dochód pracujących lub uzyskujących świadczenia socjalne sprawców wyniósł 1916,24 zł. Typowy sprawca deklaruje, że stan jego zdrowia jest dobry i nie posiada on uzależnień. Wśród sprawców, których objęto badaniami byli tacy, którzy cierpieli na zaburzenia psychiczne oraz choroby psychosomatyczne. Co do 29 sprawców (15,7%), zaburzenia psychiczne zostały stwierdzone opinią biegłych psychiatrów. Z kolei co do 21 sprawców (11,4%), biegli psychiatrzy orzekli w opinii, iż są oni uzależnieni. Motywacją dokonania kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest dla statystycznego sprawcy chęć wzbogacenia się (36,8% sprawców). W momencie popełnienia czynu był już uprzednio karany (w sumie 80,1% wszystkich sprawców). Aż 43 sprawców okazało się być recydywistami, w tym 34 (18,4%) działało w warunkach recydywy podstawowej, zaś 9 (4,9%) z nich w warunkach recydywy wielokrotnej. Zaledwie 36 sprawców (19,5%) było w momencie popełnienia czynu osobami niekaranymi uprzednio.

8.2. Porównanie wyników badań własnych z wynikami wybranych badań

8.2.1. Opracowania badawcze wybrane do porównania

W celu zobrazowania w jaki sposób zmienia się przestępstwo kradzieży z włamaniem do nieruchomości postanowiono dokonać porównania wyników badań będących przedmiotem niniejszej rozprawy z wynikami innych badań przeprowadzonych na ten temat. Do porównania wybrano następujące opracowania badawcze:

- Z. Bożyczko „Kradzież z włamaniem i jej sprawca”, Warszawa 1970;
- J. Krawczyk „Sposoby i formy popełniania przestępstw kradzieży z włamaniem” [w:] „Przestępstwa kradzieży z włamaniem”, red. H. Kołakowska – Przełomiec,
- T. Borzoł, S. Miskiewicz, M. Tokarski i A. Winnicki „Kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty przestępstwa kradzieży z włamaniem do mieszkań. Raport z badań” red. J. Bryk, Szczytno 2005;
- M. Kucharski „Modus operandi sprawców przestępstw kradzieży z włamaniem”, Warszawa 2016, niepublikowana rozprawa doktorska.

Wybrane opracowania naukowe opiewają na różne okresy, są przeprowadzone w sposób bardzo szczegółowy i wyczerpują tematykę taktyki i techniki działania sprawcy, a także poddają analizie sylwetkę sprawcy i osoby pokrzywdzonej. Nadto badaniami objęto działania podejmowane przez organy ścigania w związku z popełnionym przestępstwem.

8.2.2. Wyniki badań przeprowadzonych przez Z. Bożyczkę

Badania Z. Bożyczki objęły grupę 1.548 włamywaczy zamieszkałych na terytorium miasta Wrocławia oraz miasta i powiatu Wałbrzych.⁴¹⁰ W podsumowaniu swoich badań Z. Bożyczko stwierdził, iż pomimo dużej częstotliwości występowania przestępstwa kradzieży z włamaniem, jego sprawca nie wykazuje wysokiej specjalizacji w zakresie taktyki i techniki działania. Znakomita większość dokonywanych włamań jest dokonywana bez przygotowania i z użyciem najprostszyc narzędzi, czy przy użyciu narządów ciała.⁴¹¹ Co istotne autor wskazał, iż włamywacz może liczyć na dużą pomoc społeczeństwa, które chętnie udzielało informacji o tym do jakiego obiektu można dokonać włamania, a następnie pomagało w dokonaniu przestępstwa by w końcu skutecznie ukryć włamywacza⁴¹². Z przeprowadzonych przez Z. Bożyczkę badań wynika, iż najczęściej sprawcy dokonują włamań w porze nocnej (23:00-5:00)⁴¹³. Do najczęściej okradanych obiektów należały obiekty handlowe i usługowo – konsumpcyjne, a następnie obiekty mieszkalne i gospodarcze. Dalej są to obiekty przeznaczone do przechowywania i transportu towarów, obiektyw oświatowe i kulturalno – oświatowe oraz obiekty biurowe i urzędy.⁴¹⁴ W trakcie badan ustalono również, iż zasadą jest dokonanie włamania w grupie. Do najczęściej występujących grup należało te złożone z 2 współnik, a potem kolejno, 3 współnik, 4 współników i w końcu 5 współników.⁴¹⁵

W zakresie techniki działania sprawcy, Z. Bożyczko ustalił, że najwięcej włamań dokonano przy użyciu narzędzi gotowych, taki jak m. in. łom, pręt żelazny, kilof czy kamień lub obcęgi. Do rzadziej używanych narzędzi naliczono narzędzia specjalnie wykonane lub przystosowane (np. wytrych czy „pasówka). Kolejno do przełamania zabezpieczeń użyto narządów ciała i innych środków pomocniczych.⁴¹⁶ Z kolei wśród najczęściej spotykanych sposobów włamania do pomieszczeń zamkniętych sklasyfikowano włamanie przez pokonanie

---

⁴¹⁰ Z. Bożyczko, *Kradzież z włamaniem i jej sprawca*, Warszawa 1970, s. 47.

⁴¹¹ Ibidem, s. 242.

⁴¹² Ibidem, s. 242.

⁴¹³ Ibidem, s. 81.

⁴¹⁴ Ibidem, s. 83.

⁴¹⁵ Ibidem, s. 86-87.

⁴¹⁶ Ibidem, s. 134.

zamknięć lub zabezpieczeń innymi sposobami (np. wyważenie drzwi, urwanie kłódki), a kolejno włamanie przez usunięcie szyby, włamanie przez otwarcie zamknięć, włamanie przez strop, sufit lub ścianę, włamanie przez kratę lub siatkę drucianą.⁴¹⁷

Wyniki badań prowadzonych w zakresie sylwetki sprawcy kradzieży z włamaniem pozwoliły z kolei na ustalenie, iż większość włamywaczy stanowią mężczyźni (94,7%), udział kobiet jest zaś znikomy (5,3%). Większość włamywaczy to osoby do 30 roku życia, nieposiadające określonego zawodu (60,8%), z niepełnym lub pełnym wykształceniem podstawowym. Wykształcenie średnie zadeklarowało jedynie 53 spośród wszystkich objętych badaniem. Co więcej statystyczny włamywacz okazał się osoba bez określonego zawodu. Jeśli już sprawca deklaruje określony zawód, najczęściej były to prace manualne.⁴¹⁸

8.2.3. Wyniki badań przeprowadzonych przez J. Krawczyka, pod redakcją naukową H. Kołakowskiej – Przelomiec

J. Krawczyk przeprowadził swoje badania dotyczące sposobów i formy popełnienia kradzieży z włamaniem na ogólnopolskiej reprezentatywnej grupie 400 akt spraw karnych (w tym ustalono 776 czynów), które obejmowały rok 1987 r.⁴¹⁹ Z przeprowadzonych badań wynikało, iż obiektami do których najczęściej włamują się sprawcy kradzieży z włamaniem to samochody, a następnie sklepy, obiekty mieszkalne i fragmenty użytkowe obiektów mieszkalnych (piwnice, strychy komórki itp.).⁴²⁰ Co podkreślił autor, zabezpieczenia obiektów były niskiej jakości lub nie było ich wcale. Drzwi obiektów zazwyczaj były typowe, bardzo słabo zabezpieczone lub w ogóle pozbawione zabezpieczeń dodatkowych takich jak kraty czy metalowe sztaby. Jednocześnie były one zamykane na jeden lub dwa zamki albo kłódkę. Autor zwrócił uwagę, iż w przypadku zakładów produkcyjnych i sklepów, niemalże w połowie przebadanych spraw posiadały one ochronę sprawowaną przez ludzi, która jednakże okazała się niewystarczająca.⁴²¹ Odnośnie pory popełnienia przestępstwa J. Krawczyk zauważył, iż najwięcej włamań dokonano w porze nocnej (22:00-6:00).⁴²² Zaobserwowano również, że 56 % przestępstw zostało popełnionych indywidualnie, a prawie 28% z jednym wspólnym sprawcą

---

⁴¹⁷ Ibidem, s. 141-142.

⁴¹⁸ Ibidem, s. 244-245.

⁴¹⁹ J. Krawczyk, *Sposoby i formy popełniania przestępstw kradzieży z włamaniem* [w:] *Przestępstwa kradzieży z włamaniem*, red. H. Kołakowska – Przelomiec, Warszawa 1996, s. 61.

⁴²⁰ Ibidem, s. 62.

⁴²¹ Ibidem, s. 65.

⁴²² Ibidem, s. 72.

dorośli.⁴²³ Sprawcy dokonywali przełamania zabezpieczenia głównie poprzez wyrwanie łomem skobla lub kłódki (10,4%), wyważenie drzwi z pomocą siły fizycznej (6,8%), wybicie szyby w oknie lub drzwiach (6,8%), wybicie okna wystawowego (4,6%), otwarcie drzwi dopasowanym kluczem lub wytrychem (co dotyczy szczególnie samochodów).⁴²⁴ W zakresie używanych przez sprawców narzędzi najczęściej sprawcy obywali się bez nich (40,7%), lub też stosowali podstawowe narzędzia, takie jak łomy (13,9%), śrubokręty (6,9%), dopasowane klucze (6%), kamienie i cegły (6%).⁴²⁵ Autor opracowania wskazał, że po dostaniu się do obiektu sprawcy zabierali praktycznie wszystkie rzeczy, które „wpadły im w rękę”, a nadto cechowali się dużym pośpiechem i brakiem rozeznania.⁴²⁶ do najczęściej kradzionych przedmiotów zaliczono: pieniądze (21,3%), artykuły żywnościowe i używki (21%), sprzęt RTV i fotograficzny (20,4%), części i akcesoria samochodowe (15,38%), odzież i pochodne (15,7%), sprzęt gospodarstwa domowego (13,4%) oraz narzędzia (11,6%).⁴²⁷ Kolejną kwestią poddana analizie przez J. Krawczyka było postępowanie w celu wykrycia sprawcy. Z przeprowadzonych badań wynikało, że najwięcej, bo ponad 41% sprawców zostało wykrytych dzięki pracy operacyjnej Milicji Obywatelskiej, 19,2% w skutek dochodzenia prowadzonego w innej sprawie oraz 11,2 % na skutek zeznań świadków, 7,2% w pościgu, 5% w wyniku ujęcia na gorącym uczynku przez świadków, a 4,4, % w wyniku ujęcia na gorącym uczynku przez milicję Obywatelską.⁴²⁸ Badaniami objęto również samych sprawców przestępstwa kradzieży z włamaniem. W sumie ujawniono 1.045 sprawców, w tym 97,4% to mężczyźni, zaś 2,6% kobiety. Włamywaczami okazały się osoby młode, w wieku do 21 lat, a następnie w przedziale od 22 do 30 lat. Ponad połowa sprawców legitymowała się wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym, zaś 1/3 zawodowym lub niepełnym zawodowym. Nie zaobserwowano przy tym ani jednego sprawcy z wykształceniem wyższym lub niepełnym wyższym.⁴²⁹

---

⁴²³ Ibidem, s. 72.

⁴²⁴ Ibidem, s. 72-73.

⁴²⁵ Ibidem, s. 73.

⁴²⁶ Ibidem, s. 73.

⁴²⁷ Ibidem, s. 77.

⁴²⁸ Ibidem, s. 79.

⁴²⁹ Ibidem, s. 80.

8.2.4. Wyniki badań przeprowadzonych przez T. Borzoła, S. Miszkiewicza, M. Tokarskiego i A. Winnickiego, pod redakcją naukową J. Bryka

Badaniami objęte zostały sprawy prowadzone w latach 2001 – 2002, na terenie województwa podlaskiego, warmińsko – mazurskiego i pomorskiego. Łącznie przeanalizowano 379 spraw.⁴³⁰ Badaniami objęto zarówno taktykę jak i technikę działania sprawcy, oraz dokonano analizy sylwetki sprawcy, osoby pokrzywdzonej przestępstwem oraz sposobu prowadzenia postępowania przygotowawczego. I tak, w zakresie ustalenia czasu i miejsca dokonania przestępstwa autorom udało się ustalić, że zdecydowana większość (43,3%) dokonanych kradzieży z włamaniem miała miejsce w porze dziennej (8:00-16:00). Następnie, w 25,3% przebadanych spraw były to godziny popołudniowe (16:00-22:00), zaś najmniej kradzieży z włamaniem (15 %) popełniono w porze nocnej, tj. w godzinach 22:00-8:00.⁴³¹ Co wymaga podkreślenia, badania te dotyczą *stricto* kradzieży z włamaniem do mieszkań, a zatem pora dokonania przestępstwa nie budzi zdziwienia, wszak to właśnie w porze dziennej domownicy są najczęściej nieobecni. Najczęściej sprawcy dokonywali włamań do domów jednorodzinnych, a następnie kolejno do mieszkań w bloku i mieszkań w domach wielorodzinnych.⁴³² Aż w 95,3 % obiekty, do których dokonano włamań były zabezpieczone w sposób standardowy. Zaledwie mała część z nich posiadała zabezpieczenia techniczne specjalne (3,4%) lub zabezpieczenia elektroniczne (1,3%).⁴³³ W toku badań autorom nie udało się zebrać danych dotyczących przeprowadzenia przez sprawców wcześniejszego wywiadu aż w 91,6% przypadków. Jak wskazano w opracowaniu dostępne materiały z postępowania przygotowawczego posiadają znikome informacje na ten temat. Jeśli już dochodziło do wywiadu, to najczęściej była to obserwacja obiektu, a następnie obserwacja domowników i sprawdzenie sposobów zabezpieczeń.⁴³⁴

Do najczęściej używanych narzędzi służących do przełamania zabezpieczeń należą: łom (55,1%), dorobiony klucz (21,4%) i klucz oryginalny (7,1%). Rzadziej używano nożyc do cięcia, wytrychu, kamienia, piłki, drabiny czy łamaka.⁴³⁵ Najczęściej forsowaną przeszkodą okazały się być drzwi (63,1%), a potem kolejno okno (33%), okno i drzwi (0,8%). W przypadku 3,2 % analizowanych czynów nie udało ustalić się jakie zabezpieczeni sprawca pokonał.⁴³⁶

---

⁴³⁰ T. Borzoł i in. *Kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty przestępstwa kradzieży z włamaniem do mieszkań. Raport z badań*, red. J. Bryk, Szczytno 2005, s. 6.

⁴³¹ Ibidem, s. 12.

⁴³² Ibidem, s. 13.

⁴³³ Ibidem, s. 14.

⁴³⁴ Ibidem, s. 15-16.

⁴³⁵ Ibidem, s. 19-20.

⁴³⁶ Ibidem, s. 21.

Sprawcy pokonywali drzwi głównie poprzez ich wyważenie, a także wyłamanie, otwarcie oryginalnym kluczem lub otwarcie kluczem dorobionym. Z kolei zabezpieczenie w postaci okna najczęściej był wypchnięte, wyłamane, wybito w nim szybę lub zostało wyważone.⁴³⁷ Autorzy ustalili również, że w 64% przebadanych przypadków sprawcy po wejściu do mieszkania zabierali konkretne rzeczy. W 23% przypadków sprawcy dokonywali penetracji mieszkania, a w zaledwie 1% demolowali mieszkanie.⁴³⁸ Wśród przedmiotów, które najczęściej padały łupem sprawców wyróżniono: telewizory, radiomagnetofony, komputery, biżuterię, sprzęt DVD kino domowe, aparaty i alkohol.⁴³⁹ Wielkość strat zależy od tego jaki przedmioty zostały skradzione, jednakże najczęstszymi przedziałami okazały się być: poniżej 500 zł (13,5%), 201-100 zł(10%), 1001-2000 zł (14,2%), 3001-5000zł (15,8%), 5001-10000 zł (15%) oraz 10000-50000 zł (12,4%).⁴⁴⁰

Osoba pokrzywdzona w momencie dokonania czynu najczęściej przebywała w pracy (62%). Co istotne, aż w 87,8% przebadanych przypadków sprawca nie był znany osobiście pokrzywdzonemu.⁴⁴¹

Autorom udało się również ustalić, iż to mężczyźni w głównej mierze dokonują kradzieży z włamaniem do mieszkań. Dominującą liczbę sprawców zanotowano w przedziale wiekowym 17 – 21 lat (45%) oraz 22-32 lata (39%). Co istotne 47 % sprawców posiadało wykształcenie podstawowe, a 44% - zawodowe. Zaledwie 2% sprawców legitymowało się wykształceniem średnim ogólnym, a 7% podstawowym niepełnym. Najwięcej sprawców kradzież z włamaniem do mieszkań okazał się być kawalerami (87,1%). Zdarzali się również sprawcy pozostający w związku małżeńskim, konkubinacie lub rozwiedzeni, jednakże stanowili oni bardzo małą grupę. 82,9% sprawców nie posiadało dzieci. Co równie istotne, 86% sprawców zadeklarowało, iż nie pracują, w tym największą grupę stanowiły osoby bezrobotne (67,6%). Pozostali sprawcy byli uczniami lub pozostawali na utrzymaniu rodziców. Ponad połowa (52,4%) sprawców kradzieży z włamaniem do mieszkań była w momencie popełnienia czynu uprzednio karana. Większość z nich – bo aż 83,7 % była karana za przestępstwa tego samego rodzaju lub podobne. Ostatnią kwestią, która była przedmiotem badań autorów w zakresie sprawcy przestępstwa kradzieży z włamaniem do mieszkań było miejsce ich zamieszkania. I tak aż 57,4% sprawców zamieszkiwało na terenie tego samego Komisariatu Policji, który prowadził postępowanie przygotowawcze. 20,7% z nich zamieszkiwało na terenie

---

⁴³⁷ Ibidem, s. 21-22.

⁴³⁸ Ibidem, s. 23.

⁴³⁹ Ibidem, s. 25.

⁴⁴⁰ Ibidem, s. 26.

⁴⁴¹ Ibidem, s. 28-29.

tej samej Komendy Miejskiej lub Powiatowej Policji. 15,9% sprawców zamieszkiwało na terenie innej Komendy Miejskiej lub Powiatowej Policji, a tylko 2,4% z nich na terenie innego województwa. 1,2% sprawców było bezdomnych, a 2,4% nie posiadała stałego meldunku.⁴⁴²

Autorzy dokonali również analizy sposobu działania Policji w badanych sprawach. Na jej podstawie ustalono, iż najczęściej do wykrycia sprawcy kradzieży z włamaniem dochodzi dzięki pracy operacyjnej policji (34,1%). Spośród innych metod wykrycia sprawcy można wyróżnić: zatrzymanie na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu, wykrycie w ramach czynności procesowych, wskazanie przy zgłoszeniu, wykrycie w wyniku innych czynności podjętych w ramach art. 308 k.p.k., czy zatrzymanie przez funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei.⁴⁴³ Autorzy omówili również kwestię najbardziej istotnych czynności kryminalistyczno – procesowych przeprowadzanych w omawianych postępowaniach. I tak należą do nich: przesłuchanie świadka, przeszukanie, oględziny. Sporadycznie przeprowadzano okazanie i konfrontację.⁴⁴⁴ Z kolei najczęściej przeprowadzanymi ekspertyzami okazały się być: ekspertyza daktyloskopijna (66,3%), mechanoskopijna (19,5%) oraz traseologiczna (14,2%).

8.2.5. Wyniki badań przeprowadzonych przez M. Kucharskiego

Badania M. Kucharskiego w zakresie ustalenia jaki jest *modus operandi* sprawców kradzieży z włamaniem objęły łącznie około 1200 akt głównych dotyczących postępowań sądowych przeciwko oskarżonym o przestępstwa kradzieży z włamaniem w latach 2010-2014, prowadzonych w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Podgórze w Krakowie oraz Sądzie Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie. Autor omówił szeroko taktykę i technikę działania sprawcy, oraz dokonał analizy sylwetki włamywacza.

W zakresie dotyczących taktyki działania sprawcy, K. Kucharski ustalił, iż w 69% badanych spraw dokonywali oni wywiadu przed dokonaniem przestępstwa. Do najczęściej zaobserwowanych form wywiadu należały obserwacja obiektu (74%), obserwacja domowników/pracowników (22%) oraz sprawdzenie sposobów zabezpieczeń (4%). Najwięcej kradzieży z włamaniem dokonano w porze zimowej oraz jesiennej. Jednocześnie najchętniej wybieraną przez sprawców porą na dokonania włamania okazały się godziny nocne (20:00-

---

⁴⁴² Ibidem, s. 31-36.

⁴⁴³ Ibidem, s. 37.

⁴⁴⁴ Ibidem, s. 44-46.

2:00), a później godziny popołudniowe (14:00-20:00), wczesnoranne (2:00-8:00) i poranne (8:00-14:00). M. Kucharski dokonał również wyróżnienia obiektów, do których sprawcy włamywali się najczęściej. I tak najwięcej kradzieży z włamaniem odnotowano do domów jednorodzinnych, kolejno sklepów, mieszkań w blokach, piwnicy, garaży, altan działkowych, kamienic, biur i magazynów. Zdecydowana większość okradanych obiektów znajdowała się w centrum miasta (78,3%). Badania dotyczące zabezpieczeń stosowanych w okradanych obiektach pozwoliły na ustalenie, iż w aż 90% z nich wykorzystywano zabezpieczenia techniczne standardowe, w 9% były to zabezpieczenia elektroniczne, zaś tylko w 1% zabezpieczenia techniczne specjalne. Aż 48,1% badanych przestępstw zostało popełnionych przez sprawcę działającego indywidualnie. Wśród zaobserwowanych grup sprawców zaobserwowano dwuosobowe (36,6%) badanych spraw, trzyosobowe (11,4%) lub czterosobowe (3,6%). Spraw, w których działało więcej niż 4 włamywaczy stanowiły ledwie 0,4% przebadanych spraw.

M. Kucharski postanowił również zbadać jakimi narzędziami posługiwali się sprawcy do przełamania zabezpieczeń. Ustalił, iż najwięcej włamań jest dokonywanych przy użyciu narzędzi podstawowych i łatwo dostępnych, takich jak łom (15,3%), śrubokręt (13,8%), nożyce do cięcia (8,7%), pręt (6,6%). Wskazano jednakże, iż zdarzają się włamania dokonywane przy pomocy narzędzi specjalnych, dostosowanych do popełnienia przestępstwa w tym: łamaka (5,1%), dopasowanego klucza (4,5%) i wytrycha (3,9%). W 6% spraw do przełamania zabezpieczenia użyto oryginalnego klucza. Do najczęściej forsowanych zabezpieczeń zaliczono drzwi (54,3%), okna (33,8%) i drzwi balkonowe (7,9%). Następnie autor dokonał analizy kwestii sposobu przełamania konkretnych zabezpieczeń. W przypadku drzwi, najczęściej wybieraną przez sprawców metoda okazało się wyłamanie zamka lub skobla (49%), a później wyważenie lub podważenie drzwi (21%) i przecięcie lub przełamanie kłódki (12%). W przypadku 6% spraw doszło do otwarcia drzwi przy użyciu oryginalnego klucza jak również do odkręcenia zamka lub skobla. Zabezpieczenie zostało przełamane przez użycie dorobionego klucza lub innych narzędzi w przypadku 4% przebadanych spraw. W przypadku przełamania zabezpieczenia w postaci okna lub drzwi balkonowych, najczęściej stosowaną metodą było wybicie szyby, a następnie kolejno: wyłamanie, wyważenie i wypchnięcie. M. Kucharski opisał również inne, rzadziej stosowane metody obejścia zabezpieczeń w tym: włamanie przez ścianę, sufit i podłogę.

Wśród przedmiotów, które najczęściej stawały się łupem sprawców autor wymienił: pieniądze, laptop, złom, sprzęt elektro-mechaniczny, telewizor, biżuterię, telefon komórkowy, sprzęt elektroniczny, narzędzia i papierosy. W 48% przebadanych spraw sprawcy dokonywali

szybkiej sprzedaży skradzionych przedmiotów, w 30% zostały one zużyte na własny użytek. W przypadku 19 % sprawca ukrył skradzione przedmioty. Najwięcej skradzionych przedmiotów przedstawiało wartość poniżej 500 zł (23,5%). Następnie, w 18,5% badanych spraw zaobserwowano wartość skradzionego mienia w przedziale od 501 zł do 1000 zł oraz od 1001 zł do 2000 zł. stosunkowo rzadko zdarzały się kradzieże mienia o wartości od 5001 do 10000 zł (9,5%) oraz od 10001 do 50000 zł (7,5%). W zaledwie 1,3% badanych spraw wartość skradzionego mienia przekroczyła 50000 zł.

Badając relacje łączące sprawcę z ofiarą autor opracowania stwierdził, że w przypadku 79% sprawy byli oni sobie obcy. W większości spraw nie ustalono, gdzie znajdował się pokrzywdzony w momencie popełnienia czynu.

Ostatnią analizowaną kwestią jest sylwetka sprawcy kradzieży z włamaniem. Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że w 95 % przypadków sprawcą kradzieży z włamaniem był mężczyzna. Przepięstwo to najczęściej popełniały osoby młode, do 35 roku życia. 71% sprawców zadeklarował, iż nie pozostają w żadnym związku, 14 % z nich pozostawało w związku małżeńskim, 8% było rozwiedzionych, zaś 7% żyło w konkubinacie. Odnotowano również, iż najczęściej sprawców się wykształceniem podstawowym (38,5%) i zawodowym (37,5%). 12, 5% ze sprawców miało wykształcenie gimnazjalne, a 10% średnie. Zaledwie 0,5% sprawców legitymowało się wykształceniem wyższym. Aż 88% sprawców kradzieży z włamaniem który zostali objęci badaniem zadeklarowało, iż nie wykonuje żadnej pracy (w tym 70% to osoby bezrobotne, 16% to uczniowie lub studenci, 10% pozostaje na utrzymaniu osób trzecich, 4% to renciści lub emeryci). W przypadku sprawców pracujących do najczęściej wykonywanych zawodów należały: budowlaniec, samozatrudnienie, elektryk, monter, pracownik fizyczny, kierowca, hydraulik, mechanik, piekarz, kucharz, sprzedawca, ochroniarz i magazynier. W 59% badanych spraw sprawcy byli w momencie popełnienia czynu uprzednio karani.⁴⁴⁵

8.2.6. Zestawienie wyników badań własnych z wynikami badań innych autorów

Tytułem wstępu przyjdzie wskazać, iż badania przeprowadzone przez Z. Bożyczkę oraz J. Krawczyka dotyczą kradzieży z włamaniem *sensu largo*. Z kolei badania przeprowadzone przez grupę badaczy, zredagowane przez J. Bryka obejmują zjawisko kradzieży z włamaniem wyłącznie do mieszkań. Niemniej udało się zaobserwować wiele punktów stykowych między

---

⁴⁴⁵ Zob. M. Kucharski M., *Modus operandi sprawców przestępstw kradzieży z włamaniem*, niepublikowana praca doktorska, rec. E. Gruza, Warszawa 2016.

opisanymi wyżej badaniami, co pozwala na porównanie ich z wynikami badań będących przedmiotem niniejszej pracy.

Rozpoczynając od taktyki działania sprawców, trend, który zaobserwował Z. Bożyczko, podczas badań przeprowadzonych 60 lat temu, dotyczący wyboru na dokonanie włamania pory nocnej pozostał bez zmian. We wszystkich badaniach (z wyjątkiem tych dotyczących włamań do mieszkań, co ze względów opisanych wyżej jest oczywiste), zaobserwowano, że do największej liczny włamań dochodzi właśnie w nocy. Niezmienny pozostaje również wybór sprawców co do obiektu, do którego dokonano włamania. Wśród czołowych nieruchomości, do których włamują się sprawcy należą obiekty handlowo – usługowe, lokale mieszkalne, oraz użytkowe części budynków (w niniejszej pracy nazywane zbiorczo obiektami gospodarczymi). Na przestrzeni lat zmieniały się nieco preferencje sprawców, zaobserwowany trend, dotyczący włamań do wskazanych wyżej obiektów zdaje się utrzymywać. Obecnie, w porównaniu do badań przeprowadzonych w latach 2010-2014, sprawcy najchętniej decydują się na dokonywanie włamań do pomieszczeń gospodarczych niż do lokali mieszkalnych. Co również wymaga podkreślenia, w badaniach z lat 2010-2014 zaobserwowano tendencję do dokonywania włamań do altan ogrodowych, co utrzymuje się do dnia dzisiejszego. Przechodząc do kwestii zabezpieczeń obiektów, do których dokonano włamania należy zauważyć, iż ze wszystkich opracowaniach wysnuto wniosek, iż zabezpieczenia te były podstawowe, a także słabej jakości. Ta kwestia nie uległa zmianie aż dziś, kiedy to właśnie jakość zastosowanych zabezpieczeń stanowi znaczne ułatwienie dla przestępców. Co istotne, w żadnym z przedstawionych badań nie przyłożono należytej staranności do przeanalizowania kwestii zabezpieczeń dodatkowych. Może to wynikać oczywiście z faktu, iż sektor prywatny ochrony mienia cały czas się rozwija, tak samo jak zwiększa się świadomość samych właścicieli nieruchomości, którzy coraz to chętniej stosują różnego rodzaju zabezpieczenia elektroniczne, w znaczny sposób zwiększające ochronę. Podczas badań prowadzonych przez Z. Bożyczkę, zaobserwował on, iż zdecydowana większość kradzieży z włamaniem jest przeprowadzana w 4grupach. Trend ten uległ jednakże odwróceniu i już latach osiemdziesiątych J. Krawczyk zauważył, że 56 % przestępstw zostało dokonanych przez sprawcę działającego indywidualnie. Tendencja ta, zdaje się utrzymywać, ponieważ w badaniach przeprowadzonych w latach 2010-2014, jak i w badaniach będących przedmiotem niniejszego opracowania większość (u M. Kucharskiego 48,1%, obecnie 57,42 %) czynów jest popełnianych przez sprawców działających „solo”.

Co ciekawe, metody działania sprawców nie zdają się ewoluować wraz z rozwojem techniki. Już w trakcie najwcześniejszych badań stwierdzono, że do przełamania zabezpieczeń

dochodzi przede wszystkim przy użyciu siły fizycznej lub prostych narzędzi, które są ogólnodostępne i znajdują się niemalże w każdym gospodarstwie domowym, takich jak niezmiennie, najczęściej wybierany przez włamywaczy łom czy śrubokręt lub nożyce. Co może wzbudzać pewien umiarkowany entuzjazm, zaobserwowano spadek kradzieży z włamaniem przeprowadzonych przy użyciu narzędzi specjalistycznych. Jeszcze M. Kucharski, w trakcie badań przeprowadzonych w latach 2010-2014 zauważył, że 5,1% kradzieży zostało przeprowadzonych przy użyciu łamaka, a 3,9% przy użyciu wytrycha. W badaniach stanowiących przedmiot niniejszej pracy ustalono, że przełamania zabezpieczeń przy użyciu narzędzi specjalistycznych – w tym wypadku wytrycha, doszło zaledwie 1 raz. Może to świadczyć o możliwym zaniku zjawiska włamywacza profesjonalnego, który umie posługiwać się specjalistycznymi narzędziami. Również sposób przełamania zabezpieczenia zdaje się nie zmieniać na przestrzeni lat. Do najczęściej spotykanych na przestrzeni lat, jak i obecnie można zaliczyć wyłamanie i wyważenie drzwi, wyłamanie zamka, przecięcie kłódki czy wybitcie szyby. Metody działania sprawców kradzieży z włamaniem od niemalże 60 lat nie zmieniają się, cechują się brakiem finezji i prymitywizmem.

Zarówno J. Krawczyk jak i M. Kucharskich wskazywali, iż łupem przestępców najczęściej padają pieniądze. Kolejno wymieniali oni sprzęt RTV czy biżuterię. W aktualnie przeprowadzonych badaniach, najchętniej kradzionym dobrem okazały się jednak być elektronarzędzia. Może to wynikać z faktu, iż sprawcy najczęściej włamywali się do pomieszczeń gospodarczych, w których narzędzia takie są przechowywane, a także tego, iż mogą one zostać łatwo spieniężone. Pieniądze również pozostają w zainteresowaniu obecnych włamywaczy i znajdują się na drugim miejscu co do najczęściej kradzionych przedmiotów. Niemniej wnioski płynące ze wszystkich powyższych opracowań pokrywają się z wnioskami przedstawionymi w części pierwszej niniejszej jednostki redakcyjnej – sprawcy kradzieży z włamaniem dokonują zaboru każdego mienia, które może w ich ocenie mieć jakkolwiek wartość. Odnosząc się z kolei do wartości skradzionych przedmiotów – należy tutaj zauważyć, iż z biegiem czasu zdaje się ona spadać. W badaniach przeprowadzonych w latach 2001-2002, zaobserwowano, iż w 15,8% przypadków wartość skradzionych przedmiotów wyniosła od 3001 do 5000zł, w 15% - od 5001 do 10000 zł, zaś w 12,4% - od 10000 do 50000 zł. Z badań M. Kucharskiego wynika z kolei, iż w większości (aż 42% badanych czynów) wartość skradzionych przedmiotów nie przekroczyła 1000 zł. Obecnie w przypadku aż 46,9% badanych czynów wartość skradzionego mienia nie przekroczyła 1000 zł. Oczywiście badania prowadzone w latach 2001-2002 dotyczyły włamań do mieszkań, w których przetrzymywane

są te najbardziej wartościowe przedmioty, jednakże bez wątpienia liczba czynów, w których sprawcy decydują się na kradzież rzeczy o stosunkowo niskiej wartości wzrosła.

Co ciekawe, niezmienna pozostaje sylwetka typowego włamywacza. Już od badań przeprowadzonych przez Z. Bożyczkę jest to młody (do 30 lat) mężczyzna, kawaler, o wykształceniu podstawowym lub zawodowym. Na przestrzeni lat bez zmiany pozostaje okoliczność, iż sprawca taki w przeważającej liczbie przypadków był już uprzednio karany. W kontekście aktualnych badań aktualna zatem pozostaje hipoteza, którą postawił już w latach sześćdziesiątych Z. Bożyczko, wskazując, iż wraz z podwyższaniem się poziomu wykształcenia i kultury osobistej, oraz zdobywaniem określonego zawodu powstają predyspozycje i warunki do zanikania przestępstw pospolitych i wymagających zastosowania siły fizycznej”.⁴⁴⁶

8.3. Postulaty

Przeprowadzone badania pozwoliły na skonstruowanie pewnych postulatów, których realizacja może w ocenie autorki przyczynić się do ograniczenia kradzieży z włamaniem do nieruchomości.

Pierwszym z postulatów *de lege ferenda* jest wprowadzenie nowej kategorii środka kompensacyjnego, który mógłby być orzekany w przypadku popełnienia kradzieży z włamaniem. Obecnie, w przypadku kradzieży z włamaniem orzekany jest obowiązek naprawienia szkody, skodyfikowany w art. 46 k.k. Środek ów ma na celu zrekompensowanie pokrzywdzonemu wyrządzonej mu przestępstwem szkody. Co istotne – na etapie postępowania wykonawczego, egzekucja tego środka jest całkowicie przerzucona na pokrzywdzonego. To właśnie pokrzywdzony zwraca się do sądu o nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności, która pozwoli na późniejsze wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Późniejsze działanie komornika sądowego jest już uzależnione od tego, czy sprawca posiada majątek, z którego będzie możliwe zaspokojenie należności. Jednocześnie, brak realizacji tego środka kompensacyjnego nie niesie dla skazanego praktycznie żadnych negatywnych skutków. Sądy nie monitorują wykonania tego środka, nie jest możliwe przymuszenie skazanego do wykonania go, a także brak jest mechanizmu sankcji zastępczej. Jediną sytuacją, w której sądy realnie zwracają uwagę na to, czy skazany zrealizował orzeczony obowiązek naprawienia szkody występuje w sytuacji, kiedy karą orzeczoną za popełnione przestępstwo jest

---

⁴⁴⁶ Z. Bożyczko, op.cit., s. 245.

pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem jego wykonania na okres próby. Okoliczność ta jest badana w trakcie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszony kary, w przypadku wystąpienia przesłanek z art. 75 k.k. Jak wynika z praktyki zawodowej autorki, sądy nie wszczynają przedmiotowego postępowania z urzędu w przypadku braku realizacji obowiązku, aż do czasu, gdy pokrzywdzony sam poinformuje o tym, iż pomimo upływu okresu próby, skazany nie podjął żadnych czynności zmierzających do naprawienia szkody. Sposób wykonywania tego środka nie gwarantuje realizacji jego funkcji kompensacyjnej. Z uwagi na powyższe należałoby dokonać jego modyfikacji lub wprowadzić nowy środek, który będzie pozwalał na realne wynagrodzenie szkód poniesionych przez pokrzywdzonego. Po pierwsze, monitorowanie wykonania obowiązku naprawienia szkody winno być sprawowane przez sądy, a nie pozostawać w gestii osób pokrzywdzonych. W takim przypadku, część sprawców mogłaby traktować takie zobowiązanie poważniej, ponieważ zadziałałby tu swoisty autorytet wymiaru sprawiedliwości. Być może właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie sankcji zastępczych (np. aresztu), które podobnie jak w przypadku kary grzywny lub ograniczenia wolności motywowałyby sprawców do sprawniejszego naprawienia szkody. Inną możliwością jest wprowadzenie obligatoryjnego potrącenia z wynagrodzenia skazanego, które to byłoby przekazywane na rzecz osoby pokrzywdzonej przestępstwem. To rozwiązanie nie znalazłoby jednakże zastosowania w przypadku bezrobotnych skazanych, którzy, jak wykazano w trakcie badań stanowią większość. Przedawniony postulat stanowi jedynie przyczynek do dyskusji na temat skuteczności orzekanych środków kompensacyjnych. W dyskusji takiej należałoby przeanalizować funkcjonowanie podobnych rozwiązań w innych krajach Unii Europejskiej, co mogłoby zainspirować do zmian, które pociągałyby za sobą takie sformułowanie obowiązku naprawienia szkody, które zapewniałoby osobie pokrzywdzonej realną kompensatę za wyrządzone szkody.

Jednocześnie zważywszy na to, iż dotychczas stosowane środki kompensacyjne zdają się być niewystarczające, można rozważyć wprowadzenie specjalnego funduszu państwowego, który wypłacałby odszkodowania ofiarom kradzieży z włamaniem, w przypadku, kiedy sprawca uchyla się od tego. Funkcjonowanie tego funduszu mogłoby być zbliżone do funduszu alimentacyjnego – należności wypłacane osobom pokrzywdzonym obciążałyby skazanych, którzy w momencie wypłaty stawaliby się dłużnikami Skarbu Państwa. Rozwiązanie to nie jest idealne i z pewnością stanowiłoby ciężar dla Skarbu Państwa, jednakże pozwalałoby na chociaż częściowe wynagrodzenie ofiarom poniesionych szkód.

Ostatnią z postulowanych zmian w sferze prawnej jest wprowadzenie typu kwalifikowanego kradzieży z włamaniem, który obejmowałby włamania do lokali mieszkalnych. W ocenie autorki lokale takie należałoby objąć szczególną ochroną, ponieważ włamania do nich powodują największe obciążenie psychiczne dla ofiar. Osoby, które przeżyły włamanie do własnego domu tracą poczucie bezpieczeństwa i borykają się ze strachem, lękiem oraz poczuciem zagrożenia. Zaostrzenie kary wymierzanych za włamania do tego typu obiektów czy całkowita rezygnacja z możliwości orzekania kar wolnościowych mogłoby zadziałać odstrasząco na potencjalnych sprawców, co zmniejszyłoby częstotliwość występowania takich zdarzeń.

Na podstawie przeprowadzonych badań udało się skonstruować wniosek, iż najczęstszą przyczyną kradzieży z włamaniem do nieruchomości jest jakość stosowanych zabezpieczeń. Jak wykazano wyżej, sprawcy od niemalże 60 lat dokonują włamań w taki sam sposób – przy użyciu siły fizycznej lub najprostszych narzędzi. Jest to możliwe, z uwagi na słabe zabezpieczenie nieruchomości. W tym zakresie należy zwiększyć świadomość właścicieli nieruchomości. Od lat Policja prowadzi różnego rodzaju akcje edukacyjne, takie jak np. kampania „Stop włamaniom do domów”⁴⁴⁷. Co więcej, od 2019 r., obchodzony jest Europejski Dzień Przeciwdziałania Włamaniom do Domów. Za tę inicjatywę odpowiedzialna jest Europejska Sieć Zapobiegania Przemocności (EUCPN), we współpracy z Europolem i Komisją Europejską.⁴⁴⁸ Wszystkie te działania mają na celu stworzenie u społeczeństwa dobrych nawyków, które pozwolą na ograniczenie liczby włamań. Zważywszy jednak na to, jak wygląda skala opisywanego zjawiska, takie inicjatywy nie są wystarczające.

W ocenie autorki należałoby bardziej skupić się na edukacji już najmłodszych dzieci (co winno być połączone z ogólnie pojętą edukacją prawną), tak by wpoić im odpowiednie postawy. Niezwykle istotne jest bowiem podejście całego społeczeństwa do problemu kradzieży jako takiej. Nauczanie obywateli swoistej czujności oraz tego, iż najbardziej pożądaną reakcją po zauważeniu przestępstwa jest natychmiastowe zawiadomienie organów ścigania w znacznym stopniu poprawiłoby wykrywalność opisywanego przestępstwa. Należy przy tym zauważyć, że obecnie coraz więcej obywateli reaguje widząc, jak popełniane jest przestępstwo, co zmieniło się na przestrzeni lat (jak bowiem wskazywał J. Bożyczko w opisie swoich badań – w latach sześćdziesiątych społeczeństwo chętnie wspierało i ukrywało

---

⁴⁴⁷ <https://lodzka.policja.gov.pl/e12/aktualnoc/49583,Kampania-quotStop-wlamaniom-do-domowquot.html> (dostęp: 06.03.2024).

⁴⁴⁸ <https://policja.pl/pol/aktualnosci/232640,V-Europejski-Dzien-Przeciwdzialania-Wlamaniom-do-Domow.html> (dostęp: 06.03.2024).

włamywaczy⁴⁴⁹). Wyczulenie społeczeństwa na spostrzeganie prób dokonania włamania może stanowić pierwsze, często najważniejsze zabezpieczenie. Dlatego tak istotne są tutaj relacje sąsiedzkie. To właśnie sąsiedzi częstokroć jako pierwsi mogą zauważyć, iż dochodzi do próby włamania. Dobrą inicjatywą zdaje się promowanie i wspieranie inicjatyw sąsiedzkich.

Co równie istotne, należy zwiększyć świadomość właścicieli nieruchomości w zakresie należytego zabezpieczenia obiektu. Większość nieruchomości, do których dokonano włamania posiadała podstawowe zabezpieczenia, które niezwykle łatwo i bez wcześniejszego przygotowania można przełamać. Oczywiście zauważono dużą rolę różnych dodatkowych zabezpieczeń elektronicznych, takich jak alarmy antywłamaniowe czy monitoring, jednakże znając obecne realia, nieosiągalną zdaje się być sytuacja, w której każdy właściciel nieruchomości inwestuje w takie środki ochrony. Wiąże się to z kosztami ich montażu oraz eksploatacji. Co jednak istotne, można zakładać, iż już zamontowanie drzwi antywłamaniowych lub okien z szybą antywłamaniową w znacznym stopniu zmniejszyłoby narażenie nieruchomości na potencjalne włamanie. Często bowiem może się zdarzyć, iż potencjalny sprawca zauważywszy, iż zabezpieczenie nie jest łatwe do sforsowania, zrezygnuje z zamiaru włamania. W tym zakresie warto również pomyśleć o stosowaniu atrap takich zabezpieczeń, które mogą mieć funkcję odstrasżającą.

W celu zachęcenia właścicieli nieruchomości do używania zabezpieczeń lepiej jakości lub instalowania zabezpieczeń dodatkowych można rozważyć wprowadzenie specjalnych programów, które wiązałyby się ze zwrotem części lub nawet całości kosztów ich zakupu i montażu.

Propozycją, która również dąży do zwiększenia skuteczności stosowanych zabezpieczeń, jednakże obiera inną drogę do osiągnięcia tego celu, jest ustanowienie obowiązku montowania zabezpieczeń spełniających określone standardy. Powinien być on połączony z możliwością nałożenia kar finansowych w przypadku nieprzestrzegania go. Obowiązek ten dotyczyłby zarówno nowo powstałych nieruchomości – co leżałoby w gestii podmiotów zajmujących się ich budową, a także właścicieli już istniejących nieruchomości. Ostatnia z możliwości powinna być jednak połączona z dotacjami na wymianę już posiadanych zabezpieczeń. Propozycja ta może być kontrowersyjna, wszak wiąże się z przymusowym obciążeniem obywateli dodatkowymi kosztami, jednakże w dalszej perspektywie z pewnością skutkowałaby zwiększeniem bezpieczeństwa lokali.

---

⁴⁴⁹ Z. Bożyczko, op.cit., s. 242.

Kolejnym postulatem jest konieczność nieustannego uczulania społeczeństwa na to, by przedmioty wartościowe były dobrze zabezpieczone. Jak wynika z badań, największym zainteresowaniem sprawców kradzieży z włamaniem cieszyły się elektronarzędzia. Sprzęt ten niejednokrotnie przedstawia wysoką wartość, a bywa przechowywany w piwnicach czy komórkach, które są bardzo słabo zabezpieczone.

Daleko idącym zdaje się być kolejny postulat – wprowadzenia obowiązku montowania nadajników GPS w przedmiotach o dużej wartości. Nadajniki takie pozwoliłyby na szybkie zlokalizowanie skradzionych przedmiotów oraz miałyby funkcję odstrasżającą. Jeszcze kilka lat temu koszty takiego przedsięwzięcia mogłyby być nieproporcjonalnie wysokie, jednakże obecnie, w dobie skoku technicznego, codziennie powstają rozwiązania, które można wykorzystać w celu łatwiejszego odnajdywania skradzionych rzeczy.

Jednocześnie by zmniejszyć atrakcyjność kradzionych przedmiotów dla włamywaczy, należałoby wprowadzić przepisy obowiązujące właścicieli lombardów do przyjmowania jedynie tych sprzętów, do których dołączony jest dowód ich zakupu. Takie postępowanie uniemożliwi sprzedaż skradzionych przedmiotów, a co za tym idzie wyeliminuje możliwość bogacenia się sprawców, co stanowi ich najczęstszą motywację.

Równie istotne zdaje się być należyte organizowanie przestrzeni miejskiej przez organy zarządzające nią. Należyte oświetlenie ulic oraz monitoring miejski dobrej jakości może działać na potencjalnych sprawców w sposób odstrasżający. W tym zakresie warto zastanowić się nad możliwością zintegrowania monitoringu miejskiego z monitoringiem instalowanym przez osoby prywatne, co pozwoliłoby na stworzenie wielkiej sieci CCTV, która umożliwiałaby skuteczniejsze wykrywanie i ujawnianie sprawców kradzieży z włamaniem. W tym zakresie niezwykle istotną zdaje się rola sztucznej inteligencji, która rozwija się obecnie w bardzo szybkim tempie. AI (ang. Artificial Intelligence – sztuczna inteligencja) daje ogromne możliwości w zakresie zwiększenia efektywności monitoringu. Przykładowo może ona w czasie rzeczywistym analizować obraz z kamer i wykrywać podejrzane ruchy, które mogą świadczyć o popełnianiu kradzieży z włamaniem. Jednocześnie może ona z powodzeniem rozpoznawać twarze, czy też śledzić drogę przemieszczania się konkretnych osób. Zintegrowanie monitoringu z systemami policyjnymi umożliwiłoby sztucznej inteligencji niezwłoczne alarmowanie Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Możliwości AI budzą pewne wątpliwości i mogą rodzić zarzuty o sprawowanie przez nią „permanentnej inwigilacji”, jednakże zagadnienie to jest na tyle obszerne, że wymagałoby osobnego opracowania.

Większość opisywanych powyżej postulatów ma na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie prawidłowego zabezpieczenia nieruchomości. To właśnie ta kwestia zdaje się być najistotniejszą, a przeprowadzone badania w sposób bezsprzeczny wskazują, że podstawową przyczyną dużej liczby włamań są właśnie zabezpieczenia słabej jakości. Jednocześnie należy podejmować działania, które będą odstraszały potencjalnych włamywaczy. Tylko holistyczne i wielopłaszczyznowe podejście do tematyki kradzieży z włamaniem pozwoli na uzyskanie efektów w postaci zmniejszenia skali tego zjawiska.

Zakończenie

Przeprowadzona dysertacja miała na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie: jaki jest charakter kryminalistycznych aspektów kradzieży z włamaniem do nieruchomości? W toku badań empirycznych zadano szereg bardzo szczegółowych pytań badawczych, na które uzyskano odpowiedź, a następnie sformułowano konkretne wnioski. Tym samym, cel badań został zrealizowany.

Jak się okazało, przestępstwo kradzieży z włamaniem do nieruchomości w dalszym ciągu stanowi bardzo aktualny problem. Nie dość, że jest to przestępstwo szczególnie szkodliwe społecznie, to od 2018 roku wzrasta częstotliwość jego popełniania w Polsce. Praktycznie każda osoba ma w swoim otoczeniu kogoś kto został pokrzywdzony tym przestępstwem. Przeanalizowane w toku badań sprawy dotyczące opisywanego przestępstwa pozwoliły na ustalenie, że jest ono zróżnicowane pod kątem aspektów kryminalistycznych.

W zakresie działania organów ścigania ustalono, iż w toku prowadzenia postępowań dotyczących kradzież z włamaniem do nieruchomości, organy ścigania stworzyły swoisty „klucz” czynności kryminalistyczno – procesowych i operacyjno – rozpoznawczych, które to powtarzały się w niemal każdej przebadanej sprawie. Szybkość działania Policji oraz zaangażowanie funkcjonariuszy wyrażające się przede wszystkim w bardzo dużej ilości pracy operacyjnej, często nienazwanej, pozwala na skuteczne wykrywanie i ściganie sprawców włamań.

Udało się wskazać pewne trendy w zakresie techniki i taktyki działania sprawcy. Przede wszystkim działanie sprawcy okazało się być w głównej mierze spontaniczne i niezorganizowane. Co więcej, głównie wyborem sprawców padały nieruchomości, których zabezpieczenia były bardzo słabej jakości i można je było przełamać przy użyciu siły fizycznej lub prostych narzędzi. Zaobserwowano, iż swoje zadanie spełniają z kolei różnego rodzaju zabezpieczenia dodatkowe, w tym przede wszystkim alarmy antywłamaniowe oraz monitoring. To pozwoliło na wysunięcie wniosku, że najważniejszym czynnikiem, który może realnie wpłynąć na zmniejszenie liczby włamań do nieruchomości jest zwiększenie świadomości właścicieli nieruchomości w zakresie jakości stosowanych zabezpieczeń głównych. Zdaje się, że wystarczającym zabezpieczeniem mogą być drzwi z zabezpieczeniem antywłamaniowym, lub zamek antywłamaniowy, którego nie da się wyrwać czy rozkręcić z pomocą śrubokręta. Jednocześnie nieustannie warto podkreślać korzyści płynące z inwestowania w dodatkowe zabezpieczenia

Udało się również stworzyć sylwetkę typowego włamywacza. Jednocześnie nie stwierdzono, by na badanym obszarze działali włamywacze „zawodowi” – zaledwie jeden z przebadanych sprawców posługiwał się narzędziem profesjonalnym. Co więcej żaden z nich nie działał na zlecenie, ani też w zorganizowanej grupie przestępczej. Ten wniosek może budzić umiarkowany optymizm. Jednocześnie okazało się, że typowi włamywacze są osobami o niskim poziomie wykształcenia, bezrobotnymi, zaś najczęściej występująca motywacją do popełnienia przestępstwa była dla nich chęć wzbogacenia się. W tym zakresie warto zwrócić uwagę na edukację oraz profilaktykę wśród młodych osób. Oczywiście sytuacja, w której doszłoby do całkowitego wyeliminowania przestępczości w naszym społeczeństwie jest utopijna i niemożliwa do realizacji. Jednakże zwrócenie szczególnej uwagi na młode osoby, wychowujące się w środowiskach kryminogennych, pokazywanie im, iż popełnianie przestępstw jest najgorszym sposobem na uzyskiwanie dochodów może przynieść długofalowo pozytywne skutki.

Kradzież z włamaniem do nieruchomości jest przestępstwem niejednorodnym pod kątem kryminalistycznym. Przeprowadzone badania powinny stanowić przyczynek do dyskusji na temat dalszych działań, które mogłyby wpłynąć na zmniejszenie skali tego zjawiska. Ogólna konkluzja z przeprowadzonej rozprawy zdaje się jednak sprowadzać do staropolskiego frazeologizmu: „strzeżonego Pan Bóg strzeże”.

BIBLIOGRAFIA

Literatura:

1. Achrem W., Sołtyszewski I., *Wybrane aspekty metodyki ekspertyzy DNA*, „Prokuratura i Prawo” 2017, Nr 12, s. 137-154.
2. Achrem W., Wolańska-Nowak P., Sołtyszewski I., *Opinia biegłego z zakresu badań genetycznych*, „Prokuratura i Prawo” 2015, Nr 10, s. 142-154.
3. Archem W., Sołtyszewski I., *Kompetencje biegłych z zakresu badań genetycznych*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2022, t. 26, s. 17-29
4. Amrozy K., *Policyjne archiwum X*, „Historia i Polityka” 2017, nr 21(28), s. 89-98.
5. Banasik K., *Wypadek mniejszej wagi w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 3, s. 48-67.
6. Bardach J., Leśnodorski B., Pietrak M., *Historia ustroju i prawa polskiego*, Warszawa 2009.
7. Bardach J. (red.), *Historia państwa i prawa Polski, t. II od połowy XV wieku do r. 1975*, Warszawa 1971.
8. Bardach J., *Historia państwa i prawa Polski, t. I do połowy XV wieku*, Warszawa 1965.
9. Bardach J., Senkowska – Gluck M. (red.), *Historia państwa i prawa Polski t. III od rozbiorów do uwłaszczenia*, Warszawa 1981.
10. Bardach J., Senkowska – Gluck M. (red.), *Historia państwa i prawa Polski t. III od rozbiorów do uwłaszczenia*, Warszawa 1981.
11. Bartnik M., Lis W., *Leksykon kryminalistyki. 100 podstawowych pojęć*, Warszawa 2016.
12. Bednarek T., *Trochę inny punkt widzenia*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2014, t. 18, s. 117-136.
13. Bieniek J., *Badania mechanoskopijne w praktyce kryminalistycznej*, Warszawa 1988.
14. Bogusz I., Bogusz M., *Ślady kryminalistyczne dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego Centrum Szkolenia Policji*, Legionowo 2015.
15. Bojarski M., (red.), *Prawo karne materialne część szczególna i ogólna*, Warszawa 2020.
16. Bożyczko Z., *Kradzież z włamaniem i jej sprawca*, Warszawa 1970.
17. Branicki W., Kupiec T., Marcińska M., Wróbel M., *Ekspertyza genetyczna* [w:] Kała M., Wilk D., Wójcikiewicz J., Zuba D. (red.) *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 2023, s. 154-221.

18. Bryk J. (red.), *Kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty przestępstwa kradzieży z włamaniem do mieszkań. Raport z badań*, Szczytno 2005.
19. Brzezińska J., *Kilka uwag o „wypadku mniejszej wagi”*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2014, t. XXXI, s. 37-51.
20. Buras D., *Daktyloskopia na ziemiach polskich i w Polsce w latach 1909-1939*, [w:] Rybicki P., Tomaszewski T. (red.), *Daktyloskopia, 100 lat na ziemiach polskich*, Warszawa 2009, s. 71-82.
21. Całkiewicz M., *Bezpieczeństwo wykonywania ekspertyz osmologicznych*, „Krytyka Prawa” 2010, 2(1), s. 347-360.
22. Całkiewicz M., *Modus operandi sprawców zabójstw*, Warszawa 2010.
23. Całkiewicz M., Woźniński T., *Praktyczne wykorzystanie systemu AFIS – ciekawy przypadek identyfikacji daktyloskopijnej* [w:] Rybicki P., Tomaszewski T., (red.) *Daktyloskopia 100 lat na ziemiach polskich*, Warszawa 2009, s. 83-89.
24. Chałubińska – Jentkiewicz K, Kurek J (red.), *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2021.
25. Choromańska A. (red.), *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2022.
26. Ciarka M., *Okazanie głosu*, „Prokuratura i Prawo” 2010, nr 7-8, s. 133-141.
27. Cora Ł., *O pojęciu pozaprocesowego zatrzymania osoby*, „Państwo i Prawo” 2008, nr 3, s. 72-82.
28. Cora Ł., *Zatrzymanie osoby w polskim procesie karnym*, Warszawa 2015.
29. Czebotar Ł. i in., *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2015.
30. Czeczot Z., Czubalski M., *Zarys kryminalistyki*, Warszawa 1792.
31. Doroszewska K., *Znaczenie klauzuli „wypadku mniejszej wagi” w polskim prawie karnym*, „Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM” 2016, nr 6, s. 103-116.
32. Drajewicz D. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-424*, Warszawa 2020.
33. Drajewicz D., *Okazanie (rekognicja) jako szczególna forma przesłuchania w postępowaniu karnym*, „Monitor Prawniczy” 2018, nr 22, s. 1202-1207.
34. Drajewicz S., *Konfrontacja jako szczególna forma przesłuchania w postępowaniu karnym*, „Przełąd Sądowy” 2019, nr 5, s. 89-97.
35. Druszcz J., Liberacki M., *Istota daktyloskopii w ujęciu działań Policji*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2021, nr 39(2), s. 11-24.

36. Dudka K. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2023.
37. Dukiet – Nagórska T., Sitarz O. (red.) *Prawo karne wykład akademicki*, Warszawa 2021.
38. Dukiet – Nagórska T., Sitarz O., (red.) *Prawo karne, część ogólna, szczególna i wojskowa*, Warszawa 2020.
39. Dziadzio A., Malec D., *Historia prawa, prawo karne w świetle źródeł*, Kraków 1997.
40. Dzierżanowska J., *Metodyka ekspertyzy osmologicznej*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2016, t. XXVI, nr 3, s. 25-37.
41. Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2019.
42. Giezek J. (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2021.
43. Giezek J. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2021.
44. Gozdór G., *Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz*, Warszawa 2005.
45. Górski M., *Podstawy profilowania geograficznego*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2015, t. XIX, s. 35-42.
46. Gruza E., Goc M., Moszczyński J., *Kryminalistyka czyli o współczesnych metodach dowodzenia przestępstw*, Warszawa 2020.
47. Gruza E., *Zostałem rozpoznany, bo jestem przystojny – czyli o okazaniu osoby*, „Edukacja Prawnicza” 2011, nr 5, s. 31-34.
48. Grzeszczyk C., *Daktyloskopia*, Warszawa 1992.
49. Grześkowiak A., Wiak K., Gałązka M. i in (red.), *Kodeks karny z 1932 roku*, Lublin 2015.
50. Grzybowski K., *Historia państwa i prawa Polski, t. IV od uwłaszczenia do odrodzenia Państwa*, Warszawa 1982.
51. Guteknust W., *Zagarnięcie mienia społecznego*, Warszawa 1956.
52. Hajduk T., *Wypadki przestępstw mniejszej wagi (ze szczególnym uwzględnieniem kradzieży z włamaniem)*, „Prokuratura i Prawo” 2002, nr 5, s. 51-64.
53. Halberda J. (red.), *Historia prawa sądowego*, Kraków 2006.
54. Hanausek T., *Kryminalistyka, zakres wykładu*, Kraków 1996.
55. Handelsman M., *Prawo karne w Statutach Kazimierza Wielkiego*, Warszawa 1909.
56. Hołyst B., *Kryminalistyka*, Warszawa 2007.
57. Horoszowski P., *Kryminalistyka*, Warszawa 1955.
58. Jagiełło D., *Przesłuchanie jako czynność dowodowa*, Warszawa 2017.
59. Jagiełło D., *Taktyka kryminalistycznych czynności dowodowych*, Warszawa 2019.
60. Jakubowska E., Lewna A., *Wykorzystanie cheiloskopii w praktyce śledczej*, [w:] M., Dembowska I. (red.), *Innowacyjne metody wykrywania sprawców przestępstw. Materiały z konferencji*, Szostak Wrocław 2014, s. 111-117.

61. Janicka D., *Prawo karne w trzech rewizjach prawa chełmińskiego z XVI wieku*, Toruń 1992.
62. Jaślanek S., *Kryminalistyczne znaczenie linii papilarnych w ekspertyzach daktyloskopijnych*, <https://wspia.eu/media/s2bdoyl4/35-ja%C5%9BJanek.pdf> (dostęp: 06.03.2024).
63. Jerzewska J., *Od oględzin do opinii biegłego. Poradnik dla prowadzących postępowania karne*, Warszawa 2010.
64. Juszka K., *Jakość czynności kryminalistycznych*, Lublin 2007.
65. Juszka K., *Problematyka dokumentacji konfrontacji*, „Prokurator” 2010, nr 3 (43), s. 68-77.
66. Juszka Kazimiera, Juszka Karol, *Badawcza weryfikacja przestrzegania zasad prowadzenia oględzin w sprawach zabójstw w Polsce*, „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” 2015, nr 65(4), s. 69-82.
67. Juszka Kazimiera, Juszka Karol, *Czynniki efektywności przeprowadzenia konfrontacji* [w:] Kwiatkowska – Wójcikiewicz V., Krawczyk R., Wilk D. (red.), *Piękno kryminalistyki. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Wójcikiewicza*, Toruń 2023, s. 145-156.
68. Juszka K., Żywucka – Kozłowska E., *Czy sprzeczne opinie w sprawie?* [w:] Kwiatkowska – Darul V (red.), *Czynności procesowo – kryminalistyczne w polskich procedurach*, Toruń 2004, s. 117-123.
69. Juszka K., Żywucka – Kozłowska E., *Utylitarny charakter konfrontacji*, „Przegląd Policyjny” 2009, nr 2(94), s. 33-41.
70. Kagan K., Osiak-Krynicka K., *Otoskopia kryminalistyczna jako nietypowa metoda identyfikacji człowieka* [w:] Maciąg M., Maciąg K (red.), *Kryminalistyka i kryminologia – najnowsze doniesienia*, Lublin 2019, s. 86-96.
71. Kasprzak J., *Linie czerwieni wargowej – cechu biologiczne i ich znaczenie w badaniach identyfikacyjnych człowieka*, „Problemy kryminalistyki” 1984, nr 163, s. 76-91.
72. Kasprzak J., *„Nietypowe” metody identyfikacji człowieka w polskiej praktyce kryminalistycznej*, „Prokurator” 2003, nr 1 (13), s. 19-30.
73. Kasprzak J., *Otoskopia kryminalistyczna. System identyfikacji. Zagadnienia dowodowe*, Olsztyn 2003.
74. Kasprzak J., *Pobieranie materiału porównawczego do badań identyfikacyjnych czerwieni wargowej*, „Problemy kryminalistyki” 1988, nr 179, s. 32-39.

75. Kasprzak J., Moszczyński J., *Ślady dermatoskopijne, ślady zębów i rękawiczek* [w:] Goc M., Moszczyński J. (red.), *Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie*, Warszawa 2007, s. 83-124.
76. Kasprzak J., *Wiek człowieka, a niezmienności układu linii czerwieni wargowej*, „Problemy kryminalistyki” 1993, nr 200-201, s. 34-37.
77. Kasprzak J., *Wybrane zagadnienia ekspertyzy cheiloskopijnej*, „Problemy kryminalistyki” 1986, nr 173, s. 351-367.
78. Kasprzak J., Łęczyńska B., *Cheiloskopia. Identyfikacja człowieka na podstawie śladu czerwieni wargowej*, Warszawa 2001.
79. Kasprzak J., Młodziejowski B, Kasprzak W. (red.), *Kryminalistyka. Zarys systemu*, Warszawa 2015.
80. Kędzierska G., Kędzierski W. (red.), *Kryminalistyka wybrane zagadnienia techniki*, Szczytno 2011.
81. Kiełtyka A., *Przeszukanie miejsca i osoby* [w:] Oleżałek M. (red.), *Prawo karne procesowe dla sędziów, prokuratorów, obrońców i pełnomocników*, Warszawa 2024, Legalis/el.
82. *Prawo karne procesowe dla sędziów, prokuratorów, obrońców i pełnomocników*
83. Kłak C., *Konfrontacja biegłych w polskim procesie karnym. Zagadnienia procesowe*, „Studia Prawnicze KUL” 2020, r. 3 (83), s. 187-212.
84. Kmieciak R., *Z problematyki „dowodu potwierdzającego” w Polsce i Anglii (w związku z art. 192a § 1 i § 2 k.p.k.)*, [w:] Marek A. (red.), *Współczesne problemy procesu karnego i jego efektywności. Księga pamiątkowa Profesora Andrzeja Bulsiewicza*, Toruń 2004, s. 167-178.
85. Kołakowska – Przełomieć H. (red.), *Przestępstwa kradzieży z włamaniem*, Warszawa 1996.
86. KołECKI H., *Określenie przedmiotu ekspertyzy w postanowieniu o powołaniu biegłego*, „Prokuratura i Prawo” 1974, nr 8–9, s. 180–187.
87. KołEK-KACZANOWSKA E., KRECZKO J., MAĆKIEWICZ Z., *Metody wykorzystywane do wizualizacji śladów linii papilarnych*, „Wiadomości Chemiczne” 2014, nr 68 3-4, s. 279-315.
88. Konarska – Wrzosek V. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2023.
89. Koper R., *Badanie świadka w aspekcie jego ochrony w procesie karnym*, Warszawa 2015.
90. Koper R., *Przeszukanie w wypadkach niecierpiących zwłoki*, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 11–12, s. 14-31.

91. Koper R., *Swoboda wypowiedzi osoby przesłuchiwanej w procesie karnym*, Warszawa 2022.
92. Kosmaty P., *Wybrane procesowe i kryminalistyczne aspekty obserwacji*, „Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych. Miscellanea” 2022, t. XII, s. 27-40.
93. Kowalczyk P., *Badania DNA w orzecznictwie sądowym w sprawach karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 3, s. 12-22.
94. Koziczak A., *Określenie przedmiotu i zakresu ekspertyzy w postanowieniu dowodowym* [w:] Stachowiak S. (red.), *Współczesny polski proces karny. Księga ofiarowana Prof. Tadeuszowi Nowakowi*, Poznań 2002, s. 123-129.
95. Kozłowska – Kalisz P., *Wypadek mniejszej wagi kradzieży z włamaniem* [w:] Mozgawa M. (red) *Kradzież z włamaniem*, Warszawa 2021, s. 141-160.
96. Kręgulec R., Pajorski P., *Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz*, LEX/el 2021.
97. Królikowski M., Zawłocki R. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz. Art. 222–316*, Warszawa 2024.
98. Kulicki M, Kwiatkowska – Wójcikiewicz V., Stępka L., *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*, Toruń 2009.
99. Kulik M., *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005.
100. Lewczyk P., *Wypadek mniejszej wagi w polskim kodeksie karnym (uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda)*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 7–8, s. 28-38.
101. Locard E., *Dochodzenie przestępstw według metod naukowych*, Łódź 1937.
102. Łobacz P., *Liczba osób równocześnie konfrontowanych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 2, s. 161-170
103. Łobacz P., *Niedopuszczalność faworyzowania jednej z osób konfrontowanych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 4, s. 125-136.
104. Majewski J., *Zbieg przepisów ustawy. Zagadnienia węzłowe* [w:] Dębski R. (red.) *System Prawa Karnego. Tom 3. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności*, Warszawa 2017, s. 1105-1189.
105. Makowski W., *Kodeks karny 1932: komentarz, 2, Część szczególna*, Warszawa 1933.
106. Makowski W., *Kodeks karny obowiązujący tymczasowo w Rzeczypospolitej Polskiej na ziemiach b. zaboru rosyjskiego: z dodaniem przepisów przechodnich i ustaw, zmieniających i uzupełniających postanowienia karne kodeksu; odpowiednich przepisów Kodeksu Karnego Niemieckiego i Ustawy Karnej Austrjackiej, obowiązujących w pozostałych dzielnicach Rzplitej oraz Komentarza i orzeczeń Sądu Najwyższego. T. 3, Część XX-XXXVII K. K.*, Warszawa 1922.

107. Marek A, Oczkowski T., *Kradzież i przywłaszczenie* [w:] Zawłocki R. (red.) *System Prawa Karnego. Tom 9. Przepięstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, Warszawa 2015, s. 51-116.
108. Matusiak O., *Badanie śladów zapachowych – istniejące problemy i współczesna perspektywa rozwoju praktyki*, „Problemy Współczesnej Kryminalistyki” 2022, t. 26, s. 255-270.
109. Matuszek G., *Kryminalistyczne wykorzystanie zapisów monitoringu wizyjnego na przykładzie Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Katowicach*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2019, nr 33(4), s. 73-90.
110. Matuszek G., Socha R., *Wartość zapisu z monitoringu wizyjnego jako materiału dowodowego w procesie karnym*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2020, nr 35(2), s. 125-136.
111. Mazur J., *Komunikowanie się Policji ze społeczeństwem, organami administracji państwowej i samorządowej*, Kraków 2012.
112. Mielnik D., *Prawodawstwo karne w okresie zaborów ze szczególnym uwzględnieniem kary śmierci*, „Nasze Historie” 2020. nr 19, s. 101-110.
113. Miłkowski T. M., *Czynności operacyjno-rozpoznawcze a prawa i wolności jednostki*, Warszawa 2020.
114. Mozgawa M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, LEX/el 2024.
115. Mozgawa M., *Problematyka zbiegu przepisów (w kontekście art. 279 k.k.)* [w:] Mozgawa M. (red.) *Kradzież z włamaniem*, Warszawa 2021, s. 164.
116. Nazar K., *Ujęcie kradzieży z włamaniem w polskim ustawodawstwie karnym w latach 1932–1997* [w:] Mozgawa M. (red.), *Kradzież z włamaniem*, Warszawa 2021, s. 35-34.
117. Niezgoda Z., *Kryminalistyczne aspekty przesłuchania świadka*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 2, s. 76-86.
118. Opalska – Kasprzak A., *Przeszukanie. Problematyka prawna i kryminalistyczna*, Warszawa 2018.
119. Otlowski K., *Podjezrzany w postępowaniu karnym studium kryminalistyczne*, Warszawa 1979.
120. Pawelec K. J., *Zatrzymanie w ujęciu znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego*, Przegląd Sądowy 2014, nr 6, s. 63-75
121. Pawelec K. J., *Proces dowodzenia w postępowaniu karnym*, Warszawa 2010.
122. Pikulski S., *Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej*, Białystok 1997.

123. Plebanek E., *Wypadek mniejszej wagi – kilka uwag w sporze o charakter instytucji i jego praktyczne konsekwencje*, „Czasopismo prawa karnego i nauk penalnych” 2011, z. 1, s. 81-98.
124. Pohl Ł., *Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw – próba uporządkowania pojęć*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2005, z. 1, s. 93-108.
125. Ryszka F. (red.), *Historia państwa i prawa Polski, 1918-1939*, Warszawa 1968.
126. Sakowicz A. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2020.
127. Sasiada M., *Modus operandi jako środek identyfikacji sprawcy przestępstwa*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie. Zeszyty Studenckie” 2008, t. I, s. 204-222.
128. Skorupka J. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2023.
129. Skorupka J., *Zatrzymanie procesowe osoby podejrzanej*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 11, s. 16-32.
130. Sławik K., *Kryminalistyka w związkach z procesem karnym, kryminologią i wiktymologią*, Szczecin 2003.
131. Stefanowicz S., *Wykorzystanie wyników obserwacji milicyjnej*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Generała Franciszka Józwiaka – Witolda” 1981, nr 3(34).
132. Stefańska B., *Wypadek mniejszej wagi w polskim prawie karnym*, „Ius Novum” 2017, nr 1, s. 48-63
133. Stefański R., *Prawo karne materialne*, Warszawa 2008.
134. Stefański R.A., *Okoliczności uzasadniające przyjęcie „wypadku mniejszej wagi”*, „Prokuratura i Prawo” 1996, nr 12, s. 125-136.
135. Sygit B., *Historia prawa kryminalnego*, Toruń 2007.
136. Szczepański T., *Daktyloskopia na przestrzeni wieków*, „Problemy Kryminalistyki” 2019, nr 303(1), s. 13-20.
137. Śliwowski J., *Kodeks Karzący Królestwa Polskiego*, Warszawa 1958.
138. Śliwowski J., *Prawo karne*, Warszawa 1975.
139. Świecki D., *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, LEX/el 2023.
140. Świętek M., *Badania mechanoskopijne kluczem do rozwiązania wielu trudnych spraw karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 7-8, s. 255-280.
141. Świętek M., *Ekspertyza mechanoskopijna* [w:] Kała M., Wilk D., Wójcikiewicz J., Zuba D. (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 2023, s.377-398.
142. Świętek M., *Ekspertyza traseologiczna* [w:] Kała M., Wilk D., Wójcikiewicz J., Zuba D. (red.), *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 2023, s. 399-416.

143. Taracha A., *Czynności operacyjno-rozpoznawcze aspekty kryminalistyczne i prawnodowodowe*, Lublin 2006.
144. Tarnawski M., *Zagadnienia jedności i wielości przestępstw*, Poznań 1977.
145. Teluk R., *Osobowe źródła informacji jako jedna z metod operacyjnego działania organów policyjnych*, „Zeszyty Prawnicze” 2013, t. 13, nr 4, s. 167-192.
146. Tomaszewski T, *Ekspertyza DNA jako dowód naukowy* [w:] Kwiatkowska – Wójcikiewicz V (red.) *Kryminalistyka dla prawa prawo dla kryminalistyki*, Toruń 2010, s. 81-91.
147. Wala K., *Przestępstwo kradzieży z włamaniem, analiza ustawowych znamion (art. 279 § 1 k.k.)* [w:] Mozgawa M. (red.) *Kradzież z włamaniem*, Warszawa 2021, s. 93-140.
148. Wąsek A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna, t. III: Komentarz do art. 222–316*, Warszawa 2005.
149. Widacki J., *Ani przypadek, ani pewność. O jednej z metod określania wartości diagnostycznej identyfikacji osmologicznej*, „Problemy Kryminalistyki” 1999, nr 225, s. 62-63.
150. Widacki J. (red.), *Kryminalistyka*, Warszawa 2012.
151. Widła T., *Ocena dowodu z opinii biegłego*, Katowice 1992.
152. Wiliński P., *Świadek incognito w polskim procesie karnym*, Kraków 2003.
153. Witkowska K., *Gwarancje zatrzymanego*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 9, s. 80-99.
154. Wojciechowski J., *Kodeks karny, krótki komentarz praktyczny*, Rawa Mazowiecka 1994.
155. Wojtasik J., *Konfrontacja jako metoda przesłuchania*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 3, s. 33-48.
156. Wolter W., *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973.
157. Wrocławski A., *Przedmiot niebezpieczny w polskim prawie karnym*, Warszawa 2023.
158. Wróbel W., Zoll A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k.*, Warszawa 2022.
159. Wrzyszczy A., *Karalność kradzieży z włamaniem w prawie obowiązującym na ziemiach polskich do pierwszych lat II Rzeczypospolitej* [w:] Mozgawa M. (red.) *Kradzież z włamaniem*, Warszawa 2021, s. 13-34.
160. Zagrodnik J. (red.) *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, LEX/el. 2023.
161. Zając D., *Prawo miejskie i wiejskie wobec kradzieży z włamaniem. Analiza kodyfikacji oraz ksiąg sądowych południowej Polski okresu XVI–XVIII wieku*, „Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ” 2012, nr 1, s. 65-72.

162. Zdybel R., *Funkcja wykrywcza i dowodowa postępowania karnego*, Warszawa 2016.

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37).
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17).
3. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610).
4. Dekret z dnia 4 marca 1953 r. o wzmożeniu ochrony własności społecznej (Dz. U. nr 17, poz. 63).
5. Ustawa Kodeks karny z dnia 19 kwietnia 1969 r. (Dz. U. Nr 13, poz. 94 ze zmianami).
6. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1995).
7. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 145).
8. Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP z 2016 poz.13).
9. Wytyczne Nr 3 Komendanta Głównego Policji z 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz.Urz. KGP z 2017 poz. 59.).
10. Zarządzenie Nr 4 Komendanta Głównego Policji z 9 lutego 2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz.Urz. KGP z 2017 poz. 9).
11. Zarządzenie Nr 323 Komendanta Głównego Policji z 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz.Urz. KGP z 2008 r. Nr 9, poz. 48 ze zm.).
12. Zarządzenie Nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP z 2007r. nr 18 poz. 135).

Orzecznictwo:

1. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2002 r., V KKN 544/00, OSNKW 2002, nr 9-10, poz. 73, LEX nr 54961.
2. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r., III KK 349/05, LEX nr 610621.
3. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2016 r., V KK 209/16, LEX nr 2149233.
4. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2010 r. V KK 388/09 LEX nr 599405.
5. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2020 r., V KK 282/19, Legalis nr 2625140.
6. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2015 r., IV KK 235/15, LEX nr 1938291.
7. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 lipca 2013 r., II AKa 126/13, LEX nr 1372235.
8. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 sierpnia 2001 r., II AKa 284/01, Prok.i Pr.-wkł. 2002, nr 5, poz. 9. LEX nr 53200.
9. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 listopada 2001 r., II AKa 260/01, OSA 2002, nr 9, poz. 70, LEX nr 51955.
10. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 czerwca 2002 r., II AKa 128/02, KZS 2002, nr 6, poz. 16. LEX nr 56953.
11. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 września 2022 r., II AKa 91/20, LEX nr 3606976.
12. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 kwietnia 2017 r. II AKa 191/16 Legalis nr 1809211.
13. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 2023 r., II AKa 278/22, LEX nr 3574521.
14. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 marca 2014 r., II AKa 57/14, LEX nr 1451830.
15. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 maja 2020 r., II AKa 291/19, LEX nr 3102911.
16. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 września 2018 r., II AKa 279/18, LEX nr 2583356.

17. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1971 r., V KRN 147/71, LEX nr 21403.
18. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1973 r., II KR 285/72, LEX nr 18749.
19. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2000 r., IV KKN 269/99 LEX nr 51139.
20. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 1975 r., Rw 398/75, OSNKW 1975, nr 12, poz. 169 LEX nr 19056.
21. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1987 r., sygn. akt V KRN 474/86, LEX nr 17844.
22. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1985 r., Rw 1148/85, OSNKW 1986, nr 11-12, poz. 95 LEX nr 20167.
23. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1987 r., IV KR 214/87, OSNPG 1988, nr 10, poz. 102 LEX nr 17877.
24. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1970 r., Rw 179/70, OSNKW 1970, nr 7-8, poz. 83, LEX nr 18094.
25. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2017 r., II KK 358/16, LEX nr 2259785.
26. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1994 r., II KRN 227/94, OSNKW 1995, nr 1-2, poz. 5 LEX nr 20711.
27. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1977 r., IV KR 311/76, LEX nr 21734.
28. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2002 r., II KKN 193/00, LEX nr 54386.
29. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1999 r., V KKN 566/98 LEX nr 36726.
30. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1983 r., III KR 256/83, OSNPG 1984, nr 6, poz. 55, LEX nr 17530.
31. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 r., II KK 5/03, LEX nr 82307.
32. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1996 r., III KKN 58/96 LEX nr 25790.
33. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., III KK 339/22, LEX nr 3569579.
34. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017 r., III KK 349/16, OSNKW 2017, nr 9, poz. 50, LEX nr 2294383.
35. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1985 r., II KR 311/84, OSNPG 1985, nr 8, poz. 110, LEX nr 17619.
36. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2018 r., V KK 555/18, LEX nr 2602113.
37. Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2016 r., VI Ka 97/16, LEX nr 2044730.
38. Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 31 grudnia 2014 r., III K 250/14, LEX nr 1770323.

Źródła internetowe:

1. <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna> (dostęp: 06.03.2024).
2. https://pzpochrona.pl/wp-content/uploads/pzpo_raport.pdf (dostęp: 06.03.2024).
3. <https://sjp.pwn.pl/sjp/perseweracja;2499396.html> (dostęp: 24.01.2024)
4. <https://solidgroup.pl/cctv.html> (dostęp: 06.03.2024).
5. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-ludnosci-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stan-w-dniu-30-czerwca,6,35.html> (dostęp: 06.03.2024).
6. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html> (dostęp: 06.03.2024).
7. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html> (dostęp: 06.03.2024).
8. <https://statystyka.policja.pl/st/przestepstwa-ogolem/przestepstwa-kryminalne/7-wybranych-kategorii-p/kradziez-z-wlamaniem/121941,Kradziez-z-wlamaniem.html> (dostęp: 06.03.2024).
9. <https://systemyflortech.pl/system-sygnalizacji-wlamania-i-napadu-sswin/> (dostęp: 06.03.2024).
10. <https://www.novet.eu/artykuly-i-porady/porady/kontrola-dostepu-access-control-czym-jest-i-jak-dziala> (dostęp: 06.03.2024).
11. <https://www.rp.pl/prawo-karne/art38709811-maffashion-i-maciej-musial-skazani-za-reklamowanie-alkoholu> (dostęp: 06.03.2024).
12. <https://www.weber-systems.pl/show.php/2/1/11/0> (dostęp: 06.03.2024).
13. <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime> (dostęp: 06.03.2024).
14. <https://policja.pl/pol/aktualnosci/174662,SladWlamania-Jak-wrocic-do-siebie-po-kradziezy-z-wlamaniem.html> (dostęp: 06.03.2024).
15. <https://policja.pl/pol/aktualnosci/232640,V-Europejski-Dzien-Przeciwdzialania-Wlamaniom-do-Domow.html> (dostęp: 06.03.2024).
16. <https://lodzka.policja.gov.pl/el2/aktualnoc/49583,Kampania-quotStop-wlamaniom-do-domowquot.html> (dostęp: 06.03.2024).
17. <https://sjp.pwn.pl/sjp/taktyka;2577493.html> (dostęp: 06.03.2024).
18. <https://sjp.pwn.pl/slowniki/technika> (dostęp: 06.03.2024).
19. <https://sjp.pwn.pl/sjp/metoda;2482575.html> (dostęp: 06.03.2024).

20. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Crime_statistics
(dostęp: 05.05.2024)

Inne źródła:

1. K. Buchała K., Glosa do wyroku SN z dnia 9 października 1996 r., V KKN 79/96, Państwo i Prawo 1997, nr 9.
2. Paprzycki L. K., Glosa do wyroku SN z dnia 13 października 1995 r., II KRN 125/95, OSP 1996, nr 7-8.
3. Zelga A., Glosa do wyroku SN z dnia 19 marca 1971 r., OPS 1971/4, poz. 67.
4. Szustakowski M., Ciurapiński W., *Techniczne systemy zabezpieczenia mienia i infrastruktury krytycznej*, materiały nierecenzowane IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej Zarządzanie Kryzysowe, Olsztyn 2008.
5. Kucharski M., *Modus operandi sprawców przestępstw kradzieży z włamaniem*, niepublikowana praca doktorska, rec. E. Gruza, Warszawa 2016.
6. Metodyka badań osmologicznych, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Nr BJ-W4-Mb-1, 14 sierpnia 2013 r
7. Projekt ustawy o czynnościach operacyjno – rozpoznawczych z 7 lutego 2008 r. (druk sejmowy nr 353).
8. Pismo Departamentu Zezwoleń i Koncesji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 marca 2024 r., DZiK-II.6610.249.2024.DŚ.
9. Kodeks karny Rzeszy Niemieckiej z dnia 15 maja 1871 r. z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami po rok 1918 wraz z ustawą wprowadzoną do kodeksu karnego dla Związku Północno-Niemieckiego (Rzeszy Niemieckiej) z dnia 31 maja 1870 r.
10. Kodex Kar Głównych i Poprawczych, Warszawa 1847.
11. Kodex karny dla państw pruskich z roku 1851. Ze zmianami, jakie przez ustawy z dnia 9 marca 1853 r. z dn. 14 kwietnia 1856 r. i z dn. 30 maja 1859 r. poczynione w nim zostały tudzież Ustawa przechodnia, Kodex rzeczony wprowadzająca i Ustawy, takową uzupełniające, lub zmieniające niemniej Ustawy, z Kodexem Karnym w związku będące.
12. Kodex karzący dla Królestwa Polskiego: z dodaniem praw kryminalnych później uchwalonych, rejestru porządkowego i alfabetycznego, przypisków wskazujących artykuły związek z sobą mające.

13. Powszechne prawo kryminalne dla państw pruskich. Cz. 2, Obeymująca w sobie tytuł dwudziesty części drugiéy Powszechnego Prawa Pruskiego o występkach i karach, z dodatkiem miéysc i wyjątków z Prawa Cywilnego, na które się tenże Tytuł powołuie / przez Ignacego Stawiarskiego z niem. przełożona i własném Jego staraniem wydrukowana.

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres 1a. Liczba stwierdzonych oraz wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w Polsce w latach 1999 – 2021

Wykres 1b. % wykrycia przestępstw kradzieży z włamaniem w Polsce w latach 1999 – 2021

Wykres 1c. Liczba stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem w krajach UE, EFTA oraz państwach – kandydatach do UE i potencjalnych państwach – kandydatach do UE (opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Eurostat)

Wykres 2. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem, a liczba prawomocnych skazań ogółem w Polsce w latach 2002 – 2020

Wykres 3. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem, a liczba prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu w Polsce w latach 2002 – 2020

Wykres 4. Liczba prawomocnie osądzonych przestępstw kradzieży z włamaniem przy zastosowaniu wypadku mniejszej wagi, a liczba prawomocnych skazań za przestępstwa przeciwko mieniu w Polsce w latach 2002 – 2020

Wykres 5. Rodzaj kary orzekanej za popełnienie kradzieży z włamaniem w latach 2008 – 2014 w Polsce

Wykres 6. Rodzaj kary orzekanej za popełnienie kradzieży z włamaniem w latach 2015 – 2020 w Polsce

Wykres 7. Wymiar kary bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 8. Wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 9. Wymiar kary grzywny orzekanej łącznie z karą bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 10. Wymiar kary grzywny orzekanej łącznie z karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 11. Wymiar kary ograniczenia wolności orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 12. Wymiar samoistnej kary grzywny orzeczonej w sprawach o kradzież z włamaniem w Polsce w latach 2008 – 2020

Wykres 13. Klienci firm ochroniarskich w Polsce w 2022

Wykres 14. Tryb wydania wyroku

Wykres 15. Orzeczona kara

Wykres 16. Wymiar kary pozbawienia wolności

Wykres 17. Wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby

Wykres 18. Przygotowanie sprawców do popełnienia czynu

Wykres 19. Czynności podejmowane w ramach przygotowania do popełnienia przestępstwa

Wykres 20. Liczba czynów popełnionych w konkretnych przedziałach czasowych

Wykres 21. Liczba czynów popełnionych w konkretne dni tygodnia

Wykres 22. Liczba czynów popełnionych na przełomie dwóch dni

Wykres 23. Liczba czynów popełnionych w konkretnych miesiącach

Wykres 24. Liczba czynów popełnionych podczas konkretnych pór roku

Wykres 25. Obiekt do którego dokonano włamania

Wykres 26. Rodzaje obiektów gospodarczych do których dokonano włamania

Wykres 27. Rodzaje sklepów do których dokonano włamania

Wykres 28. Rodzaje nieużywanych budynków do których dokonano włamania

Wykres 29. Motywacja wyboru obiektu do którego dokonano włamania

Wykres 30. Sposób dotarcia sprawców na miejsce popełnienia przestępstwa

Wykres 31. Sposób oddalenia się sprawców z miejsca popełnienia przestępstwa

Wykres 32. Działanie sprawców w grupie

Wykres 33. Liczebność grupy sprawców

Wykres 34. Rodzaj relacji łączących sprawców działających w grupie dwuosobowej

Wykres 35. Rodzaj relacji łączących sprawców działających w grupie czterosobowej

Wykres 36. Podział ról sprawców działających w grupie dwuosobowej

Wykres 37. Podział ról sprawców działających w grupie trzyosobowej

Wykres 38. Podział ról sprawców działających w grupie czterosobowej

Wykres 39. Zastosowane zabezpieczenie główne

Wykres 40. Rodzaj drzwi zamykanych na zamek

Wykres 41. Rodzaj okna

Wykres 42. Rodzaj dwóch zastosowanych zabezpieczeń głównych

Wykres 43. Zastosowane zabezpieczenie dodatkowe

Wykres 44. Dwa zastosowane zabezpieczenia dodatkowe

Wykres 45. Sposób przełamania zabezpieczenia głównego

Wykres 46. Sposób uszkodzenia drzwi

Wykres 47. Sposób uszkodzenia kłódki

Wykres 48. Sposób uszkodzenia okna

Wykres 49. Sposób przełamania zabezpieczenia dodatkowego

Wykres 50. Nieprzełamane zabezpieczenia dodatkowe

Wykres 51. Sposób pokonania ogrodzenia

Wykres 52. Rodzaj narzędzi użytych do przełamania zabezpieczenia głównego

Wykres 53. Rodzaj użytego narzędzia ręcznego

Wykres 54. Rodzaj użytych materiałów budowlanych

Wykres 55. Sposób wejścia sprawcy w posiadanie narzędzia służącego do przełamania zabezpieczenia głównego

Wykres 56. Sposób postępowania sprawcy z narzędziem służącym do przełamania zabezpieczenia głównego po dokonaniu czynu

Wykres 57. Rodzaj skradzionych przedmiotów

Wykres 58. Wartość skradzionych przedmiotów

Wykres 59. Odzyskanie skradzionych przedmiotów

Wykres 60. Sposób transportu skradzionych przedmiotów

Wykres 61. Miejsce ukrycia skradzionych przedmiotów

Wykres 62. Sposób postępowania sprawcy ze skradzionymi przedmiotami

Wykres 63. Nabywca skradzionych przedmiotów

Wykres 64. Podmiot pokrzywdzony przestępstwem

Wykres 65. Rodzaj osoby prawnej pokrzywdzonej przestępstwem

Wykres 66. Stosunek sprawcy do osoby pokrzywdzonej

Wykres 67. Charakter relacji między sprawcą i pokrzywdzoną osobą

Wykres 68. Miejsce pobytu pokrzywdzonej osoby fizycznej w czasie popełnienia czynu

Wykres 69. Płeć sprawcy

Wykres 70. Wiek sprawcy

Wykres 71. Obywatelstwo sprawcy

Wykres 72. Odległość od miejsca zamieszkania sprawcy do miejsca popełnienia przestępstwa

Wykres 73. Stan cywilny sprawcy

Wykres 74. Posiadanie dzieci przez sprawcę

Wykres 75. Zależność finansowa między sprawcą a jego dziećmi

Wykres 76. Wykształcenie sprawcy

Wykres 77. Zawód wyuczony sprawcy

Wykres 78. Zatrudnienie sprawcy

Wykres 79. Praca wykonywana przez sprawcę

Wykres 80. Źródło utrzymania sprawcy

Wykres 81. Wysokość dochodów sprawcy

Wykres 82. Stan zdrowia sprawcy

Wykres 83. Zaburzenia psychiczne sprawców stwierdzone opinią biegłych

Wykres 84. Uzależnienia sprawców stwierdzone opinią biegłych

Wykres 85. Motywacja sprawcy do dokonania kradzieży z włamaniem

Wykres 86. Uprzednia karalność sprawcy

Wykres 87. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Będzinie

Wykres 88. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Bytomiu

Wykres 89. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Chorzowie

Wykres 90. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Dąbrowie Górniczej

Wykres 91. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Jaworznie

Wykres 92. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach

Wykres 93. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Mikołowie

Wykres 94. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Mysłowicach

Wykres 95. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Siemianowicach Śląskich

Wykres 96. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Tychach

Wykres 97. Liczba czynności kryminalistyczno – procesowych oraz czynności operacyjno – rozpoznawczych przeprowadzonych w poszczególnych sprawach zawisłych przed Sądem Rejonowym w Zawierciu

Wykres 98. Źródło pierwszej informacji o przestępstwie

Wykres 99. Podmiot składający zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa kradzieży z włamaniem

Wykres 100. Sposób ustalenia tożsamości sprawcy działającego indywidualnie

Wykres 101. Czynności operacyjno – rozpoznawcze na podstawie których ustalono tożsamość sprawcy

Wykres 102. Osoba typująca sprawcę

Wykres 103. Czynności kryminalistyczno – procesowe na podstawie których ustalono tożsamość sprawcy

Wykres 104. Sposób ustalenia tożsamości sprawców działających grupie dwuosobowej

Wykres 105. Sposób ustalenia tożsamości obydwóch sprawców działających w dwuosobowej grupie

Wykres 106. Sposób ustalenia tożsamości poszczególnych sprawców działających w dwuosobowej grupie

Wykres 107. Sposób ujęcia sprawcy działającego indywidualnie

Wykres 108. Sposób ujęcia sprawców działających grupie dwuosobowej

Wykres 109. Sposób ujęcia obydwóch sprawców działających w dwuosobowej grupie

Wykres 110. Sposób ujęcia poszczególnych sprawców działających w dwuosobowej grupie

Wykres 111. Czynności procesowo – kryminalistyczne przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa

Wykres 112. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu popełnienia przestępstwa

Wykres 113. Ślady zabezpieczone na miejscu popełnienia przestępstwa

Wykres 114. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy

Wykres 115. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w miejscu zamieszkania sprawcy

Wykres 116. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w miejscu ujawnienia przedmiotów pochodzących z kradzieży

Wykres 117. Ślady zabezpieczone w miejscu odnalezienia skradzionych przedmiotów

Wykres 118. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzone w innych miejscach

Wykres 119. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzone w innych miejscach

Wykres 120. Rodzaj opinii przeprowadzonej w toku postępowania

Wykres 121. Czas sporządzenia opinii

WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek 1. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Będzinie

Rysunek 2. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Bytomiu

Rysunek 3. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Chorzowie

Rysunek 4. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej

Rysunek 5. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Jaworznie

Rysunek 6. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach

Rysunek 7. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Mikołowie

Rysunek 8. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Mysłowicach

Rysunek 9. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich

Rysunek 10. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach (z wyłączeniem miasta Bieruń i Łędziny)

Rysunek 11. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach (miasto Łędziny)

Rysunek 12. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Tychach (miasto Bieruń)

Rysunek 13. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Zawierciu (z wyłączeniem gminy Łazy, Ogrodzieniec, Pilica i miasta Poręba)

Rysunek 14. Umiejscowienie obiektu do którego dokonano włamania we właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Zawierciu (gmina Łazy)

WYKAZ TABEL

Tabela 1. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w 2021 r. w poszczególnych województwach w Polsce

Tabela 2. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w latach 2021- 2018 w województwie dolnośląskim, śląskim oraz mazowieckim (KWP z/s w Radomiu i KSP Warszawa)

Tabela 3. Liczba stwierdzonych i wykrytych przestępstw kradzieży z włamaniem w latach 1999 – 2021 w Polsce

Tabela 4a. Liczba akt Sądu Rejonowego w Będzinie poddanych badaniom

Tabela 4b. Liczba akt Sądu Rejonowego w Bytomie poddanych badaniom

Tabela 4c. Liczba akt Sądu Rejonowego w Chorzowie poddanych badaniom

Tabela 4d. Liczba akt Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej poddanych badaniom

Tabela 4e. Liczba akt Sądu Rejonowego w Jaworznie poddanych badaniom

Tabela 4f. Liczba akt Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach poddanych badaniom

Tabela 4g. Liczba akt Sądu Rejonowego w Mikołowie poddanych badaniom

Tabela 4h. Liczba akt Sądu Rejonowego w Mysłowicach poddanych badaniom

Tabela 4i. Liczba akt Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich poddanych badaniom

Tabela 4j. Liczba akt Sądu Rejonowego w Tychach poddanych badaniom

Tabela 4k. Liczba akt Sądu Rejonowego w Zawierciu poddanych badaniom

Tabela 5. Prokuratury rejonowe i jednostki Policji prowadzące postępowanie przygotowawcze

Tabela 6a. Liczba zastosowanych kwalifikacji podstawowych

Tabela 6b. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy usiłowaniu udolnym

Tabela 6c. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy usiłowaniu nieudolnym

Tabela 6d. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy recydywie podstawowej

Tabela 6e. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy recydywie wielokrotnej

Tabela 6f. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu zbiegu przepisów

Tabela 6g. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu czynu ciągłego

Tabela 6h. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu ciągu przestępstw

Tabela 6i. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu pomocnictwa

Tabela 6j. Liczba zastosowanych kwalifikacji przy wystąpieniu ograniczonej poczytalności

Tabela 7a. Wymiar kary ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne

Tabela 7b. Wymiar kary mieszanej (art. 37b k.k.)

Tabela 7c. Wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wymierzonej łącznie z karą grzywny

Tabela 7d. Wymiar kary grzywny

Tabela 7e. Wymiar kary pozbawienia wolności wymierzonej łącznie z karą grzywny

Tabela 8. Sposób przełamania dwóch zabezpieczeń głównych

Tabela 9a. Podmiot sporządzający opinię z zakresu genetyki sądowej

Tabela 9b. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań mechanoskopijnych

Tabela 9c. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań daktyloskopijnych

Tabela 9d. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań traseologicznych

Tabela 9e. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań osmologicznych

Tabela 9e. Podmiot sporządzający opinię z zakresu badań cyfrowych nośników danych

Załącznik 1. Kwestionariusz badań akt

Kwestionariusz badań akt sprawy sygn. ...

CZEŚĆ A- Informacje wstępne

1. Sygnatura akt
2. Prokuratura kierująca akt oskarżenia
3. Jednostka Policji prowadząca postępowanie przygotowawcze
4. Data pierwszej czynności
5. Data wszczęcia postępowania przygotowawczego
6. Data postanowienia o przedstawieniu zarzutów
7. Data zakończenia postępowania przygotowawczego
8. Data sporządzenia aktu oskarżenia
9. Data wyroku w I instancji
10. Prawomocność wyroku
11. Data wyroku II instancji
12. Kwalifikacja prawna czynu
13. Tryb wydania wyroku
14. Orzeczona kara

CZEŚĆ B – Czynności kryminalistyczno – procesowe oraz taktyczno – operacyjne, środki zapobiegawcze

1. Sposób uzyskania wiadomości o przestępstwie
2. Sposób ustalenia sprawcy
3. Sposób ujęcia sprawców
4. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane na miejscu przestępstwa
5. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane na miejscu przestępstwa
6. Ślady na miejscu przestępstwa
7. Czynności kryminalistyczno – procesowe przeprowadzane w miejscu zamieszkania sprawcy
8. Czynności operacyjno – rozpoznawcze przeprowadzane w miejscu zamieszkania sprawcy
9. Ślady w miejscu zamieszkania sprawcy

10. Czynności kryminalistyczno – procesowe wykonywane na miejscu odnalezienia przedmiotów
11. Czynności operacyjno – rozpoznawcze wykonywane na miejscu odnalezienia przedmiotów
12. Ślady na miejscu odnalezienia przedmiotów
13. Inne czynności kryminalistyczno – procesowe
14. Inne czynności operacyjno – rozpoznawcze
15. Dowód z opinii biegłego
16. Specjalność biegłego
17. Organ powołujący
18. Data powołania
19. Data wydania opinii
20. Podmiot sporządzający opinię
21. Forma opinii
22. Opinia uzupełniająca
23. Pytania do biegłych
24. Inne uwagi

CZĘŚĆ C – Taktyka działania sprawcy

1. Czynności poprzedzające dokonanie czynu
2. Data popełnienia czynu
3. Godzina dokonania czynu
4. Rodzaj obiektu do którego dokonano włamania
5. Miejsce dokonania czynu
6. Motywacja wyboru obiektu w którym dokonano czynu
7. Sposób dotarcia na miejsce dokonania czynu
8. Sposób oddalenia się z miejsca dokonania czynu
9. Alternatywne drogi ucieczki
10. Działanie na zlecenie
11. Zleceniodawca
12. Działanie w grupie
13. Wielkość grupy
14. Role w grupie
15. Relacje w grupie

CZEŚĆ D – Technika działania sprawcy

1. Zabezpieczenia główne
2. Zabezpieczenia dodatkowe
3. Przełamanie zabezpieczeń głównych
4. Przełamanie zabezpieczeń dodatkowych
5. Narzędzia użyte do przełamania zabezpieczeń głównych
6. Sposób pozyskania narzędzi do przełamania zabezpieczeń głównych
7. Postępowanie z narzędziami po dokonaniu czynu
8. Jakie przedmioty skradziono
9. Wartość skradzionych przedmiotów
10. Odzyskanie skradzionych przedmiotów
11. Sposób transportu skradzionych rzeczy
12. Miejsce ukrycia skradzionych rzeczy
13. Sposób postępowania ze skradzionymi rzeczami
14. Pokrzywdzony
15. Stosunek do pokrzywdzonego
16. Charakter relacji z pokrzywdzonym
17. Gdzie znajdował się pokrzywdzony w czasie włamania

CZEŚĆ E - Sprawca

1. Płeć
2. Wiek
3. Obywatelstwo
4. Miejsce zamieszkania
5. Stan cywilny
6. Dzieci
7. Wykształcenie
8. Zawód
9. Wykonywana praca
10. Źródło utrzymania
11. Wysokość dochodów
12. Stan zdrowia
13. Uzależnienia

14. Uprzednia karalność

15. Motywacja

16. Inne uwagi